MDK

Frater Dionysius
lapicida

pálosrendi barát, Remete Szent Pál uj vörösmárvány-koporsójának alkotója. Hires munkájának kicsiny töredéke a Magy.Nemzeti Muzeumban. 1484.

Horváth Henrik: Budai kőfaragók és kőfaragójelek.
Bp.1935. 42.l.

DIÓSI Katalin grafikus

MUZSIKA

Wagner-gálaest

CSOBÓ PÉTER

Ritka, jeles vendéget köszönthetett a budapesti közönség augusztus 28-án a Kongresszusi Központban. Az Állami Hangversenyzenekar, e nagy múltú hazai együttes finanszírozására életre hívott alapítvány javára Marton Éva adott koncertet.

A szoprán énekesnő zenei pályája a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán szerzett diplomával indult. A Magyar Állami Operaházban eltöltött évek után Hamburg, Frankfurt, Milano, München, Chicago, Buenos Aires, San Francisco voltak a főbb állomások. Azóta a világ egyik legkeresettebb drámai szopránja, számos külhoni fesztivál állandó, ünnepelt vendége. Már hangjának volumene és színgazdagsága is predesztinálja az Európa késő romantikus zenedrámáinak előadásában kialakult énekes tradíció folytatására. Marton Éva azonban sokkal több egy pusztán „nagy hangnál". Előadóművészetének átéltsége, igényes szerepformálása, hangképzése, szuggesztív ereje kifinomult muzikalitásról tanúskodnak.

A hangversenyen Wagner Siegfriedjének teljes III. felvonása, illetve Az istenek alkonyából a Gyászinduló és a finale csendült fel. A zenekart a szintén nemzetközi karriert befutott Fischer Ádám vezényelte.

Marton Éva ezúttal is revelatív élményt nyújtott. Hangjának dinamizmusa, telítettsége, gyémánt keménységű ragyogó fénye, tiszta szövegejtése, szerepének filozofikus kidolgozottsága és a beszédes „némajáték" a koncert-előadásokon szokatlan a kottatartó mögé állított énekesektől.

A zenekart gyönyörűen kidolgozott szólamok, pontos ritmika, bársonyos pianók jellemezték. Valamivel azonban adósak maradtak – mint Fischer Ádám is. Nem érzékeltették kellőképpen a zenei folyamatokat: a Siegfried III. felvonását bevezető zene fokozódó indulatát, magával sodró dinamizmusát, amely a Wotan (a Siegfriedben: a Vándor) lelkében dúló indulatok, a nagy cél elérése előtti izgalom expresszív kivetítése a színpadi viharzenében. Elveszett Erda és a Vándor jelenetének különöse kettőssége és drámai fonala, Siegfried és a Vándor párbeszédének zseniális hullámzása. Annál jobban sikerült a Siegfried útját kísérő természetzene, amelyet a zenekar legihletettebb percei közé sorolhatunk. A Vándort Kálmándy Mihály énekelte. Orgánuma sem dimenzióban, sem megformáltság tekintetében nem hagyott mély nyomot hallgatói lelkében. Hagen hangütését ezzel ellentétben magabiztosan találta meg Kálmándy.

Erda, az őstudás istenasszonya Mészöly Katalin alakításában nélkülözni kényszerült az álomszerű, misztikus transzcendenciát, ami Erda lényege. Molnár András Siegfriedje igazolta az előzetes várakozásokat. Csillogó magas regiszter, Siegfried természetes erejének, naiv rácsodálkozásának és fiatalos lendületének hiányában nem tudott Brünnhilde méltó partnerévé válni. Kopottas, olykor fátyolos hangja, erőtlen szerepinterpretációja miatt a III. felvonást záró diadalmas szerelmi kettős veszített felfokozott hatásából. Az istenek alkonyában Linda Plech személyében meglepően hiteles Gutrunet hallhattunk. Kevéssé volt meggyőző Claus-Peter Corzilius Guntherje. Szembesíthettük az előadáson, milyen messze áll a magyar opera- és Wagner-kultúra a nemzetközi élvonaltól. Elgondolkodtató, amit a gálaest műsorfüzetében Marton Éva neve alatt olvashattunk: operaénekesnő, Németország.

Régészeti szenzáció

Tatabánya (MTI) – Régészeti körökben szenzációnak számító eredménnyel zárult Tatabányán egy ásatás: a bánhidai temető szomszédságában olyan tárgyakra bukkantak, amelyekből arra következtetnek, hogy a kazár birodalomból ide települt népcsoportok éltek ezen a vidéken. A X. század legelején választották lakóhelyüknek ezt a területet, pedig a kutatók eddig úgy tartották, hogy az Alföld sztyeppés részein telepedtek meg a kazár birodalomból kiszakadt csoportok, s az írásos feljegyzések szerint a X. század 20-as éveiben vándoroltak tovább Erdély területére.

Az egy hónapig tartott feltárás alatt – amelynek költségeit a tatabányai önkormányzat fedezte – a kutatók rábukkantak egy téliesített kerek jurta alapjaira és napfényre került több, a X. század elején használatos eszköz is, köztük egy belsőfüles cserépbogrács. Ilyen leleteket eddig csak a Don melleti egykori kazár birodalom területén fedeztek fel, tehát a Kárpát-medencében páratlannak számítanak.

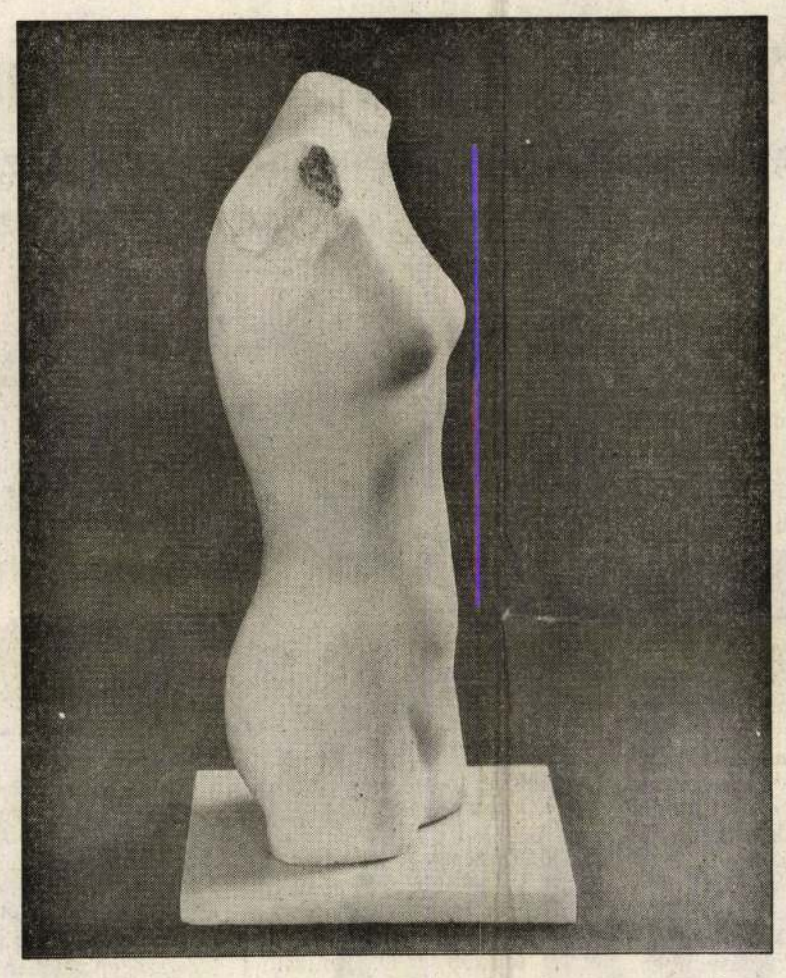

Kígyós Sándor: Torzó (fehér márvány) Fotó: Farkas Árpád

NAGYVILÁG

Goethe, a nagy levelező

KŐSZEGHY ESZTER

Debrecen (HBN) – Újra és újra szenzációs híres levelek, levelezések kerülnek elő. Van, ami véletlenül, de többnyire irodalomtudósok és kutatók szorgalmas munkája eredményeképpen.

Goethe olyan óriási levelezést folytatott élete folyamán, hogy nem is csoda, ha új és új érdekességek kerülnek nyilvánosságra. Legújabban Schopenhauerrel folytatott levelezése, valamint Bettina von Arnimmal, az 1785-ben Frankfurtban született hölggyel, a fiatal romantika legjelentősebb nőalakjával váltott levelei jelentek meg. Majd' 120 éve elveszettnek hitt két Heine-levél és három verskézirat került elő nemrég Brazíliából. A levelek és kéziratok egy Sao Paolóban elhunyt német üzletember hagyatékában voltak, amire véletlenül bukkantak örökösei. Mindkét levelet néhány évvel halála előtt írta Heine, az 1851 februárban és márciusban keltezett írás címzettje Michael Schloss kölni könyv- és zeneműkiadó. A kéziratok a düsseldorfi Heinrich Heine Intézetbe kerültek. Boris Paszternak közvetítette a lelki barátságot két nagy költő: Rainer Maria Rilke és Maria Zwetajawas között. A moszkvai germanista tudós, Konstantin M. Asadowski német nyelvű, szenvedélyes levelezésükről szóló könyvében írja: „Szellemileg-lelkileg találkoztak, ám az életben soha – ez a legmélyebben szomorú témája a könyvnek."

KÖNYVJELZŐ

Negyvennégy híres eposz

BERECZKI KÁROLY

Tamási Áron Vadrózsa ága című önéletrajzi visszaemlékezésében írja le, hogy amikor fiatal író korában Kolozsvárra költözött, Nyírő József legényszobájában adott neki otthont. Esténként aztán Nyírő azzal fontoskodott Tamásinak, hogy egy fiatal írónak kötelezően ismernie kell a Mahábháratát és Rámájánát. Hosszú passzusokat olvasott fel, amíg el nem aludt. Egy alkalommal aztán Tamási rajtakapta Nyírőt, hogy egész fejezeteket ugrott át a Mahábháratából. Nyírő József pajkos tréfával ütötte el a pironkodást, de az eposzolvasásnak is véget vetettek nagy nevetéssel.

Ez a kedves irodalomtörténeti olvasmányélmény kísértett, amikor végiglapoztam a Móra Ferenc Könyvkiadó 44 híres eposz című kiadványát, a közkedvelt 111 híres külföldi és a 66 híres magyar regény méltó folytatását. A világirodalom gyöngyszemei bőven kivonatolva és rövid méltatásokkal kiegészítve nélkülözhetetlen kézikönyvet nyújtanak irodalmat tanítóknak és tanulóknak. A kivonatok olvastán sokan bizonnyal kedvet kapnak arra, hogy egészében is elolvassák a híres eposzokat.

Szó, ami szó, korunkban szinte anakronizmusnak tűnhet a több ezer soros eposzok himnuszainak, munkadalainak, mágikus szövegeinek, kartáncainak, siratóinak elmélyült olvasása. De akit valóban érdekel az európai kultúra bölcsője, a szívós írásos hagyomány, amely fundamentuma a mai modern irodalomnak is, az eredeti szövegeket is föllapozza. Szerb Antal írta: „Amint a világ egy csodával, a világteremtéssel kezdődik, hasonlóképpen az irodalomtörténet első ténye is egy csoda (és egyben egy világ teremtése). Homérosz eposzai, a legrégibb irodalmi emlékek, mindjárt a legtökéletesebb művek közé tartoznak, és eljövendő évezredek számára mintául szolgáltak a költészetnek." Az Iliász és Odüsszeia „kész fegyverzetben ugrik elő a múlt sötétjéből, mint Athéné a Zeusz homlokából: – teszi hozzá Babits szellemesen.

Az ilyen kiadványok kultúrahordozók, a lényegre, a civilizáció gyökereire irányítják a figyelmet, és a művelődéstörténet nagy fegyverténeyit szegezik szembe az erőszakkal tűzdelt szellemi-etikai válságban ösztönindulatok sivárságába süllyedő modern világgal. A Gilgames, az Edda, a Nibelung-ének, a Roland-ének, a Cid-ének, a Sáhnáme, az Isteni Színjáték, a Parszifál, a Hiawatha, mind remekművek, amelyek a költői elvonatkoztatás magas szintjén leírták a születés és halál közé feszülő emberi élet dicső pillanatait és szomorúságát, a szerelem és barátság legszentebb érzelmeit, háború és béke pusztító és építő világát. Az emberiség mégsem tanult mindebből – vonhatnánk le a szomorú konzekvenciát. Talán azért is, mert az emberek jó része soha még csak el sem olvasta ezeket a gyönyörű eposzokat. Vagy ha igen, csak azt olvasta ki belőlük, ami pillanatnyilag vágyainak, indulatainak megfelelt. Hitler a Nibelung-énekből Sigfrid árja hősiességét, Sztálin az Ének Igor hadáról eposzból a pánszláv dicsőséget – gondolom kaján szomorúsággal. Azon a fejezeteken már átugrottak, amelyekben az istenek is sírnak és jajveszékelnek a halál és pusztulás láttán!

Olvassuk az eposzokat! – mondom naivan s örömmel nyugtázom, hogy fércművekkel szennyezett könyvstandjainkon ilyen szép művek is föllelhetők. Olyan neves irodalmárok méltatják és magyarázzák az eposzokat, mint Acél Zsuzsa, Bakcsi György, Halász Előd, Kartal Zsuzsa, Péter Ágnes, Szentmihályi Szabó Péter, Tóthfalusi István. Az ősi eposzok mellett híres magyar elbeszélő költemények kivonatai is szerepelnek, Zrínyi A szigeti veszedelem, Vörösmarty Zalán futása, Arany János Toldi-trilógiája és Buda halála, Petőfi Apostola és Arany László A Délibábok hőse. A sorozat előző köteteiről ismert fedéltervet Diósi Katalin készítette.

Hárman az angliai világbajnokságon

FAZEKAS MÓNIKA

Felgyorsultak az események a triatlonistáknál, egymást követik a rangos hazai és külföldi versenyek.

Július végén rendezték meg Zalaegerszegen és Szombathelyen az országos csapatbajnokságokat, ahol a debreceniek remekül szerepeltek: junior korosztály, nők: 1. Tritex Pécs, 2. Oxigén Jovid (Straubinger Györgyi, Juhász Kinga), 3. UTE. Férfiak: 1. Oxigén Jovid (Odor Attila, Csukás Béla, Csörgi Péter), 2. BP-Honvéd, 3. KSI. Felnőttek: nők: 1. Oxigén Jovid (Straubinger Györgyi, Hegedűs Erika), 2. Mikó Pro Team, 3. Miskolc. Férfiak: 1. UTE, 2. Oxigén Jovid (Schumacher Ákos, Odor Attila, Csukás Béla), 3. BP-Honvéd.

A két csapat OB-n nyújtott teljesítménye alapján Odor Attila 19 éves kora ellenére tagja lett a hágai világjátékokon induló felnőtt válogatottnak, ahol egyéniben 21., míg csapatban 3. lett.

Nemrégiben Manchesterben rendezték meg a felnőtt és junior világbajnokságot, ahol hazánkat hét junior korú triatlonista képviselte. A keretben három debreceni fiatal is helyet kapott, és az 1670 sportolót felsorakoztató mezőnyben a balsikerek ellenére is megállták a helyüket. Ugyanis a közel háromszáz női rajtoló közül Straubinger Györgyi az Európa-bajnokság után ismét pechesen szerepelt, mivel kerékpározás közben letört az egyik pedálja. Ezzel a tízperces kihagyással csak a 35. helyre sikerült befutnia, míg csapatban a 6. helyet szerezte meg társaival együtt. A fiúknál mintegy 500-an vágtak neki a távnak, ahol Schumacher Ákos 56., Odor Attila – bukása miatt – 61. lett.

Még hátra van néhány versenyük ősszel az oxigéneseknek, többek között az ezen a hét végén sorra kerülő nagyatádi hosszú távú Ironman országos bajnokság, ahol kilencen indulnak. A 3800 méter úszásból, 180 kilométer kerékpározásból és 42 kilométer futásból álló táv címvédője a nőknél Hegedűs Erika, aki idén ismét a dobogó legmagasabb fokára szeretne állni. Érdekességnek számít, hogy legyőzője esetleg az a Lenti Anita lehet, aki régebben kitűnő debreceni triatlonista volt, jelenleg Svájcban él, s erre a versenyre hazautazik.

Hajdú-kupa tekében

Debrecen (HBN) – Ma kezdődik és vasárnap fejeződik be a DMTE tekeszakosztálya által rendezett Hajdú-kupa, melyen a magyar élvonal több csapata is részt vesz. Az Oláh Gábor utcai tekecsarnokban délután fél öttől a házigazdák férfiegyüttese mellett az egri Agria és az ATC gárdája méri össze erejét. Színvonalasabb küzdelmeket ígér a szombati versenynap, hiszen a reggel 8 órai kezdést követeően 11 órától a Világkupa-győztes BKV Előre és az ugyancsak szuperligás Szeged női együttesei gurítanak. Az ebbe a csoportba az elmúlt bajnokságban feljutó debreceni nők 15.30-tól kerülnek sorra. Előttük a szintén a legjobbak közé tartozó szolnoki férfiak versenyeznek. A kupaküzdelmek vasárnap a nyíregyházi férfiak, az ózdi nők és a szuperligás ceglédi férfiak versengésével fejeződik be.

SOROKBAN

● A labdarúgó NB II-es ifjúsági bajnokság legutóbbi, ismert eredményei: Balmazújváros–Tiszavasvári 1–0 (0–0). Gólszerző: Vincze. Hajdúnánás–Eger 3–1 (0–0). Gólszerzők: Varga Zs. 2 és Tóth.

● A Debreceni Sportiskola cselgáncs szakosztálya felvételt hirdet 8–14 éves korú leányok részére. Jelentkezni a D. Dózsa Mikes Kelemen utcai edzőtermében, hétfőtől péntekig naponta 15–17 óra között lehet Sápi Miklós vezetőedzőnél.

● A Hajdú-Bihar Megyei Kosárlabda-szövetség önköltséges játékvezetői tanfolyamot szervez. Jelentkezni a szövetség Simonffy utca 1/c számú irodájában szeptember 13-án délután fél hattól lehet.

● Szeptember 4-én – szombaton – délután fél ötkor kezdődik az Oláh Gábor utcai sportpályán a DVSC–Haladás NB I-es labdarúgómérkőzés, amelyen a Juhos, Varga L., Kiss B. játékvezetői hármas működik közre. Vasárnap délután fél öttől a Hajdúnánás–REAC találkozót Zvolenszky, a Kaba–Balmazújváros csatát pedig Tompos vezeti.

„Jobban hajt a csapat, mint két éve"

Garamvölgyivel a Loki idén 18 meccsen csak egyszer szenvedett vereséget!

CSUBÁK ZOLTÁN

Debrecen (HBN) – **Tegnap – szerdán – délelőtt fél tíztől és délután fél öttől tartott edzést a DVSC NB I-es labdarúgócsapata, amelynek ma délelőtt hasonló időben lesz a foglalkozása, majd délután fürdőzés vár a fiúkra. Pénteken délután lesz egy edzés, melyet a Haladás elleni szombati bajnoki mérkőzésig összetartás követ.**

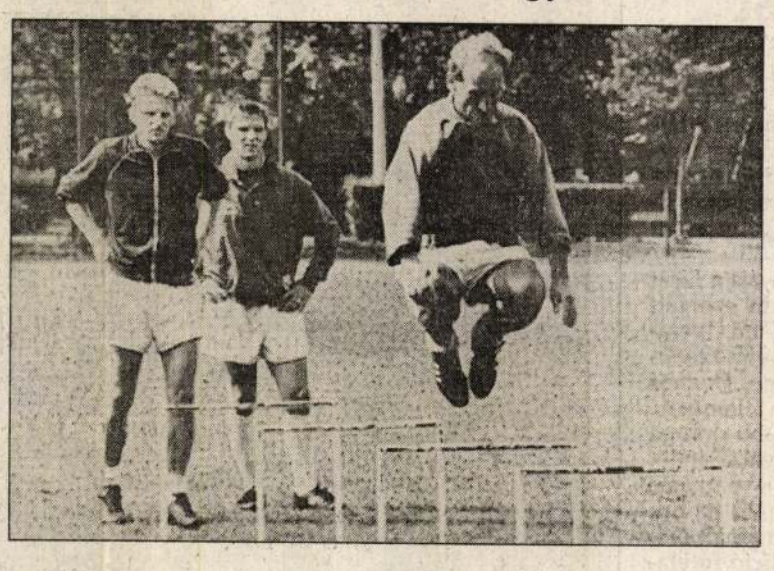

Még mindig jó az „öreg" a háznál. Viktor Gracsov szökdel, Gojan és Nagy Csaba figyel
Fotó: Iklódy János

Garamvölgyi Lajos vezetőedzőtől rövid értékelést kértem az első három mérkőzésről.

– A Videoton-Waltham ellen a csapat különösen a második félidőben tett meg mindent a fordításért. Békéscsabán az első perctől kezdve gólratörőbbek voltunk ellenfelünknél. A Szőnyi úton a vezetőgóllal a fiúk nagyon jól tudtak gazdálkodni.

– *Sokan meglepődtek, hogy Békéscsabán változtatott a Videoton ellen győztes csapatán. Miért?*

– Bízom a megérzéseimben, amelyek ezúttal szerencsésen „sültek" el. Az első meccshez képest két helyen változtattam. Kihagytam a Vidi ellen győztes gólt szerző Tóth Györgyöt azért, mert a gyors csabai védőkkel szemben mozgékonyabb játékosokra, Madarra és Gracsovra volt szükség inkább. Kimaradt Nagy Csaba is, aki több hétig hiányzott az ifjúsági Európa-bajnokság miatt a DVSC felkészüléséről és csak most kezdi utolérni magát. Neki is helye lenne a kezdőcsapatban, de ebben a szerepkörben Kondás és Sándor Cs. eddig még jól megfelelt. A BVSC ellen Madart le kellett cserélnem a szünetben, mert a fővárosi védők gyomron ütötték.

A DVSC kitűnő rajtjának egyik fő letéteményese Garamvölgyi Lajos, aki összesen 16 évig futballozott a Videotonban, Kaposvárott és Debrecenben. Aktív pályafutását 1986-ban fejezte be és egy évvel később a D. Kinizsinél kezdte el az edzősködést, Ez év tavaszától a DVSC mestere, amelyet az élvonalba vezetett. Érdekesség, hogy egykori csapatát idén 18 mérkőzésen vezérelte, és mindössze egy vereség (Kiskőrösön) a mérlege, amit bárki megirigyelhetne!

A szakosztály tagjai is jó véleménnyel vannak a mesterről, aki elsősorban emberi oldalról közelít a játékosokhoz, s az eredmények eddig őt igazolták. De vajon a futballisták miben látják a nagyszerű rajt okát, és hogy értékelik a maguk játékát? – erre is kíváncsi voltam.

Horváth Béla csapatkapitány:

– Bántott, hogy velem kapcsolatban a szurkolók sokáig csak a két évvel ezelőtti zalaegerszegi potyagólra emlékeztek, ami kétségkívül visszavetett. Szeretném most lezárni és elfeledni ezt a rossz emléket azzal, hogy Zalaegerszegen valóban nagyot hibáztam, de az egész csapat vétkét, a kiesést, nem vállalom magamra, csak a magamét. A kiesés után Debrecenben mellőztek, és örülök, hogy Békéscsabára kerültem kölcsönbe, ahol nagy élmény volt játszani. Bár marasztaltak, de vissza kellett jönnöm, mert a szerződésem még egy évig a DVSC-hez kötött, és a klub hazarendelt. Csabán visszaszereztem az önbecsülésemet, amit Debrecenben az is megerősített, hogy mostani társaim nemrég titkos szavazással engem választottak meg csapatkapitánynak. Szerintem talán ijedtségből kezdtünk el ilyen jól játszani és igyekezni, mert Debrecenben a szurkolók egy-egy kudarc alkalmával hamarabb „belekapnak" az emberbe, mint máshol.

Kondás Elemér, az élvonal egyik újonca:

– Jövő héten, éppen a Sopron elleni bajnoki mérkőzés napján leszek 30 éves. Már nem is számítottam rá, hogy valaha is NB I-es játékos leszek. Nyáron három NB II-es ajánlatom volt, Diósgyőrből, Kabáról és Hajdúnánásról. Utána keresett meg a Loki, és ezt választottam. Örülök, hogy jó csapatba és környezetbe kerültem. A fiúk befogadtak, megpróbálok eleget tenni az elvárásoknak. Úgy érzem, van bennünk egy csakazértis bizonyítási vágy, továbbá a jó kezdés oka a csapat megfelelő összetétele. Magammal az első két meccsen elégedett voltam, a harmadikon már kevésbé, mert a mezőnyben többet hibáztam, de volt egy gólpasszom Sándor Tamásnak.

Sándor Csaba:

– Talán jobban hajt a csapat, mint két éve, és „Gara" is kitűnően összetart bennünket. Azt hiszem, az a lényeg, hogy itthon ezután se kapjunk ki senkitől sem.

Garamvölgyi Lajosnak is ez a véleménye, aki végül kitért a Haladás elleni legközelebbi mérkőzésre:

– Az egyik legnehezebb találkozó előtt állunk, mert a Haladás tavasszal, még az NB II-es korszakában a Fradi dolgát is megnehezítette a kupában. Azt hiszem, jó csapat mivoltát a hétfői, tévé által közvetített mérkőzésen is igazolta a Videoton ellen. Bízom benne, hogy a csapat eddigi lendülete megmarad, sőt kiküszöböljük a hibáinkat. Az akarati tényezők mozgósítása szombaton is nagyon fontos lesz. A három győzelem után természetesen a Loki-szurkolók igénye is megnőtt. Éppen ezért szeretném, ha nem csak az eredménnyel, hanem a játékunkkal is elégedettek lennének.

Lengyel Róbert nyolcadik lett a magyar derbin

Hajdú-Bihar megyei lovasok hazai és nemzetközi sikere díjugratásban

Uny/Máta/Stropko (HBN – É. P.) – Mostanában megszokhatták már olvasóink, hogy időről időre beszámolunk a Hajdú-Bihar megyei lovasok különböző szintű eredményeiről. Örvendetes, hogy egyre jobb teljesítményekkel hívják fel magukra a figyelmet. Köztük a fiatal vámospércsi versenyző, Lengyel Róbert, akit legutóbb az Unyban rendezett magyar derbi alkalmából a televízió képernyőjén is viszontláthattunk, hiszen beverekedte magát a nagydíj döntőjébe.

A legerősebbtől egy fokozattal elmaradó viadalon a minősítő versenyben mind Keoma, mind Hilda nevű lovával hibátlanul teljesítette az alappályát, végül az összevetésben ötödik, illetve negyedik lett velük. A Calypso rádió különdíjáért Cicus hátán ötödik lett, ugyanebben a számban klubtársa Berecz Enikő a negyedik helyet szerezte meg Fény nevű lován. A vadászugratásban (120–130 centiméteres akadályok) Keoma nyergében első, míg Cicussal negyedik lett Lengyel Róbert. A nagydíjért Hilda hátán nevezett be a küzdelembe, és végeredményben 12 verőhibával a nyolcadik helyen végzett. A hétvégén Eperjesen szerepel nemzetközi versenyen.

A Kelet-magyarországi Lovasszövetséghez tartozó vámospércsi Jóbarát és a nyírtassi Papp Ker. Kft. lovasai a szlovákiai Stropkon vendégszerepeltek a Becher és Társasága Lovasklub meghívására. Az öt nemzet képviseletében felvonult 16 klub 60 versenyzője közül kitűnően szerepelt a nyírtassi Hegyes Lajos, de alig maradt el teljesítményétől a vámospércsi Sándor Ferenc is.

Eredményeik. Megnyitó verseny: 1. Hegyes Lajos Matyi nevű lován, 2. Hegyes Lajos Priusz n. l., 4. Sándor Ferenc Color n. l. Amerikai ugratás: 3. Hegyes Lajos Matyi n. l. Pontgyűjtő verseny: 4. Hegyes Lajos Matyi n. l. Minimaxi ugratás: 1. Hegyes Lajos Matyi n. l. Nagydíj-válogatóverseny: 2. Sándor Ferenc Color n. l. Vigaszdíj: 1. Hegyes Lajos Matyi n. l. Nagydíjdöntő: 3. Sándor Ferenc Color n. l., 5. Hegyes Lajos Prius n. l.

Nemrégiben Hortobágy–Mátán rendezték meg a területi díjlovagló-bajnokság 2. és a díjugrató bajnokság 3. fordulóját.

A győztesek. Díjlovaglás. Alapfokú: Papp Péter (Fesspo) Mephisto n. l. Könnyűosztály: Szűcs András (Epona) Boldizsár n. l. Középosztály: 1. Szűcs András (Epona) Boldizsár n. l.

Díjugratás. Kezdő ifik stílusversenye: Fekete Botond (Fesspo) Titulus n. l. Kezdő lovak stílusversenye: Kovács József (DÁG) Mona Lisa n. l. Könnyű B: Hegyes Lajos Matyi n. l. Ifi egyszeri összevetés: Kovács Szabolcs (DÁG) Ferike n. l. Közép egyszeri összevetés: Kovács József (DÁG) Alfonso n. l. Nehéz egyszeri összevetés: Nádházy Árpád (DÁG) Sunshine n. l. Nehéz egyszeri összevetés (130–150) Nádházy Árpád. Közép hibaidős: Kovács József (DÁG) Alfonso n. l. Ifi egyszeri összevetés (120–150) Kovács Szabolcs (DÁG) Ferike n. l. Könnyű B: (110–140) Sándor Ferenc (Jóbarát) Nyírfa n. l. Kezdő ifi stílusverseny: Illyés Brigitta (DÁG) Mágnás Miska n. l. Kezdő lovak, stílusverseny: Kovács József (DÁG) Mona Lisa n. l. Könnyű B, kétszeri összevetés: Számel Ildikó (DÁG) Canada n. l. Ifi, kétszeri összevetés (130–150): Papp Péter (Fesspo) Titulus n. l. Közép kétszeri összevetés (130–170): Kovács József (DÁG) Alfonso n. l. Nehéz kétszeri összevetés (140–180): Kovács József Mexikó n. l.

Kezdő lovak 1993. évi bajnoka: Mona Lisa (DÁG). Területi díjugrató bajnokok, könnyűosztály: Kovács Gyula (Piremon). Középosztály: Kovács József (DÁG). Nehézosztály: Kovács József (DÁG). Ifjúsági: Papp Péter (Fesspo).

TOTÓTANÁCSADÓ

36. hét	Sportfog.	N. Sport	Sport P.	Napló
1. Debrecen (1)–Haladás (1)	1,x	1,x,2	x,1	1
2. Rába ETO (9)–Siófok (8)	1	1,x	1	1
3. VfB Stuttgart (14)–Dortmund (9)	1,2,x	x,1	1	1,2
4. Leverkusen (3)–1. FC Köln (10)	1	1	1	1
5. Freiburg (12)–Mönchengladbach (15)	x,1	1,2	x,1	
6. Schalke 04 (16)–Frankfurt (1)	x,2,1	2,x	1,x	2,1
7. Duisburg (6)–Bayern München (5)	x,2	x,2,1	x,2	1,x
8. Leipzig (13)–Wattenscheid (11)	1,x	1	1,x	1
9. Hannover (9)–Bochum (1)	x,2	2,x	1,x	2,x
10. Cremonese (2)–Napoli (11)	x,1	1,x	x,2	x,2
11. Roma (10)–Juventus (4)	x,1,2	x	x,1	x
12. Torino (9)–Atalanta (8)	1,x	1,x	x	1,x
13. Modena (15)–Ascoli (6)	x	x,1	x,1	x
14. Pécs (11)–Vác FC Samsung (2)	2,x	x,2	2	x

Kézilabda-kapitány: gondokkal

Budapest (MTI) – Csütörtökön Békéscsabán nemzetközi női kézilabdatorna kezdődik a magyar, a román, az ukrán és a szlovák válogatott részvételével. Amint a házigazdák elmondták, a mérkőzéssorozatnak nincs névadó szponzora, mert a Magyar Televízió egyetlen találkozó közvetítését sem vállalta. Laurencz László szövetségi kapitány szerdán délben szomorúan jegyezte meg, hogy meghívottjai közül még mindig nem mindenki csatlakozott a kerethez, Hoffmann Beátát és Feketéné Kovács Évát csak az utolsó pillanatban, csütörtökön délelőtt engedi el klubja, a Győri Keksz ETO KC, illetve a BHG SE.

– Ilyen körülmények között nem merem kijelenteni, hogy meg kell nyernünk ezt a tornát, ugyanis például a románok már két hónapja együtt készülnek, mi pedig csak hétfőn találkoztunk először a nyári pihenő után. Őszintén szólva azt sem tudom, hogy csütörtökön nem lesz-e olyan klub, amelyik igényt tart valamelyik játékosára. A békéscsabai edzőtáborban jelenleg 20 játékos készül a mérkőzéssorozatra, köztük a DVSC-Symphoniából Jeddi Mária és Csapó Erika. A norvégiai világbajnokságra készülő magyarok csütörtökön (19.30) a románokkal, pénteken (18.00) – Újkígyóson – az ukránokkal, szombaton (11.00) pedig a szlovákokkal játszanak.

1021

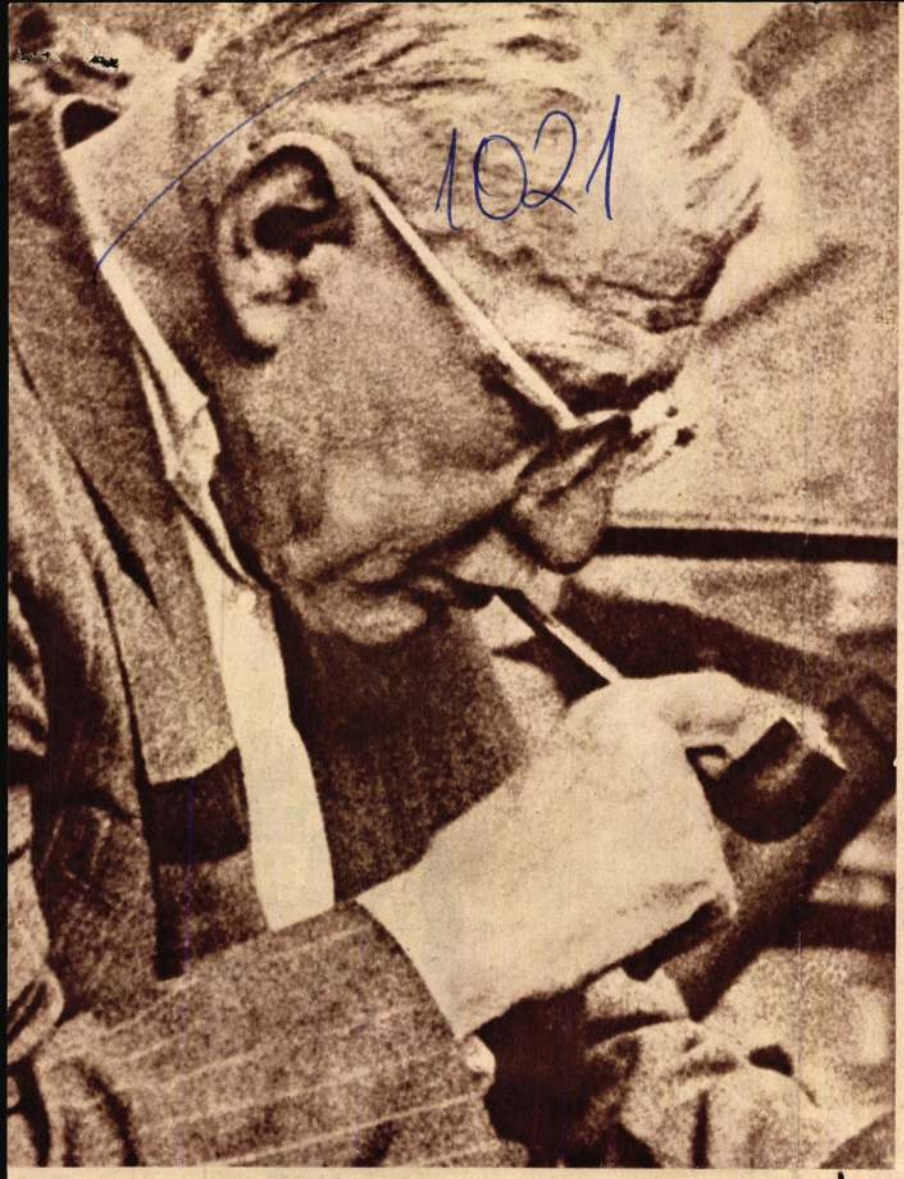

Féjja Sándor: Öregember

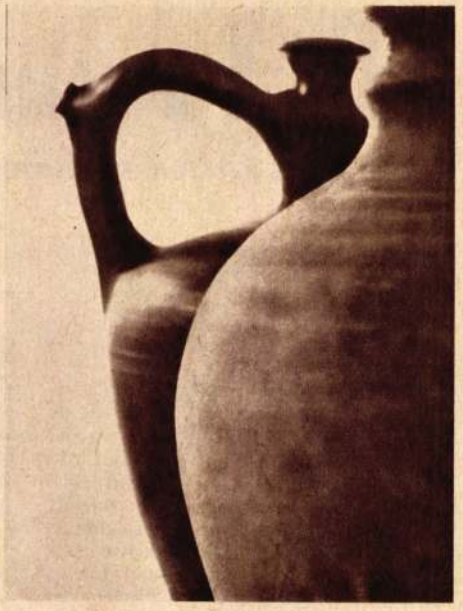

Diósi Ferenc: Korsók

Diósi Ferenc és Féjja Sándor kamarakiállítása

az Építőművész Szövetség székházában

KIÁLLÍTÁSRÓL

Féjja Sándor: Játék

Diósi Ferenc: Kollányi Ágoston

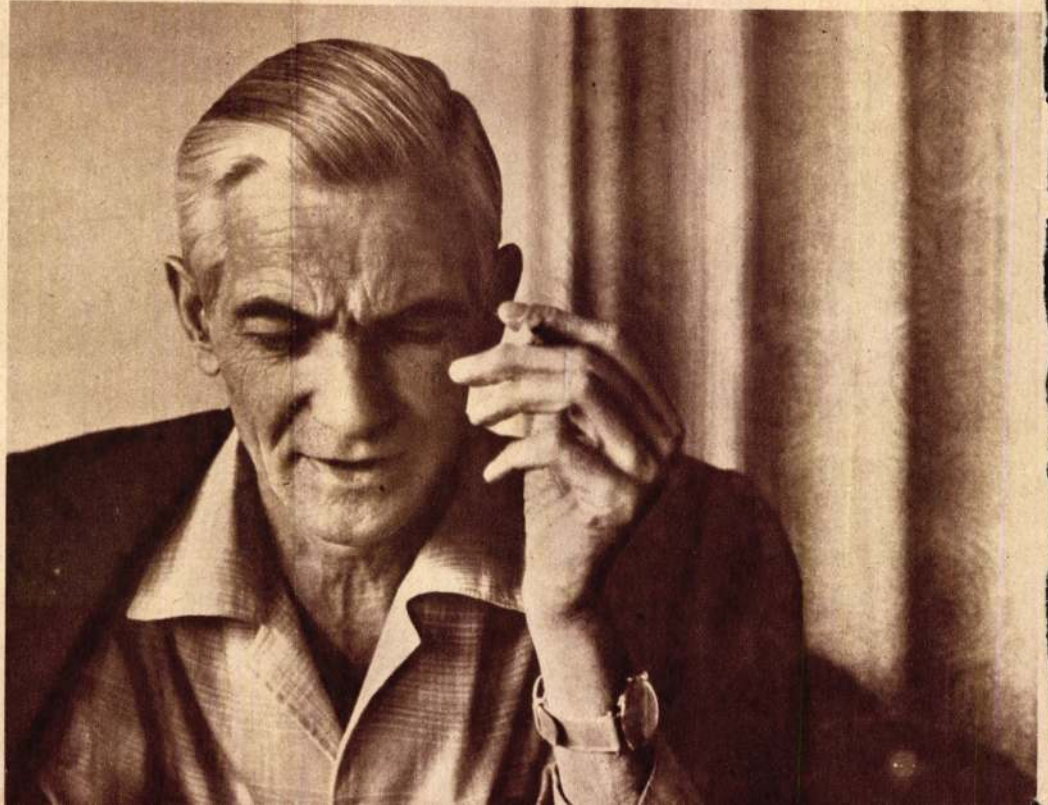

20:1 A KOMMERSZ JAVÁRA

(HEGEDŰS GYULA SZÍNJÁTSZÓ NAPOK TOLNÁBAN)

Másodízben rendezték meg Tolna megyében a *Hegedüs Gyula Színjátszó Napokat.* A kezdeményezés jelentőségéről tavaly az első próbálkozás kapcsán már beszéltünk e lap hasábjain.

Az idei bemutató tovább bizonyította a próbálkozás életképességét. A szállásadók — Gyönk és Bölcske — csak oly műpártolóknak bizonyultak, mint a tavalyiak. A műkedvelők is sok újat nyújtottak. A felnőtt együttesekhez a diák színjátszók is csatlakoztak. Vagyis Tolna büszkén hivatkozhat arra, hogy területén a műkedvelő színjátszás „kereslete és kínálata" jó egyensúlyban van, és az illetékes szervek egyetlen feladata most már az alkotások és közönség találkozásának megszervezése.

Csakhogy a Hegedüs Gyula Napok programja többet ígért, minthogy spontán akciók keretéül szolgáljon. És ha most e többletet kérjük számon, erre két alapos okunk is van:

1. Tolna megye mintegy módszertani kísérletül szolgált, tehát jogosult a valóságot az ideális lehetőségek fényében megvizsgálni.

2. Az eltelt esztendőben jelentősen megváltozott a falusi színjátszás helyzete országosan, ez pedig megnövelte az igényeket.

A megyei tanács csoportvezetője és művészeti előadója a megyei lapban maguk is elismerik, hogy a kialakult műsorkép nem valami rózsás. Ennek oka szerintük az, hogy a műsorválasztást egyáltalán nem befolyásolták. Talán nem is lett volna rá szükség — vélik. Egyrészt, mert a „magától" összeállt műsor nem rosszabb az országos átlagnál, vagy a hivatásos területnél, másrészt, mert legalább hűen tükrözik az amatőrök igényeit, és így elkerülik a lakkozást, a szemle-skizofréniát. Az indoklás tetszetős, mégis vitára ingerel. A tapasztalat ugyanis az, hogy az ilyen engedékenység a gyakorlatban a rendezvény-sorozat célját fenyegeti. Nézzük a műsornaptárt:

Tolnai Kulturális Egyesülés P. *Braillet*—P. *Grédy:* A kaktusz virága	zenés vígjáték
Simontornyai Vak Bottyán ált. iskola B. *Brecht:* Kivétel és szabály	tandráma
Dombóvári Gőgös Ignác gimnázium *Csehov:* Háztűznéző	komédia
Dunaföldvári Művelődési Otthon *Egri V:* Férjhezadom az anyámat	komédia
Szekszárd, Városi Művelődési Ház U. *Betti:* Bűntény a Kecskeszigeten	tragédia
Szölcskeri Művelődési Otthon *Szántó—Szécsény:* Dunaparti randevú	zenés vígjáték (Zene nélkül)

Ha csak a műfaji arányokat nézzük akár elégedettek is lehetünk. De a bökkenő az, hogy a közönség díjáért lefolyt szavazás a két kommersz — A kaktusz virága és Dunaparti randevú — elsöprő sikerét hozta. Ez a kettő húszszor annyi szavazatot kapott, mint az összes többi együttvéve. Hát aztán? — kérdezhetné valaki. Ez az ízlésállapot országosan. Csakhogy véleményünk szerint — jelen esetben nem erről van szó. Ez a helyzet úgy állt elő, hogy az említett műveknek egyszerűen nem volt ellenfelük. A diákszínjátszók előadói készség és rutin dolgában nem vehették fel a versenyt, Betti tragédiája pedig problematikája és mély lélektani ábrázolásmódja miatt nem férkőzhetett közel a nézőkhöz. Pedig már a tavalyi bemutatókon felfigyeltünk arra, hogy ez a fajta közönség híján van az előítéleteknek, számára a színház templom, ahol mindenféle ceremóniának meg kell adni a tiszteletet, mégha misztériumán kívülmarad, akkor is. (Épp ebben különbözik, az elrontott, öntelt, snob közönségtől.) De ez a „csodaváró" állapot nem tart örökké. A közönség előbb-utóbb levonja a tanulságot: a kommerszet érti — a „magas művészetet" nem — tehát úgy látszik amaz az övé. Talán kissé túlzottnak tűnik vészharangot kongatni, de tavaly ugyanennek a jelenségnek voltunk tanúi) a szekszárdiak egy abszurd drámával „tájoltak" és ugyanezzel a problémával találkoztunk más, hasonló jellegű országos találkozókon (Kapuvár, Szarvas) is.

Véleményünk szerint a spontaneitás-koncepció a régi szemlerendszer maradványa. Ez ugyanis nem volt, és nem is lehetett tekintettel a közönségre. Az ömlesztett vegyesműsorok nem színházi közönségigényre épültek, azonkívül a szemlék többfordulós, alulról felfelé, a falutól a megyeszékhely felé tekintő struktúrája eleve kizárta, hogy egy bizonyos közönségréteghez szóljon. A tolnai kezdeményezésnek viszont éppen ez a lényege! Ez adja országos jelentőségét, hogy egy konkrét élő közönség-igényt vesz alapul.

Mit jelent ez a gyakorlatban? Semmiesetre sem azt, hogy a műsorképet adminisztratív módon kell előtervezni. De mindenképpen *biztosítani kell,* hogy a művészet a színpadon *megmérkőzhessen* a kommersszal. Méghozzá olyan *szinten,* hogy e nyíltszívű, fogékony, az életigazság és hazugság perlekedésében egyelőre pártatlan közönség *értelmesen tudjon állást foglalni.* Épp ezért olyan produkciókat kell a bemutatósorozat magjává tenni, ami a sajátjaként, de színházhoz *méltó* mondandóval szól a közönséghez. Honnan vegyenek ilyeneket, ha az adott években spontán módon nem születtek? Készítessék el a megyei művelődési házzal a jobb falusi csoportok valamelyikének patronálásával. Importálják más megyéből! Kössék le valamelyik tájoló színház erre alkalmas produkcióját! A lényeg az, hogy *nem szabad kapitulálni a kommersz előtt.*

FEBRUÁR 3—11

Hangsúlyozni szeretnénk: e problémát éppen az akció sikere élezte ki. Tolnáé az érdem, hogy a Hegedüs Gyula Napokkal nehéz időszakban odaállt a falusi színjátszás mellé. A mérce azért emelkedett — mert a tolnaiaknak lett igazuk. A hivatásos színházak rentabilitási problémái az új mechanizmusban jelentősen megnövelték a falusi csoportok színházpótló szerepét. Az irodalmi színpadi ág elkülönülése is szűnőben van: a színházi *kultúra* ápolását tartja elsőrendű feladatának az egész mozgalom. És ebben a helyzetben csak akkor dolgozhatnak már eredményesen a népművelők, ha tudomásul veszik, hogy a közönségnek színházat — vagy színházi kultúrát nyújtani *nem ugyanaz.*

Dévényi Róbert

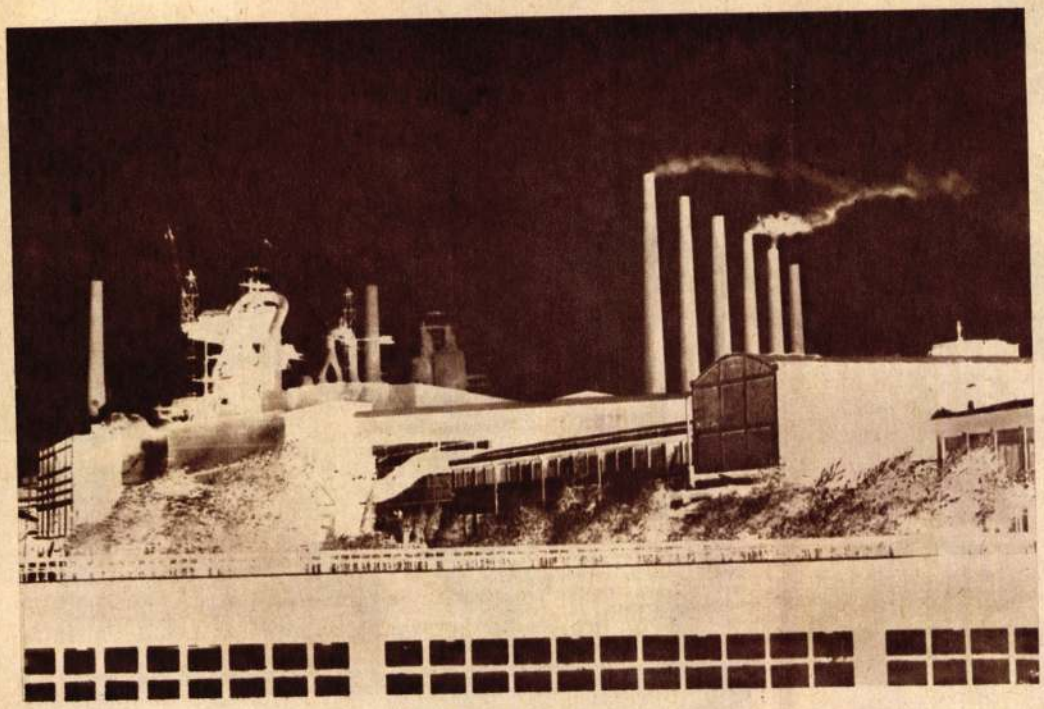

Markó Ödön felvétele

Markó Ödön felvétele

Ápr. 4-én nyílik a győri Műcsarnokban

Markó Ödön „Századunk"

című fotókiállítása

KIÁLLÍTÁSRA

*

Horváth Lajos: Bakonyi paraszтház

Építőművészeti fotókiállítás

a Budapesti Fotóklubban

Panyik István: Bankszékház és autóbusz pályaudvar Egerben

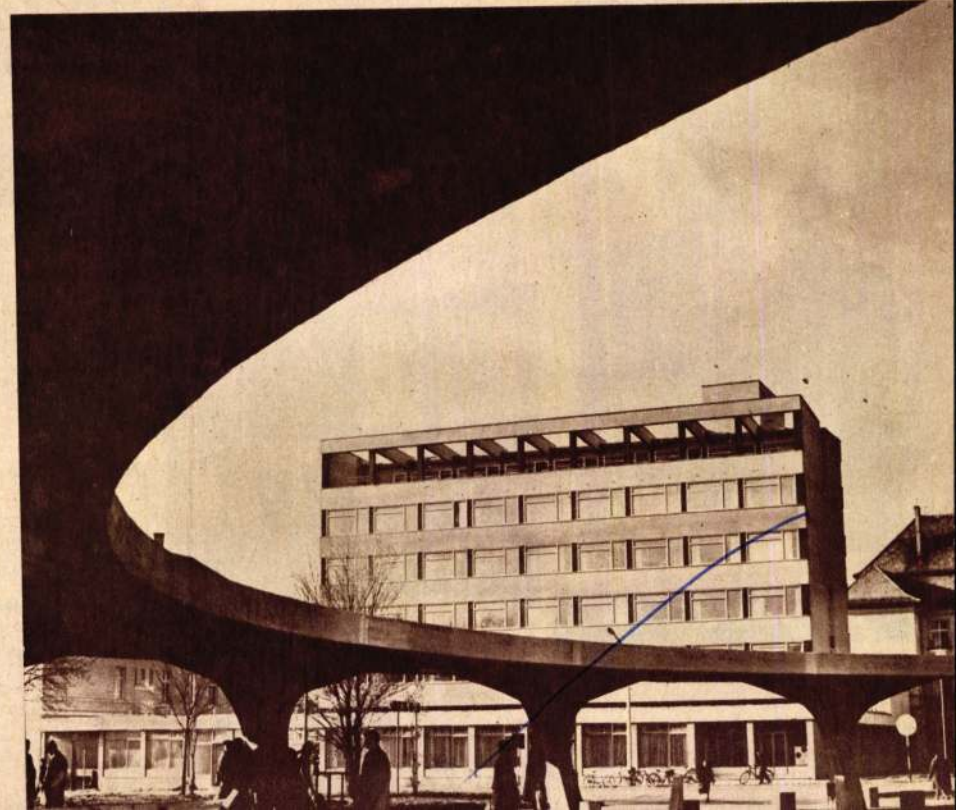

Szovjet képzőművészeti kiállítás a Műcsarnokban (Bojár felv.)

P. F. Angelo fotókiállítása a Műcsarnokban. A 74 éves mester (Bojár felvétele)

Angelo kiállításának részlete (Fotó: Jánosi)

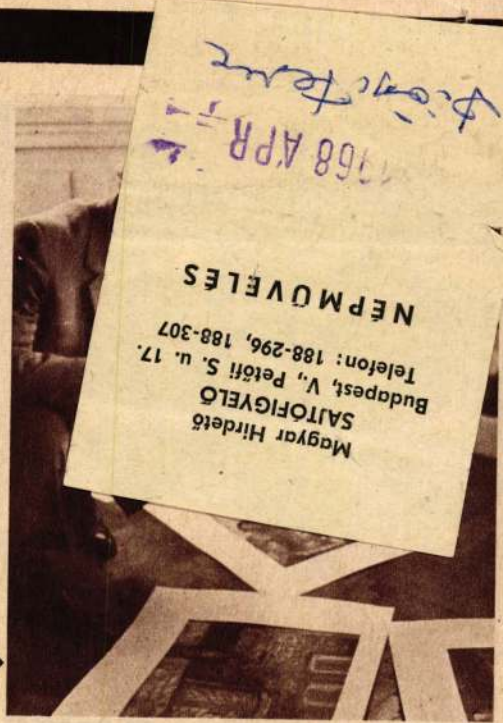

Iványi Ödön salgótarjáni festőművész kiállításrendezés közben (Fotó: Selmeczi Tóth János)

HÍREK

DIÓSJENŐ (Vrógrád)

Diósjenő

REF. TEMPLOM igen régi, többször átépült.

KASTÉLY régi; ma főerdészeti hivatal, hajdan a br. Piret családé

RMU 3, 74 l. KASTÉLY, régi; ma izr. szünidei gyermektelep.

RMU 3, 76 l. NYÍRRÉTI KASTÉLY Diósjenő közelében. Régi?

MARIETTI KASTELY

Diósjenői ref. templom

(Nógrád vm.)

Emlitve

Chobotvai. 144. l.

Diósjenői rk. templom és vár (Nógrád vm.)

A községben a XV. szban jelentékeny vár. A körülfekvő hegyekben romok, melyeknek nevei: Komorvár, Csehekvára, Pogányvár, Cigányvár. Valószínűleg huszitáh rablóvárai voltak.

Eredetileg Erek temploma volt, melyet a török hódoltság alatt és után kálvinisták birtak. 1745-ben az odavaló katolikusok restauráltatják. A mostani templom az Esterházy-Visconsi alapból 1788-ban épült. 1789-ben szentelték fel.

Chobotvár 143, 144. l.

Diószenői vár

(Nógrád vm)

1290 – 1460

Lásd

=

Bar Bpestbalp

165. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Diószenői Sváb-
kasély
(Nógrád vm)
Modern

Bar Brestbalp
165. l

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz má felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest. — 435418

Diószenöi br.

Piret-Kastél

(Nógrád vm)

végi, ma Jördé-

neti hivatal

Bar Bpestbalp

165. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Diósjenői régi

kastély

(Nográd sm)

ma vzr. szünidei

gyermektelep

Bar Bpestbalp

165. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest. — 435418

Diósjenői ref.

templom

(Nógrád vm)

régi, átépítve

Bar Bpestbalp

165. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Dióskáli vk.-templom

gótikus részletek

C.

Mihályifalu egyhm

22. l.

2299. Pállya Celesztin:

Hazafelé.

A veszprémi részletet ábráz
siet hazafelé, melyet a kissé há
ban rövid nyelvü ostort tart. Az
szekér közeledik kettős fogattal
mivessel. Hátul pedig egy fiu si
derült. Jelzése alól jobbra: Pál

Fa, üveg alatt, méretei 11:
Vétetett a Képzőmüv. Társul
iki 90013 sz. leirattal 300 Kán.

Dióskáli rk. templom

l.

Mihályfalnegyhm
24. l.

Grisan György

Egész alak, állva, szem
s baljával vállára tett pusk
ve, haja borzas, bajusza lelóg
digérő nadrág, ing, s magas
mögé török s pisztolyok dugvák.
~~egy~~ a másik a menekülni akarót
vében ülővel véges. Felirata f

„Grisan Geo
der Wallachischen
hat sich den 1. M

Reimetszet, az alak nagysága

Lisza 1556.

1021

1977.III.20. 7,23 N.

Diósi Béla, műlakatos [Tata]

Faluról mindenkinek –

- Kovácsok és utódaik III. rész.

- A vas sem állja az időt az örökkévalóságig. Gyerekkoromban a falusi utcákat mezítláb át-átszaladgálva két dologtól féltem. Vagy egy éles szögletü kődarab vagy egy félpatkó benne egy elgörbült szöggel véresre ütheti a lábujjamat. Ma már véletlenül sem rug ki az ember falusi utcán a parból félpatkót. A kovács sem állja az időt az örökkévalóságig. Naprakész szolgálat volt az ő élete, s ez a naprakészség idővel rozdásodik akár csak a félpatkó. De a vas lényegét tekintve mást is igér. Diósi Béla az idős tatai műlakatos mosolyogva kel fel az ágyából néhány trombózis rozsaveszélyét tulvészelve köszönti érdeklődő látogatóit. Fél Magyarországot bejárhatnám mondja akár sántitva is, mert minden faluban szinte akad egy-egy szép kerités, rács, vasvirágu, vaslombozatu kapu vagy éppen egy restaurált templomi vaskereszt, amibe belekapaszkodhatom.

- Végtelenül örülök ennek a megtisztelésnek, hogy engem kérdeznek a műlakaos munkáknak a jelenéről, jövőjéről és multjáról, természetérő.. Az életem korrektul sikerült megalapoznom, csak sajnos négyszer voltam sulyos trombózisban és ez annyira levett a lábamról, hogy már bizony azokkal a köteg vasakkal, mint valamikor jó két évtizede dobálództam félkézzel, egy-egy 50 kiló vasat dobtam oda, ma már nem megy. Nem birok vele gyürkőzni. Tatán négy középiskolát végeztem, dacára annak, hogy jótanuló voltam, ezt a műlakaotos szakmát szerettem meg.

- Hogy szerette meg, mi volt az, ami ehhez vonzotta?

- Az inditott engem, hogy több helyen láttam Miskolcon, itt, ott ezeket a műlakatosokat, jóllehet nemigen szivesen engedték be az embert egy-egy komolyabb kovácsoláshoz, de én mint kisdiák odalopództam és nekem nagyon megtetszett. Kovácsoltak, lábbalh ajtó fujók voltak, tiporták a fujót, hát nekem már ott nagyon megtetszett. Ejnye, ez leszel. Vasas leszel. Láttam nekik azt a kézügyességüket, azt mondhatnám, hogy azt a szobrászi tehetségüket, mert ők nemcsak fizikai, szellemi, hanem kimondottan szobrászi tehetség is köll, amivel hát az ember idomitja azt a vasat, mert há jó közmondos addig lehetütni a vasat, amig meleg. Tanulmányaim elvégzése után rögtön fölkerestem Esztergomban Havas Sándor műlakaotosmestert az volt az egyike a legjobb mükovács mestereknek. Jó tanitómester, misem bizonyitja jobban, hogy Esztergomban ami valamirevaló mükovácsolt munka van, azt mind az én mesterem készitette. Tizenketten voltunk tanulók, de legjobban engem szeretett.

- Elnézést kére, lehet, hogy szemtelenségnek veszi, de hát szeretni azért is lehet egy tanoncot, egy fiatalt, mert az jól tud hizelegni a mesterének.

- No jó, most majd mondom tovább. Bátran merem mondani, hogy dolgoz-

tam is és jól dolgoztam, pontosan. Bizonyitják ezek a régi okleveleim, aranyérem, ezüst-érem és két diszoklevél.

- Mi volt az Béla bácsi, amit a Havasi mestertől leginkább megtanult, mi az, amire a figyelmét legjobban felhivta?

- Amit legjobban köszönhetik neki a mükovácsolt munkákból legjobban szerettem a rózsákat kovácsolni és a leveleket.

- Olyanok ezek a rózsák, indák, folyondárok, levelek, mint egy megdermedt virágoskert vagy egy erdő részlet. A természetes levél eredete is a vasban megmutatkozik. Mi ennek a titka, mit kell itt a kovácsolásnál elkövetni, hogy ezek a finom erezetek itt lássanak?

- Hát egy rendkivül kézügyesség és gyorsaság kell, amig az a vas meleg, hogy azt idomitani tudjuk, mert nem elég az csak, hogy vannak sablonok, amivel beleütjük, de egy kimondott kovácsolt munkát nem is lehet ugyszólván a sablonba beleütni, mert a barokk stilusu levélnek is mindenféle formában kell kinézni, egyforma egy levél nem lehet. Különböző motivumok, még az erezésnek is egyiknek mélyebben kell oda behatolni, a másiknak meg csekélyebben, ahogy a levél vagy ahogy az idomzatu levél készül.

- Tehát egyforma nem lehet két prcika sem abban a készitményben, mégis az egésznek egységesnek, egybehangzónak kell lenni, szimmetrikusnak, amikor kész. A szép készitményeket kereste, valahol a müvészet és az ipar a mindennapi ipar közti mesgyén inkább a müvészet fele kacsingatott.

- Eleinte tanitványom se volt jó félévig, nehezen indult a dolog, de hát később vettem föl egy tanulót. Itt voltak kisebb épitő mesterek, ezek a vállalkozók öten, hatan is hozzám jöttek próbálkozni egy-egy vasajtóval, egy-egy ráccsal és annyira megszerettek, hogy most márhárom inasom lett már a következő évben és egy jóravaló segéd. Nem birtk, mert annyi komoly munkát kaptunk. Azután jött egy fordulat megint az életemben, a Magyari egyetemi professzor fölkeresett, hozta nekem ezeket a mükovácsolt megrendeléseket. De sajnos ugyi az emberek közül nagyon kevésnek van olyan kézügyessége, akit be lehet tanitani erre a .. kovácsolt munkákhoz. Nem ugy forog a kezük, pontosan ellenkezőleg csinálják, mert ha még ezt is tudtam volna szerezni egy jól ráverőt vagy jó segitőt, talán még ma is folytattam volna ezeket a kovácsolt dolgokat. De egymagamnak azt a nehéz erezéseket, mindent megcsinálni nagyon nehéz volt.

- Pedig elég sok tanuló kikerült Béla bácsi keze alól.

- Ötvennégy tanitványom volt, a legnagyobb része vezető, de amikor meglátnak bizony mondják mester ur, megvan még, él még? Vigyázzon ám magára, ne dolgozzon ám, most már ölég volt a vasakat emelgetni. De hát változtak az idők, most már betonvasból is jól van egy kis összehegesztett virágasztal, az is mutat azt mondják, én meg állitam a faluhelyekre, nagyon szerette a kovácsolt keritést. Nem a drótfonatos meg a redőnyvas pléhkeritést.

- Jó sok falut bekeritett Béla bácsi?

- Itt a környékben nincs olyan falu, ahova legalább ne vittem volna 20-25 darab kerítést. Még Berzencére is a jugoszláv határszélre.

- Milyen anyagokkal dolgozott?

- Pléhet nem lehetett használni, hanem olyan erős vasfajtákat, amit jól lehetett nyujtani levélnek. Tömörvasat, ötvözetet igen be kellett venni és először jól át kellett gondolni, mielőtt nekiugrok egy munkának, hogy először meg legyen az anyagom, azután magamnak átskiccöltem, átgondoltam és azután tettem a tüzbe, mikor már magam előtt láttam, hogy ez igy fog kinézni.

- Béla bácsi élete nem magányosult el, hiszen szép nagy család veszi körül, itt a nagypapának mindig van dolga ugy, hogy beépül a családba, hiszen kisunokák is vannak, iskolába megy értük, a családban megvan a folytonosság. De bizony az az öreg műhely, az elárvult.

- Sajnos ugye én még élek, de a betegségemnél fogva azt mondhatom árva maradt a kis műhelym, nem tudom formálni egyelőre már a vasat.

- Melyik volt az a szerszáma, amit leginkább sajnálkozik, hogy tul kellett adni rajta?

- Azon még nem is adtam tul. ezek igen komoly erező levélformák, ezt ugy gondolom, hogy egy-két géppel együtt az én vejemnek, van egy orvos vejem, barkácsolómühelynek, majd ő elviszi és én ha még élnék, ki tudja talán még egy öt, hat évet, megpróbálom fogni a kezét, mert nagyon szeret barkácsolni, hogy viselje gondját ezeknek a szerzámoknak.

- És dolgozgat is?

- Dolgozgat is, szorgalmas, de nemcsak, hogy a műhelyben, hanem még a szőlőt is ős szereti permetezni, tehát viselje gondját, semmi szándékom a szerszámot teljesen kipusztitani, a családomnak hagyom emlékbe.

Diósi Ferenc MDK.

Fotókiállitási hiradás

Esti Hirlap 1967 juli.6.

Dióssi Ferenc

Az Év Képei pályázaton a müvész dijat nyert ,melyet a Magyar Fotómüvészek Szövetsége bírált el.

Magyar Hirlap 1979/4o/1o

Dióshegyi Ernő
okl. építész

Tér és Forma.
1935. 23. l.
(Nyaraló a Balatonnál
(Tornyod), képpel.)
Terverte fenti.

Könyvtári olvasóterem a főépületben.

MDK

Diósgyőri Horváth Margit

Magyar táj, of.

Lengyel és Magyar Képzőm.nők Egyes.kiáll. katalógusa
1936 okt.

5.1.

Diósgyőri Horváth Margit

Magyar tájak

P.I.

Diósgyöri Józsefné

népművész, Kaló Istvánné és Bárdos Sándorné a népművészet mesterei és még 13 pályázó nyerte a Kisjankó Bori országos hímzőpályázat díjait (Mezőkövesdi Művelődési ház)

Kulturális kronika (Kisjankó Bori)

Magyar Hírlap, 1968 augusztus 11. 9. l.

DIÓSGYŐRI JÓZSEFNÉ / recski

húmőasszony, a Kis Jankó Bori húmőpályázat egyik nyertese (Merőkövesd, 1968. aug.)

Pest Megyei Hírlap, 1968. aug. 11.

/4

MDK

Diósgyőri Józsefné, népszínész

Reczki hímzőasszony.
Jutalmat kapott.

– : Kiosztották a Kis Jankó Bori-hímző-pályázat díjait 12.1

Népszabadság, Bp. 1968 aug. 11.

Diósgyőrvasvári
rk. templom

A diósgyőrvasvári
rom. kath. templom.
1905–8. Miskolc
1908.

Igent (13)

Diósheggyi Ernő

MDK

A Zsolnay gyár épületkerámiai munkái Nikelszky Géza kivitelezésében: Pécsi Vegykisérleti állomás homlokzati diszei 1930/ Köszeghy G./, A pécsi egyetem uj szárnyának homlokzata és lépcsőházi lapburkolata/Köszeghy/ 1933/.Debreceni egyet. ref.Templom belső lapburkolata 1940/Borsos J./ Rácz György bp-i és karcagi épitkezései; Diósgyőr-hegyi Ernő hévizi és fonyódi épitkezései. A Bp-iBaleset Korház homlokzati burkolata 1938/Körmendy N./

51.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete. Pécs. 1959.

Diós Győr Borsadm

1) régi alaprajz várlat XVIII századból
másolta Hoppé Lipót – 8 ft = 5 öl
eredeti a Kimstár levéltárában.

2) Déli homlokrat 1/2 cm = 1 m 1:200.
3) északi homlokrat
4) Hossmetszet.
5) négy fennálló torony.
6) Erkély fülke a mellette
levő torony metszetével 1:50
7) Részletek 1:10

Sztehlo 1894.

A többi Lux nál.

Helyreállítás
és ásások 19

8. 9 távlati kép nyomat anélm.
9. Részletek felv. Wagner János
(Szendrei) 1877.

I. Tábla.

5.

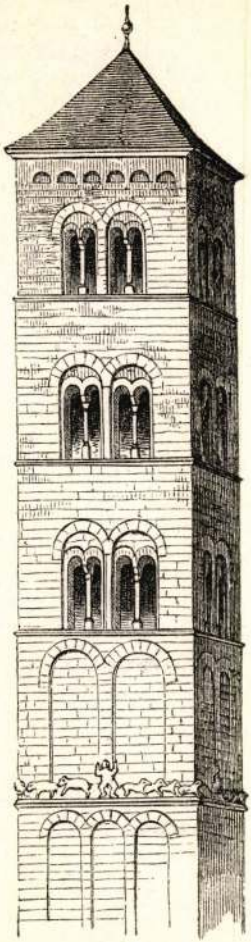

6.

Diósgyőri vár

Möller István, A diósgyőri vár története és felépítése. H. és é. n.

kerüret a MOB könyvtárába 563-4. a

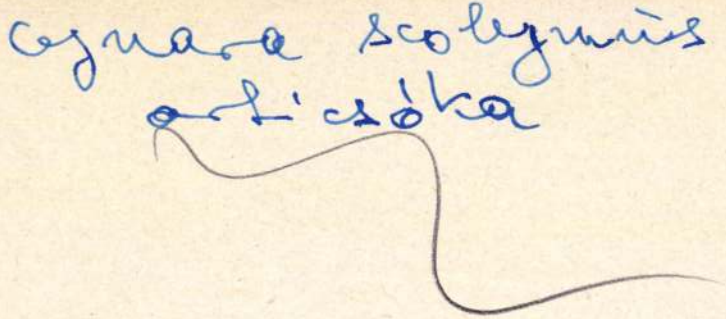

Diósgyöri varróm

Kepe repr.

Magy Verecke

III. 138. l.

Diósgyőri vár

festőinép repr.

Építészet

1944. 57 l.

RANSCHBURG GUSZTÁV
könyvkereskedése és antiquariuma
Budapest, IV. Ferenciek-tere 2.

Árje
Nyomtatvá

Műemlékek Orsz. Bizottsága

Diósgyőr vára

Anonymus szerint már a magyarok bejövetelekor állott

Bárczay 580 l

Kolozsvári III. 23b.

Diósgyőr vára

Kaán Károly

Természettudomány és a természeti emlékek

Bp. 1931. 176 l.

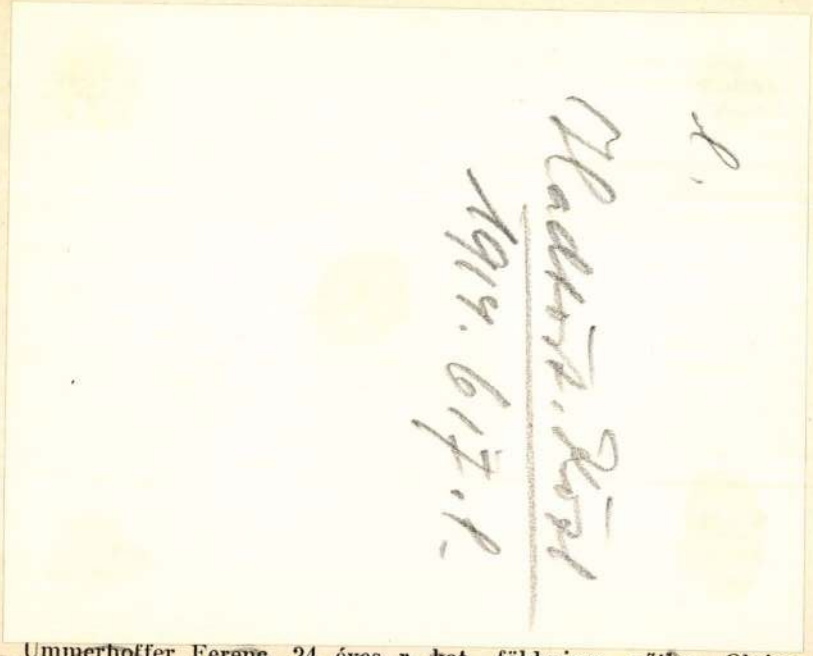

Ummerhoffer Ferenc, 24 éves r. kat., földmives, nőtlen, Olajos pestmegyei községből való, a 30. honvédgyalogezred népfölkelője,

fognak délután lőni s a pályaudvart nagy tömeg lepte el. Az elitélt hat szurony között gyalogolt be a honvédlaktanyába. Utközben a félelmes menetet néző közönséget vizsgálgatta. Védője, egy főhadnagy, még Pesten közölte vele, hogy szabálytalanul ugyan, de kegyelmet kért sürgönyileg a királytól, bizzék az Istenben és ne veszitse el az utolsó reményt. A kegyelmezés joga ugyanis a kerületi parancsnoké, a védő azonban, miután az ítéletet kihirdették, a vonat indulása előtt sürgönyt küldött kegyelemért őfelsége katonai irodájához. Ez a hir megnyugtatta az elitéltet, aki az utolsó pillanatig remélt és nem hitte, hogy meg kell halnia.

A honvédlaktanya előtt már sorakozott a pótzászlóalj legénysége, amelyet Stefán István százados vezetett. A zászlóalj középen kettévált, ugyhogy a két oszlop között mintegy tiz méternyi tér maradt. Ezen a térségen állott fel a végrehajtási négyszög. Most jön a lelkész, felveszi a fehér egyházi ruhát, kezében a feszület. Bemegy a laktanyába, ahonnan néhány perc mulva a hat szuronyos őr között kilép az elitélt. Nyomában a pap. A százados vezényel:

— Félzászlóalj, vigyázz! Félzászlóalj, vállra!

A kivégzés szinhelyén

Az elitéltet, akinek a kezéről közben levették a bilincset, beállitják a végrehajtási négyszögbe. A pap melléje lép, majd a törzsfoglár jelenti az ügyésznek, hogy az elitéltet átadta.

— Őrség lelép! — hangzik az ujabb vezényszó és a szuronyos

Bibliográfia

Müller István:
Borsodvármegye
műemlékeiről.
Technika 1926.
10. f. 256 és kk
ll.

litását.

Én 9 és 2 óra közö

ban vagyok található.

Szives fáradságodé

te nagyrabecsülésem kifejezé

Budapest,1928.április hó

Nagyságos

dr.Szentiványi Gyu

Diósgyőri vár

Könyöki

406, 407. l

Pálffy János hagyom.

Wien.

Körjegző 5.

15-én. ugyanott 1878. február 19-én.

VII: 134

szemlélhető, a hol

ábrázolt, ~~a felkelő holdtól megvi-~~
t erdős vidéken balról, a magánosan
na és két sötét szinű tehén van,
kik fapapucsot hordanak, terel haza-
karitása folyik, a melyet reszint boglyákba, reszint
ekérre rak tak.
i leeresztett jobb kezében hosszú bo-
lgatja kisérőjének tilinkó-játékát, piros fej-
~~dudán játszó~~ fiú sapkát, rövid kabá-
ok ~~bol~~ egy, a kettős ökörfogat tete-
ott szénát leszoritó rudat igazgatja,
zkodik, három leány pedig, ki ~~közül~~nek
lekaszált takarmányt gereblyézi össze.
felett három madár röpköd. Jelzése a-

tben) Száma a Körjegzői leltárban A: 1-5.
cm.

151

72

Diósgyőri vár

DIÓSGYŐR

Várrom

T.: Könyvismertetés. Századok, XXX – 1896, 355 l.

DIOSGYŐR

Vár

V: Értekezések iskolai programmokban. Századok, XXIX–1895, 88 l.

DIÓSGYŐR

Várrom

Az Archaeologiai Bizottság... Akadémiai Értesítő, IV — 1893, 265 l.

DIÓSGYŐR

Város

Jelentés a M. Tud. Akadémia munkásságáról
1893-ban. Akadémiai Értesítő, V-1893,
259 l.

DIOSGYŐR

Vár

Acsády Ignácz: Végváraink és költségeik a XVI. és XVII. században. Hadtörténelmi Közlemények, I – 1888, 256 l.

DIOSGYŐR

Vár

Gerevich Tibor: A művészetkedvelő Mátyás király.
Budapesti Szemle, 262 – 1942, 242 l.

DIÓSGYŐR

Vár

Gerevich, Tiberio: L'arte ungherese della Transilvania.
Corvina, nuova serie, III-1940, 53 ill.

DIÓSGYŐR

Kastély

F. VI: Le relazioni culturali italo-ungheresi...
Corvina, nuova serie, 1–1938, 100

DIÓSGYŐR

Várom

Leszik Andor: Diósgyőr beszélőcímeres pecsétje.
TURUL, XLIX – 1935, 35 l.

DIÓSGYŐR

Vár

Könyvismertetés. Hadtörténelmi Közlemények, XXVIII – 1927, 577 l.

Diósgyőri vár

DIÓSGYŐR

Vár

Szendrei János: A diósgyőri vár története. Hadtörténelmi közlemények, XXVIII – 1927, 265–351. l.
(képe 329, 333, 339, 341, 345, 349. l)

DIÓSGYŐR

Vár

Folyóiratszemle. Századok, LIX–LX–1925–1926, 2 köt.

DIÓSGYŐR

Vár

Csánki Károly: Szerbiai várak. W 1917, 79 l.

DIÓSGYŐR

Várrom

Demkó Kálmán: Felőm Magyarországi várak és várbirtokok a XVI. században. Hadtörténelmi közlemények, XV – 1914, 216 l. 219 l. 233 l. 431 l. 617 l.

DIÓSGYŐR

Vár

Szendrei János: Könyvismertetés. Századok, XL – 1906, 565–566 l. 567 l.

Diósgyőri vár

DIOSGYŐR

Felsőgyőri pálos zárdaépület, rajta felirat
mely szerint 1739-ben épült

Szendrei János: A diósgyőri vár története
Hadtörténelmi Közlemények, XXVIII-1927,
321 l.

DIÓSGYŐR

Várrom

Irodalmi ismertetés. VV 1854, 76.l.

DIÓSGYŐR

Vár

Czobor Béla: Magyarország középkori várai.
Budapest, XI-1877. 722 l.

DIÓSGYŐR

Város

Magyar Tudományos Akadémia. Értesítő,
II—1868, 659—660 l.

DIÓSGYŐR

Várfalon, 1792-ben feliratot volt látható rajta, mely szerint 1252-ben IV. Béla neje, Mária királyné építtette.

Wenzel József: A miskolczi plébánia története. Magyar Sion, II. Esztergom, 1864, 337–342.

DIÓSGYŐR

Vár

Csánki: Dezső: I. Mátyás udvara. Századok, XVII—1883, 782 l.

DIÓSGYŐR

Vár

Szendrei János: Várainak rendszere és felszerelése a XVI. és XVII. században. Hadtörténelmi közlemények, I–1888, 89, 92, 93, 420 és 421 l.

DIÓSGYŐR

Várrom

Szendrei János: Monelli Bernát üremlébe. turul, XLI–1927, 73 l.

DIÓSGYŐR

Vár

Jurkovich Emil: Zólyomlipese várának és uradalmának története.
Hadtörténelmi Közlemények, XXX-1929, 139 és 141 l.

DIÓSGYŐR

Várrom

Szántyi Béla: A Tüzérség története Magyarországon kezdetétől 1711-ig. Hadtörténelmi Közlemények, XXIX-1928, 155, 169, 170 és 330 l.

DIÓSGYŐR

Vár

Folyóiratszemle Irárador, LXIII–LXIV–1929–1930, 925 l. 926 l.

Diósgyőr vára

l.

GerMRE 126. l.

1912,

5 junius 23-án,

y ~~emlék érme~~, (és sima karimájú érem előlapján)

balra fordultan, ~~és~~ arczélben) ~~látható~~

~~zi em~~ ábrázoltat szemlélhetővé, a ki

t haja és bajusza rövid, arcza pedig

K A MAGY, ELEKTROTECHNIKAI EGYESÜLET

4,

félmagasságban (a mezőnyben) monogrammképen: »BFÖ«.

tra helyezett és füzérrel diszitett

vasható: »A MAGY, ELEKTROTECHNIKAI EGYE-

MI DIJA«.

em nélkül és sima karimával, átmérői

3,-- Vétetett az 1912 április 23-iki

us 4-én Beck Mártontól 25 K-án (1101-

junius 28-án (1268-912),-- Elszámolta-

-912),

n, 270-912

lelt, 8394

68-912-1

319

1856

Diósgyőri vár romjainak képe 1880.

Gyalókay Kálmán rajza

Repr.
Hadtört. Közl.

1935
11. l

Diósgyőri vár

Pécky-Horváth

Rezső: Mátyás

király diós-

győri vár-

kastélya -

Történetirás

1937. 217-

221. l.

Zentai és roskányi egyesült ipovál-

kalatok r. t. VII. 215

választó kerület. szavazókör.

....., lakhelye (telepe): ..... ker. ..... utca ..... szám.

régi jogcím (1913 : XIV. t.-c. 12. §.	A választói jogosultság alapja*		csupán írni és olvasni tudónál (1913 : XIV. t.-c. 6. §. 1—5. pont), ha	Jegyzet (az országos színész egyesület tagjáé-e, vagy milyen iskolai, vagy vizsgabizonyítványa? A munkakönyvének kiállítási helye, éve és száma.
magasabb értelmiség (1913 : XIV. t.-c. 4. §.)	elemi népiskolai VI. osztály végzése (vagy ezzel egyenértékü képzettség) mellett (1913 : XIV. t.-c. 5. §. 1—5. pont), ha		legalább 20 K egyenes állami adót fizet (1)	
			önálló iparos vagy kereskedő : legalább 1 segéddel, vagy ha egy adónemből legalább 10 K, több adónemből együttvéve legalább 20 K adót fizet (2)	
legalább 2 K egyenes állami adót fizet (1)		alkalmazott	ipari üzletnél vagy vállalatnál alkalmazott : ha iparos-tanonc volt, vagy 5 éven belül legalább 3 éven át egy szakmában (3a)	
önálló iparos vagy kereskedő (2)			őstermelésnél vezetőmunkási v. felügyeleti minőségben (3b)	
ipari üzletnél vagy vállalatnál alkalmazott			egyéb köz- vagy magánszolgálatban legalább 5 év óta állandóan (3c)	
őstermelésnél vezetőmunkási v. felügyeleti minőségben (3b)		segítő családtag (4)		
egyéb köz- vagy magánszolgálatban legalább 5 év óta állandóan (3c)		katonai vagy csendőrségi kiszolgált altiszt (5)		
segítő családtag (4)		írni-olvasni nem tudó, ha legalább 40 K egyenes állami adót fizet (1913 : XIV. t.-c. 7. §.)		
katonai vagy csendőrségi kiszolgált altiszt (5)				
írni-olvasni nem tudó, ha legalább 40 K egyenes állami adót fizet (1913 : XIV. t.-c. 7. §.)				

Diósgyöri vár

Möller Borsodmüeml.

256 – 261. l.

ábrákkal -

Diósgyőri

reneszánszkori
márványrelief
képe repr.

Hanyakalauz

64. tábla

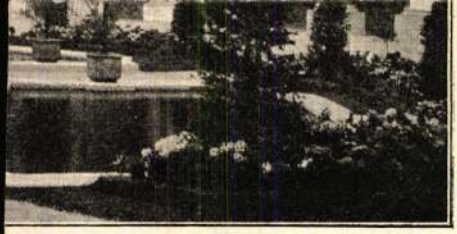

Diósgyőri kiratji

var

Képekkel

Csikv Borsod

147 és kv. ll.

Diósgyőri vár

Szendrei János
a Diósgyőri várral
írt summájának
ismertetése.
Turul. 1927
3–4. f. 91, 92 l.

〈Diósgyőr〉

Wenzel Gusztáv:

1.) egyhori történelmi jelentősége.
8-r. 831. Pest
1872
Lgent (2363)

n a kiüritett
ott esetleges

s bizottságának

Budapest.

, hogy a vett jelentés szerint Nagyküül-
lékek az ellenséges betörés következ-
Azt is közlöm, hogy az ellenséges betö-
területeken levő müemlékekben okozott
ásom nincsen.

16-án.

Kormánybiztos megbizásából:

Diósgyőri vár

Földvári I.: A diósgyőri vár. 32 l.
Ungvár, 1937.

Gent (Fony)

913

ságos bizottsága.

A beadvány { száma: 153775 191 / kelte: X/2 191 / beérkezése: X/11 191 } 3

Mellékletek száma: 1

Határidő:

Előirat száma: 531/1913

Utóirat száma: 7041/913.

Exp. 191 3. X 16 hó

[Diósgyőri vár]

Szendrei János:

A [ ] története.

Kny. Hadtört. Közl.

8-r 15 kép, 95 l.

Bp. 1927

Lyens (2123)

P690-89

Tartozik.

1. 1923. IV. 13. Befizetés folyószámlára

2. 1923. IV. 25. " " "

Schmi

K

"

Diósgyőri Madonna-
zobor

Kepe repr.

Bal XV-XVI. univ
II. 549. l

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

A DIÓSGYŐRI VÁR TÖRTÉNETE

ÍRTA:

DR. SZENDREI JÁNOS

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA TAGJA

BUDAPEST 1927
KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

A Magyar Tudományos Akadémia
„Hadtörténelmi Közleményei"-ből.

Királyi Magyar Egyetemi Nyomda 1577—1927. Budapest VIII, Múzeum-körút 6. (Dr. Czakó Elemér.)

I. FEJEZET.

A bükki kőkori kultúra emlékei. Az őskori „Földvárak" és „Pogányvárak" Borsodban. Anonymus szerint Győr vára már a honfoglalás előtt állott. Szarmát-Jazygok, szlávok, avarok, várkunok. A név eredete. Az avarok, hunok gyűrűnek hívták a köralakú földvárakat. A „Gyür" és „Szolgagyőr". A honfoglaláskori vár építési módja. A Győr, Diósgyőr, Nagygyőr és Nagyvár nevek változatai.

A borsodi Bükk-hegység hűvös rengetegei, a természet csudás szépségeivel pompáznak.

Zöldvizű, csillogó tavából, a hámori völgyön át a Szinva- és Garadna-patak fut ki, melynek kristály vize sziklák vízeséseiről omlik alá s odább titokzatos barlangok méhiben tűnik el; míg partjain sziklaóriások állanak őrt.

Mielőtt a patak örökre búcsút mondana szülőföldjének, a Bükknek, hogy aztán a völgy nyílásán át a messze tündöklő alföld ölébe siessen, előbb körülöleli az ott egy ezredéven át őrködő s régi dicsőségünk fényes történelmi emlékeiben oly gazdag *diósgyőri vár* még romjaiban is hatalmas bástyatornyait.

És ezt a természet szépségeivel megáldott bájos völgyet már az özönvíz utáni ősember is lakóhelyéül választá.

A szomszédos Miskolc Avas-hegyéről már 1876-ban, tehát 51 évvel ezelőtt paleolit, őskőkorszakbeli kovakőeszközöket küldtek be a Magyar Nemzeti Múzeum Régiségtárának.[1]

Szerző már 45 évvel ezelőtt megásatott Diósgyőr határában három barlangot, melyekben a kőkorszaki ember szerszámait találta;[2] 1891-ben pedig a Miskolc város közepén egy ház alapásása alkalmából talált s a diluviális rétegből kikerült három kőszakóca összes szakférfiaink által az őskőkorszakbeli ember kétségtelen munkájának állapíttatott meg s így hazánkban az első ilynemű hiteles lelet.[3]

[1] *M. N. Múz. Régiségtári Napló.* 1876. 303. l. 26. sz.

[2] *Szerző* jelentése az Orsz. Régészeti Társulatban. *Arch. Értesítő.* Ásatások a diósgyőri barlangokban. 1882. évf. CI—CVII. l. *U. a.* Borsodmegyei lapok, 1882. évf. 21. sz. és *U. a.* Miskolc város története, 1886. I. k. 333—34. l.

[3] *Herman Ottó.* A borsodi Bükk ősembere 1908. Term. Tud. Közl. 545. l. *Szerző.* Miskolc v. története 5. k. 1911. 426—38.

Azóta pedig a Földtani Intézet által évek óta folytatott ásatások a diósgyőri és hámori völgyekben fekvő „Szeleta", „Herman Ottó", a Királykútnál levő „Büdöspest" és a répáshutai „Balla" barlangokban ugyancsak az őskőkorszak emberének számos emlékét fedezték fel, melyek alapján *Bella Lajos* ezt az őstörténelmi korszakot *„a bükki kőkori kultúrának"* nevezte el, amely ma már az egész európai tudományos világ érdeklődésének központjában áll.[4]

És az írott történelmet megelőző őskor messze világának ezen időszakában keletkezett a *diósgyőri földvár* is.

A völgy bejáratánál egy kisebb mészsziklákból álló domb emelkedik ki, melynek egyik oldalán a Szent György-forrás tóval köríti, míg másik oldaláról a Szinva-patak egyik ága folyja körül.

Ezt a sziklás dombot földhányással kiegészítve, *köralakú erőddé* képezték ki már az őskor lakói és minden valószínűség szerint nevét is gyűrűformájától „Győr" alakban nyerte.

Névtelen jegyzőnk a honfoglalás leírásában olymódon említi, amely kétségtelenné teszi, hogy már azt megelőzőleg fennállott, tehát alapítása több mint ezer évre megy vissza.

Ez a fejezet következőleg szól: „...és tábort ütének a Heuyou-folyó mellett a Tiszáig és Emeudig és ott maradának egy hónapig. Holott is a vezér Bungernek, Borsu atyjának, nagy földet adott, a Topulucea vizétől a Souyou vizég, melyet Miskoucynak hínak, *és adott neki egy várat, melyet Geurunak* neveznek s azon várat fia Borsu a maga várával, melyet *Borsodnak* hínak, egy vármegyévé tette."[5]

Ezek szerint Árpád „Győrt", a már létező várat eladományozza, míg ugyancsak Névtelen jegyzőnk 18. fejezete szerint Bors a vezér parancsára maga építette fel Borsod várát, mely mint a Névtelen feljegyzi, nem az építtető nevétől neveztetett Borsodnak s lett a vármegye névadó vára, hanem „mivelhogy kicsiny vala" és erős.

Nem tekintve a szomszédos gömöri *pogányvárakat,* Borsod megyében, *Győr körül* találjuk a Balajttal határos sápipusztai „Várca", Bogácson „Tomorvár", Borsodon „Földvár" és „Derékegyházadomb", Damak határában „Őrhegy", Dövényben „Őrhegy" és „Őrfatető", Galgócon „Várca", Geszten „Leányvár", Óhután a Bükkben a „Nagy Sánc" nevű földvárat, Felsőkelecsényben „Őrhegy", Kisgyőrben „Halomvár", „Harsárvár", „Leányvár" és „Kecskevár" földvárakat, Novajon „Földvár", Felsőnyárádon nagy és kis „Őrhegy", Sajóecsegen „Várdomb", a Szendrőn túli „Meszes" erdőben levő

[4] *Bella Lajos.* Az őskor embere és kultúrája a Barlangkutatásokban. 1916. 17—24. l.

[5] *Anonymus* 31. fejezet.

földerőd és a Szihalmon levő „Földvár" vagy „Árpád-vár" nevű, *őskori*, jobbára *újkőkorszaki* földvárakat és erődített szállásokat.

Régészeti kutatások és leletek megállapították, hogy a hazánk területén fellépett nemzedékek és népfajok mindegyike felhasználta és meglakta ezeket az őserődöket.

Történetírásunk egyrészt a rómaiakkal szövetséges *szarmát-jazygoknak* tartja az ittlakott egyik népfajt, akikről *Tacitus* és egy egykorú római útikönyv nyomán tudjuk, hogy a *quádokkal éppen a Mátra- és Bükk-hegység alján* álltak folytonos harcban. Ezeket követték egyes területeken a *szlávok* és *avarok*. Ez utóbbiakat Nagy Károly 803-ban egész Pannónia területéről kiűzi s nagyrészt megsemmisíti.[6]

A hazánk területén élt avarságnak már történelmi emlékeit is bírjuk. A verduni szerződés szerint 844-ben a régi „terra Avarorumot" a német császár nyeri osztályrészül.[7] Egy csekély részük mai hazánknak Fertő és Vetvár nevű helyein tartotta fönn magát legtovább.[8] Névtelen jegyzőnkben és legrégibb okmányi emlékeinkben többször van szó *vár-kunokról* s azok sírszobrairól, úgyhogy itten közvetlenül utánuk következhettek a *magyarok*.

Borsod vármegye területén, Diósgyőr közelében, a Hangony vize mellett fekszik *„Várkony"* község, melynek neve a *Vár és Cheuni* törzsnevekből származik s kétségtelen bizonyítéka az avarok itteni telepességének.[9]

Az újabb nyelvtörténeti iskola az ezen a vidéken található régi szlávos hangzású helynevek alapján ennek a vidéknek honfoglaláskori őslakosságát szlávnak tartja.[10]

Régi íróink s okleveleink azonban régészeti leleteinkkel kapcsolatban az avarokról tesznek bizonyságot, akik mint Attila húnjainak örökösei igénylik Pannónia földjét.

Kétségtelen Anonymus elbeszéléséből, hogy Győr vára a magyarok bejövetelekor már állott. A Győr név pedig avar eredetű s gyűrűt, kört jelent.[11] Az avarokról fennmaradt feljegyzések, különösen pedig Nagy Károly életírója, *Eginhardt* szerint, köralakú földváraikat és táborkerítéseiket, *hring, ring, keringő, kör*, vagy az idegen írók által *Rhingnek* nevezve,

[6] *Thierry*. Attila története. II. k. 348 l.
[7] *Fejér*. Codex Diplomaticus. I. k. 149., 152., 158., 165. és 186. l.
[8] *Hunfalvy Pál*. Magyarország ethnographiája. 1876. 181. l.
[9] *Ipolyi Arnold*. Magyar Műemlékek. Archaeologiai Közlemények. I. k. 26. és 53. l.
[10] *Borovszky Samu*. Borsod vármegye története. I. k. 1909. 8—10. lap.
[11] *Bartal*. Histor. Stat. Jurisque Publ. Hungariae. I. k. 130. l.

gyűrűnek, majd *Győrnek* hívták, mely *Győr* és *Szolgagyőr* helyneveinkben a mai napig fennmaradt.[12]

Az avar Ringeket különben a Nagy Károly seregében szolgált *Adalbert* nevű szemtanu elbeszélése nyomán leírta a *szentgalleni barát*, amely szerint a hún-avarok országa kilenc kerítéssel volt megerősítve s ezek a kerítések olyan *gyepük* (hegin, hagen) voltak. A kerítéseken belül voltak elosztva a birtokok és lakások. A gyepük tartós gyeppel voltak beburkolva, belül *facölöpök* és kővel kitöltve s 20 láb magas és ugyanolyan szélesek voltak. Ez utóbbi adatokat természetesen nem lehet pontosaknak elfogadnunk, csak annyit bizonyítanak, *hogy erődeik köralakú földművek* voltak.[13]

Egyes régészeink és történetíróink a ringeket összefüggésbe hozták a „Csörszárkokkal", azokat is avar erődítéseknek tartván, amelyek az ország számos vármegyéjében előfordulnak s egy szárnyuk a borsodi Diósgyőr vára közelében a Bükk alján is elvonul.

A Csörszárkoknak egész nagy irodalmuk van, amelynek azonban bizonyára új irányt adott *Fekete Zsigmond* jeles vízépítkezési mérnök könyve, amelyben kifejti, hogy olyan földművek, mint a Csörszárkok, nemcsak nálunk, de egyebütt is találhatók, főleg alföldi sík területen s *nem erődítmények*, amit össze nem függő rendszertelenségük is mutat, hanem részint *vízáradások* ellen emelt *gátak*, részint pedig *elhagyott folyammedrek martjai*. A Tiszáról például vannak *száz év előtti* részlettérképeink, amelyekből látjuk, hogy egyes helyeken azóta *mérföldekkel* odább folyik s elhagyott medrének néha több méter magas partjai erődök gyanánt hatnak. Ez a vízrajzi tünemény a világ összes folyóvizeinél észlelhető s a föld forgása folytán keletkező központfutóerő hatásának következménye.

Tagányi Károly[14] a *Szolgagyőrről* írott értekezésében azt mondja, hogy a nép a Dunántúl a csekély emelkedésű halmok és lápok megjelölésére ma is használja a *„gyűr"* szót, szerintünk bizonyára azért, mert *gyűrű*-, vagyis köralakúak. Ugyancsak ő mondja, hogy a győr név alapjául szolgálhat még a *gyűrű* nevű fa is.

A borsodi Bükk vidékén is ismeretes a *fekete és veres gyűrűfa* bozót, amely, ha késő ősszel leveleit elhullatta, ágainak fényes fekete vagy veres háncsa leválik s apró karikák-

[12] *Ipolyi Arnold.* A magyar hadtörténelem tanulmánya. Századok. 1879. évf. 75. lap.

[13] *Monachus St. Galli.* Vita Caroli magni II. és *Thierry* i. m. 2. 197. l.

[14] *Századok.* 1882. 312., 388. l. és *Pesty Frigyes.* A várispánságok.

ban, gyűrűkben hull alá. Tehát nem a gyűrű nevű fától nevezik „*Győrt*", hanem azért hívják úgy azt a cserjét, mert *gyűrűket* terem. A gyűrű pedig semmi egyebet, csak *kört* jelent.

Ami a szolgagyőri várispánságot illeti, nem tartom lehetségesnek, hogy valamennyi szolgagyőr, — a győrmegyei, bihari, nyitrai, csongrádi, veszprémi vagy soproni győrök, mind ugyanazon egy várispánsághoz tartoztak volna, hanem, hogy több ilyen nevű várispánság (az eddigi adatok szerint 14) volt s ez a két szó: *Szolga-győr*, olyan jelentőségű volt, mint a vármegye, vagy úgy függött össze, mint például Ung-vár, Fejérvár stb.

Tagányi figyelmét kikerülte, hogy Borsod megyében, éppen Diósgyőr közelében volt egy „*Szolga*" nevű helység, amelyet a török pusztított el, de még 1605-ben az adólajstromban bejegyezve találjuk: „*Zolgha* töröknek adóz és puszta egy ház."[15] *Tehát Borsodban is volt egy Szolga-győr.* Ami itt is csak azt jelenti szerintem, mint a többinél, hogy ottan a *Győr*, vagyis vár szolgái laktak a vár közelében, amelynek hadi szolgálatokat voltak kötelesek teljesíteni, *vagy hogy a várszolgák gyűrűjét* képezték a vár körül.

A honfoglalás ideje alatt s közvetlen utáni időkben épült ősmagyar várak is mind földerődök voltak, melyek a kő- és bronzkori telepek fölé az avar rhingek módjára úgy épültek, hogy a körülötte levő árkokat mélyítve, annak földjét a vár magasságának emelésére fordították, s hogy le ne omoljon facölöpöket és gerendákat vertek közé, vesszőkkel összefonták, agyaggal tapasztották s végül gyeppel, gyepűvel fedték.

Az Anonymus által szintén említett *szabolcsi* földvár, melyet Jósa András és Bartalos Gyula 1895-ben megásattak, szintén így készült, csakhogy itten egész nagy kidöntött élőfákat gallyastól temettek a föld közé, hogy a meredek sáncokat a leomlástól megmentsék.[16]

Borsod vármegyében mostanában kezdték meg a honfoglaláskor épített *borsodi földvár* fölkutatását, amikor kitűnt, hogy a sáncok földhányásait itten is hosszában és keresztbe rakott gerendák közbetemetésével erősítették, illetőleg védték a leomlástól. Kétségtelen az is, hogy ezalatt a réteg alatt a megfelelő mélységben itten is elő fognak kerülni az új kőkorszaki leletek, mint amilyenek a várdombbal szemben levő s

[15] *Országos Levéltár.* Borsodmegyei adólajstromok. 1605. év, 891. lap.

[16] *Arch. Ért.* 1914. 169—171. l. Ugyanez az eset a bihari és a murgai (Tolna m.) földvárnál. *Könyöki József.* A középkori várak. 1906. 223—226. l. *Karácsony János.* Ásatások a bihari földvárban. *Arch. Ért.* 1901. 72. l.

attól csak a *Boldva* vize által elválasztott „*Derékegyháza*“ dombon, amely szintén elipszis alakú földerőd.[17]

A várfalak kötésébe erősítésül kisebb-nagyobb tölgy és bükk dorongok, sőt egész kisebb átmérőjű fatörzsek beépítése még a középkorban is szokásos volt, mint azt éppen a *diósgyőri várnál* és a szomszédos *Dédes* romjaiban megállapítottam.

Ami *Győr*, illetőleg *Diósgyőr* nevének formáját és leírási módját illeti, századokon át, mintegy harminc alakban ismeretes, — ami bizonyára a latin nyelvű kancelláriai írásmódnak a magyar szavakkal szemben való nehézségeire mutat.

Anonymus, akinél legelőször fordul elő *Geurum*nak írja, 1248-ban *Noggeur* (Nagygyőr)nek iratik, bizonyára megkülönböztetésül a szomszédos Kisgyőrtől, hol szintén földvár állott, 1261-ben *Noguar* (Nagyvár), ugyancsak a fenti okból, 1313-ban *Geur*, 1304-ben és 1315-ben *Győs Geür*, 1333-ban *Geör*, 1341-ben *Gewr*, 1366-ban *Diosgwr*, 1376-ban *Dyosger*, 1399-ben ismét *Noggeurh* (Nagygyőr), 1416-ban *Dywsgewr*, 1471-ben *Dyosgywr* és *Dyos Gywr*, 1472-ben *Diósgyewr*, 1473-ban *Dyosgyeor*, 1478-ban *Dyosgyer* és *Diósgyeör*, 1504-ben *Dyos Gewr;* II. Rákóczi Ferenc vezérlő fejedelem pedig: 1704-ben Miskolcon kelt magyarnyelvű rendeletében, magyarosan *Diós Gyűr*nek írja.

A *Győr* név különben középkori okleveleinkben mint személy- és *nemzetség név* is szerepel.

II. FEJEZET.

Győr vára az összerző Miskóci Bors családról, Bors comes lázadása folytán királyi kézre száll. Az 1241-iki tatárjárás alkalmával elpusztul, de IV-ik Béla által az Ákos nemzetségbeli Ernye bánnak adományoztatván, ez és fia István nádor által újból felépíttetik. A pálos rendet megtelepíti. Fiai fellázadnak az Anjouk ellen. Legyőzetvén lefejeztetnek s diósgyőri birtokaikat 1319-ben Dózsa nádor kapja. Majd a Széchy-családra száll. Nagy Lajos azonban lengyelországi politikája folytán gyakran kívánván itt tartózkodni, Alsólendva váráért Diósgyőrt visszacseréli Széchy Miklós horvát bántól s így újból királyi várrá lesz.

A várunkra vonatkozó adatok, a XII. századtól kezdve, a hagyományok ködéből a történelmi feljegyzések, majd a XIII. század közepétől a hiteles oklevelek alapján rajzolják meg előttünk annak igazi képét és való történetét.

[17] *Nyiri Dániel.* A borsodi vár hadtört. jelentősége. *Leszih Andor.* A borsodi földvár és a borsodi kőkori telep. *Tört. és Rég. Közlemények.* Miskolc város és Borsod vármegye multjából. 1927. 71. és 85—94. l.

Győr birtokosa az 1128. év körül még mindig az ősszerző Bors-család. Ezúttal Bors comes, Borsod vármegye főispánja, aki összesküdvén Ivánnal, míg II. István király Egerben nagy betegen feküdt, Bors ispánt kiálták ki királlyá. István király azonban, minden reményen felül meggyógyulván, Ivánnak fejét véteté, Borsot pedig száműzte; meghagyván, hogy maradékaiból a királyi udvarba való lépésre senkit ne tartsanak méltónak.[18]

Fontos körülmény ez várunkra nézve, mert a királya ellen lázadó főúr javai elkoboztattak s Győr vára és tartozéka, Miskolc földje, bizonyára *ekkor került az ősi Bors-családról először királyi kézre s lőn királyi birtokká.*[19]

II. Endre és IV. Béla királyaink alatt 1214-ben és 1237-ben már újra királyi kegyben állanak a Borsok, amennyiben újra Borsod főispánjai[20] s régi birtokaik jelentékeny részét bírják.

Az 1241-i tatárdúlás, miután a szerencsétlen muhi csata csak pár óra járásnyira folyt le várunktól, teljesen tönkreteszi azt. Íróink, köztük *Ráth Károly* is[21] azon a nézeten vannak, hogy a vesztett csata után IV. Béla király Miskolcon át, Diós-Győrön keresztül menekült. Ezzel szemben *Kandra* azt vitatja, hogy a menedéket nyujtó Bükk-hegység Muhitól más irányban sokkal rövidebb idő alatt és könnyebben elérhető.[22]

Ebben azonban nincs igaza, mert tény, hogy *légvonalban* rövidebb az út Mályi, Aranyos és Kisgyőr felé, aki azonban a helyszínét ismeri s a táborkari térképet leolvassa, megfogja állapítani, hogy ez az út sokkal nehezebb, mert nemcsak ezen az oldalon vannak a Bükk legmagasabb hegyhátai, de a legjárhatatlanabb s legszűkebb völgyei is, már pedig a menekülő magyar csapatok nagy része lovasság volt, s lovon menekült maga a király és kísérete is. A másik oldalon pedig Muhitól Miskolcig és egészen Győrig, minden akadálynélküli síkság terül el — jó utakkal, mert hiszen a Lengyelország felé vezető kereskedelmi út már akkor itt vonult el —, amelyeken a 20 kilométert tevő távolságot, a bizonyára jó lovakon menekülők, sokkal gyorsabban elérhették.

Ez alkalommal Miskolc, Győrváralja és maga *Győr vára* is elpusztult s lakói az erdők rengetegeibe és barlangjaiba menekültek. IV. Béla király ugyanis 1261-ben kelt okmányá-

[18] *Thuróczy* krónikája.
[19] *Szerző.* Miskolc város története. 2. k. 3. l.
[20] *Kandra Kabos.* Borsod vármegye főispánjai. „Miskolc", 1877. évf. 4. sz. és *Orsz. Levtár.* Diplom. Oszt. 219. sz.
[21] *Ráth Károly.* A magyar királyok hadjáratai és utazásai. 1861. 24. l.
[22] *Kandra K.* Diósgyőr vára. *Arch. Közl.* 1879. 28. l.

ban, melyben az egri egyház jogait és birtokállapotát megerősíti Győrt, mint várat fel nem említi, hanem csak mint, terra Noggeur-t „*Nagy-Győr földjét*“ említi, mely *Borsod* várához tartozik, ami azt jelenti, hogy a tatárok által leromboltatván, még akkor sem épült föl s vár jellegét még nem nyervén vissza, a megye egy másik várához csatoltatott.[23]

A XIII. század második felében Magyarország legelőkelőbb családainak egyike volt a borsodmegyei *Ákos* nemzetség, amely először *Ernei vagy Ernye* bánnal tűnik fel. Tárnok és országbíró két ízben is volt, 1267—69-ben mint vasmegyei és 1274-ben mint szatmári főispán említtetik. 1271-ben egy országos bizottság tagjai között említtetik, úgy is mint *Győr várának birtokosa*. Kétségtelen, hogy várunkat még 1262 és 70 között IV. Béla királytól nyerte, hogy mily *körülmények között, e felől történelmi adataink* és történetíróink nézetei eltérnek egymástól.

Kandra szerint IV. Béla azért jutalmazta Erne bánt, mert ez őt a fia, István király elleni harcokban igen sikeresen támogatta. Hiszen a két király közötti isaszegi csatát egykorú okmányaink egyenesen Erne bán csatájaként említik. És a hatalmas főúr, ki éveken át igényelte az egri püspökség szomszédos cserépvári birtokát, talán éppen Győrnek, Borsod ezen elsőrangú várának adományozása által tartatott meg az öreg király hűségében.[24]

Mások azt írják, hogy Erne bán azért kapta Győrt királyi adománykép, mert *a muhi csatából menekülő király életét megmentette*. E várat aztán külön uradalom központjává tette, melyhez abban az időben a következő falvak tartoztak: Győrváralja, Felső-Barcika, Ludna, Varbó, Parasznya, Kondó, Ecseg, Arnót, Alsó-Zsolca Felső-Zsolca, Kis-Győr, Aranyas, Mohi, Poga, Emőd, Szalonta, Nagy-Csécs, Örös, Szederkény, Kisfalud, valamint a ma már nem létező Tuulvosd, Isztring, Odolmány és Zelpeste falvak, Zemplén vármegyében pedig Kesznyéte falu.[25]

Kandra viszont egy 1245-ben kelt oklevél alapján elmondja, hogy a tatárok betörése alkalmával Sándor comes a borsodi Bükk-hegységben az Apátfalvi, Bélháromkuti monostor mellett megmentette a király életét, kinek védelmében súlyos sebet kapván, jutalmul az ugyancsak Borsod vármegyében fekvő Palkonya községet nyerte. Felmerül az a kérdés, nem-e összetévesztése ezzel az Erne bán esete.

Erne bán különben győri uradalmának gyarapításához

[23] *Fejér.* Cod. Dipl. IV. k. 3. 33. l.
[24] *Kandra Kabos.* Diósgyőr vára. *Arch. Közl.* 1879. 29. l.
[25] *Borovszky Samu.* Borsod vármegye története. I. k. 1909. 39. l.

még IV. Bélától nyerte a Sajó vize mellett fekvő Ecseg falut, mely a királyé volt, kárpótlásul Cserépfalváért,[26] mihez csatlakozott 1281-ben Miskolc város birtoka is, melyet fia, István, a Miskocz nemzetségbeli Ponyt bán fiaitól szerzett meg.[27]

Erne bán 1274 körül halt meg, egyetlen fia István Kun Lászlónak kedvelt híve volt, maga a király említi, hogy őt gyermeksége óta szolgálja. III. Endre alatt 1293-ban a királyné tárnokmestere, 1299-ben pedig országbíró s végre nádorispán. Az Árpádház kihaltával a hazafi párt vezérférfia lett, melynek az volt a nézete, hogy III. Endre halálával a szabad királyválasztás joga visszaszállt a nemzetre.

Ekkor iratja diósgyőri várában íródeákjával egyik levelében: „Letört benne Szent István első magyar király vérének, fiú ivadékának, törzsének utolsó arany ágacskája s a megyés főpapok, főurak, a nemesség és Magyarország minden rendű rangú lakossága érzé, hogy elveszté született urát, mint Ráchel a maga gyermekeit, keseregte halálát, — keresték, kit találjanak utódjául a szent király véréből."[28]

Ő a cseh Vencelhez csatlakozott, aki midőn csakugyan királlyá lett, megtette őt nádorrá.

István nádor, mint ember is kimagaslik kortársai közül. Bátor lovag, pompaszerető férfi, jó családapa és mély vallásos érzésű ember volt. Ő Diósgyőrt tette nemzetsége székhelyévé, melyet fejedelmi fénnyel építtetett ki, úgy hogy az később is Visegráddal vetekedik. Hét fia és két leánya volt, akikért nagyon sokat tett. Közel negyvenet tesz ki birtokainak száma, amelyekről tudomásunk van. Leányait jól kiházasítja. Az egyiket a Rátoldnemzetségbeli Dezsőhöz, a másikat a Bazsa nemzetségbeli Bekéhez adván feleségül.

Másodszülött fiának, II. Istvánnak pedig a cseh és lengyel királlyal rokon Bavarin herceg leányát szerzé meg feleségül, ki menyegzőjét nagy fénnyel ünnepelte meg Diósgyőrött a rokon nemzetségek előkelő tagjai, Omodé és Roland exnádorok és számos külföldi vendég jelenlétében. A középkor egyik legfényesebb lakodalmát ülték itt. Írásbeli feljegyzések maradtak róla, hogy a hercegkisasszony kelengyéjében „egész sokadalma volt aranynak, ezüstnek és drága holmiknak, melyeknek hasonlója itt még nem láttaték".

A vallásosságnak is bőkezűen áldozott István[29] nádor. Ő alapította állítólag már 1304-ben Diósgyőrött közvetlenül a vár alatt az Urunk Szent testéről nevezett Pálos kolostort,

[26] *Országos Levéltár.* Dipl. Oszt. 324.
[27] *Szerző.* Miskolc v. tört. III. k. 25. l.
[28] *Anjoukori Okmánytár.* I. 52. l.
[29] *Anjoukori Okmtár.* I. k. 91. l.

1312 körül, a dédesi s már 1240-ben állott Szentléleki zárda részére alapítványokat tesz,[30] majd 1313 aug. 15-én Győr várában kelt oklevelével a maga és felesége nevében szintén adományokat tesz a diósgyőri paulinusok részére, melyyel népes birtokát, Cheniket a Papréte nevű földet, egy szőlőt és a Felthó nevű halastavat ruházta át reájok.[31] 1315-ben pedig a Felső-Diósgyőrött megtelepedett Szt. Ágoston rendi szerzetesek Szentkeresztről nevezett házának adományozza Chenik birtokának egy részét.[32] Egyik legnevezetesebb egyházi alkotása végül a miskolci avasi nagytemplom építtetése, melyet a hagyomány és régibb feljegyzések szerint 1281-ben fejeztetett be.[33]

Jelen tanulmányunk már szedés alatt állott, midőn a miskolci Történelmi és Régészeti Közlemények folyó évi 5—6. füzetében megjelent Miskolc város története egyik legbuzgóbb kutatójának, *Marjalaki Kiss Lajosnak*, az avasi templom építési korára vonatkozó értekezése, melyben Zsigmond király 1411. évi kiváltságlevelének egy kifejezésére valamint egy freskotöredék alatt olvasható 1402. évszámra s másrészt *Möller István* műegyetemi tanár véleményére támaszkodva azt az 1400-as évek elejére teszi.

Nézetem szerint a szomszédos apátfalvi apátság építői a francia cisztercita szerzetesek voltak a miskolci avasi templomnak első építői a XIII. században ép úgy, mint a diósgyőri várnak is. A XIV. és XV. századi részletek csak reáépítések. Különben, hogy magyarázható meg az avasi templomban az egyik templomi széken az Anjou liliomos, Nagy Lajos-féle királyi zászló képe s az egyik kapun ugyancsak az Anjou liliomos veretek, ha maga a templom csak negyedszázad mulva Zsigmond alatt épült volna.

Vencel és Ottó királyok bukása után István is meghódolt Károly Róbertnek s még ő alatta is mint nádorispánt említik az oklevelek. Meghalt 1315 körül.

Vele sírbaszáll az Ákosnemzetség fénye, dicsősége és hatalma. Fiai ugyanis még mindig a régi nemzeti párthoz szítottak s ezokból Károly király ellen előbb Csák Mátéhoz szegődtek, majd midőn a velük rokon Barsa nemzetségbeli *Kopasz nádor* 1316-ban nyilt lázadásba kelt fel, ehhez csatlakoztak. A felkelés azonban a debreceni csatában leveretett s a királyi hadak egymásután foglalták el váraikat és birtokaikat. Az Erne bán unokái végső szükségükben ujonnan

[30] Marjalaki *Kiss Lajos.* A Szentléleki-zárda. Tört. és Rég. Közl. Miskolc. 1926. 53. l.
[31] *Országos Levéltár.* Dl. o. 1835. sz.
[32] *U. o.*
[33] *Szerző.* Miskolc v. Tört. II. k. 23. l.

épült Dédes várukban vívták meg utolsó harcukat. Legyőzettek, elfogattak s mindenükből megfosztatván, vérpadon végezték életüket.

Károly Róbert a hűtlen Ákosnemzetség elkobzott birtokai közül Diósgyőr várát és uradalmát 1319 szept. 30-án kelt oklevelével, ebben a küzdelemben leghívebb támaszának Debreczeni *Dózsa nádornak* adományozza, Kis-Győr, Emőd, String (most Hejőkeresztúr), Tullus, Mohy, Csécs, Örös, Szederkény, Odolman, Lövő, Kisfalud és Szalonta nevű tartozékaival együtt.[34] Ebben az oklevélben Győrvára, Castrum Nouumnak, vagyis *Ujvárnak* mondatik.

Erre vonatkozólag téves *Borovszky Samunak* az a megállapítása, hogy: „ebből azt kell következtetnünk, miszerint a *vár nem lehetett régi (?) s tényleg nem épülhetett előbb (?!)*, mint Erne bán idejében".[35]

Már az eddig előadottakból is világos, hogy ellenkezőleg az *Ujvár* elnevezés azt jelenti, hogy a koraközépkori ős vár, melyet 1241-ben a tatárok elpusztítottak, nem Erne bán idejében épült eredetileg, hanem általa romjaiból ujjá építtetett.

Különben Károly Róbert korában neveztetik várunk és az alatta elterülő község, az ott tenyésző sok diófa után *először Diósgyőrnek*.

Várunk azonban nem sokáig marad a Dózsa nádor birtokában, mert már Diósgyőr 1354-ben mint *villa regalis*, vagyis királyi falu említtetik.[36] Azonban a vár maga csak haduri jogon tartozott a király fenhatósága alá, de tulajdonjoga már *1325* óta a Balognemzetségbeli *Széchyekre* szállt.[37]

A Széchy-család a XIV. század egyik leghatalmasabb főúri családja, a gömörvármegyei Balogvárából származott. Utóbb két ágra oszolva, birtokaik után az egyik felső-lindvai, s a másik rimaszécsi előnévvel élt. Leginkább kivált közülük *Miklós*, aki előbb szepesi, sárosi és nógrádi főispán, majd horvát bán, országbírája s végül nádor lett. Nagy Lajos királynak kiváló szolgálatokat tett, különösen az olaszországi hadjáratok alatt. Követségbe járt Rómába Orbán pápánál és Velencében ő folytatta a béketárgyalásokat.[38]

Kétségtelen, hogy Lajos király mindezekért az érdemekért jutalmazta Széchy Miklóst a miskolci birtokokkal és Diósgyőr várával, s ezen donatióit 1347-ben újból megerő-

[34] *Fraknói Vilmos.* A nádori és országbírói hivatal. 1863. 160—1. l.
[35] *Borovszky S.* Borsod vm. Tört. I. 44. l.
[36] *Orsz. Levéltár.* Dipl. O. 4567.
[37] *U. o.* 1109.
[38] *Budai Ferenc.* Polgári Lexicona. 1866. III. k. 218. l.

síté.[39] 1360-ban pedig a család tagjai maguk között nagyosztályt tevén, a miskolci birtok és Éleskővára ezúttal is Miklósnak jut, amely osztályt Lajos király, Visegrádon kelt oklevelében helybenhagyja és megerősíti.[40]

Már Károly Róbert előrelátó eszélyes politikája összekötötte a szomszédos Lengyelország sorsát hazánkkal, azáltal, hogy Lokietek IV. Ulászló lengyel király leányát, Erzsébetet 1320-ban nőül vette s a magyar Anjou és a lengyel Piast királyi családok ekként szoros rokoni egybeköttetésének eredménye lőn, hogy *a lengyel királyi korona Lajos királyra nézett,* aki hogy országának határait a Kárpátokon túl a Keleti-tengerig kiterjeszthesse s lengyelországi híveivel gyakoribb és könnyebb érintkezésben lehessen, udvartartását évenként hosszabb időre az ország északi határai közelébe óhajtotta elhelyezni, miért is a távolabb fekvő Visegrádot mellőzve, egyrészt Zólyom várát kezdte kiépíteni, másrészt a gyönyörű fekvésű Diósgyőrre gondolt, amely geografiai helyzeténél fogva politikai céljainak is igen megfelelt, mert hiszen míg egyrészről Budával is könnyű és közeli volt a folytonos érintkezés, addig onnan ágazott szét az akkori főútvonal és kereskedelmi országút úgy Lengyelország és Galicia, mint Lodoméria és Moldva felé.[41]

Éppen azért már 1358-ban, egyik leghívebb emberére, *Zudar Péter* mesterre bízza a diósgyőri várnagyságot, aki egyszersmind Sáros vármegye főispánja is volt.[42]

Miután pedig III. Kázmér király, figyermeknélküli halála előre látható volt, — kívánatos volt, hogy krakói híveivel az összeköttetést — állandóan fenntartsa.

Mindezek érdekében most már az utolsó lépést azzal tette meg, hogy Széchy Miklós horvát bánt felkérte, hogy a diósgyőri vár uradalmához tartozott, de általa bírt miskolci *részjószágokat engedje át neki cserébe,* amihez Lajos király hű hadvezére kész örömmel hozzájárult, mert hiszen azokért, úgy ő, mint testvére Domokos erdélyi püspök az 1364 dec. 25-én Csepelszigetén kelt privilegiális levele értelmében a Vas vármegyében fekvő *Lindva* (Alsólendva) várát és uradalmát kapták, mely 73 falut és majorságot foglalt magában. Ez is mutatja. hogy mily értéke lehetett akkor a disgyőri uradalomnak. Lajos király pedig még ráadásul kapta a közeli, de elhanyagolt állapotban levő *Éleskő* várát s Miskolcon felül Várad, Bessenyő, Tokaj, Tard, Bala, Mályi, Csaba, Bós és

[39] *Szerző.* Miskolc v. tört. III. k. 45. l.
[40] *Hg. Batthyány* cs. körmendi levéltára. Alm. II. 4. No. 68.
[41] *Márki Sándor.* Mária Magyarország királynéja. 28. l.
[42] *Wenzel Gusztáv.* Diósgyőr egykori történelmi jelentősége. 1872. 14. l.

Visnyó községek határában levő részjószágokat, valamint a Szt. Péterről nevezett tapolcai monostor kegyurasági jogát, amely okmányt 1366 január 13-án újból megerősített és ezzel *Diósgyőr várát* egy nagyterjedelmű uradalom központjává tette.[43]

De befolyással lehetett erre az is, hogy nemcsak a Bükk vaddús rengetegei, amelyekben a szarvas, őz és vaddisznó mellett még a bölény is tanyázott, — vonzották a vadászatot rendkívül kedvelő királyt, hanem mert maga a vár is még Ernye István nádor által oly fejedelmi fénnyel és kényelemmel épült ki, hogy méltó volt egy királyi udvar befogadására. Másrészt tekintve a középkori hadi viszonyokat, midőn ostromszerekül, ókori mintára csupán kőhajító kezdetleges parittyagépek, faltörő gerendák és nyil használtattak, — midőn a tüzi lőfegyverek legkezdetlegesebb formái Magyarországon, a XIV. század második felében ugyan már ösmeretesek voltak, de ágyúkat csak a XV. században használtak: várunk mint azt annak hadi és építészeti műleírásánál alább látni fogjuk, a maga négy hatalmas tornyával és azt két emelet magasságban körülfutó gyilokjárdáival, az ország kellő biztonságot és védelmet nyujtó kiválóbb erődei közé tartozott.

III. FEJEZET.

Diósgyőr fénykora. Nagy Lajos király 1343 óta, élte végéig csaknem minden évben egész családjával és udvarával együtt hónapokat tölt várunkban. 1370-ben lengyel királlyá való választása utáni ünnepélyeken felül, 1381-ben itt ratifikáltatott a turini béke, a velencei doge követeivel, az ország összes főméltóságai jelenlétében. Ennek emléke a miskolci avasi templomban. A két Erzsébet királyné és Mária királyné itteni tartózkodása és kegyelete a diósgyőri és szentléleki páloszárdák iránt. A szerencsétlen Mária királynénak élte végéig legkedvencebb tartózkodási helye. A nép regéi. Mária királyné félezeréves mogyorófája.

A következő korszakban várunk története Magyarország, talán többé soha vissza nem térő legfényesebb korszakának, a XIV. és XV. századoknak *Nagy Lajos, Mária királyné, Zsigmond, Hunyadi Mátyás és Beatrix királyné* korának történetével kapcsolódik egybe, amidőn maga Diósgyőr nemcsak a középkor egyik legfényesebb királyi vára, ahová az azonkori európai politika szálai futnak össze, — hanem vele együtt emelkedik a gazdasági és műveltségi téren maga az egész Bor-

[43] *Orsz. Levéltár.* Liber Regius. 22. k. 142. és 156. l. *Csánki Dezső.* Magyarorsz. Tört. Földrajza a Hunyadiak korában. I. k. 166. l. *Szerző.* Miskolc v. Tört. III. k. 53—61. l.

sod vármegye és várunk közvetlen uradalma, elsősorban Miskolc városa, majd Muhi város, Mezőkövesd és Keresztes, amelyeket nemcsak a királyi udvartartás közelségének általában emelő hatása befolyásol, de amelyeket említett királyaink adományaikkal és kiváltságaikkal szinte elárasztva, a felvirágzás útjára vezettek.

Fentebb már említettük a politikai okokat, amelyek Lajos királyt Diósgyőrbe hozták, de azokon felül kétségtelenül vidékünk természeti szépségei hódították őt meg és pedig oly erővel, hogy ezentúl élte végéig — kivéve, amidőn ebben külföldön viselt háborúi akadályozták — csaknem minden évben hosszabb, rövidebb ideig tartózkodott királyi várában.

Már régibb íróink is megállapították ezt. Így *Fessler* írja: „Ott a pisztrángban gazdag Szinva öntözte kellemetes völgyben, a sűrű tölgy- és bikkerdőnek közepette az ő áhítatos lelkületéhez méltó légkört talált, a túlvilági dolgok szemléletének szentelt hazai Pálos-rend remete magányában. Innen egy órányira Miskolc mellett állt a bencések tapolcai apátúrsága, mely akkortájt még istenfélő és tudós férfiakban bővelkedett volt. És másutt is fölhozza Mária királyleány atyjáról, hogy a *diósgyőri völgyben*, az őstölgyesek árnyékában, a hegyről lerohanó patak mellett, Szent Pál emelkedett remetéivel gyakori bölcs beszélgetésekbe mélyedt, elfeledkezve gondjairól, a földi méltóságról, a koronákról".[44]

Kazinczy Ferenc ezt a helyet a „Magyar Tempe-völgyének" nevezi. *Petőfi Sándor* a vár romjai előtt, merengve írja „Alkony" című versét s „Úti leveleiben" írja a sziklás, zuhatagos, zöldszíntavas hámori völgyről, hogy azt gondolja az ember, hogy legalább is „Helvéciában van."[45]

Ugyanígy ír nagy történettudósunk *Ipolyi:* „A Bükkségnek kies völgyei, vadas- és gyümölcsöskertjei kellemein kívül magasabb szellemi élvekkel is találkozhatott I. Lajos királyunk Diósgyőr vidékén, hol akkor számos virágzó zárda és monostor állott mindenfelől. Egyfelől a *diósgyőri* és *Dédes* felett volt *Szentléleki* pálos zárdák; lejjebb a zirciek *beéli* monostora; másfelől *Tapolcán* és *Kácson* meg ismét a bencék régibb monostorai voltak: a buzgóság, jámbor ájtatos élet, tudomány és művészet mindmegannyi menhelyei és oázai, alig néhány órányi távolságra egymástól és Diósgyőrtől, bizonyára élénk, mozgalmas, vallásos és míveltségi életet terjeszthettek körükben."[46]

[44] *Fessler.* Die Geschichte der Ungern. III. k. 412. l.
[45] *Petőfi S.* Vegyes művei. III. k. 209. l.
[46] *Ipolyi Arnold.* A kunok Bél-háromkuti, máskép: Apátfalvi apátsága. Arch. Közl. VI. k. 26. l.

1. kép. Nagy Lajos király. *Matejkó után.*

Történetíróink közül a legtöbbet s legalaposabban foglalkozott várunk történetével *Wenzel Gusztáv*, aki munkája[47] függelékeül a Regestákban 201 középkori oklevelet tett közzé, amelyek nemcsak mind várunkra vonatkoznak, hanem legnagyobb részt, mint királyi kiadványok Diósgyőrben is keltek. Ezek közül 61 vonatkozik *Lajos* királyra.

Ezekben legelőször 1343 dec. 9-én[48] s azután csak 1362-ben[49] látjuk őt itten rövid időre, minden valószínűség szerint vadászat céljából megjelenni. 1363 okt. 16-án hasonló okból fordul meg várunkban.[50] 1364-ben és 1365-ben szintén csak egy alkalommal látjuk itten.[51] 1369 óta már annyira kedvelt mulató helye a négytornyú vár, hogy ott évenként hosszasabban mulat, a vadászatok idejét a késő őszt, sőt a karácsonyi ünnepeket is itt tölti. Ez évben május 7-én és 31-én, szeptember 16-án és október 19-én keltek oklevelei innen. Közöttük emlékezetes az, amelyben Kassa városának adományoz új címert, amely az első címeradományozás Magyarországon város, tehát jogi személy részére.[52]

Az 1370. esztendőben az Úrnapját s a karácsonyi ünnepeket is itt tölti s tíz oklevele tanuskodik róla, hogy március 12, 13, 16, május 11, június 2, 3, 9, 18, 19. és december 28-án tartózkodott várunkban, amely dátumok többé már nem pusztán csak a király itt időzését jelzik, hanem egyszersmind tanubizonyságai a királyi vár *folyton emelkedő fénye és világtörténeti nevezetességének is*, mint amelyet ez év végétől két királyság fénye környez; hová két hatalmas nép fiai jönnek hírnevet vagy igazságot keresni, mondja *Kandra*.[53] Ez évben, november 17-én koronáztatott meg ugyanis Lajos, Krakkóban, a váratlanul elhúnyt III. Kazimir helyett lengyel királlyá, honnan, anyjára, Erzsébet királynéra bízván az ország kormányzatát, közvetlenül Diósgyőrbe tért vissza, hol azután a karácsonyt is megülte. Itt fogadta először országainak hódolatát s a külföldi tisztelgő küldöttségeket is, *mint lengyel király*. Ha Magyarországnak akkori politikai szerepére és Lajos királynak európai tekintélyére gondolunk, méltán

[47] *Wenzel Gusztáv.* Diósgyőr egykori történelmi jelentősége. Magy. Tud. Akad. Értekezések. 1872.
[48] *Orsz. Levtár.* Dipl. O. 6865.
[49] *Zichy-Okmánytár.* III. k. 23. l.
[50] *Kandra Kabos.* Borsod örömnapjai „*Miskolc*" 1876. 56. szám és *Hazai okmánytár.* I. k. 245. l.
[51] *Zichy--Okmt.* IV. k. 632. l. és *Századok.* 1871. 615. l.
[52] *Wenzel G.* i. m. Regesták. 29. l. 12. sz. és *Ráth Károly.* A magyar királyok hadjáratai, utazásai és tartózkodási helyei. Győr. 1861. 72. l.
[53] *Kandra K.* A diósgyőri vár. *Arch. Közl.* 1894. 123. l.

föltehetjük, hogy ez az ünnepély Diósgyőrött rendkívüli fénynyel tartatott meg.[54]

Amit annyival inkább gondolhatunk, ha tekintetbe veszszük az előkelő urak és hölgyek, az állam és egyház főméltóságai, a diplomácia, belső politika és a hadsereg magasállású embereinek hosszú sorozatát, akik a királyi vár lovag- és tróntermében meg szoktak fordulni; ha továbbá azon fényt tekintjük, mellyel maga Lajos király s a pompaszerető két Erzsébet királyné, Lajos anyja és hitvese, Kotromanovits István boszniai bán leánya, László opolyi herceg, a király sógora, Magyarország nádora és utóbb Lengyelország kormányzója s végül az egymással e részben versengő magyar és lengyel főurak rendszerint fellépni szoktak.

1371 nov. 18-án van adatunk itteni tartózkodására, míg 1373-ban már hosszabb ideig tartózkodott várunkban, mert kancelláriáját is magával hozta s itten kelt oklevelei, május 29, szept. 19- és 24-én igazolják ittlétét, s mindezt a lengyelekkel akkor folyt tanácskozások magyarázzák meg,[55] míg közben aug. 11-én a szomszédos Szilvás vadászvárdán fordul meg. 1375-ben a királyi udvar karácsonykor, mint csaknem évenként, várunkban ünnepel, sőt a következő évben az újévet egész február közepéig ugyancsak itt tölti családja körében a király, hogy az év végén, karácsonyra újra visszatérjen a litván táborozás fáradalmait kipihenni. 1377-ből az év minden szakából van leveles bizonyságunk a király diósgyőri tartózkodásáról, nevezetesen: jan. 7, április 30, május 1, december 20, 21, 28 és 29-éről. A következő két évben újból többször itt időzik, 1380-ban pedig több mint hat hónapról vannak okleveles adataink Nagy Lajos diósgyőri tartózkodásának, ami természetszerűleg az egész királyi udvar itteni tartózkodását is jelenti.

De Diósgyőr történelmi jelentősége, fénye és virágzása legmagasabb fokát *1381-ben* éri el, amikor a velencei harmadik háború győzelmes befejezésével a béke Diósgyőrben ratifikáltatik.

A történelem ezt turini békekötés név alatt ismeri, mely egyrészről I. Lajos magyar király, a genuai köztársaság, Carrara Ferenc páduai fejedelem és az akkor üresedésben volt aquilejai patriarchatus s másrészről a velencei köztársaság között jött létre és véget vetett a háborúnak, mely 1373-tól kezdve mindkét részről a legnagyobb elkeseredettséggel folyt.

Maga a béke Turinban 1381 augusztus 24-én Amadé szavoyai gróf közbenjárására köttetett meg. Azonban Lajos ország-

[54] *Wenzel G.* i. m. 15. l.
[55] *Wenzel G.* i. m. 17. l. *Kandra K.* A diósgyőri vár 1894. 123. l.

gának tekintélyét ez által is emelni akarván, a békességre vonatkozó okmányokat november 26-án Diósgyőrben hitelesítette, hol mint életírója mondja: „Lajos és magyar tanácsosai Olaszország és Európa sorsa fölött határoztak, mert nemcsak a megalázott Velencéről volt itt szó, hanem Nápolyról is, s általában ettől a kérdéstől függött akkor az egész keresztény világ nyugalma."[56]

A hitelesítő oklevél keltezése szerint az *„Actum in Diosgeur in castro domini Regis in camera penes stubam parvam"* állíttatott ki. Erre a keltezés helyére, várunk leírásánál vissza fogunk térni.

Az ünnepélyes aktusnál jelen voltak a velencei köztársaság részéről: Dandulus Lénárd és Georgio Fantin jeles, vitéz férfiak s a nagytanács tagjai mint megbizott rendkívüli követek, Contareno András, isten kegyelméből velencei doge képviselői. Magyarország részéről pedig: Bálint pécsi, László váradi, Pál zágrábi és János csanádi püspökök, György boszniai és Miklós császmai prépostok, ónodi Zudar Péter galiciai vajda, Bebek György királynéi tárnokmester, Bebek Imre dalmát és horvátországi bán és számos mások.

Mindezek előtt esküt tesz, a szent evangéliumra, hogy a békekötés pontjait megtartja s ugyanakkor elfogadja az egyezményt, mely az Adriai-tengeren a hajózást szabályozza s annak szabadságát biztosítja, továbbá miután Velence jelenlevő követei által Magyarország részére évi 7000 tiszta aranyból álló adó fizetésére kötelezte magát, azt elfogadja, s az ezen évi első hétezer arany átvételét elismeri és nyugtázza, végre a Velence álltal annak idején elfoglalt várak és földek visszabocsátását szintén elismeri és nyugtázza.[57]

Ennek a nagyjelentőségű eseménynek egy nagybecsű történelmi emléke maradt reánk a szomszédes miskolci avasi hegyen fekvő s Szt. István királyról nevezett templomban, amelyet Lajos, Mária és Erzsébet királynék a nagyobb ünnepeken látogatni szoktak' s bizonyára alapítványokkal és kegyajándékokkal is elláttak, annyival is inkább, mert jogtörténeti alapon Lajos ezen egyháznak *kegyura is volt.* Ez a templom régi középkori fényes berendezéséből fennmaradt templomi szék, mely a szószék háta megett a fal mellett áll, hossza mint egy két méter s támlájának magassága egy méter. Az egész mindenütt díszítve van színes falapocskákból berakott mozaik ékítményekkel, amelyek technikája a XIV. századi olasz művész kezére vall.

[56] *Pór Antal.* Nagy Lajos. Tört. Életr. 1892. 518. és 552. l.
[57] *Wenzel G.* A turini békekötés. Magy. Történelmi Tár. XI. k. 97. l.

Reánk nézve a legfontosabb az a kis kép, amely a szék jobboldali oszlopának külső falába van berakva úgy, hogy a fa alapszínénél világosabb színű lapokból berakott alakrajz, fekete körvonalakkal van szegélyezve. A kép maga egy felemelt fejű, méltóságos tekintetű koronázott oroszlánt ábrázol, amely lábai között hosszú, gombos véggel ellátott nyélen lobogó, fecskefarkú zászlót tart. *A zászlón az Anjou liliom látható.*

Kétségtelen tehát, hogy e szék az Anjou királyi ház, tehát Nagy Lajos király, vagy Mária királyné idejéből származik, kik közül különösen az utóbbiról tudjuk, hogy ünnepeken gyakran rándult át Diósgyőrből a miskolci székesegyházba ájtatoskodni és így valószínű, hogy ez ereklyében a királyi templomi szék maradt reánk.

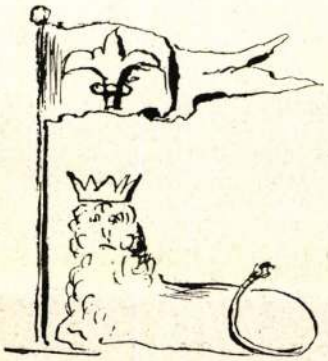

2. kép. Nagy Lajos Velence feletti győzelmének emléke.

Ha az előzményekből tudjuk, hogy 1381-ben; a Velence megaláztatásával végződött háborút befejező béke okmányait Lajos király a diósgyőri várban írta alá s ott tett ünnepélyes esküt annak megtartására, ha tudjuk, hogy az előzetes turini tárgyalások alkalmával a győztes Lajos király azt követelte, hogy a magyar korona fennhatóságának jeléül, a magyar zászló, minden ünnepnapon kitűzessék a Szt. Márk tornyára. Ha tudjuk végül, hogy a koronás oroszlán Szt. Márk jelvénye és Velence címere: kétségtelennek kell tartanunk, hogy e mozaikképben *Nagy Lajos királyunknak Velence feletti győzelme van megörökítve.*[58]

Ezen békekötés alkalmából, ösmerve Lajos királyunk nagy tiszteletét Remete Szent Pál iránt, e szent ereklyéit Velence ajándékba küldte neki! Lajos a Pálos szerzeteseknek

[58] *Szerző.* Miskolc v. tört. II. k. 31. l. a kép rajzával.

mindvégig nagy pártfogójuk volt. Így már 1373-ban a diósgyőri klastromoknak adományozza a mellette fekvő földeket s a Meggy és Eleje nevű erdőrészeket.[59]

„Élete végső éveiben, — mondja történetírója, — ha tehette, visszavonult immár a világ zajától, hol kedvelt szerzetesei tudományos körébe, hol a magányba, az akkor már elcsöndesült Visegrádra, vagy Disgyőrre, hogy szent elmélkedésbe, imádságba mélyedhessen".

Utolsó életévében 1382-ben is Diósgyőrt ünnepli egész udvarával az újévet. Január 2-áról, 9-éről és február 20-ról van reá adatunk, míg 24-én a szomszédos szilvásváradi vadászvárdát látogatta meg, talán búcsúzva, annyi kedves vadászemlékétől ; — mígnem szeptember közepén a vár tornyairól gyászlobogók hirdetik a nagy király halálát.

„Emléke áldott és lelkesítő Borsodnak földjén, — írja *Kandra*, — nélküle a dicsőség legszebb lapjai hiányoznának e megye történetkönyvéből. Nagy lelkének tett helye a vár — hol a fogékony lelkek szellemét érzik maiglan sóhajtani, — javíthatatlan romokban hever, szomorúan hirdetve, hogy jelenünk mennyire különbözik a dicső fejedelem korszakától".[60]

A hagyományok és mondák nyomán, a diósgyőri vár történetével kapcsolatban, a nemzet kegyeletében, talán még nagynevű atyjának nevénél is hívebben él leányának *Mária királynénak* emlékezete, akinek szerencsétlen sorsa ma, félezredév multán is részvétet fakaszt.

„Bár azon eszményi alak ő, — mondja róla ismét *Kandra* —, kiben összpontosult a nagy királynak és lovagias udvarának bálványozó figyelme, habár e szép Anjou-liliom joggal a Bükk tündérének mondható, aki atyja fényes udvarának eszményi varázsa volt, habár az ő ifjú kora gondtalan éveinek szebb napjait Diósgyőrünk emlékének valljuk, aki a vár komor bástyái alatt csónakáz, a rózsa- és mogyorólugasban méláz, vagy a tornaverseny hős bajnokifjai közt jutalmakat oszt: mégis mint királyasszony, már nem járulhatott többé hozzá atyja kedves tartózkodási helyének felvidámításához, mert az őskorban forrássá változott az, aki annyit sírt, mint ő. A boldog királykisasszonyból boldogtalan királynagyasszony lett."[61]

Lajos halála után a gyászév nagyrészét a királynék Budán tölték, de már 1383 július és augusztus hónapokban ismét Diósgyőrben üdülnek, ahonnan július 16., 25., 26. és 27-éről, valamint augusztus 1-éről kelteznek rendeleteket.

Erzsébet özvegy királyné ekkor látta utoljára várunkat.

[59] *Wenzel G.* i. m. Regesták. 32. l. 28. sz.
[60] *Kandra K.* Borsod örömnapjai. „Miskolc". 1876. évf. 62. sz.
[61] *Kandra K.* A diósgyőri vár. 125. l.

A sors csapásai mind súlyosabban nehezedtek a két királynéra. Hedviget kénytelenek voltak Lengyelországba bocsájtani, hol királynévá választatott s Jagello Ulászló litván fejedelemmel házasíttatott össze. Idebent azonban a Kis Károly-párti mozgalom Máriát megfosztá a koronától. Azután következett Károly meggyilkoltatása s a szerencsétlen drávántúli utazás, hol a horvát lázadók elfogván őket, Novigrád várába záratták s Erzsébetet megfojtották. Végre 1387-ben megszabadítván a velencések Máriát, Zsigmond ifjú szép felesége még inkább csak jegyese elé siet, vele Zágráb táján találkozik s bizonyára kifejezett óhajára, Váradon és Debrecenen át egyenesen Diósgyőrbe viszi, hol közel egy hónapig mulattak, az oklevelek tanusága szerint. Szeptember 22., 24. és 29-én, valamint október 17-én.[62]

„Máriát kedves emlékek kötötték e helyhez — mondja életírója[63] —, hol anyjával, Erzsébettel együtt, legutóbb négy év előtt oly szép napokat töltött. A regényes vidék maga alkalmas hely arra, hogy vígasztalást és szórakozást találjon benne a szenvedő.

A vártól nem messze eső rengetegben van a „Madárka kútja" s az atyjáról nevezett „Királykútja", Máriának mind kedvenc kirándulóhelyei a Bükkben, hol Diósgyőr Oláh Miklós írónk által már háromszáz év előtt magasztalt fülemiléinek és madarainak énekét hallgatta.

Dicső apjának, nagyanyjának és édesanyjának árnyai intettek itt Mária felé s a pici sír ott, mely kis nénjének, Katalinnak hamvait födé, csak megerősíték ez emlékeket."

1387-i diósgyőri tartózkodásuk alatt ismét megélénkült itten az udvari élet. Odagyűlt az ország színe. Csáktornyai István nádoron kívül jelen voltak az ország egyházi és világi főurai, kiknek jelenlétében a királyi pár Szt. Mihály-napja előtti kedd óta, mely azon évben szeptember 24-ére esett, törvénykezést tartott, meghallgatván az elébe járulók panaszos ügyeit.[64]

Már szeptember 22-én, Diósgyőrbe érkezve, legelső dolga volt Zsigmondnak, hogy a velencei dogénak meleghangú köszönőlevelet írt neje megszabadításáért.[65]

A következő évben ismét megfordulnak várunkban. 1388 március 11-én, itten kelt oklevelében, Perényi Péter diósgyőri várnagyot nyugtatja Mária királynő, hogy a Miskolc város

[62] *Ráth K.* i. m. és *Wenzel G.* i. m. Regesták. 38., 39., 40. l.
[63] *Márki S.* Mária királyné. 1885. 118., 121., 129., 132., 136., 144. l.
[64] *Ipolyi A.* A bélháromkuti apátság. Okmánytár. XI. sz.
[65] *Wenzel G.* i. m. Regesták. 40. l. 75. sz.

lakosai által adóba az ő kezéhez lefizetett 300 forintot Oláh János udvari tisztje kezéhez vette.[66]

1390-ben február 20-án újra Diósgyőrben találjuk Máriát, midőn atyja régi pártfogoltjainak, a diósgyőri pálosoknak adományoz egy darab földet gyümölcsöskertjük kiegészítésére, akiknek az Úr szent teste tiszteletére emelt templomában életírója szerint oly bensőséggel szokott imádkozni.

1393-ban tavasszal újból Diósgyőrben időzvén, meglátogatta az ő jóvoltából újraépült Szikszót s május 30-án Budára visszamenet, az akkor virágzó s a diósgyőri királyi uradalomhoz tartozó Mohi városát is útba ejtette. 1395-ben beteljesedik egész életének szomorú végzete. Akkor szólítja őt az Úr magához, amikor elérte volna azt, ami a nő legnagyobb boldogsága e földön, hogy anyává lehessen. Május 17-én a budai hegyek között lovagolva, fölbukott, lova maga alá szorította s miközben idő előtt szült, gyermekével együtt halálát lelte.

És emlékezete sok századok viharain túl szájról-szájra szállva ma is él. A diósgyőri nép ma is Nagy Lajos leánya várának nevezi romjait, melyet gyönyörű kert vett körül, amelynek váralatti részét ma is „kőkert"-nek nevezi a nép hajdani kőkerítése miatt. Az egészből csak egyetlen fa maradt meg, egy mogyorófa, amely cserjenövény alig szokott néhány méter magasra nőni, míg ez a példány csodálatosképen csaknem 20 méternyi magasságra nyúlt föl, melynek koronája több mint 14 méter széles, törzse pedig 2 méter 46 cm vastag, s jó esztendőben 3 hektoliter fényes fehérszínű mogyorót terem.

A nép szerint ez az óriási mogyorófa idősebb immár *hatodfélszáz esztendősnél,* mert *azt maga Mária királyné ültette.* Szerintük misem bizonyítja jobban Máriának e kies hely iránt való szeretetét, mint az a több mint félezredéves fa, melyet az ő kezei ültettek.[67]

Kovács Lajos, Borsod egyik korán elhúnyt jeles költője, gyönyörű balladát írt Mária életéről. Utolsó két versszaka így szól:

„Az elmult félezred óta
Leveles a mogyorófa,
Ágait meg-meglógatja
Nem öröm, ha bánat abba!

Nem királynő, csak a fája,
Nincs szentegyház, csak a tája.
Királynőnek keze áldott,
Rég elhamvadt, rég elporlott."

[66] *Zichy-oklt.* IV. k. 303. sz.
[67] *Márki S.* i. m. és *Wenzel G.* i. m. 23. l.

IV. FEJEZET.

Zsigmond király és német római császár 1412-ben, vendégével, Ulászló lengyel királlyal vadászik Diósgyőrt s ugyanakkor innen európai fontosságú politikai intézkedéseket tesz. Második feleségének, Borbálának, 60 ezer aranyforint értékben adományozta várunkat és uradalmát, aki ezután gyakran mulat itten s akit megbotránkoztató élete miatt népünk Ékebontó Borbálának nevez. Albert király utóbb e miatt tőle várunkat és uradalmát elvétette és nejének, Erzsébetnek adományozta. Hunyadi Mátyás király alatt Diósgyőr második fénykorát éri. 18 év közben számos esetben tartózkodott itten hosszabb ideig s sok nagyfontosságú oklevele kelt várunkban; Ő volt az utolsó magyar király, aki Diósgyőrt lakta. Várunkat és uradalmát ő is a királynénak, Beatrixnak adományozta, aki kiválóan gondoskodott arról s gondnokává udvari emberét, Monellit tette. Ennek síremléke, rajta címerével s benne Mátyás hollójával. A diósgyőri pálos szerzetesek s ezek kultúrális hatása. II. Ulászló a tradicióhoz híven Annának s II. Lajos szinte Mária királynénak adományozzák Diósgyőrt. II. Lajos Kormossy Tamás diósgyőri alvárnagyot és menyasszonyát címeradományozással tünteti ki.

Zsigmond király 1411-ben német-római császárrá választatván, birodalmi ügyei és háborúi gyakran évekig távoltartották várunktól, hova most már vadászni is csak gyéren látogathatott el.

De egyébként is elhanyagolta a diósgyőri uradalom ügyeit, mert nemcsak a vár tartozékait képező Boldvát, Abodot és Lugnát adományozta el, hanem Miskolc városát számos privilegiummal mindinkább kivonta az uradalom köréből és függetlenítette a vár fennhatósága alól.

1411-ben február 23-án Miskolc városának azt az újabb privilegiumot adja, hogy plébánosát maga választhatja. Ez az oklevél Miskolcon kelt, így tehát ugyanakkor a diósgyőri várban is meg kellett fordulnia.[68]

Ulászló lengyel király meglátogatván Zsigmondot, *1412* május elején a diósgyőri erdőkben vadásztak.[69]

Ugyanekkor rövid időre ismét felcsillan várunk régi fénye s neve politikai fontosságot nyer. Ez alkalommal ugyanis Zsigmonddal vele van német-római birodalmi kancelláriája s innen keltezve tette meg Olaszországra vonatkozó intézkedéseit s bocsájtotta ki a velencei háborúra vonatkozó rendeleteit.

Május 2-án innen hatalmazza fel della Scala Brinoriót, Veronában és Vicenzában a római birodalom vicariusát, hogy számára hadi népeket gyüjtsön s a szükséges hadi készletek és felszerelésekről gondoskodjék.

Ugyanaznap hagyta meg innen Belluno és Feltri városok

[68] *Szerző.* Miskolc v. tört. III. k. 193. l.
[69] *Ráth K.* i. m. 114. l.

előljáróságainak, hogy a velencei köztársaságnak ott letétben levő pénzét az ő nevében és részére foglalják le.

Május 3-án egy az aquilejai egyháznál üresedésben volt javadalmat Savorianói Bertalannak adományoz.[70]

De mindezeknél jelentősebbek május 5-i diósgyőri kiadványai. Nevezetesen: Általános proklamáció Olaszország fejedelmei, grófjai és rendeihez, mellyel Zsigmond az ottani viszonyokra vonatkozó uralkodási határozmányait hirdeti ki, különösen az egyház állása és jogainak fenntartása tekintetében.

Második rendelete, mellyel Marczali Miklós, azelőtt erdélyi vajdát és Maróthi János, azelőtt macsói bánt, Aquilejába, Friaulba, a trevisói őrgrófságba s általában Olaszországba és Lombardiába birodalmi biztosokul küldi ki.

Harmadszor helybenhagyja azon engedményeket, melyeket vezére, Ozorai Pipo, Saravello előtti táborában, azon év január 3-án a bellunóiak számára kihirdetett.

Végül Blanka gebenai grófnő számára mindazon szabadalmakat és kedvezményeket megerősíti, melyekben IV. Károly császár annak atyját, Amadét, részesítette volt.

Május 6-án, a Zsigmond király s a három bajor herceg és a görtzi gróf közötti szövetség Frigyes ausztriai herceg ellen szintén ez alkalommal Diósgyőrt köttetett meg.[71]

Zsigmonddal ezután nem találkozunk várunk történetében, de annyival inkább elhomályosítja annak fényét második nejének, Borbálának alakja.

Hogy Diósgyőr, mint királyi vár, a középkor mily kiváló és nagyértékű alkotása lehetett, kitűnik abból, hogy már, úgy látszik, Nagy Lajos királytól kezdve királyaink jegyajándékul mindig Diósgyőr várát ajánlották fel menyasszonyaiknak és nejeiknek.

Így 1424-ben Zsigmond is nagyértékű birtokokat adományoz Borbálának, hogy azokból a királyné udvartartásának költségeit fedezze. Ezek között van hagyományszerűen Diósgyőr is, Miskolccal és egyéb tartozékaival együtt, valamint Cherép és Dédes várak, 60.000 aranyforint értékben.[72]

Borbála azután gyakran időzött várunkban, hol csak kicsapongásainak emléke maradt fenn, akiről Aeneas Sylvius (a későbbi II. Pius pápa) írja: „nobilis genere, infamis vita mulier" — s aki a magyar néphagyományban is *„Ekebontó Borbála"* név alatt, mint a nőietlenség elrettentő példája szerepel.[73]

[70] *Wenzel G.* i. m. 19. l.

[71] *Bécsi cs. kir. titkos levéltár.* Reichsregistraturbücher E. K. 24., 20. v. és 30., 29., 25. ll.

[72] *Tört. Tár.* XII. k. 268. l.

[73] *Wenzel G.* i. m. 20. l.

3. kép. Mátyás király bautzeni szobra.

Diósgyőrben külön királynéi várnagyai voltak, kik közül 1427-ből Benedek Domokost, „des Strengen Damokussya Benedic unsers Purkgrafen zu Dyosgewr" és 1435-ből Czeke Mártont ismerjük. Borbálának, ki uradalmában a joghatóságokat is gyakorolta, több oklevelét ismerjük, így 1427-ből, 1430-ból, 1434-ből egy levelét a husszita háború ügyében Diósgyőrből keltezve s Körmöcbánya városához intézve.[74] Várunkat érdeklő azon 1431-ben szintén Diósgyőrben kelt oklevelét, mely szerint azt és egész uradalmát Rozgonyi István temesi főispánnak zálogul adja,[75] s utóbb örök joggal adományozza.

Albert király azonban Borbála folyton megújuló fondorlatairól értesülvén, uralkodása második évében, 1439 június 11-én, Budán kelt parancslevelével, miután mint az oklevél mondja, *„magát arra a hon ellenségeivel való szövetkezés által érdemtelenné tette"*, Diósgyőr várát és összes tartozékait, nevezetesen Diósgyőr és Miskolc városokat, valamint Kisgyőr, Aranyos, Varbó, Parasznya, Hradistyán, Kápolna, Lászlófalva, Bábony, Mohi, Solca, Petri, Szirma, Nyék, Keresztes és Kövesd borsodmegyei falvakat és birtokokat tőle elvétetni rendeli, amelyeket egyben ezennel nagyrabecsült nejének, Erzsébet magyar királynénak adományoz.[76]

A következő korszak egyik legdicsőbb emlékezetű nemzeti királyunk, Hunyadi I. Mátyás király uralkodásának ideje *még mindig várunk fénykorának tekinthető*, mert bár ezidőben nagyobb politikai vagy történelmi jelentőségű események nem is folytak le falai között, de maga a nagy király fényes udvarával mégis, különösen uralkodása végső szakában, gyakran tartózkodott itten, egyrészt pihenés és vadászat céljából, másrészt, hogy szokásához híven, az ezen vidék nagyműveltségű szerzeteseivel tudományos vagy művészeti érintkezést találjon. De emellett, ismerve Mátyás nagy mű- és pompaszeretetét, bizonyosra kell vennünk, hogy a festői fekvésű ősi vár egyes részeinek kiépítéséhez vagy díszítéséhez ő is hozzájárult s kedvenc mulatóhelyének, melyet *Ranzanus* „castellum non ignobile"-nek nevez,[77] szépségét és fényét újból emelni szándékozott, amire — tekintettel arra, hogy okmányi adataink szerint 1460—1478-ig, tehát 18 év közben fordult meg és tartózkodott hosszabb-rövidebb ideig várunkban — lehetett elég ideje és alkalma.

Mint elődei, ő is már 1461-ben menyasszonyának, Podje-

[74] *Fejér.* Cod. Dipl. X. k. 698. l. *Körmöcbánya* város levt. A. 1434.
[75] *Orsz. Levtár.* Dipl. Oszt. 12.351. és 12.383. sz.
[76] *Teleki.* Hunyadiak kora. X. k. 47. l. *Fejér* i. m. XI. k. 262. l. *Szerző.* Miskolc v. tört. III. k. 85. l.
[77] *Ranzanus.* Descriptio Hungariae. Index II.

brád Katalinnak köti le jegyajándékul Diósgyőr várát.[78] Midőn pedig 1476-ban Aragoniai Beatrix nápolyi királyleányt veszi nőül, neki is várunkat és uradalmát adja át, aki azután abban királynéi várnagyokat tart s Mátyás halála után is, mint kizárólag a maga tulajdonát kezeli.

Okleveles adataink vannak arra is, hogy Mátyásnak Buda környékén, Visegrád körül, Várpalotán, Tatán, Zólyomban, *Diósgyőrött* és a Csepel-szigeten nagyszerű vadaskertjei voltak, melyek közül a két utóbbi szintén Beatrix királyné tulajdonába ment át.[79]

1460-ban, diósgyőri tartózkodása alatt, Mátyás clissai Thuskanigh György dalmata nemest a sárkányrend lovagjává nevezi ki.[80]

1461-ben augusztus 9. és 19-e között időzik Diósgyőrt, amikor augusztus 9-én kelt privilegiumával felmenti a miskolciakat azon eddigi kötelezettségük alul, hogy a diósgyőri várnagyokat és alvárnagyokat kötelesek voltak hurcolkodtatni.[81] Ugyane hó 19-én innen ír levelet Podiebrad György cseh királynak a III. Frigyes császárral tervezett alkudozások tárgyában.[82]

1461 július 13-án Szikszón újabb parancslevelet bocsájt ki, melyben miskolci Herceg Lászlónak és testvéreinek kérésére *kiváló hadi érdemeikre való tekintettel* elrendeli, hogy tőlük még gyermekkorukban erőszakosan és jogtalanul elvett és Miskolcon a Szinva-folyón állott malmot, melyet a diósgyőri várnagy a várhoz csatolt: nekik azonnal adják vissza.[82a]

1466 február 6-án, várunkban kelt egyik armálisával nemes Nagyrédei Jánosnak, Szentmártonrédei Bertalannak és Miklósnak, Nagy Demeternek és Pleskóczi Péternek címert adományoz.[83]

Ugyanaznap nemes Nagy Gergelynek és Szerdahelyi Huszár Péternek szintén címert adományoz.[84]

[78] *Teleki* i. m. III. k. 223. l.
[79] *Teleki* i. m. XII. k. 460. l.
[80] *Századok.* 1869. 605 l.
[81] Eredetije *Miskolc v.* levéltárában. *Szerző* i. m. III. k. 98. l. *Kaprinai.* Hung. dipl. II. k. 505. l. és *Wagner.* Dipl. Com. Sáros. 186. l.
[82] *Teleki* i. m. XI. k. 18. l. és *Wenzel G.* i. m. Regesták 58. l. és *Teleki* i. m. XI. k. 19. l.
[82a] *Orsz. Levtár.* Dipl. Oszt. 15.478. és *Szerző.* Miskolc v. tört. III. k. 95. l.
[83] *Áldássy Antal.* A Magy. Nemz. Múzeum címerlevelei. I. k. 1904. 18. l. és *Turul.* IV. k. 83. l.
[84] *U. a.* 2. k. 1. f. 53. l.

4. kép. Aragoniai Beatrix királyné.

5. kép. Hunyadi Mátyás király.

Ezután a következő 1467. évből is van adatunk Mátyás itteni tartózkodására.[85]

1469 február 27-én, Bécsben kiadott oklevelében elrendeli, hogy a Diósgyőr várához tartozó összes községekben, így Miskolc városában is, aki az utolsó négy év alatt házat épített, minden adó alól fölmentetik.[85a]

Az 1471. évről, január 26-áról és 28-áról várunkból keltezve négy oklevelét ösmerjük, amelyek közül három Miskolc városára vonatkozik. Az egyikben elrendeli, hogy a nevezett város lakosai a bortizedre vonatkozó szabadságaikban ne háborgattassanak;[86] a másik protectionalis levél, hogy a miskolciakat bárminemű egyházi perben csakis saját egyházi elöljáróságuk elé lehessen idézni[87] s a harmadik Mátyás kegylevele, melyben a miskolci jövevényeket mindennemű adófizetéstől szabadokká teszi s ily értelemben adja parancsát a diósgyőri várnagyságnak.[88]

1472 június 25-én már ismét várunkban találjuk, amely napon adja ki privilegiális levelét a diósgyőri paulinusok részére, hogy Miskolcon az ő házukban minden évben 10 akó bort kimérhetnek. Ez ellen azonban a miskolciak felfolyamodtak a királyhoz, felvilágosítván őt, hogy a paulinusok ezen mostani bormérése a város régi, sőt maga Mátyás által is megerősített borszabadságát sérti.

És *Mátyás igazságosságának egyik fényes példája,* hogy már augusztus 1-én kiadta budai várában kelt újabb parancslevelét és utasítását Zbugyai István diósgyőri várnagya részére, melyben elmondja, hogy *mivel ő nem tudta* a miskolciak azon régi szabadságát, mely szerint oda bort senki nem vihet be és nem árulhat, ennélfogva tehát többé ne engedje meg azt ott a paulinusoknak sem, dacára, hogy ő azt privilegiumában megengedte volt nekik, *mert ő tévedett.*[89]

Különben ebben az évben július második felében is megfordult Diósgyőrben s onnan ment Mezőkövesdre, hol 27-én kiadta a Mezőkövesd város részére már 1464-ben kiadott *címerlevelét* újból megerősítő oklevelét.[90]

1473 november havában valószínűleg vadászat céljából

[85] *Kandra K.* A diósgyőri vár. 126. l.
[85a] *Orsz. Levt.* Dipl. Oszt. 24.745. és *Szerző* i. m. III. k. 104. l.
[86] Eredetije *Miskolc v. levéltárában.*
[87] *Orsz. Levtár.* Dipl Oszt. 17.150.
[88] *U. o.* 17.151. és *Ráth K.* i. m. 229. l.
[89] *U. o.* 17.337. és Táblai Oszt. 4. 1441. és *Szerző* i. m. II. k. 69. és III. k. 108—111. ll.
[90] *Wenzel G.* i. m. Regesták. 59., 62. ll.

időzik hosszasabban várunkban, amely alkalomból e hó 9. és 19-éről keltezett három oklevelét ismerjük.[91]

1475 augusztus 30-án és 1478 december 19-én hasonlóképen egy-egy oklevél keltezéséből értesülünk itteni tartózkodásáról.[92]

Mátyást ezentúl folytonos háborúi egyrészt a lengyel és cseh királlyal, majd Fridrik császárral és végül a törökkel teljesen lefoglalták, utolsó életéveiben pedig betegeskedése akadályozta meg abban, hogy kedves tartózkodási helyét meglátogassa, — úgyhogy ezentúl többé nem fordul meg várunkban s *ő az utolsó magyar király, kinek léptei érinték Diósgyőr földjét, holott csak Visegrád és később Buda látott falai között annyi királyt és királynét, mint várunk.*

Beatrix királyné alakja azonban még sokáig érdekesen szövődik bele várunk történetébe.

Mint már fentebb is említettük, az ő királynéi birtoka volt várunk a hozzátartozó uradalommal, Miskolc, Diósgyőr, Mohi, Keresztes és Mezőkövesd városokkal, mindezeknek nemcsak jövedelmeit élvezve, de felettük a legfőbb joghatóságot is gyakorolva.[93]

1485-ben, március 8-án, Pozsonyban kelt okleveléből értesülünk, hogy diósgyőri várnagya ezen időben *Papia* (Pavia) *Albert* volt.[94]

1489 április 12-én, Budán kelt kiváltságlevelével, Miskolczy János miskolcvárosi plébános és Herczeg Péter részére Mátyás király által 1466-ban kiadott oklevelet megerősíti.[95]

Ugyanez év június 25-én, ugyanott kelt oklevelében megerősíti a János miskolci plébános és a város polgársága között kötött birtokegyességet.[96]

1490 január 12-én, Visegrádról Chapi János diósgyőri várnagyához és borsodi főispánhoz intézett rendeletével szigorúan utasítja a fentebb említett János miskolci plébánost, hogy ne okozzon zavarokat egyházában, mert különben állásából rövidesen el fogja mozdítani.[97]

Ugyanez év június 2-án, Budán kelt rendeletével Chapi

[91] *Palugyay Imre.* Magyarország leírása. II. k. 1853. 183. l. és *Tud. Gyüjt.* 1841. IX. k. 8. l.

[92] *Wenzel G.* i. m. Regesták. 65. l. és *Orsz. Levtár.* Dipl. Oszt. 18.123—4.

[93] *Teleki* i. m. XII. k. 221. l. *Csánki Dezső.* Magyar Orsz. Tört. Földrajz. I. 164., 166., 188. l. *Kachelmann.* Geschichte der Ung. Bergstädte. III. 37—38. l. *Berzeviczy Albert.* Beatrix királyné. 1908. 272. l.

[94] *Wenzel G.* i. m. 67. l.

[95] *Orsz. Levtár.* Dipl. O. 15.478.

[96] *U. o.* 19.542.

[97] *U. o.* 19.619. sz.

János diósgyőri várnagya útján, Pályi szabolcsmegyei községet meginti, hogy Perényi János birtokait ne háborgassák.[97a]

Ugyanez évben Chapi várnagyot magához rendeli Budára.

Ez időben az Ulászlóval való házassági perlekedése közben azzal fenyegetődzvén, hogy várait: Esztergomot, Diósgyőrt, Zólyomot az ellenség kezére fogja adni; egyben szigorúan utasítja Chapi János várnagyot, hogy a vár biztos őrizetéről és esetleges védelméről gondoskodjék.[98] Tudjuk, hogy Beatrix mindenáron nőül akarta magát vétetni Ulászlóval, aki azonban kétszínűleg csak hitegette. Ennek egyik érdekes példája az is, hogy 1492 január 26-án, Budán kelt parancslevelével, minden kapitányát, hadvezérét és szekérmesterét, különösen lengyel katonáit utasítja, hogy miután ő úgymond „a mielőttünk országló, kegyes emlékezetben tündöklő Beatrix királyné városait, Miskolcot, Diósgyőrt és Keresztest *királyi pártfogásába vette*", ne merjenek ezekre szállni, élelmiszert elvinni, vagy ezek lakosait bármi módon háborgatni.[99]

E mellett azonban magát Beatrixet, előbb Esztergomban, utóbb az óbudai királyi kastélyban formálisan internálva tartotta.

Az erélyes királyné azonban mindamellett nem mond le jogairól s régi királynéi birtokai felett továbbra is rendelkezik.

Így 1492 december 23-án, Esztergomban kelt parancslevelével, *kecskeméti Patócsi Bertalan* diósgyőri várnagyot utasítja, hogy miután a miskolciak panasza szerint, ő és tisztjtársai megsértették a város szabadságát, különösen a borkilenced szedésével, többé ilyen elő ne forduljon, sőt a miskolciakat védje ezen szabadságukban.[100]

Ugyanezen év augusztus 18-áról, Esztergomból, Chapi János udvari embere útján küldi meg a Hodrus és Selmecbánya városok közötti perben hozott ítéletét.[101]

Már Mátyás életében folyton zúgolódtak a magyar urak az ellen, hogy Beatrix királyné mindenütt olaszokat alkalmaz és udvarában is azokkal veszi magát körül. Így látjuk, hogy Nápolyból magával hozta dajkáját, nemes Nardella

[97a] *Perényi-levtár.* a M. N. Múzeumban

[98] *Grf. Zichy-család* zsélyi levtára.

[99] Eredetije Miskolc város levéltárában és *Szerző* i. m. II. k. 72. l., III. k. 124. l.

[100] Eredetije Miskolc város levéltárában. Kiadva. *Szerző* i. m. III. k. 125. l.

[101] *Selmecbánya* v. levéltára. I. 33.

Parmesanát és ennek férjét, Sabatino *Viola* nevű könyvmásoló-művészt, akinek *Ferenc* nevű fia a királyné diósgyőri várgondnoka lett, amit is 1495 augusztus 26-án, Kassa városához intézett rendeletében: „egregio Francisco Viola, nunc provisori castri nostri Diósgeur“ [102] szavakkal említ.

De úgy látszik egyik legkedveltebb híve a lombardiai Cremába való *Monelli Bernát* volt, aki 1457-ben született, s már 1482-ben, 25 éves korában Mátyás király által, mint Diósgyőr királynéi várának biztosa említtetik, aki utóbb mármarosi sókamarai gróf lett, majd nyilván az óbudai királynéi várban a királyné mellett viselte a palotagrófi, — „palatii comes“ hivatalát s e minőségben húnyt el már 39 éves korában, 1496-ban.

Csakis királynője pártfogásának tudható be, hogy Mátyás király a fentebb már említett 1482. év július 17-én, Pozsonyban kelt parancslevelével őt azon fontos küldetéssel bízza meg, hogy miután a semseiek, Kassa város emberei ellen többrendbeli erőszakoskodást követtek el, egy csapattal vonuljon ki Semsére és ottan a Semseyek birtokait mindaddig megszállva és lefoglalva tartsa, míg kárpótlást nem fizetnek s a kassaiaktól elrablott leveleket vissza nem adják.[103]

Beatrix királyné 1492 május 19-én és szeptember 10-én Esztergomban kelt okleveleiben mint hívét említi, aki az 1486—91. évek számadásai szerint 441.66, majd utóbb egy alkalommal 1000 ducátot kapott.[104]

De nemcsak őt, hanem rokonait is pártfogolja a királyné, ami kitűnik 1492 november 3-áról, Esztergomból kelt leveléből, melyet Francesco Gonzaga mantuai őrgrófhoz intézett, melyben udvari emberének Monellinek egy rokonát ajánlja szolgálatába.[105]

Midőn pedig 1493 április 3-án, Esztergomban kelt oklevelével a técsői pálos barátoknak sót adományoz, erről Monellit, mint mármarosi sókamaragrófot külön értesíti.[106]

Még ugyanazon év május 20-án Andrea Carafa nápolyi követ egy Esztergomban kelt nyugtáján említtetett, mint gondnok.[107]

Hogy azonban mennyire kegyelte őt a királyné, kitűnik

[102] *Kassa* város titkos levéltára. 726. sz.

[103] *Teleki* i. m. XII. k. 221. l. *Bró Jeszenák-család levéltára* a M. N. Múzeumban. *Berzeviczy A.* Beatrix királyné. 389—91. l. *Wenzel G.* i. m. 66. l. *Szerző* i. m. II. k. 78. l.

[104] *Berzeviczy A.* Aragoniai Beatrix magyar királyné életére vonatkozó okiratok. 1914. 241., 257., 259. l.

[105] *U. a.* 266. l.

[106] *U. o.* 284. l. és *Orsz. Levéltár.* Dipl. Oszt. 19.999. sz.

[107] Selmecbánya v. ltr. I. 43. sz.

abból is, hogy elhúnyta után a Boldogságos Szűz Máriáról nevezett budavári székesegyházban temettette el, hol a neki testvére által emeltetett sírkő, a Mátyás-templom restaurálási munkálatai közben megtaláltatván, 1876-ban a Magyar Nemzeti Múzeumba szállíttatott, hol jelenleg is őriztetik.[108]

Ezen síremlék vizsgálatánál azután a királynéi kegy újabb bizonyítékaira találunk, — nevezetesen bár eddigelé Monelli Bernát nemesi levelét nem ismerjük —, de a sírkövére vésett címeréből meg kell állapítanunk, hogy bizonyára Beatrix királyné kérésére azt, még pedig igen kitüntető formában, neki Mátyás király adományozta. Kitüntetőnek mondom, mert a négyelt pajzs jobb első mezejében a faágon ülő s csőrében köves gyűrűt tartó Hunyadi, tehát a király saját címerét látjuk — amire Mátyásnál ezenkívül még csak két esetben van példánk —, akkor is olaszoknak adott armálisokban.

Az első 1478 május 27-én Budán kelt, Petrus Gentile Senilis de Montefalco és fivére, Mariottus részére, a címerben ugyancsak a szájában gyűrűt tartó holló látható, melyre nézve a leírásban maga a király mondja, hogy: „nostris paternis armis", vagyis *a mi atyai ősünktől származott címerünkből*. A címerben még két „zarándok fése" nevű aranykagyló s egy zöld pólyában három vörös rózsa is van, amely címerképek ugyancsak a leíró szöveg szerint *Veronai Rangoni Gábor* egri érsek címeréből vannak véve, mint aki őket a nemességre a királynak előterjesztette.[109]

Ha mármost tudjuk, hogy Petrus Gentile de Montefalco IV. Sixtus pápa rendkívüli külön követe volt, aki Veronai Gábor részére a bíbornoki kalapot hozta Rómából, testvére Mariottus jogtudor pedig Mátyás király követe gyanánt működött a pápai udvarnál, — akkor megérthetjük a király saját családi címere adományozásának nagyjelentőségű s feltűnő kitüntető formáját; — de egyszersmind el lehet képzelnünk, hogy az ifjú Monelli Bernát mily nagy érdemeket szerezhetett Beatrix királyné mellett, — hogy ugyanebben a nagy kitüntetésben kellett őt is részesíteni.

A második ilyen címerkitüntetés 1489 július 22-én szintén Budán kelt, melyben a Segniben lakozott De Ponte Antal fiainak, továbbá Castellioni és Mediolanói Bertalan, valamint Biadrechych Antal részére a magyar, továbbá a segni és zágrábi városi nemességet és címert adományoz.

[108] *Magy. Nemz. Múzeum.* Régiségtári Napló 1876. 314. sz.
[109] *Áldásy Antal.* Magyar címeres emlékek 1926. III. k. 54. l. és *u. a.* A Magy. Nemz. Múz. Címeres levelei 2 k. 1 f. 1923. 55. l.

6. kép. Monelli Bernátnak, Beatrix királyné diósgyőri várgondnokának síremléke 1496-ból.

A címerkép vörös mezőben jobbra forduló aranykoronás ezüst oroszlánt ábrázol, kinyujtott mellső jobblábában aranyvárat tartva. Mellén kék pajzsban Mátyás hollós címere.[110]

Mátyás, mint látjuk a fentiekből is, híven teljesítette Beatrixnek az olaszok támogatására vonatkozó kéréseit, noha e miatt nem egyszer általános volt a magyar urak között az elégedetlenség. Az olasz renaissance-műveltség hatását pedig, melyet mindezért nyertünk, alig egy emberöltő multán nagyrészt megsemmisítette, vagy legalább is hosszú időkre megbénította a török.

Monelli Bernát, a diósgyőri vár egykori gondnokának, vagy biztosának fentebb említett síremléke leírását a következőkben adjuk:

A hosszúkás, négyszegletű, vörös márványból faragott és vésett sírkő magassága 1 m 88 cm, szélessége 1 m 03 cm és vastagsága 17·05 cm. Magát a címertáblát széles, négyszegletű keret fogja körül, melyből mélyített alapon akanthus-levél ágak vannak kifaragva, négy sarkában egy-egy heraldikai rózsával, melyekből azonban a felső jobbsarok letörött.

A középső rész bemélyített alapjából van domborúan kifaragva az elhúnyt nemesi címere, s a pajzsnak mintegy alapjául szolgálva, egy római feliratos, kétfülű négyszögletű tábla, amely azonban alul szintén csücskösen végződik.

A csücsköstalpú tárcsapajzs négy mezőre oszlik. A jobboldali első mezőben van domborúan kifaragva a két leveles faágon ülő s csőrében kövesfejű gyűrűt tartó hollós Hunyadi címerkép, a második mezőben látjuk a zarándok fése-kagylót, mint a fentebbiekből tudjuk, a Veronai Rangoni Gábor egri érsek, bíbornok egyik címerképét. A harmadik mezőben száránál fogva szalaggal összekötött pálma- és babérág áll, míg a negyedik mezőben két baloldali széttolt pólya között egy harántpólyán három rózsa látható. Miután pedig ez a címeralak a Petrus Gentile Senilis de Montefalco címerében is előfordul, nem lehetetlen, hogy Monelli valami alapon ezt innen, vagy éppen talán ezt is az egri érsek címeréből kapta.

A pajzs fölött jobbra fordult, zárt csősisak áll, melynek takarója az olasz renaissance címerábrázolási gyakorlat szerint, teljesen a heraldikai szabályok ellenére többé egyáltalán nem takarószövet, hanem csak a címerpajzs körüli kétoldali teret kitöltő, négyszeres fordulással kifaragott akanthus-levéldíszítmény. A sisakon korona helyett tekercset, vagy turbánt látunk, amelyből nől ki a sisakoromdísz.

A sisak formájából és a rajta lévő tekercsből látjuk, hogy a címerszerző Monelli polgári származású volt. A sisakorom-

[110] *U. a.* . . . 58. l.

dísz egy szemben álló s a tekercsből csípőn felül kinövő női alak, amelynek ruhája derékba szabott kurta derék, alul karélyos szegélyezéssel, míg a szoknya ráncai már a tekercsben tűnnek el. A derék a nyaknál mérsékelten kivágott, s a kétoldalt széttárt karjain, a feszesre szabott ujjak a kor divatja szerint fent fel vannak hasítva és összefűzve, hogy az alsó ruha szövete kilássék. Fején a kétoldalt leomló haj stilizált levélornamentika. Két kezében a címerpajzs harmadik mezejében ábrázolt pálma- és babérágat tartja magasra, melyekre feje fölött mondatszalag van csavarodva, amelybe a következő jelmondat van bevésve: CVM · PACE · VIRTVS · FLORET · VBI · QVE ·

A női alak arca, két melle és két keze erőszakkal le vannak tördelve.

A címer alatti táblán a következő föliratot találjuk bevésve:

„BERNARDIO : MONELIO : CREME . (. .): PALA : COMITI : IN: QVO : SPES : PAVL(:VS:) : MONELI (:VS:) : MIRAE : FR: PIETA: OCVLIS : HAVD : SICCIS : BVSTV(: M :)MISERABILE :
POSVIT : 1896
VIX(:IT:) : ANN : XXXVIIII : MES : X : DIEB : VIII : AB : REGINA : BEATRICE : ARAGOIA : CVI : AD : EXTREMV(: M :) : VSQ(:VE:) : SPIRITV(:M:) : FIDELITER : INSERVIVIT : AD : CVIVS : CVQ : MAGISTRATVS : FASTIGIA : GRADATIM : EVECTUS :
· H · S · H ·
· N · S ·"

Vagyis magyarul: „Cremai Monelli Bernát palotagrófnak Pál testvére könnyes szemmel emelte 1496-ban ezt a szomorú sírkövet. Élt 39 évet, 10 hónapot és 8 napot. Aragoniai Beatrix királyné, kinek utolsó leheletéig hűségesen szolgált, fokozatosan különböző tisztségekre emelte."[111]

Mint előző királyaink és királynéink, úgy Mátyás és Beatrix is kegyelettel támogatták a diósgyőri pálosokat. Így tudjuk, hogy 1471-ben a diósgyőri vár erdeiben szabad makkoltatást engedélyezett részükre.[112] 1460-ban pedig Csaba faluban egy nyolc épületet magábafoglaló s malmuk mellett fekvő nemesi telket adományozott nekik,[113] majd 1478-ban

[111] *Berzeviczy A.* Beatrix királyné 391. lapján képe kiadva.
[112] *Benger* Chronot. V. Fej. XXXIII. sz. *Rupp Jakab.* Magyarorsz. helyrajzi tört. 1872. II. k. 55. l.
[113] *Orsz. Levtár.* D. O. 15.489.

december 6-án Diósgyőrben kelt oklevelével harkányi birtokukat, valamint Miskolcon és Csabán fekvő malomtelküket mindenféle adó alól felmenti.[114] Beatrix királyné pedig 1487 május 12-én, Lichtenwörthből kelt rendeletével a mármarosi kamaránál alamizsnaképen sót deputál nekik, annak szabad elszállítását is biztosítván.[115]

Úgyhogy a diósgyőri pálosok birtokai a XVI. század közepén a következők voltak: Egy nemesi kúria Csabán, egy népes jobbágytelekkel, ugyane kúriához tartozó 12 köblös szántóföld, ugyanitt egy ötkerekű s ezzel szemben egy kölestörő-malom vagy kárló a Hejő vizén, ugyanitt egy szőlő, Miskolc városában az Alsó Piac-utcán egy ház és a Szinva-folyón kétkerekű malom, a Szent-György-hegyen egy szőlő; ezekenkívül Diósgyőrött kétkerekű malom, ugyanitt a Barátok hegye nevű szőlő és egy rét a Renyő-dülőn és végül a harkányi birtok.[116]

Mátyást illetőleg bizonyára kétségtelen, hogy ő, aki a tudományokat és művészeteket oly mindenekfelett nagyrabecsülte s azokban maga is járatos volt, nemcsak javadalmakkal halmozta el a diósgyőri völgy szerzeteseit, mély vallásossága által indíttatva nemcsak bizonyára fényes kegyszerekkel látta el a várbeli fényes kápolnát, melynek rendszerint préposti vagy püspöki rangban és állásban lévő udvari káplánja volt, hanem ezenfelül pihenőóráiban maga köré gyüjtve mindeme papi rendű férfiút, velük a kor tudományos és művészi kérdéseiről társalkodott és vitatkozott. Innen van, hogy e zárdák magasabb állásaiban s a közeli vidék papi és plébánosi stallumaiban akkor ritka magasműveltségű férfiakat látunk. Így gyakori közöttük a „Literatus" előnevű, aminőt 1453-ban a közeli Miskolcon találunk említve, amikor ugyanott Bálint plébános tudor és Mihály, az iskola rektora koszorúzott doktor volt.[117]

Arra a köztudomású tényre, hogy a középkorban az irodalom, a tudomány és művészet mívelői csaknem kizárólag a szerzetesek és papok voltak, szintén van várunkkal kapcsolatban egy érdekes adatunk: ugyanis 1450 körül megüresedvén a tapolcai apátság, László diósgyőri plébános erre az állásra a királynál Miklós széplaki szerzetest ajánltatja, aki előzőleg a szomszédos Tapolcán szerzeteskedett s akkor *a diósgyőri egyház számára Antiphonálét írt.*[118]

Mikor 1563 május 19-én a *diósgyőri várban* található

[114] *U. o.* Táblai O. 4. 1441. és *Szerző* i. m. III. k. 115. l.
[115] *U. o.* D. O. 19.269.
[116] Acta eccl. Paulini. Arend. No. 7.
[117] *Orsz. Levtár.* D. O. 14.674.
[118] *U. o.* 34.973.

tárgyakat a királyi biztosok összeírják, a *vár templomában* találnak a többek közt 5 dalmatikát, 8 casulát s egy aranyozott kelyhen kívül még négy könyvet is, amelyek a következők: Missale Heremitarum, Missale Romanum, Liber Sententiarum és *Vetus Missale ex pergameno.*[119] Tehát ez utóbbi egy régi pergamen misekönyv, mindenesetre miniatűrökkel és iniciálékkal díszített kézirat, lehet, hogy éppen Miklós mester fentebb említett Antiphonáléja. De mik lehettek akkor e vártemplom kincstárában az Anjouk és Hunyadiak korában.

De szerzeteseink ezen korban nemcsak mély vallásosságuk, iskoláik, művészetük és díszes és monumentális templomaik építésével járultak hozzá kultúránk emeléséhez, de virágzásra emelték az egész vidéket, ahol megtelepedtek. Nagygyőr gyümölcsös-, dióskertjeivel — Diósgyőrré lett, míg körötte a vidéken szintén dús gyümölcsösök, szilvás- és meggyeskertek terültek el; így Visnyón, amely tótul meggyet jelent és Szilváson. Ismeretes, hogy másfelé is éppen a szerzetesek által terjedtek el Európaszerte a legtöbb gyümölcs- és hasznos növény- és állatfajok, melyeket idegen országokból és vidékekről hoztak, hogy azokat meghonosítsák. A szentléleki zárda körül a vadrengetegben nagykiterjedésű gyönyörű kert és halastó volt, melynek elvadult gyümölcsfái, díszbokrai s ritka virágai itt-ott még ma, századok mulva is föllelhetők a romokat környező vad bozótosban.

Ulászló, szemben a diósgyőri uradalomhoz tartozó városok függetlenségi törekvéseivel, igyekszik magának a várnak érdekeit megvédeni s éppen azért 1495 augusztus 12-én Budán kelt rendeletével megerősíti ugyan Mátyás királynak a miskolci jövevényeket minden adófizetéstől felmentő privilegiális levelét, de azon feltétellel, hogy a diósgyőri várhoz 12 munkást tartoznak adni.[120]

Ulászló 1502-ben Candelai Anna francia hercegnőt nőül vevén, a régi tradicióhoz híven, Diósgyőr várát és uradalmát ő is Anna királyné birtokába bocsájtotta át, aki már a következő 1503. évben február 11-én a miskolciaknak egyszerre három, február 12-én és május 23-án pedig másik két régi királyi privilegiumát erősíti meg. Ugyanezen a napon pedig külön rendeletben utasítja várnagyát, *Moré Eleket*, hogy a borkilenced fizetésénél és kivetésénél az íródeákok a miskolciaktól külön íráspénzt ne követeljenek. 1504 május 13-áról és 1505 szeptember 24-éről pedig újabb kegyleveleket bocsájt ki a miskolciak részére.[121]

[119] Urb. et conscr. fasc. 87. Nr. 68.
[120] Eredeti Miskolc v. levt.-ban.
[121] *Szerző* i. m. III. k. 132—145. l.

II. Lajos is állandóan gondot viselt várunkra és uradalmára. Már 1516 május 18-án és augusztus 5-én Budán kelt parancsleveleivel meghagyja diósgyőri várnagyának, Colowrathi *Kosaczky Jánosnak*, hogy a miskolciak bíráskodási ügyeibe ne avatkozzék, miután ebben a tekintetben azok régibb királyi privilegiumok alapján függetlenek.[122] 1519 június 16-án Budán kelt privilegiális levelével pedig Miskolc városának pallosjogot adományoz.[123] 1520-ban kedvenc diósgyőri várának várnagyául és Borsod vármegye főispánjává Japriczai Horváth Gergelyt nevezi ki.[124]

Végül ő is úgy emlékszik meg a diósgyőri várról és uradalmáról, mint amely a királyné koronáját illeti s Budán az egybegyűlt rendek beleegyezésével 1522 február 2-án kelt ünnepélyes oklevelével azt nejének, Mária királynénak, hitbér gyanánt adományozza.[125]

A Mohácsnál elesett szerencsétlen ifjú király úgy látszik édesanyjától öröklé a diósgyőri regényes vidék szeretetét, hogy kegyeivel oly gyakran fordul felé. A diósgyőri boldog ifjúkori emlékek nyilatkoznak meg a későbbi uralkodói súlyos gondok között az idevonatkozó királyi oklevelekben. Szinte költői szépen szólal meg e hang abban az armálisban, melyben 1521 december hó 4-én, Budán kelt oklevelével *Kormossy Tamás diósgyőri alvárnagynak* és jegyesének, Apolloniának, Szakmáry György pécsi püspöknek a diósgyőri vár kormányzójának közbenjártára és tekintettel nevezettnek Diósgyőr vára körül szerzett érdemeire „Miskolci" előnévvel nemességet és címert adományoz s Miskolc városában a tapolcai apátság házának szomszédságában fekvő házát örök időkre minden teher alól felmenti.[126]

„Üdvözletünket és királyi kegyünket jelentjük néked, Kormossy Tamás, diósgyőri várunk alvárnagyának és jegyesednek, Apolloniának." Így kezdi a király. Majd azt mondja a többek között: „A kormányzás nehéz gondjai között sokkal jobban esik nekünk, ha nem királyi hatalmunk iránti félelemtől, hanem szeretettől és hűségtől környezve kormányozhatunk."

A címerkép egyenesen álló, távlatilag színezett pajzsban

[122] *U. o.* 157—160. l.
[123] Eredeti Miskolc v. ltr.
[124] Proc. Tab. 4824.
[125] *Orsz. Ltár.* D. O. 25.016. *Wenzel G.* i. m. 77 l. Tört.-Tár 1861. 89. l. *Pray.* Annales. 4. 62. és *Ortvay Tivadar.* Mária királyné. 1914. 60. l. *Szerző* i. m. III. 173. l.
[126] *Áldássy Antal.* Címeres levelek. 1923. 2. k. 1. f. 89. l. és Címertan. 1923. V. Tábla. 13. *Csoma József.* A magyar heraldika korszakai 91. l. *Szerző* i. m. III. k. 171. l.

természetes színű, mohával lepett kősziklán álló, kiterjesztett szárnyú, arannyal fegyverzett, jobbra forduló természetes színű barna sast ábrázol, csőrében borostyánkoszorút tartva. A pajzsot két borostyánágból alkotott koszorú veszi körül, amelyre a pajzs kék szalaggal van felfüggesztve.[127]

A királyi kegy sugara azonban hasztalan érte az érdemes házaspárt, mert mint 14 év mulva, vagyis 1535 december hó

7. kép. Kormossy Tamás diósgyőri alvárnagy címere 1521-ből.

13-án, Ferdinándnak Bécsben kelt parancsleveléből értesülünk, Kormossy Tamás, a szerencsétlen Lajos király kedvenc várnagya és megnemesített felesége, gyermektelenül elhaltak s miskolci házuk magvaszakadás címén Pempflinger Sebestyén, Borsod vármegye főispánjának adatott át, melyet ez azután Eperjessy Kristófnak adott el.[128]

Az 1514-i országgyűlés 2. és 3. törvénycikkei alapján Diósgyőr mint koronai uradalom szerveztetik, de már 1515-ben bajnai Bóth Endre s utána özvegye bírja az uradalmat s így a várat és Miskolc városát is zálog címén. Lajos király azonban 1519-ben kiváltotta s mint láttuk, feleségének adományozta.

Mikor a mohácsi szerencsétlen csata után Mária királynénak el kellett 1526-ban hagyni az országot, kedvenc várát, Diósgyőrt Pempflinger Sebestyénre bízta. A hű főúr, aki

[127] *Szerző* i. m. II. k. 99. l. *Siebmacher*. Wappenbuch. K betű.
[128] *Orsz. Levt.* Liber Régius. I. 247. l.

Borsod vármegye főispánja is volt, mintegy évtizedig volt a királyné birtokainak gondviselője.

Mária királyné egykori kedvenc udvari hölgyének, Pempflinger Orsolyának férje volt Diósgyőr későbbi egyik várnagya. Ferdinánd hitvesét, Ulászló leányát, Annát, születése óta Pempflinger Orsolya dajkálta és segedelmével az egész Pempflinger-nemzetség előkelő, nagyobbára udvari hivatalba jutott. Maga Orsolya Kallnitzer Lénárthoz menvén férjhez, ez általa 1527-ben diósgyőri várnaggyá lett.[129]

Mária királyné az országból való kiköltözködése után is fenntartotta Diósgyőrhöz igényét, s még az 1540-es években is megújította ebbeli követeléseit. Azonban hiába emelt óvást bátyjánál, I. Ferdinánd királynál az uradalom eladományozása ellen, nem adta azt neki többé vissza.

Oláh Miklós, aki a királynénak titkára volt, 1533 május 2-án írja, hogy Mária királyné sokszor vágyik ide vissza s azt mondta, hogy „valamennyi ország közt, melyekben megfordult, Magyarország az, melyben legszívesebben tartózkodnék".[130] De ezt nem érte meg többé s 1558 október 17-én Cigaleben 57 éves korában húnyt el.

Diósgyőr Mátyás halála után végleg megszűnt királyi lak lenni. Mint királynéi birtok, mint láttuk, azután még Beatrixet, Annát és Máriát számolja birtokosai közé. De bár mindannyian kiválóan érdeklődtek és támogatták s ha kellett védelmezték várunk ügyeit, habár Mária királynéról tudjuk, hogy némely részeiben restaurálttatta is azt, — mégis jelenlegi adataink szerint nincs biztos okleveles adatunk arról, hogy egyikük is személyesen megfordult volna itten.

De mégis úgy kellett annak lenni; — hiszen Mátyás hosszú éveken át járt ide. Lehetetlen, hogy Beatrix a szép vidéket s a fényes berendezésű palotákat meg ne tekintette volna vele s azután legkedvencebb udvari emberét, Monellit nem tette volna gondnokává e várnak, — ha ő maga sohasem jött volna ide. Máriát kedélyvilága, majd gyásza kellett, hogy ide vonzza s a szerencsétlen II. Lajos is bizonyára diósgyőri gyermekkori emlékeinek hatása alatt állott, midőn ottani alvárnagyát és menyasszonyát a királyi hatalom helyett a szeretetre hivatkozva ajándékozza meg a szabadröptű, bátor és hűséges sólymot ábrázoló nemesi címerrel.

[129] *Jászay.* A magyar nemzet napjai a mohácsi vész után. 525. l.
[130] *Oláh Miklós* levelezése. 361. lap és *Ortvay Tivadar.* Mária királyné. 443. l.

8. kép. Mária királyné, II. Lajos neje. *Az eredeti olajfestmény a königsbergi képtárban.*

V. FEJEZET.

Diósgyőr és uradalma a XVI. században. Szapolyai János és I. Ferdinánd ellenkirályok alatt magánosok kezére jut. Gyarmati Balassa Zsigmond és neje Fánchy Borbála hallatlan erőszakoskodásai a jobbágyság és különösen Miskolc városa felett. 1593-ban visszaszáll I. Ferdinándra. Az uradalom ekkori tartozékai és jövedelmei. Ugyanezen évben 63 ezer forintért Perényi Gábor nyeri zálogba, majd ennek nejére Ország Ilonára s utóbb ennek rokonaira, Török Ferencre, a Homonnaiak, a Bedegi Nyáriakra s végül a Hallerkői báró, majd gróf Haller-családra száll. Háborús mozgalmak 1596-tól a Rákóczi-felkelésig. A várunk megerősítésére és fönntartására vonatkozó számos országgyűlési végzés és törvénycikk. Haller Sámuel főkapitány 1636-ban. Ennek esküje. Várunk végleges pusztulása 1673-ban, a kuruc és labanc harcok közepette. Perek a Haller-család és a kincstár között. Mária Terézia 1755-ben gróf Grassalkovich Antalnak adja zálogba. A diósgyőri és szentléleki páloszárdák pusztulása.

A XVI. században a diósgyőri vár és uradalom magánosok kezére jut, akik abból mentől több hasznot igyekezvén húzni, egyrészt magát a várat teljesen elhanyagolták, s rombadőlni engedték, másrészt pedig annak tartozékait a szomszédos városokat és községeket minden módon sanyargatták.

A régi oltalmazó, a királyi vár, hova a jobbágy mindig elmehetett igazságot és védelmet kérni, — mostan mostohává lett.

Borsod vármegye monographiája I. kötetének megírója sajátságos és semmiképen nem indokolható véleménnyel van Diósgyőr várának ezenkori szerepéről, azt mondván: „hogy annak végvárkori szereplése *Borsod vármegyére nézve inkább csak közvetett módon bírt jelentőséggel* a két másik, sokkal fontosabb végvárnak: *Onodnak és Szendrőnek, mintegy elővédül szolgálva* az egri törökkel szemben.“[131]

Diósgyőr először is, nemcsak a XVI—XVII. századokban, hanem már a középkorban is végvár volt stratégiai helyzeténél fogva, dacára, hogy jóformán a vármegye közepén feküdt. Hogy lehet összehasonlítani e két kis jelentéktelen erődöt Diósgyőrrel, mely már a XIII. században az akkori francia erődítési rendszer szerint s az akkori haditechnika szempontjából, erős kővár volt, királyi udvartartások befogadására alkalmas fényes épületekkel, amely négy század királyainak volt tartózkodási helye, amely nemcsak az ország egyik legszebb vára, hanem politikai szereplésénél fogva egész Európában ismert királyi vár volt, amelyre minden borsodi történetírónak hálával kell gondolnia, mert hiszen a vármegye központjának ez

[131] *Borovszky Samu.* Borsod vármegye Tört. I. k. 319. l.

vetette meg úgy gazdasági, mint kulturális felvirágozása alapjait.

Szapolyai János király Pempflinger Sebestyéntől, akire Mária királyné bízta volt, 1536 táján elfoglalta várunkat, melyet Gyarmati Balassa Zsigmondnak adományozott, kinevezvén őt egyszersmind Borsod vármegye főispánjává is, amely hivatal rendszerint együtt járt a diósgyőri várnagysággal, vagy kapitánysággal. János király halála után, I. Ferdinánd király alatt, hűtlenségi perbe fogta a királyi ügyek igazgatója Balassát, aki midőn Ferdinánd hűségére tért át s utóbb neki a hűségi esküt is letette, Ferdinánd király Diósgyőr várát 1540-ben minden tartozékával, haszonvételével és minden jogszolgáltatással, mely régi idő óta ezzel vele járt, neki és feleségének, Fánchy Borbálának s örököseinek inscriptióképen 20.000 jó és igaz súlyú magyar arany forintért átírta és átadta.[132]

Balassa Zsigmond és halála után neje a várhoz tartozó uradalmak s különösen a közvetlen szomszédban fekvő Miskolc város felett hallatlan erőszakoskodásokat követett el.

A régi kamarai levéltárban még ma is halomszámra meg vannak 1550-ből Miskolc város minden rendű lakosainak s magának a tanácsnak is panaszos kérelmei ellenük. A szabók, csizmadiák, mészárosok és vargák céhenként, testületileg folyamodnak szabadságaik megsértése miatt és sürgetik követeléseik kiegyenlítését.[133]

Jellemző az az eset, hogy mikor ugyancsak 1550-ben Miskolc város tanácsa újból panaszos követséget küld Bécsbe Balassáné ellen a királyhoz, amely küldöttségben Iszkora Márton és Tejfeles Gergely bírák is részt vettek. Míg ezek oda jártak, Balassáné Sándor Benedek hadnagya által feldulatta és elpusztíttatta Miskolcon mindenüket.[134]

De még ezzel sem elégedtt meg, hanem amint visszatértek elhatározta, hogy a bírót, Iszkorát, ártalmatlanná teszi. Kora hajnalban megjelent tehát vitézeivel Miskolcon s a mitsem gyanító bírót lefogatván, szekérre vettette s kíséretével együtt lóhalálában vágtatott Diósgyőrre. Miskolc népe azonban észbekapva, fegyvert ragadott s Fánchy Borbála serege után vetette magát. Véres harcra került a sor s Fánchy Borbála csak nagy nehezen juthatott be várába s miután a miskolciak minden utat elálltak s a várat erősen fenyegették: Borbála

[132] *Orsz. Levtár.* Neo, Reg. Act. Fasc. 266. N. 1. *Liber Regius.* Sec. I. k. 292. l. *Fényes Elek.* Magyarorsz. Geogr. Szótára. III. k. 100. lap.

[133] *Orsz. Levt.* Neo Reg. Act. Fasc. 723. No. 38.

[134] *U. o.* No. 40.

asszony kénytelen volt a rab bírót szabadon bocsátani. De mégis tartott a miskolciak bosszújától, miért is sürgős levélben kérte a nádorispánt, hogy ha a miskolciak megölnék őt, vére díját vegye meg rajtok, hogy az unokáik is megemlegessék.[135]

Balassa Zsigmond, hogy jövedelemeit növelje, elfoglalta a pálosok diósgyőri és szentléleki klastromait és földig romboltatta azokat, egyúttal elvette tőlük Harsány falujokat, csabai, diósgyőri és miskolci malmaikat, szőleiket, földjeiket és Inke nevű pusztájukat, szóval előző nagy királyainktól nyert összes adományaikat és javaikat.[136]

Felesége, Fánchy Borbála azonban haláláig buzgó katholikus maradt s a miskolciakat éppen lutheránusságuk miatt üldözte.[137]

1560-ban újra könyörögnek Miskolc város bírái és esküdtjei a királynak, hogy immár csaknem teljes rabszolgaságukból szabadítaná meg őket. Sérelmeiket tíz pontban sorolják fel: Hogy éjjeli őrszolgálatot a diósgyőri várban nem tartoznának teljesíteni, hogy hordók készítése nem kötelességük, valamint gabonát aratni, őrölni nem tartoznának, sem szénát gyűjteni, hogy csak 12 emberrel s csak nappal szolgáltak eddig a várban, továbbá, hogy kocsival egyáltalán nem tartoztak szolgálni, valamint szőlőt kapálni sem, erdőkön fát vágni, drabantot adni, s végül vadászatokon hajtók gyanánt szolgálni, mely utóbbiakra is Balassa Zsigmond kényszeríté őket.[138]

1561-ben Fánchy Borbála késznek nyilatkozott Diósgyőrt a király birtokába visszabocsátani, ha a férje által fizetett zálogdíj felét unokáiknak visszafizetik, s őt magát éltefogytáig a vár és uradalom birtokában meghagyják. Ily alapon az egyezség létre is jött s a királyi kamara a tízezer forintot vissza is fizette.

Balassáné azonban ezután is sanyargatta Miskolcot, miért is Ferdinándtól parancsot eszközöltek ki ellene, hogy ne erőszakoskodjon katonái által. Azonban Balassáné is utána járt az ügynek az udvarnál, minek az a furcsa eredménye lett, hogy ugyanazon év okt. 18-án Miksa Bécsből szintén parancslevelet ad ki, amelyben utasítja a várost, hogy miután Balassáné ártatlanságát bebizonyította, neki mint földesasszonyuk-

[135] *Orsz. Levt.* Nádasdy-levelezések 1561 okt. 28. *Takáts Sándor.* Régi idők, régi emberek. 1922. 216. l.

[136] *Orsz. Levt.* Acta eccl. Paulini Diósgyőr. Fasc. 1. No. 17. *Borovszky* i. m. 163. l.

[137] *Orsz. Levt.* Acta Neo. Reg. 723. No. 41.

[138] *U. o.* 723. No. 52. és *Szerző* i. m. III. k. 219. l. és 215. l.

nak továbbra is engedelmeskedjenek és hűségesen szolgáljanak.[139]

Ugyancsak ezekre a szomorú állapotokra vetnek világot a kamarai levéltár 1563. évbeli panaszíratai[140] és Ferdinánd királynak ugyanezen év dec. 14-én kelt parancslevele, melyben Fánchy Jánosnak és Gergelynek meghagyja, hogy a nővérük Fánchy Borbála által a miskolciaktól hatalmaskodással elvett 68 akó bor árát azonnal adják vissza.[141]

S hogy általában milyen kétségbeejtők voltak ezek a viszonyok, megvilágítják a város előljáróságának ezen időben a királyi kamarához intézett egyik folyamadásának következő szavai: „És mindezeknek felette az elmult esztendőben minemő nyomoruságokat és számtalan károkat, törvénytelen, méltatlan hatalmasul az Nagyságos asszony Fánchy Borbála rajtonk mívelt és kétszázhuszonöt fél akó bort, ezer forintnál többet vött rajtunk és sok gyötrelmeket, ki miatt az szegény város teljességgel elfogyatkozott és teljességgel elfogyatkoztonk."[142]

Végre azután özv. Balassa Zsigmondné, Fánchy Borbála 1563 febr 5-én elhalálozván, a diósgyőri uradalmat végrendeletileg I. Ferdinánd királynak hagyományozta, elengedvén a rajta levő pénzt is. Ez évi május hó 19-én a király biztosai, Thurzó Ferenc, Csömöri Zay Ferenc és Pesty Ferenc át is vették az uradalmat s pontosan lajstromba foglalták tartozékait és jövedelmeit.

Ebből kitűnik, hogy a XVI. század második felének pénzszűk világában, mily nagy pénzügyi értéket jelentettek várunk és uradalmának jövedelme, amelyekért a magánosok és a kincstár oly kitartó harcot folytattak.

E szerint várunkhoz tartoztak: Diósgyőr város, 109 jobbágytelek és 8 zsellér, Kápolna, 25 telek, Radistyán 14 egész jobbágytelek, 13 elpusztult, Bábony, 13 egész és 2 féltelek, 12 zsellér, Parasznya, fél jobbágytelek, 11 zsellér, 6 elpusztult, Csaba, egész jobbágytelek 9, zsellér 4, Kisgyőr, 12 egész jobbágytelek, 12 fél jobbágytelek, 13 zsellér, 3 puszta, Petri egész telek, 4 féltelek, 9 zsellér, Varbó 22 egész jobbágytelek, 20 féltelek, 3 zsellér, 4 elpusztult, Miskolc város, 244 jobbágytelek, 21 elpusztult, 75 zsellér, Muhi város, 80 egész jobbágytelek, 49 féltelek, 20 puszta, Mezőkövesd város, 92 egész jobbágytelek, 36 zsellér, 16 elpusztult, Keresztes város, 79 egész jobbágytelek, 27 zsellér.

[139] *U. o.* 223. l. Eredetije Miskolc város levt.-ban. *U. o.* 227., 229. l.
[140] *Orsz. Levt.* Neo Reg. Acta. Fasc. 70. No. 32. Fasc. 266. No. 4. és Fasc. 723. No. 46.
[141] *Szerző* i. m. II. k. 126—127. l. és III. k. 242. l.
[142] *U. o.* III. k. 252. l.

Miskolcon az Óvárosban a jobbágytelkeken kívül 17 nemesi kúria állott, az Újvároson pedig 4. A Mindszent-utca, mely az ispotályhoz tartozott 22 zsellér házat, a Papszer, Tót- és Piac-utca 53 zsellér házat számlált s ezek mind az egyháznak és a lelkésznek szolgáltak. Ugyanitt az uradalomnak volt 5 szőlője és egy kaszáló rétje. A lakosok mind gabonájuk, mind boruk után kilencedet fizettek. Az óváros Szent György napkor fizetett 6 denár híján 7 frtot, egy denár értékű sajtot ad 7 darabot, tojást 52-őt, Szent Mihály-napkor szintén 7 forintot; Karácsonykor tartozik adni 4 ökröt és 4 sertést, vagy pedig 16 frtot. Árpát vagy zabot 52 köblöt, kenyeret 52-őt, tyúkot 27-et. Gertyaszentelőkor 6 denár híján 7 frtot. Az újváros fizet Szt. György napkor 14 frt. 50 denárt, Szt. Mihálykor ugyanannyit. Gyertyaszentelőkor ad 1 ökröt, 2 sertést és egy hordó sört 50 köböl tartalommal, melyekért a tisztek eddig kaptak 8 frtot. Ezenkívül tartoznak Diósgyőrbe 14 házanként egy fuvar fát szállítani.

Muhi város lakosai régente tartoztak a király szükségére Diósgyőrből Budára bort fuvarozni. Nekik kellett a vár építésére is fát fuvarozni valahányszor a szükség úgy kívánta. Ők gondoskodtak a vár számára halakról is, melyeknek az árát a hídvám jövedelméből fedezték. A Hejő vizén volt itt malom, három kővel, mely valamikor az oltárigazgatóé volt, de amióta ez az állás megszűnt, a városiak foglalták azt le. Azonban Balassa ezt a malmot elvette tőlük s a várhoz csatolta. A malom szombatnapi jövedelmét Mohi város plébánosa kapta, a többi napokon a jövedelem a váré volt.[143]

Maga a vár, dacára az előzményeknek, Fánchy Borbála halála után, már 1563-ban a hozzátartozó uradalommal együtt, rokonának, Fánchy Jánosnak, Török Bálintnak és Vas Istvánnak adatott át. Az összes érdekeltek azonban siettek minden irányban óvást emelni ez ellen a családi uralom ellen. Felfolyamodások mentek a Felséghez és a királyi kamarához egyrészről a megye, másrészről a városok részéről, hogy a vár és tartozékai a Felség és a vármegye hatósága alá visszahelyeztessenek, s az uradalom városainak régi szabadságai fenntartassanak és megóvassanak.[144]

A kiküldött királyi biztosok a várat ugyan visszakebelezték, de az nem sokáig volt a királyi kamara kezelése alatt, mert úgy látszik, hogy a fentebbi kérelmek teljes mellőzésével Miksa király már 1564 nov. 9-én Bécsben kelt elhatározásá-

[143] *Szerző* i. m. II. k. 128. l. és III. k. 232. l. Közölte *Borovszky* is i. m. 163. l.

[144] *Orsz. Levtár.* Neo Reg. Acta. Fasc. 305. No. 6., 266., 9. és 10., 420., 38., 722., 33. 723., 5.. 917., 18. és 1718. 2. sz. és *Rupp Jakab.* Magy. orsz. h. t. 1872. II. k. 55. l.

val várunkat és uradalmát részben zálog, részben pedig királyi adomány címén 63 ezer magyar forintért Perényi Gábornak adományozza, aki már ugyanazon év december 15-én Füzér várában kelt végrendeletében viszont „szerelmes feleségének", *Országh Ilonának* hagyományozza. Így tehát Perényinek 1567-ben bekövetkezett halála után ő reá szállott, mint hogy pedig neki gyermekei nem maradtak, királyi engedéllyel végrendeletében hugának, Borbálának, Enyingi Török Ferencnének hagyta az uradalmat.[145]

Török Ferenc Hunyad vármegye örökös főispánja s a dunántúli hadak főkapitánya, a híres törökverő hős Török Bálint fia volt. Ez 1569 aug. 20-án Pozsonyban reverzálist ad a 63 ezer forintról, illetőleg, hogy a várat mint erődöt köteles fenntartani s régi szabadságában és a király iránti hűségében megtartani.[146]

Törökéket 1570-ben iktatta be az uradalom birtokába az esztergomi székeskáptalan. Diósgyőrött ez alkalommal jelen vannak a miskolci bírák és esküdtek, valamint Keresztes, Mezőkövesd és Mohi városok előljárói. Ez alkalommal Daróczy György, Terebes várának provisora a Homonnay-család megbízásából ellentmond az iktatásnak mondván: „Kegyelmetek előtt, az mi urunk Homonnay Ferencz, mind az ő gyermekeivel egyetembe, Homonnay Györgyel és Homonnay Fruzsinával az néhai Priny Örzsébet asszonytól nemzettekkel egyetemben ellene mond az Török Ferencz uram Győrbe való iktatásának annyiban, amennyiben ő nekie mind az ő gyermekeivel egyetemben része vagyon Győr várába, minden hozzá tartozandóban."[147]

Törökék azonban ennek dacára birtokba vették az uradalmat.

Utóbb Országh Borbála, Geszthy Ferenchez megy nőül, ki 1581 táján testvérét Jánost veszi maga mellé a vár kapitányává. Maga, Ferenc vitéz ember volt s a fenti évben az egri hadnagyok az ő támogatásával arattak győzelmet Nádudvarnál a szolnoki basán, hol a kétezer főből álló rabló törökhadat felében levágták, felében elfogták. 1588 október 8-án Rákóczi Zsigmond egri várnagy vitézeivel küzdöttek ismét együtt a diósgyőri vár vitézei is, midőn Szikszónál a négy-

[145] *Szerző* i. m. II. k. 130. l. *Orsz. Levtár.* Neo Reg. Acta. Fasc. 996. No. 14. *Radvánszky Béla báró.* Magyar családi élet és háztartás a XVI. és XVII. században. 1879. III. k. 101—2. l.

[146] *Miskolc város Levéltárában és Orsz. Levtár.* N. R. A. F. 917. No. 12.

[147] *U. o.* F. 305. No. 6.

szerte nagyobb török hadat legyőzték. A vitézek nagy zsákmánnyal és török fejekkel tértek vissza Diósgyőrbe.[148]

Török Ferencnek két leánya maradt; az egyiket, Zsuzsannát, Bedegi Nyáry Pál, a másikat, Eufruzinát pedig Homonnai István vette feleségül. Török halála után ezek örökölték a diósgyőri uradalmat, de csak Nyáry Pálnak maradtak gyermekei. Három fia volt: Miklós, Pál és Zsigmond s egy leánya, Borbála. Ez előbb Varkocs Györgynek, majd özvegységre jutván, Haller Györgynek lett a felesége. Ekként jutott a diósgyőri uradalom a Bedegi Nyáryak s általuk részben a Hallerkői Haller-család kezére. A Nyáry-család mintegy fél századig volt az uradalom birtokosa s szinte már örökjogot formált hozzá.

Különben ők is nemcsak sanyargatják jobbágyaikat és az egész környéket, mi miatt különösen 1595-ben sok ellenük a panasz, feljelentés úgy a királyi kamaránál, mint a megyénél, de ezenfelül az uradalomból értékes részeket eladnak vagy elzálogosítanak. Így 1609 óta 1670-ig a Nyáryak csupán Miskolcon 83 telket inscribáltak, a Hallerek ugyanazon idő alatt, ugyanezen városban 66 ingatlant zálogosítottak el.[149]

A mezőkeresztesi szerencsétlen ütközet után, 1596 október 26-án, midőn e szomorú vereség egy csapásra a török hatalma alá juttatta egész Borsod vármegyét, egyelőre mindössze három erőd: Diósgyőr, Ónod és Szendrő maradtak meg. A menekülő keresztény seregből Diósgyőrbe futott Báthory Zsigmond erdélyi fejedelem, Kornis Gáspár és Huszár Péter kapitányai társaságában s ott töltötte az éjtszakát. Ide menekült Báthory István, Thurzó György, Czobor Mihály és Nyáry Pál is.[150]

A Csincse-patak melletti ütközet után megfutamodó császári hadak alig hagyják el Miskolcot, midőn az üldöző törökök nyomban utána érkeznek oda s az elszalasztott ellenség helyett ezt a várost és Diósgyőr városát dúlják fel, miután már előbb Mohi városát is teljesen fölégették.[151]

Némely adatok szerint ez alkalommal a törökök menekülő csapatainkon és a lakosokon a legnagyobb mészárlást a Kömála-hegyen túl Kisgyőr határában fekvő „Kék mezőn" vitték véghez. A tömérdek elesett magyar, ott a helyszínén temettetett el és sírdombjaik állítólag máig is láthatók.[152]

[148] *Brósz Károly.* A diósgyőri vár történetéből. A miskolci polg. iskola Értesítőjében 1894. és *Századok* 1871. 104—130. l.

[149] *Orsz. Levt.* Proc. Tab. 1297.

[150] Hadtört. Közl. 1892. 28. és 256. l. Magyar Hadi Krónika. II. 132. lap.

[151] *Szerző.* A régi Muhi város romjai között eszközölt ásatások. „Miskolc", 1879. 39—41. szám.

[152] *Zombory Gusztáv.* „Miskolc." *Vasárnapi Ujság.* 1862. 483—86. l. és *Fényes E.* i. m. I. k. 263. l.

Amikor a Műemlékek Orsz. Bizottsága megbízásából Borsod vármegye műemlékeinek fölvétele és összeírása céljából bejártam a vármegyét, a fenti kérdés tisztázása céljából felkerestem a Kisgyőri Kékmezőt is.

És ez az eset ismét igazolta azt, hogy a történetírásnak mily fontos segédtudománya a régészet, mely hivatva van egyrészt igazolni a történetírás által feljegyzett eseményeket, másrészt megigazítani vagy meg is cáfolni azokat, ha a tényeknek meg nem felelnek.

Ugyanis a Kékmezőn számos feltűnő sírdombot találván, azokat közmunkával megásattam s akkor kitűnt, hogy az egész egy őskori hamvedertemető. Minden egyes sírdombban, mely egy-egy család temetkezése lehetett, bronzkori díszítésű urnák és cserépedények voltak égetett hamú s apró szenesedett csontdarabkákkal s itt-ott apró bronztárgyakkal, mint sodronygyűrű, gombos fejű nagy tűk és fibula darabok; szakasztott olyan leletek, mint a muhi pusztai urnatemetőben.[153]

A sírdombok legnagyobb részét már kincskeresők többszörösen feldúlták. Emberi contváznak, tehát újabbkori sírleletnek az egész Kékmezőn semmi nyoma, tehát megállapítható, hogy ottan egy 1596-ban állítólag lefolyt mészárlásnak, némely történelmi feljegyzésekben említett áldozatai eltemetve nincsenek.

Különben pedig egy reménysége és mentsége lehetne még a vármegye búsongó nemességének, kik utóbb az egri török közelsége miatt a megye székhelyét is kénytelenek Miskolcról Szendrőbe, majd Aszalóra áttenni — és ez a diósgyőri vár volna. Azonban mint egykorú tanuvallomásból értesülünk, a várunkat őrző katonaság létszáma mindössze a porkolábon, pattantyúson és tömlöctartón kívül 30 gyalogosból és 20 lovasból állott, de a lovasok száma Eger bevétele után, mikor a vár jószágai elpusztultak, még kevesebbre apadt.[154]

Innen van azután, hogy a következő évben 1597 június 17-én, Diós Győr Földesura „Homonnay István uram ő Nagysága képében Bornemissza András protestál a nemes vármegye színe előtt, hogy Diós Győr vára, mely vár Nyáry Pál uramnál és Török István uramnál közös, igen végház és erőtlen. Sem gyalog, sem lovas annyi, ki abban egy végházban elégséges volna és ők nem is tarthatnak annyi lovast, gyalogot, ki az végház oltalmazására és vigyázására elég lehetne, mert annak az várnak az mi jószága volt, úgymint Miskolcz, Körösztös, Kövesd és egyéb faluk, mind elpusztult, az kik éléssel és egyéb segítséggel táplálták az diósgyőri vitézeket.

[153] *Szerző.* Borsod megye őstelepei. 1884. 24. l.
[154] *Orsz. Levt.* N. R. A. Fasc. 267. No. 36.

Találta meg generális uramat jámbor szolgája, Homonnay István uram, hogy generális uram adjon Ő felsége nevével Diós Győrbe segítséget, népet és certificálna az végháznak pusztaságáról és vitézeknek kevés voltáról.

Nem hogy adott volna segítséget, sőt azt izente, hogy ha vagyon várok, oltalmazzák: ahol nem elégségösek reá, adják ő Fölségének, én ő Fölsége nevével megoltalmazom. Azért én protestálok, hogy ha az végháznak történik valami veszedelme, avagy elvesztése, én oka nem vagyok semminek, mert debito tempore certificáltam, küldj népet az végháznak pusztasága és kevés népe voltáról. Mely protestáczióról levelet is vett ő Nagysága."[155]

A földesurak ezen felfolyamodásának mégis meglett az az eredménye, hogy az 1602. évi 14. t.-c. 4. §-a Borsod és Torna vármegyéket kötelezte a vár kijavítására. Hasonló értelemben rendelkezik az 1604. évi 8. t.-c. 5. és az 1608. évi 15. t.-c. 28. §-a.[156]

Az országgyűlés fenti végzéseire támaszkodva 1607-ben Homonnai Bálint, Török István és Nyáry Pál tilalmazták Borsod vármegyét, hogy az ingyenmunkát más helyre, mint Diósgyőrre ne fordítsa.[157]

A vármegye 1609 május 13-án hozza a vár fenntartására vonatkozó első statutumot, mely szerint a vár kerítésére minden egyes kaput négy szál palánkfa és egy szekér vessző, valmint két gyalogmunkás adására kötelezi. A palánkfa hosszának negyedfélölnek kell lenni.[158]

Már előzőleg, 1607 június 6-án elrendelte a vármegye közgyűlése, hogy a diósgyőri főurak, mint a többi nemesek, minden egyes füstje után egy-egy kocsi és két palánkfa, minden két füsttől egy kocsi vessző s minden egyes füsttől egy heti időtartamra egy gyalog munkás állíttassék,[159] 1611-ben pedig kimondatik, hogy miután Diósgyőr építésre szoruló véghely, azt tenni saját javaiból, vagyis jövedelmeiből tartozik.[160]

Bánffy Judit, Bedeghi Nyáry Miklós özvegye, valamint Nyáry Mária és Krisztina, a diósgyőri uradalom egyes részeit örökség címén bírván, még 1613-ban is a diósgyőri várban laktak.[161]

[155] *Borsod megye lvt.* Prot. III. 540. l. *Podhraczky I. Tört.-Tár.* 1860. 258. l. *Szerző.* Megyei élet stb. *Századok.* 1883.
[156] *Borovszky S.* i. m. I. k. 315—319. l. *Kandra K.* i. m. 37. l.
[157] *Prot.* III. 723. l.
[158] *U. o.* III. 722. l.
[159] *Prot.* III. 729.
[160] *U. o.* IV. 3.
[161] *Szücs Sámuel.* Miskolci okmányok. Borsodmegyei lapok. 1886. 15. szám.

Az országbíró Kassán 1616 május 17-én kelt levelében várának helyreállítására és restaurálására utasította a vármegyét, minthogy pedig ugyanakkor Szabó János, enyingi Török István diósgyőri prefectusa is segélyt kért, május 18-án elhatározta a közgyűlés, hogy 100 palánkfát, 25 kocsi veszszőt és 25 gyalog munkást ad Diósgyőrnek. Az 1617 február 28-án Aszalón tartott közgyűlés pedig várunk építésére Lapos János járásának felét utasította, minden portától 6 darab palánkra alkalmas fát, két szekér vesszőt és két gyalog embert rendelvén ki egész hétre.

Az 1618. évi 53. t.-c. a vár védelmét országos érdeknek jelentette ki s állami őrséggel való ellátását határozta el, kimondván, hogy az őrség magyar legyen.

Nyáry Miklós és Haller György folyamodására 1619 január 9-én és 1621 május 12-én ingyenes munkára újból a fél járást rendeli ki a fentebbi módon. 1624 november 8-án az Aszalón tartott congregatión rendeli a vármegye, hogy várának további építésére a Lapos János és Szirmay Mihály szolgabírák járásainak ingyen munkája fordíttassék; minden porta három palánkfát tartozván adni Pálfalusi István járásából pedig minden porta egy gyalogost állítson. 1629-ben a Jászy Márton járásából, minden portától 4 palánknak alkalmas fa, két kocsi vessző és két gyalog munkás deputáltatik. Majd az 1630 augusztus 6-án Boldván tartott congregatióból várunk építésére a pozsonyi országgyűlés legújabb végzése értelmében minden négy porta után egy kocsi és négy gyalog munkás küldetik, akik oda 4 gerendát és két kocsi vesszőt szállítanak.

Miután azonban a várfalak és a palánk még 1631-ben sincsenek készen, a vármegye minden egyes portától újabban 2 kocsit, 4 gyalogot, 6 gerendát és 2 kocsi vesszőt rendel. Ugyanezen évi május 27-én az Ónodon tartott gyűlés, miután várunk kijavítása igen sürgős, minden 4 portától egy kocsit s minden portától egy munkást rendel ki, akik tartoznak 12 napig egyfolytában dolgozni. Felügyeletükre kiküldetnek Rácz Ábrahám és Herceg István. December 29-én pedig határozza a vármegye, hogy az ő Felsége főkapitányától Kassáról a diósgyőri végvárba küldött katonaság részére egyenként 3 kenyér s kapunként 7 kocsi fa küldendő egy hétre a Jászy János járásából. 1632-ben, 1633-ban és 1647-ben megújítja a vármegye ezen határozatát. Az 1635. évi 92. t.-c. pedig a vármegye 3 járását rendeli ki oda ingyenmunkára.[162]

Bedeghi Nyáry István Szabolcs vármegye főispánja, aki

[162] *Prot. Borsod vm. lt.* III. 729. IV. 3., 277., 307., 401., 226., 575., 873., V. 10., 23., 54., 84.

a diósgyőri uradalom birtokában szintén részes volt, 1634 május 30-án zálogba adja egy Miskolcz város határában levő pusztáját Padáni Mihály diósgyőri ref. prédikátornak. Az okmányt Haller Sámuel is aláírja.[163]

Ugyanezen évben Nyáry Borbála, Haller György özvegye szintén Miskolczon fekvő házát adja el Szabó Mihálynak, úgy azonban, hogy ez és maradéki őt és a Nyáryak minden maradékát szolgálni tartoznak. Az illető ingóságot „Miskolcz városomban" fekvő házamnak mondja Nyáry Borbála.[164] Ennek a városnak a Diósgyőr felé eső részén egy tekintélyes területet a Nyáry-család nemesi előnevéről már 1640-ben s ma is „Bedegh-völgynek" hívnak.[165]

Az 1638. évi 1. t.-c. a sérelmek 59. pontjában elmondja, hogy Diósgyőr vára nincsen védhető állapotban, miért is miután elfoglalása esetén a török szabadon pusztíthatná a Felvidéket, kívánatos, hogy a tulajdonos vagy építtesse fel, vagy ha ez nem lehetséges, a király romboltassa le. Ennek folytán a 12. t.-c. elrendeli az újból való felépítést.[166]

Haller Györgynek és Nyáry Borbálának fia Sámuel 1636 aug. 12-én mint Diósgyőr főkapitánya a következő esküt teszi, illetőleg reversálist állít ki magáról:

„Én Hallerkői Haller Sámuel, urunk ő Fölsége diósgyőri főkapitánya esküszöm az élő, mindenható Istenre, ki atya, fiú, szentlélek, teljes szentháromság, egy bizony örök Isten, hogy én renuntiálván és teljességesen ellene mondván az előbbeni hitemnek, reversális levelemnek és mindennemű kötelességemnek, a melyet az szegény meghalt Erdély fejedelemnek Gábrielnek és fejedelem asszonyunk ő Felségének attam volt és tartoztam, az én reám bizatott diósgyőri végházának főkapitányság tisztemben, az fölséges második Ferdinánd császár és Magyarország koronás király urunknak, ő fölségének hív s igaz és előttem ez fölső magyar országban levő fölsége generálisának engedelmes leszek, ezt az diósgyőri végházat s várat minden benne levő hadakozó szerszámmal és egyéb munitiókkal s marhákkal egyetemben fejem fön álottáig, tehetségem és erőm szerint híven, igazán és tökéletesen megtartom. Császár és magyarországi király urunk ő fölsége jóakaróinak jó akarója, ellenségeinek ellensége leszek és ha mi ártalmas dolgokat ő fölsége és az végháza ellen hallok s értek, ő fölségétől, generális uramtól el nem titkolom, hanem jó idején tudtára adom és megjelentem, sőt tehetségem sze-

[163] *Miskolc város* levéltárában. *Szerző* i. m. II. k. 225. l.
[164] *U. o.* 226. l.
[165] *Orsz. Levt.* N. R. A. F. 917. No. 15.
[166] *Századok.* 1885. 404. l. és *Acsádi Ignác.* Végváraink költségei. Hadtört. Közl. 1888. 256. l.

rint ellene állani igyekezem. Ennek megtartására kötöm hitemet, tisztességemet és életemet. Mindezekre az igaz Isten engemet úgy segéljen."[167]

9. kép. I. Hallerkői Haller Sámuel Diósgyőr főkapitánya, 1643-ban.

Különben pedig ő maga szomorú véget ért, mert az egri törökök egyik portyázó csapata reá bukkant kisded csapatára, s őt hatodmagával lekaszabolták. Fiatalon 30 éves korá-

[167] *Országos Levéltár.* Limbus Militária 1673 *Szerző.* Váraink rendszere és fölszerelése a XVI. és XVII. században. *Hadtört. Közl.* 1888. 94. l.

ban veszett így el 1643-ban. Nemcsak az erdélyi fejedelem, Rákóczy sajnálkozott rajta, hogy oly gonoszul, nem is csatán, török kéztől kellett vesznie, de még maga a nagyvezír is, midőn az erdélyi követ jelentést tett a portán megöletéséről, elmondván azt is, hogy a jó emlékű Bocskay fejedelem mily közeli rokona volt. Felesége Károlyi Mihálynak a leánya Éva, kitől egyetlen fia maradt, György, kinek Bethlen Éva volt a felesége.[168]

Hogy ebben az időben a diósgyőri várnagyok az igazságszolgáltatásba is mennyire befolytak az uradalomhoz tartozó Miskolcz város ügyeibe, látjuk a nevezett város jegyzőkönyvének 1643. évi szeptember 29-i bejegyzéséből, amelyből kitűnik, hogy a győri főkapitány egy halálra ítélt bűnösnek megkegyelmezett, mire azután ez a kor szokása szerint a jövőre nézve reversálist ad magáról a következőképen: „Én Máthé Istvánné, Herczeg Zsuzsánna, adom tudására az kiknek illik, hogy én az minemű vétekben estem volt ennek előtte, úgymint, ki az mezőn laktam az pajkos legényekkel, mely gonoszságomért halál volt volna fejemen, de Haller Sámuel uram ő Nagysága intercessiójára az bőcsületes tanács megengedett ilyen formán: Hogy ha ennek utánna valami gonosz életre adnám magamat és megbizonyosodnék, minden kedvezés nélkül megölettessem."

Várunk javítgatása, foltozgatása pedig csaknem az egész századon át tart. 1641-ben lerombolt palánkjainak újraépítésére Rogácsi Mihály járásából 2 szekér és 15 gyalog munkás rendeltetett egy heti munkára.

Habár Diósgyőr vára most már hadászati tekintetben alig volt számbavehető s leginkább a török kalandozások megfigyelésére s némi ellenőrzésére felállított őrállomásnak tekinthető, mégis részt vett a szerencsétlen, annyi ellenségtől marcangolt haza szabadságküzdelmeiben is.

Így, mikor Kassa város 1644 március 14-én Rákóczy György hadainak meghódolt, annak hírére Diósgyőr is kitűzte Rákóczy zászlaját s még 1648 elején Egri István hadnagy, Porcs János zászlótartó s Dobos János várdobos alatt 60 gyalogos és Keresztes András kapitány alatt 100 lovas vitéze volt itten a fejedelemnek, akik közül a gyalogosok 134 forint s a lovasok 456 frt hópénzt kaptak.[169] Ez év végén azonban már visszakerült a császáriak kezére.

[168] *Szilágyi S.* I. Rákóczy György keleti összeköttetései. 729. l. és *Turul:* A Haller családi codex. 1886. év. 63. és 116. l.

[169] *Orsz. Levtár.* Militaria Limbus. *Szerző* i. m. III. k. 297—300. l. *Borovszky Samu* i. m. I. k. 317—8. l. *Prot. Borsod vm. lt.* VI. 173., 422., 435., 607., III. 3., 386., VII. 229., 528. *Fényes E.* Geogr. Szótára. I. 264. l.

1645-ben Keresztes András, aki fentebb említtetett, még mint alkapitány kérelmére a diósgyőri vár hídjának kijavítására 10 gerenda, 50 palánkfa deputáltatik, 1646-ban pedig a vár erősítésre 25 munkást rendelt a vármegye egy egész hétre, Elek István járásából. Ezután pár napra, a közmunka helyébe, minden portától 8 darab fát szavaz meg a vármegye Kun István, Elek István és Bíró Pál járásából, 1648-ban pedig, ugyancsak Keresztes kapitány kérésére, mind a négy járás ingyenmunkáját a várhoz rendeli a vármegye.

Az 1649. évi 86. t.-c. Csongrád vármegyét kötelezte a vár építésére. De azért Wesselényi Ferenc 1650 március 22-én az alispánra parancsol reá, hogy Diósgyőr romlott gátját és árkát rögtön csináltassa meg s ugyancsak az ő parancsára, 1654-ben, a várárok kitisztitására mind a négy járásból 100 gyalog rendeltetett egy hétre.

Az 1655. évi 3. t.-c. az itt állomásozó lovasság számát 150, a gyalogságét 250 főben állapítja meg. Parancsnokuk Papp János főkapitány volt, kinek megkeresésére 50 darab épületfát deputált a vármegye a vár erősítésére.

Az 1659. évi 20 t.-c. a diósgyőri főkapitány elleni kihágást 500 frttal rendeli megbüntetendőnek.[170]

Az éppoly hazafias, mint vallásos lelkületű Lorántfi Zsuzsánna fejedelemasszony 1659-ben kelt végrendeletében várunk restaurálására 10.000 forintot hagyott, a vár építését azonban igy is folyton sürgetni kellett. Ugyhogy a vármegye ez évi május 28-án tartott gyűléséből „a szegénységnek szemlátomást való fogyása, sok felé való szakadása és a rajta levő inségnek nevekedése miatt" akként intézkedik, hogy ennekutána minden porta a várfalból 16 szál karóra valót építeni, azt meghordani, felállítani, megfonni és megtapasztani tartozik. A kapu kijavítását Felső-Tárkány, Geszt és Daróc falvak kötelességévé tette.

Hogy a vár helyzete és állapota mennyire tarthatatlan volt, kitűnik abból, hogy *az őrség 1661 okt. 4-én értesítette a vármegyét, hogyha a várat rövidesen nem hozatja védhető állapotba, kénytelenek lesznek megszökni.*[171]

1665-ben pedig aziránt folyamodott, hogy engedje meg a vármegye, *hogy megadhassa magát a töröknek* s inkább fizessen bizonyos adót, semhogy a legnagyobb bizonytalanságnak legyen kitéve.[172]

Megpróbálnak 1662-ben német katonaságot elhelyezni a

[170] *Kandra K.* i. m. 37. l.
[171] *Borsod vm. lt.* III. 3., 392. és *Prot.* VII. 634.
[172] *U. o.* II. 1., 114.

várban. Parancsnokuk gróf Herberstein volt, aki azokat a lakosokat, akik parancsainak nem engedelmeskedtek, lecsukatta a vár kazamatáiba s csak nagy váltságdíj mellett bocsátotta szabadon. Úgyhogy a vármegye ezen kegyetlenkedés ellen kénytelen volt Petheő Zsigmond felsőmagyarországi parancsnokhoz fordulni oltalomért.

A kapu azonban még 1663-ban sem volt készen, úgyhogy az őrség okt. 11-én a már három év előtt megkezdett munka befejezését sürgette. E részben a főkapitány jelenti 1665-ben, hogy: „minemű puszta és romlott állapotban vagyon mind a vár, mind a város és keservesen panaszkodik, mind egy s mind más állapotokkal."[173]

Lassanként mégis csak elkészültek a falakkal, úgyhogy 1669-ben már egy templom építésére is gondolhattak s felkérték a vármegyét, hogy a földesúrnál, Haller Sámuelnél pártfogolja ezt a kérésüket.

De a vár sorsa immár nemsokára végleg eldőlt. Diósgyőrben ekkor német és magyar őrség volt. 1673 május havában a bujdosó kurucok a magyarokat felbújtván, ezek a német őrséget kiverték a várból, de ezzel nem elégedve meg, utánuk mentek s a Diósgyőr és Miskolc között elterülő Bodó völgyön megtámadták s egy szálig leölték őket, úgyhogy csak egy öreg német maradt meg, aki Kassára sietett jelentést tenni. Erre Telekesi kassai kapitány 1500 emberrel Diósgyőr ellen vonult. Midőn a vár egyik kapuja s a felvonóhíd már az ostromlók kezében volt, az őrség szabadlábra helyezte Korláth főkapitányt, 7 világi papot és egy jezsuitát, kiket eddig bilincsekben fogva tartottak s akikhez mostan véginségükben segítségért folyamodtak. A jezsuita kitűzte a fehér lobogót s kegyelmet kértek, amit a császáriak csak azon feltétel alatt ígértek, ha a főpártosok bűnhődnek. Mire az őrség átadta a várat. 15 volt császári katona halált szenvedett, a többieket Tokaj várába fogságra vetették s 170 pórt szabadonbocsátottak. Ez alkalommal a vár is leégett, mely minden díszétől megfosztatott s a vártemplom nagyharangja is Kassára hurcoltatott.[174]

A bujdosó kurucok dúlták és égették fel 1679-ben magát Diósgyőr városát is, úgyhogy lakosai kénytelenek voltak Miskolczon menedéket keresni s csak évek mulva tértek vissza, hogy leégett házaikat újból felépítsék.

[173] *Századok.* 1872. évf. 697. l. *Szilágyi S.* A két Rákóczi György lev. 598. *Borovszky S.* i. m. *Prot.* VII. 486., 498. *U. o.* VII. 677., 696., III. 3., 399. *Prot.* VIII. 2., 5., 361.

[174] *Szalay.* Magyarország Tört. V. k. 158. l. *Kandra K.* i. m. 37. l. *Borsod* vm. *Prot.* VI. 540. *Borovszky* i. m. 167. l. és *Prot.* IX. 608. *Takáts Sándor.* A magyar gyalogság megalakulása. 1908. 203., 296., 297., 303. l.

A diósgyőri vár haderejének XVI. és XVII. századi létszámát és fizetését illetőleg a bécsi közös Pénzügyi és hadi levéltárban a következő adatokat találjuk: 1597-ben Homonnay István várkapitánysága alatt 100 huszár, 100 magyar darabont és 120 német gyalog, akiknek havi zsoldja 2070 frt; egész évre pedig 24840 frt.

1652-ben 102 huszár 401 frt, 100 hajdú 240 frt, 2 tűzmester 11 frt 12 kr., 3 rendkívüli alkalmazott 29 frt.

1660-ban 12 veteránus huszár, 88 újonnan verbuvált huszár, a főkapitány (a vicekapitányi állás üres) és a ductor alatt. A gyalogos ductor, a zászlótartó, dobos és 9 tizedes alatt 87 gyalogos. Van porkoláb és tömlöcztartó.

1667-ben 50 huszár és 50 hajdú 150 frt havi zsolddal.

Visszatérve várunk és uradalmának birtokosaihoz láttuk, hogy az I. Haller Sámuel egyetlen fiának, Györgynek kiskorúsága idején Lónyay Zsigmond volt 1647-ben a gyámja. Valószínűleg a Haller-családdal való rokonság révén formáltak jogot ezután a diósgyőri uradalomhoz Lónyay Zsigmond és feleségétől Varkocs Margittól származott leányai, Zsuzsánna Bocskay Istvánné, Anna, Weselényi Istvánné és Margit Telegdy Istvánné.

Ugyanebben az időben az öreg Rákóczi György fejedelem megvette a Nyáriak részét, amelyet több évig bírt is. Udvari embere volt neki Csernelházi Chernel György, kinek részben szolgálatai jutalmául is, az uradalom tizedrészét néhány ezer forinton átengedte, többi részét pedig ezen jószágnak megúnván azért, mivel mind el volt anticipate a Nyáryaktól vesztegetve, a Nyáry familiának visszaengedte. Chernel György után a diósgyőri tizedrészt Pál és Bálint fiai örökölték. Minthogy pedig ezek e birtoknak az egri török miatt hasznát nem vehették, Bálint a maga részét 1000 tallérért Jászy Jánosnak, Pál pedig a magáét 2000 tallérért idősebb Szepessy Pálnak zálogosította el.

Hogy Hallerék a XVII. század második felében is birtokában voltak várunknak s a saját rész jószáguknak, kitűnik abból, hogy Haller György, mint Disógyőr várának egyik örökös ura tiltakozik 1670-ben az ellen, hogy Suskovics János diósgyőri kapitány lovainak hulladékát a várudvar közepére hordatja.[175] Ennek a Györgynek fia volt II. Haller Sámuel, akivel Bornemissza János, Dőry István és Lónyay Zsigmond perelnek s aki erős kézzel kezdi összeszedni az uradalom szétforgácsolt birtokait.[176]

[175] *Borsod vm. lt.* Be nem jegyzett iratok. II. 714.

[176] *Szerző* i. m. II. k. 223. l. *Orsz. Levt.* N. R. A. F. 712. No. 38., 868. No. 54.. 879. No. 13.

Maga báró Haller Sámuel, mint kapitány Diósgyőr várában lakott s 1702-ben felhívta a vármegyét bizonyítási eljárásra az ő birtokrészeire nézve. Ez azonban nem járt sikerrel, mert a Miskolczon kihallgatott tanuk, különösen Szerecseny András nem igazolták őt, sőt vallották, hogy fizettek ugyan neki szőlőhegyeiktől évente 20 hordó bor dézsmát, de a városban levő mészárszéke házhelyét erőszakkal foglalta el, szintúgy az áldozónapi vásár jogát is. Ez a pör egyelőre egyezséggel fejeződött be.[177]

A királyi kincstár pedig a diósgyőri uradalom egyrészét a Haller-családtól visszaváltotta és 1703-ban 15 évre zálogjoggal gróf Erdődy Gábor egri püspöknek és górf Buttlernek adta át.[178]

A Rákóczi-fölkelés idejében megkísérlette ugyan Haller Sámuel, hogy az uradalmat visszaszerezze s e végből a fejedelemhez folyamodást adott be. De célját ezúttal sem érhette el.[179]

E mellett a forradalom alatt családja is a legnagyobb veszedelembe jutott. Ugyanis 1704 január 14-én a fejedelem Miskolcra tevén át főhadiszállását, hadai a közelben levő Diósgyőr várát csakhamar megszállották. Mint Borsod vármegye jegyzőkönyveiből értesülünk, itt időzött éppen akkor Haller Sámuelné, gróf Barkóczy Julianna, férje nem volt otthon, Kassára utazott, mikor a kurucok körülvették a várat, A csekélyszámú őrséget hamarosan lefegyverezték s mindennemű ingó javakból prédát ütöttek. A vár úrnőjének alig maradt annyi ideje, hogy hamarosan parasztruhába öltözzék s így osonjon ki a várból, de így is már annyira körül volt véve, hogy ha elindul, biztos vesztébe rohant volna. Nem volt gondolkozni való ideje, még néhány pillanat és fogságba esik. Hirtelen a falak alatt lévő s vízzel telt árokba vetette magát, hol orrát és száját a vízből kidugván, addig maradt, „míg a kurucok onnét el nem tágultak", Horváth István, a Haller-fiúk nevelője szintén csak úgy menekült meg tanítványával, hogy ő is parasztruhát öltött s „éjtszakának idején kétökrű jobbágyszekéren lopva úgy ment Gyöngyösre, a barátok klastromába".[180]

A Hallerek birtokpere ezután csak III. Károly alatt, 1715-ben került tárgyalás alá, amelynek eredménye gyanánt az ez évi 104. t.-c. a következőleg intézkedik: „Ő Felsége hozzájárulásával az határoztatott: hogy a diósgyőri vár és

[177] *Miskolci Ref. egyház levéltára. Orsz. Levt.* Contr. et Transac. VII. k. 20. és *Szerző* i. m. III. k. 399., 404. l.
[178] *Rupp I.* i. m. II. k. 55. l.
[179] *Borovszky* i. m. 167. l.
[180] *Borsod vármegye* jegyzőkönyvei. XVI. 565.

fekvő jószágok birtokát, amelyeket különben a kir. fiscus a Haller család kezéből bíróilag vett át, mindkét részről helyezzék vissza abba az állapotba, melyben a legközelebb lecsillapított mozgalmak előtt volt s ugyanezt az ügyet törvényesen s érdemileg újból vizsgálják meg s a Haller özvegy bizonyítsa a bizonyítandókat. — Mely célra országgyűlési bírákul Ő Felsége kinevezi: Koháry István és Erdődy Sándor grófokat, Tolvay Gábor bárót, Nagy István nádorispáni ítélőmestert és Okolicsányi Pált".[181]

A Haller-familia azonban nem hagyta a jussát s 1737 május 14-én báró Haller Sámuel főstrázsamester, Miskolc város főbírájához fordul azon kérelemmel, hogy ezen perében őt a város levéltárában bőven található adatokkal és okmányokkal támogassák.[182]

Midőn pedig Mária Terézia 1755 dec. 21-én Bécsben kelt oklevelével, 16 évre gróf Grassalkovich Antalnak elzálogosítja a diósgyőri uradalmat,[183] a Haller-család jogigényeinek érvényesíthetése ismét hosszú időre lehetetlenné válik. Amikor pedig utóbb az uradalom ismét visszaszáll a kamarára, külön prefektusok székelnek Diósgyőr városában s kezelik az uradalmat. A kamara hatáskörét ezután előbb a M. kir. Pénzügy, majd a Földmívelésügyi minisztérium veszi át.

Borsod vármegye főispánjai, akik eleinte mindig a diósgyőri vár várnagyai is voltak, rendesen a várban laktak is, egészen addig, amíg az lakható volt. A XVIII. század elejétől azonban a vármegyének Piac-utcai házába Miskolcra költöztek, mígnem ottan 1727-ben felépülvén az új vármegyeháza, abban nyertek lakást.

Várunkkal egyidejűleg hanyatlanak és pusztulnak el a pálos remete barátok zárdái és templomai, melyeket pedig előző nagy királyaink oly dúsan láttak el alapítványaikkal és adományaikkal.

1526-ban I. Ferdinánd zborói kapitánya, Serédi Gáspár, a Zápolyai Jánoshoz való szítás miatt a dédes-szentléleki zárdájukat felégeti és a szerzeteseket szétűzte, ugyanezt teszi velük 1540 táján Balassa Zsigmond, míg 1550-ben a török teljesen elpusztítja ezt a zárdát.[184] Működésükre 1524-ből van még okmányi adatunk, amikor Tamás volt ott a perjel. Tény az, hogy 1755-ben nevét már a rég elpusztult kolostorok jegyzékében találjuk.[185]

[181] *Szerző* i. m. II. k. 485. l.
[182] *U. o.* 495. l. és III. k. 448. l.
[183] *U. o.* III. k. 461. l.
[184] *Orsz. Levt.* Acta eccl. Paulini Diósgyőr. Fasc. 1. No. 17.
[185] *U. o.* Acta Paul de Dédes. 1—3. cs. *Rupp I.* i. m. 1872. II. k. 55. lap.

Utóbb 1620-ban arról értesülünk okleveleinkből, hogy a feldúlt diósgyőri pálos kolostor földjeit Bethlen Gábor 1300 frtért Rákóczi Györgynek adta el. Később a kolostor erdeje felett viszály keletkezett, melyből kifolyólag 1696-ban Lánczy Ferenc diósgyőri tiszttartó a közbirtokosság ellen pert indított.[186] Még 1628-ban bérbeadták győri szentléleki és miskolci birtokaikat Chernel Györgynek és Alaghy Menyhértnek.[187]

1650-ben pedig Bedeghi Nyáry Zsigmond diósgyőri főkapitány és Rimay István ugyanottani tiszttartó az uradalomhoz tartozó néhány miskolci birtokrészeket ajándékozott a rendháznak, de amelyeket a barátok szintén siettek bérbeadni, mert hiszen zárdaépületük le volt romoblva s így ők többé ide vissza nem térhettek s maguk nem gazdálkodhattak.[188]

A diósgyőri elpusztított pálos zárdát azonban III. Károly király 1739-ben mégegyszer új életre keltette, újra szervezte és javadalmakkal látta el, minek emlékét a Felső-Győr szélén ma is meglévő zárdaépület északi oldalán befalazva lévő fölirat tartotta fenn.[189]

Nemsokára azonban, 1782-ben, II. József császár által hazánkban az egész pálosrend eltöröltetvén, illetőleg felosztattatván, a diósgyőri zárdát is hasonló sors érte. Minden ingatlan birtoka, templomi felszerelése és kegyszerei elárvereztettek s ezek értéke a vallásalap pénztárába helyeztetett el.

A zárda épülete előtt óriási hársfa jelzi a helyet, hol hajdan a templom állott. Zárdájuk kertjének végén a szerzetesek számára 1766-ban öntött kis harang szól ma is a felsőgyőriekhez, míg a másikat a katholikus templomba vitték át, amelynek hangjai kísérték örök nyugalomra a 93 éves korában 1844-ben elhúnyt *utolsó pálos szerzetest, Kristóffy Gáspárt.*[190]

Ugyanezidőtájt hajdani fényes királyi várunk, mely annyi század viharát álta, lassankint végképen romokba hanyatlik. De a XVII. század közepéről ragyog vissza hozzánk mégegyszer a neve s vitézei híre, mint a kialvó mécs utolsó lobbanása. Bornemissza János vicegenerális jelentése

[186] *U. o.* és *Orsz. Levt.* Memorab. Conv. Acta. 1. cs. 28. és 30.
[187] *U. o.* Eccl. Fasc. 51. No. 34.
[188] *Rupp I.* i. m. II. k. 82. l.
[189] *Podraczky József. Tört.-Tár.* VII. k. 260. és *Dr. Márki Sándor.* A borsodi Bükk-hegységben. A magyarorsz. Kárpát-egyesület évkönyve. 1882. 247. l.
[190] *Császár Elemér.* A pálosrend feloszlatása. Századok. 1901. 413. lap.

szerint ugyanis 1650-ben a törökök váratlanul megtámadták a várat. A támadáskor a vár katonái éppen kint a szőlőkben szanaszét kapáltak, mikor egyszerre megszólalt a seregdob. Nagy Balázs emberei és Homonnai hajdui verejtékszakadva rohantak a városba és véres küzdelem után kiűzték a törököt. Azonban a Rákóczy László emberei küntmaradtak a szőlőkben és a cserjében várták meg a törökök kiüzetését. Ezek — írja Bornemissza — inkább érdemlik a halált, mint az életet s mint megbélyegzett emberek, vitézi életet soha többé nem élhetnek. De bizonyára nem is akarnak, mert hiszen a győri asszonyok a leggyalázatosabb szidalmakkal illetvén, az egész lakosság kacagása közben kiűzték őket a városból.[191]

Diósgyőr várának várnagyai, alvárnagyai, főkapitányai, kapitányai és várgondnokai. 1358—1704.

1. 1358-ban olnodi Zudar Péter mester, Bulch Domokos fia, előbb Sáros vármegye, utóbb Borsod vármegye főispánja és Diósgyőr várnagya.
2. 1383-ban Sáfár Miklós mester, az István fia, Borsod vármegye főispánja, Diósgyőr és Dédes várnagya.
3. 1387-ben Kaplai János.
4. 1388-ban Perényi Péter főpohárnokmester.
5. 1399 és 1401-ben Bebek Detre nádor.
6. 1411-ben Szécsi Pál, Borsod vármegye főispánja.
7. 1412 és 1416-ban Palóczy Máté, Borsod vármegye főispánja.
8. 1424-ben ugyanaz és Imre testvére.
9. 1427-ben Benedek Domokos.
10. 1435-ben Czeke Márton.
11. 1439-ben Szécsi János, Borsod vármegye főispánja.
12. 1440-ben Pelsőczi Imre várnagy, a székelyek ispánja.
13. 1456 és 1457-ben Frangepán Duinó várnagy.
14. 1461 és 1462-ben Gay (Gáji) Gergely.
15. 1464 és 1467-ben Horváth Gergely név alatt ugyanő.
16. 1468 és 1469-ben Parlagi György.
17. 1470 és 1471-ben Neziger János és Thurzó Márton.
18. 1472 és 1473-ban Zbugyai István.
19. 1477 és 1478-ban runyai Soldos András, Borsod vármegye főispánja.
20. 1482-ben Monelli Bernát, Diósgyőr, királynéi vár gondnoka.
21. 1485-ben Bancha Gergely.
22. 1485-ben Papia (Paviai) Albert.

[191] *Takáts Sándor.* A magyar katona sorsa. Budapesti Hírlap. 1903. 274. sz.

23. 1490-ben Chapi János, Borsod vármegye főispánja.
24. 1492-ben Kecskeméti Patócsi Bertalan.
25. 1495-ben Viola Ferenc, diósgyőri várgondnok.
26. 1503-ban Móré Elek, királynéi várnagy.
27. 1516, 1518 és 1519-ben Colowrathi Kosaczky János.
28. 1520-ban Japriczai Horváth Gergely, Borsod vármegye főispánja.
29. 1521-ben Kormossy Tamás, alvárnagy.
30. 1523-ban Pempflinger Lénárt, Borsod vármegye főispánja.
31. 1526 és 1533-ban Pempflinger Sebestyén királynéi várnagy.
32. 1527-ben Kallintzer Lénárt.
33. 1534-ben Neszmélyi Demjén alvárnagy.
34. 1537-ben Pempflinger Márk és Sebestyén.
35. 1540 és 1550-ben Gyarmati Balassa Zsigmond, Borsod vármegye főispánja.
36. 1564-ben Nagy Márton és Literáti Ferenc alvárnagyok.
37. 1570-ben Enyingi Török Ferenc.
38. 1581-ben Kiskohi Geszthy Ferenc és János.
39. 1597-ben Homonnay István.
40. 1636 és 1639-ben I. Haller Sámuel főkapitány.
41. 1648-ban Keresztes András kapitány.
42. 1650-ben Bedeghi Nyáray Zsigmond főkapitány.
43. 1655-ben Papp János főkapitány.
44. 1662-ben gróf Herberstein kapitány.
45. 1670-ben Suskovics János kapitány.
46. 1673-ban Korláth főkapitány.
47. 1702—4-ben Hallerkői Báró II. Haller Sámuel kapitány.

VI. FEJEZET.

Diósgyőr várának hadi és építészeti műleírása. Síkföldi vízi vár. Építési korszakai. A tatárjárás után az Ákos nemzetségbeli Erne bán megbízásából a bélapátfalvi ciszterciták építik fel újra a XIII. században. A vár legrégibb ismert alaprajzi és távlati felvételeit Sicha György Lukács császári hadi mérnök készítette 1662-ben. A külső és belső erődök leírása. A négy sarok tornyos forma a XIII. századbeli rochesteri angol „keep" várrendszertől ered. Ennek külföldi és hazai példái. A várpalota leírása, a lovagterem, a kápolna. A Nagy Lajos, Mátyás és II. Mária korabeli építkezések. A pálos zárdák kapcsolata a várhoz. Melith Péter jelentése a vár leromlott állapotáról a XVII. század elejéről. Utóbb rommá lesz, majd köveiből építik körülte a várost. Sztehló Ottó restaurálási tervei.

Diósgyőr várának több mint ezeréves történetéről beszámoltunk. Immár kegyelettel kell magának várunknak tisztes

omladékai felé fordulnunk, melyeknek mohlepte falait annyi század dicsőségének és szenvedéseinek emlékei övezik.

És sietnünk kell. Az idő, a természet örök törvénye, folyton ront és teremt. Az égbenyúló sziklák leomlanak, hogy helyettük a vizek méhéből új világok emelkedjenek ki.

Pontosan ötven évvel ezelőtt festettem le a diósgyőri várat s ha ezt a képet összehasonlítom ma a vár még fennálló falaival, elszomorodva látom, hogy mi minden tűnt el azóta a félszázad óta e falakból s könnyen kiszámíthatom, hogy hiszen e romokból, észrevétlenül bár, de minden pillanatban egy-egy kő gördül alá s egy újabb félszázad mulva egész várunk a földdel lészen egyenlő.

Meg kell tehát örökítenünk szóban és képben, hogy megmaradjanak annak emlékei, hiszen amit az emberi lélek és szív magába zár, a felett az enyészetnek sincsen hatalma, mert az „emlékezet" örökkön él.

Várunk történetének bevezető fejezetéből — Anonymust idézve — már tudjuk, hogy Győr várát már mint erődöt találták honfoglaló őseink, amelyet Bors vezér nyervén birtokul, sietett ez őskori földvárat újabb védelmi állapotba helyezni, bizonyára azon erődítési módszerek szerint, mint a hogy Borsod várát megépíté. Eközben várunk lassankint veszteni kezdett hajdani gyűrűformájából, amennyiben a szomszédos hegyoldalakra is kiterjedő körsáncai felhagyattak s inkább a vár belseje építtetett ki, amennyiben az eddigi sátrakat egyszerű faházak, a földerődítményeket vesszővel font karók, gerendák, palánkok és fatornyok váltották fel. Ezután a XI—XIII. században a Bors-nemzetség virágzása korában eshetett meg a további lassú, talán százados átalakulás, melynek folyamán a belső sánc tornyos őrfalakat nyert, az egész szerves egésszé alakult s az óriási faépítmények helyét szilárd kőalkotások váltották fel.

Várunk fő alapberendezése már bizonyára e korszakból származik, mert építészeti formái a kora középkor várstíljére vallanak. Főalakja négyszögű, sarkain őrtornyok s körös-körül kiszökő véderkélyek, illetőleg gyámköveken nyugvó gyilokjárdák, öldöklőfolyosók láthatók, melyekről esetleg a felszedett padlózat nyílásán át forróvízzel, szurokkal, kövekkel és nyilakkal árasztották el az ellenséget, amikor még a távolról ható tűzlőfegyverek nem akadályozhatták meg ebben a védőket.[192]

Szakembereink, régészek, történészek és műépítészek sokat vitatkoztak afelett, hogy a tatárjárás előtt voltak-e kő-

[192] *Henszlmann Imre.* Arch. Közl. VI. k. 120. l. *Czobor Béla.* Magyarorsz. középkori várai. 1878. és *Kandra Kabos* i. m. 1879. 26. l.

ből épített váraink, vagy nem. Vannak, akik azt vitatják, hogy a kőépítészet nálunk nem régibb az 1173—1196. évek között uralkodott III. Béla koránál, míg mások azt mondják, hogy éppen a tatárjárás szolgáltatta az indító okot a kővárak építésére, amidőn keservesen kellett tapasztalnunk, hogy a gyepük és favárak nem nyujtottak védelmet s csak a néhány kőfallal kerített erőd és város kerülte el a tatárok pusztítását. És noha e kérdésnek egész kis irodalma van, mégsem tisztázódott az máig sem.

Részemről azt hiszem, hogy ilyen formában nem lehet felállítani a kérdést. Évek során át tanulmányoztam az ország várait, az a meggyőződésem alakult ki, hogy mint általában a kultúrát nagy részben befolyásolják valamely vidék földrajzi viszonyai, úgy a várépítési technika is akként alakult, hogy alföldünk vidékein, ahol messze járóföldön nem volt kő található, mint a történelem előtti őskorban, úgy még a XVII. századi végvárainknál is a külső vagy huszárvár, — amely azért neveztetett így, mert a lovasság ott volt elhelyezve, — nem kőfallal, hanem sövénnyel bevont palánkok közé hányt földből készített falakkal volt bekerítve és a sövény sárral betapasztva. Az ilyen sík, vagy vízi várnak főerőssége volt az azt körülvevő folyó, vagy mocsár.

Ezzel szemben a Felvidéken, hol a magas hegység kősziklákban gazdag, természetszerűleg már az őskorban a követ használták fel a várak erődítésénél, ez lévén a sziklavárak főanyaga. Itt tehát az Alföldet kőerődítményeikkel századokkal előzték meg. Természetesen kezdetben ezek még nem voltak alakított, faragott, profilírozott, négyszögletű kövekből szerkesztett műépítmények, hanem csak szabálytalan alakú, a kibányászás formájában hagyott kőtömbök, melyek mészhabarccsal voltak falakká alakítva.

Klasszikus példája ennek a honfoglalás korában épült zólyomi Pusztavár hatalmas kőerődítménye. *(Szerző* Magyar Hadtört. Emlékek 1896. 96. l.)

Már felsorolt történelmi adatainkból tudjuk, hogy mint a vallásosságnak, általános műveltségnek, úgy az építészetnek is első mívelői és terjesztői a különböző szerzetesrendek voltak.

A Diósgyőr szomszédságában letelepedett szerzetesek közé tartoztak a *ciszterciták* is. Ezt a rendet 1098-ban Szent Bernát alapította *Citeauxban,* Franciaországban. Citeaux (Cistercium) volt a törzsház, ennek apátja az egész szerzetnek főapátja volt. A törzsházból Franciaországban 4 anyaapátság keletkezett: Firmitas, Pontiniacum, Claravallis és Morimundus.

Claravallisból (Clerveaux) származott folytatólag Trium Fontinus (Tres fontaines) Champagneban és ebből Acey, Burgundban; ebből pedig 1184. évben a *pilisszentkereszti apátság* Pest megyében, amelyből *Kilit* egri püspök, II. Endre híres aranybullájának írója, 1232-ben, nem messze Egertől, Borsod és Heves megyék határán, a béli nemesek által bírt Bél nevű helyen, a Bélkő hegyorom alatt, a hármaskút forrásánál, Apátfalva és Monosbél mellett telepítette meg a szerzeteseket, amely telepítésből származott *a kunok bélháromkúti apátsága,* miként azt Pázmány Péter 1629-ben a régi monostorok névsorában „Trium Fontium de Beél Cumanorum"-nak nevezi.

Bélapátfalván a XIII. század első felében kezdték meg építeni templomukat e szerzet tagjai, az úgynevezett *átmeneti stílusban,* a román stílusnak alaprajzi elrendezésével, de felépítésében és egyes részleteiben már a gót stílusnak formáival, melyek itten határozottan francia jellegűek s úgy a tervezés, mint a kivitel tekintetében azon kornak Európaszerte legkiválóbb alkotásai közé tartoznak.[193]

Várunk történetéből tudjuk, hogy IV. Béla király egy 1261-ben kelt oklevelében Győrt, mint várat nem sorolja fel, hanem csak mint „Nagy-Győr földjét" említi, mely Borsod várához tartozik. Ami azt bizonyítja, hogy a tatárok által elpusztíttatott s még akkor sem épült fel.

Az Ákos nemzetségbeli Erne bán 1271-ben mint *Győr várának birtokosa* említtetik, amelyet 1262 és 70 között kétségtelenül Béla királytól nyert adományul. Ő maga és fia István nádor is állandóan Diósgyőrben laktak. Világos tehát, hogy a tatárok által elpusztított várunkat lakhatóvá kelvén tenni, azt még Erne bánnak újból fel kellett építtetnie s hogy azt milyen fejedelmi fénnyel végeztette, kitűnik abból, hogy amidőn az ő halála után fia, István nádor, leányát Bavarin herceghez adja feleségül, a lakodalmat a diósgyőri várban tartják meg, amely ünnepségen nemcsak az ország összes főméltóságai, hanem külföldi fejedelmi vendégek is megjelentek.

Midőn pedig a kegyvesztett Ákos nemzetségtől Károly Róbert Diósgyőr várát 1319-ben elvevén, Dózsa nádornak adományozta, Győr várát *Újvárnak* mondja, újabb bizonyítékául annak, hogy az Erne bán által még a XIII. században újjáépíttetett.

Tudjuk, hogy szerzeteseink a középkorban nemcsak templom, hanem profán és várépítészettel is foglalkoztak;

[193] *Ipolyi Arnold.* A kunok bélháromkúti, apátfalvi apátsága. Arch. Közl. VI. k. 1866.

Erne bán bizonyára látta a várától csak pár órányira épülő apátfalvi ciszterci templomot és annak nemes francia átmeneti stílusa annyira meghódította, hogy sietett annak mestereit a diósgyőri vár újjáépítéséhez is megnyerni.

Történelmi tényekkel szemben tehát nem állhat meg jeles műépítészünknek, *Möller István* tanárnak azon megállapítása, hogy „a külső várfalnak az építési kora nem előzhette meg István nádor idejét, a XIII. század végét", hanem igenis az még atyjának, Erne bánnak idejében, a XIII. századnak nem a végén, hanem 70-es éveiben készült, valamint a felső, vagy belső várnak jelentékeny része sem a XIV. század második felében és utolsó negyedében épült, hanem Erne bán alatt még a XIII. században, majd befejeztetett István nádor alatt a XIV. század elején, amelyre azután Nagy Lajos és Mária királyné alatt (1343—1395 között) kiegészítő és reáépítkezések történtek.[194] Mikor Nagy Lajos tekintete lengyelországi politikája érdekében Diósgyőr felé fordul, ennek egyik főoka az volt, hogy várunk még a két Ákos nemzetségbeli bán által oly terjedelmű palotákkal és oly fényesen volt kiépítve, hogy az méltó és alkalmas volt egy királyi udvartartás befogadására.

Mielőtt pedig várunk hadi és műleírásához fognánk, meg kell ismerkednünk annak azon reánkmaradt legrégibb műszaki felvételeivel és látképeivel, melyek bennünket kalauzolni és támogatni fognak.

Mikor a már elhúnyt *Kandra Kabos* hozzáfogott Diósgyőr váráról szóló *első* munkájának megírásához, mely Diósgyőrt mint erődöt tárgyalja s amely azután 1879-ben jelent meg, a diósgyőri koronauradalom prefektusától kikölcsönözte a vár *1662.* évben készült felvételeinek egy színezett képét, amelyet azzal a kéréssel hozott hozzám Miskolcra, hogy miután az eredetit rövidesen vissza kell adni, másoljam azt le az ő számára, lehető híven. Én ennek a kérésnek 1877-ben eleget is tettem, a másolatnak alájegyezvén a fenti évszámot és mint másolót, nevemet is. Magán az *eredeti képen évszám nem volt,* de a magyarázatul mellékelt iratok 1662-ből voltak keltezve s az azt készítő művész neve is, mint látni fogjuk, alájegyezve. Kandra első munkája megjelenvén abban, ebből a régi felvételből közölte a földszinti alaprajzot és a távlati képet, míg az emeleti alaprajzot Miskolc város története című munkám 1904-ben megjelent II. kötetének 46. lapján magam adtam ki. Feltűnőnek találtam, hogy Kandra munkájában nem említette meg egyetlen szóval sem, hogy e régi felvételi

[194] *Möller István.* Borsod megye műemlékeiről. Technika. 1926. 10. sz. 256—261. l.

rajzokat és eredeti magyarázó okmányait honnan használta. Egyszer évek mulva találkozva vele, kérdésemre azt mondta, hogy a diósgyőri prefektus kérte, hogy ezt hallgassa el, — az eredetit különben visszaadta, míg az én másolatomat a Műemlékek Országos Bizottságának rajztárába helyezte el, hol az ma is található.[195]

Történt, hogy 1759-ben valamely okból szükség lévén várunk földszinti alaprajzára, azt az 1662-i képről lemásoltatták, amely másolatra annak készítési idejét, az *1759.* évet írták reá. Ezt a másolati rajzot aztán legújabban *Hoppe Lipót* a kincstári levéltárban megtalálván, azt szintén lemásolta s beküldte a Műemlékek Orsz. Bizottságának. Csak éppen megemlítem, hogy ezen az alaprajzon az udvar déli sarkában kerek nyílással feltüntetett *várkút* kihagyatott.

Ennek alapján ottan valaki az 1662-i nagy képnek általam 1877-ben készített másolatára irónnal reájegyezte ezt a teljesen téves 1759. évszámot.

Ezzel azután megtévesztette *Möller Istvánt* is, aki idézett értekezésében már nemcsak az alaprajzot mondja XVIII. századinak, hanem várunk távlati képe alá is az 1759. évszámot írja. Pedig gondosabb vizsgálat mellett reá kellett volna jönnie a tévedésre azért először, mert Kandra 1879-ben megjelent munkája 32. lapján világosan megírja, hogy ez az alaprajz 1662-ben készült, a 38. lapon pedig az 1662. évi kísérőiratból leközli az alaprajz betűmagyarázatát is, — amelyet alább mi is be fogunk mutatni, — másodszor pedig a Möller által is idézett miskolci monografiám II. kötetének 43. és 222. lapján magam is megírom, hogy e fölvétel *1662-ből* származik.

Ez a fölvételi rajz a diósgyőri prefektus levéltárából egyelőre ismeretlen helyre került. 1879-ben az egyetemről szünidőre hazamenvén Miskolcra, fűszeresboltokban és gyümölcsös kofáktól az árukat régi XVII—XVIII. századbeli levelekbe és okmányokba csomagolva kaptam. Amit lehetett, összeszedtem belőlük s ezek utóbb általam a Nemzeti Múzeumnak engedtettek át. Utánajárva a dolognak, azt mondták, hogy ezeket a diósgyőri uradalmi levéltárból selejtítették ki. Miután voltak közöttük a Haller-családra vonatkozó levelek is, valószínű, ennek a családnak a levéltára a várból szintén a prefektusi irattárba vitetett le. Úgy hallottam akkor, hogy a régi okmányok legnagyobb része a diósgyőri

[195] *Kalauza* a magyarországi műemlékek ideigl. bizottsága által hazai műemlékek rajzaiból rendezett kiállításnak. 1880. k. 8-r. 16. lap.

papírgyárnak adatott át feldolgozás végett. Egy kis része pedig újabban a miskolci múzeumba került.

A mellékelt és tévesen 1759. évszámú földszinti alaprajz-

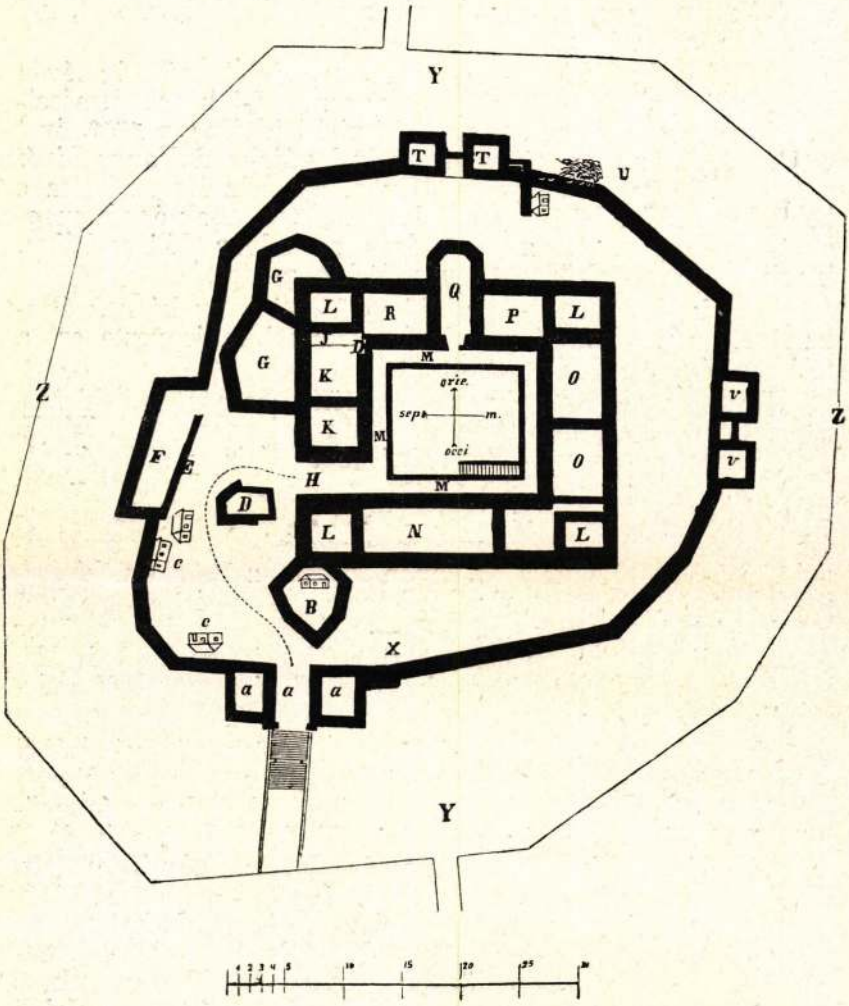

10. kép. A diósgyőri vár földszinti alaprajza 1662-ből.

nak a *Kandra* által közölt 1662. évi betűmagyarázata a következő:

„A. *a)* A vár kapuja két kiváló toronynak közepette, melyek oly roskatag állapotban vannak, hogy fennmaradásuk

nagyon kétséges. A kapu máris annyira engedett nyomásuknak, hogy alig lehet bezárni. Amennyiben az alap gyöngült meg és nem bír többé a tornyok súlyával, a tornyok két emelete leszedendő.

B. Ez egy jelentőségét veszített elővéd, propugnaculum

C. Egy rossz karban levő házikó.

D. Konyha.

E. Rombadőlt falazat.

F. Rossz állapotban levő körfal, mely nem alapjáig levén megromolva, még kijavítható.

G. Két elővéd, melyben tényleg ágyúk vannak, de alig javítható állapotban. Ha F. kiigazíttatnék, az ágyúkat is itt lehetne elhelyezni.

H. Felső kapu.

I. Arca interior = belső folyosó. (NB. az emeleten, mint az eredeti rajzon jelezve van. Az emelethez tartozik az alább előforduló S. is.)

K. Szerházak, hol élelem tartatik.

L. Négy *szerfölött magas* torony.

M. Fajárda (szintén az emeleten).

N. A két sarok közti nagy palota és egészen a pincéig romokban.

O. Két erős karban levő szertár, melyek átalakítva csinos lakások lennének.

P. A magyar kapitány lakása.

Q. Kápolna fegyvertárrá alakítva.

R. A német kapitány laka.

S. Romladozó állapotban levő terem (az emeleten.) T .T. Bástyatornyok, melyekben német katonák laknak. Az egész elpusztulva, a mellette elvezető fal leomlott, azért egészen V-ig alapjában megújítandó.

V. V. Kettős torony, melyekből alkalmas lakhelyet lehetne alakítani, de most pusztult sorban van.

X. A németek által lakott nehány házikó.

Y. A vár körüli vízárok. Z. A külső árok körül vezetése, helyenként beomlott állapotban."[196]

Ennek az alaprajz magyarázatnak a szövegezéséből világos, hogy az a vár helyreállítási tervezetéhez készült. Hiszen láttuk a történelmi részben, hogy várunk megerősítésén csaknem az egész XVII. században keresztül állandóan dolgoztak.

Az 1662. évben pedig ugyancsak a királyi kamara megbízásából *Sicha György Lukács* császári hadimérnök a szomszédos Tokaj várának megerősítésén dolgozik, mint amely

[196] *Kandra Kabos* i. m. 38. lap.

munkálatairól számos tervrajz és általa készített rézmetszet tanuskodik.[197]

Kétségtelennek tartjuk, hogy várunk 1662. évi felvételei is az ő kezétől származnak.

Földszinti alaprajzunk fentebbi betűs vezetőjéhez még a következőket fűzzük:

A falakkal bekerített négyszögalapidomú helynek, a tulajdonképeni várnak összes alapterületét, *Möller* legújabban 7670 m²-re számította. Ezen a területen áll azután az 55 méter hosszú, déli oldalán 44·60 m, északi oldalán 46·60 m széles hosszúkás, négyszögű alaprajzú felső vár, a várpalota épülete, négy hatalmas saroktornyával, összesen 12532 m² alapterülettel.[198]

Az alsó vár falai részben még fennállanak, a pártázat azonban lehullott és a kockakövek közül a város lakossága építkezéseihez igen sokat kifejtett és elhordott.

Ezek a kockakövek az egész hámori völgyben előforduló mésztuff, vagy mészszivagból állanak, melyek a vízben feloldott szénsavas mész által képeztetnek. Mint mészválladéki cseppkő, szivacsos kinézésénél fogva, népiesen *darázskőnek* neveztetnek. Vízi építkezéseknél nagy előnye, hogy míg egyrészt könnyen faragható, addig a vízből felületére rakódó szénsavas mész lassanként elválaszthatatlan sziklává forrasztja össze azokat.

A hámori tó fenekét is jórészt ez a kőzet képezi s hatalmas gátja is e kőből van építve.

Az alsó vár külső falain kívül, az első és második emelet körfolyosóinak, illetőleg gyilokjárdáinak gyámkövei, sőt a csigalépcsők is e kőből vannak építve, amelyek tartósságát e helyt immár több mint félezredév igazolta.

Az Y. és Z. vízárok a várdombot csaknem teljes körré alakulva, egyenletes szélességben övezte. Ennek eredeti mélysége a romhulladékok és beiszapolódás miatt biztosan meg nem állapítható. Kétségtelen azonban, hogy hajdanta legalább 3 öl mélységű víz volt benne. Az árok szélessége 7—12 öl között váltakozott. A Szentgyörgy-forrás közvetlenül táplálta az árkot, a Szinvapatak egy ága pedig a nyugati oldalon Y-nál folyt be és az ellenkező oldalon bírt lefolyással, hol a nagy hajdani királyi halastó van, ma is bő vizével. Úgy hogy hajdan az egész, mélységénél fogva meglábolhatatlan körtavat képezett, melyből a várhegy, mint sziget emelkedett ki.

[197] *Soós Elemér.* A tokaji vár története. *Hadtört. Közl.* 1913. 71., 179., 183—185., 193—4. l.

[198] *Möller* i. m. 257. l.

A hagyomány szerint a tavon túl volt a várkert és a tornatér, valamint a gazdasági épületek.

A vízárkon kívül eső teret a várral híd kötötte össze, amely nem állandó, hanem gépezetes, mégpedig nem felvonó, hanem billenő szerkezetű volt. Ezen áthaladva az A-betűs sikátorba jutunk. A bejárást a kapuköz, vagy kapusikátor két oldalán álló a — és a védtornyok oltalmazták, amelyek kétemeletesek voltak. Ugyanilyen ikertornyok voltak T. T. és V. V.-nél, amelyek a várárokba szolgáló kijárók védelmére szolgáltak.

Máskülönben kaputornyaink hadászati szempontból meglehetősen gyöngék, különösen az ágyútechnika rohamos fejlődésével szemben, mivel falai vékonyak; hiányoznak falerősítő támaszai s mivel végül magukra vannak hagyatva, nem lévén támogató szomszédos művei.

Távlati rajzunk szerint kaputornyaink a XVII. században már teljesen el voltak pusztulva, de belül a kapunyílás fölött még nyolc gyámkő látható, amelyek azt mutatják, hogy azokon a kapu védelmére gyilokjárda volt berendezve.

A kaputornyoktól kiindulva, erős bástyafalakat látunk végighúzódni, amelyek távlati rajzunk szerint, akkor U-nál voltak a legrosszabbak, s ma már alig van meg belőlük valami.

Az északi oldalon egy ferde, négyszögalakú F-betűs üreg, vagy alagosztály terül el, amelyre nézve a távlati rajzból kivehető, hogy inkább tárházzá szánt földalatti üreg, mint lakhely volt. Legvalószínűbb, hogy raktár, vagy börtönhelyiség volt.

Várunknak főékessége, de egyszersmind főerőssége is a négy saroktorony. A falak vastagsága másfél ölnél sehol sem volt kevesebb, amelyeknek csak külső borítéka volt nagy, négyszögletű faragott kövekből alkotva, közbeeső része azonban a tömési rendszer szerint, mészből, homok- és apró kavicsból álló törmelékkel van olykép betöltve, hogy a faragott kövekből rakott burok üregébe oltatlan mész tétetett, sziklatörmelékkel vegyesen, amelyre azután víz öntetvén, az egész egybeforrasztatott s ekként a diósgyőri várról is áll, amit *Henszlmann* az ózólyomiról megjegyez, hogy a falak ragasza majdnem oly kemény, mint az általuk összetartott kő maga.

A falakba ezenkívül azoknak nagyobb összetartási és ellenállási erőt kölcsönzendők, a mai vaskötések helyett fagerendákat raktak, amelyek rendszerint azon vidék legkeményebb fáiból, jávor- és nyárfából vannak. Ha azonban hosszú idők múlva mégis elkorhadtak, a helyük, a falakban hosszú csöves üregek és csatornák alakjában maradtak meg, amelyek régészeinknek sokszor fejtörést okoztak — pedig erre már a

legrégibb keleti építkezésekben is van példa s ezek az üresen maradt csövek is a fal erősítéséhez járultak, mint a mai építészetben legújabban annyira elterjedt üres, csöves téglák. *Könyöki* munkájában említi, hogy hazánkban erre nem tud példát. Mi ellenben várunkon kívül Dédesen és Nagy-Sáros várában is találtunk ilyen falazatot.[199]

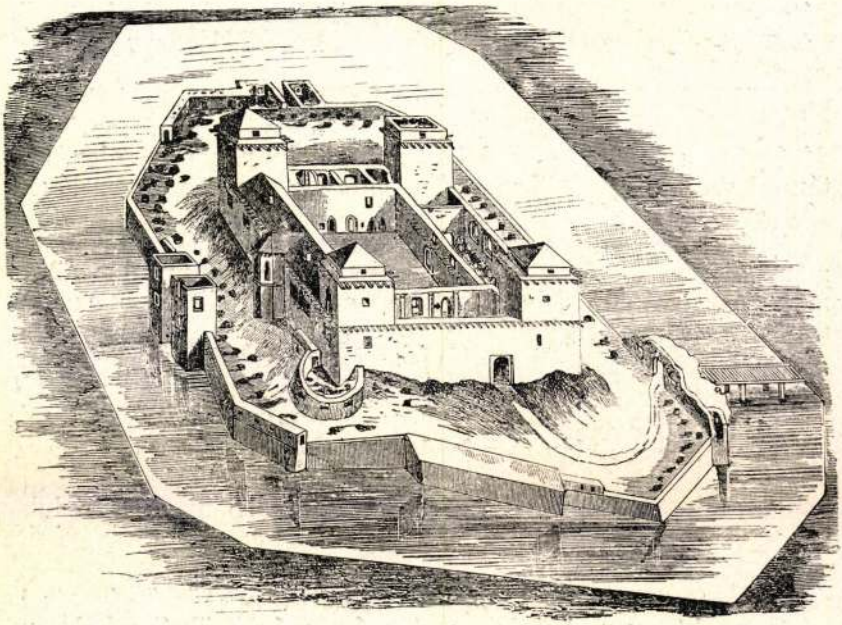

11. kép. A diósgyőri vár távlati képe 1662-ből.

A saroktornyok külső négyszögű kockakő falazati burkolata a középkor egyik építészeti szokásának megfelelően, különösen a sarkokon, különböző színű, vörös, fehér és szürkészöld színű kőfajtákból volt változatosan rakva, ami távolról is meglepő festői hatást kelt Diósgyőr váránál is.

Hogy mily magasak lehettek e tornyok eredetileg, azt ma már határozottan megállapítani nem lehet, mert hiszen azok teteje a nyilak korában rovátkás hadiormozattal volt ellátva (gezinnte Mauer), amelyek idővel leomlottak s 1662-ből származó távlati képükből látjuk, hogy végleg eltűntek s azok helyére alacsony kúpalakú zsindelytetőt helyeztek.

Az alsó, vagyis elsőemeleti gyilokjárda körülbelül hat és

[199] *Könyöki József.* A középkori várak, különös tekintettel Magyarországra. 1906. 58. l.

félöl magasan fekszik, a második járdasor pedig ennek kétszeres magasságára tehető.

Az ostrommentes magasság középkori várainknál 35 lábnyi, vagyis ezen pontig az ostromlábtók könnyen kezelhetők.[200] Azonban halmon fekvő és könnyen meg nem közelíthető várunknál a 4 öl és 3 láb magasság, melynél alantabb ablak nem volt törve, még vészmentesnek tekinthető.

Az ablakok és keskeny lőrések száma, nagysága és elhelyezése tekintetében várunknál nem állapítható meg szabályszerűség, ami minden esetre régiségére s arra mutat, hogy még a szépészeti szempontok mellőzésével is, csupán a védelmi követelményekre tekintettek.

A *H.* felső várkapu előtt álló *D.* és az *L.* saroktoronyhoz ragasztott *B.* kisebb erődök, szintén a főkapu oltalmazására szolgáló védművek voltak, de amelyek a XVII. században már jelentőségüket vesztették. Így, mint láttuk, a *D.*-erőd 1662-ben konyha gyanánt szolgált.

A középkori várakban rendszerint volt egy öreg torony, menedéktorony, donjon, amelybe a vár ura végső esetben menekült, ha már az egész vár elesett s ahonnan esetleg földalatti úton kimenekülhetett.

Diósgyőr várában ilyen külön torony nem volt, de nem is volt reá szükség, mert mind a négy szokatlan magas és erős saroktornya egy-egy donjonnak volt tekinthető, amelyek a lépcsőösszeköttetések megszakításával az *ostrom idején a fővártól elkülöníthetők és elzárhatók voltak* s már csak ebből a szempontból is egyike a XIII. századi kiváló várépítészeti emlékeinknek.

Minde napig is folyton élő hagyomány, hogy várunknak alagútja is lett volna, mely azt Egerrel kötötte össze s amely nem a vár belsejéből, hanem a vízárkon túl levő hegyoldalból indult volna ki, ami ismét nem valószínű, mert egy végső szükségben menedékre szánt ily alagút csak a vár belsejében való kezdőnyílással képzelhető el.

Éppen ezért, mint azt már munkánk I-ső fejezetében megírtuk, a helyszínén megásattam, illetőleg átkutattam a várunkkal szemben levő hegyoldal két barlangját. Az egyik ezek közül a fürdői vendéglőhöz tartozó pince, amely azonban rendszerint vízzel van elöntve s melyről éppen a monda azt tartja, hogy Egerbe vezet. Mind a két barlangra nézve megállapítottam, hogy azok 30—40 méternyi távolságban annyira szűkülnek, majd teljesen bezáródnak, hogy emberi lény tovább nem hatolhat bennük, hogy tehát a mondának

[200] *Piper Ottó.* Burgenkunde. München. 1895. 66., 150., 156., 167. l.

nincs alapja, — ellenben kőeszközöket és csontokat találva ottan, az ősember nyomait állapítottam meg.[201]

Miután történelmi adataink megállapítják, hogy várunk a XIII. század második felében épült fel jelenlegi rendszerében, szükséges, hogy egy rövid visszapillantást vessünk arra, miként kapcsolódik az be a várépítés általános történetébe s mely analógiái találhatók hazai földön.

A diósgyőri vár tornyaihoz teljesen hasonló magas és gyilokjárdával ellátott négyszögletű tornyokat találunk már a rómaiak provinciális légióinak erődítési művei között. Ez a rendszer kétségtelenül tőlük származott át a középkorra. Legépebben fennmaradt példája a St. triptoni római torony Franciaországban.[202]

Ezt az erődformát legelőször úgy látszik a normannok vették át Angolországban, melyet Rochester várában látunk, a „keep" néven ismert, négy négyszögletű saroktoronnyal ellátott és néha 50 méter magas laktoronyerődben. Az 1126-ban épült Rochester keeptorony körül szintén gyilokjárda épült.[203]

Ilyenek a Dower keep és a Newcastle Angliában, mely 1080-ban és a normandiai Chamboi, mely a XII. század második felében épült.[204]

Várunkhoz hasonló négy saroktornyos erőd Panouse (Aveyron) francia vár a XIV. századból, valamint Crotoy vára a XV. századból, szintén Franciországban,[205] sőt ilyen a Bastille is, csakhogy ennek négy tornya nem szegletes, hanem kerek.[206]

Olaszországban Santa Reina (vagy a négy torony) Siena tartományban. Ez a még egészen ép vár teljesen hasonlít Diósgyőrhöz de valamivel kisebb. A Perugiában fekvő Narni várának alaprajza a diósgyőrinek egyenesen mása. A Flórenc

[201] *Szerző* jelentése az Orsz. Régészeti Társulatban. Ásatások a diósgyőri barlangokban. *Arch. Ért.* 1882. évf. CI—CVII l. és Miskolc v. tört. II. k. 39—45. l. *Kandra K.* i. m. 1879. 30—35. l.

[202] *Krieg v. Hochfelden.* Geschichte der Militär Architektur. 1859. 88. l. és *Viollet le Duc* Essai sur l'architectur Militaire au moyen âge. 1854. 75. l.

[203] *Köhler G.* Entwickelung des Kriegswesen. Breslau, 1886. III. k. I. r. 400—4., 473. l. *Könyöki J.* i. m. 497. l.

[204] *Clark By. Geo. T.* Mediaeval Military Architecture in England, 1884. II. k. 412. l. 16., 18. *Caumont de M. A.* Abecédaire ou rudiment d'archeologie. 1870. II. k. 346., 350. l.

[205] *Bibliothéque Nationale,* Paris. Codex miniature. *Paul Lacroix.* L'Ancienne France L'Armée. Paris, 1886. 35. és 215. l.

[206] *Allain Manesson Mallet.* Les Travaux de Mars. Paris. 1672. II. k. 23. l.

tartományban fekvő s 1260-ban épült Fucechio és Serravalle Pistojese várak tornyai szintén ogyanolyanok.[207]

Németországban Runkel várának, amelyre már 1100-ból vannak adatok s teljesen a XIII. században épült ki, két nagy négyszögletű tornya várunkéinak párja.[208]

A négy saroktornyos „keepre" a diósgyőri vár XIII. századi vártípusára hazánkban is több példa van, amelyek teljes egybeállítása feladatunkon kívül esvén, ezúttal csak ismertebb példáira mutatunk reá.

Már a kora középkorban szokásban volt, hogy a községek és városok lakosai a legnagyobb, legerősebb s gyakran még csak egyetlen középületben, a teplomban őrizték értékes holmijukat, sőt az ellenség közeledtével maguk is oda menekültek. Ezért a templomokat várszerűleg erődtornyokkal látták el. Már a XI. században, Szent István korában négy saroktoronnyal épültek a bazilikák.

Márknak az 1358. évebn készült Bécsi Képes Krónikájában látjuk Nagyasszonyunk Szent Istvántól alapított székesfehérvári bazilikájának képét olyan négy, magas, szögletes toronnyal, mint a diósgyőri váré. Ugyanott le van festve ennek a bazilikának égése a XIII. században, a templom hasonló várszerű képével.

Tudjuk, hogy még III. Béla (1173—1196) is így építette a templomokat, IV. Béla idejében, a tatárjárás után pedig mégjobban elterjedt ez a rendszer, sőt a török háborúk alatt a XVI. században haditornyokon kívül a templomokat körbástyákkal is ellátták, ezek az úgynevezett „*templomerődök*", melyeknek a Felvidéken és Erdélyben, a Szászföldön számos ép példánya áll fenn még a mai nap is.

A várunkkal szomszédos Miskolc városában, a szintén a XIII. században épült avashegyi, Szent Istvánról nevezett templomot, mint a városi jegyzőkönyvből látjuk, 1658-ban szintén bekerítették védelmül palánkkal, miután a város lakossága nemcsak értékes holmiját és ruháit, de lisztjét és oldalszalonnáit is e templomban tartja és őrzi.[209]

De legismertebb példái hazánkban a diósgyőri négytornyos erődnek a *pozsonyi* és a *sárospataki* várak. *Henszlmann* a pozsonyi várat hazánkban a legrégibb erődítménynek mondta. A négy saroktorony építésének kora még a román építészeti stíl idejére esik.

Az V. István alatt 1272-ben épült sárospataki vár,

[207] *Bodo Ebhardt.* Die Burgen Italiens. Berlin, 1916. III. k. 116. Tábla. 355—361. és 337. ábra.
[208] *U. a.* Deutsche Burgen. 1899. 1—15. l.
[209] *Annales* Miskolc város levéltárában.

melynek tornyai nemcsak az angol Rochester „keepre" emlékeztetnek, de még tornyaik, emeleteinek belső beosztása és berendezése is Diósgyőrével azonos.[210]

A diósgyőri vár további építészeti és műrészletei leírásainak megértése céljából ideiktatjuk betűszerint az általunk annakidején lemásolt 1662. évbeli színezett felvétel, latinnyelvű magyarázó feliratát, mely a kép baloldali alsó sarkába festett s három lebegő angyal által tartott drapériára van festve s amely felett korona alatt a kamarai levéltár monogrammos bélyege van vörös festékkel odanyomva.

A felirat a következő: „Delineatio Regis Arcis Diósgyőr prout hic et nunc videre est. Explicatio Litterarum: *Aa.* Ichnographia inferioris Contignationis. *B.* Ichnographia Superioris Contignationis. *C.* Scenographia Lateris Septentrionalis. Prospectum ex Miskoltz. Suppeditans *D.* Intersectio Lineae. *E. F.* aspectum conclavium exhibens: *a)* Ecclesia; *b)* sedes Regia; *c)* Cathedra; *d)* Apertura perquam populus in inferiori Capella existens, concionem et missam audire poterat; *e)* Caminus ex marmore cum inscriptione: Maria dei Gratia Hung. Boh. Regina 1526.; *f)* Caminus ex marmore sine inscriptione. *G.* Antepagmenta marmorea cum latina inscriptione. Maria dei Gratia Hung. Boh. Regina 1526. *H.* Antepagmentum marmoreum cum eadem inscriptione illyrice. *I.* Antepagmentum cum ornamentis Gothicis et insignibus Galliae et Hungariae ex rubro marmore. Fecit: *P. Hugó. Eremite, Servite.*"

E feliratra egyelőre az a megjegyzésem, hogy Hugó szervita atya ezt a képet nem maga festette, illetőleg csinálta (fecit), hanem másolta *Sicha György Lukács* eredetijéről, mint fentebb kimutattam, amely eredeti valamely levéltárunkban még lappang.

A felirat néhány tévedésére később fogok reátérni.

A Műemlékek Országos Bizottsága rajztárában várunkról található összes felvételeket számbavéve, meg kell még említenem, nagyobbméretű akvarellben készült s ugyancsak 1877-ben készített saját felvételemet, mely részleteket ábrázol várunkról. És pedig: *A.* boltívek a lovagteremből. *B.* és *C.* Sgrafittó faldíszítések ugyanonnan. *D.* A délkeleti torony mellett díszes ablakfülke. *E.* és *G.* annak részletei és *F.* a címeres zárkő.

Sztehló Ottó, a Műemlékek Orsz. Bizottságának építésze, 1894-ben készítette várunkról az utolsó felméréseket és felvételi tollrajzokat. És pedig: alaprajzot a földszintről, a déli homlokzatot, nyugati hosszmetszetet, a négy torony kereszt-

[210] *Könyöki József* i. m. 193—4. l.

metszetét, részleteket: sgrafittódíszek, az ablakfülke boltozata és boltvállak a trónteremből és végül az északi homlokzatról.[211] Ha ezeket a legújabb felvételeket összehasonlítjuk az 1662-i rajzokkal, ha hozzászámítjuk az 1894 óta lefolyt újabb 33 évet, lehetetlen megdöbbenés nélkül látnunk, hogy a XVII. században, bár rongáltan, de mégis egészben álló várunk az azóta eltelt 232 esztendő alatt miként tűnt el a föld színéről annyira, hogy ma már csak óriási saroktornyainak üres vázai állanak, melyekből az első és második emelet magasságában minden oldalról kiállanak a gyilokjárdák hatalmas gyámkövei.

A Sztehló által felvett északi homlokzat képén, a vár domb oldalában öt beépített boltozat maradványait látjuk, amelyek szabadon állanak, mert előttük a külső várfal leomlott. Ezek bizonyára raktárakul szolgáló kazamaták voltak.

A vár eddig ösmertetett részei erődítmények voltak. A négy, több emeletes nagy saroktorony között fekvő s azokat összekötő hatalmas épületszárnyak képezték magát a várpalotát, vagy felső és belső várat, mely egyemeletes volt. A földszint a cselédségnek és raktáraknak szolgált, alatta voltak a hatalmas pincék, amelyeket az uradalom dézsmaborai töltöttek meg.

Az első emeleten voltak a királyi és vendéglakosztályok s főképen két kiváló fényű helyiség, nevezetesen a *lovagterem*, mely egyszersmind *trónterem* is volt, hol a nagyobb ünnepélyességek lefolytak és a *várkápolna*. A feljáró a várudvarba a lovagterem alatt, közvetlenül az északnyugati torony mellett volt.

A lovagterem *Möller* legújabb felvétele szerint,[212] mely a felső vár északi oldalán a tornyok közötti részt teljesen kitölti, 26 méter hosszú, 13 méter széles méretben épült, tehát pontosan 1 : 2 arányban 338 m² alapterülettel, eredetileg 3 beállított hatalmas oszloppal, két hajóra osztva, tágas és magas boltállással, melynek indításai és boltvállai részben még megmaradtak.

Ha ezzel szemben figyelembe vesszük, hogy a *vajdahunyadi vár* szintén igen tekintélyes lovagterme *csak 270* m² terjedelmű, fogalmat szerezhetünk várpalotánk arányairól s megérthetjük, hogy mennyire alkalmas volt az királyi fogadtatásokra s nagy állami ünnepélyek tartására.

A várudvar 673 m² terjedelmű volt s három oldalán, az

[211] *Kandra K.* a diósgyőri várról szóló második munkájában 1895-ben ezek nagyrészét kiadta.

[212] *Möller I.* i. m. 258. l.

emeleti helyiségekbe vezető, kőgyámokon nyugvó korlátos folyosó, egyszersmind gyilokjárda is vezetett körül.

Úgy látszik, Nagy Lajos, vagy Mátyás alatt a tornyok közötti emeleti helyiségek boltozatát magasabbra emelték, a

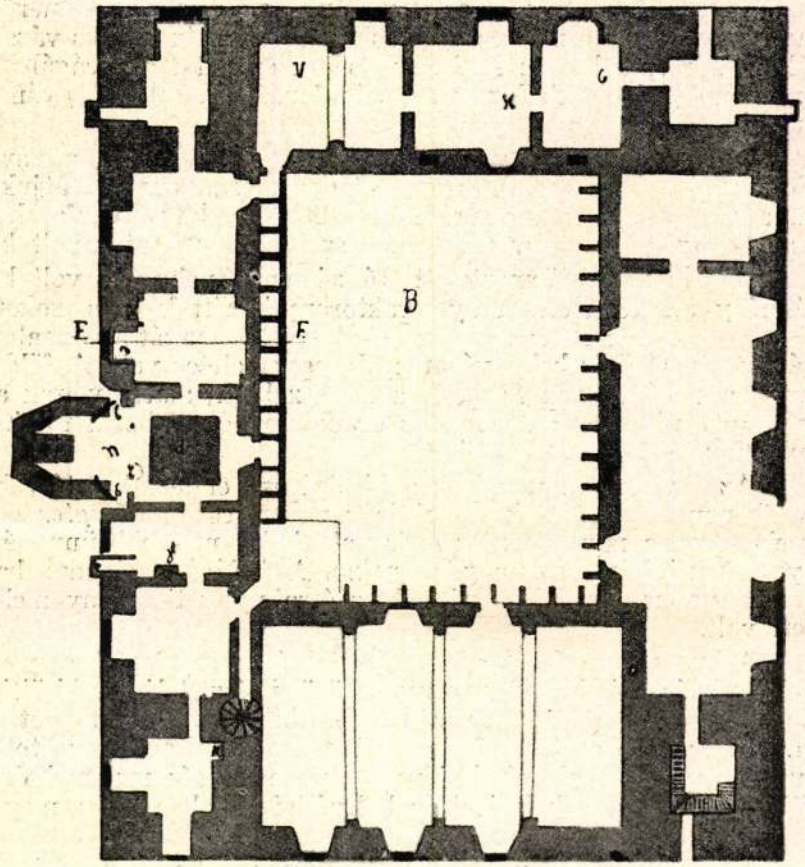

12. kép. A diósgyőri várpalota első emeleti alaprajza.

toronyszobák keresztboltozatainál, amelyeket különben utólag szintén magasabbra emeltek.

A tornyok, melyeknek belső beosztása a sárospataki tornyokhoz hasonlít, nemcsak erődök voltak, hanem lakószobákat is foglaltak magukban. Így az északkeleti toronyban volt az a *kandallós kis szoba, mely Nagy Lajos királyunkkal áll*

egyenes összeköttetésben, amennyiben az e mellett lévő szobában írta alá 1381 november 26-án a Velencével kötött békeszerződést, amint az ezen oklevélben külön fel van említve,[213] a latin szövegben „stubam parvam"-nak neveztetvén. A stuba szó ó-félnémet eredetű s később még egy 1479-ből származó oklevélben is megtaláljuk így: „in quodam stuba, „hymes zoba" vocata". Tehát a stuba hímes, vagyis díszesen festett, esetleg aranyosan kárpitozott volt.[214]

Ennek a kis szobának különben keresztmetszeti rajza az 1662-i Sicha-féle felvételen is megvan, melynek, úgy látszik, erkélye is volt s amely szép kilátásánál fogva bizonyára kedvenc tartózkodási helye volt a királynak.

Várunknak legtovább épen maradt s bizonyára legfényesebb helyisége is a várkápolna volt.

Erre vonatkozólag most már vissza kell térnünk az 1662. évi rajzhoz. Ennek *A.* betűje alatt a földszint rajzát, *B.* alatt az első emeletét, *C.* alatt várunk látképét, Miskolcról nézve, azután *D.* alatt és *E.* és *F.* metszetben a szoba felvételét és a kápolna részletezését, amely szerint *a)* a templom hajója, két oldalt *b)* és *b)* a szentély sarkán a király és királyné székei, *c)* egy hengerded oszlophoz támasztva a szószék. Miután pedig a kápolna kettős volt, vagyis a hajó közepén, padozata át volt törve az első emelet és a földszint között, a *d)* ennek a lejáratát jelzi, ahol az alsó kápolnában, a szolgák s a városból bejövő nép, ha nem láthatta is a papot és az oltárt, de hallgathatta a misét, a prédikációt és a kar énekét, valamint a mise egyes részeire, pl. az Úrfelmutatásra figyelmeztető csengetyűszót.

A keletre fekvő egyhajós kápolna szentélye különben a szabályos nyolcszög öt oldalával zárult, mely az épület vonalából középen kiszökellt a várfal elé. Védelmi szempontból az alkápolna a földszinti szentélyben csupán egy ablakkal bírt s hajója az emeletről nyert világosságot, a felső kápolnát szentélyének hármas ablaka világítá meg.

A vármegye 1736-ban a vár akkori állapotának leírását készíttetvén el, míg látjuk, hogy az már legnagyobb részben romokban hever, a pincék és a kápolna még a legjobb állapotban van. A leíró azonban nem lehetett szakember, mert a déli szárnyban levő díszes ablakfülkét, melyről alább lesz szó, szintén kápolnának nézte.[215]

De műemlékszámba ment az még a XIX. század elején is,

[213] *Wenzel G.* i. m. 18. l.
[214] *Néprajzi Értesítő.* 1927. 26. lap.
[215] *Wenzel G.* i. m. 23. l.

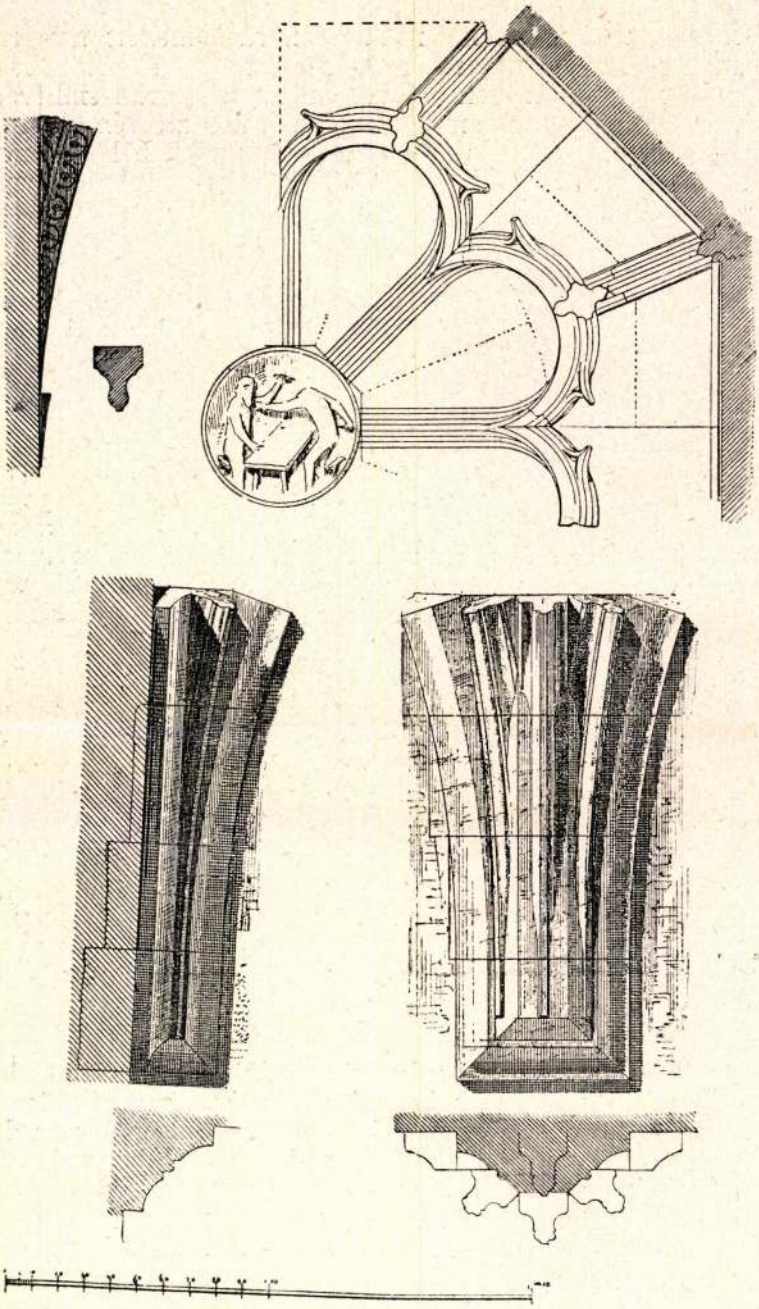

13. kép. Részletek a diósgyőri vár lovagterméből és az ablakfülke boltozata.

mert csak 1830-ban pusztíttatott el erőszakosan, műtörténetünknek bizonyára kipótolhatatlan kárára.[216]

Ezen legrégibb felvételünk betűsoros magyarázatának azonban várunk műtörténetére nézve legbecsesebb adatára a *J.* betű alatt akadunk, ahol ugyanis azt olvassuk: „Ajtóbélés góthikus díszítéssel és *Francia- és Magyarország címerével, vörös márványból.*"

Megvallom, csodálkozom azon, hogy ez a fölirat, amely természetben ugyan már szintén eltűnt a romok között, de mégsem keltette fel figyelmét várunk egyetlen ösmertetőjének sem.

Ugyanis ösmerve Diósgyőr várának történetét, ki lehetett annak a birtokosa, aki Franciaország és Magyarország egyesített címerét használhatta, mint annak legnagyobb pártolója, kiépítője, Nagy Lajos, aki magyar királyi címerében, egy hasított pajzs jobboldali mezejében egyrészt Magyarország, vörös mezőben négy fehér pólyás, bal mezejében pedig a francia Anjouk kék mezőben arany liliomos címerét használta. Bizonyára a várpalota elsőemeleti királyi lakosztályának azon szárnyát jelölte meg ezzel a címeres márványemlékkel, amelyet ő építtetett újjá. Ugyanezen betűsoros magyarázatunkban van még egy *H* betű alatt foglalt bejegyzés, amely szerint volna még egy harmadik, szintén Mária királyné nevével és az 1526 évszámmal ellátott márvány ajtóbélés, amely azonban *horvátnyelvű.*

Ennek a feliratos kőnek megint semminemű forrásunkban nincsen nyoma. Ez tehát ismét téves lesz. Ha várunkon lehetséges egy horvát felirat, az csak annak közvetlen Nagy Lajos előtti birtokosára, Széchy Miklós *horvát bánra* vonatkozhatik.

A diósgyőri vár műépítészeti szépségeiről s művészi fényéről számos régi feljegyzés emlékezik s még mai napig is meglévő csekély műrészletek is mutatják, hogy azonkori Európa egyik legfényesebb királyi laka volt.

Ösmerjük Mátyás műszeretetét. Tudjuk, mily szenvedéllyel ékesítette fel budai palotáját és építtette ki visegrádi várát olasz művészek remekeivel. Diósgyőr várában, mely már Nagy Lajos alatt fényesen kiépült, gyakran mulatva, a bizonyára művészi alkotásokkal ékített ciszterci és pálos monostorok közelében, igen valószínű, hogy a vár díszítésén és szépítésén a saját magasműveltségű ízlése szerint ő is foglalkoztatott építészeket és művészeket.

Mindamellett azoknak romvárunk falai között ma már semmi nyomára sem találunk. Annyival inkább megérdemli

[216] *Kandra K.* i. m. 1895. 130. l.

azonban figyelmünket az a remek, kékesfehér márvány dombormű, amely a vár alatt fekvő diósgyőri pálos-zárda falában volt elhelyezve, ahonnan Bartalos Gyula egri áldozópap és buzgó régiségbúvár közvetítésével a Magyar Nemzeti Múzeumba került, melynek ma, dacára erősen megcsonkított állapotának is, egyik legbecsesebb renaissancekori emléke.

A márványlap szélessége 1 m 20 cm, magassága 83 cm és vastagsága 9 cm. A domborműn a Madonnát látjuk a kisded Jézussal, mellette két női szent alakját, jobbra alexandriai szent Katalint, akit a szöges kerék és a pálmaág, vértanuságának jelvénye jellemez, balra egy másik női szentet, valószínűleg Szent Luciát.

Rendeltetését illetőleg lehet egy oltár részlete, vagy egy síremléké. A Madonna trónusa alatt, lábainál ugyanis két angyal által tartott címert látunk, melynek sisakdíszében püspöki süveg van. A címerpajzs alakos része le van törve s így csak annyit tudunk, hogy tulajdonosa püspök volt. Erdődi Bakócz Tamásra gondolhatunk e részben, aki mint egri püspök díszes oltárt készíttethetett a pálosok diósgyőri temploma számára.

De ugyanúgy készíttethette azt olasz művészeivel Mátyás is, aki a diósgyőri pálosoknak mindvégig nagy pártfogójuk volt és több adománnyal gondoskodott róluk.

Ha azonban tudjuk azt, hogy a pálosok között a XV. és XVI. században kiváló festő- és szobrászművészek voltak, így például Dénes pálos-szobrász, aki 1484-ben a szentlőrinci kolostorban Remete Szt. Pál síremlékét készíté, — ha ezenfelül tudjuk, hogy 1498-ban halt meg Diósgyőrött Zákoly János, az ottani rendház perjele, aki mint csanádi püspök lépett a pálosok szerzetébe, mert nem akarta elfogadni az uralkodó király által neki felajánlott kalocsai érsekséget s aki szent élete miatt általános kegyelet tárgya volt; — könnyen lehetséges, hogy halála után rendtársai egykori méltóságának jelvényével ékített díszes síremléket állítottak, illetőleg készíttettek neki.[217]

Magát a domborművet, úgy látszik, a törökök rongálták meg, amikor 1596-ban Diósgyőrt felégették. A Korán ugyanis tiltja az emberi arc leábrázolását s azért a vakbuzgó törökök a domborművön levő összes alakok fejeit leverték.

Visszatérve térképünk magyarázatához, annak *e)* betűje alatt a kápolna melletti jobboldali királyi lakosztály egyik termébe nézve, bejegyezve találjuk „Márványkandalló a következő felirattal: „MARIA DEI GRATIA HVNGARIAE

[217] *Arch. Ért.* 1898. 206—14. l. Képpel. Magyarhoni kora renaissance emlékek a Nemzeti Múzeumban.

ET BOHEMIAE ETC REGINA 1526." A baloldali teremre *f)* alatt: „Márványkandalló felirat nélkül."

Továbbá *G.* alatt márvány ajtófél ugyancsak Mária királyné nevével ellátott *latin* felirattal és az 1526 évszámmal.

Itt meg kell jegyeznünk, hogy vagy Sicha, vagy másolója, Hugó páter tévedett, mert ezek a feliratos kövek egészen az újabb korig ösmeretesek voltak s 1526-ból csak egy latin feliratos követ ismertünk, míg ellenben a nyugati tornyon volt egy német szövegű az 1525. évből, amelyet ezen magyarázatunk nem ismer, amely pedig többször ki volt adva. Ez a következőleg szól:

MARIA FON GOTS GENADE,
KVNIGIN ZW VNGARN
VND PEHEM ETC. 1525....[218]

A magyarázatunkban fentebb *e)* betű alatt említett, 1526-ból való latin feliratos márvány kandallópárkány Mária királyné nevével, a romok közül szintén régen eltűnt. Várunk emlékei után kutatva azonban ennek a még egyetlen feliratos emlékünknek sikerült nyomára akadnom. Az történt ugyanis, hogy a mult században Ragályi István borsodmegyei alispán várunk romjai közül ezt a feliratos követ elvitette alsószuhai kastélyába és ott szintén kandallópárkánynak alkalmazta. Innen báró Ragályi Balassa Ferenc ragályi kastélyába került, hol ma is megvan.[219]

Hogy várunk hajdani fénye és művészi szépsége necsak a történetíró meséjének tűnjék fel, a sors ennek a királyi pompájú várnak egy finom építészeti részletekben gazdag, egyetlen ablakfülkéjét meghagyta mutatóul, amely a déli szárnyban, a délkeleti torony mellett apsisszerűen képezett, gazdagon tagozott, íves vonalozású ritkaszép boltozat, címeres zárókővel, vállpárkánnyal a gót stílus fénykorából.

Möller többször hivatkozott munkájában[220] késői gót-stílusúnak írja a XVI. század első évtizedéből s II. Mária királynénak tulajdonítja.

Bár tudom, hogy az építészeti stíltanban mennyire könnyű az *átmeneti formák* miatt tévedni, mégis tisztán történelmi okoknál fogva ezt a megállapítást el nem fogadhatom.

Történelmünkben ma már csaknem teljes megvilágításban áll a mohácsi vészt közvetlenül megelőző szomorú korszak, amikor Mária és Lajos király udvara az egykori külföldi követek jelentései szerint „szörnyűségesen szegény", úgyhogy

[218] *Wenzel G.* i. m. 22. l.
[219] Gömör-Kishont vármegye Monographiája. 83. és 487. l.
[220] *Möller I.* i. m. 259. l.

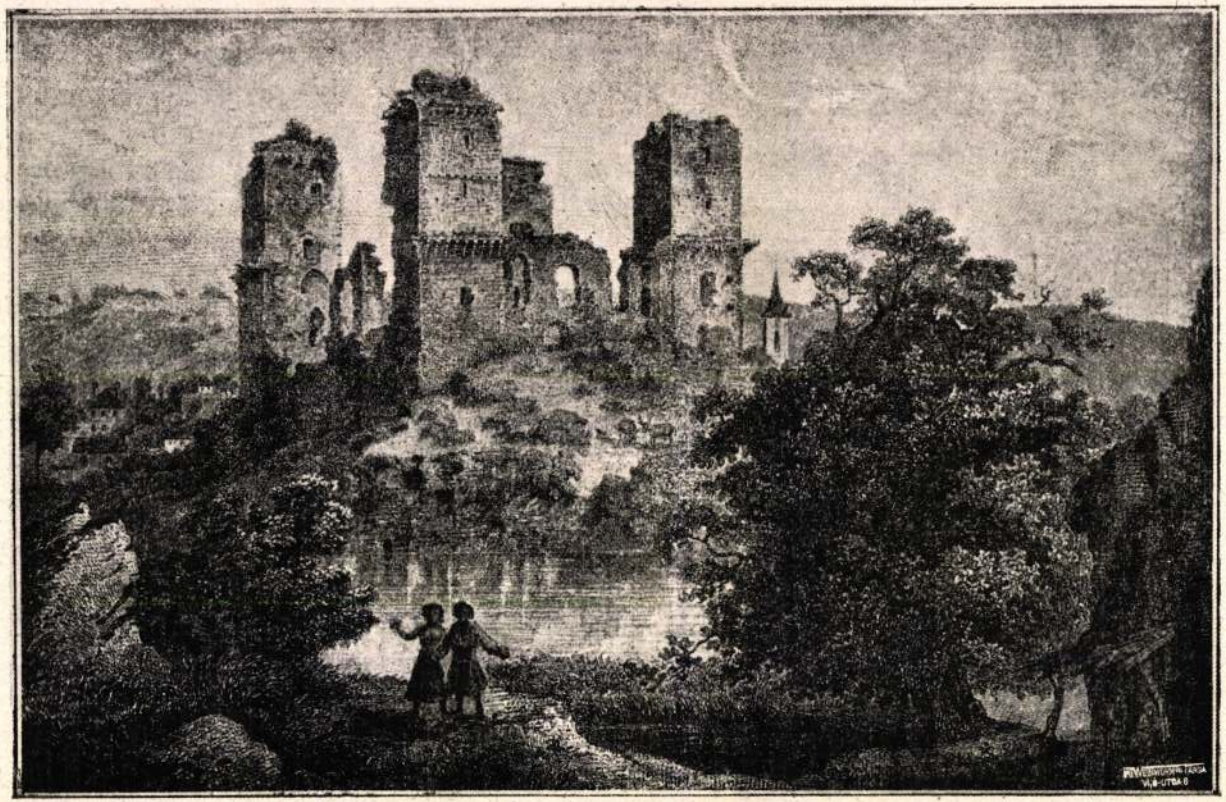

14. kép. A diósgyőri vár romjai 1860-ban.
Rohbock Lajos metszete. *Hunfalvy* János „Magyarország és Erdély eredeti képekben“ című művéből.

Szerémi szerint „elegendő ennivalót sem adtak nekik". Burgio pápai követ pedig azt jelenti Rómába, hogy „a király a mindennapi élelemre valót is kölcsönkéri, ha ugyan akad, aki ad. Ezüstjét már régen elzálogosította a zsidóknál s nincs többé reménye, hogy pénzhez jusson"; a török pedig már megindult az ország felé. — És mindez nem mese, hanem hiteles oklevelek tanusága a vatikáni pápai levéltárban.[221]

És ilyen viszonyok között képzelhető-e az, hogy ez a szerencsétlen királyné az akkor is rendkívül körülményes és a rettenetes általános szegénység és pénzszűkében roppant drága építési viszonyok között ilyen fényes művészi restaurálást hajtott végre várunkban.

Nyoma van annak, hogy miután hitbér fejében kapván, az ő tulajdona volt Diósgyőr vára, a törvény pedig a török veszedelemre való tekintettel elrendelte a várak megerősítését; — várunk egy leomlófélben levő bástyáját helyrehozatta. Ennek emlékére helyeztette el ottan 1525-ben Pempflinger Sebestyén szász várnagy a már közölt német szövegű emléktáblát. A latin kandallófölirat is csak kegyeletes megemlékezésnek tekinthető a szerencsétlen sorsú királynéra, s valószínűleg ezért láttatott el az 1526 évszámmal is. — Csak ennyi történhetett.

Mert vajjon ki építtethetett vagy restauráltathatott volna Magyarországon 1525 és 1526-ban gótikus régi várakat, mikor, mint éppen Diósgyőrnél láttuk, arra alig tellett, hogy a leomlott bástyákat facölöpökkel megerősítsék, fűzfavesszővel megfonják és sárral betapasszák.

A díszes ablakfülkét pedig — amelyet sokan trónfülkének, mások ismét kis kápolnának néztek — *csakis Mátyás király építtethette újra*, illetőleg részben restauráltatta; mert pl. a címeres zárkövet helyén hagyta és újra befoglaltatta a mennyezet gótizáló akanthus indái és levelei közé, amely a vár első újbólépítőjének, Erne bán, valamelyik Ákos nemzetségbeli ágának XIII. századbeli ősi címerét ábrázolja, két egymással küzdő férfialakkal.[222]

Melith Péter, akinek nevével már 1570-ben találkozunk, mint aki Munkács vára erődítményeinek állapotáról mint hadi mérnök tesz jelentést a királyi kamarának.[223] A XVII. század első tizedében pedig a szepesi kir. kamara által a borsodmegyei várak megvizsgálására küldetvén ki, az ő régies, még mult századi írásmódjával jelenti: „Az mi az Dios Giör Állapotiat illeti, mint kezdgiem irásom azt sem tudom, nem lehetvén oly

[221] *Ortvay Tivadar.* Mária királyné. 1914. 124—128. l.
[222] *Kandra K.* i. m. 1895. 132. l.
[223] *Orsz. Levt.* Limbus. Militaria. I. 2.

kemény magiar züy, ki annak zep épületinek puztulasara fordulasan meg nem izonodnek és zomorkodnék, mely Fejedelmi épületnek en földünkön massat nem is lattam."

Majd elmondja, hogy az teljesen romlásnak indult, úgyannyira, „hogy még csak házainak zsindelyezése és szép tornyainak, kápolnájának vakolási is szakadoznak. Külső nagy bástyái romlanak és egymástól elválnak, úgyhogy külső falai, ha meg nem előzik, a szép halastó vízhelyét töltik be". Ajánlja ennek folytán, hogy meg kellene a birtokos urakat inteni, hogy mindegyik a maga részét építené meg illendőképen.

Mindez azonban a tervezet szerint akkor még 4000 forinton kijavítható lett volna és ebben már Melith „könnyű állapotot látott. A köve — úgymond — a várban hever leomolva a bástyákról, a vár jobbrészben mészkövön áll. A vár oldalából hányhatják a követ. Az erdőbe egy puskalövéssel belőhetni. Fája lehet elég. Költsége kőmívesre, zsindelyre és zsindelyszegre kívántatik, egyébre nem!"

Ha pedig a vár urai nem akarnák az építkezést teljesíteni, királyi kapitányt kellene beleállítani, ki a várat azután a jószágok jövedelméből rendbehozná. Nagy hiány van a lövőszerszámokban is; pattanytyús csak egy van, holott három se lenne sok.[224]

Ilyen fokú leromlás mellett érthető, hogy a XVII. század második felében, amikor magyar és német őrség volt együttesen elhelyezve a várban, a vitézek kénytelenek voltak a vár külső udvarán külön-külön kis házakat építeni maguknak, csak a két nyugati torony néhány helyisége volt még lakható, a többi tornyok és a palota teteje teljesen hiányzott, itt-ott bokrok nőttek a szobákban és a falak sok helyen bedőléssel fenyegettek. Úgyhogy mikor a kuruc és labanc harcok közepette, 1673-ban Telekesi kassai kapitány újból feldúlja, felégeti és kirabolja, — valóban csak romnak tarthatja mindenki.

Azután még a XVIII. században a Haller-familia önt bele egy kis életet, de a XIX. században már csak pincéit használja a koronauradalom s mikor lassankint ezek is beomlanak, senki sem törődik többé vele. Tornyaiban vércsék, denevérek és baglyok, pinceoduiban pedig népes cigány családok tanyáznak.

Hogy pedig hajdan oly fényes királyi várunk ilyen sorsra jutott, okául a jelen esetben még csak a mindent megemésztő időre sem hivatkozhatunk; ahogy ezek a falak, különösen védőtornyai, meg voltak építve, bátran megérhették

[224] *Orsz. Levtár.* Neo. R. A. Fasc. 415. No. 35.

volna még egy másik félezredévet is, ha néha-néha egy kis tatarozásban részesültek volna.

Annyival inkább fájlalhatjuk, hogy nem a múló idő, nem is az ellenség ádáz rohamai döntötték le falait, hanem a *tudatlanság*, amely nem ösmerte műépítményeinek művészi és tudományos becsét, a nemzeti fásult *közöny*, amely annyi századon át nem tudott sem nemzeti önbecsének érzésére, sem fényes és dicsőséges hadi multjának ösmeretére ébredni, amit csak növelt az utolsó századokban a felülről jövő lenézés minden iránt, ami magyar volt. S mindezekkel karöltve elpusztította ezeket az ezeréves falakat a *kapzsiság*, mely a hatalmas királyi fészek falait széthordta, hogy a törpe korhoz mérten kunyhókat építsen belőle.

Már a XVIII. század közepén, mikor még őrség lakott benne, gyakran éjjel feszegették ki a vízárok nagy kockaköveit s hordták néha a harmadik határba építkezésre. Maga a váralji község, Diósgyőr városa pedig ugyancsak várunk falaiból épült, több mint száz év óta. A legnagyobb mulasztást pedig a koronauradalom hivatalos hatósága követte el, amikor tűrte, nemcsak az omladványkövek elfuvarozását, de azt is, hogy a várpalota belső termeiben a műbecsű, gyakran márványból készült faragványokat, címereket és oszlopokat is kifejtették és elhordták. S mindezt nem az ellenség, hanem saját véreink tették. Mennyi felemelő emléke semmisült itt meg ilymódon a dicsőséges multnak.

Eszünkbe jut itten, amit elhúnyt jeles történettudósunk, *Wenzel Gusztáv*, várunk multjának legbuzgóbb kutatója írt, mikor a Mária királyné által ültetett s ma is élő félezredéves mogyorófa virágzásáról volt szó, mondván: „Ebből az a tanuság, hogy annak, amit az emberi kultúra teremtett, a külső természet biztosabb és hívebb őrzője, mint a magát felvilágosodottnak hirdető társadalom.[225]

A műemléki törvény alkalmazása óta s különösen legújabban a M. kir. erdészeti és erdőmérnöki hivatal megértő buzgósága folytán a romok immár bekerítettek és őríztetnek is.

Emellett azonban a vár egész területén meg kell kezdeni a szakszerű ásatásokat. Tudjuk ugyanis, hogy az omladékok, amelyek a felső emeletekről aláhullanak, lassankint az egész földszintet, az első emelet szintjéig maguk alá temették. Ezek alatt a romok alatt bizonyára nagyon sok építészeti műrészlet lesz eltemetve, amelyek napvilágra hozatala a vár különböző építési korszakaira nézve nagybecsű felvilágosításokat fog nyujtani.

[225] *Wenzel G.* i. m. 24. lap.

És míg az idő szárnyán nesztelenül századok és századok rohannak el, a diósgyőri vár hajdan messze látszó büszke tornyai lassan, mintha csak a délibáb tündérjátékai lettek

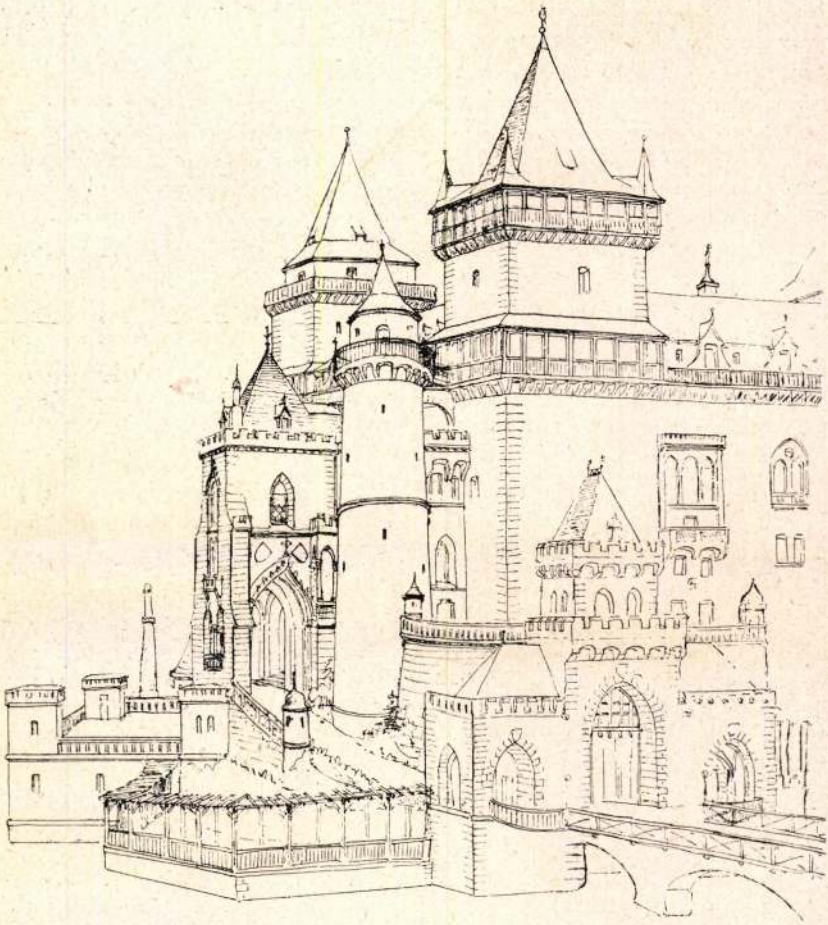

15. kép. A diósgyőri vár bejáratának helyreállítási terve, *Sztehló* Ottótól, 1922-ből.

volna, elenyésznek a Bükk messze kéklő ködében. A hajdani sasfészek emléke már eltűnt, melyből kiveszett a királyi szárnyas.

De a láthatáron már mint üde ifjú áll, Miskolc, az aggastyán Diósgyőr felett.

Diósgyőr végvárának ezeréves története kicsinyben az egész nemzet történetének tükre, melyből dicsőség, de megsiratni való emlékek is tekintenek reánk.

Ennek a tükörnek ragyogó képei ragadták magukkal *Sztehló Ottót*, a Műemlékek Országos Bizottságának műépítészét, aki évtizedeken át foglalkozott Diósgyőr várának felvételeivel, amidőn élete utolsó éveiben várunk újjáépítésének, restaurálásának tervével foglalkozott.

Tudjuk, hogy a gótikus építészet technikai tökéletességénél fogva egyetlen, a multból megmaradt kődarab méreteiből és arányaiból, az ú. n. aranyszám segélyével, ki lehet számítani az egész épület nagyságát és formai arányait.

Ezt tette Sztehló és történelmi tudását a romok minden kövének ismeretével s hogy úgy mondjam építészeti ábrándjaival egybeszőve, visszaálmodta a hajdani fényes diósgyőri királyi várat és papírra téve örökül hagyta reánk.

Ábrándnak mondom, mert vajjon ki tudná megvalósítani a milliárdokba kerülő építkezést csak azért, hogy lássa azt, ami volt és nincsen többé.

Sztehló ezen a munkán hosszú éveken át dolgozott, de a legtöbbjére az 1921. és 1922. évszám van feljegyezve. Ezek az évszámok is bevilágítanak a művész lelkébe. A megalázó forradalmak után a nemzeti dicsőség képeiben keresett vígasztalást. Van ezek között kilenc nagyarányú, gyönyörű aquarell és 19 tollrajzrészlet hártyapapíron. Mindannyi a fentebb említett Országos Bizottság rajztárában őriztetik.

Ha várunk multjával kapcsolatban ösmerjük hajdani jobbágyának, Miskolc városának történetét is s a történelem igaz mérlegével mérünk, akkor látnunk kell, hogy e város a multban nemcsak fokozatos jólétét, majd felvirágozását, sőt nem egy esetben fennmaradását is Diósgyőr várának köszönhette, mert hiszen a vár ide vonzotta hatalmas védőtornyaival és tündértájékával legdicsőbb királyainkat, akik minden bajban segítő kezüket nyujtották s adományaikkal, privilégiumok egész sorával emelték fel mindég, ha az ellenség vagy a természet csapásai alatt roskadozott, hogy végül a jobbágyságból a királyi város szabad polgáraivá tegyék fiait. Az Avas hegyéről mindig ideláttak a miskolciak várunk biztató, hatalmas négy tornyához. Immár nem sokáig látják. Kevés esztendő kell hozzá, hogy eltűnjék.

De hálás kegyelettel fognak bizonyára ezentúl is reá gondolni, mert hiszen, mint jelen fejezetünk bevezetésében mondottuk: amit az emberi lélek és szív magába zár, afelett

az enyészetnek sincsen hatalma, mert az „emlékezés“ örökkön él.

A diósgyőri vár történetére vonatkozó irodalomhoz tisztán bibliográfiai szempontból ide iktatjuk még a következő munkákat:

[226] *Almanach* von Ungarn. 1778. Wien, Pressburg. 306. l. Rövid teljesen téves tört. leírás.

[227] *Vahot Imre.* Magyarföld és népei eredeti képekben. Pest, 1846. III. f. 13. l.

[228] *Életképek.* 1847. I. 13. l.

[229] *Kubinyi Ferenc* és *Vahot Imre.* Magyarország és Erdély képekben. II. k. 1853. 118. l.

[230] *Néplap.* 1857. 77. l.

[231] *Vasárnapi Ujság.* 1861. 17. sz., 1864. 1. sz., 1872. 20. sz.

[232] *Ország Tükre.* 1862. 21., 1864. 2. sz.

[233] *Hazánk és a Külföld.* 1869. 29. és 35. sz.

[234] Magyarország és a Nagyvilág. 1878. 9. sz.

[235] A diósgyőri romokról újabb fényképi felvételek őriztetnek még a *Műemlékek Orsz. Bizottságában* a CCXXII. csoport 2792., 2794—2802 és 2819. számok alatt.

[236] *Hadt. Közl.* 1910. 445. l. Munkács várának 1627. évi leltárában egy „Diósgyőr“ nevű 2 fontos ágyú említtetik.

[237] *Hadtört. Közl.* 1927. 138. és 146. l. ugyancsak a munkácsi várban említtetik egy Pempflinger Sebestyén diósgyőri várkapitány nevével s az 1534. évszámmal ellátott másfélfontos ágyú és 1563-ból Diósgyőrött található kisebb-nagyobb falkonéták, ugyancsak Pempflinger és Balassa Zsigmond címerével díszítve.

KÉPEK JEGYZÉKE.

Oldal

1. Nagy Lajos király 17
2. Nagy Lajos Velence feletti győzelmének emléke 21
3. Mátyás király bautzeni szobra 27
4. Aragoniai Beatrix királyné 30
5. Hunyadi Mátyás király 31
6. Monelli Bernátnak, Beatrix királyné diósgyőri várgondnokának síremléke 1496-ból 37
7. Kormossy Tamás diósgyőri alvárnagy címere 1521-ből 43
8. Mária királyné, II. Lajos neje 45
9. I. Hallerkői Haller Sámuel Diósgyőr főkapitánya, 1643-ban .. 57
10. A diósgyőri vár földszinti alaprajza 1662-ből 72
11. A diósgyőri vár távlati képe 1662-ből 76
12. A diósgyőri várpalota első emeleti alaprajza 82
13. Részletek a diósgyőri vár lovagtermében és az ablakfülke boltozata 84
14. A diósgyőri vár romjai 1860-ban 88
15. A diósgyőri vár bejáratának helyreállítási terve, *Sztehló* Ottótól, 1922-ből 92

Diósgyőri vár

Szendrei János dr
könyvei

Diósgyőr vára

l.

E. G. I. 249 l

Joseph Schmuzer chalcog: Uni: Vien: sculps 1725 és balra: 36.
V. Hauck Gracÿ delin."

Rézmetszet, méretei a ~~vk~~ vonalkeretnek 26:16.9 cm. — Átvétetett 1897 december 2-án (428/97). — Tudomásul vétetett az 1898. február 17-ki 8742 sz. levattal (85/98). — Frohner János hagyománya.

2. Történeti Képcsarnokba ~~[illegible]~~.

α) Szemelyek.

Ny lelt sz. 484.

51

Ny lelt 484

Frohner J. hf 1891. marci 28.

Diósgyőr, vízi vár

Neogrády Antal rajza

Repr.

Om V. 141 l.

a további számok is érdeke
kelünk egy levelezőlapot, a
elküldeni. (Bélyeg nélkül
A levelezőlapok beküldői
küldünk.

Reméljük, hogy ezze
és maradunk

Mellékelve:
1 levelezőlap.

1940 277

Diósgyőri vár

Szendrei János: A diósgyőri vár története

kny. Hadtörténelmi közlemények
8°, 15 K, 95 L, Budapest, 1927.

< Diósgyőr vára >

Dr Lux Géza:

< >

Magyar Építőművészet

1943. 40 — 42. l.

képekkel és

alaprajzokkal

MAGYAR KULTURSZEMLE

A MAGYAR KULTURA KERESZTMETSZETE

SZERKESZTI: DR. BAK JÁNOS * MEGJELENIK HAVONKÉNT

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, IV., KECSKEMÉTI-U. 13. FÉLEM. TEL.: 380-441.

Ugy.

dr Szentiványi Gyula

úrnak

Budapest XI.

Lágymányosi-u.

Diósgyőri vár

Möller István

cikke a Technika
1936. évfolyamában.

mellett talán csak abból a hipotezisből köve
is Katalinnak, Lajos leányának születése a

Lényegesen nagyobb ünnepélyesség
esküvőket, melyek már akkor is a nagy pol
voltak. Mégis aránylag kevés adatunk van a
Krónika bemutatja ugyan I. Károly és Erz
szereplőket örökíti meg. A hermelinpalásto
mutatja be Károlynak, aki koronát nyujt v
liliomos, pólyás zászlókkal díszített harsc
házassága szerényebb keretek között zaj
akkor veszi nőül, amikor IV. Károly csász
vel, Schweidnitzi Annával együtt.

Minden tekintetben az udvari élet
Lajos koronázásáról a kortárs Küküllei
résztvettek az anyakirályné és az esztergo
sével az ország zászlósurai, főnemesei.
hozzájárultak Nagy Lajos királlyá koro
koronával királlyá koronázta. Lényegesen
adó I. Károly második megkoronázását l
ábrázoló miniaturái, illetve iniciáléi. Ró
királlyá. Elsőízben 1301-ben az eszterg
főszékesegyházban, 1309-ben, végül harn

A második koronázás leírása ránk
megáldott, e célra készített drágaköves k
László erdélyi vajda birtokában volt. A

Diósgyőri vár

romjai

XIV. sz.

repr.

Gr. Erd XXII. tábla

DIÓSGYŐR
Várrom. XIV. század harmadik negyede

Diósgyőri vár

Beteg? Alkoholelvonós? Hajléktalan?

A forrónyomosok elmúlt hete

Újabb betörés az órásoknál

Igencsak „vastag" hete volt a Miskolc Városi Rendőrkapitányság forrónyomos csoportjának. Linder Rudolf rendőr őrnagy, a forrónyomos csoport parancsnoka elmondta, hogy a hét legnagyobb horderejű ügyében, az Órások Szövetkezete Széchenyi utcai boltjának feltörésével kapcsolatban kiderült: a kárérték az először becsült ötmillióról körülbelül kétmillióra olvadt a leltározás során.

Az ügy pikantériája, hogy péntekre virradóra a szövetkezet másik, Kossuth utcai boltját is „felnyomták". Innen 200—300 ezer forintnyi összegben órákat, arany ékszereket és készpénzt vittek el. A gyors rendőri intézkedés nyomán egy személyt a helyszín közelében elfogtak, akinél megtalálták a lopott holmit. Érdekes, hogy hasonlóan a szövetkezet másik boltjához, ebben sem szereltek fel riasztóberendezést.

December 8-ra, szerdára virradóra az Alpin-butikot kezdte bontani két, akkor még ismeretlen elkövető. Állampolgári bejelentésre indultak a helyszínre a rendőrök, akik tetten is érték a betörőket. Egyikük, *F. Sándor* több, hasonló bűncselekménnyel is gyanúsítható, így indítványozták előzetes letartóztatását.

Kedden este történt egy rablás is. Egy piaci vállalkozó tehergépkocsiján tárolta áruját, ami italféleségekből állt. Néhány arra mászkáló egyébként „önkiszolgálást" vezetett be: néhány karton pezsgővel éppen indulni akartak, de a tulajdonos észrevette, s a tolvajok után ment, visszakövetelve áruját. Erre az öt elkövető szembefordult vele és alaposan megverték. A rendőri intézkedéseknek köszönhetően három gyanúsítottat rövid időn belül elkaptak, és megkerült az ital is. A másik két zsivány ellen, akik személye szintén ismert a nyomozók előtt — körözést adtak ki.

A jegyellenőri munka sem veszélytelen. Erről tanúskodik az az eset, amely az egyik villamoson történt. Egy asszony budapesti jegyet lyukasztott, ám az ellenőr rájött a turpisságra. Amikor ezt szóvá tette, még a bliccelőnek állt feljebb, sőt, többször arcul is ütötte az ellenőrt. Mivel egyes munkakörök ellátóit megkülönböztetett védelem illeti meg, az asszony ellen „közfeladatot ellátó személy elleni erőszak" miatt indult eljárás.

A miskolci rendőröknek sikerült zsebest is fogniuk. A miskolci *H. Teréziát*, aki közismert zsebtolvaj, az egyik piacon sikerült tetten érni, épp akkor, amikor egy idős asszony pénztárcáját próbálta elcsenni. A gyanúsított nő tagad, ám valószínű, hogy az ügyben védelmi javaslat születik.

Egy másik, igen nagy értékű kárral járó betörés is történt a múlt héten. A Bingó Szalonba, eddig még ismeretlen tettesek törtek be, és az egyik pénzes lemezszekrényt feltörve, több, mint egymillió forint készpénzt loptak el. Az ügyben a nyomozás folytatódik.

(horváth)

RENDŐRSÉGI MAGAZIN

ZSARU

Gyermekáldozatok

Megjelent a Zsaru rendőrségi magazin legfrissebb száma, amely ezúttal is tanulságos történetekkel szolgál.

Az esetünkben szereplő őrnagy több évtizedes rendőri pályája során gyakran nyomozott szexuális bűncselekmények ügyében. Arra azonban még legdermesztőbb álmában sem gondolt, hogy egyszer majd a saját, hétéves kislánya válik egy erőszakoskodó szatír áldozatává — mégpedig a rendőrség egyik üdülőjében.

Két 11 éves gyermek ül a vádlottak padján a prestoni bíróságon. Hihetetlen rémtettüktől hangos az angol sajtó: ez év elején a 2 és fél éves James Buglert egy elhagyott vasúti töltés mellett fémrúddal agyonverték.

Mi a teendő, ha az akkurátus feleség egy szép napon lenyisszantja a férje férfiúságát? Az Amerikában történt nem mindennapi eset nyomán most magyar illetékesek jutnak szóhoz riportunkban: orvos, jogász és a feminista mozgalom képviselője.

A balatonfűzfői Szabolcs Tamás múzeumba járó ember hírében állt. Mikor e hírt sikerült megerősíteni, előzetes letartóztatásba került. Merthogy nyitvatartási időn kívül is járt kiállításokra és nem éppen az ártatlan szemlélődés szándékával.

A lapot ezúttal is az élet írta. Keressék az újságárusoknál, vagy rendeljék meg bármely postahivatalban, illetve a hírlapkézbesítőknél. Ez a Zsaru csak akkor jön házhoz, ha előfizetik!

Nálunk mindennap kap fizetést...

...ha jelentkezik

rikkancsnak

Déli Hírlap Kft., lapterjesztési csoport
Miskolc, Bajcsy-Zsilinszky u. 15. III. em.

BÜNTETŐELJÁRÁS NEM LESZ

Kiszakított fülbevalók

A Bartók Béla úton nagy a forgalom, az úttesten torlódnak a gépkocsik, zsúfoltak a gyalogjárdák. Az emberek nagy része siet valamerre, de ráérősebb gyalogosok is akadnak. A középkorú nő is ezek közé tartozott. A kirakatokat nézegette, és amikor továbblépett, megakadt a tekintete a tőle mintegy 15—20 méterre közeledő nőn. Elhanyagolt külseje, piszkos ruházata, csapzott haja elütött az átlagtól. A kirakatot nézegető asszony ment volna tovább, de hirtelen megtorpant. Nem akart hinni a szemének.

Az elhanyagolt ruházatú nő hirtelen megállt egy kutyát sétáltató nő előtt, aztán se szó, se beszéd, nagy karlendülettel hatalmas pofont adott neki. Az utca zaja sem tudta elnyomni a jókora csattanást.

— Úristen! Mi történt?

Néhány másodperces dermedtség után a felpofozott járókelő magához tért, nyomdafestéket nem tűrő kifejezésekkel méltatta támadóját, de mert nem akart utcai civakodásba bocsátkozni, kedvencével menekülésszerűen távozott megveretésének színhelyéről.

Nem így a szemtanú, ő a meglepetéstől mozdulni sem tudott. Mindent látott és hallott, mégsem tudta felfogni, mi is történt tulajdonképpen. Miért pofozkodott a csavargó kinézetű nő, hiszen az áldozatát aligha ismerte, az nem tett ellene semmit, hozzá nem szólt, rá sem nézett.

A pofozkodó, mint aki jól végezte a dolgát, a járókelők megjegyzéseitől láthatóan nem zavartatva, az őt mereven néző asszony felé indult. Elé lépett, most őt támadta meg, felé kapott.

— Jaj! Segítség! Kitépte a fülbevalómat!

A vércseppek elárulták, hogy a megtámadott asszonynak kiszakadt a fülcimpája, komoly sérülést szenvedett.

A csavargónak ez nem volt elég, újabb támadásra lendült, áldozata nyakláncát is meg akarta szerezni, ez azonban már nem sikerült, a megtámadottnak még sikerült időben hátrább ugrania. Markában a zsákmánnyal, a míves, de már deformálódott arany ékszerrel a csavargó el akart tűnni az utca forgalmában.

— Segítsenek emberek, elvitte a fülbevalómat! Fogják meg!

Egy taxis segített, hívta a kapitányságot, ahonnan rövid határidőn belül a helyszínre ért a járőr. A rabló nem menekült messzire, közömbös arccal ült egy padon a közeli buszmegállóban. Újabb váratlan fordulat. Az asszony az őt faggató rendőrnek is nekirontott, véresre karmolta az arcát. A rendőrök nem bántották, bevitték a kapitányságra.

● HIHETETLEN TÖRTÉNET

A rendőrségen már nyugodtan viselkedett. Elmondta magáról, hogy 39 éves, a neve Ingeborg Aumann, osztrák állampolgár, képzettsége szerint okleveles színésznő. Jelenleg nem dolgozik, továbbképző stúdióra jár. Személyazonosságát egyébként igazolta a nála lévő osztrák útlevél. A foglalkozásához nem éppen megfelelő külsővel rendelkező színésznő elmondása szerint augusztus 12-én vonattal érkezett Magyarországra azzal a szándékkal, hogy innen továbbutazik Görögországba, s onnan majd Amerikába.

Nem titkolta, hogy rosszul érezte magát Magyarországon, kellemetlen tapasztalatokat szerzett. Azt állította, hogy dollárcsekkért akart vásárolni (egyetlen fillér készpénz, de csekk sem volt a táskájában), ezt azonban nem fogadták el az üzletekben, s így nem tudott vásárolni.

— Megtámadott az utcán egy nőt, kitépte a fülbevalóját, el akarta venni a nyakláncát is. Miért tette? — a vizsgálótiszt kíváncsian várta a választ.

Ingeborg Aumann azt válaszolta, hogy amikor a nőt megtámadta az utcán, azt hitte róla, hogy az édesanyja, akit nem szeret, mert ő sem szereti. Ezért rontott rá, tépte ki a fülbevalóját, fájdalmat, bosszúságot akart neki okozni.

A vizsgálótisztek hozzá vannak szokva a gyanúsítottak magukat menteni akaró vallomásaihoz, a furcsábbnál furcsább történetekhez, magyarázatokhoz. Aumann asszony esetében is erre gondoltak, hiszen nehezen hihető el, hogy valaki — józanul — a saját édesanyját ne ismerje fel. Az elmondottakat mindenesetre jegyzőkönyvbe vették azzal, hogy másnap folytatják a meghallgatását.

Ingeborg Aumannból csak úgy folyt a szó, a tolmács alig győzte fordítani. Elpanaszolta, hogy Budapesten minden holmiját ellopták. Az egyik üzletben egy ismeretlen nő megszánta, s megígérte neki, hogy vásárol számára néhány apróságot, ehelyett viszont saját magának lopott valamit. (??) Ezután kiment a pályaudvarra, hogy hazautazzon, de észrevette, hogy egy kövér nő a nyomába szegődött és állandóan követi. Egy idő után már nem tudta ezt elviselni, ezért odament hozzá, és rászólt, hogy hagyja békén, ne menjen állandóan utána. Ennek ellenére a nő mégis a nyomában volt. (???) Ezért ő feldühödött, és kitépte a füléből a fülbevalót. (!??)

— Ezek szerint egy másik nőt is bántalmazott, nemcsak akit az édesanyjának képzelt.

— Nem, kérem, én csak annak a fülbevalóját vettem el, aki engem követett...

A zavaros vallomás hallatán a vizsgálótisztben ebben a pillanatban megerősödött, hogy Ingeborg Aumann-nal valami nincsen rendjén.

Ezek után magyar szakorvos vizsgálta meg, akinek a szakvéleményét megerősítette a Bécsből megkért, s időközben megérkezett orvosi szakvélemény is. Kiderült, hogy az osztrák színésznőt a bécsi pszichiátriai kórházban már eddig is több esetben, 1980 és 1991 között összesen 7 alkalommal vizsgálták és kezelték fekvőbetegként a hasadásos elmebaj idült formája miatt, melyet szélsőséges hangulatingadozások is jellemeznek. (Értsd: másokkal szemben elkövetett hirtelen támadások.)

● NEM URA AKARATANAK

Büntetőeljárás nem lesz, nem lehet belőle, mert Ingeborg Aumann nem ura akaratának, felelősségre nem vonható sem a pofonokért, sem a fülbevaló-kicibálásokért. Az igazságügyi orvosszakértő elrendelte a kényszergyógykezelését, de hogy erre hol fog sor kerülni, arról még nem született döntés. Budapesten, vagy éppen Bécsben?

A szerencsétlen, beteg osztrák színésznő magyarországi tartózkodása, kóborlásai, támadásai mellett van még egy rejtély, melyre nincs, s talán nem is lesz érdemleges válasz. Nem tudni ugyanis, hogyan utazott be az országba. Az útlevele már 1989-ben lejárt, abban beléptető bélyegző nincs. Úgy aligha utazhatott hozzánk, ahogy állítja, érvénytelen útlevéllel erre nem volt lehetősége. Akkor mégis hogyan? Átszökött a zöld határon? Ez ugyan lehetséges, de nehezen feltételezhető.

Ingeborg Aumann augusztusban követte el a rablást, és azóta még mindig a magyar hatóságok őrizetében van, pedig már mindenki tudja, hogy újra, most már nyolcadik alkalommal is a bécsi pszichiátriai kórház zárt osztályán lenne a helye.

Halász Kálmán

LAPUNK MINDEN KÉPE

FORTE PAPÍRRA ÉS VEGYSZERREL

KÉSZÜL.

DÉLI HÍRLAP

— Politikai napilap. Megjelenik Miskolcon és Borsod-Abaúj-Zemplén megyében. — Kiadja a Déli Hírlap Kft. 3527 Miskolc, Bajcsy-Zsilinszky út 15. Felelős kiadó: **SZÁNTÓ ISTVÁN** ügyvezető igazgató. Telefon: 412-894, Westel: 06-60-350-411. Főszerkesztő: **KISS LÁSZLÓ.** Telefon: 411-817. — Titkárság: 342-694 (üzenetrögzítővel). Felelős szerkesztők: Bohus János (telefon: 342-694), Karosi Imre (telefon: 411-266), Makai Márta (telefon: 412-866). Tördelőszerkesztők: Keglovich János, Burcsa József (telefon: 342-694). — Főmunkatársak: Kiss József (belpolitika), telefon: 412-888; Oláh Erzsi (vállalkozások), telefon: 411-600; Szabados Gábor (művelődés, szabadidő), telefon: 412-866. — Sportrovat (telefon: 412-688, fax, üzenetrögzítővel); rovatvezető: Szikra Pál. — Gazdaság: Szaniszló Bálint, telefon, fax: 412-688. — Fotórovat, rovatvezető: Szabán Gabriella, fotóriporter: Czakó Lajos. — Bűnügy/művelődés: Horváth Szabolcs, telefon: 412-866. — Az olvasóké a szó: Hencz Józsefné, telefon: 411-600. — Gazdasági ügyintézés, hirdetésfelvétel, telefon: 412-845 (fax is): Hambarás Eszter főkönyvelő, Bobák Kornélné hirdetési csoportvezető, Kiss Ibolya előadó. Lapterjesztő menedzser: Zielem Ferenc, telefon: 341-611/184. Terjeszti a Magyar Posta és a Déli Hírlap Kft. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál és a hírlapkézbesítőknél. Előfizetési díj egy hónapra 360 Ft, egy negyedévre 1080 Ft, egy évre 4320 Ft. — Készült a Borsodi Nyomda Kft.-ben. Felelős vezető: **DUCSAI GYÖRGY** ügyvezető igazgató. ISSN 0133-0209.

Az énekkar nagy sikerű műsorát vastaps jutalmazta

A színház mindig a társasági élet színtere volt

A Páholy premierje

Mecénások találkoztak a művészekkel

— A Miskolci Nemzeti Színház legújabb kori történetében eljött az a pillanat, hogy megnyitjuk a Miskolci Páholy rendezvénysorozatot. Ez arra hivatott, hogy egymásra találjon a színház és a színházat pártoló közönség — kezdte köszöntőjét szombaton este a Kurázsi mama előadása előtt Hegyi Árpád Jutocsa, a színház igazgatófőrendezője.

Mint hírül adtuk, a színház mecénás közönségének szóló előadások után mindig partival folytatódik az est; ennek is most volt a premierje. S hogy mekkora sikerrel? A társalgóban és a galériában is gyakran szólt a vastaps. Este 10 óra után *Hegyi Árpád Jutocsa* mondott pohárköszöntőt. — Amióta a városi élet létezik, a színház mindig is társasági központ volt, a Miskolci Nemzeti Színház most szeretné életre kelteni ezt a találkozási lehetőséget, éppen a Páholy-esteken, itt, a színházban — mondotta, majd bemutatta az est háziasszonyát, *Körtvélyessy Erzsébetet*, a színház reklámfőnökét, a Páholy-gondolat üzletszerzőjét, aki megköszönte a Páholy-tagok támogatását, és kifejezte reményét, hogy az évadban még többen lesznek ezeknek az esteknek a vendégei.

Regős Zsolt konferálta és dirigálta a műsort, amely *Bernstein* műveitől kezdve, *Nádas Gábor* slágerével bezárólag, csaknem egy másik előadást tett ki. Közben *Asztalos Ildikó*, Miskolc város polgármestere, aki virágcsokorral érkezett, köszöntötte megújuló színházunk nyitóelőadásának főszereplőjét, *Margitai Ágit*, a nagy sikerű produkció valamennyi résztvevőjét, majd a szombati estéről elmondta: a szeretet ünnepére készülünk, s advent második hetében adni is nagyobb örömet jelent. Lehetőséget adnak ugyanis a Páholy-tagok a színháznak, hogy szellemi műhelyként legyen jelen a város életében.

Ezután üzleti híreivel *Sebesta Györgyné*, a Szövker. Kft. ügyvezető igazgatója mutatkozott be. A Fonoda u. 8. szám alatt leginkább háztartási és vegyiáru-kereskedelemmel foglalkoznak, s most karácsony előtt nagyszabású engedményes akciójuk van. A Latmann és Fia Kft. nevében az édesapa mutatta be a budapesti illetékességű céget, amelynek Miskolcon a Gábor Áron és a Tüzér utcában van telephelye. Az ő művük a színház társalgójában levő sok, hatalmas tükör. Szeretné, ha a vállalkozók köréből még több kuncsaftjuk lenne, hogy a jövő évre szóló páholybelépőt is legyen miből kifizetni.

Voltak viszont, akik itt helyben, zsebből fizettek *Máger Ágnes* képaukcióján. A művésznő saját képeit árverezte, és kitűnő kikiáltónak is bizonyult. S hogy képei is nagy tetszést arattak, bizonyítja, hogy az indulóárat sokan jócskán felverték. Két licitáló bírta a legtovább, s 30 ezernél csapott le harmadszorra a művésznő kalapácsa.

A hajnalig tartó parti résztvevői *Bodonyi Csaba* Ybl- és Széchenyi-díjas építésszel is találkoztak, aki szívesen beszélgetett egyik legnagyobb munkájáról, a Miskolci Nemzeti Színház folytatódó rekonstrukciójáról.

(oláh)

Máger Ágnes festőművész, miként új szerepben saját képeit árverezi (Varga Beáta felvételei)

Saját csontvelőt kap vissza a meggyógyított beteg

Ötmillió forint hiányzik még

Jövő nyártól: transzplantációs központ Miskolcon

Mint szombati számunkban már röviden beszámoltunk olvasóinknak, az észak-rajna-vesztfáliai tartomány kölni régiója 547 ezer német márkát adományozott a miskolci megyei kórháznak, egy csontvelő-transzplantációs központ megvalósításához. A több mint félmillió márkából létrehozott osztályon — hallhattuk a csekk átadásának sajtótájékoztatóján — a legmodernebb műszerekkel és korszerű eljárásokkal gyógyítják majd a súlyos betegségben szenvedő gyerekeket és fiatal felnőtteket.

Az itt tevékenykedő orvoscsoportot a megyei kórház már felkészítette a feladatra, a team vezetője pedig már évekkel ezelőtt Párizsban tanulmányozta az alkalmazható beavatkozási technikákat, hogy a várhatóan 1994 nyarán induló osztályon a lehető legeredményesebb munkát végezzék.

— Mekkora az igény az ország területén a csontvelőátültetésekre? — kérdeztük *dr. Nagy Kálmánt*, az osztály munkájának majdani irányítóját.

— A vezetésem alatt álló I-es gyerekosztályon jelenleg 211 daganatos, leukémiás kis beteget kezelünk, közülük tavaly tízen haltak meg, és sokan vannak, akiknek nem tudjuk visszaadni az egészségét. A transzplantációs központ működésével a régióban, tehát Borsod-Abaúj-Zemplén és Heves megyében évente 10—12 gyereket tudunk majd meggyógyítani.

— Mennyibe kerül majd egy-egy műtét?

— Itt igazából nem is műtétről van szó, legalábbis a szó eredeti értelmében. Nem vágjuk meg a beteg testét, mindössze egy fecskendő segítségével eltávolítunk közel egyliternyi csontvelőt. Ez egy tűszúrással jár. Az átültetés sem helyes kifejezés, mivel mi azt a módszert alkalmazzuk majd, amely során a páciens saját csontvelejét kapja vissza a kezelés után, s addig ezt lefagyasztva tartjuk, hogy életképes maradjon. Az eltávolítására azért van szükség, mert az intenzív daganatmentesítő eljárások elpusztítanák, ha a szervezetben maradna. Ezzel az eljárással elkerüljük a donorkeresés bonyodalmait, és csontvelőbankot sem kell keresnünk. A költségek így valamelyest csökkenthetőek, s valamivel a beavatkozásonkénti 7—8 millió forintos nagyságrend alatt maradnak. Ez a módszer egyébként nagyon hasonló ahhoz, amivel Kölnben *Antall Józsefet* kezelték.

— Milyen eszközök kellenek a sikeres beavatkozásokhoz?

— Két szupersteril box, összesen 24 millió forintért, valamint a csontvelőt megfelelően fagyasztó berendezések. A többi, valamint a helyiségek megfelelő kialakítása már egyszerűbben is megoldható. A műszerek megvásárlására még idén megkötjük a szerződéseket, és megkezdjük a részleg műszaki átalakítását.

— Felkészülnek az esetleges komplikációkra, az utókezelésre is?

— Mivel eddig is daganatos betegekkel foglalkoztunk, vannak bizonyos tapasztalataink e téren. Tőlünk eddig négy gyereket szállítottak át a budapesti László Kórházba, tehát találkoztunk már hasonló problémákkal is. Ebben az esetben a legfontosabb szempont, hogy a betegeinket véglegesen kell meggyógyítanunk, hiszen míg egy felnőttnél az is eredmény, ha 5—7 évvel meghosszabbítjuk az életét, a gyerekeket egészségessé kell tennünk. Intézményünket már megkereste a Csernobil-alapítvány, hogy ha van szabad kapacitásunk, onnan is fogadjunk kis betegeket.

— Mikorra várható az osztály átadása?

— A tervek szerint jövő nyáron már megindulhat a munka, s ebben nagy részük van kollégáimnak, akik sokat tettek azért, hogy a csapat összeálljon. *Dr. Hunyadi Katalin, dr. Fábián Katalin, dr. Kiss Klára, dr. Simkó Róbert, dr. Márton Gabriella* és *Koczák Jánosné* főnővér dolgoznak majd az osztályon. Gond, hogy azon az összegen kívül, amit most hoztak német támogatóink, még legalább ötmillió forintra lenne szükségünk. Természetesen óriási segítséget jelent a megvalósuláshoz a mostani csekk, de az osztály zavartalan működéséhez, a különleges biztonsági berendezések megvásárlásához még szükségünk van erre az összegre. Ezúton is kérem a régió és a megye segítő szándékú vállalkozóit, vagy szervezeteit, segítsenek a Bóta Zoltán Alapítványon keresztül bennünket!

B. G. O.

MIÉNK A VÁR (2.)

Mire egy felvonulási épület megszületik...

A diósgyőri várban 1953-ban kezdődött és a folyamatosan végzett megóvási munka 1962 nyarán szinte leállt, csak négy ember dolgozott. Az országgyűlési képviselőnket, Gácsi Miklóst kértem írásban 1962. július 31-én, hogy Budapesten reklamáljon az illetékeseknél a munka további folytatása érdekében. Intézkedésének lett az eredménye, hogy az Országos Műemléki Felügyelőség megbízottja 1962. október 20-án gyűlést tartott a vár udvarán.

A III. kerületi tanács művelődésügyi állandó bizottság tagjain kívül több építészeti szakember volt jelen. Azt ígérték, hogy a megóvási munka üteme 1963-ban fokozódni fog; felvonulási épületet akarnak csinálni a vár területén kívül, azután megkezdik a tornyok alatti részen a bokrok, a fák, a törmelék lebontását és az alatta levő felrészek rendezését, az évekig tartó munkát.

● „MEGHOZZUK AZ ENGEDÉLYT"

1963 tavaszán már melegen sütött a nap, telt az idő, de nem láttunk semmiféle tevékenységet. Türelmetlenek voltunk. Felkerestem Nyírő Ferenc tanácstaggal a vár udvarán deszkából összerótt irodájában Ferenczy Károlyt, az Országos Műemléki Felügyelőség tervező mérnökét, és arról kérdeztük, hogy miért nem kezdik felhúzni a felvonulási épületet? Arra hivatkozott, hogy még nem kapták meg a III. ker. tanácstól az építési engedélyt. Válaszát nehezményeztük, mert a tanácsház elég közel volt a várhoz, és személyesen is felkereshette volna ott az építési csoportot. Majd mi elintézzük, meghozzuk az engedélyt. Hol akarják az építést megkezdeni? Két változatot mondott Ferenczy Károly; az egyik a közeli evangélikus egyház gyümölcsös kertje, a másik a strand területének a vár felőli része.

Elindultunk és bejártuk a területet. Közben csatlakozott hozzánk Moravcsik Sándor evangélikus lelkipásztor. Ő teljes támogatásáról biztosított bennünket akkor is, ha a választás az egyház tulajdonát képező gyümölcsösre esik. Jobbnak találtuk a strand területéből való igénybevételt.

● A LELKIPÁSZTOR SZOBÁJÁBAN

Megkérdeztem Ferenczy Károlyt, hogy van-e pecsétje és jogosult-e arra, hogy a Műemléki Felügyelőség nevében aláírjon egy kérelmet a kohászati művekhez címezve? Igennel válaszolt. Ezután a lelkipásztor irodájában elkértem az írógépet, és elkészítettem a kérelmet, melyben a vár felvonulási épületeinek részére ideiglenes jelleggel terület átengedését kérte Ferenczy Károly. Ő aláírta, lepecsételte, Nyírő Ferenc pedig vállalta, hogy másnap eljuttatja az illetékesekhez. A Lenin Kohászati Művek egy hét leforgása alatt bizottságot küldött a helyszínre, a Műemléki Felügyelőség pedig két hét múlva megkapta az engedélyt a terület átengedésére. Abban annyi volt a kikötés, hogy használat után a felvonulási épületek maradjanak a kohászat tulajdonában, mivel a strandnak ők az üzemeltetői. Azután megkezdődött a felvonulási, raktározási és irodahelyiségek építése, amit követett a nagy munka; az időjárás által megrongált délnyugati torony konzerválása lepusztított formájában, majd a tornyok alatti részek bontása és a kövek visszaigazítása.

(Folytatás a jövő hétfőn.)

Balázs József

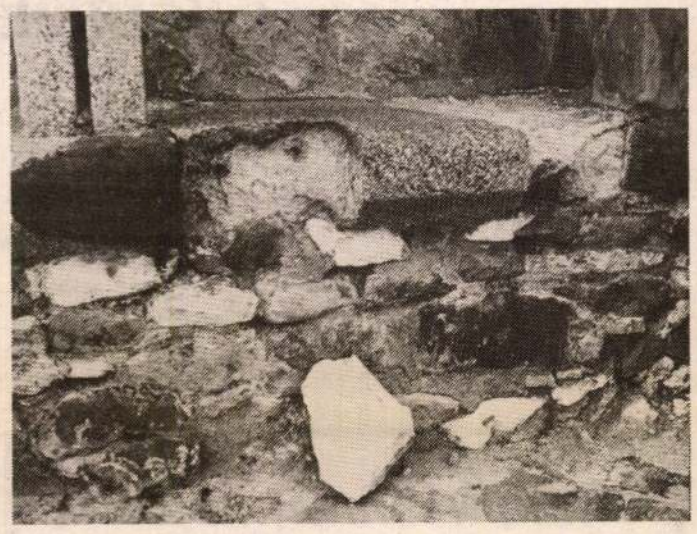

A lepusztulást meg kell állítani

Az alapok elsajátítása után többen kedvet kaptak ahhoz, hogy továbbképezzék magukat (Juhász Emese felvétele)

SEGÍTHETNEK MAGUKON, MÁSOKON

Talpmasszázst tanultak a vakok

Még a nyáron történt, hogy Szilvássy Lajosné és Nedea Ede — mindketten a természetes élet- és gyógymódok tanácsadói, azaz természetgyógyászok — tanfolyamot tartottak a Vakok és Gyengénlátók Szövetségének miskolci otthonában. Az ott hallottak, tapasztaltak felkeltették a szövetség tagjainak az érdeklődését, olyannyira, hogy megbeszélték: ha mód lesz rá, valamint igény a világtalan emberek részéről, nekik is tartanak egy kurzust.

Nedea Ede, aki a Király út 27. szám alatt fogadja a pácienseket, talpmasszázzsal, gyógymasszázzsal, akupresszurával, fitoterápiával, az életmódra és az étkezésre vonatkozó tanácsokkal segít a hozzáfordulókon. Ő űzi a legrégebben Miskolcon a természetgyógyászatot — hat éve. Örömmel vállalta — vállalták — az alapfokú talpmasszázstanfolyam vezetését. Pénzt nem kértek érte, erkölcsi kötelességüknek érezték, érzik segíteni a szövetség tagjain.

Lezajlott a kurzus, három héten át, heti két-két napon folyt az oktatás. Le kellett mondani a hagyományos szemléltetés módszeréről, mint ahogy a speciális fogásokat sem lehetett olyanképpen megmutatni, mint a látóknak. Főleg az elején mindenkivel egyénileg kellett foglalkozni. Mint Nedea Ede mondja, azt találta ki, hogy legyen egy viszonyítási pont a talpon a reflexzónák között. Ez pedig a vesezóna volt. A vakok és gyengénlátók párokat alkottak, egymás talpán gyakorolták a fogásokat, ismerkedtek meg a különböző szerveket, folyamatokat leképező zónákkal, a masszírozási technikákkal. Megszerzett tudásuk a tanfolyam céljának megfelelően arra való, hogy önmaguk, családtagjaik, társaik talpmasszázsával jótékony hatást gyakoroljanak szervezetükre.

Tizenöten vettek részt a képzésen, közülük nem egyben feltámadt a vágy, hogy továbbfejlessze tudását. Talán nem kizárt, hogy a jövőben — ahogy a hivatalos egészségügy mind jobban és jobban befogadja a természetgyógyászatot — egyikükmásikuk orvos mellett dolgozhasson.

(szabados)

BÁNKÚT SÍKLUB menedékháza

3517 Miskolc, Lillafüred
Telefon: 46/390-135.

- Központi fűtés, hideg, meleg víz
- 48 olcsó férőhely
- nyáron kempinglehetőség
- étterem
- az ország legnagyobb síközpontja
- 8 sípálya, 7 sífelvonó, 18 km sífutópálya
- turisztikai központ

Hívja a 46/390-135-ös telefonszámot!

MEZŐKÖVESD SPORTCSARNOK

DEC. 13–19.

KARÁCSONYI VÁSÁR

A POLGÁRI VÉDELEM ADTA KI

Az elsősegély kézikönyve

A Nemzetközi Polgári Védelmi Év alkalmából a BM. Tűz- és Polgári Védelmi Országos Parancsnoksága két kiadványának terjesztését kezdték meg — tájékoztatta lapunkat Csibi Károly r. pv. alezredes, megyei parancsnok.

A *Mandi a kis vakond* című színes füzetecske az általános iskolák alsó tagozatosaihoz szól. Játékos formában dolgozza fel a polgári védelem feladatrendszerét, mutatja be, hogy milyen veszélyek fordulhatnak elő környezetünkben. A könyvecskében társasjáték, illetve rajzpályázat is található. A megyében — körzeti parancsnokságaik útján — 8 ezer példányt juttatak el díjmentesen az iskolákba, ahol pedagógusok vezetésével a gyerekek fel is dolgozták a tartalmát.

Az elsősegély kézikönyve című kiadvány már minden korosztályhoz szól. A Brit Vöröskereszt oktatókönyve magyarra fordítva a Magyar Vöröskereszt, a Budapesti Mentőalapítvány és a Polgári Védelem anyagi támogatásával jelent meg. A kiadvány közérthető, sok színes rajzzal szemléltetve mutatja be az otthon, munkában, szabadidőben előforduló balesetek utáni elsősegélynyújtási teendőket. Ezt a könyvet az egészségügyi szolgálat felkészítéséhez használják, illetve az Ifjúsági Polgári Védelmi Vetélkedőbe benevezett csapatok felkészüléséhez nyújt segítséget.

A VÁDLOTTAK PADJÁN

Kettős halált okozott az ittas vezető

A 42 éves Gy. Károly számára már nem ismeretlen a bírósági eljárás, hiszen korábban sikkasztás miatt ítélték el. A férfi nem rendelkezett soha vezetői engedéllyel.

1992. szeptember 4-ről 5-re virradó éjszaka *Gy. Károly*, mint vendéglátós diszkót tartott, amelynek során mintegy nyolc féldeci Unicumot fogyasztott el. Hajnali fél négykor lefeküdt, és pihent déli fél tizenkettőig. Ezután egy UAZ gépkocsival Hejőszalontára ment, felpakolt néhány sörösrekeszt, majd Mezőcsát felé indult. Vele utazott az utasfülkében *R. Ferenc*, míg a platón foglalt helyet *ifjabb Gy. Károly* és *R. József*. Útközben két stoppos, *H. Zsolt* és *N. Zsolt* állította meg a kocsit, és fel is szálltak a raktérbe.

Háromnegyed három felé Gy. Károly Mezőcsát és Nyékládháza között haladt mintegy 82—89 kilométeres sebességgel. Menet közben a kormány holtjátéka miatt a jármű elvesztette a stabilitását. A volánmozdulatokra késve reagált, nehezen lehetett fékezni, emiatt a gépkocsi imbolygó mozgásba kezdett. Az autó az útpadkára futott, majd kétszer fának ütközve, kipördülve állt meg.

A baleset következtében a két stoppos közül N. Zsolt darabos, összeroppanásos koponyatörést, agyzúzódást szenvedett el, és a beálló vérzéses sokk miatt a helyszínen meghalt. R. József darabos, benyomatos durva koponyatörést és agyzúzódást szenvedett, és a helyszínen ő is életét vesztette. A másik stoppos, H. Zsolt orrcsont- és orrcsonttörést, míg ifjabb Gy. Károly könnyebb sérüléseket szenvedett. A baleset előtti, korábbi italfogyasztása miatt Gy. Károly vérében ekkor 1,56—1,72 ezrelék alkohol volt.

Gy. Károly a tárgyaláson bűnösségét elismerte és ténybeli beismerő vallomást tett. Elismerte azt is, 1—2 alkalommal vezetett gépkocsit, de tagadta azt, hogy a műszaki hibákat észrevette volna. Védekezése szerint más autót nem vezetett, nem volt összehasonlítási alapja.

A városi bíróság ezt a védekezést nem találta alaposnak. Ha Gy. Károly rendelkezett volna jogosítvánnyal, akkor lett volna olyan rutinja, hogy a hibákat észlelje.

A műszaki szakértő szerint a gépkocsinál karbantartási hiányosságok miatt fékhiba állt fenn. A fékrendszerben kevés volt az olaj, a fékpedál csak többszöri benyomásra kezdett felkeményedni. Hibás volt a futómű is, mivel a jobb oldali kormányösszekötő gömbfeje erősen lógott. A kormány holtjátéka nagymértékben megnövekedett és a kocsi a mozdulatokra csak késve reagált. Gy. Károly korábban már vezette a gépkocsit, így ezekkel a hibákkal vezetés és fékezés közben találkoznia kellett.

Mindezek alapján a Miskolci Városi Bíróság Gy. Károlyt bűnösnek találta halált okozó ittas járművezetés vétségében, ezért őt háromévi börtönbüntetésre, valamint a közúti járművek vezetésétől ötévi eltiltásra ítélte. Az ítélet nem jogerős.

— y —

A rendőrség jelenti

RÁCS MÖGÖTT A ZSEBES

Miskolcon, a Zsarnai piacon december 4-én a délelőtti órákban ismeretlen elkövető a zsebtolvajlás módszerével eltulajdonította egy asszony táskájából a pénztárcát, a benne lévő több mint 4000 forinttal. Nem sokáig örülhetett „szerencséjének", ugyanis a rendőrség rövid időn belül elfogta, és őrizetbe vette a bűncselekmény elkövetésével alaposan gyanúsítható 24 éves miskolci nőt.

TETTEN ÉRT BETÖRŐ

A miskolci József Attila úton lévő egyik élelmiszerboltba a rácsfeszítés módszerével kísérelt meg betörni egy 24 éves miskolci férfi. A rendőrjárőr tetten érte és elfogta. Ellene őrizetbevétel mellett folyik a további eljárás.

KERÉKPÁROST GÁZOLT

December 3-án a hajnali órákban a 26-os számú főúton egy 28 éves bánhorváti férfi Lada személygépkocsijával elütötte a vele azonos irányban az úttest jobb szélén kerékpárral közlekedő 45 éves kazincbarcikai férfit. A baleset következtében nyolc napon túl gyógyuló koponyasérülést és kulccsonttörést szenvedett a szerencsétlen ember.

MEGCSÚSZOTT A JEGES ÚTTESTEN

A 37-es számú főúton december 3-án a késő esti órákban egy 22 éves bánrévei férfi 1200-as típusú Lada személygépkocsijával Sátoraljaújhely irányából Sárospatak felé közlekedve — az elsődleges adatok alapján — nem az útviszonyoknak megfelelő sebességgel haladva a jeges úton megcsúszott, melynek következtében elvesztette uralmát járműve felett, és áttért a menetirány szerinti bal oldalra, majd az útpadkára lehaladva a vízelvezető árokban lévő fának ütközött. Az ütközés következtében a gépkocsi kettészakadt. A baleset során a gépkocsi vezetője nyolc napon túl gyógyuló combnyaktörést, valamint kéz- és lábtöréses sérüléseket szenvedett. A keletkezett anyagi kár körülbelül 60 000 forint. A további eljárást a Sátoraljaújhelyi Rendőrkapitányság szakértő bevonásával folytatja.

Újgazdagok az áldozatok

Oroszországban minden 18. percben megölnek valakit. A gyilkosságok gyakoriságát tekintve az Egyesült Államok volt eddig a listavezető, most Oroszország világelsőségre tör.

Az év első 10 hónapjában a halált okozó bűncselekmények száma meghaladta a 24 ezret, míg a hasonló bűntettek száma például 1989-ben csak 18 ezer 5 száz volt.

Az áldozatok többségében „újgazdagok", akiket általában a lakásuk megszerzése érdekében öltek meg.

LLUMAR

Üvegfelületek védelme biztonsági és fényvédő fóliákkal

valamint

elektronikai védelem

Tel./fax: 46/360-457
3508 Miskolc, Csaba vezér u. 34.
TEMAR Vagyonvédelmi, Kereskedelmi és Szolgáltató Bt.

DIÓSGYŐR

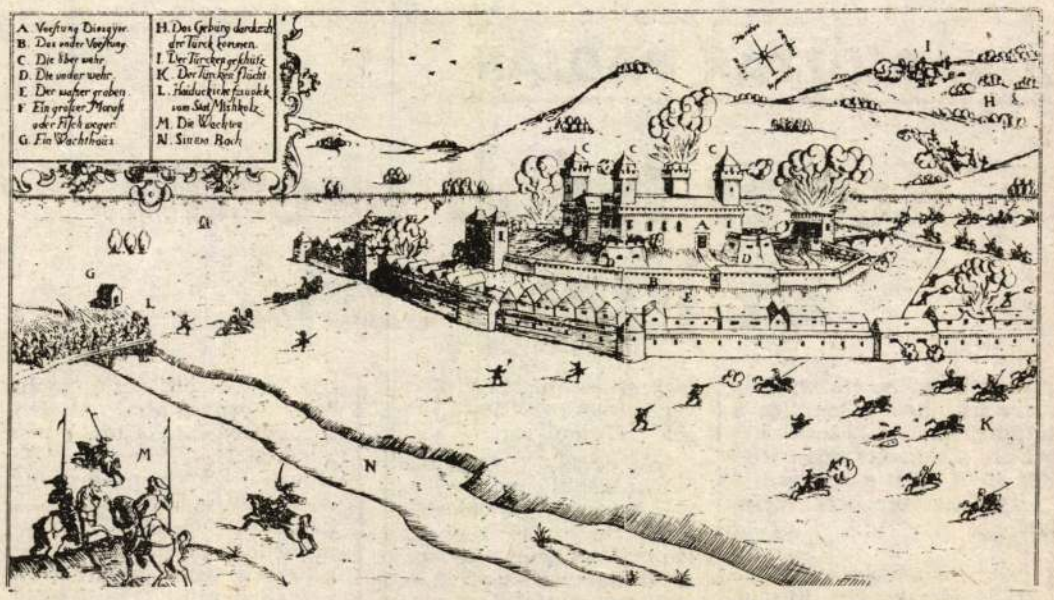

Valódi ütközet volt a diósgyőri várerődnél 1596 januárjában. A törökök felgyújtva hagyták el.

MIÉNK A VÁR

Támad a tél és a pénztelenség

A diósgyőri vár rekonstrukciója a '60-as, '70-es évek nagy eseménye volt, sokáig tartott, de az eredmény azt mutatta: megérte. Ám a várak sorsa úgy látszik a pusztulás, mert ha nem török—tatár, akkor az időjárás és a pénztelenség támadja a falakat. Csak a patrióták bizakodók, mert tudják: a vár a miénk, és ha az évszázadokat kibírta, túléli a pénzszűke időket is.

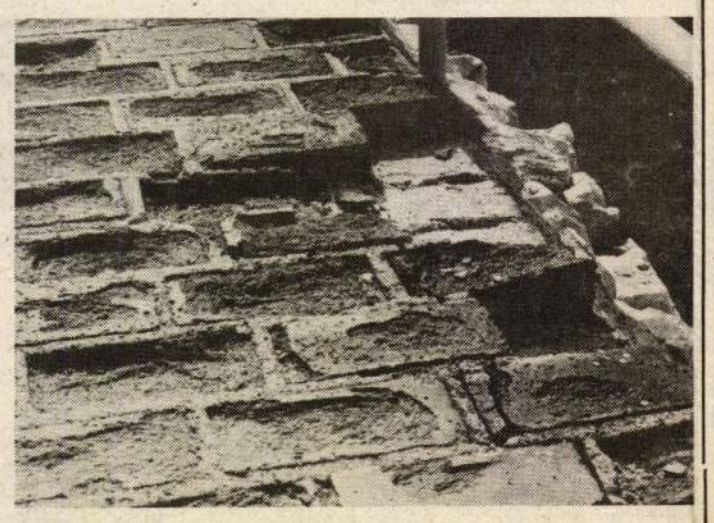

Ősz eleji állapotok.

(Czakó felvétele)

Hiányzik az üzemeltetési és javítási költség a diósgyőri várhoz — írta a Déli Hírlap 1993. november 6-ai száma Kié a vár! cím alatt. Nekem már 1963-ban és azt követően feltette a kérdést az Országos Műemléki Felügyelőség tervezőmérnöke, *Ferenczy Károly* és *dr. Czeglédy Ilona* régész, hogy nevezetesen: a javítás és régészeti feltárás befejezése után ki lesz a vár gazdája? A válasz megadására nem lehettem illetékes, mert nem voltam a tanács fizetett hivatalnoka. Iskolai munkám mellett ingyen láttam el a közösség érdekében a tanácstagi tevékenységet és annak keretében a művelődésügyi állandó bizottság elnöki tisztét.

Most, hogy nyári estéken kigyúlnak a várban a reflektorok és különböző rendezvényekben gyönyörködhet városunk lakossága, tehát érdemes visszapillantani arra a másfél évtizedre, amikor ezt a kérdést először kellett megoldani.

● BOKROK NŐTTEK A TORNYOKON

A vár környékén 1944. november 17-től 1944. december 10-én estig német—orosz katonák között utcai harcok folytak. A háborút követő években tovább emésztette az időjárás a várat; bokrok, de fák is nőttek a tornyok tövében. Területének bekerítését Diósgyőr elöljárósága intézte. Később felügyeletét az Idegenforgalmi Hivatal látta el. Minden helybéli lakosban jó érzés támadt 1953-ban, amikor állványokkal vették körül a délkeleti tornyot, és megkezdődött annak konzerválása. A munka lassan, de minden évben haladt. A művelődésügyi állandó bizottság tagjai úgy érezték, hogy mienk a vár. Szemlére mentünk 1958. július 17-én. Akkor már készen volt a délkeleti torony restaurálása, benne a csigalépcső és néhány helyiség. Tetejéről elragadónak találtuk a kilátást. Ki volt tisztítva a várudvar 17 méteres kútja, melyből favödör fenékmaradványa, őz- és marhakoponya került elő. Az északkeleti toronynál 15 ember dolgozott. A költségeket az Országos Műemléki Felügyelőség állta, de 1958-ban a III. kerületi tanács 50 000 forint összeggel segítette a munkát. A következő évben 1959. augusztus 27-én már 30 embert láttunk dolgozni. Kibontották a toronyhoz épült rondellát és kezdetét vette a törmelék elszállítása. A tanácsi támogatás 900 000 forint volt. A második torony javítása 1960-ban készült el.

● CSAK KONZERVÁLTAK

Újabb látogatásunk alkalmával, 1961. szeptember 15-én az észak-nyugati tornyot javították. Abban az évben merült fel a kérdés, hogy milyen formában, milyen mértékben történjen a vár helyreállítása, hasznosítása?

Ferenczy Károly mérnök a vár kiépítésére részletes, 21 lapoldalra terjedő javaslatot készített 1961. szeptember 15-én, egy példányát nekem is átadta. Mi pedig gyűjtöttük az elgondolásokat, igényeket a lakosság köréből. Tudomásunk volt arról, hogy az Országos Műemléki Felügyelőségnél is vita volt a vár sorsáról. Az egyik vélemény amellett érvelt, hogy ki kell építeni a régi formájában, érzékeltetni benne a régit, az eredeti részeket és a pótlást, az újat. Ferenczy Károly terve szerint ennek becsült költsége akkor 30 millió forint volt. A másik felfogás arra törekedett, hogy a várat a jelenlegi, romos formájában kell megóvni, konzerválni. A várható magas költségek miatt ez utóbbi lett az uralkodó álláspont az Országos Műemléki Felügyelőségnél.

(A „helyreállítás nehéz éveinek további történetét hétfői lapszámainkban olvashatják.)

Balázs József

Ingyenes jogsegélyszolgálat

A Társadalmi Egyesülések B.-A.-Z. Megyei Szövetsége irodáján (Andrássy u. 96. sz.) ingyenes jogsegélyszolgálaton várja az érdeklődőket *dr. Ecseghy Jánosné* ügyvéd. December 8-án 10 órától 12 óráig fogad.

ELŐADÁS A DÉRYNÉ-EMLÉKNAPON

A Miskolci Nemzeti Színház törekvései

A népszerű, az érdekes és a különleges

A Herman Ottó Múzeum, a Magyar Irodalomtörténeti Társaság és annak Borsod-Abaúj-Zemplén megyei tagozata, Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata, a Miskolci Akadémiai Bizottság nyelv- és irodalomtudományi munkabizottsága, a Miskolci Nemzeti Színház és a Belvárosi Kulturális Menedzseriroda Déryné-emléknapot rendezett december 4-én, szombaton. Több előadás között Hegyi Árpád Jutocsa, a Miskolci Nemzeti Színház igazgató-főrendezője szólt az általa vezetett teátrum törekvéseiről. Az előadást teljes terjedelmében közöljük.

A Miskolci Nemzeti Színház törekvéseit két szempontból szeretném megközelíteni. Az első tematikai, vagy mondhatnám közönségérzékenységi szempont. A második műfaji.

Tematikai megközelítésből elsősorban azt kell figyelembe venni, hogy Miskolc igen összetett, bonyolult társadalmú város, nagyon színes közönséggel és közönségigénnyel. Az én ambícióm, hogy ezt az igényrendszert a lehető legteljesebben kielégítsem. Ennek fényében a Miskolci Nemzeti Színház olyan hármas arculatú színház szeretne lenni, ahol a nézők — és persze a társulat — megtalálják; 1. *a népszerű*, 2. *az érdekes* és 3. *a különleges* előadások kategóriáját.

Ezek a kategóriák természetesen át- meg átszűrődnek egymásba, és így együtt, egyszerre létezve jelentenék azt a népszínházi modellt, amit én meg szeretnék valósítani.

Ez a hármasság akár egyszerre is, egyetlen estén jelen lehetne a városban, hiszen más szavakkal:

1. A népszerű előadás = nagyszínházi előadás; 2. Az érdekes előadás = kamaraszínházi előadás; és 3. A különleges előadás = stúdiószínházi előadás.

Mivel a rekonstrukció befejezésével a színház épületegyüttesében mindháromfajta színházterem megtalálható lesz, három hely között lehet majd választani egy estén.

Hogy teljesen világos legyen: népszerű, nagyszínházi előadásnak nevezem azokat az előadásokat, amelyek a legszélesebb közönségrétegeket mozgatják meg, vagyis a mi nagyszínházunkat tekintve, esténként legalább 600—700 embert érdekelnek, és legalább harmincszor egy szezonban. Ez konkrétan az operett, vagy a Cyrano-típusú, Hamlet-típusú, My Fair Lady-típusú előadás, amelyből egy szezonban legalább 2—3-nak kell lennie. A 93—94-es szezonban a Marica grófnő, a Hamlet és a Három testőr, a múlt szezonban a Cirkuszhercegnő, a Cyrano és a Kaméliás hölgy, a Csárdáskirálynő. Ezek az előadások a színházbajáró miskolciaknak szinte a teljes egészét behozzák a színházba.

A 2. kategória az érdekes előadások kategóriája. Ez a fajta előadás, amelyet nézővonzásának fényében mindig kamaraszínházban kellene játszani, estéről estére 300—400 embert vonz be a színházba és egy szezonban 15—20-szor lehet játszani. Ennek a fajta színházdarabnak nagyon széles a skálája. Ide tartozik Csehov, Strindberg, vagy Čapek, Szomory Dezső, Füst Milán. És érzésem szerint ebbe a kategóriába tartoznak a kortárs magyar szerzők darabjai is. Ezekben a darabokban közös az, hogy kamaraatmoszférában tudunk igazán jó előadássá lényegülni. Ezeket az előadásokat a népszerű darabok közönségének csak egy része látogatja. Kultiválja viszont egy olyan intellektuális réteg, amely a népszerű előadásokat nem nézi meg. Vagyis értelmiségiek, diákok, érdeklődő lelkűek.

Létezik a két kategória között egy különleges fajta darab, amely mindig fejtörést okoz az igazgatónak. Nevezetesen az úgynevezett klasszikus darab. Ezek a Schiller, Brecht, Katona József nevével fémjelezhető darabok, melyre spontán, esténként csak 300—400 ember lenne kíváncsi, jellegüknél fogva azonban nagyszínházba valók. Ezért ezeket általában a nagyszínházban játsszuk, de kevés előadásszámban, 15—20-szor egy szezonban. Ha van tehát a repertoárunkon népszerű darab, érdekes darab és klasszikus darab, akkor a város színházbajáró rétegének szinte az egészét kielégítettük.

A színház azonban nem elégedhet meg ennyivel. Ugyanúgy, mint a tudományban, a művészetben, a színházművészetben is kell kísérletezni. Saját korlátainkat tágítva, rátalálni saját fel nem fedezett értékeinkre és rátalálni arra a közönség-fajtára, amely se népszerű, se klasszikus, se érdekes előadásra nem kíváncsi.

Az én hármas elvem szerint itt lép be a kísérletező, vagy különleges előadás. Ennek az előadásfajtának a lényege a formabontás, helye pedig a stúdiószínpad. Nézőszám: 100 ember, előadásszám kiszámíthatatlan, megbukhat az első előadáson, és mehet szezonokon át. Az érdeklődő emberek, különösen a fiatalok elementáris igénnyel lépnek fel az új iránt. Kutatni kell tehát az újfajta színházi kifejezést, kutatni kell, hogy mi az ami az újfajta közönség lelkében rezonál. A megújuló társadalom körülöttünk szinte kikényszeríti a színház műhelyének kísérleteit. A miskolci színház ilyen értékes kísérletei voltak a múlt szezonban a Woyzeck, vagy a Hölgy kaméliák nélkül, idén pedig Genet Paravánok, amely ősbemutató volt az országban. És ide tartozik minden különleges vendégjáték (pl. francia táncszínház), vagy felfedezés és kuriózum.

Tematikai szempontból tehát egységes az a hármarculatú népszínház, amely egy olyan nagyvárosban, mint Miskolc, izgalomban tudja tartani a közönséget.

Műfaji szempontból azonban egyoldalú és sivár a kép. Észre kell venni ugyanis, hogy a prózai színház mellett egyedül az operett van jelen a fent vázolt modellben. Ez pedig azt jelenti, hogy egy város közönsége meg van fosztva attól a lelket és személyiséget építő csodálatos vívmányától a színháznak, ami az opera és a balett műfaja.

A zene és a tánc, a zene és a dráma összefonódása a színházi élménynek talán a legmagasabb rendű minősége. A zenés színház legújabb kori formája, a musical pedig az operett népszerűségével verseng, imádja színész és közönség. A zenés színház tehát teljessé teszi azt a fajta népszínházi modellt, amely a színház minden eszközével hatni tud és teljesen ki tudja elégíteni közönségét. A miskolci színház épülete a rekonstrukció folyamán egy nagyszerű, korszerű épületegyüttessé válik. Igazán teljes és korszerű akkor lesz a társulat, ha opera és balett tagozat, egyszóval teljes zenés tagozat is működhet benne.

A színház jelenlegi társulata roppant erős, tehetséges, remek alapot jelent egy háromtagozatú színház megteremtéséhez.

Összegezve tehát törekvéseinket, azt szeretnénk, ha a Miskolci Nemzeti Színház népszerű, érdekes és különleges prózát, operettet és balettet játszó színház lehetne. Azaz háromarculatú, háromtagozatú színház. Dérynére, a legendás zenés színésznőre emlékezve, aki ugyanolyan nagyszerűen játszott prózát, mint ahogyan énekelt, azt kívánom Miskolcnak, hogy mielőbb legyen nemcsak épületében, de társulatában is teljes a színháza.

Köszönöm szépen a figyelmet.

MÓDSZEREK A MEGÉLHETÉSHEZ

Ételspecialitások eladása

Ez a sorozat azért készült, hogy különféle üzleti lehetőségeket mutasson be Önnek.

A legtöbb háziasszonynak van egy-egy különlegesen finom ételspecialitása, amely után minden vendége megnyalja az ujját. Legyen az paprikás csirke, rakott krumpli vagy bármi más, ha ön azt igazán jól készíti, miért ne örvendeztessen meg vele minél több embert?

Lehet, hogy ön nem is gondol arra, hogy bárki megvenné az ön által készített ételt, savanyúságot, vagy más finom ételkülönlegességet. Éttermek és büfék, delicatesse üzletek azonban örömmel fogadnának egy-egy speciális recept szerint készült ételt, ami esetleg aztán egyedül az ő üzletük különlegességének számít majd.

Ha van egy (vagy néhány) különlegesen jó receptje, amit szívesen megosztana másokkal, készítsen mindegyikből mintákat és vigye el környékbeli üzletekbe, büfékbe, éttermekbe! Nemcsak üzleteknek, hanem egyéneknek is adhat el, hirdetés vagy ismeretségek útján. Ha nagyobb tételben ad el, akkor olcsóbb árat számoljon, mint az egyedi vevőknek!

A következő befektetésekre lesz szüksége a reklámköltségeken kívül: megfelelő mennyiségű és minőségű edény, amelyben az ételeket tárolja és szállítja: címkék az edényekre, hogy pontosan lehessen tudni, melyik edényben mi van. Nagyon fontos, hogy ne csak az étel maga legyen házi jellegű, hanem a csomagolásról is egyértelműen kiderüljön, hogy házi különlegességről van szó.

Gyorsan romló étel esetében ezt fel kell tüntetnie a címkén, a szavatossági idővel együtt.

A fizetést a következőképpen bonyolítsa: ha lehet, akkor szállításkor kérje az ellenértéket, amelyről számlát kell adnia. Ha ez nem kivitelezhető, akkor utólag számlázzon, ezzel azonban megnőnek a költségei és a kockázata. Olyan árat szabjon, amely legalább 40 százalékkal magasabb az anyagköltségnél.

*

Az American Business School 100 részes sorozatát *Frank Apponyi* elnök úr jóvoltából kapta meg a lap. Az iskola nemcsak a sajtón keresztül segít a jobb életre, az üzleti sikerre, avagy csak a biztosabb megélhetésre vágyóknak: tanfolyamokat szervez, amelyeken intenzív módon lehet elsajátítani az ismereteket. Akit érdekel a képzés lehetősége, levélben jelentkezzen szerkesztőségünknél, cím: 3527 Miskolc, Bajcsy-Zsilinszky Endre út 15.

MEGHIVÓ

A Tudományos Minősítő Bizottság meghívja Önt

CZEGLÉDY ILONA

A DIÓSGYŐRI VÁR FELTÁRÁSA

című kandidátusi értekezésének 1980. szeptember 16-án, kedden 10 órakor, a Magyar Tudományos Akadémia kistermében tartandó nyilvános vitájára. (Budapest V. Roosevelt tér 9.)

Az értekezés opponensei: Dr. Entz Géza
a művészettörténeti tudományok doktora,
Dr. Gerő László
az építészettörténeti tudományok doktora.

Az értekezés megtekinthető a Magyar Tudományos Akadémia könyvtárában (Budapest, V. Roosevelt tér 9.) és a Szépművészeti Múzeum könyvtárában (Budapest XIV. Dózsa György út 41.).

A nyilvános vitában minden jelentkező részt vehet és írásban is észrevételt tehet.

TUDOMÁNYOS MINŐSITŐ BIZOTTSÁG

Péter Kartánok

a dgpi számítás

emlékezetére.

DIÓSGYŐR

Kandidátusi értekezés tézisei

A DIÓSGYŐRI VÁR RÉGÉSZETI FELTÁRÁSA

Irta: Czeglédy Ilona

Budapest 1980

I. AZ ÉRTEKEZÉS CÉLKITŰZÉSEI ÉS TUDOMÁNYOS ELŐZMÉNYEI

Tanulmányom célja a diósgyőri vár régészeti feltárásának ismertetése, a kutatás eredményeinek vizsgálata és közreadása. A vár tudományos igényű régészeti feltárása, majd műemléki helyreállítása 1963-ban, jelentős állami támogatással indult meg. A munka 1973-ban fejeződött be. A feltárás – és az azzal párhuzamos tudományos kutatás – eredményei lehetővé tették a vár történetének, múltbeli szerepének valós megismerését, feldolgozását.

A kutatás konkrét célja volt:
- királyi várkastély előzményeinek tisztázása;
- a Nagy Lajos-kori vár egész rendszerének feltárása;
- a későbbi építési korszakok elkülönítése.

Az *ásatás* felölelte a várpalota 2500 m^2-es, s a külsővár 6700 m^2-es területét. Elvégeztük a 10 000 m^2-nyi várárok, a közel 3000 m^2-nyi huszárvár *részleges kutatását,* és a 30 000 m^2-nyi vársík és az 500 000 m^2-nyi várterület *megfigyelését.* A Diósgyőr-majládi pálos kolostor 125 000 m^2-nyi területének csupán *előzetes régészeti kutatására* volt lehetőség.

ELŐZMÉNYEK

Diósgyőr vára a XVIII. század közepétől csupán festői rom volt, de a romkupac alatt a múlt értékes emlékei rejtőztek. 1856-ban Henszlmann Imre figyelt fel arra, hogy a diósgyőri várkápolnának még szép részletei láthatók.

A diósgyőri várral kapcsolatos történeti forrásanyag (oklevelek, iratok, stb.) publikálása már a XIX. század utolsó negyedében megindult. Olyan kiváló történészek mint Wenczel Gusztáv, Kandra Kabos, majd Miskolc és a diósgyőri vár első monográfusa, Szendrey János kezdték meg az anyag közzétételét.

1892-ben a Műemlékek Országos Bizottsága (MOB) megbízta Sztehlo Ottót a rom felmérésére. Ujabb lendületet adott a kutatásoknak a diósgyőri pálosok kerítésfalából kibontott reneszánsz Madonna-oltár töredékének felbukkanása, a pálosok erdejében fellelt ezüstszelence és a toronyban talált aranyserlegek. E leletek felhívták a figyelmet a vár jelentőségére. 1926-ban Möller István megalapozott javaslatot tett a vár kutatására.

Az első tudományos igényű feltárás 1934-ben kezdődött meg az akkor „libalegelő képét mutató várrom"-ban, a miskolci Erdőkincstár vezetésével. Az 1934–36-os feltárás a MOB támogatásával folyt; nagy vonalakban tisztázta a belsővár alaprajzi rendszerét és számos leletet hozott felszínre. A 30-as évek végétől ez a munka megállt, a feltárt romok tovább pusztultak, csupán felmérések történtek.

A diósgyőri várrom új élete csak 1953-tól kezdődhetett meg. Először az életveszély elkerülésére a romos falak megerősítésére *törekedtek.* A maradványok megmentési munkálatai során fokozatosan alakult át a helyreállítás diktálta legszükségesebb megfigyelés, tervszerű feltárássá. A leletmentéseket a Magyar Nemzeti Múzeum, majd a Hermann Ottó Múzeum munkatársai végezték 1955–60 között. A rondella részbeni feltárását Komáromy József, az ún. ötszögű bástya kutatását Lócsy Erzsébet vezette, ugyanő kezdte meg a belsővár ásatási munkáit is.

1963-ban megindult a Nagy Lajos király várának tartott műemlék nagyszabású feltárása.

II. A FELDOLGOZÁS MÓDSZEREI

Az ásatással párhuzamosan, illetve befejezése után, került sor a mennyiségében is igen jelentős emlékanyag tudományos feldolgozására, komplex módon, a társtudományok vizsgálati módszereinek felhasználásával. (Ez a munka azonban ma még korántsem mondható befejezettnek.)

A régészeti leletanyag kisebb része a korábbi ásatásokból, nagyobb hányada saját ásatásból származik. Az anyag jórészénél lehetőség volt a pontos helyszini megfigyelésre. Ezek a megfigyelések nemcsak egyes részletek, építészeti elemek formai és szerkezeti rekonstrukcióját tették lehetővé, hanem azon túlmenően támpontokat adtak az épület különböző korszakokban változó alaprajzának, valamint külső és belső architektúrájának hiteles elméleti rekonstrukciójához is.

Az a módszer, amellyel a diósgyőri vár feltárását elvégeztük, szükségszerűen igen összetett volt. A feltárások előtt a mennyiségében és minőségében is jelentős forrásanyagon, és a XVII. századtól kezdődően fennmaradt ábrázolásokon kívül a diósgyőri várépítménynek csak mintegy egytizedéről voltak többé-kevésbé pontos ismereteink. Egyes részletek feltárásánál, egy-egy építési korszak rekonstruálásánál, régészeti – kisebb részben műtörténeti és építészettörténeti – kutatási módszereket alkalmaztunk.

A várbirtok gazdasági és társadalmi helyzetének felvázolásához a történettudomány kutatási eredményeit is felhasználtuk. A több évszázad történetének emlékét őrző műemlékegyüttes építtetői magas országos méltóságok viselői voltak. Különös jelentőséget adott Diósgyőrnek, hogy 1304-től királyi birtok volt, hosszú időn keresztül maga a király, később a királyné volt az építtető. A királyi váraknak megkülönböztetett szerepük volt a magyar történelemben.

Az ország három részre szakadása után, – a királyi udvar elvi tulajdonjoga mellett – számos bérlő, haszonélvező, résztulajdonos viszálykodását, s az egykor „fejedelmi szép épület" pusztulását kísérhettük nyomon. A vár történetén, építésén és pusztulásán keresztül jól megfigyelhetjük azokat a változásokat, amelyek a magyar társadalomban, a középkor évszázadaiban bekövetkeztek.

Munkámat az alábbiak szerint tagoltam:

– Elsőnek Diósgyőrről, illetve a várról szóló összes publikált és levéltári kutatásaimból származó forrásanyag segítségével vázoltam fel a diósgyőri vár helyét a magyar történelemben. Ez a fejezet magában foglalja a várral kapcsolatos eddigi történeti kutatások és régészeti megfigyelések summázatát, s azt néhány szemléletes ábrával illusztrálja.

– A következő – legterjedelmesebb – fejezet a feltárás leírása, az ásatás sorrendjében, illetve topográfiai egységenként tárgyalva a belsővár, külsővár, várárok és a vár környezetének ismertetését. Röviden kitér a pálos kolostor előzetes régészeti kutatásának érdemi összefoglalására. Ez a fejezet a történelmi Diósgyőr történeti-topográfiai viszonyait igyekszik rögzíteni.

– Az összefoglaló rész a feltárás és a forrásanyag együttes tanúsága szerint értékeli a vár és műemlékegyüttes építéstörténetét, az egyes korszakokhoz kapcsolódó legjellemzőbb leletanyaggal együtt.

– A rövid befejező részben kísérletet tettem a diósgyőri műemlékegyüttes helyének meghatározására a magyar és az egyetemes építészettörténetben.

A dolgozat az első teljességre törekvő anyagközlés a diósgyőri váregyüttesről. Az előkerült régészeti leletanyag ismertetése lényegében nagy vonalakban, illetve speciális daraboknál történt meg. (A függelék tartalmazza a leletek rajzi-felmérési-fotóanyagát.)

III. AZ ÉRTEKEZÉS ÚJ EREDMÉNYEI:

a) Az értekezés részletesen ismerteti és rendszerezi a diósgyőri vár 1963–73 évi régészeti feltárásainak eredményeit.

b) Összefoglalja a Diósgyőrről szóló már publikált forrásanyagot és közzéteszi a legújabb levéltári kutatásoknak elsősorban a vár XVI–XVII. századi állapotával foglalkozó részét.

c) A feltárások egyik új eredménye annak bebizonyítása, hogy a szikladomb – melyre később a diósgyőri várat építették – már az őskorban (bronz- és vaskor) lakott hely volt.

d) A feltárások valószínűsítik, hogy a várdombon, már a honfoglalást megelőzően, vagy azzal egyidőben vár állhatott. („castrum quod dicitur Geuru"... stb.)

e) Megállapítja, hogy a Nagy Lajos kori vár romjai alatt, illetve abba beépítve, egy ennél korábbi, a XIII. század legvégéről, vagy a XIV. század legelejéről származó más rendszerű, nagyjából ovális alaprajzú vár állott. Ez a belsővárból és a sziklaperemet követő külsővárból álló nemzetségi vár az Ernye család otthona volt.

f) Az ásatás felszínre hozta a XIV. század utolsó harmadában megépített Nagy Lajos kori királyi vár teljes alaprajzi rendszerét (szabályos négyszögű belsővár, külsővár, várárok, elővár, vársík); a benne talált nagymennyiségű és datáló értékű leletanyaggal együtt.

g) A feltárás során, sikerült elkülönítenünk a XIV. századnál későbbi, több periódusban történt kisebb átépítéseket. Nyomon követhettük a királyi várkastély erődített várrá alakításának folyamatát.

h) Leletmentés jelleggel indult meg a diósgyőr-majládi pálos kolostor kutatása, amely a vár építéstörténete számára is új szempontokat vetett fel. (Nevezetesen azt, hogy az Ernye család diósgyőri „curiája" a diósgyőr-majládi kolostor alatt fellelt korábbi épületmaradvánnyal lehet azonos. Igy a várdombon feltárt ovális alaprajzú vár valószínűleg az Ernye család „Ujvára" volt ahová a curiából átköltöztek, átengedve korábbi lakhelyüket a pálosoknak.)

i) A diósgyőri vár minden építési korszakából jelentős régészeti leletanyag maradt ránk, amelyeket a dolgozat megfelelően csoportosítva, rendszerbe foglalva mutat be. Ez az anyag mind számban, mind színvonalában a XIV–XVI. századból a leggazdagabb.

j) Nagy Lajos európai színvonalú, mégis egyszerű rendező elvek szerint felépített, védelmi és reprezentatív célokat egyaránt kielégítő várkastélya a korszak egyik legegységesebb, és töredékes formájában is talán legérintetlenebbül megmaradt emléke. Építésében jelentős szerepe volt a királyi építőműhelynek.

k) A feltárás, majd a feldolgozás során módunk volt megfigyelni, hogy ott nem csupán építőmesterek dolgozhattak, hanem más mesterségeknek is voltak helyi műhelyei, pl. csontfaragóműhely, kerámiaműhely.

l) A dolgozat kísérletet tesz arra, hogy Diósgyőrt, – elsősorban annak legjelentősebb XIV. századi korszakát – összehasonlítsa a korabeli hazai és középeurópai várakkal.

Munkám során igyekeztem a régészeti, építészeti, művészettörténeti kutatás tanulságait a történelmi folyamat bizonyítására és bemutatására felhasználni.

IV. A DOLGOZATTAL KAPCSOLATOS FONTOSABB PUBLIKÁCIÓK

Czeglédy Ilona:

Előzetes jelentés a diósgyőri vár 1963. évi feltárásáról.
Arch. Ért. 91. (1964) 229–237. p.
Előzetes jelentés a diósgyőri vár 1964. évi feltárásáról.
Arch. Ért. 93. (1966) 98–108. p.
Jelentések és panaszos levelek a diósgyőri vár XVII. századi állapotáról.
HOMÉ IV. (1964) 77–86. p.
A diósgyőri vár 1629. évi leltára. HOMÉ VII. (1968) 91–99. p.
A diósgyőri középkori csontfaragó műhely. HOMÉ VI. (1966) 227–237. p.
A diósgyőri vár régészeti kiállításának forgatókönyve. 1967.
A diósgyőri vár c. TV film forgatókönyve. 1975.
A diósgyőri vár. Bp. 1971. (Corvina)
Várépítészetünk (szerk.: Gerő L.) A diósgyőri vár. 126–133. p.
A diósgyőri királyi vár. (TKM kiskönyvtár 1979.)

V. A DISSZERTÁCIÓ TÉMÁJÁNAK HASZNOSITÁSI TERÜLETEI

A diósgyőri vár történetének hiteles leírása hozzájárul a magyar történelem egyes korszakainak árnyaltabb megismeréséhez.

A diósgyőri vár feltárása, melyet a dolgozat összefoglal, a gyakorlati műemlékvédelmet is szolgálta. A feltárás eredményeképpen felszínre került félmilliós nagyságrendű régészeti leletanyag pusztán mennyiségével is minőségi változást indított el, és önálló elhelyezést igényelt: indokolttá tette az 1968-ban megnyilt Diósgyőri Vármúzeum életrehívását. (A DVM első öt évében a kutatások folytatását, a tudományos feldolgozó munkát és a közművelődési feladatokat egyaránt ellátta. 1974 óta elsősorban mint múzeumi kiállítóhely működik.)

A régészet módszereivel feltárt épületmaradványok és a leletanyag feldolgozása segítséget, adatokat és érveket adott a vár műemléki rekonstrukciójához is.

Szeretném hinni, hogy a dolgozat feldolgozási módszerében is segítséget nyújt egy fontos műemlékegyüttesünk korszerű értékeléséhez. Remélem, hogy Diósgyőr esetében sikerült jelentős mennyiségű, fontos és viszonylag jól datálható anyagot feldolgozni és ezzel hozzájárulni a magyar várépítészet történeti átalakulásának megismeréséhez, és bővíteni középkori régészetünk ismeretanyagát.

Rabló — pandúr

— Elbeszélés —

Írta: **Székely Tibor**

Fülledt nyári délután volt. A levegő megvastagodott a szürkébe hajló égboltozat alatt, ránehezedett az akácfák lombjára, elfojtotta a vékonyan csurgó patak csörgését. A széles, mély völgyteknő paradicsomi békében pihent a dombok karéjában. A fényesség már megvékonyodva szitált alá a magasból és észak felől a kincstári tölgyerdő, amely Kerepestől Isaszegig nyúlik, tarajosan, sötéten állt. Valami készült ebben a túlvilági nyugalomban, valami már be akart törni ide, az égboltozat mögül, vagy a láthatárig púposodó dombok mögül.

A gyerekek is érezték ezt. Kora délután idecsatangoltak a közeli nyaralótelepről, semmit sem csinálni. Pesti gyerekek voltak valamennyien, fehér trikóban, rövid nadrágban, szandálban, halványbőrű, de indián-lelkű kisfiúk, — a legfiatalabb kilencéves, a legidősebb talán tizenkettő. De ebben az életkorban az ember még nem tud semmit sem csinálni. A vér pattanásig feszíti az ereket, az idegekben állandó mozgásvágy villódzik. Labdát is hoztak magukkal a semmittevéshez, de hamarosan kiderült, hogy a szaggatott, árkos, lejtős, bokros terepen nem lehet futballozni. Ekkor valaki azt indítványozta, hogy játszanak rabló-pandúrt.

Az indítvány általános helyesléssel találkozott. A rabló-pandúr játék a legélvezetesebb szórakozások közé tartozik. Egyetlen hátránya az, hogy otthon észreveszik a nyomait, mert a rabló-pandúrban minden korlátozás, minden tilalom nélkül lehet csúszni-mászni, bokorban lapulni, ruhát összetépni, gödörbe beleesni, domboldalról legurulni és verekedni. A verekedés a pandúrok kénye-kedvétől függ, akiknek az a hivatásuk, hogy bekerítsék és legyőzzék a rablókat. (Fizikailag adódhat ugyan olyan helyzet is, amelyben a rablók verhetnék meg a pandúrokat, de tisztességes rablók ezt nem teszik, mert az íratlan törvények szerint verekedni csak a pandúroknak szabad, a rablóknak legfeljebb védekezni van joguk. Érthető, miért kedvelik ezt a játékot a pandúrok. Nincs rá magyarázat, viszont mégis tény, hogy a rablók is kedvelik.

Pisti, a kilencéves, rabló lett. Ő volt a legfiatalabb, a legvéznább, a legügyetlenebb, tehát rabló lett. Az erőseket, bátrakat és ügyeseket pandúrrá választották, azok méltók voltak ahhoz, hogy a színtiszta becsületesség jegyében üldözzék, megverjék és legyőzzék a rablókat. Akit azonban a sors nem ajándékozott meg ilyen életrevaló tehetségekkel, az, a hagyomány értelmében, rablói szerepre kényszerült. Nem volt ebben semmi megalázó. A Természet osztályozott, a Természet döntött s az ilyen kilenctizenkétéves gyerekek lázadozás nélkül megértik és tudomásul veszik azt a rangsort, amelybe a Természet sorozta őket.

A vasúti töltésnél vált el a két csapat. A pandúrok tapintatosan és gyöngéden hátravonultak, hogy a rablóknak legyen idejük menekülni és elrejtőzni. Ők fegyelmezetten, hadászati alapon működtek össze később, engedelmeskedtek parancsnokuknak, széles csatárláncban nyomultak előre, módszeresen fogták el és verték meg a rablókat. Ezzel szemben a rablóbanda gyülevész társaság volt, amelyben mindenki csak a saját erejében és szerencséjében bizakodhatott. Ezt is a hagyomány parancsolta így.

Pisti, a rabló, egyedül és hason csúszott fel az akácbokrok mögött a dombtetőre. A szíve megvadulva kalapált. Egy pillanatra beszopta ujját a szájába, mert beletenyerelt egy csalánbokorba, de aztán buzgón csúszott tovább. Rablóknak még egyebet is el kell viselniök. A dombtetőn leült a nadrágjára és lehetőleg zajtalanul leszánkázott az emeletnyi mély gödörbe, amely a domb túlsó oldalán tátongott.

Valaha homokot bányásztak itt, a földet nem kötötte meg a fű, ezért most egy jó talicskányi homok zúdult a lecsúszó rabló fejére és trikójára. Pisti megrázta a fejét. Csak sejtette, de nem nézte meg, hogy a trikója földszínű lett. Ez a momentum otthon nagyon kedvezőtlen lesz, itt azonban határozottan kedvező, mert legalább nem villog ki olyan fehéren a zöld és barna környezetből. Szuszogva, izzadva kapaszkodott át egy karvastag fagyökéren és egy perc mulva már egyenes úton bukdácsolt, dinnyenagyságú kövek között.

Ez a keskeny, mély út, amelyen most haladt, valaha patakmeder volt. Ha az ember nem is lehet pandúr, azért van magához való esze, mert ha még ez sem volna, akkor a pandúrok túlságosan könnyen csíphetnék el s az egész játéknak nem volna semmi értelme. Pisti tudta, hogy a patakmeder felső végénél barlangszerű, kényelmes üreget talál. Három oldalról nem látni be, mert az anyaföld eltakarja, az üreg száján nem látni be, mert az akácbokrok elrejtik. Legfeljebb felülről látni be, ha egy jószimatú pandúr arra téved. Dehát a szerencsét is számításba kell venni, hogy nem téved arra egy jószimatú pandúr, mert ha az ember, rabló létére, még a szerencséjére sem számíthat, akkor jobb, ha otthon marad. Az egész rejtekhelynek csak az a rossz tulajdonsága, hogy ha az embert mégis elfogják a pandúrok, ami előbb-utóbb feltétlenül bekövetkezik, akkor ezen a köves, girbe-görbe patakvölgyön hurcolják lefelé a vezérük elé s útközben kiráncigálják az emberből a lelket.

Hátulról már hallatszott a pandúrok vérszomjas csataordítása:

— Hurrá! Hurrá!

Pisti, a rabló, nem mert hátra nézni. Drága volt most minden pillanat. Tompa zuhogás és elmosódott kiáltozás hallatszott messziről, — ahá, ez a Béla hangja, őt már elfogták, már ütik! Csak előre, gyorsan, mielőtt észrevesznek alulról... jaj, a tér-

Harsányi Zsoltot, Munkácsy-regényéért ezüstplakettel tüntette ki Békéscsaba közönsége

Uj Idők 1936. 20. sz.

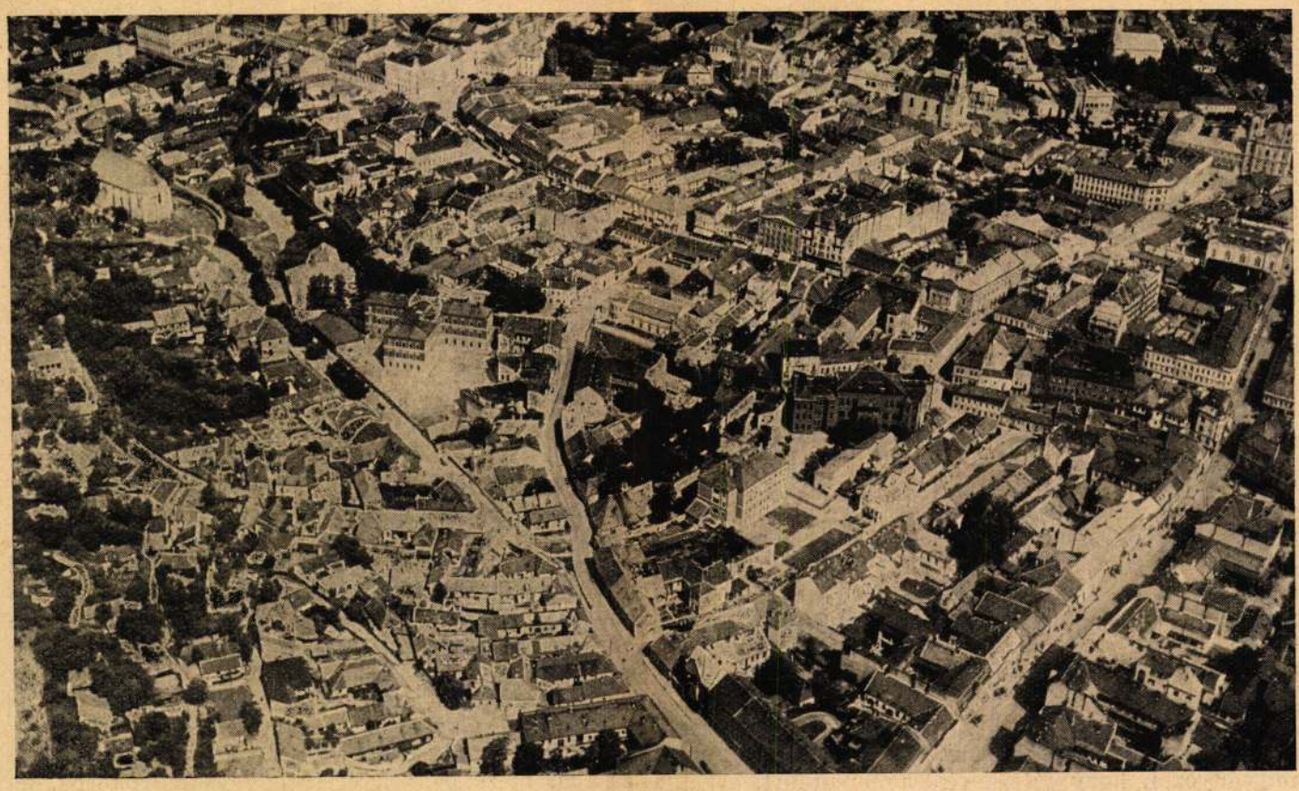

Magyar Képeskönyv. Miskolc város látképe. A *Miskolci Kirakat* című képeskönyvből, amely Miskolc idegenforgalmi hivatalának kiadásában most jelent meg

A Magyar Királyi Légügyi Hivatal engedélyével

fölöttünk halkan morogva vonulnak tovább a sárgás barnahátú felhők.

Mindegy, hogy májust vagy júniust írunk, elmúlással van tele a puszta. Még minden zöld, de már minden halott.

Tegnap is, amikor a Duna fölött csúf sárgabarna felhők morogtak és olyan fojtó és vad volt a hőség, hogy az embert halálos álmosság fogta el, aggódva néztem az égre. Évek óta városban élek, mondom, nincs egy talpalattnyi földem sehol, mégis ijedten dobbant meg a szívem.

Hová mennek megint ezek a förtelmes jégfelhők? Hová viszik a pusztulást, a sírást, a kétségbeesést? Olyan szegény a mi magyar földünk, annyi sovány magyar kar nyúl reszketve a kasza felé, hogy learassa a termést, hogy a búzából kenyere legyen! De a kalászból a magot kiveri a jég. És a gyümölcsösök, a szőlők... Életek és emberek reménysége. A mézsárga homok gazdag termését is elpusztítja a jég. A gyümölcsöt nem kell már leszedni, a szőlőből nem lesz bor. A jég arat.

Nem lehet az, hogy az ember teljesen elszakadjon a földtől, amelyből vétetett. Én a nagy emeletes házakból is a pusztára látok. És visszafojtott lélegzettel kísérem a földeken a fenn robogó jégfelhők árnyékát.

Emlékszem, egyszer gyerekkoromban is így néztem otthon a földet, mert az égen olyan rettenetesek voltak a felhők, hogy nem mertem felnézni. A dajkám állt mellettem, fogta a kezem. Pár perccel előbb a tornác még olyan forró volt, mint a kemence, most a fogunk vacogott a hidegtől. Fölöttünk már a levegőben úszott a jég. Aztán el kezdtek kopogni a földön a fehér, gyilkos kavicsok.

A dajkám szép, szőke parasztasszony volt, felemelt. (Neki volt a tanyában a legtöbb szeretője, de anyám mégsem küldhette el, mert mi gyerekek nagyon ragaszkodtunk hozzá. Mindig jókedvű volt és gyönyörűen mesélt. Hiába, a fantáziához szerelem is kell.) Én odabujtam a meleg nyakához és éreztem, hogy a könnyei összevegyülnek a könnyeimmel. Csodálkoztam, hogy sír. Többnyire csak nevetni láttam. A béresgazda, aki csuromvizesen rohant be a tornácra, megkérdezte:

— Miért sírsz, Juci?

A dajkám nem felelt.

— Ne sírj, — vigasztalta a béresgazda, — mindent bebiztosítottak. Nem lesz semmi baj.

A dajkám vállat vont. A könnyek vastagon peregtek le szép, rózsaszín arcára.

— Tudom, hogy aszekuráltattak a tekintetes úrék... De azért mégis... Minden elpusztul, a búza, a dinnyeföld, ez a gyönyörű kert, a kukorica. Amit ősztől idáig dolgoztunk, mind pocsékká van verve... A rózsák, a szőlő...

A jég pedig pattogott a földön, a fák derekán, a ház falán. Még a tornácra is bevert. Dajkám feltett a nagy fonott asztalra, odáig nem ért a jég. Eszemágában sem volt, hogy bemenjek a házba, neki sem. Megbabonázva néztük a pusztulást.

A tanya tele volt zajjal. A szél üvöltött s a menekülő jószágokat terelő emberek furcsa, rekedt hangon kiabáltak. A jég konokul hullott.

A dajkám hirtelen felmarkolt egy diónyi jeget és becsúsztatta a keblébe. A kezét összekulcsolta, imádkozott. A béresgazda is lehajtotta a fejét, levette a kalapját. Tudta ő is ezt a régi magyar szokást. Annyi üdvözlégyet kell imádkozni, amíg elolvad a jég a szívünkön. Juci mellén a piros rékli gyorsan átnedvesedett. Nagyon forró szíve volt.

Most már nehéz volna megtudni, hogy a Juci imádságától állt-e meg a jégverés akkor nálunk, vagy azért, mert a jégfelhők másfelé is igyekeztek pusztítani. De azóta, ha jégfelhőt látok, mindig imádkozom. Semmiféle termésre nem számíthatok, de mégis imádkozom minden termésért, mert a termés az élet s az élet jó.

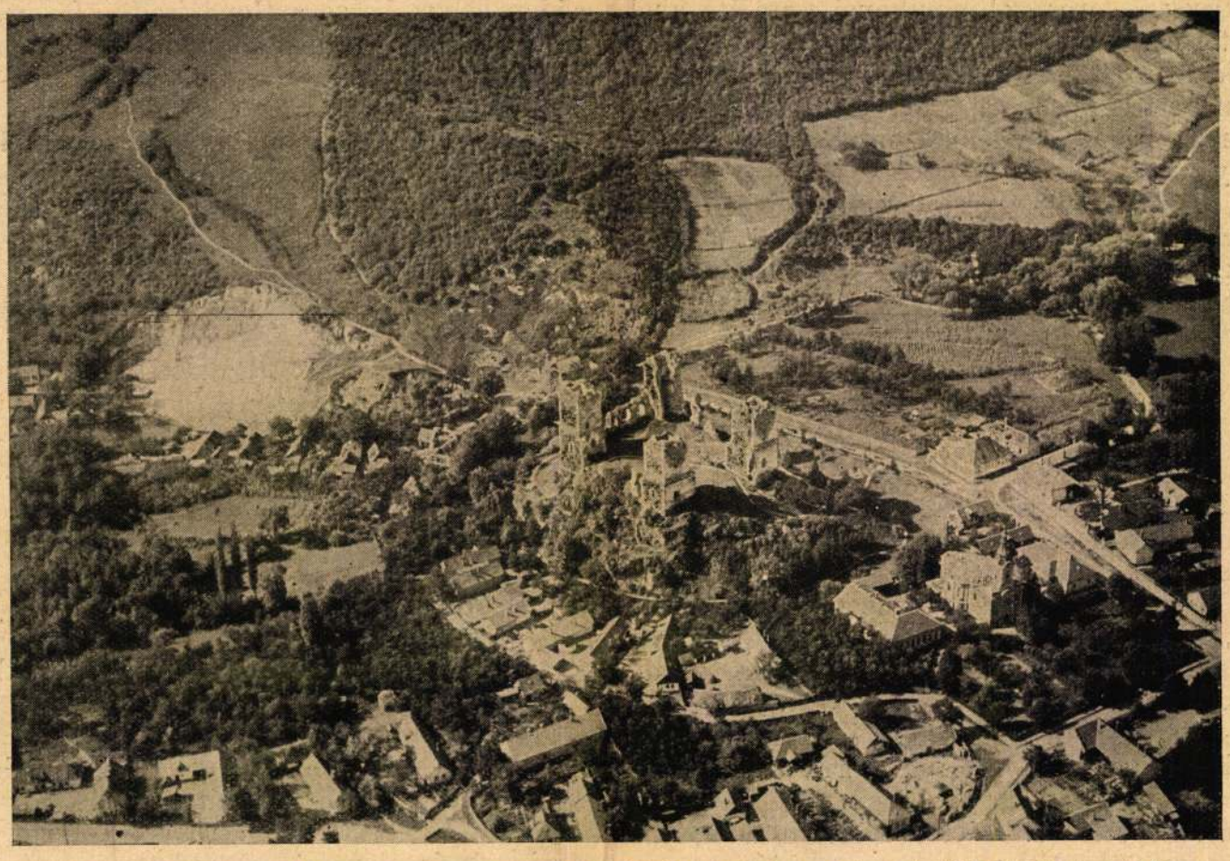

Magyar Képeskönyv. Diósgyőr látképe, Nagy Lajos király várának romjaival. A *Miskolci Kirakat* című képeskönyvből, amely Miskolc idegenforgalmi hivatalának kiadásában most jelent meg

A Magyar Királyi Légügyi Hivatal engedélyével

— Ez a papírlap fölér nekünk egy megnyert hadjárattal! Most már magam is azt mondom: győztél, Rákóczi! Köszöntelek, triumfátor! Ó, milyen gyönyörű ez; a magyar szabadság, melyet már elsirattunk, harmadnapra dicsőségesen feltámad sírjából!

A hercegné felkapott egy ezüst csengetyűt és addig rázta, míg be nem szaladtak az asszonyai.

— Hamar az udvarmestert! Vendégünk van ebédre! Fejedelmi lakoma legyen! Minden legyen, főleg pedig francia pezsgő, mert XIV. Lajos király egészségére iszunk!

Folytatjuk

Esti dal

Fájó a földi szerelem,
égi szerelem kell nekem.

Akit szerettem, elhagyott,
szeressetek ti, csillagok.

Hogy szeretett, tán mese volt,
szeress engem, bús, lenge hold.

Nem kell több földi szerelem,
szeress, ezüst-kék végtelen.

Nektek adom hű szívemet:
szeressetek, szeressetek.

ÖLBEY IRÉN

Jégeső

— Emlék —

Irta: **Zsigray Julianna**

A Jóisten belelát a szívekbe és a telekkönyvekbe. Csak Ő tudja egyedül, hogy nincsen abban semmi önzés, ha májusban izgatottan pislogok az ég felé.

Nézem, miképpen alakulnak a felhők? Szürkéskékek-e, dús esőt ígérők-e, vagy sárgásbarnák? A sárgásbarna koranyári felhőkből többnyire jég lesz. Jég, ami elveri a gyümölcsöt. A gyengezöld pici szilvák, almák, bársonytestű mandulák halálra sebezve hullnak le a földre. A jég megboronálja a búzát, a zsenge, zöld kalászokat összetöri, végigtapos a vetéseken. Kis csirkék, kis libák fejére halálosakat koppant. A réten legelésző csikók szép, arany szőrét véresre tépázza. Sallangosra szaggatja a kis kert kövér pünkösdi rózsáit. A veteményes kertből percek alatt csatateret csinál. A zöldborsón végighengerel. A karóra kapaszkodó futóbab indáit semmivé teszi, agyonveri a pici smaragd uborkákat, a most cseperedő paradicsom-, meg paprikabokrokat válogatás nélkül. Nincs kegyelem.

S a szél, amely előtte jár, száguldva, mint egy megvakult őrült, lecsavarja a fák karjait, feldönti a szénaboglyát és letépi a házak tetejét.

Ha ilyen jégverés után kilép az ember a házból, valami tébolyult, zöld ősz fogadja a kertben, a réten, a földeken. Zöld falombok, levelekkel teli gallyak hevernek a sárban, amelyben még parányi folyókban siklik a mélyebb részek felé a zavaros esővíz. A karcsú rózsafa megátkozva vergődik a földön, sok-sok fehér virág arca csupa sár. A szél akácfürtöket, szénacsomókat hordoz még a levegőben és

pikások, — oroszok! A pultavai csata óta, ahol Péter cár tönkre verte és török földre kergette svéd Károlyt, a moszkoviták úgy jártak-keltek Lengyelországban, mintha otthon volnának. Persze, békés szándékkal, mint a lengyel király szövetségesei.

A mulatozók egy pillanatra felriadtak a bor és a barátság mámorából és kúszált érzések közt nézték az oroszokat, akik egyenes sorokban, némán és feltartózhatatlanul vonultak, amerre a parancs küldte őket.

2.

Szienyiavszkát a striji kis kastélyában lepte meg a menekülő Rákóczi. A hercegné már tudott a szabadságharc bukásáról. Könnyek közt mosolyogva fogadta:

— Köszönöm, hogy egyenesen hozzám jöttél, fejedelem! De kihez is mehetnél, mikor boldogtalan vagy, mint a te Szienyiavszkádhoz?

Bevezette a budoárjába, leültette, azt sem tudta, mivel kínálja előbb: borral, illatos cukorkával, vagy pénzzel, — a bujdosónak erre is szüksége lehet! — csak mikor a fejedelem megnyugtatta, hogy nem szenved hiányt semmiben, kezdte kérdésekkel ostromolni.

Éleseszű, leleményes és politikai kérdésekben jóítéletű asszony volt, Rákóczi tehát szívesen beszélt neki a dolgairól.

— A fölkelésünk összeomlott. Béccsel talán bírtunk volna, de a pestissel nem.

— A jövőre nézve nincs semmi reményed?

— Mikor elindultam Magyarországból, mindenről lemondtam, de útközben olyan híreket vettem, hogy most már azt hiszem: az Úr megelégelte szenvedéseinket és mégis segíteni akar rajtunk.

— Csak nem a földieimben bízol? Mert akkor vízre építed a házadat! Ha ismered a népünk természetét, akkor tudod, hogy amennyire lángolni képes a diadalmas hősért, annyira lehűti a balsiker és szerencsétlenség.

— Nemcsak a te néped ilyen, hercegné, az enyém is. De nem is a lengyelekben bízom, hanem az orosz cárban.

— Jaj, drága fejedelmem, a világ legnagyobb zsarnokától várod te, hogy kivívja a magyarok szabadságát? Péter bottal veri a tábornokait és részeg fővel egyszer ki akarta végeztetni a tulajdon fiát... Olyan ez az orosz nép, mint a futóhomok: ha ellep egy földet, ott elfojt minden életet.

— Mégis tőle várok mindent és tudom, mit beszélek!

— Akkor hát hallgatlak!

— Tegnap még fekete volt körülöttem az egész láthatár, de most mindenfelől derül az ég. Amit az emberek elrontottak, azt csoda módon helyre hozza a Gondviselés. Képzeld, hercegné, útközben vettem a hírt, hogy József császár haldoklik!

— És ha csakugyan meghal?

— Vele kihal az Ausztriai Ház, mert Károly spanyol király, a Habsburg-család utolsó férfisarja, lemondott jogairól. Spanyolországban van, ahol erősen szorongatják a franciák. Nincsenek hajói, hogy hazajöhessenek. De nem is akar jönni, ő szívvel-lélekkel spanyol, még a császári korona sem kell neki.

— Ez valami, de nem minden.

— A római császárságban interregnum állott be. A birodalmi törvények szerint trónüresedés idején a rajnai és a szász választók kormányozzák a császárságot.

— A szász választó: Ágost, a mi lengyel királyunk!

— Ő maga akar német császár lenni.

— Meghiszem azt, de mi következik ebből?

— Legalább is, hogy Bécs nem számíthat többé a birodalom katonai segítségére.

— Ez jó hír! Nagyon jó!

— Van még jobb is. Angliában a wighek megbuktatták a háborúpárti Marlborough herceget. A parlament békét akar Franciaországgal és Ausztria elvesztette legerősebb szövetségesét.

— Ó, hiszen ez nagy szerencse! De mi van most már Péter cárral?

— Vágyainak netovábbja, hogy a Napkirály szövetségre lépjen vele. Ismételten megkért engem, járjak közbe a versaillesi udvarnál. Ifjú hadseregével, melyet eddig csak az északi harctereken próbált ki, szeretne beavatkozni az európai ügyekbe. Ő mindent azért tesz, hogy magára vonja az európaiak figyelmét.

— És mi hasznunk abból, ha szövetségese lesz a Napkirálynak?

— Kötelezettséget vállal, hogy mint XIV. Lajos szövetségese kiveri a németet Magyarországból és biztosítja nekem az erdélyi fejedelemséget.

— Add ide a kezedet, Rákóczi, — érzed, hogyan dobog a szívem? Most hamar mondd meg: hajlandó-e a francia király a szövetségre?

Rákóczi kivett a selyemtárcájából egy levelet és szó nélkül odaadta a hercegnének. Francia levél volt, az aláírója: *Louis!*

A Napkirály arra kéri Rákóczit, „drága rokonát, a hatalmas fejedelmet", nyerje meg Péter cárt a szövetség gondolatának. Egyébként pedig arról értesíti, hogy legközelebb elküldi az ő rendkívüli követét, Baluzet, akinek meghatalmazása lesz, hogy végleg megállapodjék a cárral.

Szienyiavszka megcsókolta a király levelét és azt mondta:

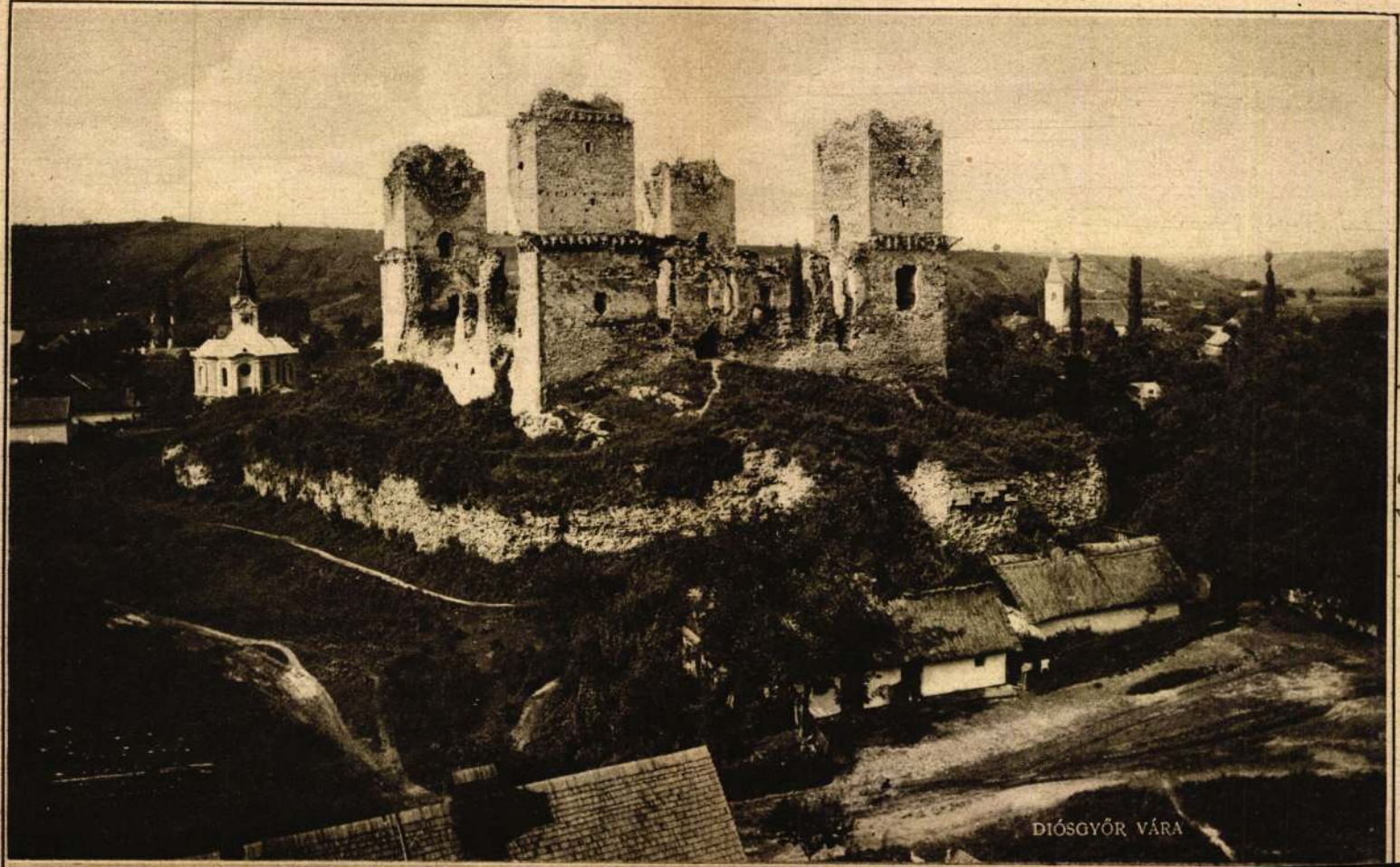

DIÓSGYŐR VÁRA

SOMOGYI MAGYAR PARASZTSZOBA

AZ ELŐKELŐ, NEMES TRADICIÓJÚ PANNONIA SZÁLLODA ÉS MŰKINCSEKKEL DÍSZÍTETT HALLJA BUDAPEST, RÁKÓCZI ÚT 5.

Vasárnapi Krónika

Irja Márai Sándor

A bűvész

A hét szomoru hőse ez az ur, akit a bíróság tizenkétrendbeli közokirathamisitásért hat hónapra itélt, s akit a vádirat, az ügyész, a védő és a bíróság váltogatva Kenyeres-Kaufmann — Kachán — Miklós — Mózes — Jakabnak neveztek. Az ember kifullad, amig e névsort leirja. Gusztustalan ügy, amely az elsőfoku bíróság itéletével egyelőre lekerül a napirendről; gusztustalan ügy, amely mellett mégsem lehet széljegyzet nélkül elmenni, mert fölkavart valamit az emberekben. Nem akarunk ügyészebbek lenni az ügyésznél; a vádlott személyéhez semmi közünk. Lehet, hogy Kenyeres, lehet, hogy Kaufmann, s nincs közünk keresztneveihez sem, melyek változatosak, mint egy spanyol infáns névlistája. A birói itélet mindenesetre megállapitotta, hogy az ember, akit Bajcsy-Zsilinszky Endrével szemben a legutolsó képviselőválasztáson, Tarpán megválasztottak, nem Kenyeres, hanem Kaufmann, vagy Kachán, nem Miklós, hanem Mózes, vagy Jakab. A bíróság megállapitotta, hogy a volt képviselő soha nem volt mérnök, jogtalanul használta a műszaki főtanácsosi cimet, megállapitotta, hogy soha nem volt ágostai evangélikus, s végül kimondta, hogy a vádlottat »tervszerüen megfontolt egyéni érvényesülés vezette az okirathamisitásokban«. A magyar társadalom mindezt higgadtan vehetné tudomásul, mert Kenyeres-Kaufmann egyéni sorsa s rendkivüli fregoli-képességei még nem jelentenek közügyet. Ami közügy, hogy Kenyeres-Kaufmann törvényhozó volt, pontosabban, hogy az lehetett; ami közügy, hogy hamis okmányok alapján megválaszthatták egy boldogtalan emlékü, de még mindig érvényes választási törvény gyakorlatának jóvoltából olyan emberrel szemben, mint Bajcsy-Zsilinszky Endre; s ami végül közügy, s amit meg kell kérdezni: mi történt volna, ha véletlenül kiderül a vádlottról, hogy nem is Kaufmann, nem is Kachán, hanem egyszerüen és igazán Kenyeres? Ez a kérdés, amely természetesen nem hangzott el a tárgyaláson, s amelyet most, mikor a bíróság végre megállapitotta a vádlott személyazonosságát, nem árt fölvetni.

Kenyeres-Kaufmann, stb. a tárgyalás után megkapta a sajtóban mind a méltatásokat, melyek megillették. Megirták róla, hogyan tört a karriér után, hogyan férkőzött közéleti előkelőségek bizalmába, hogyan lett belőle reformifju, törvényhozó, aki »*abban a finom bőrtáskában, amelyben most a védelmi iratokat tartja, éveken keresztül törvénytervezeteket rejtegetett, amelyeket elvitt a miniszterelnökségre*« — mint védője a főtárgyaláson mondotta. És: »*Több, mint két éven keresztül közvetlenül a miniszterelnök ur mellett működött és az ország nagy ügyeinek intézésében vett részt, a legnagyobb államtitkokat bizták reá.*« (Szakasz a védő beszédéből.) És: »*Őt akarták szénkormánybiztosnak kinevezni, de nem fogadta el . . .*« (Megint csak a védő.) S végül: »*A vádlott nagyon magas pozicióra emelkedett, ezért irigység szállta meg azokat, akiknek fájt ez az emelkedés . . .*« (A védő végszavából.) Ezt megelőzően mondta az ügyész, hogy «a vádlott a személyváltozás nagy bűvésze volt», aki 1919 végén bukkant fel Budapesten, kezdetben magántitkár volt, majd szakértő a szénkormánybiztosságnál, majd szénügynök, s végül képviselő és bűvész. Mindez érdekes és egyénien jellemző Kenyeres-Kaufmannra; de még sokkal inkább jellemző a korszakra, amelynek átmenetileg olyan nagysága lehetett, hogy aktatáskájában törvénytervezeteket hordott fel a miniszterelnökségre. A bűvészhez semmi közünk. De azok, akik gyanutlanul felültek mutatványainak, végre is közügyet csináltak belőle. A bűvész, védője szerint, az ország nagy ügyeinek intézésében vett részt; s az ország közönségének, most, a per első szakasza után, joga van hozzá, hogy alaposan szemügyre vegyen valakit, aki a nagy ügyeket intézhette, s csodálkozva kérdezze egy rendszertől, mit szeretett e fenoménban? Képzeljük el, hogy Kaufmann stb., nem titokzatos körülmények között született, nem a béli rabbi fogadott fia, nem szénügynök, hanem szabályos Kenyeres. El tudom képzelni azt is, hogy valaki Kaufmann és szénügynök, s a tetejébe tisztességes és tehetséges

ember, akit érdekelnek a közügyek, s van néhány honmentő ötlete, melyeket sürgősen közölni óhajt a miniszterelnökkel. Joga van hozzá; de fogadást ajánlok — egy Kenyerest száz Kaufmann ellen —, hogy nem csinálnak belőle Tarpán képviselőt. Nem csinálnak belőle képviselőt, s nemcsak, vagy talán nem is azért, mert Kaufmann, hanem, mert ahhoz, hogy valaki az ország dolgába szóljon, ahhoz, hogy közügyekkel foglalkozzon, bizonyos szellemi képesités, bizonyos közéleti minősités szükséges; legalább igy volt a multban, s a Kenyeres-Kaufmann-ügy tanulságain okulva az ország közönsége valószinüleg elkövet majd mindent, hogy igy legyen a jövőben is. Valaki lehet Kaufmann és szénügynök, s felléphet sikerrel egy demokrata kerületben; de a kerület valószinüleg megnézi a maga Kaufmannját, mielőtt beengedi a parlamentbe. De, álmodozva kérdezzük: ha ez a Kenyeres csakugyan Kenyeres, tehát nemcsak bokavágós modorában, snájdig kérlekalássan-beavatottságában az, hanem származás szerint, nevelés szerint az, akinek mondotta magát: akkor is, micsoda jogcimen kivánkozott a parlamentbe? . . .

S ez a kérdés, amely messze tulhangzik a siralmas vádon, hogy ez a bukott fregolija a magyar közéletnek zsidó, vagy nem zsidó, Kenyeres, vagy Kaufmann? Itt a kérdés, a *szelekció kérdése*, amelyet egyre hangosabban kell ismételni. Nemcsak a politikában. Nemcsak a képviselőválasztásokon. Fel kell vetni, minden alkalommal, valahányszor hivatalos kézzel állást, szerepet, minősitést osztogatnak: a »ki vagy?« helyett és mellett a »mit tudsz?«-kérdését is. Ma olyan becses minden talpalatnyi hely ebben az országban és nemcsak a képviselői padsorban becses. Minden munkahely, minden iróasztal, minden műtőasztal, minden mérnöki rajzasztal, minden tanári és tanitói dobogó becses. Az okmány, a diploma, az egyszerü hivatalos képesités már régen nem ad exkluziv jogcimet arra, hogy birtokosa helyet kérjen a közéletben; az élet kegyetlen versenyében a diplomán tul, a származási okmányok természetes rendbenvalóságán tul megkövetelik azt a másik képesitést, amelyet minden bizottságnál szigorubb vizsgáztatók mérlegelnek: alkalmas vagy-e, odavaló vagy-e, tudsz-e valamit, amit csak te tudsz és olyan nagyon tudsz, hogy nem lehet nélkülözni, adni kell neked is egy karéjt az ország szükös kenyeréből? Az a száz- és százezer diplomás mérnök, orvos, ügyvéd, technikus, jogvégzett és általában egyetemvégzett ember, aki az elmult tizenöt esztendőben, mikor már megedzette a háboru pokla, vagy a béke purgatóriuma, mikor már sorbaállt és levelezett mindenhol és mindenkivel, ahol s akitől remélte, hogy egy műtőasztal, vagy egy rajzasztal kerül számára, az a sokszázezer deresfejü magyar középosztálybeli névtelen, aki már régen feladta a reményt, hogy valaha is élhet hivatásának, beéri, ha valamilyen közömbös, szellemétől és képességeitől idegen munka fedezékében meghuzódhat, aki már — s talán ez az értelmiség igazi tragédiája —, lemondott a hivatásáról, s beéri, alázatosan és csendesen beéri a munka melléktermékeivel, a kenyérrel, joggal kérdi: ha Kenyeres nem Kaufmann, hanem Kenyeres, milyen jogcimen adtak neki helyet a parlamentben? Elég megfelelő pillanatban kéznél lenni és Kenyeresnek lenni, divatos jelszavakat ropogtatni ahhoz, hogy egy rendszer beengedjen valakit az országházba? Az a fiatal képviselő, aki a régi Magyarországon fellépett, fel mert lépni egy kerületben, nemcsak születési anyakönyvi kivonattal igazolta jogcimét és hivatottságát. A régi magyar parlamentnek voltak fiatal képviselői: de egy Andrássy Gyula, aki huszonöt éves korában került a képviselőházba, egy Apponyi Albert, aki huszonhatévesen, egy Putnoky Móric, Szüllő Géza, Rakovszky Iván, Bethlen István, akik huszonöt-huszonhat életév körül léptek fel és kaptak mandátumot egy-egy kerületben, nemcsak atyafisági nexusra hivatkozva, nemcsak eredeti és hamisitatlan okmányaikra csapva követeltek helyet a magyar közéletben; hanem

korai készültségük, egyéni tudásuk, jellemük és szellemi kiválóságuk jogositotta fel őket, hogy odaálljanak választóik elé. De Kenyeres? Mit végzett Kenyeres? Iskoláit félbehagyta, hamis cimeket ragasztott a hamis nevek mellé, s minden képesitése annyi volt, hogy éppen ott volt s nagyon hangosan volt ott, mikor reformifjakat kerestek az uj ezredév megnyitásához.

Ez a közügy a bonyolult nevü közéleti férfiu esetében; ez, s nem is az, Kaufmann-e, vagy Kenyeres? A szelekció nagy ügye az, amely joggal foglalkoztatja ez eset ürügyén azt a társadalmat, amely megrettenve látja, hogy átváltozó bűvészek törvénytervezetekkel a finom aktatáskában járkálhattak fel a miniszterelnökségre, egy korszakban, amely öntelten és harsányan hirdette magáról, hogy megreformálja a korhadt magyar közéletet. Korhadtabbat, mint ez a Kenyeres, gyanusabb reformot, mint amilyet ez a Kaufmann rejtegetett az aktatáskában, elképzelni is nehéz; s ez volt a szellem, a bűvész aktatáskájának szelleme, amelyből az ország egyetlen polgára sem kér többé; a Kenyeresek éppen olyan kevéssé, mint a Kaufmannok. A bűvész, aki a rosszul sikerült mutatványszám után eltünik a közélet süllyesztőjében, ne remélje, hogy valamilyen uj jelmezben és politikai álszakállban mégegyszer becsalogathatja bódéjába a publikumot. Tessék megtanulni elébb a mesterséget; aztán következhet a mutatvány és a tányérozás.

Omladoznak a magyar lovagkor egyik legnevezetesebb emlékének, a diósgyőri ősi várkastélynak tornyai

A tornyok leomlása a vár egyéb részeit is pusztulással fenyegeti

Miskolc, jan. 29. *(A Pesti Hirlap tudósitójától).* Az évek óta folyó ásatások napvilágra hozták a magyar lovagkor egyik legnevezetesebb emlékének, a *Nagy Lajos* idejében épült diósgyőri várkastélynak maradványait. Felszinre került a várkápolna is a hozzávezető diszes folyosóval. Ráakadtak az udvari fedett folyosó részben sértetlen faragott oszlopaira, a lovagterem maradványaira és a várudvar remek kiképzésü kutjára. A vár négy tornyának feltárását ezideig azért halogatták, mert a tornyokról esős, szeles időben állandóan omladoznak a kövek. Legrosszabb állapotban a *délnyugati torony van*, amelynek átvizsgálása pedig nagy eredménnyel kecsegtet, mert itt néhány évvel ezelőtt működvelő régészek egy értékes aranyserleget találtak elásva.

Az utóbbi napokban olyan hirek terjedtek el Miskolcon, hogy a tornyok az őszi esőzések következtében még jobban meglazultak s a rájuk rakódott nagytömegü hó sulya alatt omladoznak. E hirekkel kapcsolatban kérdést intéztünk *Kövess János* főerdőtanácsoshoz, aki nagy hozzáértéssel vezeti az ásatásokat dr. *Lux Kálmán* műegyetemi tanárnak, a *Műemlékek Országos Bizottsága* elnökének utmutatásai szerint.

— Sajnos, a diósgyőri vár négy tornyának rohamos pusztulásáról szóló hiresztelések igazak — mondotta a főtanácsos. — Már évek óta tapasztaljuk, hogy a remek épitmények, amelyeket *Nagy Lajos* király korszakában valószinüleg olasz épitőmesterek épitettek, omladozóban vannak. A tornyok alapozása nagyon erős, ott nincs veszély, a tetőket és a falazatokat azonban annál inkább pusztulás fenyegeti. A kitünő terméskövekből épült toronyfalak egyre gyengülnek, meglazulnak és egy-egy kemény tél vagy nagyobb esőzés után kövek válnak le róluk, néha sarokkövek is. *A tornyok pusztulása igy lassan, de biztosan bekövetkezik*, ha nem történik sürgős intézkedés azok megóvása céljából. Az erősen megrongált *délnyugati torony bármely napon beomolhat és örökre eltünhet a föld színéről. A tornyok leomlása a várnak még álló egyéb részeit is pusztulással fenyegeti.* Agyonzuzhatja a még álló, de már szintén roskadozó teremfalait is.

Kövess főtanácsos a *Műemlékek Országos Bizottságához* sürgős felterjesztéssel fordult, amelyben felhivta a figyelmet a veszedelemre és egyuttal rámutatott arra, miként lehetne a további pusztulást megakadályozni. A főtanácsos szerint a várromok ujjáépitése, vagyis a Mátyás király korabeli formájában való ujjáalakitása volna a legszebb feladat. Ha azonban anyagi okok miatt, ez nem volna keresztülvihető, a vár omladozó tornyait alapos javitásnak kellene alávetni. A mai épitőművészet már ismer olyan eljárásokat, amelyek az utókor előtt drága épitményeket a legteljesebb biztonságban tudják összeforrasztani és a legkésőbbi korokig megőrizni. Ilyen eljárásokkal dolgoztak az olaszok is a legutóbbi itáliai ásatások során, amikor *Ostia, Herculánum* és más ókori városok értékes romjait évszázadokra konzerválták.

Ajánlások a lovasberényi mandátumra

Szombaton nyujtották be a lovasberényi kerületben a képviselőjelöltek ajánlási ivüket. *Kommer Gyula*, a Nep hivatalos jelöltje, 6291, *Griger Miklós*, az egyesült kereszténypárt hivatalos jelöltje, 6028, vitéz *Endre László* nemhivatalos Nep-jelölt, 1137 ajánlást nyujtott be.

A MAGYAR KIR. ADÓZÓK R.-T. OSZTALÉKA

IRTA: HEGEDÜS LORÁNT

Tisztelt Közgyülés! Miután sorra összes részvénytársaságaink megtartják közgyüléseiket, illőnek tartottuk a Magyar Kir. Adózók R.-T.-t is egybehivni. Megbeszélésünk tárgya, mint a többi közgyülésé, az osztalékpolitika lesz. Miként a napokban a t. részvényesek értesültek, általános nagy izgalom van a budapesti piacon atekintetben, hogy vajjon melyik osztalékpolitikát kell a részvénytársaságoknak választaniok. Az egyik nézet azt tartja helyesnek, hogy amelyik vállalat megszerezte az osztalékot, azt fizesse ki részvényeseinek; ha többet keresett, mint tavaly, emelje fel osztalékát, mert szerintük helytelen a tőkegyűjtést megakasztani abban a pillanatban, amidőn az a nagyobb medencéből, tehát a részvénytársaságtól, a kisebb tartályokig, vagyis a részvényes zsebéhez jut el. Hivatkoznak arra is, hogy Németországban, amely rendkivül szigoru osztalékpolitikát folytat, külön rendelet engedte meg, hogy a társulatok 4 százalékról 5 százalékra emelhessék osztalékukat, holott nálunk legkitünőbb papirjaink 3 százaléknál többet nem jövedelmeznek. Végül hivatkoznak arra, hogy különféle körülmények folytán egyes kitünő bank és ipari társaságaink évek óta nem fizethettek osztalékot, holott azóta megerősödtek, a megkeresett összeg rendelkezésre áll és ennélfogva az osztalékfizetés, vagyis az osztaléknak semmiről valamivé való fölemelése közérdek volna.

Mindezekkel az érvekkel szemben áll a Magyar Nemzeti Banknak és a Pénzintézeti Központnak az az álláspontja, hogy nem tanácsolja az osztalékok fölemelését. Azt követeli a részvénytársaságoktól, hogy a megkeresett összeget belső tőkegyüjtésre használják. És indokolja ezt az álláspontot azzal, hogy erre a belső tőkegyüjtésre nálunk szükség van, mert külföldi hitelezőinkkel nem vagyunk rendben. Ha tehát a külföldi hitelezők azt vennék észre, hogy nálunk tulbő osztalékra van kilátás, méltánytalan kivánságokkal állnának elő és követeléseikkel a magyar közgazdaságra oly terheket zuditanának, amelyeknek rossz hatását esetleg valutánk is megérezné.

E két áramlatnak, az osztalékosoknak és osztalékelleneseknek összeütközéséből az az állapot alakult ki, hogy részvénytársaságaink általában nem emelik osztalékukat, amit a magunk részéről helyesnek tartunk abban az esetben, ha az osztaléknak ez a visszatartása rövid ideig tart. Ha a Nemzeti Bank elnökének és pénzügyminiszterünknek az a nézete, hogy egy-két év alatt rendbe tudunk jönni a külföldi hitelezőinkkel, akkor ezért a nagy célért érdemes meghozni azt az áldozatot, hogy a részvényesek, akik tőkéjüket valamely vállalatba fektették, osztalék nélkül maradjanak, vagy csak a tavalyi kisebb osztalékot kapják. Viszont ez a kisebb osztalékos állapot sokáig nem tarthat, mert hiszen a tőke, ha nem kamatozik, elveszti tőke-jellegét és az országnak amugy is nagyon kis tőkeképzési lehetőségét még jobban lecsökkenti, jobban mondva, a részvényvásárlástól elriasztja a közönséget.

Tisztelt Közgyülés! Midőn mindezeket egybevetjük, mi, mint magyar kir. adózók, különösen pedig azok, akik a városi lakosságot képviseljük, kijelentjük, hogy mi már ugy az állam, mint a többi közhatóságok részéről annyi teherrel vagyunk megáldva, hogy ezen közosztalékunknak fölemelését semmi esetre sem tartjuk kivánatosnak. E teher nagysága csak most jutott nyilvánosságra, midőn napvilágra került dr. Fellner Frigyesnek, a József Műegyetem kiváló tanárának »Adótehermegoszlás« cimü munkája, amelynek nevezetességét növeli az, hogy tudós szerzője a módszert, amellyel dolgozott, már a tavaly ősszel Athénban tartott nemzetközi statisztikai kongresszuson bemutatta, azért ott általános elismerést nyert a magyar tudományos irodalom számára és a párizsi akadémián tartott felolvasásában is utalt rá.

A Fellner-módszer alkalmazásának eredménye az, hogy mi, a Magyar Kir. Adózók R.-T. tagjai, ki tudjuk számitani a saját osztalékunkat, amire eddig képesek nem voltunk. Igy megállapitható az, hogy összes közszolgáltatásaink, egyenes adókat és görbe adókat összeszámitva, a társadalombiztositási terhekkel, de az illetékek nélkül 1932-ben 938,078.293 pengőre, tehát majdnem egymilliárdra rugtak. Nevezetes eredményre jutunk, ha ezt az óriási terhet elosztjuk az egyes foglalkozási ágak között, amikor az az egészen váratlan eredmény áll elő, hogy a mezőgazdaság az összterhek 24.14 százalékát viseli, a bányászat és ipar 30.35 százalékot, a kereskedelem 15.82 százalékot, az értelmi foglalkozások 3.16 százalékot, a közalkalmazottak 5.67 százalékot, a magánalkalmazottak 2.47 százalékot viselnek és a vagyonhozadékra 18.39 százalék jut. Ez azt jelenti, hogy az a sokszor vallott álláspont, amely szerint nemcsak a mezőgazdaság tartja el a magyar államot, hanem az ipar, a kereskedelem és az értelmi foglalkozások is, végre világos és számszerü bizonyitékhoz jut.

De Tisztelt Közgyülés, még nagyobb eredmény van abban, hogy a mi teherosztalékunk nagysága a maga egész dermesztő valóságában bontakozik ki a számsorokból. Megállapitható az, hogy ha az egyenes adók főösszegét, amely 513,239.420 pengő, összevetjük a nemzeti adóalappal, akkor kisül, hogy az egyenes adóztatási teljesitőképesség 86.82 százalékig van igénybevéve, ami más szóval azt teszi, hogy a népesség adóereje csaknem teljes egészében van kiaknázva és az egyenes adózás terén elérkezett az ország a tuladóztatás határáig, a fogyasztási és egyéb közvetett adók jelenlegi terhének figyelembevételével. Ha tehát a fogyasztási és egyéb közvetett adók terhe még fokozódnék, ugy a népesség adóereje annyira csökkenne, hogy még kevesebb adóalap maradna az egyenes-adóztatás céljaira.

Tisztelt Közgyülés! Mindebből az következik, hogy a bankok és iparvállalatok, a Nemzeti Bank és a pénzügyminiszter ur disputálhatnak azon, hogy milyen osztalékpolitikát folytatnak, az bizonyos, hogy mi a magunk teherosztalékát tovább emelni nem vagyunk képesek.

Manila templomai

Készülődés a nemzetközi Eucharisztikus Nagygyülésre

A Pesti Hirlap különtudósitójának jelentése.

(Copyright by United Press.)

Manila, jan. 30. Földrengés, tüzvészek, forgószelek, kinai zavargások, brit csapatok és — az idő, sok kárt tettek Manila és környéke legnagyobb templomaiban. De a február 3-tól 7-ig tartó nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus alkalmából a legtöbb templomot átépitették vagy kijavitották; már uj arcukat fogják megmutatni az Eucharisztikus Nagygyülés résztvevőinek.

Ezeknek a javarészt XVII. században épült templomoknak sorsa sok értékes adatot őriz a szigetország történelméből, amelyet *Maghellan* fedezett fel 1521-ben. A Fülöp-szigetek legrégibb katolikus temploma a manilai *Agoston-templom*, amelyet 1762-ben a brit megszálló csapatok feldultak, a Fülöp-szigetek első spanyol kormányzójának, *Miguel Lopez de Legaspi-nak csontjait őrzi.* 1898-ban az Agoston-templom szentélyében irták alá azt az egyezményt, amelynek alapján az amerikaiak szállták meg Manilát.

A korra második katolikus templomot 1606-ban épitették *Bagayumban*, Manila közelében egy szerzetesrend tagjai. Két év mulva, 1608-ban, *Manila óvárosában* épült egy katolikus templom. Általában a XVII. század eleje a gyakori templomépités ideje volt. Ez az időszak lezárult az 1639. évi kinai zavargások folyamán, amikor például *Antipolo-ban*, Manila szomszédságában félbeszakitották a megkezdett templomépitést. Ez a templom, amelyet már előbb kétszer rongált meg a földrengés, a kinai zavargások során leégett.

Amikor *Dewy* commodore hajóhadával 1898-ban Manilánál harcolt, a katolikusok ezrei térdeltek a *Kapucinusok templomában* és imádkoztak. A manilai katolicizmus történelmi feljegyzései egyébként erről a templomról a következőket mondják: „Abban az időben, amikor Manilának majdnem valamennyi templomát katonai szállásokká alakitották, a kapucinus papok bevonultak uj templomukba, amelynek oltárán *a béke igérete, a lourdesi szűznek megkapóan szép képe áll.*“ Nevezetes emlékek füződnek a *Quaipo-templomhoz* is. Egy évtizeddel ezelőtt ezt a templomot a tüzvész majdnem teljesen elpusztitotta. Hamarosan felépitették és legnagyobb nevezetessége a *„fekete Krisztus“*, egy életnagyságu szobor, amelyben *nem tett kárt a tüz.* Ezt a szobrot, amely mintegy háromszáz évvel ezelőtt Mexikóból került Manilába, tömegesen látogatják a jámbor katolikusok. Egyszer egy évben általános hódolat közben éjjel körülviszik a város utcáin.

Az épitészek és müértők által legszebbnek itélt manilai templom egy jezsuita templom, amelyet 1889-ben épitettek és *Szent Ignácnak* szenteltek.

Diopsid, a [illegible] tartozó, $(SiO_3)_2MgCa$ összetételű ásvány. Kristályai karcsú oszloposak, ritkábban táblásak, színtelennek vagy zöldesek. Előfordul a krassószörénymegyei Vaskőn és Csiklovabányán, de legszebb kristályait a piemonti Alavölgyből ismerjük. Ékkőül csiszolják. KOCH S.

Dioptáz, más néven *réz- vagy kirgizsmaragd*, savanyú ortoszilikát ásvány, SiO_4CuH_2. Hatszöges rendszerbe tartozó oszlopos kristályainak színe méregzöld, áttetszőek, átlátszóak, fényük üvegfény, keménységük öt. A kirgiz pusztából kerültek az első darabok forgalomba s hosszú ideig itt volt a legjobb lelőhelyük. Újabban Délafrikában az Otavi hegységben találták gyönyörű példányokban. Nagy ritkaságként fordultak elő kristálykái a biharmegyei Rézbányán. KOCH S.

Dioptra (gör.), irányok kitűzésére és szögek mérésére való készülék, mely okulárból és tárgylencséből áll; ezek vagy egy vonalzóval vannak összekötve (vonalzós dioptra), vagy összeköttetés nélkül állnak egymás mellett. A szemlencsének van egy nézőlyuka v. rése,

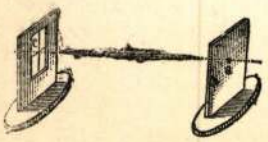

Dioptra

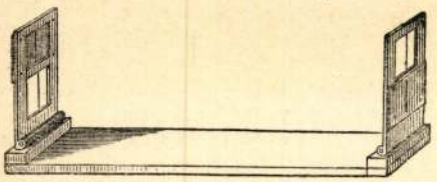

Vonalzós dioptra

melyen át a hajszállal ellátott tárgylencsén (objectiv) keresztül irányoznak. PÁLL A.

Dioptria, az optikai lencse fénytörő erejének a szemészetben és a szemüvegoptikában szokásos megjelölése. Gyüjtőlencséknél a lencse méterben mért gyüjtőtávolságának reciprok értéke (1 méter gyüjtőtávolságú lencse 1 dioptriás, ½ m gyüjtőtávolságú 2 D, 2 m gyüjtőtávolságú ½ D); szórólencse annyi dioptriás, ahány D-s gyüjtőlencse hatását közömbösíti. Nem csak a szemüveglencse fénytörését mérjük dioptriákban, hanem a szemnek mint optikai rendszernek az egész fénytörését és fénytörési hibájának (ametropia) értékét is. LIEBERMANN L.

Dioráma (gör.), a. m. áttetsző kép. Újabban tájképeket sztereoszkopikusan, tehát plasztikusan bemutató készülék vagy hely értelmében is használt kifejezés; eredetileg (Daguerre 1822, Gropius) oly készüléket jelentett, melynek segélyével ugyanazt a képet az egyes napszakoknak megfelelő különböző megvilágításban lehetett bemutatni (szürkület, nappal, naplemente, éjjel). DÉR Z.

Diorit, szemcsés, ritkán porfiros szerkezetű mélységbeli magmatikus kőzet, melynek uralkodó alkotórészei savanyú palgioklászok (oligoklasz, andezin, labradorit) és biotit vagy amfibol. Kevés kvarcot rendesen tartalmaz. Járulékos alkatrészek apatit, magnetit és néha zirkon. A tömött szövetű kőzet színe rendesen sötétzöldes. Az uralkodó színes elegyrész szerint megkülönböztetünk biotitdioritot, amfiból dioritot és augitdioritot. A régi Bánátban (banatitok), a Hegyes-Drócsa vidékén, a Csehszász-Érchegységben, Thüringiában, a Harzban elterjedtek. Érdekes és szép változata a korzikai gömbdiorit. KOCH S.

Diósberény, nagyközség Tolna vm. simontornyai j.-ában, (1920) 1117 lak. Postahivatala van, u. t. Gyönk.

Dioscorea *L.*, a Dioscoreaceae család génusza, mintegy 600 faja főleg a melegebb tájakon honos. Kapaszkodó növények, vastag rhizomával és nyílalakú, vagy sallangos levelekkel. Egyes fajokat a melegebb tájakon termelnek. Rhizomájuk «yamsgyökér» vagy «kenyérgyökér» néven ismeretes. A *Dioscorea elephantopus* rhizomáját a Fokföldön «hottentota kenyér»-nek nevezik s a lakosság fontos tápláléka. Számos fajt üvegházainkban kultiválnak. PALIK P.

Dioscoreaceae, az Egyszikűek *Liliiflorae* sorozatának családja, mintegy 650 faja főleg a Trópusokon honos. Kúszó, kapaszkodó növények; leveleik átellenes vagy váltakozó állásúak; virágzatuk fürt. Rhizomájuk keményítőben dús. PALIK P.

Diósd, nagyközség Fejér vm. váli j.-ában, (1920) 986 lak. Vasútállomása (Nagytétény-Diósd), postai ügynöksége van, u. t. Nagytétény. Régen híres bortermelő hely volt. Szarmáciai mészkőbe vájt pincéi ma is megvannak. Itt töltötte vértanusága előtt utolsó éjszakáját Szt. Gellért. Diósdon fogták el IV. István királyt. P. ORMÓS J.

Diósgyőr, nagyközség *Borsod*, Gömör és Kishont e. egyesített vm. miskolci j.-ában, a Szinva patak regényes völgyében, (1930) 20.801 lak. Régen fallal kerített város volt, lakói földmíveléssel foglalkoztak. Újabban a lakosságnak csak 5.4%-a őstermelő, 13.1%-a bányász, 60.3%-a vasmunkás. Kőszénbányája, nagy vas- és acélgyára, továbbá régi híres papirosgyára van.

tatnak, melyek szerint a kánonjogi irodalom megkülönbözteti: az ivreai kéziratot, a bővített Hadriánát, a vatikáni kéziratot stb.

Dionyziosz az *idősebb*, szirakuzai tirannus (önkényuralkodó), szül. Kr. e. 430-ban, megh. 367-ben. Mint tiszt Akragasz ostrománál kitüntetvén magát (406), egyik hadvezérré választották. Hadvezértársai ellen vezetett ügyes politikával sikerült kivinnie, hogy egyedüli hadvezér maradt, sőt személyes biztonságára 600 zsoldos tartását engedélyezték (405). Ő ennek a létszámnak majdnem a kétszeresét fogadta fel s ezekre támaszkodva önkényesen intézte az állam ügyeit. Diadalmasan harcolt a púnokkal és elhódította tőlük Szicília nagy részét; Itáliában gyarmatosított. Céltudatos, jutalmazni és büntetni egyaránt tudó uralkodó volt, aki városát korának leghatalmasabb görög államává fejlesztette. Spárta oldalán részt vett a peloponnézoszi háborúban is. Tehetséges író volt; öt drámája egyikével Athénben babért nyert. BUDAY Á.

Dionyziosz, az *ifjabb*, az idősbnek fia és utóda, szül. 392 körül, megh. 337-ben Kr. e. Gyöngekezű uralkodó, élvezethajhászó, szeszélyes ember volt, de az irodalom és a bölcselet iránti némi hajlandósággal. Trónrajutása után békét kötött Karthagóval s Dion tanácsára udvarába hivatta Platont. Dion 356-ban elűzte, mire Lokroiban telepedett le. Tíz év mulva (346) visszatért ugyan, de három évvel később a Timoleon vezetése alatt kitört lázadással nem bírván, szabad elvonulást nyert, Korinthoszba ment és ott élt haláláig. BUDAY Á.

Dionyziosz *(Halikarnasszoszi)*, görög szónok és történetíró. Kr. e. 30-ban került Rómába, hol előkelő körökben szónoklatot tanított és anyagot gyüjtött római történetéhez, mely Kr. e. 8-ban jelent meg, 20 könyvben *Romaiké archaiologia* címen s a város alapításától Kr. e. 265-ig, az első púnháborúig terjed; reánk az első tíz könyv s a 11. könyv részlete maradt. Főmunkáján kívül szónoklattani kisebb munkái és levelei maradtak fenn. BUDAY Á.

Dionyziosz *Areopagitész*, óegyházi misztikus. Voltaképen Ál-Dionyziosz, az 500 körül keletkezett 4 misztikus irat (a mennyei és egyházi hierarchiáról, Isten neveiről, a misztikus teológiáról) ismeretlen szerzője, aki magát az Apostolok Csel. 17, 34-ben említett Dionyziosz Areopagitésszel akarja azonosítani. WICZIÁN D.

Dionyziosz Periégétész, alexandriai görög földrajzíró. Hadrianus római császár korában a Kr. u. II. sz. első felében írta le 1185 hexameter-sorban, az ő korában már elavult régebbi források alapján, az akkor ismert tengereket, azok partvidékét és szigeteit. A IV. és VI. sz.-ban latinra fordították és tankönyvül használták. BUDAY Á.

Dionyzosz (gör.), a természet életadó erejének trákiai eredetű görög istene. Sötét éjjeleken, lobogó fáklyák fényénél, ércből való üstdobok, csörgők és sípok hangjára lejtett szilaj táncokkal és euhoë (evoë) kiáltások közt tisztelték a legtöbb helyen. Tiszteletének ettől az eredeti módjától nyerte *Bakchosz*, *Bromiosz*, *Eüiosz* s más ezekkel rokon neveit. Az egyik görög mitosz szerint Zeusz és Szemelé fia. Ő kezdte a szőlőtermesztést s annak művelését duhaj nők (bakchai, mainadesz), szatírok, szilénoszok stb. társaságában terjesztette a földön. Ő maga ez alkalommal oroszlánoktól vagy tigrisektől vont kocsin vonult Egyiptomból Indiáig, borostyán koszorúsan, kezében szőlőfürtökkel díszes kormánypálcával (thyrszosz). Másik mitoszváltozat szerint Perszefoné fia volt, kit Zeusz kígyó képében nemzett; egyébként mellékneveinek és az azokkal kapcsolatos mitoszoknak száma igen nagy. Kedvelt állatai az oroszlán, párduc, kos és bika. — A görögök mindenfelé tisztelték a kedélyek többkevesebb túlcsapongásával. Attikában négyféle ünnepe volt. A kicsit minden faluban megtartották, december hónapunk valamelyik napján. Amolyan álarcos felvonulások voltak ezek s idővel valóságos színielőadásokká fejlődtek. A hat napos *nagy* vagy városi dionyziát Athénben az Akropolisz déli oldalán, márciusban rendezték, ahol az istenség szentélye volt. Ott volt a színház is, melyben az ünnepi felvonulást befejező táncokat lejtették az oltár körül és az istenség életét és szenvedéseit tárgyaló tragédiát előadták. A másik két ünnepség a lenaia, jan. 12-én és az anthisztéria, febr. 11—13-án. — A rómaiak *Bacchus* néven tisztelték és az ősitáliai Liberrel azonosították. A Kr. e. II. sz. elején még eredeti alakjában jelentkezett kultusza ellen a hatóságok a jó erkölcsök védelme címén szigorúan léptek fel, de titokban azért űzték, kivált idegen származású alacsonyabb rendűek. Dionyzoszt a régebbi művészetben teljes ruházatú, meglett, szakállas férfiúnak ábrázolták. A Kr. e. IV. sz. óta azonban előszeretettel ábrázolták ruhátlanul, puhatestű ifjúnak, legföllebb párducbőrrel a vállán. BUDAY Á.

Dionyzoszi szellem, nietzschei kifejezés, lásd: *Apolloni és dionyzoszi szellem.* (IV. köt.)

Dióolaj, zöldessárga, száradó, gyenge szagú, kellemes, dióra emlékeztető ízű folyadék. Különböző szerves savak, főképpen linolsav gliceridjei alkotják főtömegét. Elvétve étkezési célokra szolgál és kozmetikum. ERDŐS J.

Vasútállomás, postal[illegible]vezetessége még romban fekvő vára. Határában van Tapolcafürdő 22.5°-os melegforrásaival. P. ORMÓS J.

Diósgyőr a XIII. sz. elején már nagy uradalom középpontja volt, ekkor Nagy-Győrnek is nevezték. A XV. század közepe óta mezőváros, Erne fia István nádor által 1303-ban alapított pálosrendi zárdával. A XVIII. század óta kincstári birtok. Váráról Béla király névtelen jegyzője is említést tesz. Eredetileg a Miskolc-nemzetségé volt, de már a XIII. század elején az Ákos-nemzetség tartja kezében. A tatárjáráskor elpusztult s Erne bán építtette újra, ekkor egy ideig Újvár a neve. 1304-ben Erne unokája, István itt tartotta lakodalmát egy bajor hercegnővel. Tőle Károly Róbert király hűtlenség címén elvette s 1319-ben Debreceni Dózsa nádornak adta. Később Erzsébet királyné szerezte meg, akitől Nagy Lajosra szállott. A fiatal király eleinte vadászni járt ide, míg aztán 1360 körül Ambrus nevű kiváló építőmesterével a régi helyére azt a négy saroktoronnyal ellátott pompás várat építtette, amelynek imponáló romjai máig is állnak. Zsigmond király második feleségének, Cillei Borbálának ajándékozta, aki botrányos életmódjával rossz hírt szerzett a várnak. A mohácsi vész után végvár lett belőle, azon-

Diósgyőr várának romjai délkeletről nézve

ban nagyon elhanyagolták; így történt, hogy 1598-ban a törökök egyetlen rohammal bevették s feldúlták. Telekessy Imre kassai főkapitány visszavette ugyan, de teljes rendbehozatalára sohasem jutott pénz. A török kiűzése után minden jelentőségét elvesztette. VARJÚ E.

Diósjenő, kisközség *Nógrád* és Hont e. egyesített vm. nógrádi j.-ában, (1920) 2199 lak. Vasúti állomása, posta- és távíróhivatala van. A Börzsönyi hegység K-i oldalán fekszik, határá-

dareoszé, t[illegible] csatában; Polydeükész azonban arra kérte atyját, hogy az ő félélete árán támassza fel Kasztort. Zeusz teljesítette a kérést s ikercsillag képében, mint hajnal-, ill. esthajnalcsillagot, az égre helyezte őket. Ettől kezdve életük fele részét az égen (éjjel), másik felét (nappal) az alvilágban töltik. BUDAY Á.

Diphtheria, lásd: *Difteria.*

Diphyllobothrium latum *L.*, a *Széles galandféreg* tudományos neve.

Dipleidoszkóp (gör., a. m. *kettősképlátó)*, műszer a delelés *korlátolt* pontosságú idejének meg-

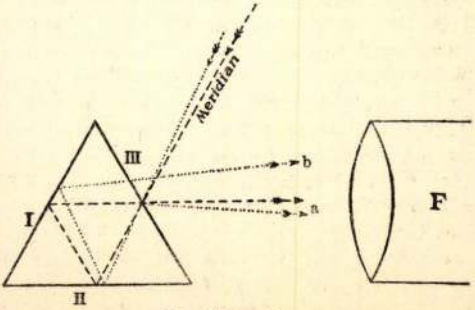

Dipleidoszkóp

határozására. *Dent* találta fel (1844). Három egyenszárú prizmát képező üveglapból áll. Ha az egyik oldal (I) a délkör síkjában áll, akkor a délkörön innen és túl álló égitest *a*, *b* sugár alakjában két képet ad a távcsőben (*F*), míg a delelés pillanatában a délkörben (meridián) álló égitest két képe teljesen fedi egymást. MAJZON L.

Diplococcus, lásd: *Baktérium.*

Diplodocus, a dinosaurusok Sauropoda alrendjébe tartozó, kihalt, óriás termetű ősgyík, melynek elülső lábai sokkal rövidebbek, mint a hátulsók, feje feltűnően kicsi, nyaka és különösen farka rendkívül hosszú. Az amerikai Wyomingban talált *Diplodocus Carnegiei* mintegy 22 méter hosszú; a Carnegie-múzeumban levő eredeti után készült pontos gipszmásolatait

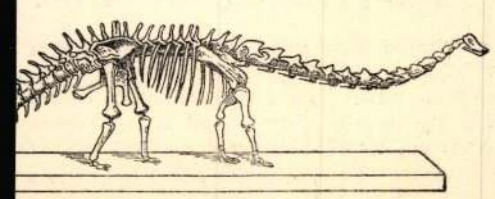

cus longus

Európában a londoni, berlini, bécsi és bolognai múzeumok őrzik. KORMOS T.

300.000 EMBER, 2500 REPÜLŐGÉP, 2000 TANK

ez a szovjet félelmetes keletázsiai hadserege, amelynek vezére

A VASKEZÜ BLÜCHER TÁBORNOK

Midőn a szovjet — szakitva eddigi ellenséges politikájával a nyugati kapitalista világgal szemben — váratlanul hajlandónak mutatkozott a legtöbb európai állammal megnemtámadási szerződéseket kötni, ugy nyilvánvaló volt az ügyes politikai sakkhuzásnak főinditó oka: *hátbiztositás mellett, szabad kezet nyerni a távol Kelet felé!* Japánnak egyre kiméletlenebb katonai, politikai és gazdasági térfoglalása nemcsak Mandzsuriában, hanem Észak-Kinában és Mongoliában, Szovjetoroszországot parancsolólag arra kényszeritették, hogy ha nem akar lemondani hagyományos törekvéséről a nyilt tenger felé és nem akarja végleg elveszíteni egyetlen kikötőjét a Csendes-óceán partvidékén, akkor teljes politikai és katonai figyelmét a távol Kelet felé kell, hogy irányitsa. Ezt a Szovjet, az utolsó másfél—két év alatt, elismerésreméltó következetességgel és eréllyel végre is hajtotta. Ma a transzszibériai vasut mentén, a Bajkál-tótól kezdődőleg, szinte megszakitás nélkül *katonai táborok, repülőterek* és uj *ipartelepek* sorakoznak és ugyanez folytatódik végig Mandzsukuo határa mentén számos uj *erődítménnyel, drótakadályokkal* stb. tarkitva.

Angol utas megfigyelése szerint a szibériai vasuton, mely már nagyrészt kétvágányu, szinte állandóan katonai szállitmányokkal találkozott. Irkuck kibővitett pályaudvarán óriási a forgalom. Katonai tehervonatokat látni mindenfelé, ágyukkal, lőszerrel, repülőgépekkel, páncélgépkocsikkal megrakva. A pályaudvar közelében vadonatuj barakktáborok és gyártelepek (itt fegyvert, lőszert és vasuti kocsikat gyártanak). Tsitában van Blücher főhadiszállása. Itt is sok harckocsit, hangárt látott, továbbá nagy *lőszerraktárakat, gépkocsiparkokat, olaj- és benzinkutakat.* Német hirek szerint *Vladivosztokot* (neve azt jelenti: Uraljad a Keletet!) nemcsak nagyobb számu helyőrséggel, hanem egy ujonnan kiépitett és megerősitett *várövvel* látták el, azonkivül a kikötőt is *hadikikötővé* alakitották át. A kikötőben már 20—30 torpedo- és ugyanannyi buvárhajóval összpontositva. Mivel az oroszok számolnak a keletszibériai (mandzsuriai) vasut elvesztésével, — a legujabb ujsághirek szerint Mandzsukuo állam már meg is vette volna — az ugyancsak Vladivosztokban vezető *Amur-vasut* teljesitőképességét (második sinpár, uj kitérők, hidak, stb.) igyekeznek emelni.

Maga a *távolkeleti vöröshadsereg* a legtöbb tudósitó megállapitása szerint, nemcsak számszerint, — *300.000 fő, több mint 2500 repülőgép és kb. 2000 harckocsi!* — hanem szellem, kiképzés és felszerelés tekintetében, elsőrendü fegyveres erő. A Szovjet, tavaly óta, legjobb csapatait és legkiválóbb tisztjeit helyezte ide. Tisztek és legénység 50%-kal magasabb fizetést élveznek, mint az anyaországban és sok egyéb előnyben is részesülnek. A kiképzés intenziv és a legkorszerübb elvek alapján történik. A fegyelem jó, a szellem pedig — orosz hiradások szerint — kiválóan lelkes és harcias. *(Vannak persze semleges jelentések, melyek, megindokolva, éppen az ellenkezőjét állitják?!)* A távolkeleti hadsereg azonkivül a legujabb fajtáju és szerkezetü fegyverekkel és hadigépekkel bőven van ellátva. Hogy ezen hadsereget, különösen háboru esetén az anyaországtól való, amugyis bizonytalan, *utánpótlástól függetlenitsék*, a Szovjet, Blücher tábornokkal egyetemben a legmesszebbmenőben igyekszik ellátásáról gondoskodni. Emelik és pártolják elsősorban a *mezőgazdaságot* és pedig ingyen földdel, szabad gazdálkodással stb. Ezért a kiszolgált katonákat bizonyos erőszakkal arra birják, hogy ott letelepedjenek, azaz nem engedik őket haza, de ez egyuttal az ott szolgáló katonák komoly elégedetlenségének egyik oka. Nagy áldozatok árán *ipart* létesitettek Szibériában: hadianyag gyárak mellett, konzerv- és cukorgyárak, malmok épültek. *Olajmezők* és *szénbányák után is kutatnak.* Egyszóval az itt müködő hadsereg részére a Szovjet egy önálló és független *hadműveleti bázist* kiván teremteni.

Géplakatosból hadsereg vezér

De térjünk át most a vörös szibériai hadseregnek, különösen az utolsó időkben sokat emlegetett vezérére, *Blücher* tábornokra, aki, mint már láttuk, ennek a hatalmas, minden pillanatban ütőkész fegyveres erőnek nemcsak teljesen önálló parancsnoka, hanem egyben annak megteremtője is; azonkivül beléje plántálja elvitázhatatlan erélyét, katona tudását, bátorságát és harci kedvét. Kiméletlenül szigoru, sőt kegyetlen tud lenni, ugyanakkor azonban állandóan a legbehatóbban gondoskodik katonáinak jólétéről. De lássuk, ki is az az ember, akiről többek között sokan még most is azt állitják, hogy *volt német vezérkari százados,* — honnan jött, mi a multja?! Meredeken ivelő pályája — éppen ugy, mint a Szovjet legtöbb hatalmasának — a forradalom és a polgárháboruk homályából indult ki. A most alig 45 éves fővezér, valódi nevén *Vaszilj Konstantinovics Gurow,* egy Volgamenti faluban született, mint egyszerü napszámosok gyermeke és a géplakatos mesterséget tanulta ki. A háboruban egy gyalogezredben altiszti rangot nyert. A *„Blücher"* nevet pedig — a napoleoni háboruk hires porosz hadvezérének nevét — állitólag német fogoly tisztektől kapta — tréfából. Neki viszont annyira tetszett ez a szokatlan név, hogy saját eredeti neve helyett vette fel. A forradalom kitörésekor, mivel titokban már tagja volt a kommunista pártnak, nemsokára ezredének fő bizalmiembere. A frontról hazaérkezve, Samara vidéki város katonai parancsnoka lesz és mint ilyen kiméletlenül veri le a polgárság minden megmozdulását.

Néhány ügyesen vezetett katonai vállalkozás révén a déloroszországi ellenforradalmárok ellen — most már ezredparancsnok — megalapitja katonai hirnevét. 1919-ben és 1920-ban mint hadosztályparancsnok ugyancsak sikeresen harcol Koltsak meg Wrangel fehér-orosz hadseregei ellen. 1921-ben Szibériának katonai parancsnoka, egyben hadtest-, majd később hadseregparancsnok. Vezetői tehetsége és személyes bátorsága folytán már akkor a vörös hadsereg egyik legnépszerübb vezére. Mikor a huszas évek derekán a Szovjet fokozott mértékben a forrongó Kina belső ügyei iránt kezd érdeklődni, a hirhedt *Borodin* és *Karachan* mellett (a feladat Kina teljes bolsevizálása volt) őt küldik ki a délkinai forradalmi kormányhoz, mint „katonai tanácsadót". Kantonban rövidesen „vörös kinai hedsereget" szervez, azután pedig mint *„Galen"* tábornok, annak élére áll és eredményesen harcol az északi kormánycsapatok ellen. Hirtelen azonban átpártol az ellenfélhez, azaz a nemzeti kinai kormányhoz és mint állitólag Németországból menekült *„Boruszov" elvtárs* ismét hadsereget szervez és vezet az egyik szovjetellenes kinai mellékkormány ellen.

Mikor azonban a kinaiak rájönnek Boruszov kétszinü játékára, helyzete ott tarthatatlanná válik és „Boruszov" hirtelen eltünik a Menyei Birodalomból. A következő években, a Kinában ért balsikere dacára, a kiewi katonai kerület parancsnoka, mikor végre 1930-ban a helyzet Távolkeleten a japánok mandzsuriai térfoglalása folytán egyre fenyegetőbbé válik, őt — most ismét *Blücher tábornok* — bizzák meg, mint a szibériai és kinai viszonyok legjobb ismerőjét, az akkor még elég jelentéktelen „távolkeleti vöröshadsereg" parancsnokságával. Hogy utóbbi ma, bármiképen alakul is a helyzet Kelet-Ázsiában, igen komoly és figyelemreméltó tényező, az minden kétségen felül áll! Viszont az is igaz, hogy ez Blücher generális érdeme! Ezt különben a szovjetkormány is csorbitatlanul elismeri. A legnagyobb jutalmakkal és kitüntetésekkel halmozták el. Mikor a nyár elején a központi végrehajtóbizottság nagy ülésén Moszkvában megjelent, számos hivatalos és nemhivatalos spontán ünneplésekben volt része. De talán a legérdekesebb, hogy maguk a japánok is, mint „korunk egyik legnagyobb katonai lángelméjét" emlegetik!

A távolkeleti vöröshadseregről és annak vezéréről a világ közvéleményében ez a felfogás alakult ki. Hogy azonban mindketten — haderő és parancsnoka — milyen eredménnyel és sikerrel tudják majd helyüket megállani a legfanatikusabb faj- és hazaszeretettel, hősiességgel és áldozatkészséggel telt *japán* hadsereg ellen, azt csak a véreskomoly valóság, azt csak a csaták sorozata, csak maga a könyörtelen *háboru* fogja végleg eldönteni!

Reflektorfényben áll a szociális kérdés
P. J. DRINCK O. M. I.:
Szabadságot, munkát, kenyeret
című kötetében, amely az Egyház álláspontját ismerteti.
A könyv ára 3.20 pengő.
Kapható: a SZENT ISTVÁN TÁRSULAT könyvkereskedésében Budapest, IV., Kecskeméti-utca 2., valamint bármely más könyvesboltban.

A FŐVÁROSI ÜZEMEK ÁTSZERVEZÉSÉNEK TERVE

JÖVŐ HÉTRE ELKÉSZÜL

NEM LESZ ÁLTALÁNOS FIZETÉS- ÉS BÉRLESZÁLLITÁS

A jövő esztendő munkája a városházán, sajnos, nagyrészben a szanálás jegyében fog lefolyni. A szanálás azonban más keretek között és az autonómia intenzivebb bevonásával fog történni.

Az egyik legnehezebb probléma, amelyet meg kell oldani, a nagyüzemek egységesitése és általában az üzemi tisztviselők és alkalmazottak státusrendezése, illetve az üzemi státus megalkotása és az üzemi tisztviselők jövedelmeinek és fizetésének arányositása.

Ebben az irányban hosszu hónapok óta folynak a munkálatok az üzemeknél és az üzemi ügyosztályban egyaránt. A statisztikai adatok nagyrésze már beérkezett az üzemi ügyosztályba, ahol megkezdték azoknak feldolgozását, *teljes elhatározás és részletes javaslat azonban még nem született meg.*

Az üzemeknél a legkülönbözőbb kategóriáju és végzettségü tisztviselők dolgoznak a legkülönbözőbb munkahelyeken a legkülönbözőbb fizetésekkel. A főváros vállalatait nagyobbrészt nem ujonnan alakitotta, hanem átvette és tovább fejlesztette azokat s igy a *különböző üzemekben más és más rendszer szerint dotálják a tisztviselőket.* Vannak alacsony képesitésü, érettségivel sem rendelkező üzemi tisztviselők, akik közül egyesek olyan gázsival rendelkeznek, mint az ügyosztályvezető főjegyzők. Különösen az Elektromosmüveknél van igen sok aránylag magas állásban lévő tisztviselő, aki a főváros közigazgatási főtisztviselőinek fizetéséhez arányositva, magas fizetést kap. Ezzel szemben *az ujabban felvett, érettségivel és diplomával rendelkező tisztviselők fizetése meglehetősen alacsony.*

Ezek miatt a viszonyok miatt már régóta szükségessé vált volna az üzemek tisztviselői karának teljes átszervezése s azoknak a régebbi ugynevezett átvett tisztviselőknek a nyugdijazása, akik ma már sehogy sem illeszthetők bele azokba a keretekbe, amelyeket az uj üzemi státus kiván felállitani.

A viz-, gáz- és elektromosmüvek havifizetéses alkalmazottainak járandóságai az 1935. évi költségelőirányzat szerint a következőképen oszlanak meg az egyes intézmények és juttatások között:

	illetmények	üzemi és családi pótlék	tüzelő és közlekedési segély	különmunka segély jutalom
vizmüvek	1,131.385	162.816	144.044	260.000
gázmüvek	3,060.731	160.268	407.039	324.663
elektromosmüvek	5,215.186	240.768	218.830	449.031
	9,407.302	563.852	769.913	1,033.694

Az illetménycsökkentések első tervei arra irányultak, hogy az üzemeknél megszüntetik a különböző pótdijakat, jutalmakat és segélyeket és ezzel a havifizetéses üzemi alkalmazottak járandóságait 11,773.761 pengőről 9,407.000 pengőre csökkenti, vagyis mintegy 2,366.000 pengőt ilyen módon takaritanak meg. Ezt a rendszert azonban azóta elvetették, mert *ilyen lineáris csökkentés kétségkivül nagy igazságtalanságokra és méltánytalanságokra vezetne, amely feltétlenül ébresztené hatását az üzemek adminisztrációjában.*

A városházán még nem alakultak ki végleges tervek, azonban előrelátható, hogy *az üzemi tisztviselőket képzettségük szerint fogják kategorizálni és ez esetben igen sokan lesznek olyanok, akik lényegesen kisebb jövedelemmel lesznek kénytelenek megelégedni.* Ez a terv is azonban csak a jövőre vonatkozik, mert a főváros *nem akarja a szerzett jogokat máról-holnapra semmibe venni* és ezért ugy igyekeznek a kérdést megoldani, hogy azok a tisztviselők, akik képzettségük alapján lényegesen alacsonyabb kategóriába soroztatnak, mint amilyen fizetésük alapján illetné meg őket, valamiféle pótlékot fognak kapni.

Hasonló rendezésre készülnek a *Beszkártnál* és az Autóbuszüzemnél is, mert a városházán az a felfogás alakult ki, hogy a közigazgatási tisztviselők és a Beszkárt-alkalmazottak fizetése közötti aránytalanságokat, amelyek némely esetben ugyancsak meglepőek és kirivóak, szintén meg kell szüntetni.

Általános elv azonban az és ezt az eddig kiszivárgott hirekkel szemben megállapitják, hogy a státus és fizetésrendezés a *szerzett jogokat itt sem érinti és csak a jövőre nézve történik benne intézkedés, tekintettel arra, hogy a szanálás inkább racionalizálást és okszerü státusrendezést jelent,* mintsem a már többizben megnyirbált fizetések további lineáris csökkentését.

Nem foglalkoznak bérredukcióval

A másik kérdés, mi lesz az üzemi munkásokkal és az üzemi munkások bérével. Annyit meg lehet állapitani, hogy a *bérredukció gondolatával nem foglalkoznak a városházán.* Az üzemi munkások kategóriáinak rendezése bizonyos igazságtalanságokat kiván megszüntetni. Ma az a helyzet, hogy egyik üzemben igy, a másik üzemben amugy fizetik a munkásokat és minden üzemben más és más rendszer divik. Ezeket akarja a főváros egységesiteni. Öt osztályba sorolják a munkásokat. Az első osztályba a szakmunkások, a másodikba a segédmunkások, a harmadikba a betanult munkások, a negyedikbe a napszámosok, az ötödikbe a tanoncok kerülnek. A szakmunkások legnagyobb részét a havifizetésü kategóriák közé sorolják és ezzel kapcsolatban a régóta sürgetett nyugdijkérdést is rendezni szeretnék, ha erre bármiféle lehetőség mutatkoznék.

Kétszázezer uj munkahely?

A harmadik nagy kérdés a *negyvenórás munkahét kérdése.* A főváros közgyülése a negyvenórás munkahét törvénybeiktatása érdekében többizben felemelte hangját és a polgármester már régebben felirattal fordult a kormányhoz ebben az ügyben. A felterjesztésben igen alaposan mutat rá a polgármester arra, hogy *a munkanélküliségen a lassan javuló gazdasági konjunktura nem tud segiteni. A főváros által segélyben részesitett munkanélküliek nyolcvan százaléka munkaképes egyén.* A gyáriparban, ahol egy munkás átlagos heti munkaideje 51.66 óra s ahol a legutóbb kimutatott munkáslétszám 254.000 volt, a munkaidőnek heti 40 órára való leszállitása mintegy *57.000 uj munkásnak nyujtana kenyeret.* Az állásban lévő és évi 6000 pengőnél kisebb fizetésü magántisztviselők száma 95.000 és átlagos munkaidejük 54 órára becsülhető. A munkaidő leszállitása ezen a téren kereken *30.000 uj alkalmazottnak biztosithatna kenyeret.* Az épitőiparban foglalkoztatott 23.000 munkás munkaideje már rövidebb s igy a 40 órás munkaidő elren-

KATOLIKUS
KÖLCSÖNKÖNYVTÁR
VIII., Horánszky-utca 20. szám, földszint, bal.
Nyitva:
Beiratkozás 1 pengő. | kedd, péntek d. u. 5—7-ig. | Kötetenkint 10 fillér

delése csak 4600 uj munkás alkalmazását tenné lehetővé. *Az állami és fővárosi üzemekben dolgozó 70.000 munkás munkaidejének heti 40 órára való leszállitása 14.000 uj alkalmazott felvételét jelentené.*

Ha az OTI-nál nyilvántartott taglétszámot vesszük alapul, akkor kiderül, hogy a negyvenórás munkahét *206.000 uj munkás beállitását tenné lehetővé, ami által mintegy 50 százalékkal csökkenne a munkanélküliek száma.*

A főváros üzemeinél és vállalatainál dolgozó összesen 20.000 munkást természetesen élénken érdekli a 40 órás munkahét bevezetésének terve, mert *ez a magasabb kategóriákban általában bizonyos jövedelemcsökkenéssel járna, hiszen maga után vonná a tulórázások megszüntetését.*

Ezek a tervek azonban *egyelőre még nem aktuálisak*, mert hiszen a kormány döntésétől függ, vajjon törvénybe iktatja-e a negyvenórás munkahetet. *Az üzemi tisztviselők és munkások státusrendezése azonban rövidesen elkészül s valószinüleg a jövő évben már kész javaslatok lesznek Szendy* Károly polgármester előtt, aki azokat *Sipőcz* Jenő főpolgármesterhez irányitja, mint aki a szanálási munkát van hivatva elvégezni.

ALIG

pár óra, aztán itt a Szilveszter és nekem még mindig nincs szilveszteri programom. A dolog nem olyan könnyü, mint az ember első blikkre gondolná. Nézzük először is a meghivásokat. Kapucinerék telefonáltak, hogy menjünk hozzájuk szilveszterre, rém hercig lesz, mindenki hoz magával enni meg innivalót, ők adják a fogpiszkálót, hehehe. Hát ilyen kis kedélyesek ők. Könybenuszó szemekkel telefonáltam nekik, hogy bár életünk legszebb szilveszteréről kell lemondanunk, de már eligérkeztünk Tápióbicskére, hát sajnos, nem mehetünk. Meghivtak a Putznégelék is, de ott a férfi minden évben felöltözik szakácsnénak és ugy hozza be a tormásvirslit éjfélután. Ez már a könyökünkön jön ki és mindig haldoklani kell a kacagástól, mert máskép megsértődnek. Nem, ide nem megyünk. Majd megtelefonálom nekik, hogy mit tudom én, meghaltam és a temetéssel járó elfoglaltságom miatt sajnálatomra stb. Van, aki kávéházi szilvesztert ajánl. De már ezt is ismerem. Tavaly a Sanmarinó-kávéházban egy énekesnő lépett fel, testvérek közt lehetett hatvankét éves. Rémülten ismertem fel benne azt az idősebb tiszteskoru női egyedet, aki békében felirónő volt abban a speizliban, ahová mint reményteljes ifju ujságiró jártam. Most viszont egy gipszszerencsemalacot tartva a kezében, arról énekelt, hogy „Kis malackám mond meg nékem férjhez mék-e az uj évben.“ Általában ilyenkor előszedik az összes elaggott táncosnőket és roggyant bonvivántokat és kocsin hordják őket körül, hogy szegényeknek már a feje is pendlizik, amikor lerakják őket a kávéházban, hogy elénekeljék szilveszteri számukat, a mely olyan gyönge, mint egy szál nefelejts, de viszont olyan bárgyu, hogy tényleg évekig nem lehet elfelejteni. Szóval kávéházba se lehet menni. A divatos helyekhez megint rémes protekció kell. Hol tudok én most felhajszolni valakit, aki ismeri a divatos étterem portásának a sógorát, hogy tizpengő felár mellett smuglizzon nekem egy négyszemélyes asztaljegyet, tizenötpengőset, mert az a legolcsóbb. Amellett egy ilyen olcsó asztal direkt a telefonfülke előtt van, hogy mást ne mondjak és folyton lökdösik az ember könyökét, miközben az ember a legolcsóbbfajta huszpengős kismenüt eszegeti. Nem, erre gondolni sem szabad. Hisz kinti utcai sorbanállási jegy is kell, azt se lépi le senki fejenkint öt pengőn alul. Inkább valami más megoldást kellene keresni. Sokan ugy oldják meg a Szilvesztert, hogy összeállnak harmincan és kibérelnek valami vendéglőben egy különhelyiséget. A gondolat elvben nem volna rossz, de elszámolásnál vannak mindig bajok. Egyesek sorba rendelik a pezsgősbólét, majd félangolosan eltünnek, könnyü rosszullétet mimelve, mig hajnalban a külön kivezényelt különszobás főur felszámitja a hátramaradottaknak a citadella épitkezési költségeit is. Az ilyen közös lónak olyan turós a háta, hogy az már nem is turó, hanem direkt körözött liptói. Itt volna még a vidékreutazás. Az ember kedélyesen megérkezik, délelőtt tizkor, erre megtömik töltöttkáposztával, arra meg kell inni egy liter sajáttermésü huszputtonyost, „ilyet még nem ittál öcskös“-alapon. Ebédre előételnek egy fél sültmalacot terrorizálnak beléd, ugy, hogy mire tényleg elérkezik az este, hogy majd kedélyesen szilveszterezünk, hát arról szó se lehet, mert sürgős hideglelés tünete forog fen és lehervadva bujsz az ágyba szilveszterezni, föltéve, hogy ha hagynak, mert némely helyen éktelenül orditva tör be ilyenkor egy csoport helybeli cimbora, mondván, hogy ki az ágybul, gyáva cenk, ismerjük már ezt a trükköt, nem mer inni a rut szibéria váz, oszt igy akar kibujni erkölcsi kötelességei alól.

Szóval a vidéki Szilveszter az veszedelmes, azt is hagyjuk ki a játékból. Ellenben a feleségemnek van egy remek, teljesen uj ötlete. Ő azt mondja, hogy tegyünk ugy, mintha elfelejtettük volna, hogy Szilveszter van és maradjunk otthon. Éjfélig rádiózunk meg olvasunk, aztán megiszunk egy pohár jó bort és kényelmesen hátradőlve a fotelben, fölényes sajnálkozással gondolunk szegény embertársainkra, akik még este nyolckor is összeköttetés után futkosnak, hogy megismerkedjenek azzal a borbélysegéddel, aki azt a portást szokta borotválni, akitől állitólag még lehet egy háromszemélyes asztalt szerezni a divatos étterem szilveszteri kabaréjához, csak az a kár, hogy az asztal kissé távol esik a dobogótól, amennyiben a padlásfeljárónál van felállitva, kilátással a lichthófra. **Fintor.**

Mátyás király páratlan pompáju várkastélyát

tárták fel a szenzációs gazdagságu diósgyőri ásatások

Gótikus lovagterem, nyitott oszlopos loggia, Nagy Lajos mozaikpadlós várkápolnája, rengeteg faldiszmaradmány került napvilágra

Miskolc, december.

A *Nemzeti Ujság* a diósgyőri egykori királyi várkastély hónapok óta szerényen folyó ásatásait kezdettől fogva nagy figyelemmel kisérte és a mind nemzeti, mind müvelődési szempontból nagyjelentőségü feltárási munka egyes fázisairól mindig pontosan beszámolt. Az ásatások nagy érdeklődéssel találkoztak a magyar közvélemény táborában, amely napról-napra kiváncsisággal vegyes lelkesedéssel várta az ujabb hireket Nagy Lajos király és Mátyás király egykori hires lovagvárának napvilágra kerülő ujabb és ujabb titkairól és szépségeiről.

Az ásatások — amelyeket a Müemlékek Országos Bizottságának megbizásából *Révay* Ferenc miskolci m. kir. erdőtanácsos végeztet — erre az esztendőre már befejeződtek. A nagy munkát a rossz téli idő beállta miatt kellett abbahagyni s azt *a tavasz beköszöntésével természetesen nyomban folytatni fogják.* A most befejezett munka mellett azonban nem lehet elmenni anélkül, hogy az ember meg ne emlékeznék arról a legujabb eredményről, amely igazi szenzációja a hónapok óta folyó ásatásoknak.

Révay Ferenc erdőtanácsosnak ugyanis sikerült az utolsó napok folyamán felfedezni és feltárni Nagy Lajos király várkastélyának azt a kis kápolnáját, amelyet a nagy magyar király és családja napi ájtatoskodásaira használt fel. *Ezt a kis várkápolnát csaknem teljes egészében napvilágra hozták,* a tetőzete kivételével, amely — mint különben az egész várkastély tetőzete — a vár 1673-ban történt lerombolása alkalmával elpusztult és végleg megsemmisült.

A diósgyőri királyi vár kápolnája a kelet felé néző várfalból kissé kiugróan épült. A hat-nyolc négyzetméter terjedelmü szentélynek *két oldaloltára volt, amelyek majdnem teljesen épen kerültek ki a sok tonnányi törmelék és föld alól.* Ezeken az oltárokon helyezték el *az ereklyéket, amelyek közül néhányat sikerült is megtalálni.*

A kápolna négy belső fala vastag vakolatréteggel van boritva, amelyet igen fehér, vastag mészréteggel vontak be. *A meszelésen itt-ott freskótöredékek nyomai vehetők ki.* Sajnos, a falfestmények a kápolnába beomlott roppant földtömeg és kőtörmelék pusztitó hatásaként — ugy látszik — *teljesen megsemmisültek.* Ezekért nagy kár, mert az egykoru feljegyzések szerint *a falfestményeket a Mátyás király által Glaszországból hozatott hires olasz festőművészek készitették.*

Sikerült megtalálni a kis kápolna szines mozaikból készült padozatát is, szintén megrongált és hiányos állapotban, kis részben. A megtalált részek azonban a régi nagyszerü pompa beszédes bizonyitékai.

A várkápolnától észak felé az ásatás során olyan pillérre akadtak, amely azt mutatja, hogy *a vár udvarát oszlopsor szelte át.* A feltárás munkáját épen ezért az oszlopfőtől nyugatra, egy képzelt irányban folytatták, mire *pár kapavágás után sikerült megtalálni a többi, valamennyi oszlopmaradványt is.* Ezek a csonka pillérek — amelyek a lovagterem bolthajtásait tartották — az északkeleti toronytól az északnyugati toronyig vezetnek, a tornyok félmagasságában látszó lovagterem-bolthajtásoknak pontosan megfelelő irányban. Ez azt bizonyitja, hogy *ezek a pillérek annak a remekbe készült, gazdag faragásu oszlopcsarnoknak maradványai, amelyek a remek királyi lovagtermet tartották.*

Révay Ferenc erdőtanácsos ezekután lázas munkával feltáratta ezt a részt is és *megtalálta az egész oszlopos, nyitott tarnácot, efölött pedig a hasonló nagyságu, gótikus lovagtermet. Ennek romjaiban is fenséges és nagyarányu maradványai beszédesen bizonyitják azt a páratlan pompát és fényüzést, amely a középkori királyi várkastélyt körülvette.*

A vár déli része, — amely a hölgyek lakosztályát is magában foglalta — a századok folyamán annyira megrongálódott, hogy lakhatatlanná vált. Rendbehozatalára a nagy költségek miatt nem lehetett gondolni, mire — főleg a későbbi portyázások és kóborlások idején — a katonák, hogy szállást biztositsanak maguknak, *az északi részben levő tornác és a lovagterem oszlopiveit falakkal kötötték össze,* hogy zárt helyiségeket nyerjenek. Ezek a később beépitett falak az ásatások során mind felszinre fognak kerülni.

Érdekes és megható leletek egész sora került napvilágra a várkápolna törmeléktömege közül. *Rengeteg szines cserép- és faldiszmaradvány került elő, amelyeken a középkori gölöncsér-müvészet tetszetős és komoly alkotásai láthatók* és cserépjeiből is megállapitható annak fejlett és haladott volta. Főleg sötétzöld, gondosan égetett, nagy precizitással kidolgozott cserépornamentika ez, amely a maga finom naiv és egyszerü vonalaival, dus lelkiséget lehelő, tiszta felfogásával nemcsak erősen meglep, hanem el is bájol és nagy gyönyörködésre késztet.

A kápolna faragott pillérjei közül kikerült *művészi cserépmaradványok felgyujtják a képzeletet,* amely boldogan, de mély szomorusággal is, gondol arra, hogy *sok-sok évszázaddal ezelőtt már milyen nagyszerü, mély és időtálló müvészet élt és virult a háboruk zaklatta ‚vérző magyar ugaron . . .* És ennek tudata s a tárgyak szemlélése nagy, jóleső büszkeség kellemes zsibbadásával árasztja el a testet . . .

A diósgyőri várkápolna szenzációs uj leletei ezidőszerint — pontosan lajstromozva — *Leszik* Andornál, a Borsod-Miskolci Muzeum tudós igazgatójánál vannak régészeti felülvizsgálat alatt. Azután a miskolci muzeum európai viszonylatban is gazdag régiségtárában kerülnek végleges elhelyezésre.

A legujabb diósgyőri ásatási eredmények kapcsán felmerül az a javaslat, hogy a magyar mult fénykorának ezt a dicső emlékét, a diósgyőri királyi várkastélyt, a nemzeti kálvária egyik stációjává kell nyilvánitani, ahova a hivő magyarok százezreinek kell bucsujárásra ellátogatni . . .

(p. k. r.)

A traktorok nyomán kevesebb terem

mint mikor a paraszt régi faekéjével turta a földet Oroszországban

A magyar parasztságot akarja forradalmasitani a szovjet-propaganda

Amikor a magyar kormány az orosz szovjettel a diplomáciai kapcsolatot fölvette, a szovjet igéretet tett arra vonatkozólag, hogy a Magyarországon folytatott forradalmi propagandát abbahagyja. A *Nemzeti Ujság* már akkor megirta, hogy a magyar közvélemény nem nagyon bizik ennek az igéretnek a betartásában. A szovjet az USA-nek is megigérte, hogy az amerikai propagandát abbahagyja, mégis pár hónappal az igéret után, megrendezték a san-franciscoi véres tömegsztrájkot. Az orosz rádióállomások a diplomáciai viszony felvétele óta is állandóan tartanak magyar nyelvü propaganda előadásokat, sőt ujabban Párison keresztül hozzánk juttatott könyvekkel akarják a vörös mételyt a parasztság között elterjeszteni.

Biblia-papirra nyomtatott kis alaku, közel kétszázoldalas könyv fekszik előttünk. *Nagy Imre: A magyar parasztság helyzete.* Készült 1934-ben *„a Szovjet-Unióban élő külföldi munkások kiadó vállalatánál Moszkva-Leningradban.“* A szerző neve ismeretlen a magyar agrár irodalomban, lehet, hogy álnév, mindenesetre az orosz viszonyokkal ismerős egyén, mert a kisgazda és törpebirtokos helyett állandóan *„kulak“*-ot ir.

A propagandafüzet Magyarország mezőgazdaságát, annak kialakulását, a magyar földreformot és a magyar mezőgazdasági népesség helyzetét ismerteti a szovjet szemszögéből nézve. Adatai, ha megfelelnek is a valóságnak, beállitottak és nem objektivek. A magyar agrártársadalom gondjait és bajait erősen tulozza a kis füzet és az agrárválság megoldására természetesen az ötágu vörös csillag rendszerét ajánlja. Idézi a szerinte „burzsoa közgazdák“ között *Buday* Barnát, *Sebess* Dénest, *Fellner* Frigyest, *Schandl* Károlyt, *Koós* Mihályt és egy-egy kiragadott idézettel igyekszik állitásait bizonyitani. Az „ellenforradalom földreformjáról“ a legnagyobb gyülölet hangján ir. Annak legjobban sikerült alkotását, a falusi kisemberek százezreinek házhelyhez való juttatását elhallgatja. A földreformot elintézi azzal (57. oldal), hogy az „nem volt más, mint a nagybirtoknak a földéhes falusi földmunkásság által való racianalizálása.“ A *Faluszövetségről,* mely szerinte „fasiszta szervezet“, elismeri, hogy annak „közvetlen érintkezéssel lefolytatott propagandája“ a falvakban sikerrel járt.

Az utolsó fejezet cime: „A válságból kivezető ut.“ „Csak a szovjetben szünt meg a kizsákmányolás és a nyomor.“ — Olvassuk és eszünkbe jut, hogy Oroszországban az élelmiszer ellátás még mindig hiányos és hogy sokszor órákig kell ácsorogni, a ragacsos, barna kenyérért.

„Hol nem szolga, hol nem robotos, hol nem nyomorult a paraszt?“ Természetesen ez az ország a szovjetunió, a kis propagandakönyv szerint. „Most traktorok vontatják a szántó-, a sorvető- és a kaszálógépeket. *„A valóság ezzel szemben az, hogy a traktorokkal müvelt földön kevesebb terem, mint amikor ott a kis paraszt faekéjével turta a földet.* A cséplőgépek nagyszázalék szemveszteséggel dolgoznak és az állami mintagazdaságokban is csak kisérletképpen használják a sorvetőgépet. Az orosz lapok állandóan közölnek hireket a traktorokkal szemben emelt panaszokról. Ezeknek a panaszoknak valószinüleg megvan az alapjuk, ha a többször megcenzurázott orosz lap azt meg meri irni.

Azt irja az agitációs füzet, hogy ingyen orvost és ingyen gyógyszert ad a szovjet az orosz parasztoknak. A valóság ezzel szemben az, hogy Oroszországban igen nagy az orvoshiány, még a népbiztosok is a követségek orvosait és gyógyszertárát veszik igénybe. Az orvoshiányon a szovjet ugy igyekszik segiteni, hogy hat-hét-nyolchónapos kurzusokon képez ki orvosokat. A továbbiakban azt olvassuk, hogy nemesitett vetőmagot, műtrágyát és pénzkölcsönt kapnak az orosz kisgazdák. Oroszországban a nagy állathiány miatt nemcsak a természetes trágya ismeretlen fogalom, hanem a nyersanyaghiány miatt a műtrágya is.

Meg vagyunk arról győződve, hogy a magyar közigazgatás meg fogja tudni akadályozni, hogy ilyen módon izgassák a magyar földmüves- és kisgazdaosztályt, mely a háboru vérzivatarában és a forradalmak utvesztőjében annyiszor adta tanujelét nemzethűségének és megbizhatóságának.

Dr. Neppel György.

Diósgyör

Vas. Ugs. 1861.
197. l. Keppel.

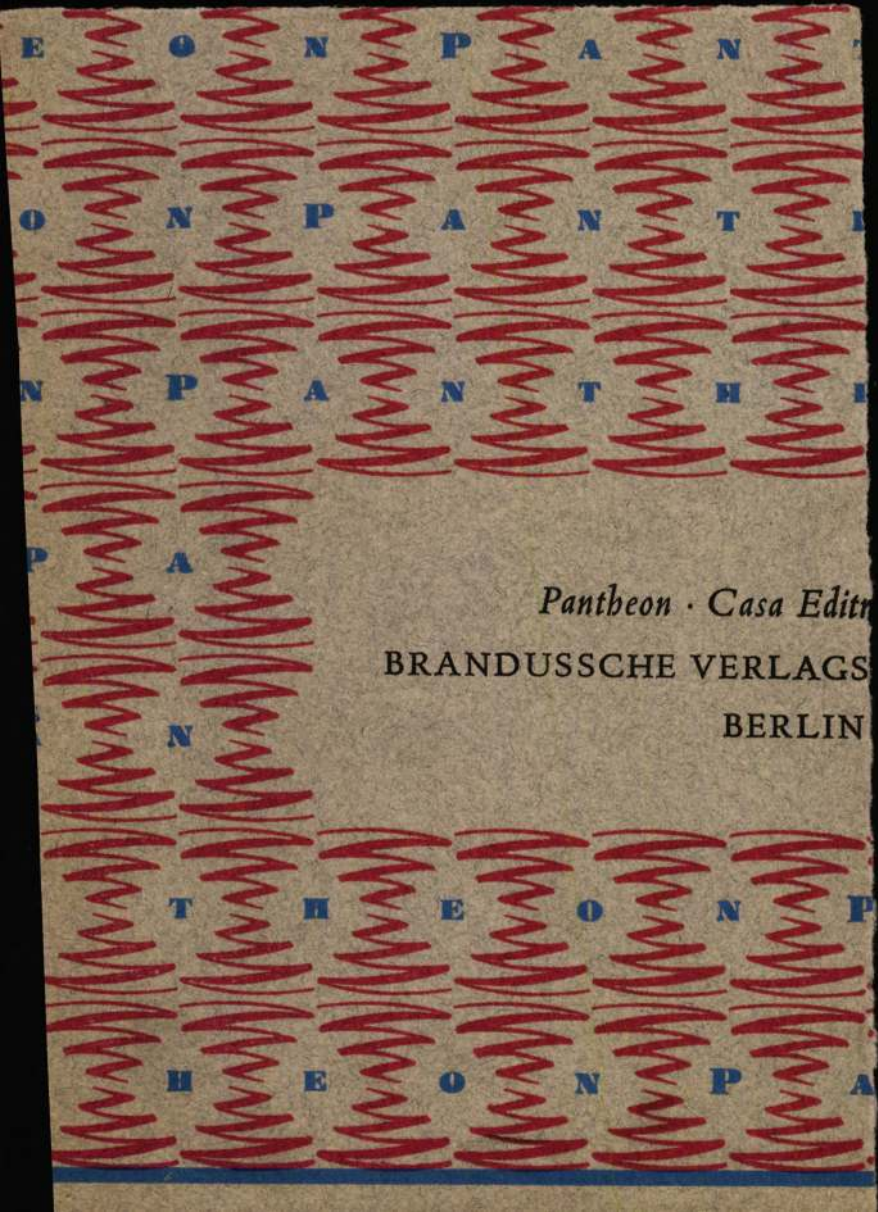

Pantheon · Casa Editr
BRANDUSSCHE VERLAGS
BERLIN

Diósgyőr

Ferenczy Gyula: Diósgyőr
képekben. Magyar Jövő
1923. 291. sz.

Diósgyőr

792 **Wenzel Gusztáv :** Diósgyőr egykori történelmi jelentősége. Pest, 1873. fve. 8°. 83 old. (Akad. értek.) 10.— 2.40

medaillonban látható
arcolva, a kissé jobbra néz. Bal felől
göndör; szemöldöke s szeme sötétbarna,
keszakálla világosbarna. Ingének
magas mellénye végig be van gombol-
d.

ei: 13·2 : 10·1 cm.
ajándéka.
y Dmcf.

9. SZÁM. 1891. BUDAPEST, MÁRCZIUS 1. XXXVIII. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: egész évre 12 frt, fél évre ... 6 «
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre 8 frt, félévre ... 4 «
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre 6 frt, félévre ... 3 «
Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó

ÚJ NYARALÓ-TELEPEK HAZÁNKBAN.

— Diósgyőr-Hámor völgye és vidéke. —

A diósgyőri völgyet maga a természet is mintha csak a nyári üdülést kereső közönség számára teremtette volna, s egyáltalán nem lehet csodálni, hogy, mikor a földmivelésügyi miniszter természeti szépségekben gazdag oly helyeket keresett, melyek a most inkább külföldi szép vidékeken nyaraló hazai közönséget magukhoz vonzzák s a fővároshoz közeli fekvés és könnyű közlekedés tekintetében is elsőbbséget érdemelnek a külországiak fölött: legelőször is a diósgyőri völgyre hívták föl figyelmét.

Gróf *Bethlen András* földmivelési miniszter, a mint meggyőződött, hogy eszméje: a haza területén nagy számmal található kies vidékek legszebbjein a külföldiekhez hasonló nyaraló-telepeket alapítani, a közhangulatban mily általános helyeslésre talál: gróf *Keglevich* Bélát bízta meg, hogy az országot útazza be s a mondott czélra leginkább alkalmas vidékeket jelölje meg. *Keglevich* gróf eljárt e tisztében s első sorban a diósgyőri vagy hámori völgyet, másodsorban a liptómegyei vadregényes Lubohnát jelölte meg ilyenekül, jelentést nyujtván be a miniszterhez, mely a nyaraló-telep alakitásainak módozataira számos gyakorlati tájékozást is tartalmaz, az illető helyek természeti, közlekedési, telek- és egyéb árviszonyainak ismertetésén kivül.

A diósgyőr-hámori völgyre vonatkozó jelentéséből átveszszük a következő részeket:

«Borsodmegye területén kezdettem meg hivatalos működésemet. Szept. hó 9-én Miskolczon az ott megtartott megyei közgyűlés alkalmából nemcsak a miskolcziakkal, de a vidékről bejött megyei urakkal is kedvező alkalom kinálkozott eszmecserére, s a nyaraló-telep ügyének megvitatására. Az eszme általánosan kedvezőleg fogadtatott, s az irányadó körben hallottak után bátran föltehető, hogy úgy a miskolczi, mint a megyei vidéki közönség számos tagja hajlandó lesz ott a hámori völgyön telket venni.

«A természeti szépségben gazdag *diósgyőri* uradalom legbájolóbb pontja a *Hámori-völgy*. Nyári telepeken üdülést kereső városiak most is gyakran felkeresik azt és a hasonnevű *Hámor*

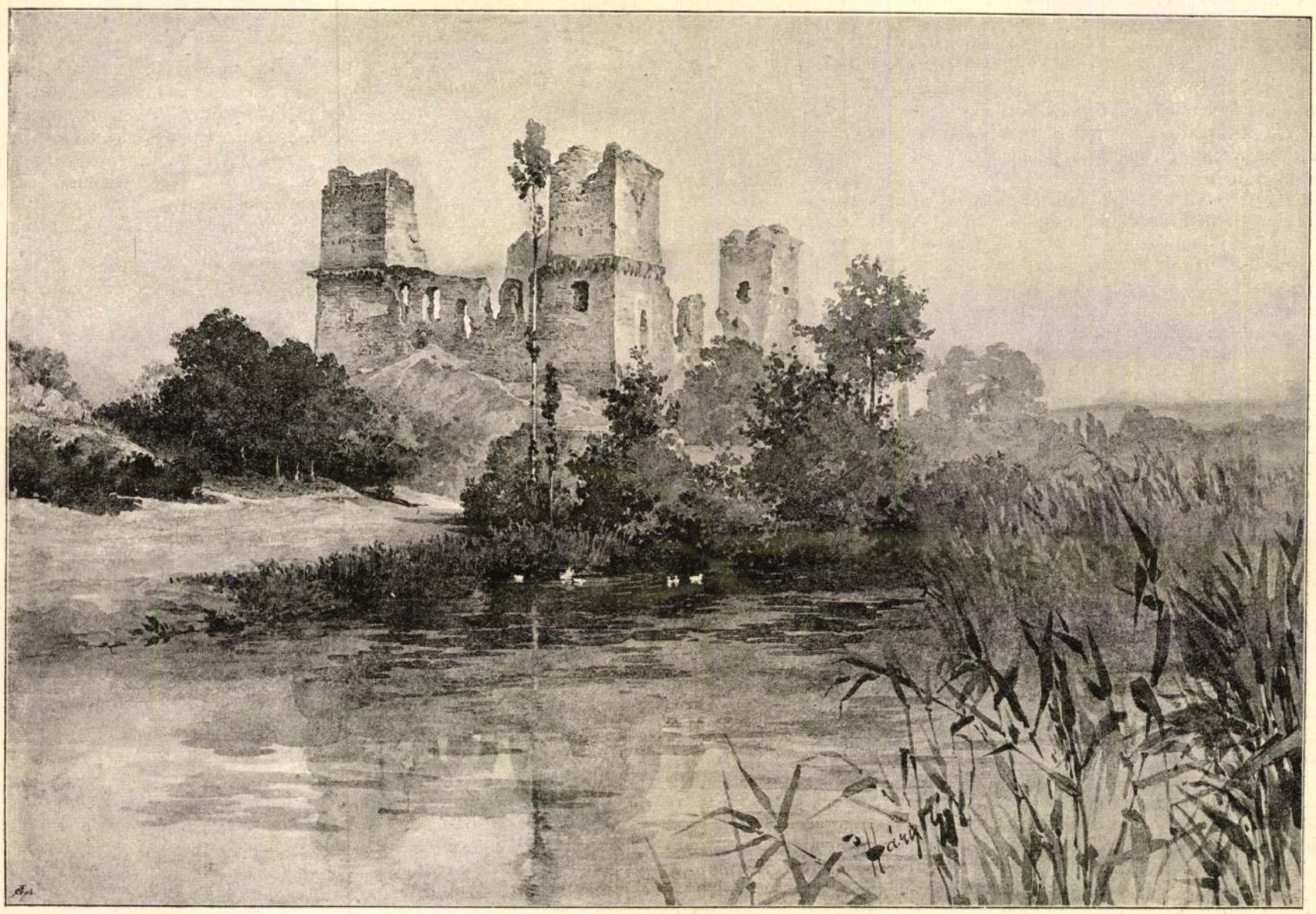

Váncza Emma fényképe után rajzolta Háry Gyula.

A DIÓSGYŐRI VÁR ROMJAI.

telepes községet, mely 300 méter magasságban fekszik a tenger színe felett, és 12 kilométer távolságban a miskolczi vasutállomástól. E két végpont közt Miskolczról jövet előbb a nagyszerű állami vasgyár-telepet, odább pedig *Diósgyőr* városkát mintegy két kilométerrel elhagyva, veszi kezdetét, megkapó részletekkel, a szóban forgó kies völgy. Kelet-nyugati irányban oly szűken vonúl fölfelé, hogy majdnem zártnak mondható, mert csak is ott szélesedik ki némileg, a hol a község apró munkásházaival kezdetét veszi. A felette elterülő tónál *Garadna* nevet vesz fel, irányát azonban megtartja, egész fel a *Felső-Hámor* nevű községig, míg az úgy nevezett Szinva patak völgye, az előbbivel összefüggő *Alsó-Hámor* községnél derékszögben egyesül vele.

«E bükkesekkel borított, helyenként regényes sziklacsoportokkal tarkított, gazdag zöld lombozatú *Hámorvölgy* minden komorságtól ment, kellemes és szórakoztató tájkép; legérdekesebbé válik azonban ott, a hol a tó tűnik elő és sima zöldes tükrével bájolja el a szemlélőt. A múlt században a völgyön keresztül húzott gáttal mesterségesen állíttatott elő, s felfogta a *Garadna* és *Szinva* patak tápláló vizét. A tó kiterjedése 20 katasztr. hold, hoszsza 1 kilométer, legszélesebb átmérete 120 méter, legkeskenyebb átmérete 5 méter; mélysége jelenleg igen sekély, de lehetne 6 méteren felüli is. Pisztrángjáról is nevezetes, noha annak minősége szenved a jelenlegi vízhiány miatt. A ki e tavon csónakázott, halászott, vagy a rája hajló árnyas bükkök alatt megjelent, feledhetetlen emlékkel távozott e tavi tájról, mely az egész vidéknek fővonzóerejét teszi. Hogy azonban ott valóságos nyári üdülőhely keletkezhessék, szükséges, hogy az ily természet-adta kincs, mint e tó, észszerű gondozásban részesüljön, vize oly bőségben legyen, hogy benne fürödni, jó halat tenyészteni, tükrén csónakázni lehessen. Jelenleg azonban azt tapasztaltam, hogy a győri vasgyár használja fel a vizet gyári szükségletére, s ohajtandó lenne erre nézve mind a két czélnak eleget tevő intézkedést léptetni életbe. A létesítendő telep érdekében biztosítani kellene e természeti szépséget. A gyárral szerződésileg ki kellene egyezni oly formán, hogy a gyár a fentebbi czélokra szükséges vízmennyiség fentartására kötelezteссék, csak annyi vizet legyen szabad levezetnie, a mennyi az egyezményben megállapított vízmennyiségnél nem szállítja alább a tó tükrét.

«Egyéb szépségben is bővelkedik e vidék s a legszebb tájakon, kevés előállítási költséggel, árnyas gyalog ösvények létesíthetők, a völgy mindkét oldalán fel a magasabb tetőkig. A Bükk-hegységben a kies árnyas völgyet és a széles e hazában párját ritkító messzilátót, egyaránt fel lehet találni.

«A Hámori-völgy éghajlata szelid, tava és patakjai hűs, de nem nedves légáramlatot tartanak fenn, hőmérséklete egyenletes, előnyös fekvése, természeti szépségben gazdag vidéke, egészséges légköre, s azon előnye, hogy a fővárosból Miskolczon át — ehhez alig $^3/_4$ órányira — öt óra alatt elérhető: mind oly feltételek, a melyek összeműködnek arra, hogy a völgy legelőnyösebben kínálkozzék nyári üdülő telepnek.

«Tekintettel arra, hogy nemcsak miskolcziak, de vidékiek is rendesen látogatják nyáron át a Hámori-völgyet és szivesen töltenének el ott napokat, sőt heteket, ha a számba nem vehető gyér bérházakban lakást kaphatnának, étkezésök pedig nem csupán a magukkal hozott tarisznya tartalmára szorítkoznék, — mindenekelőtt gondoskodni kellene arról, hogy addig is, míg a telek-eladások folytán a magánvállalkozás fog e bajokon segíteni, egy egyszerű, de tisztességes *szálló* létesíttessék azok számára, a kik a természet szépségeit fel keresik és meg is találják, de nem találnak sem tiszta ágyat, sem tűrhető ebédet, vagyis egyáltalában semmiféle hajlékot és ellátást nem kaphatnak. Míg ezen segítve nem lesz, a nagy, — jelesen a fővárosi, — közönségre nem lehet számítani. Pedig mindazok, a kik eddig ott jártak, örömmel fognának oda visszalátogatni, ha a nyilvánosság útján megtudják, hogy most már lesz hol megszállani, s napokig és hetekig ellehetnek kedvencz kirándulási helyükön.

«A megszállóval egyidejűleg berendezendő *hidegvíz-gyógyfürdő* létesítése is fölötte ajánlatos volna, s nagyobb nehézséggel nem is jár ott, a hol tó és patak, telek, — de még épület is bőven van.

«A mi a villatelkek kijelölését illeti, nehéz a választás, annyi szebbnél-szebb pont kínálkozik erre a Hámor-völgyben. Ohajtandó, hogy lehetőleg mielőbb kitűzessenek a helyek, s a közönség tudomására hozassék: mily föltételek alatt vásárolhatnak ott telket, a kiknek építeni kedvök van.»

Gr. Bethlen András földmívelésügyi miniszter gr. Keglevich Béla előterjesztésének több pontjára nézve már döntött is, így jelesen a villatelkek kiválasztására nézve is, s a mellékelt térkép már villatelkekre fölosztva tünteti föl a hámori völgyet.

*

Magának a völgynek és vidékének tájképi és helyrajzi leirását a következőkben közöljük:

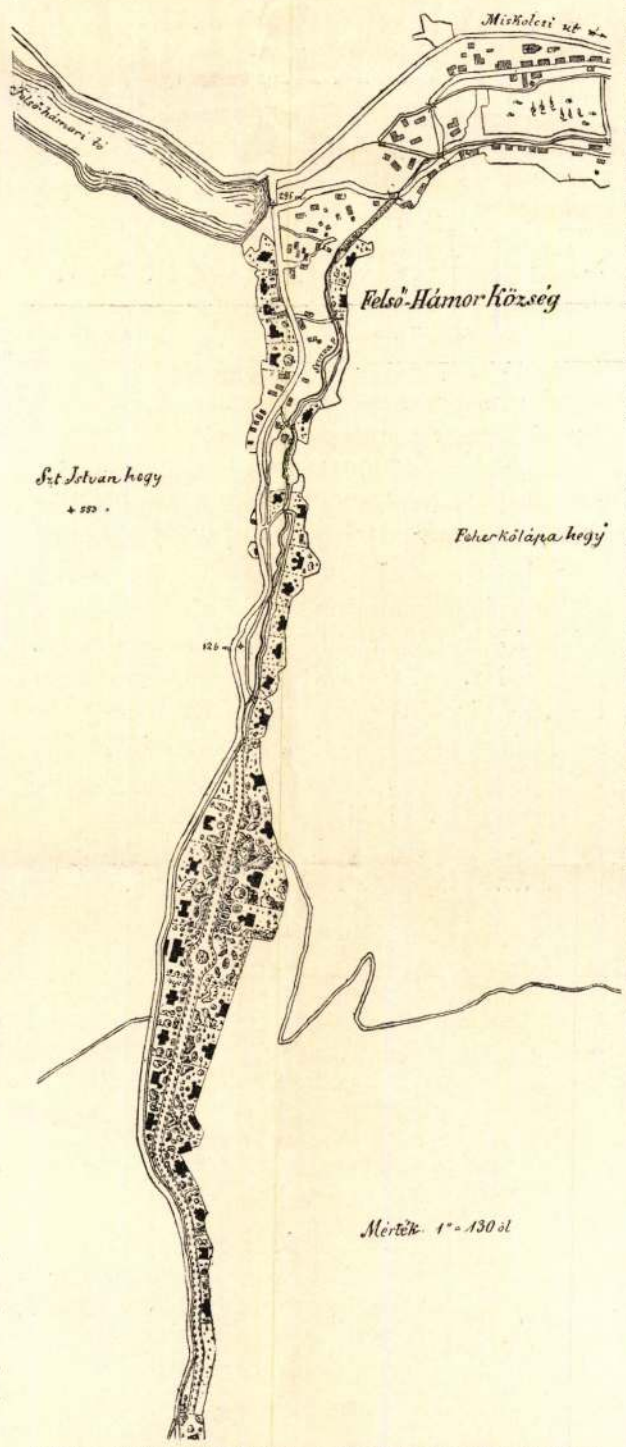

A Hámori-völgy felső része, a kijelölt nyaraló-telkekkel.

A Bükk-hegység, mely az éjszaki Kárpátok csoportjához tartozó Tátra és Beszkid hatalmas hegytöveinek végső kiágazása, Borsodmegye éjszaknyugati részén emelkedik, délkeleti lábaival az Alföld szélére támaszkodva. E hegységnek éjszaki részében van a *diósgyőr-hámori völgy*, hová a közlekedés részben megyei, részben pedig az erdő-kincstár által épített, jó karban tartott úton történik.

Ugy a megyei, mint az erdei kezelési főútszakaszon oly szelíd az emelkedés, hogy a fel- és lefelé való közlekedés hintóval is ügetve lehetséges. A pályaudvaron számos bérkocsi áll az utazók rendelkezésére s 3—4 frt fuvarbérért készséggel vállalkoznak a szállításra.

A Hámori-völgybe vezető út Miskolcz városán vonul át és a széles Szinva patak völgyében halad tovább. E völgynek jobb oldalán a miskolczi és diósgyőri szántóföldek terülnek el, háttérben terjedelmes szőlőhegyekkel; míg baloldalról a kincstár világhírű vas- és aczélgyárának egész helységet tevő épületei és csinos munkás-lakházai vonják magukra a figyelmet.

A félórányival távolabb fekvő *Diósgyőr* városka csinos házai fölött megkapó komorsággal emelkednek ki a már régóta romladozó vár tornyai. E vár szomszédságában jó berendezésű meleg fürdő van, melyet a környékbeliek köszvényes bajok orvoslására igen hasznosnak tartanak és sűrűn látogatnak. Nem érdektelen ritkaság a vár mellett egy óriás mogyorófa, mely tölgynek is beillenék. Diósgyőrön túl fölfelé megszűkül a völgy, míg Alsó-Hámornál vadregényes szorossá alakul. Ezen túl katlan-alakba megy át, mely alakját megtartja egészen a hámori gátig. Az ember itt a szepesi avagy liptói Kárpátok meredek bérczeinek sziklavölgyeibe képzeli magát.

A múlt század második felében épített erős kőgát mintegy 300 méter tengerszín feletti magasságban fekvő pontjánál kezdődik a Szinva patak felső völgye, melynek kristálytiszta vize több szép zuhatagot alkotva zuhan le a hámori házak közé. A völgy aljától a patak mindkét oldalán mintegy másfel kilométernyi szélességű szép rétek vannak, melyeket beláthatatlan messzeségig bükkfaerdők szegélyeznek. A bükkös és helyenkint tölgyes erdőkből alkotott lombkoszorú képezi azon áthatatlan természetes védfalat, mely egyrészt a zord éjszaki és nyugati szelek ellen védelmezi a völgyet, másrészt pedig annak levegőjét a tikkasztó nyári melegek alatt kellemesen mérsékli és a legnagyobb forróságok alatt is üdítő erdei illatot és a százados bükkfák és ezeréves mohlepte szirtek alatt kétszeresen jóleső árnyékot nyújt.

Diósgyőr - Hámor völgye, melyet a nép *Szinva-völgy*nek nevez, sajátságos éghajlatú; mert míg az alig öt kilométernyire fekvő Diósgyőr község körül a legjobb bor terem, Hámorban a szőlő csak a házfalak déli oldalain, tehát védett helyeken tenyészik, s ott is nagy ritkán érik meg. Még feltünőbbek a klimatikus eltérések Hámor és a mintegy 10 kilométernyire fekvő Ómassa község közt, a hol a zord égaljnak jellemző növényzete, a fekete afonya, buján tenyészik. — Ezen klimatikus ellentétekből manyarázható ki a Szinva felső völgyének mérsékelt és friss levegője, melynek rendkívüli hatását főképen akkor érzi az ember, ha nyáron Miskolcznak, vagy Diósgyőrnek tikkasztó gőzköréből menekülve, a hámori szorosig jutott. A természetnek ezen áldását ismeri Miskolcz és vidékének közönsége, a mi abból látszik, hogy egy része Hámor községben nyaral, részben saját nyaralókban, részben pedig bérelt falusi házikókban.

A Hámori-völgy úgy az ott nyaraló közönségnek, mint a turistának számos szórakozási és kirándulási helyet nyújt. Első helyen említendő a Hámori-tó, — a környék népies nyelvén *Taj*, — mely mintegy 20 kat. hold kiterjedésű és 1 millió 200,000 köbméternél nagyobb vízmennyiséget foglal magában. Ez kétségkívül hazánk legfestőibb pontjainak egyike. A tó tiszta vizében sok a pisztráng és csík s a környező facsoportok galyaitól fedett sziklacsoportok üregeiben nagy mennyiségben tartózkodik a rák.

Érdekes a tó-gát alatt levő cseppkőbarlang, mely, habár csak miniatürje a bélai és aggteleki hasonló képződésű barlangoknak, de a cseppköveinek szépségével nem áll azok mögött. A Taj vizének fölöslegét a tó-gát közepén nyiló boltozatos zsilip ereszti le a Szinva patakba.

Említést érdemel a *Hámor* községben levő, kisebb berendezésű hajlított butorgyár is, melynél az a nevezetes, hogy maguk a tulajdonos testvérek, mint egyszerű mesteremberek, tervezték és készítették sajátkezűleg az összes gépezetet s maguk készítik jó hírnévnek és kelendőségnek örvendő gyártmányaikat, melyek között érdekes különösségül említhetők az egy darab fából hajlított keréktalpak. Ez érdekes, de kisszerű gyár mellett szintén látogatott meleg fürdő van, melyet a környékbeliek épen olyan hasznosnak tartanak, mint a diósgyőrit.

Hámortól egy félórányira fekszik a mai rendszer szerint épített és berendezett, országhírű diósgyőri papirgyár s ettől egy negyedórányira ismét egy nagy téglagyár.

Igen tanulságos kirándulás esik továbbá a diósgyőri vas- és aczélgyárba, melynek fojtott, szénnel telt és még száz mesterséges kemenczével izzasztott levegője kissé kellemetlen ugyan, de bőven lesz kárpótolva a látogató a laikusra nézve is nagyon érdekes látnivalókkal. Gyönyörű a gyártelep este, villamvilágítás mellett, szemkápráztató képet nyujt ilyenkor különösen a

Bessemer-aczél gyár. A vasgyárat a parasznyai völgyben fekvő kőszénbányákkal egy keskeny vágányú bányavasút köti össze, melyen igen érdekes utazás tehető, több kilométernyi hosszú alagúton át, a kőszéntelep központjáig, a «Baross-akná»-ig.

A Bükk-hegység területének körülbelül felerésze, 40,000 holdat meghaladó nagyságban, a kincstár tulajdona. Az erdők hajdan a Paulinus-szerzet birtokában voltak és a szent atyák legelrejtettebb tartózkodási helye volt a most már csak érdekes romokban fennálló s Hámortól mintegy 10 kilométernyire fekvő *Szentlélek* zárdahely, melynek szép templomát, kertjét, malomgátját és halastavát az idő vas foga szétdulta már akkor, midőn II. József császár ezen erdei magány idylli rejtekéből világnak űzte a barátokat. A titokzatos múltról regélő ezen romoktól egy félórai gyaloglás után elérhető az úgynevezett *Odvaskő*, melyről Borsodmegye felső részére a legszebb kilátás nyilik.

Szép turistai kirándulás *Fehérkőlápa* és a Bányabükk árnyékos útján a 17—18 fok természetes meleg vizű, kies fekvésű *diósgyőri*, s innen Óhuta, Veresbércz és Poklos nevű erdőkön keresztül a 25—30 fok meleg vizű s szintén festői szépségű *göröm böly-tapolczai fürdőre*. Ezen 3—4 órai séta a természet nyujtotta változatos látványosságokon felül a fürdővendéglő jó konyhájával lesz jutalmazva, honnan azután a kiránduló az elég sürűn közlekedő társaskocsin is megteheti visszafelé az utat. Egyik érdekes kirándulási pont továbbá a diósgyőri fürdő tőszomszédságában álló *várrom* is, mely Róbert Károly idejében épült és a magyar királynéknak, különösen Mátyás király nejének — Beatrixnak — volt kedvencz tartózkodási helye.

Hámortól mintegy háromnegyed óra járásnyira s a diósgyőr-hámori úttól mintegy 600 lépésnyire fekszik a *Forrás* nevű árnyas völgynek felséges pontja, a *Királykút*, kitünő forrásvizével. Ez a hely kies fekvésénél fogva a miskolcziak nyári mulatóhelyéül szolgál. E mulatóhelytől alig 2—3 puskalövésnyire van a *Kecskelyuknak* nevezett barlang, számtalan denevérnek lakása. Az e fajtabeli nagyszámú lakóról tanuskodik a barlang alján lévő vastag guánoréteg.

Nem kevésbbé érdekesek a *Bükk* szélét környező cserépi, sályi, leányvári, dédesi, mályinkái, vadnai, galgóczi és gerennai romok is, melyek az egykor hírhedt rablóvárak maradványai.

Végül pedig meg kell emlékeznünk az 5—600 méterre a tengerszín felett, Hámortól egy órányira fekvő hollósi fenyves-ültetvényről is, mely mintegy 200 hold kiterjedésű, s arról nevezetes, hogy benne a reggeli és esti hőeltérések korántsem oly nagyok, mint más, zord vidékű fenyvesekben; épen a jó kocsiút mellett fekszik a hollósi erdőőri lak, a hol a fáradt pihenőt, az eső ellen menekülő helyet és még az éhező is, — ily magányos helyen megkivánható módon — kielégítést nyerhet.

*

E kies völgyet számosan keresték föl és örökítették meg irataikban költőink közül. *Petőfi Sándor* utirajzaiban igy ir róla:

«Diósgyőr vidékét már oly rég s oly sokszor hallottam magasztalni, s még nem láttam. Sokat vártam, de még többet találtam. Oh ez bájos völgy, alig félórányira Miskolcztól. A völgy elején fekszik Diósgyőr, s benne nagy Lajos király leányának, Máriának kastélya. Most már csak rom, természetesen. Négy tornya áll még, az is csak félig, csonkán. Ha lakhelyéről megitélhetjük lelkét, a királyi hölgy költői lélek volt, s azért tisztelet emlékének. Diósgyőrön túl, hol a hámor van, egyre szükebb lesz a völgy s végre egészen kősziklák közé szorul, meredek, vad kősziklák közé, s az ut fölfelé tart kanyargósan a Szinva partján, mely számos zuhatagot képez, fönn pedig a hegyen tóba gyül, melynek vize sötétzöld, mintegy tükre az őt környező bérczek erdejének. Az ember azt gondolja, hogy legalább is Helvéziában van, Helvéczia valamelyik szebb vidékén. S hogy semmi ne hiányozzék, a természet barlangot is helyezett e völgybe, még pedig csepegő barlangot. Az igaz, hogy Aggtelekhez képest semmi, de minthogy ebbe nem fáklyákkal, hanem csak gyertyákkal járnak, az aggtelekinél sokkal tisztább, fényesebb s ez pótolja némileg a nagyszerüséget. Egész délután itt mulattunk, késő este értünk haza, én különösen elfáradva a kéjtől. Akár hiszed, barátom, akár nem, de engem is jobban megvisel a lelki élvezet, mint a testi fáradozás. Talán ezért is irtam le ily bágyadtan e szép napomat. Közeledik az éjfél, karján hozza gyermekét, az álmat, s ez felém nyujtja kezét, hogy kezemből kivegye a tollat. Jó éjszakát.»

Újabb időben gyakran keresi föl Gyulai Pál; Lévay József pedig minden nyarának itt tölti egy részét. A völgy szépségei által bennök keltett hangulat szépen tükröződik vissza következő költeményeikben:

AZ ERDEI LAK.

Kies völgybe, a Bükk tövén,
Egy kis lakban tanyázom én;
Mohos sziklák, erdők védik,
Bár lakhatnám itt mindétig!

Csendes hely, csak a patak zúg,
Erdőn csak a vadgalamb búg.
Reggel ébreszt, este ringat,
Világ zaja ide nem hat.

Oh ne is! Volt benne részem,
Kifáradtam már egészen,
Úgy szeretnék megpihenni,
Egyedül magamé lenni.

Sebeim, mint itt a fának,
Lassanként begyógyulnának,
Derülnék a napsugárral,
Dallanék vidám madárral.

Hiú ábránd!... erdős kis lak.
Alig jöttem s már itt hagylak!
Sors ellen küzdök hiába,
Mennem kell világ zajába.

Gyulai Pál.

*

A HÁMORI VÖLGYBEN.

Ille terrarum mihi praeter omnes
Anquilus videt...
Horatius.

Ez a zugocska, hol most
Az én időm telik,
Nekem való hely, ámbár
Költők nem hírlelik.

Nem a szabini völgy, nem!
Annyit nem érdemel;
De ám nem is Horácz az.
Ki róla énekel.

Erdős hegyek csoportja
Ölelte ezt körül,
Alant a völgy, miként egy
Zöld szőnyeg, úgy terül.

Kristály-patak közepén
Zúgatja hűs vizét,
S haragjában fehérlő
Fátyollá tépi szét.

És a mint megtüremlik,
A hol mintegy pihen,
Pettyes pisztráng czikázva
Sikamlik mélyiben.

A bérczek lába tartja
Nehány viskó falát,
Nyugodt fészket lel abban
Egy-egy szegény család.

Dús volta, gazdasága
Édes kevésre mén:
Egy-két áldott gyümölcsfa,
S a dúsnak: egy tehén.

Az udvarral határos
A bükkös rengeteg
S hozzánk lakói gyakran
El-eltekintenek.

A talpalattnyi kertet
Vad emse túrja fel,
A csirkét a pitvarból
Ölyű ragadja el.

És vámot szedni éjjel
Rőt róka sort veszen
S félénk őz oltja szomját
Lent a patakvizen.

Csendes, szerény világ ez
S talán vad egy kicsit,
De énnekem pihenni
Oly kedves mégis itt!

A hol mindent feledve
Egy-két pillantatig,
A múzsa s a szegénység
Boldog frigyben lakik.

Lévay József.

SZENTKÉPES FÜLKE A HEGYOLDALBAN.

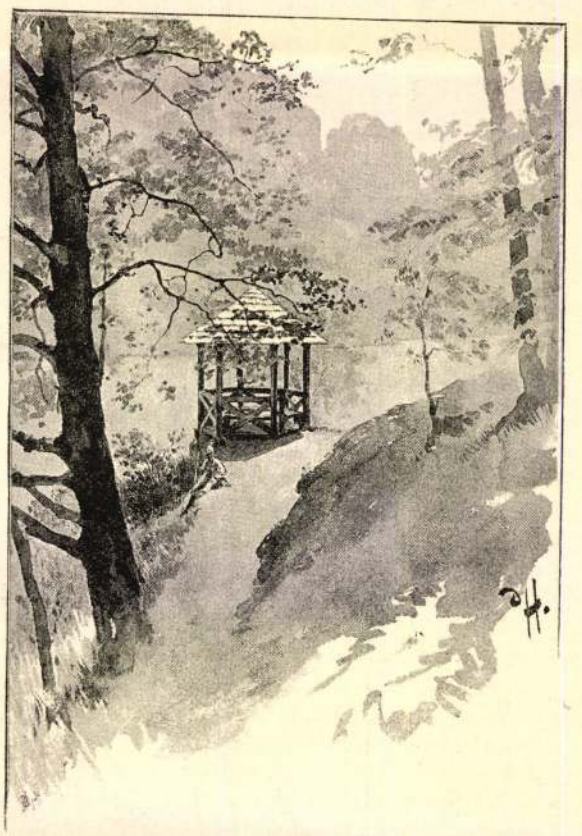

PIHENŐ AZ ERDŐBEN.

PÉTER ÉS PÁL.

Vig beszély a magyar gentry életéből.

Irta: Kacziány Géza.

Péter úr egy alföldi nagy város polgármestere volt, Pál úr pedig testi-lelki barátja Péter úrnak. Az említett város passziv ellenállási harczának, melyet a nemzet a Schmerling-kormányzat ellen folytatott, a két jó úr volt vezére. Midőn pedig 1865-ben a kiegyezés létesítésére okvetlenül szükséges országgyülés összehivatott, Pál úr, jó barátja: Péter úr ösztönzésére képviselőjelöltül lépett föl s 1400 szavazattal Boros

HÁMOR FALU EGY RÉSZLETE.

A SZINVA EGYIK ESÉSE.

Váneza Emma és Fischer Samu fényképei fölhasználásával rajzolta Háry Gyula.

A DIÓSGYŐR-HÁMORI VÖLGYBŐL.

A TAJ. (A HÁMORI-TÓ.)

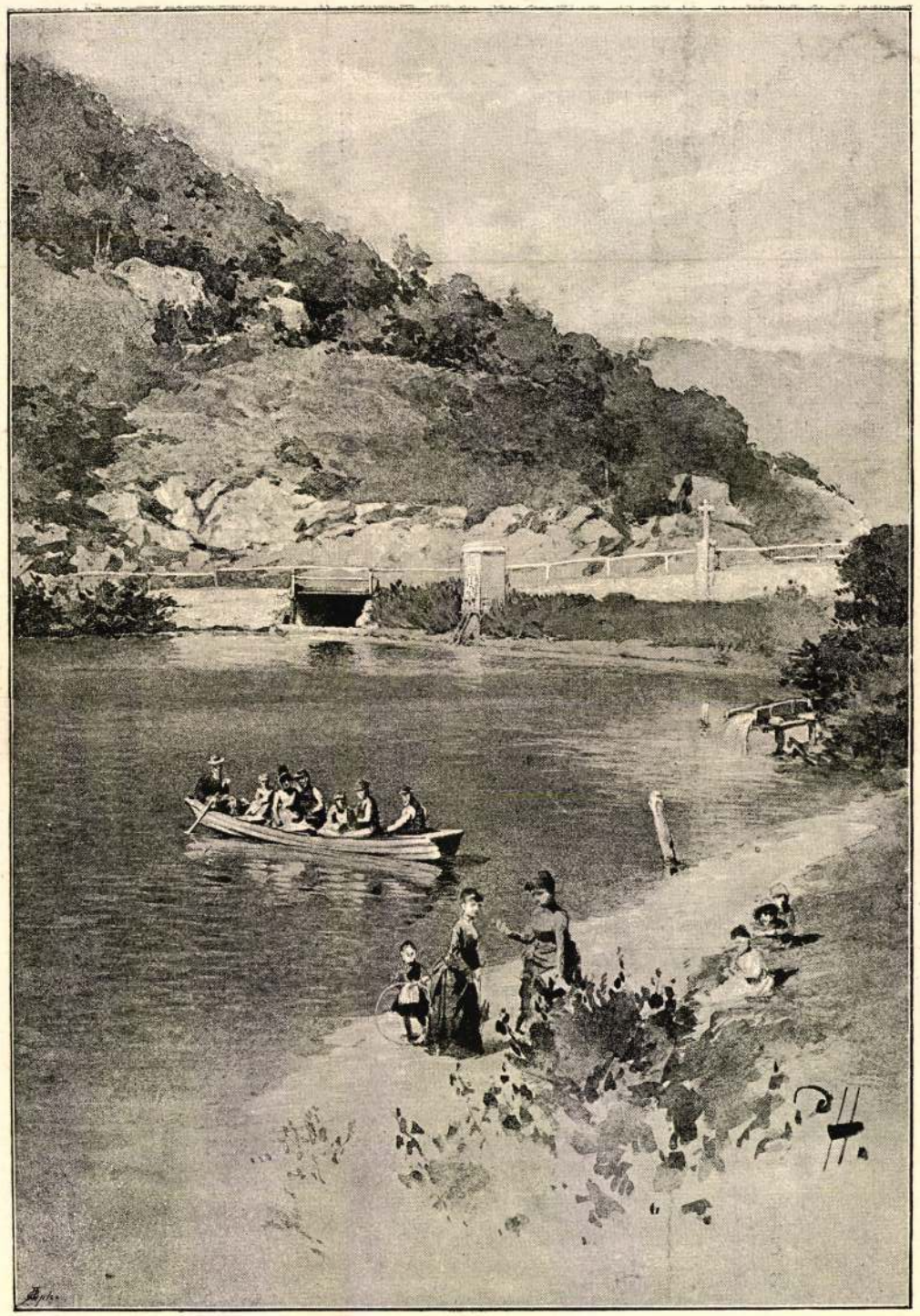

A TAJ (A HÁMORI-TÓ) A GÁTTAL.

Váncza Emma és Fischer Samu fényképei fölhasználásával rajzolta Háry Gyula.

A DIÓSGYŐR-HÁMORI VÖLGYBŐL.

Ádám szélbali 77 szavazata ellenében meg is választatott.

Alig két év lefolyása után a város egy választókerületül nagynak bizonyult: 1869-re már kettőt csináltak belőle. A felsőváros hűen megmaradt Pál mellett, az alsóváros annyival inkább Pétert küldé képviselőjéül, mert Sógor Jánost elcsapták az alispánságból s így kevesebbet mint polgármesterséget, nem adhattak neki. Hivatalt pedig kellett adni neki, mert mindenkinek atyjafia volt, ha másról nem, Ádámról, Éváról bizonyosan.

A két jó úr Budapesten az országgyülés jobbján foglalt helyet. Ott bólingattak hűen, közmondásossá vált pontossággal Deák Ferencz oldalán; e két hűre a «haza bölcse» minden körülmény közt biztosan számíthatott. Hány szivarát szitták el az «öreg úr»-nak, hány szavára harsogtak «zajos, hosszas helyeslést a jobboldalon», arról számoljon be a késő kor statisztikusa, — hogy azonban elválhatlanok voltak, azt én is bizonyíthatom. Barátságuk már-már lefőzte Damon és Phintiását, ha — 1875-ben a a fuzió közé nem üt.

Ah, az a fuzió! Nem hiába mennydörgött ellene s az »átkos kaurmány», nemkülönben a «hazaáruló miniszterelnök» ellen Csanády Sanyi bátyánk! Mily szörnyű tett volt ez, elképzelhető abból is, hogy két oly benső barátot, Castort és Polluxot, akarom mondani: Pétert és Pált, halálos ellenségekké tette ez egyetlen fuzió. Mit tagadjam, úgy történt. A két jóbarát addig disputált az «elvek szögre akasztása» felett, míg csak teljesen meg nem hasonlottak. Péter megmaradt azon a párton, melynek kebelébe Tisza áttért, Pál ellenben öt-hat társával együtt duzzogva alkotá meg az «ehesült, de nem egyesült vacsora-pártot.»

A politikai meghasonlás mély árnyat vetett a két család társas-életére is. Ifjabb Péter úr, a szépreményű általános örökös, idősb Péter úr házában már mint Paulácska vőlegénye volt tekinthető, s nemcsak Pál úr adta volna leányát szivesen a szeretetreméltó fiatal gavallérnak, de Pál úr második felesége is, ki Paulácskával jóformán egy idős és fájdalom! gyermektelen asszonyka volt, kedvezett a viszonynak és büszkén tekintett volt leendő «fiára.»

A fuziótól kezdve azonban a papák mitsem akartak a nevezett rokonságról tudni, Pál úr ifjabb Péternek elég tárgyilagosan és higgadtan tudtára adta, hogy sziveskedjék becses megjelenését a lehető legkevesebb számu látogatásra redukálni, később pedig Pál úr házát érdemes látogatásaitól teljesen megfosztani. A szerelmes Romeónak e nyomatékosan ajánlott jövendőbeli programm azonban teljességgel nem volt inyére, és Capulet Paulácska is könyekben uszott, midőn Pál úr fentisztelt tárgyilagos programmját kifejté.

Szerencsére a lágyszivű mamák, kik teljességgel nem látták be, miért kelljen a politikának két szivet elválasztania, pártot ütöttek a gyermekek érdekében. A lázadás azonban erélylyel nyomatott el, de az az eredménye mégis megvolt, hogy titokban tovább folyt a viszony s közös barátoknál, barátnőknél, parkban, sétányon, és kirándulásokon Romeo és Julia együtt turbékolhattak a mamák védszárnyai alatt. Se Péternek, se Pálnak nem tünt föl, hogy a fuzió óta valóságos látogatási düh szállta meg az asszonyokat, alig voltak otthon az azelőtt hűen otthonülők; — s hogy a dolog hübnere Romeo és Julia viszonyában keresendő, az a két úrnak álmában se jutott eszébe.

A két halálos ellenség szomszéd is volt. Egykori benső barátságuk arra indítá Pált, hogy régi fészkét eladja és Péter mellé telepedjék. Falusi birtokuk Hagymáson szintén szomszédos volt; — Péter kastélya ősi volt, dísztelen, de kényelmes; Pál villája pompás új épitmény, alig husz lépésnyire Péterétől.

Meghasonlásuk első következménye mindkettejük megbukása volt a következő választáson. Eddig kettőjük kezében volt a hatalom, most megosztva s egymás ellen használva, gyöngének bizonyult. A kiegyezés két lelkes híve, Boros Ádám és elvtársa Fütykös Máté mellett megbukott, a 48-asok két kerületet hódítottak. Az elveszett mandátumért Pál Pétert okolta, ez viszont amazt, — de ez a körülmény a jó barátságot nem állítá helyre. Péter Pált erőszakoskodásokkal vádolta, viszont Pál teli szájjal hirdette, hogy Péter még a vesztegetésektől se riadt vissza, csakhogy őt megbuktassa. Mindkét részről kérvényt adtak be a választás megsemmisitésére, a polgárság társadalmi pártállást foglalt Péter és Pál mellett, de a dolog még tettlegességekre nem került. Egyetlen szikrácska hiányzott, hogy a kedélyek jól elkészített dynamitja fellobbanjon s az csakhamar ki is pattant.

Általános rossz szokása a kutyáknak, hogy gyakran ugatnak. Egy drótos tót, egy handlé, egy robogó kocsi, egy ártatlan borjú egész utczasor kuvaszát fellázítja minden ok nélkül, s versenyezve bizonyítgatja mindegyik házőrzői buzgalmát. Ebtársainál Péter kutyája se volt jobb, s így történt, hogy a mint egyizben Pál tanyájáról hazatért, Péter úr emlitett Czerberusa kirohant az ősi ház udvaráből, Pál úr új lovait megtámadta s éktelen csaholásával megbokrosította. A rúd egy pillanat alatt ketté tört, de ugyazon pillanat alatt a feldühödött Pál is kiugrott kocsijából és görcsös botjával keservesen elverte a hivatlan bajszerzőt.

Péter úrnak ez esemény tudtára adatván, véres boszút esküdött. Pál szenvedélyes galambtenyésztő volt, Péter ellenben mestere a Flobert-puskának. A budapesti galamblövészeten két díjat nyert. Nem csoda hát, ha Pál legszebb galambjai dögölve, illetőleg lelőve repültek vissza gazdájok portájára a kerítésen át, ha általában érdemesnek tartotta Péter, hogy átdobja áldozatanak véres hulláit.

Pál furfangos esze oly viszonzást fedezett föl erre, hogy Péter majd megpukkadt mérgében. Tudniillik szomszédjának gyümölcsös- és díszkertje sarkába óriási hegyláncz trágyát hordatott, melynek átható bűze minden czivilizált orr tulajdonosát elkergette volna. A hegyláncz ezenkívül kitünő melegágy volt mindenféle apró szárnyas rovar számára, melyek milliárd-számra lepték meg Péter ősi kastélyát és őt legédesebb délutáni pihenésében zavarták. Sem étel, sem álom nem volt biztos többé; egy métermázsa «zacherlin» hatálytalannak bizonyult.

A dombnak odahordatása ellen Péter adminisztrativ úton tiltakozott: a megye részéről bizottság szállt ki a helyszinére, mely az ügyet közigazgatási, közegészségügyi, rendészeti és magánjogi szempontból tanulmányozta; mind e szempontokból aztán határozatot hozott. Ez ellen Pál úr ugyanannyi czáfolatú felebbezést nyujtott be, mely míg a belügyminisztert megjárta, addig a bűz-Csimborasszo ott állott, folyton szaporodván és szaporitván. Az első határozatnak formai szempontból történt megsemmisítése diadalmas kaczajt keltett Pál részéről, az újabb huzavona s a belügyminiszterhez való másodszori felkerülés alatt azonban Péter és családja, s a család minden szenvedő orra a «fennálló viszonyoknak» áldozatául esett.

E csíny alaposan sikerült és Pál igen boldog volt. Megelégedetten sétálgatott el reggelenkent aranyhalas taváig, honnan, miután a vidám állatkák játékában eleget gyönyörködött, fürdőházába vándorolt, melyet a halastóval együtt egy patak táplált. E fürdő kényelmes medencze volt, házától nem messze, s alkalmas fakunyhóval is el volt látva, vetkőzés czéljából. Egy szép reggel azonban halastavában alig egy-két árva aranyhalat talált, a többi helyett egy hatalmas csuka czikázott a habokon át és az aranyhalak tömegének szomorú maradványát dühvel üldözvén, ott Pál úr szemei láttára költötte el kifogástalan étvágygyal. Az elszörnyedt Pál természetesen rögtön mozgósítá kertészét, béreseit, a szörnyeteget kihalászták, miközben a halastó közepén levő művészi grottát, melybe a csuka bevette magát, le kellett rombolni, hogy kő kövön nem maradt.

Fölhevülve és a pukkadásig ingerülten robogott Pál úr fürdőházáig, hogy a habok hűsében megnyugvást és lehülést találjon. A mint azonban a hullámok közé merült, érezte, hogy a fürdő megmozdul és életet nyer: békák, szalamanderek, csigák és egyéb hüllők százai hemzsegtek körülötte, kigyók csavargóztak lábaira, rákok ollózták tagjait és ló-pióczák ragadtak hátára. Pál rémülten szökött ki a medenczéből és tehetetlenül csikorgatta fogait, — hiába, a jó fürdő nyolcz napra hasznavehetetlen volt. A kikergetett hüllők azonban kertjében széledtek el és ott veszélyeztették a közbiztonságot. Pál tanyájáról a legszebb gólya-párt hozatta be, hogy azok a béka-had közt egy kis rendet csináljanak, mi lassacskán sikerült is.

Egy szép reggelen azonban, midőn már a hüllők száma tetemesen megapadt, újra közel jutott Pál úr a megpukkadáshoz. A két gólya ugyanis csőrében egy-egy csinos porczellánfejű pólyás-babával sétálgatott a kertben, a babák erős czukorspárgával voltak a gólyák fejére kötve, ezek nagy kínjára. E csíny természetesen goromba czélzás volt Pál úr második házasságára, mely eddig gyermektelenül maradt. Az egész megye kaczagott, midőn a megyei hirlapban egész komolyan gratuláltak Pálnak, kit neje «egészséges iker-párral ajándékozott meg». Tuczatszámra érkeztek ezentúl a szerencsekívánatok a postán a «túlboldog» papához, mi végre Pált oly dühbe hozta, hogy a postát hétszámra megtekintés nélkül dobatta a tűzhelybe, mi által «udvari gyapjú- és gabnazsidajának» legfényesebb ajánlatait is megsemmisité.

Pál a városba kocsizott, hogy ügyvéddel tanácskozzék a megtorlás módja felett. A halas-tóban eszközölt pusztítás s a tilos hüllő-tenyésztés elég oknak látszott erre szemeiben. A felkeresett ügyvéd rögtön kijelenté, hogy megindítja a pört s fölappellál vele a királyig, de megnyerésére kevés kilátással biztatá Pál urat. «Péter úr, — fejté ki szakvéleményét, — mitsem vett el Pál úrtól; ellenkezőleg egy szép nagy csukával és nehány száz kecskebékával ajándékozta meg, mely első föltétlenül minden időben, ez utóbbiak pedig bizonyos hónapokban igen kedvelt pecsenyét szolgáltatnak.»

Sok fejtörésébe került Pálnak, mig a boszantásért megfelelő tromfot tudott Péter ellen kiadni, de végre megtörtént.

(Vége következik.)

VASUTON.

Száll a vas-táltos velem
Zord zimankós télbe';
Zakatol a nagy kerék.
Vidor utas énekét
Mély hangon kisérve.

«Télen nyáron» — ez a dal
Szökken ajakamra;
«Sík a puszta» — folytatom,
S jégvirágos ablakon
Ki-kinézek arra.

Sík a puszta, utja nincs,
Fuvatagban tört meg;
Repül velem a vonat
S szegény vándor az alatt
Künn a pusztán törtet.

Szegény vándor, mit sóhajtsz,
Kedvemet mért bántod ?
Lám, mit apád meg sem ért,
Ezt a csoda — szövevényt
Te legalább látod !

Mit se búsulj, majd fiad
Több csodát is ér meg ;
Hát még majd az unokád ?
Hegyen-völgyön szállhat át
Egyenest az égnek !

Hipp-hopp bocskor talp alá !
Nagyanyád meséje, —
Hátán villámlik a szárny,
Hova akar, oda száll :
Ágas tetejébe.

Szomjuhozik, éhezik ?
Megfeji az ágast :
Tikkad égő nap alatt ?
Neki csak egy gondolat
S a nap áll — tótágast.

Eldorádó ! eljön az,
A mesék világa,
És a tél fehér havát
Mint a gyapjat szabja rád
A szűcsök királya.

Akkor a szegény ügyét
Boldog Isten birja ;
Akkor már a verset is
Ökör fülében a kis
Babszem Jancsi irja.

Sík a puszta, zúg a szél,
Vándor ember ballag ;
Vele száll gondolatom,
S míg a vas-ló zakatol,
Víg dalom elhallgat.

De a vándor még sohajt
Túl a messziségbe :
Bárhogy is lesz, bárhogy is,
Szegény ember akkor is
Gyalog megyen Bécsbe !

Fejes István.

GRÓF BYLANDT-RHEIDT SZOLNOK ALATT 1849-BEN.

Történelmi emlék.

Windischgrätz herczeg, a fővárosba történt bevonulása után, nem sokat törődve a Vácz felé indult magyar sereg zömével, *Ottinger* tábornokra bizta a Tisza körül, nevezetesen Szolnok alatt álló «lázadó» csapatok megsemmisítését.

Ottinger dandárjában akkoriban a minap Bécsben meghalt közös hadügyminiszter, *gróf Bylandt-Rheidt*, mint tüzér-százados és ütegparancsnok szolgált, ki ilyformán 1849 január 22-én ismerkedett meg legelőször a magyar honvédséggel.

A szolnoki ütközet szabadságharczunk egyik kiváló fénypontja, és Windischgrätz emlékiratában maga is bevallja, hogy soha sem hitte volna, hogy az «*ellenség újoncz és nemzetőrökből összeszedett tömegei Ottinger és Karger harczedzett sorezredeinek ellentállni képesek lehessenek.*»

Ámde a *szedett-vedett* újoncz sereg nemcsak hogy ellentállott, sőt úgy elverte a két tábornok veteránjait, hogy ez utóbbiak csak a pesti sorompók alatt tértek kissé magukhoz.

A szolnoki híd elbontása mentette meg az osztrák csapatokat a végelpusztulástól, s míg e részben sokan *Kalchberg* századosnak tulajdonítják az érdemet, mint a ki a híd felégetését a legsürűbb kartácstűzben keresztülvitte, mi jól tudjuk, hogy egy osztrák üteg makacs tüzelése fedezte a vad futásnak eredt gyalogság visszavonulását. Ezen üteg parancsnoka *gróf Bylandt-Rheidt 5-ik tüzérezredbeli százados* volt. Az üteg legénységéből alig maradt nehány ember életben.

A sebesültek hadifogságba kerültek s ezektől hallottuk, hogy a fiatal tüzértiszt, ki alól lovát is kilőtték, valami *Piland* gróf volt.

Midőn aztán Ottinger tábori irodájának elfoglalt ládáiban a dandár menetrendét (Ordre de Bataille) elolvastuk, Bylandt-Rheidt százados ütegparancsnok nevét megtaláltuk.

Windischgrätz herczeg azonban nem Bylandt-Rheidt századost, hanem *Kalchberg*-et ajánlotta legmagasabb kitüntetésre, ki is a szolnoki védelem, — illetőleg a szolnoki híd lebontása, — által eszközölt nagyszerű fegyvertett jutalmául a Mária-Terézia-rend keresztjét kapta.

Bylandt-Rheidt közös hadügyminiszternek tulajdonítják a magyar tüzérezredek felállítását, míg előbb a tüzérség legénységét csakis cseh és morva újonczokból kellett kiegészíteni. A Szolnoknál tulajdon szemeivel látott dolgok bizonyára arról győzték meg a vitéz tábornokot, hogy a magyar katona nemcsak kitünő lovas és gyalogos, hanem tüzér is tud lenni. Szolnoknál, a mint tudjuk, az úgynevezett *pesti ütegek*, vagyis pesti egyetemi tanulókból és egyéb míveltebb osztályú fiatal emberekből kiállított szolgálati csapatok harczoltak, és az első támadásnál történt tüzérségi felvonulás döntötte el a győzelmet.

Erről Bylandt-Rheidt tábornok többször beszélt, midőn a kassai nagy hadgyakorlatoknál Máriássy tábornok a budapesti főhadparancsnok hadi tervét kijátszotta.

Ki tudja, hogyan ütött volna ki a magyar népfelkelés és egyéb védelmi intézkedések végrehajtása, ha Bylandt-Rheidt-nek a magyar *emberanyag* kitünő hasznavehetőségéről oly tiszta fogalmai nincsenek, melyeket — mi tagadás benne — csakis Szolnoknál szerezhetett...

KÉT LEVÉL.

Amerikai történet. — Közli Brander M.

I.

A «Gotham Gazette» levelezőjétől.

Georgetown, április 1.

Ezelőtt egy héttel értem ide, és miután a legközelebbi gőzhajó csak jövő héten indul az Orinoco torkolatai felé, kénytelen vagyok a különben is esős időt ez unalmas helyen tölteni. Egyrészt nem sajnálom az akaratom ellenére történt veszteglést, mert megismerkedtem valami Stead Walter nevű angol uri emberrel, az «Essepribo» aranybánya-társulat képviselőjével.

Stead úrtól tudtam meg, hogy Guyana hegyeiben aranynyal bővelkedő bányák vannak, és hogy Sir Walter Raleigh annak idején nem hiába e tájon kereste a spanyolok Eldoradóját.

A bányák sok kézen mentek keresztül, a nélkül, hogy valamikor a régen várt eredményre jutottak volna, míg végre egy amerikai társulat, melynek tagjai az efféle vállalathoz megkivántató pénzerővel rendelkeztek, a kincsek kiaknázásához fogott. Ámde a járatlan utakon a szükséges hydraulikus gépeket nem lehetett a bányákba szállítani, s így a Kaliforniából oda rendelt ügyes munkások csakis közönséges eszközökkel folytatták a munkát. A havonként termelt aranyat, egy vagy két ember Demerarába szállítja, honnan élelmi szerek és egyéb szükségletek a tengerpartról a bányákba jutnak. Egy alkalommal Stead úr maga vállalkozott arra, hogy mintegy negyven font aranyat Demerarába vigyen. Stead negyven éves, alacsony, tömött testalkatú ember, kin meglátszik, hogy életének nagyobb részét nehéz munkában töltötte. Midőn figyelmeztették, hogy a Carib-indiánok törzse újabban ellenséges tüntetésekkel fogadta a társulat szolgálatában álló Taruma-indiánokat, Stead egyszerűen azt felelte, hogy az ő eszén a Caribok bizonyára nem fognak túljárni. Egyébiránt nyilakkal és fejszékkel hadakozó vad emberek ellenében ismétlő puskáját és revolverét mindenkor előnyösen tudná felhasználni.

A tizezer dollárt érő aranyat apró lemezekben egy övben Stead derekára kötötte és a mint mondá, kitünő ismétlő puskáján és, revolverén kivül csak még nyolczvan éles töltényt vitt magával. Nem annyira biztonság okáért, mint inkább azért, hogy a hosszu utat egyedül meg ne tegye, Stead ur a társulat egyik hivatalnokát, Austin Tamást, vitte magával, ki különben Demerarából New-Yorkba akart menni, hogy megromlott egészsége helyreállítása végett ottani orvosok tanácsát igénybe vehesse.

A két utasnak jó darabig vizen kellett mennie, még pedig egy járműben, melyet az odavaló benszülöttek a vörös fenyő héjából és erős bőrökből készítenek. A hajó mintegy 15 láb hosszú volt, és az utasoknak több napra való elesegük is kényelmesen elfért benne.

Eleinte Taruma törzsbeli fehér indiánokkal találkoztak, kik nehány napig a hajót ügyesen átvitték a különféle zuhatagokon, de már a Caribok területére nem mertek lépni, mivel törzsük ez utóbbiakkal ellenségeskedésben élt.

Stead és Austin tehát magukra hagyatva folytatták utjokat, mi, tekintettel a végtelen vadon unalmasságára, nemkülönben a Caribok közel voltára, nem tartozott a legszebb mulatságok közé. Szerencsére a Caribok területe nem igen nagy és ezentúl semleges törzsek földjén kellett keresztül menniök. Mielőtt a Makarapan hegylánczhoz értek volna, egy kies folyó partján letelepedtek, hogy egyszerű ebédjüket megfőzhessék. Stead úr, ki közvetlenül a viz mellett üldögélt, három óriási alaku Carib harczost vett észre, kik a part melletti bokrokból előtüntek. Még annyi ideje maradt, hogy egy fához támasztott ismétlő puskáját felkaphatta. Az indiánok jó formán tudhatták, hogy a lőfegyver ily távolságban nagyon veszedelmes portéka, és miután csak nyilakkal és ijjakkal voltak ellátva, kissé meghökkentek. Stead, ki mindig azt hallotta, hogy rossz indulatu indiánok arczaikat különféle szinekkel bemázolják, tollakat dugnak hajaikba és medvefogakból készült nyaklánczokat viselnek, nem csekély örömére mindezen harczias jelvények hiányát vette észre s egyáltalán nem sejtett rosszat.

Egy darab ideig a két embercsoport egymást némán nézegette. Utóbb egy fehér indián közelébb lépett és valamit beszélt, mit azonban Stead nem értett. Austin azonban, ki régóta Dél-Amerikában lakott, azt súgta társának, hogy az indián harczos *aranyat* emleget. És csakugyan a szónok egyenesen Stead bőr-ingéhez nyúlt, mely alatt az aranynyal telt övet viselte. Stead az indián kezét visszalökte és érthető mozdulataival azt jelezte, hogy a nála lévő kincset oda nem adja. Vad emberek nagyon könnyen megértik a jelekkel való társalgást, s így még egy meghiusitott kisérlet után az indián harczosok a sűrűségben eltüntek. Stead azon tünődött, kitől tudhatták meg a Caribok, hogy az aranyszállítmány ő nála van. Eszébe jutott, hogy övét egy Taruma-indián nő készítette, ki ezt bizonyára másnak is elmondta.

Stead arra unszolta társát, hogy haladék nélkül ismét útra keljenek. Mintegy tíz vagy tizenkét mérföldnyi távolságban, a folyón lefelé haladva, egy fűvel benőtt parton újra kikötöttek. Egy kiszáradt gyapotfa tövében tüzet raktak, habár Austin ezt ellenezte, mivel szerinte az indiánok a gyapotfát szent növénynek tekintik és sem mellette, sem pedig alatta nem igen szoktak tüzet rakni. Továbbá rohadt gyapotfákba a Coraqueque szent madár rakja fészkét és jaj annak, ki azt nyugalmából felzavarja vagy talán meg is öli. Stead nem sokat adott Austin babonás meséire, hanem midőn a fa tetejéről egy jókora madár elrepült, azt jó magasságból le is lőtte.

— Na még csak ez kellett, — mondá Austin, — most bizonyos vagyok benne, hogy nem sokára mindenféle bajok fognak nyakunkba zúdulni.

— Csitt ! — suttogá Stead, — nyomunkban járnak ; nem hallja az evezők csapását ?

— Igen, — mondá Austin, — ezek fehér indiánok ; miután tudják, hogy önnél arany van, nem szabadulunk meg tőlük, mig csak ennek birtokába nem jutottak. Lökje valahova azt az átkozott madarat, mert ha meglátják, végünk van.

Stead egy közeli bokorba dobta a madarat.

— De már itt ne maradjunk a part szélén, hiszen akárhonnan tíz nyilat is röpíthetnek felénk. Vonuljunk vissza a bozótba. Onnan majd meglátjuk, ki jár nyomunkban.

Stead nem csak hogy nehéz övét le nem oldotta, sőt puskáját sem vette le nyakából, s így bármely rögtönzött támadás ellen könnyen megvédhette magát. Austin a hajóba lépett, és azt akarta, hogy Stead is kövesse, mit ez azzal utasított vissza, hogy a vizen még sokkal veszélyesebb helyzetbe juthatnának.

Ez alatt a viz melletti füzesekből egymásután

több csónak jött elő. Az elsőben ugyanazon három indián harczos ült, kikkel már délután találkoztak.

— De most már kotródjunk, — suttogá Austin.

— Miért futnánk meg három indián elől? válaszolá Stead.

Ezalatt a három indián partra lépett, és a hajót egy fához kötötte. Egyik közülök valamit kiabált, mire a folyó tulsó partjáról ugyan ily hangon feleltek. Nem sokára még egy csónak érkezett meg, melyből ezuttal öt indián tódult ki a partra. Egyikük észrevette a Stead által lelőtt madarat, melyet a földről felvett. Mikor társai a madarat meglátták, mindannyian dühösen elkiáltották magukat, mi annyit jelentett, hogy e szentségtörésért boszút fognak állni. Stead ur ártatlan lövésével tehát nem csak elmérgesítette az arany után sovárgó indián rablók kedélyét, hanem tulajdon és társa életét is veszélyeztette. Mire Austin után a csónakhoz sietett, észre vette, hogy társa már eltünt. Az indiánok ordítek együtt, és vezérük, ugyanaz, ki Stead öve után nyult, valami beszédet tartott, melynek egyes részeit lármás tüntetések követték. Végre az indiánok különböző irányban elindultak. Kétséget nem szenvedett, hogy többen hamar nyomára jöttek, mert egy adott jelre nagy lármával előre nyomultak.

Ekkor kezdődött meg Stead és üldözői közt a néma harcz, mely még a legerősebb idegű embert is megviselte volna.

Stead tüskön-bokron keresztül haladva, az arany sulya alatt görnyedezve, jutott előre, de hamar belátta, hogy üldözői nemsokára utól érik. Végre már alig mozdulhatott. Oly magas hegyet mászott meg halálos félelmében, melyre más körülmények közt alig tudott volna felkapaszkodni. Most azonban meredek sziklák állottak előtte, s így sem előre, sem pedig hátra — üldözői torkába — nem mehetett. Az iszonyú hajsza által végképen kimerült. Ugy rémlett előtte, mintha az indiánok vad lármáját egészen más irányban hallaná. A természet megkivánta tásától megrémült Austin cserben hagyta Stead urat, ki most hajó és élelmi szerek nélkül maradt. Aranynyal megrakott övén és revolverén kivül még csak vagy harmincz tölténynyel rendelkezett.

E pillanatban még vagy öt indián szállott partra, Stead pedig az általános jajgatás és káromkodás közepette óvatosan a sűrűségbe vonult. Austin szökése után a vizen való út el volt zárva előtte, nem maradt egyéb hátra, mint a bozóttal benőtt part hoszszában bukdácsolva, valamely telepítvény felé visszavonulni, vagy pedig az indiánok távozását bevárni. Stead csak most érezte az arany sulyát, melytől azonban nem akart megszabadulni. Lépéseit óvatosan kellett kimérni, nehogy üldözői észrevegyék. Az általa lelőtt madár még meleg lehetett, midőn az indiánok partra léptek, s így bizonyára hamarosan nyomában lesznek. Sőt azon csodálkozott, hogy eddigelé utól nem érték.

A hold kétes világítása nagyon megnehezítette Stead szökését, de mindamellett bizonyos tekintetben előnyére is volt, mert egy domb tetejéről, hova lassan felkapaszkodott, az indiánok gyülekezetét megfigyelhette. Mintegy ötvenen lehetek együtt, és vezérük, ugyanaz, ki Stead öve után nyult, valami beszédet tartott, melynek egyes részeit lármás tüntetések követték. Végre az indiánok különböző irányban elindultak. Kétséget nem szenvedett, hogy többen hamar nyomára jöttek, mert egy adott jelre nagy lármával előre nyomultak.

Ekkor kezdődött meg Stead és üldözői közt a néma harcz, mely még a legerősebb idegű embert is megviselte volna.

Stead tüskön-bokron keresztül haladva, az arany sulya alatt görnyedezve, jutott előre, de hamar belátta, hogy üldözői nemsokára utól érik. Végre már alig mozdulhatott. Oly magas hegyet mászott meg halálos félelmében, melyre más körülmények közt alig tudott volna felkapaszkodni. Most azonban meredek sziklák állottak előtte, s így sem előre, sem pedig hátra — üldözői torkába — nem mehetett. Az iszonyú hajsza által végképen kimerült. Ugy rémlett előtte, mintha az indiánok vad lármáját egészen más irányban hallaná. A természet megkivánta a magáét, és Stead egy szálas fa tövében ledőlve mélyen elaludt.

(Folyt. köv.)

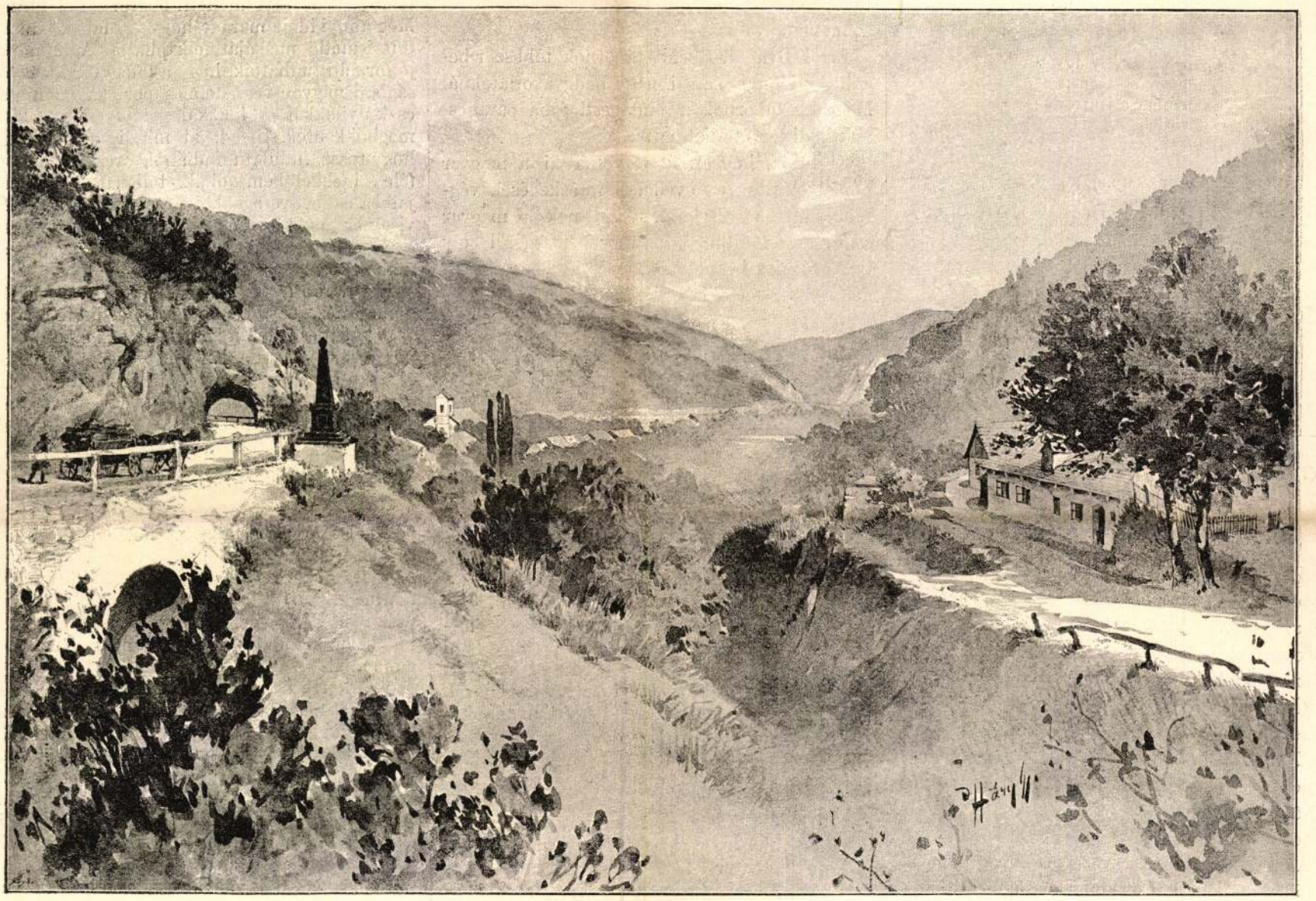

Váncza Emma fényképe után rajzolta Háry Gyula.

A HÁMORI-VÖLGY ORSZÁGUTJA, AZ ALAGUTTAL, S AZ ISTVÁN FŐHERCZEG 1847-KI LÁTOGATÁSA EMLÉKÉRE EMELT VASOSZLOPPAL.

EGYVELEG.

* **Rendkivüli forróság** uralkodott közelebb Ausztráliában, melynek következtében sok liget égett el, juhok és vetések pusztulnak el. Rockhampson queenlandi városban több ember napszurásban halt meg. Brisbaneben földrengéseket éreztek. Egyszóval Ausztrália most is teljes ellentéte volt Európának.

* **Nagyszerü cseppkőbarlangot** fedeztek fel Tonga kelet-afrikai város közelében. Állítólag sokkal nagyobb, mint az európai cseppkőbarlangok s belsejében több millió denevér tartózkodik, ugy hogy a talaj egy méternél magasabb guanó- réteggel van borítva, melyet esetleg trágyának használhatnak.

* **Erzsébet királyné** utazása a Szentföldön azért is nevezetes, mivel Helén görög császárné óta, a ki a legenda szerint a szent kereszt felfedezője volt, uralkodó neje még nem volt Palesztinában. A magyar királyné fogadására nagy előkészületeket tesznek, Jeruzsálem kormányzója is elébe megy Jaffába, s kiséretében marad állandóan.

* **A mostani zord tél** egyik sajátságos hatása, hogy Zürichben egy szaklapot adtak ki «Zürichse Eis-Zeitung» czimmel, mely főkép a korcsolyázók mulatságára szolgál s a befagyott zürichi tó jegén előfordult nevezetesebb eseményeket adja elő.

* **A delphii jóshelyen** az amerikaiak az ásatásokat abban hagyták s most a francziák fogják folytatni. A franczia kamara a czélra félmillió frankot szavazott meg.

* **Csodálatos égő fa** van Bengálban, Bisenpore község mellett. Külső kinézése teljesen olyan, mint más fáé, levelei és galyai teljesen épek, de törzsének egy nyilásában állandó tüz látható, a honnan időről-időre füst és hamu tör elő. A babonás nép sürün látogatja a fát.

* **Természetes gáz** ömlik ki Angliában York megye egyik sóbányájában. A gáz tökéletesen olyan, mint a minő a pennsylvániai petroleum-bányákban fordul elő s egy láng meggyujtásakor 40 láb magas tüzoszlop jött létre, mely több óráig égett. A forrás 800 láb mélységben van a föld szine alatt.

* **Gyönyörü jégcsónakot** használt a khinai császár téli mulatságul. A csónak kocsialaku, de emberek tolják, kiknek sárga ruhája élénk ellentétben áll a csolnak veres szinével. A sarkokon négy rézsárkány van sárga nyelvekkel, s elől egy nagyobb sárkány. A csónak bensejét sárga selyem borítja s van benne óra, tükör és több függő zsák papir és más szükségletek számára.

* **Három millió font sterlinget** kölcsönzött az angol bank a legutóbbi angol pénzügyi válság kitörésekor a franczia banktól, de azt már is visszaadta, még a kölcsön lejárata előtt s részben felbontatlanul. A kölcsön kamatai s a pénz kétszeri átszállítása a csatornán 24,000 font sterlingbe, tehát egy negyed millió forintot meghaladó összegbe került.

* **Jósló halak.** Havaii szigetén nagyon elterjedt régi babona, hogy a partokon néha megjelenő alulula nevü veres halak szerencsétlenséget jelentenek a királyi családra nézve. Most ujévkor ismét tömegesen jelentek meg ily halak Honolulu kikötőjében, s mivel Kalakaua király csakhamar meghalt, a babona csak megerősödött.

* **A rózsakertek Páris környékén** tökéletesen tönkrementek az idei szigoru tél következtében. Hatezer rózsakertész és munkás elvesztette keresetforrását, s ezek most kérvényt nyujtottak be a franczia kormányhoz, hogy hitelt engedélyezzen számukra néhány hónapra, mig a bajt kiheverhetik.

Diósgyőri vashámorok.

Hazánk egyik legszebb vidékére vezetjük a nyájas olvasót, midőn a természet annyi szépségével megáldott diósgyőri völgyben, a hámorok környékét mutatjuk be mai lapunkban.

Diós-Győr, történeti nevezetességü legrégibb városaink egyike, Borsodmegyében, Miskolczhoz alig egy órányira, erdővel boritott magas hegyektől körülvéve, egy kies völgyben fekszik.

Hajdan keritett város volt, s falának romjait Bél Mátyás még a mult század elején látta. Várkertje fürdőkkel és halastóval volt ellátva, melyeknek ma már semmi nyoma; csak a várból állanak még fenn mohos falának némi töredékei.

E vár történetében nevezetes szerepet játszanak az asszonyok. A várat *Nagy Lajos leánya* Mária épittette, később *Mátyás király özvegye* Beatrix birta, majd II. *Lajos nejének* birtokába került, mit a vár egy kapuja felett volt felrirat is igazol. Sokáig a *magyar királynék* tulajdona volt; utóbb Enyingi Török Istváné, majd Perényi Gáboré és Balassa

fel egész a Karpátokig, és le a tiszai síkságig. A hegyről leomló Szinva pataka a völgy ölén egy tóvá gyül össze, melynek partján volt nádorunk István főherczeg öntött vasszobra áll, 1847-ben itt jártának emlékére. Innen több zsilipen keresztül zuhogva fut tovább a patak, hogy vizét vasgyárra, a papiros- és lisztmalmokra vi partján jó karban tartott ország felé; az ut mellett, a hegyoldalba mor épületei a tisztilakok és a gy házikói, veteményes és gyülmölcs

A legelső vashámort, a mult építtette a kincstár, s azóta eg nőtte ki magát. Van benne fürd vizét az olvasztó kályhákból és a zesitett vassal melegitik, s id szenvedőknek különös jótékonys

Az olvasztó kemencze háro hámor kettős tüzzel nyersvasa hámorban pedig a vasat nyujtjá lakatos-, szegverő- és vastenge lyozó mühelye. Ezen kivül va szolgálatában ácsok, kömüvesek, getők, fuvarosok, napszámosok, ö másfélszáz ember.

Készitenek éven át minteg mindenféle vasat, s ha megrende nem faszenet volna kénytelen ég sokkal többet is előállitani.

Talán egykor vasutaink te virágzásra fogja fejteni a diósg kat is.

Nagyevők és kőf

Közli *Dr. Bardo*

Diósgyőr

Zsigmondé lett, kinek *özvegye Fáncsy Borbála* I. Ferdinándnak ajándékozta. Idővel pedig a Hallereké lett, kik után ismét visszakerült a kincstár birtokába.

Sokat szenvedett a tatároktól, kik Béla alatt elpusztitották. Emléköket fennhagyták a ma is meglevő „tatárárkában.“ Később a törökök dultak fel, s lakosait lemészárolták; sirhalmaik a kékmezőn most is láthatók még. Majd ismét Teleki kassai várparancsnok égette föl, s a vártemplom legnagyobb harangját Kassára vitette, hol mai nap is szolgál.

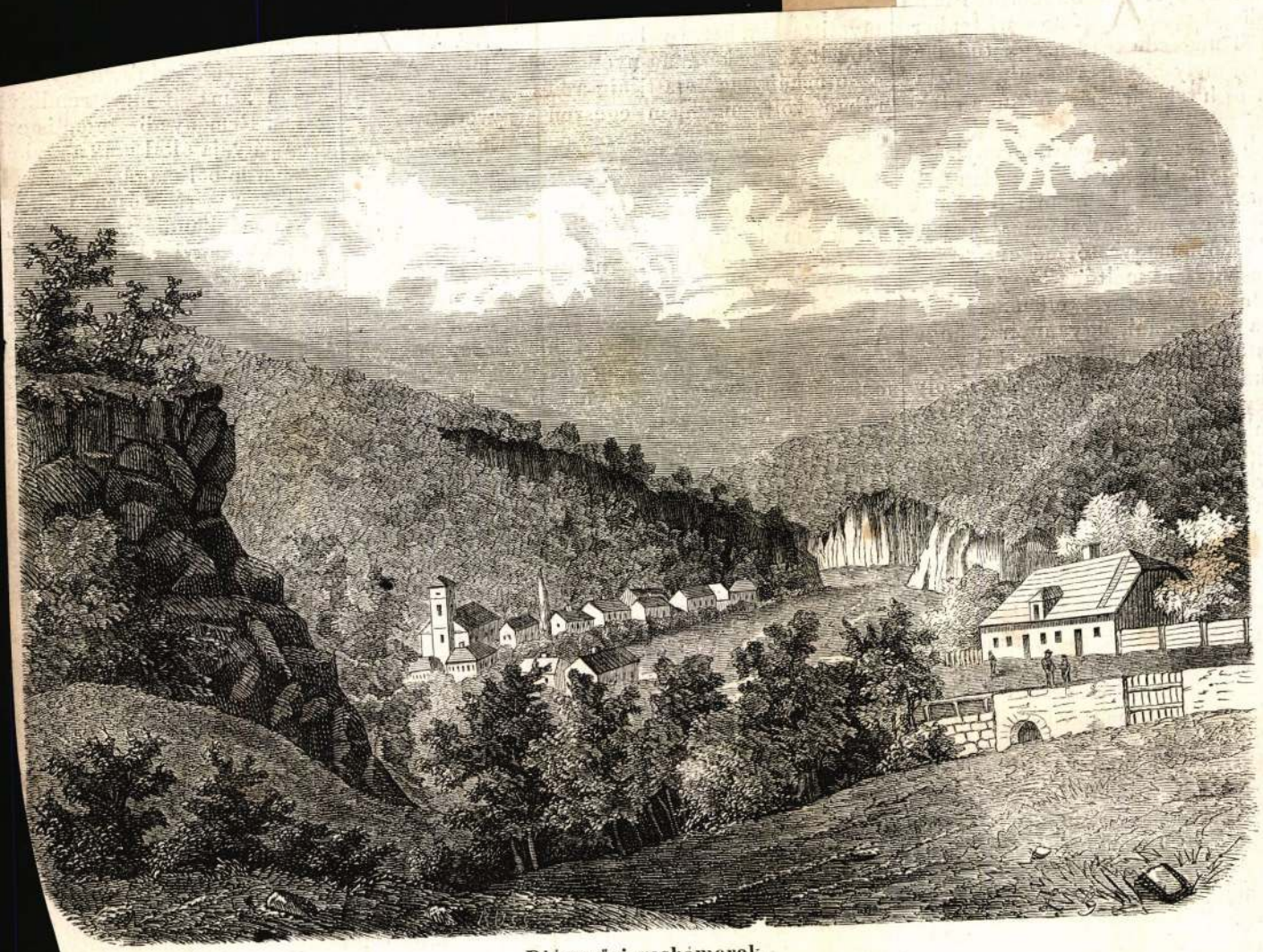

Diósgyőri vashámorok.

A város körül több gyár van, melyeket rendszerint mind „diós-győrinek“ neveznek, bár nem annak határához tartoznak.

A hires *diós-győri papirgyár* Felső-Győr és Alsó-Hámor közt a hegy lábánál fekszik. Készit egy évben mintegy 10 ezer rizma meritett finom és közönséges iró-papirost, mely kitünő minőségénél fogva az egész országban rég közkedvességben áll, s már 1846-ban a iparmükiállitáson ezüst érdempénzzel lőn kitünz tetve.

Az *üveghuta* a bükki erdőség közt, a Gyertyánvölgyön áll, s évenkint több ezer ft. értékü üveget készit és küld szét a hazában.

A *vashámorok* a Bükk hegység legregényesebb bérczei közt vannak. Nyugatról emelkedik a Szentlélek-hegy, melynek magas ormán gazdag

pott, azon a fogak nyomai láthatók voltak. Az élő madarakat, egereket, hernyókat, a malaczot, ürüt szőröstől, bőröstől nagy étvágygyal ette meg, sőt egy alkalommal egy bádog tintatartót tintástól, porzóedényt porzóstól, tollastól egy tollkéssel együtt megevett, mint azt az egyik hit alatt kihallgatott tanu bizonyitja. Máskor meg, hogy egy kevés pénzt szerezzen magának, többek jelenlétében egy dudáshoz ment, annak tudáját megette sőt magát is kergetni kezdette. A dudás azt gondolván, hogy e rémes ember őt csakugyan fel akarja falni, ijedtében az ablakon ugrott ki. Ily és más események alkalmat szolgáltattak a köznépnek arra, hogy Kahlet az ördöggel kötött czimboráskodásról bevádolják. Ennek következtében vizsgálat indittatott ellene és 7 tanu hit alatt kihallgattatott. — Midőn ezen ember 1754-ben 79 éves korában meghalt, hullája a király parancsára a wittenbergi anatomiai szinházban Böhmer tanár által felbonczoltatott, de a nagy falánkság okát nem lehetett kideriteni.

Az orvosok azt állitják ugyan, hogy az ember a betegséget az ételek mérték felettiségétől hamarább megkapja, mint azok minőségétől; mégis azon észrevételt lehet tenni, hogy a legtöbb nagyevő egyszersmind rendkivüli testierővel birt. *Hercules* a görögök tudósitása szerint soha sem tudott jól lakni, s mégis *Lepräus Elaus* által egy evőversenyen legyőzetett. Az utóbbi szájában három sor fog volt, és egy ebédnél egy egész ökröt megevett, miért *puphagus* (ökörevő) nevet nyert.

sék, hátra valának kezei kötve. Az egyik
és békateknő-nyéllel volt ellátva. A nyél
íny nap alatt, mig a kés az ember gyom-
lt, majdnem egészen senyvedett, és a
mlás által nagyon megtámadtatott. Az
kmenete fekete volt, vagy fekete folya-
lt körülvéve. — Különböző réz és ezüst
nyelt el, anélkül, hogy kellemetlen ér-
adtak volna benne. Egy kis üveg czilin-
kis puszpángfa rudat és egy vaskulcsot
. Az üveg-czilinder négy nap mulva jött
és egészen meg volt éve és kékre festve.
kilencz nap mulva, mint szén, egészen
dve, a puszpáng pálczácska hat hét
lönböző nagyságu darabokban jött ki.

len 1771-ben egy *Kolnicker József* nevű másik nagyevő és kőfaló halt meg, kinek teste a hatóság rendeletéből három orvos által felbontatott. A jegyzőkönyv, mely ezen bonczolásnál felvétetett, és mely azon tanuk vallomásából szerkesztetett, kik a kőevőt életben látták, vagy róla hallottak valamit, a királyi kormánynak beküldetvén, ez azt a göttingai egyetem orvosi karának azon kijelentéssel juttatá át, hogy abból a köztudomásra méltó részeket nyilvánosságra bocsássa, mi meg is történt. A következő sorok ezen alapulnak.

Kolnicker József Passauban született, és mind atyja, egy vagyonos paraszt, mind anyja és nagyanyja nagyehetőségök által tüntették ki magukat. Innen van az is, hogy Kolnicker József már három éves korában kielégithetlen volt, miért már ekkor köveket kezdett elnyelni. A mint ez nála évről évre mindinkább életszükséggé vált, ugy történt idővel a rendes ételekkel és italokkal is, hogy t. i. azokban sem mértéket, sem czélt nem ismert; mert 30 s több font étel alig elégi-

származ
landó utnak indult, hogy
járjon s magát mint rendkivi
gassa. Reménye összesen is csa
ezen pályája által csak annyi él
rezzen, miből magát, nejét és
— Terve szerencsésen is sikerü
országot, Hollandiát, Olasz és L
utazván, annyi vagyont gyüjtö
családja jövője biztositására
Drezdában két borjut tettek
sülve, a másikat főve és azoka
és 12 pint borral együtt nyolcz
kosan elköltötte. Braunschweig
font marhasültet és husz but
elébe, és ezt hét óra alatt ne
együtt mind elköltötte. Ugya
egy vendéglősnél egy alkalom
mára szánt ételt evett meg, azu
és ott 13 font marhasültet, ne
és 12 pint bort fogyasztott el.
a miniszterelnöknél is nagy eb
mi Kolnickerünk, mint ő maga
„megenyhitette magát.“ Men
meg ez alkalommal, nem je
mennyiség, az egyén szavaiból
nagy lehetett. A minőség nem
hoz, mert Kolnicker, mint m
semmi izléssel nem birt, ug
disznóknak szánt móslékot é
gyal ette, mint a legfinomabb
kellék az ételnél csak az vol
ják elébe. Midőn Hollandiáb
ván, hogy ott köveket nem
követ vitt oda magával, mi
gyasztott el. Néhány amste

9. SZÁM. 1891. BUDAPEST, MÁRCZIUS 1. XXXVIII. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: egész évre 12 frt, fél évre ... 6 «. Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre 8 frt, félévre ... 4 «. Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre 6 frt, félévre ... 3 «. Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó

ÚJ NYARALÓ-TELEPEK HAZÁNKBAN.

— Diósgyőr-Hámor völgye és vidéke. —

A diósgyőri völgyet maga a természet is mintha csak a nyári üdülést kereső közönség számára teremtette volna, s egyáltalán nem lehet csodálni, hogy, mikor a földmivelésügyi miniszter természeti szépségekben gazdag oly helyeket keresett, melyek a most inkább külföldi szép vidékeken nyaraló hazai közönséget magukhoz vonzzák s a fővároshoz közeli fekvés és könnyű közlekedés tekintetében is elsőbbséget érdemelnek a külországiak fölött: legelőször is a diósgyőri völgyre hívták föl figyelmét.

Gróf *Bethlen András* földmivelési miniszter, a mint meggyőződött, hogy eszméje: a haza területén nagy számmal található kies vidékek legszebbjein a külföldiekhez hasonló nyaraló-telepeket alapítani, a közhangulatban mily általános helyeslésre talál: gróf *Keglevich* Bélát bízta meg, hogy az országot útazza be s a mondott czélra leginkább alkalmas vidékeket jelölje meg. *Keglevich* gróf eljárt e tisztében s első sorban a diósgyőri vagy hámori völgyet, másodsorban a liptómegyei vadregényes Lubohnát jelölte meg ilyenekül, jelentést nyujtván be a miniszterhez, mely a nyaraló-telep alakításainak módozataira számos gyakorlati tájékozást is tartalmaz, az illető helyek természeti, közlekedési, telek- és egyéb árviszonyainak ismertetésén kivül.

A diósgyőr-hámori völgyre vonatkozó jelentéséből átveszszük a következő részeket:

«Borsodmegye területén kezdettem meg hivatalos működésemet. Szept. hó 9-én Miskolczon az ott megtartott megyei közgyülés alkalmából nemcsak a miskolcziakkal, de a vidékről bejött megyei urakkal is kedvező alkalom kinálkozott eszmecserére, s a nyaraló-telep ügyének megvitatására. Az eszme általánosan kedvezőleg fogadtatott, s az irányadó körben hallottak után bátran föltehető, hogy úgy a miskolczi, mint a megyei vidéki közönség számos tagja hajlandó lesz ott a hámori völgyön telket venni.

«A természeti szépségben gazdag *diósgyőri* uradalom legbájolóbb pontja a *Hámori-völgy*. Nyári telepeken üdülést kereső városiak most is gyakran felkeresik azt és a hasonnevű *Hámor*

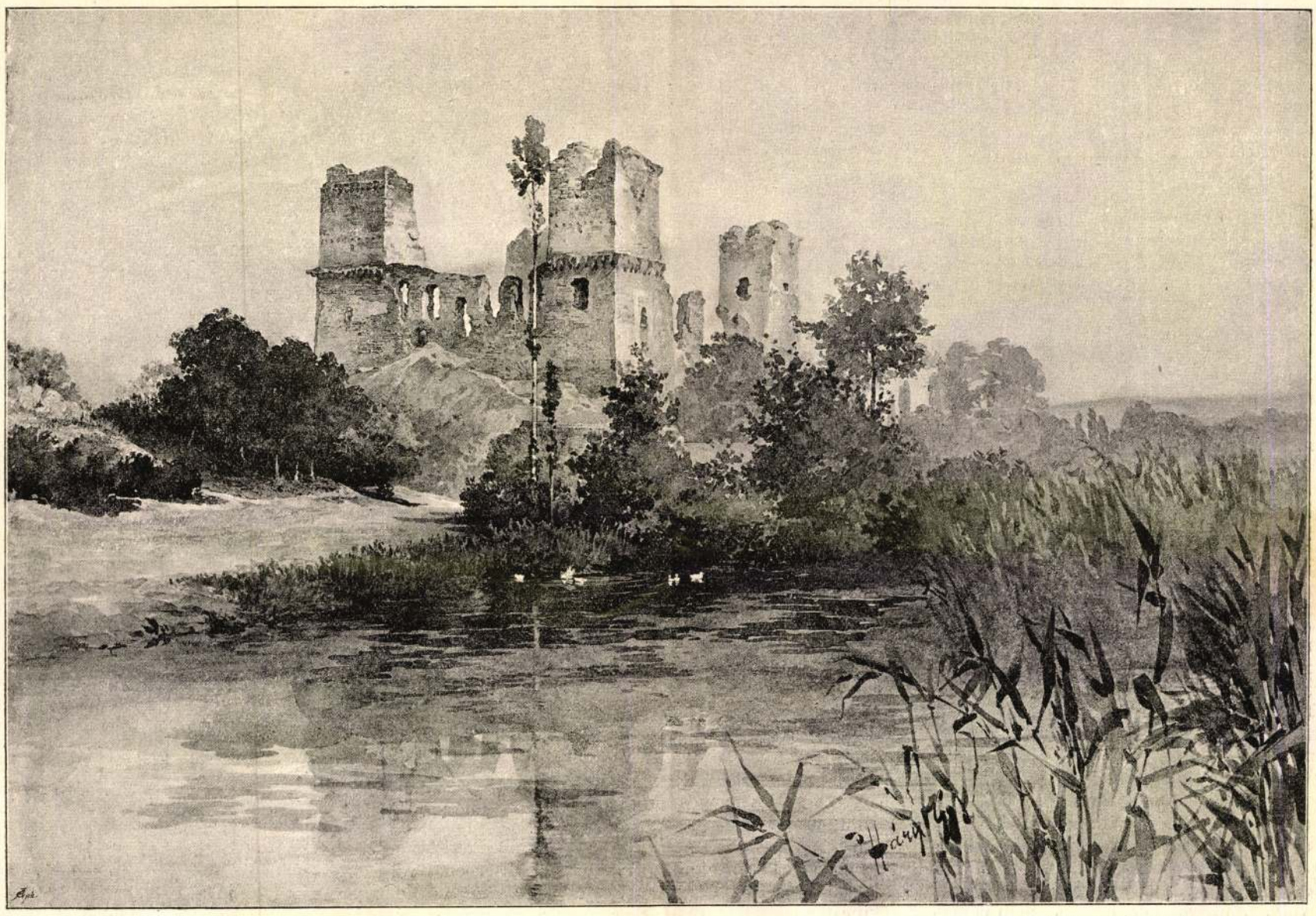

Váncza Emma fényképe után rajzolta Háry Gyula.

A DIÓSGYŐRI VÁR ROMJAI.

telepes községet, mely 300 méter magasságban fekszik a tenger színe felett, és 12 kilométer távolságban a miskolczi vasutállomástól. E két végpont közt Miskolczról jövet előbb a nagyszerű állami vasgyár-telepet, odább pedig *Diósgyőr* városkát mintegy két kilométerrel elhagyva, veszi kezdetét, megkapó részletekkel, a szóban forgó kies völgy. Kelet-nyugati irányban oly szűken vonúl fölfelé, hogy majdnem zártnak mondható, mert csak is ott szélesedik ki némileg, a hol a község apró munkásházaival kezdetét veszi. A felette elterülő tónál *Garadna* nevet vesz fel, irányát azonban megtartja, egész fel a *Felső-Hámor* nevű községig, míg az úgy nevezett Szinva patak völgye, az előbbivel összefüggő *Alsó-Hámor* községnél derékszögben egyesül vele.

«E bükkesekkel borított, helyenként regényes sziklacsoportokkal tarkított, gazdag zöld lombozatú *Hámorvölgy* minden komorságtól ment, kellemes és szórakoztató tájkép; legérdekesebbé válik azonban ott, a hol a tó tűnik elő és sima zöldes tükrével bájolja el a szemlélőt. A múlt században a völgyön keresztül húzott gáttal mesterségesen állíttatott elő, s felfogta a *Garadna* és *Szinva* patak tápláló vizét. A tó kiterjedése 20 katasztr. hold, hoszsza 1 kilométer, legszélesebb átmérete 120 méter, legkeskenyebb átmérete 5 méter; mélysége jelenleg igen sekély, de lehetne 6 méteren felüli is. Pisztrángjáról is nevezetes, noha annak minősége szenved a jelenlegi vízhiány miatt. A ki e tavon csónakázott, halászott, vagy a rája hajló árnyas bükkök alatt megjelent, feledhetetlen emlékkel távozott e tavi tájról, mely az egész vidéknek fővonzóerejét teszi. Hogy azonban ott valóságos nyári üdülőhely keletkezhessék, szükséges, hogy az ily természet-adta kincs, mint e tó, észszerű gondozásban részesüljön, vize oly bőségben legyen, hogy benne fürödni, jó halat tenyészteni, tükrén csónakázni lehessen. Jelenleg azonban azt tapasztaltam, hogy a győri vasgyár használja fel a vizet gyári szükségletére, s ohajtandó lenne erre nézve mind a két czélnak eleget tevő intézkedést léptetni életbe. A létesítendő telep érdekében biztosítani kellene e természeti szépséget. A gyárral szerződésileg ki kellene egyezni oly formán, hogy a gyár a fentebbi czélokra szükséges vizmennyiség fentartására kötelezteссék, csak annyi vizet legyen szabad levezetnie, a mennyi az egyezményben megállapított vízmennyiségnél nem szállítja alább a tó tükrét.

«Egyéb szépségben is bővelkedik e vidék s a legszebb tájakon, kevés előállítási költséggel, árnyas gyalog ösvények létesíthetők, a völgy mindkét oldalán fel a magasabb tetőkig. A Bükk-hegységben a kies árnyas völgyet és a széles e hazában párját ritkító messzilátót, egyaránt fel lehet találni.

«A Hámori-völgy éghajlata szelid, tava és patakjai hűs, de nem nedves légáramlatot tartanak fenn, hőmérséklete egyenletes, előnyös fekvése, természeti szépségben gazdag vidéke, egészséges légköre, s azon előnye, hogy a fővárosból Miskolczon át — ehhez alig $^3/_4$ óránylra — öt óra alatt elérhető: mind oly feltételek, a melyek összeműködnek arra, hogy a völgy legelőnyösebben kínálkozzék nyári üdülő telepnek.

«Tekintettel arra, hogy nemcsak miskolcziak, de vidékiek is rendesen látogatják nyáron át a Hámori-völgyet és szivesen töltenének el ott napokat, sőt heteket, ha a számba nem vehető gyér bérházakban lakást kaphatnának, étkezésök pedig nem csupán a magukkal hozott tarisznya tartalmára szorítkoznék, — mindenekelőtt gondoskodni kellene arról, hogy addig is, míg a telek-eladások folytán a magánvállalkozás fog e bajokon segíteni, egy egyszerű, de tisztességes *szálló* létesíttessék azok számára, a kik a természet szépségeit fel keresik és meg is találják, de nem találnak sem tiszta ágyat, sem tűrhető ebédet, vagyis egyáltalában semmiféle hajlékot és ellátást nem kaphatnak. Míg ezen segítve nem lesz, a nagy, — jelesen a fővárosi, — közönségre nem lehet számítani. Pedig mindazok, a kik eddig ott jártak, örömmel fognának oda visszalátogatni, ha a nyilvánosság útján megtudják, hogy most már lesz hol megszállani, s napokig és hetekig ellehetnek kedvencz kirándulási helyükön.

«A megszállóval egyidejűleg berendezendő *hidegvíz-gyógyfürdő* létesítése is fölötte ajánlatos volna, s nagyobb nehézséggel nem is jár ott, a hol tó és patak, telek, — de még épület is bőven van.

«A mi a villatelkek kijelölését illeti, nehéz a választás, annyi szebbnél-szebb pont kínálkozik erre a Hámor-völgyben. Ohajtandó, hogy lehetőleg mielőbb kitűzessenek a helyek, s a közönség tudomására hozassék: mily föltételek alatt vásárolhatnak ott telket, a kiknek építeni kedvök van.»

Gr. Bethlen András földmívelésügyi miniszter gr. Keglevich Béla előterjesztésének több pontjára nézve már döntött is, így jelesen a villatelkek kiválasztására nézve is, s a mellékelt térkép már villatelkekre fölosztva tünteti föl a hámori völgyet.

*

Magának a völgynek és vidékének tájképi és helyrajzi leirását a következőkben közöljük:

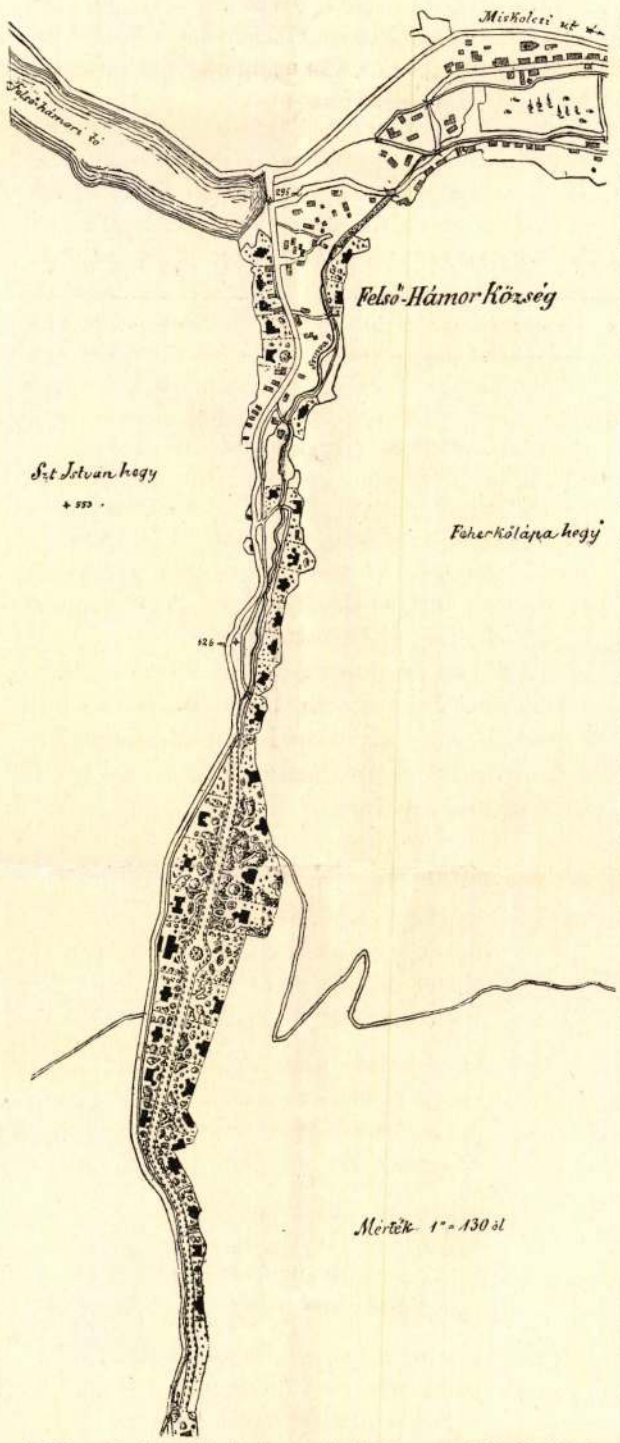

A Hámori-völgy felső része, a kijelölt nyaraló-telkekkel.

A Bükk-hegység, mely az éjszaki Kárpátok csoportjához tartozó Tátra és Beszkid hatalmas hegytöveinek végső kiágazása, Borsodmegye éjszaknyugati részén emelkedik, délkeleti lábaival az Alföld szélére támaszkodva. E hegységnek éjszaki részében van a *diósgyőr-hámori völgy*, hová a közlekedés részben megyei, részben pedig az erdő-kincstár által épített, jó karban tartott úton történik.

Ugy a megyei, mint az erdei kezelési főútszakaszon oly szelíd az emelkedés, hogy a fel- és lefelé való közlekedés hintóval is ügetve lehetséges. A pályaudvaron számos bérkocsi áll az utazók rendelkezésére s 3—4 frt fuvarbérért készséggel vállalkoznak a szállításra.

A Hámori-völgybe vezető út Miskolcz városán vonul át és a széles Szinva patak völgyében halad tovább. E völgynek jobb oldalán a miskolczi és diósgyőri szántóföldek terülnek el, háttérben terjedelmes szőlőhegyekkel; míg baloldalról a kincstár világhírű vas- és aczélgyárának egész helységet tevő épületei és csinos munkás-lakházai vonják magukra a figyelmet.

A félórányival távolabb fekvő *Diósgyőr* városka csinos házai fölött megkapó komorsággal emelkednek ki a már régóta romladozó vár tornyai. E vár szomszédságában jó berendezésű meleg fürdő van, melyet a környékbeliek köszvényes bajok orvoslására igen hasznosnak tartanak és sűrűn látogatnak. Nem érdektelen ritkaság a vár mellett egy óriás mogyorófa, mely tölgynek is beillenék. Diósgyőrön túl fölfelé megszűkül a völgy, míg Alsó-Hámornál vadregényes szorossá alakul. Ezen túl katlan-alakba megy át, mely alakját megtartja egészen a hámori gátig. Az ember itt a szepesi avagy liptói Kárpátok meredek bérczeinek sziklavölgyeibe képzeli magát.

A múlt század második felében épített erős kőgát mintegy 300 méter tengerszín feletti magasságban fekvő pontjánál kezdődik a Szinva patak felső völgye, melynek kristálytiszta vize több szép zuhatagot alkotva zuhan le a hámori házak közé. A völgy aljától a patak mindkét oldalán mintegy másfel kilométernyi szélességű szép rétek vannak, melyeket beláthatatlan messzeségig bükkfaerdők szegélyeznek. A bükkös és helyenkint tölgyes erdőkből alkotott lombkoszorú képezi azon áthatatlan természetes védfalat, mely egyrészt a zord éjszaki és nyugati szelek ellen védelmezi a völgyet, másrészt pedig annak levegőjét a tikkasztó nyári melegek alatt kellemesen mérsékli és a legnagyobb forróságok alatt is üdítő erdei illatot és a százados bükkfák és ezeréves mohlepte szirtek alatt kétszeresen jóleső árnyékot nyújt.

Diósgyőr - Hámor völgye, melyet a nép *Szinva-völgy*nek nevez, sajátságos éghajlatú; mert míg az alig öt kilométernyire fekvő Diósgyőr község körül a legjobb bor terem, Hámorban a szőlő csak a házfalak déli oldalain, tehát védett helyeken tenyészik, s ott is nagy ritkán érik meg. Még feltünőbbek a klimatikus eltérések Hámor és a mintegy 10 kilométernyire fekvő Ómassa község közt, a hol a zord égaljnak jellemző növényzete, a fekete afonya, buján tenyészik. — Ezen klimatikus ellentétekből manyarázható ki a Szinva felső völgyének mérsékelt és friss levegője, melynek rendkívüli hatását főképen akkor érzi az ember, ha nyáron Miskolcznak, vagy Diósgyőrnek tikkasztó gőzköréből menekülve, a hámori szorosig jutott. A természetnek ezen áldását ismeri Miskolcz és vidékének közönsége, a mi abból látszik, hogy egy része Hámor községben nyaral, részben saját nyaralókban, részben pedig bérelt falusi házikókban.

A Hámori-völgy úgy az ott nyaraló közönségnek, mint a turistának számos szórakozási és kirándulási helyet nyújt. Első helyen említendő a Hámori-tó, — a környék népies nyelvén *Taj*, — mely mintegy 20 kat. hold kiterjedésű és 1 millió 200,000 köbméternél nagyobb vízmennyiséget foglal magában. Ez kétségkívül hazánk legfestőibb pontjainak egyike. A tó tiszta vizében sok a pisztráng és csík s a környező facsoportok galyaitól fedett sziklacsoportok üregeiben nagy mennyiségben tartózkodik a rák.

Érdekes a tó-gát alatt levő cseppkőbarlang, mely, habár csak miniatürje a bélai és aggteleki hasonló képződésű barlangoknak, de a cseppköveinek szépségével nem áll azok mögött. A Taj vizének fölöslegét a tó-gát közepén nyiló boltozatos zsilip ereszti le a Szinva patakba.

Említést érdemel a *Hámor* községben levő, kisebb berendezésű hajlított butorgyár is, melynél az a nevezetes, hogy maguk a tulajdonos testvérek, mint egyszerű mesteremberek, tervezték és készítették sajátkezűleg az összes gépezetet s maguk készítik jó hírnévnek és kelendőségnek örvendő gyártmányaikat, melyek között érdekes különösségül említhetők az egy darab fából hajlított keréktalpak. Ez érdekes, de kisszerű gyár mellett szintén látogatott meleg fürdő van, melyet a környékbeliek épen olyan hasznosnak tartanak, mint a diósgyőrit.

Hámortól egy félórányira fekszik a mai rendszer szerint épített és berendezett, országhírű diósgyőri papirgyár s ettől egy negyedórányira ismét egy nagy téglagyár.

Igen tanulságos kirándulás esik továbbá a diósgyőri vas- és aczélgyárba, melynek fojtott, szénnel telt és még száz mesterséges kemenczével izzasztott levegője kissé kellemetlen ugyan, de bőven lesz kárpótolva a látogató a laikusra nézve is nagyon érdekes látnivalókkal. Gyönyörű a gyártelep este, villamvilágítás mellett, szemkápráztató képet nyujt ilyenkor különösen a

Bessemer-aczél gyár. A vasgyárat a parasznyai völgyben fekvő kőszénbányákkal egy keskeny vágányú bányavasút köti össze, melyen igen érdekes utazás tehető, több kilométernyi hosszú alagúton át, a kőszéntelep központjáig, a «Baross-akná»-ig.

A Bükk-hegység területének körülbelül felerésze, 40,000 holdat meghaladó nagyságban, a kincstár tulajdona. Az erdők hajdan a Paulinus-szerzet birtokában voltak és a szent atyák legelrejtettebb tartózkodási helye volt a most már csak érdekes romokban fennálló s Hámortól mintegy 10 kilométernyire fekvő *Szentlélek* zárdahely, melynek szép templomát, kertjét, malomgátját és halastavát az idő vas foga szétdulta már akkor, midőn II. József császár ezen erdei magány idylli rejtekéből világnak űzte a barátokat. A titokzatos múltról regélő ezen romoktól egy félórai gyaloglás után elérhető az úgynevezett *Odvaskő*, melyről Borsodmegye felső részére a legszebb kilátás nyilik.

Szép turistai kirándulás *Fehérkőlápa* és a Bányabükk árnyékos útján a 17—18 fok természetes meleg vizű, kies fekvésű *diósgyőri*, s innen Óhuta, Veresbércz és Poklos nevű erdőkön keresztül a 25—30 fok meleg vizű s szintén festői szépségű *göröméböly-tapolczai fürdőre*. Ezen 3—4 órai séta a természet nyujtotta változatos látványosságokon felül a fürdővendéglő jó konyhájával lesz jutalmazva, honnan azután a kiránduló az elég sürűn közlekedő társaskocsin is megteheti visszafelé az utat. Egyik érdekes kirándulási pont továbbá a diósgyőri fürdő tőszomszédságában álló *várrom* is, mely Róbert Károly idejében épült és a magyar királynéknak, különösen Mátyás király nejének — Beatrixnak — volt kedvencz tartózkodási helye.

Hámortól mintegy háromnegyed óra járásnyira s a diósgyőr-hámori úttól mintegy 600 lépésnyire fekszik a *Forrás* nevű árnyas völgynek felséges pontja, a *Királykút*, kitünő forrásvizével. Ez a hely kies fekvésénél fogva a miskolcziak nyári mulatóhelyéül szolgál. E mulatóhelytől alig 2—3 puskalövésnyire van a *Kecskelyuknak* nevezett barlang, számtalan denevérnek lakása. Az e fajtabeli nagyszámú lakóról tanuskodik a barlang alján lévő vastag guánoréteg.

Nem kevésbbé érdekesek a *Bükk* szélét környező cserépi, sályi, leányvári, dédesi, mályinkái, vadnai, galgóczi és gerennai romok is, melyek az egykor hírhedt rablóvárak maradványai.

Végül pedig meg kell emlékeznünk az 5—600 méterre a tengerszín felett, Hámortól egy órányira fekvő hollósi fenyves-ültetvényről is, mely mintegy 200 hold kiterjedésű, s arról nevezetes, hogy benne a reggeli és esti hőeltérések korántsem oly nagyok, mint más, zord vidékű fenyvesekben; épen a jó kocsiút mellett fekszik a hollósi erdőőri lak, a hol a fáradt pihenőt, az eső ellen menekülő helyet és még az éhező is, — ily magányos helyen megkivánható módon — kielégítést nyerhet.

*

E kies völgyet számosan keresték föl és örökítették meg irataikban költőink közül. *Petőfi Sándor* utirajzaiban igy ir róla:

«Diósgyőr vidékét már oly rég s oly sokszor hallottam magasztalni, s még nem láttam. Sokat vártam, de még többet találtam. Oh ez bájos völgy, alig félórányira Miskolcztól. A völgy elején fekszik Diósgyőr, s benne nagy Lajos király leányának, Máriának kastélya. Most már csak rom, természetesen. Négy tornya áll még, az is csak félig, csonkán. Ha lakhelyéről megitélhetjük lelkét, a királyi hölgy költői lélek volt, s azért tisztelet emlékének. Diósgyőrön túl, hol a hámor van, egyre szükebb lesz a völgy s végre egészen kősziklák közé szorul, meredek, vad kősziklák közé, s az ut fölfelé tart kanyargósan a Szinva partján, mely számos zuhatagot képez, fönn pedig a hegyen tóba gyül, melynek vize sötétzöld, mintegy tükre az őt környező bérczek erdejének. Az ember azt gondolja, hogy legalább is Helvéczián van, Helvéczia valamelyik szebb vidékén. S hogy semmi ne hiányozzék, a természet barlangot is helyezett e völgybe, még pedig csepegő barlangot. Az igaz, hogy Aggtelekhez képest semmi, de minthogy ebbe nem fáklyákkal, hanem csak gyertyákkal járnak, az aggtelekinél sokkal tisztább, fényesebb s ez pótolja némileg a nagyszerüséget. Egész délután itt mulattunk, késő este értünk haza, én különösen elfáradva a kéjtől. Akár hiszed, barátom, akár nem, de engem is jobban megvisel a lelki élvezet, mint a testi fáradozás. Talán ezért is irtam le ily bágyadtan e szép napomat. Közeledik az éjfél, karján hozza gyermekét, az álmat, s ez felém nyujtja kezét, hogy kezemből kivegye a tollat. Jó éjszakát.»

Újabb időben gyakran keresi föl Gyulai Pál; Lévay József pedig minden nyarának itt tölti egy részét. A völgy szépségei által bennök keltett hangulat szépen tükröződik vissza következő költeményeikben:

AZ ERDEI LAK.

Kies völgybe, a Bükk tövén,
Egy kis lakban tanyázom én;
Mohos sziklák, erdők védik,
Bár lakhatnám itt mindétig!

Csendes hely, csak a patak zúg,
Erdőn csak a vadgalamb búg.
Reggel ébreszt, este ringat,
Világ zaja ide nem hat.

Oh ne is! Volt benne részem,
Kifáradtam már egészen,
Úgy szeretnék megpihenni,
Egyedül magamé lenni.

Sebeim, mint itt a fának,
Lassanként begyógyulnának,
Derülnék a napsugárral,
Dallanék vidám madárral.

Hiú ábránd!... erdős kis lak.
Alig jöttem s már itt hagylak!
Sors ellen küzdök hiába,
Mennem kell világ zajába.

Gyulai Pál.

*

A HÁMORI VÖLGYBEN.

Ille terrarum mihi praeter omnes
Anquilus videt...
Horatius.

Ez a zugocska, hol most
Az én időm telik,
Nekem való hely, ámbár
Költők nem hírlelik.

Nem a szabini völgy, nem!
Annyit nem érdemel;
De ám nem is Horácz az.
Ki róla énekel.

Erdős hegyek csoportja
Ölelte ezt körül,
Alant a völgy, miként egy
Zöld szőnyeg, úgy terül.

Kristály-patak közepén
Zúgatja hűs vizét,
S haragjában fehérlő
Fátyollá tépi szét.

És a mint megtüremlik,
A hol mintegy pihen,
Pettyes pisztráng czikázva
Sikamlik mélyiben.

A bérczek lába tartja
Nehány viskó falát,
Nyugodt fészket lel abban
Egy-egy szegény család.

Dús volta, gazdasága
Édes kevésre mén:
Egy-két áldott gyümölcsfa,
S a dúsnak: egy tehén.

Az udvarral határos
A bükkös rengeteg
S hozzánk lakói gyakran
El-eltekintenek.

A talpalattnyi kertet
Vad emse túrja fel,
A csirkét a pitvarból
Ölyű ragadja el.

És vámot szedni éjjel
Rőt róka sort veszen
S félénk őz oltja szomját
Lent a patakvizen.

Csendes, szerény világ ez
S talán vad egy kicsit,
De énnekem pihenni
Oly kedves mégis itt!

A hol mindent feledve
Egy-két pillantatig,
A múzsa s a szegénység
Boldog frigyben lakik.

Lévay József.

SZENTKÉPES FÜLKE A HEGYOLDALBAN.

PIHENŐ AZ ERDŐBEN.

PÉTER ÉS PÁL.

Vig beszély a magyar gentry életéből.

Irta: Kacziány Géza.

Péter úr egy alföldi nagy város polgármestere volt, Pál úr pedig testi-lelki barátja Péter úrnak. Az említett város passziv ellenállási harczának, melyet a nemzet a Schmerling-kormányzat ellen folytatott, a két jó úr volt vezére. Midőn pedig 1865-ben a kiegyezés létesítésére okvetlenül szükséges országgyülés összehivatott, Pál úr, jó barátja: Péter úr ösztönzésére képviselőjelöltül lépett föl s 1400 szavazattal Boros

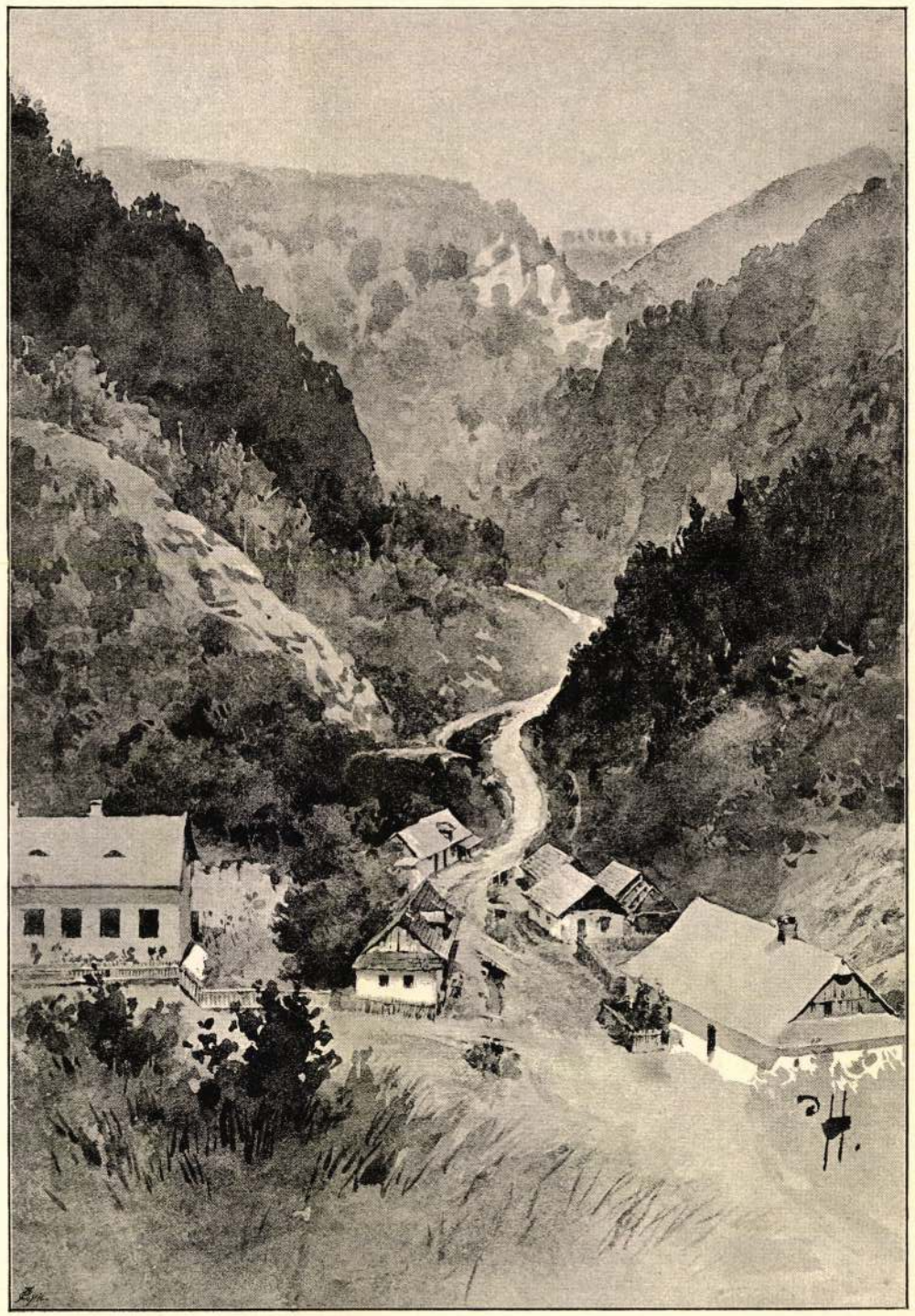

HÁMOR FALU EGY RÉSZLETE.

A SZINVA EGYIK ESÉSE.

Váncza Emma és Fischer Samu fényképei fölhasználásával rajzolta Háry Gyula.

A DIÓSGYŐR-HÁMORI VÖLGYBŐL.

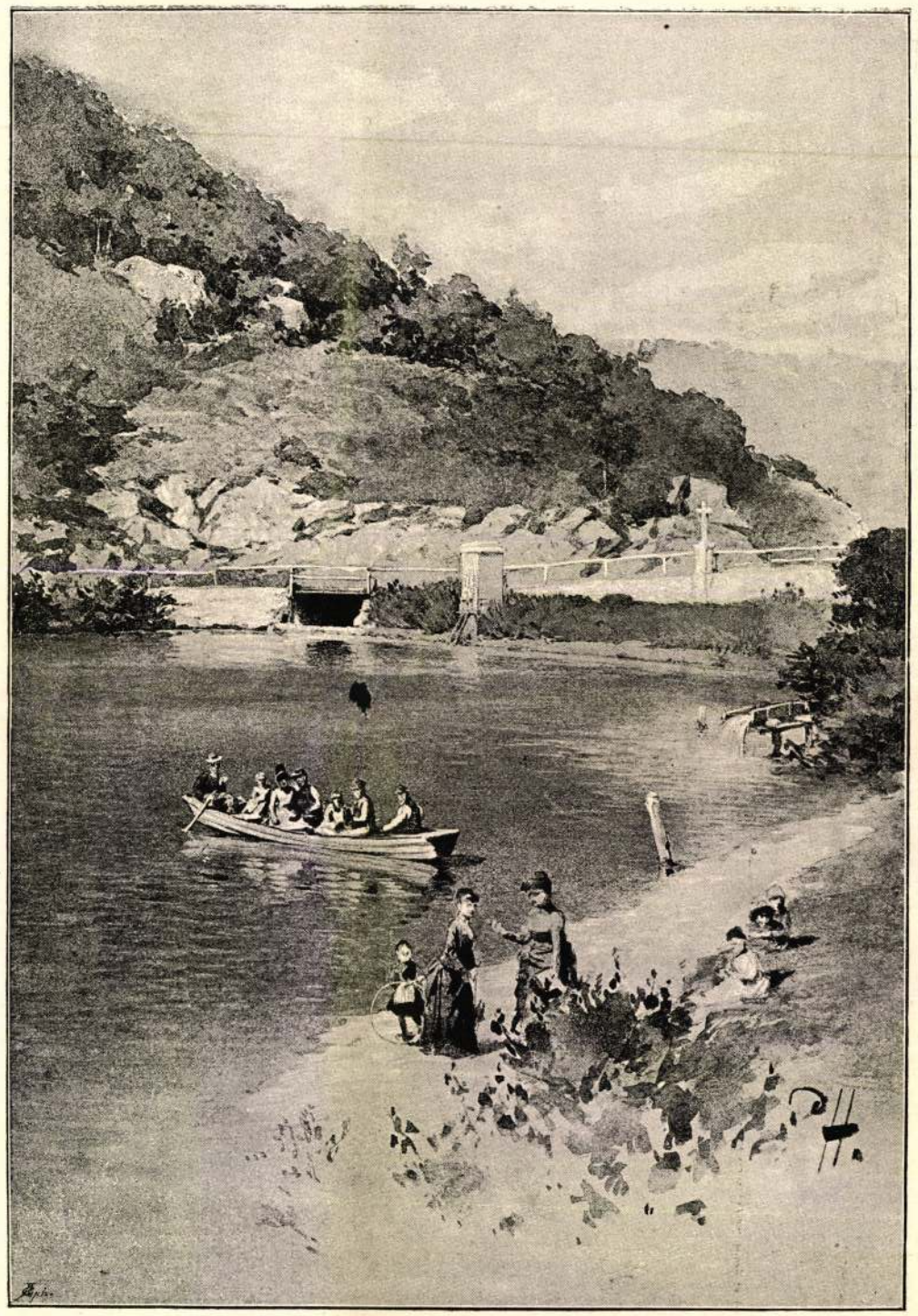

A TAJ (A HÁMORI-TÓ) A GÁTTAL.

Váneza Emma és Fischer Samu fényképei fölhasználásával rajzolta Háry Gyula.

A TAJ. (A HÁMORI-TÓ.)

A DIÓSGYŐR-HÁMORI VÖLGYBŐL.

Ádám szélbali 77 szavazata ellenében meg is választatott.

Alig két év lefolyása után a város egy választókerületül nagynak bizonyult: 1869-re már kettőt csináltak belőle. A felsőváros hűen megmaradt Pál mellett, az alsóváros annyival inkább Pétert küldé képviselőjéül, mert Sógor Jánost elcsapták az alispánságból s így kevesebbet mint polgármesterséget, nem adhattak neki. Hivatalt pedig kellett adni neki, mert mindenkinek atyjafia volt, ha másról nem, Ádámról, Évától bizonyosan.

A két jó úr Budapesten az országgyülés jobbján foglalt helyet. Ott bólingattak hűen, közmondásossá vált pontossággal Deák Ferencz oldalán; e két hűre a «haza bölcse» minden körülmény közt biztosan számíthatott. Hány szivarát szitták el az «öreg úr»-nak, hány szavára harsogtak «zajos, hosszas helyeslést a jobboldalon», arról számoljon be a késő kor statisztikusa, — hogy azonban elválhatlanok voltak, azt én is bizonyíthatom. Barátságuk már-már lefőzte Damon és Phintiását, ha — 1875-ben a a fuzió közé nem üt.

Ah, az a fuzió! Nem hiába mennydörgött ellene s az »átkos kaurmány», nemkülönben a «hazaáruló miniszterelnök» ellen Csanády Sanyi bátyánk! Mily szörnyű tett volt ez, elképzelhető abból is, hogy két oly benső barátot, Castort és Polluxot, akarom mondani: Pétert és Pált, halálos ellenségekké tette ez egyetlen fuzió. Mit tagadjam, úgy történt. A két jóbarát addig disputált az «elvek szögre akasztása» felett, míg csak teljesen meg nem hasonlottak. Péter megmaradt azon a párton, melynek kebelébe Tisza áttért, Pál ellenben öt-hat társával együtt duzzogva alkotá meg az «ehesült, de nem egyesült vacsora-pártot.»

A politikai meghasonlás mély árnyat vetett a két család társas-életére is. Ifjabb Péter úr, a szépreményű általános örökös, idősb Péter úr házában már mint Paulácska vőlegénye volt tekinthető, s nemcsak Pál úr adta volna leányát szivesen a szeretetreméltó fiatal gavallérnak, de Pál úr második felesége is, ki Paulácskával jóformán egy idős és fájdalom! gyermektelen asszonyka volt, kedvezett a viszonynak és büszkén tekintett volt leendő «fiára.»

A fuziótól kezdve azonban a papák mitsem akartak a nevezett rokonságról tudni, Pál úr ifjabb Péternek elég tárgyilagosan és higgadtan tudtára adta, hogy sziveskedjék becses megjelenését a lehető legkevesebb számu látogatásra redukálni, később pedig Pál úr házát érdemes látogatásaitól teljesen megfosztani. A szerelmes Romeónak e nyomatékosan ajánlott jövendőbeli programm azonban teljességgel nem volt inyére, és Capulet Paulácska is könyekben uszott, midőn Pál úr fentisztelt tárgyilagos programmját kifejté.

Szerencsére a lágyszivű mamák, kik teljességgel nem látták be, miért kelljen a politikának két szivet elválasztania, pártot ütöttek a gyermekek érdekében. A lázadás azonban erélylyel nyomatott el, de az az eredménye mégis megvolt, hogy titokban tovább folyt a viszony s közös barátoknál, barátnőknél, parkban, sétányon, és kirándulásokon Romeo és Julia együtt turbékolhattak a mamák védszárnyai alatt. Se Péternek, se Pálnak nem tünt föl, hogy a fuzió óta valóságos látogatási düh szállta meg az asszonyokat, alig voltak otthon az azelőtt hűen otthonülők; — s hogy a dolog hübnere Romeo és Julia viszonyában keresendő, az a két úrnak álmában se jutott eszébe.

A két halálos ellenség szomszéd is volt. Egykori benső barátságuk arra indítá Pált, hogy régi fészkét eladja és Péter mellé telepedjék. Falusi birtokuk Hagymáson szintén szomszédos volt; — Péter kastélya ősi volt, dísztelen, de kényelmes; Pál villája pompás új épitmény, alig husz lépésnyire Péterétől.

Meghasonlásuk első következménye mindkettejük megbukása volt a következő választáson. Eddig kettőjük kezében volt a hatalom, most megosztva s egymás ellen használva, gyöngének bizonyult. A kiegyezés két lelkes híve, Boros Ádám és elvtársa Fütykös Máté mellett megbukott, a 48-asok két kerületet hódítottak. Az elveszett mandátumért Pál Pétert okolta, ez viszont amazt, — de ez a körülmény a jó barátságot nem állítá helyre. Péter Pált erőszakoskodásokkal vádolta, viszont Pál teli szájjal hirdette, hogy Péter még a vesztegetésektől se riadt vissza, csakhogy őt megbuktassa. Mindkét részről kérvényt adtak be a választás megsemmisitésére, a polgárság társadalmi pártállást foglalt Péter és Pál mellett, de a dolog még tettlegességekre nem került. Egyetlen szikrácska hiányzott, hogy a kedélyek jól elkészített dynamitja fellobbanjon s az csakhamar ki is pattant.

Általános rossz szokása a kutyáknak, hogy gyakran ugatnak. Egy drótos tót, egy handlé, egy robogó kocsi, egy ártatlan borjú egész utczasor kuvaszát fellázítja minden ok nélkül, s versenyezve bizonyítgatja mindegyik házőrzői buzgalmát. Ebtársainál Péter kutyája se volt jobb, s így történt, hogy a mint egyízben Pál tanyájáról hazatért, Péter úr emlitett Czerberusa kirohant az ősi ház udvarából, Pál úr új lovait megtámadta s éktelen csaholásával megbokrosította. A rúd egy pillanat alatt ketté tört, de ugyazon pillanat alatt a feldühödött Pál is kiugrott kocsijából és görcsös botjával keservesen elverte a hivatlan bajszerzőt.

Péter úrnak ez esemény tudtára adatván, véres boszút esküdött. Pál szenvedélyes galambtenyésztő volt, Péter ellenben mestere a Flobert-puskának. A budapesti galamblövészeten két díjat nyert. Nem csoda hát, ha Pál legszebb galambjai dögölve, illetőleg lelőve repültek vissza gazdájok portájára a kerítésen át, ha általában érdemesnek tartotta Péter, hogy átdobja áldozatanak véres hulláit.

Pál furfangos esze oly viszonzást fedezett föl erre, hogy Péter majd megpukkadt mérgében. Tudniillik szomszédjának gyümölcsös- és díszkertje sarkába óriási hegyláncz trágyát hordatott, melynek átható büze minden czivilizált orr tulajdonosát elkergette volna. A hegyláncz ezenkívül kitünő melegágy volt mindenféle apró szárnyas rovar számára, melyek milliárd-számra lepték meg Péter ősi kastélyát és őt legédesebb délutáni pihenésében zavarták. Sem étel, sem álom nem volt biztos többé; egy métermázsa «zacherlin» hatálytalannak bizonyult.

A dombnak odahordatása ellen Péter adminisztrativ úton tiltakozott: a megye részéről bizottság szállt ki a helyszinére, mely az ügyet közigazgatási, közegészségügyi, rendészeti és magánjogi szempontból tanulmányozta; mind e szempontokból aztán határozatot hozott. Ez ellen Pál úr ugyanannyi ív folatú felebbezést nyujtott be, mely míg a belügyminisztert megjárta, addig a bűz-Csimborasszo ott állott, folyton szaporodván és szaporítván. Az első határozatnak formai szempontból történt megsemmisítése diadalmas kaczajt keltett Pál részéről, az újabb huzavona s a belügyminiszterhez való másodszori felkerülés alatt azonban Péter és családja, s a család minden szenvedő orra a «fennálló viszonyoknak» áldozatául esett.

E csíny alaposan sikerült és Pál igen boldog volt. Megelégedetten sétálgatott el reggelenkent aranyhalas taváig, honnan, miután a vidám állatkák játékában eleget gyönyörködött, fürdőházába vándorolt, melyet a halastóval együtt egy patak táplált. E fürdő kényelmes medencze volt, házától nem messze, s alkalmas fakunyhóval is el volt látva, vetkőzés czéljából. Egy szép reggel azonban halastavában alig egy-két árva aranyhalat talált, a többi helyett egy hatalmas csuka czikázott a habokon át és az aranyhalak tömegének szomorú maradványát dühvel üldözvén, ott Pál úr szemei láttára költötte el kifogástalan étvágygyal. Az elszörnyedt Pál természetesen rögtön mozgósitá kertészét, béreseit, a szörnyeteget kihalászták, miközben a halastó közepén levő művészi grottát, melybe a csuka bevette magát, le kellett rombolni, hogy kő kövön nem maradt.

Fölhevülve és a pukkadásig ingerülten robogott Pál úr fürdőházáig, hogy a habok hűsében megnyugvást és lehülést találjon. A mint azonban a hullámok közé merült, érezte, hogy a fürdő megmozdul és életet nyer: békák, szalamanderek, csigák és egyéb hüllők százai hemzsegtek körülötte, kigyók csavargóztak lábaira, rákok ollózták tagjait és ló-pióczák ragadtak hátára. Pál rémülten szökött ki a medenczéből és tehetetlenül csikorgatta fogait, — hiába, a jó fürdő nyolcz napra hasznavehetetlen volt. A kikergetett hüllők azonban kertjében széledtek el és ott veszélyeztették a közbiztonságot. Pál tanyájáról a legszebb gólya-párt hozatta be, hogy azok a béka-had közt egy kis rendet csináljanak, mi lassacskán sikerült is.

Egy szép reggelen azonban, midőn már a hüllők száma tetemesen megapadt, újra közel jutott Pál úr a megpukkadáshoz. A két gólya ugyanis csőrében egy-egy csinos porczellánfejű pólyás-babával sétálgatott a kertben, a babák erős czukorspárgával voltak a gólyák fejére kötve, ezek nagy kínjára. E csíny természetesen goromba czélzás volt Pál úr második házasságára, mely eddig gyermektelenül maradt. Az egész megye kaczagott, midőn a megyei hirlapban egész komolyan gratuláltak Pálnak, kit neje «egészséges iker-párral ajándékozott meg». Tuczatszámra érkeztek ezentúl a szerencsekívánatok a postán a «túlboldog» papához, mi végre Pált oly dühbe hozta, hogy a postát hétszámra megtekintés nélkül dobatta a tűzhelybe, mi által «udvari gyapjú- és gabnazsidajának» legfényesebb ajánlatait is megsemmisité.

Pál a városba kocsizott, hogy ügyvéddel tanácskozzék a megtorlás módja felett. A halas-tóban eszközölt pusztítás s a tilos hüllő-tenyésztés elég oknak látszott erre szemeiben. A felkeresett ügyvéd rögtön kijelenté, hogy megindítja a pört s fölappellál vele a királyig, de megnyerésére kevés kilátással biztatá Pál urat. «Péter úr, — fejté ki szakvéleményét, — mitsem vett el Pál úrtól; ellenkezőleg egy szép nagy csukával és nehány száz kecskebékával ajándékozta meg, mely első föltétlenül minden időben, ez utóbbiak pedig bizonyos hónapokban igen kedvelt pecsenyét szolgáltatnak.»

Sok fejtörésébe került Pálnak, mig a boszantásért megfelelő tromfot tudott Péter ellen kiadni, de végre megtörtént.

(Vége következik.)

VASUTON.

Száll a vas-táltos velem
Zord zimankós télbe';
Zakatol a nagy kerék.
Vidor utas énekét
Mély hangon kisérve.

«Télen nyáron» — ez a dal
Szökken ajakamra;
«Sík a puszta» — folytatom,
S jégvirágos ablakon
Ki-kinézek arra.

Sík a puszta, utja nincs,
Fuvatagban tört meg;
Repül velem a vonat
S szegény vándor az alatt
Künn a pusztán törtet.

Diósadi ref. templom

Klenodiumok.

Debreczeni László 1932

273. l.

Fejfák u. o. 275–277. l.

Diósd

Ókeresztény temető Kápolna. K. n. IV–V. sz.

Nagy Lajos

Pannonia sacra.

Serbent István

I. 126, 127. l.

Elszállítják a savgyantát

Hatvanezer tonna veszélyes hulladék Csepelen

Hatalmas mennyiségű, mintegy hatvanezer tonnányi, I-es, vagyis legveszélyesebb kategóriába tartozó savgyantát kell eltávolítani a Mol Rt.-nek 2004 végéig csepeli telepéről. Az erről szóló a határozatot a napokban adta ki a Közép-Dunavölgyi Környezetvédelmi Felügyelőség. A veszélyes hulladékot szigetelés nélküli gödrökben tárolják, emiatt elrendelték a terület részletes átvizsgálását is – tájékoztatta lapunkat a hatóság vezetője, *Kónya Károly.*

A veszélyes hulladékot még az olajipari társaság jogelődei halmozták fel az 1950-es évek végéig az ország több területén, többek között a csepeli Petróleum utcában. (A savgyanta a ma már nem használatos kénsavas kőolaj-finomítás melléktermé ke volt.) Azóta hever lefedetlenül a Mol-telepen az anyag, a felügyelőség azonban csak most adta ki az ártalmatlanításra vonatkozó határozatot.

A társaság igazgatójától, *Erdős Péternétől* megtudtuk, a savgyanta a több évtizedes tárolás ellenére sem tett kárt környezetében, ezt a felállított és folyamatosan ellenőrzött talajvízfigyelő kutak bizonyították. A hatósági kötelezés egyébként azért váratott magára évekig, mert nem volt megfelelő technológia a hulladék semlegesítésére. Mára viszont több lehetőség is kínálkozik erre: a csepeli savgyanta egy részét várhatóan előkezelés után tüzelőanyagként semmisítik meg, a többit pedig exportálják majd.

A kármentesítésre vonatkozó döntés nem lepte meg a Molt, a cég ugyanis már korábban céltartalékot képzett a várhatóan négymilliárd forintos költségekre.

V. M. P.

Derce nem lesz képviselő

MUNKATÁRSAINKTÓL

Újpest alpolgármesterét, *Hock Zoltánt* jelöli az MDF IV. kerületi szervezete az 5-ös számú választókörzetben országgyűlési képviselőnek, miután a polgári oldal korábbi aspiránsa, *Derce Tamás* polgármester a közelmúltban visszalépett – tudta meg lapunk.

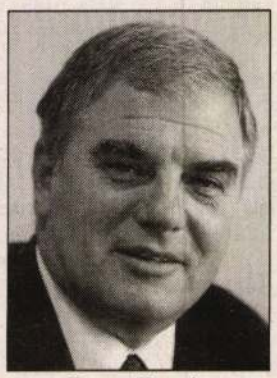

Derce Tamás

Az alpolgármesternek jó esélye van arra, hogy pártja e hónap végén összeülő budapesti választmánya is szentesíti a döntést. A Fidesz–MDF választási megállapodás alapján az említett választókörzetben a demokrata fórumé a jelölés joga.

A Fidesz és az MDF nemrégiben kötött választási megállapodásának záradéka egyes információk szerint névsort is tartalmazott. Ezt *Dávid Ibolya,* az MDF elnöke ugyan határozottan cáfolta, de fórumos körökben nagy megütközéssel fogadták a hírt.

Az állítólagos listán szerepelt Derce Tamás, valamint *Tarlós István* óbudai polgármester neve is. Megbízható forrásokból úgy értesültünk, Derce visszalépésének oka éppen a nagy vihart kavaró, vélhetően a pártvezetők háttéralkujaként megszületett lista létezése. Kérdésünkre Derce mindezt sem cáfolni, sem megerősíteni nem kívánta. Elmondta: támogatja az új jelöltet, ugyanis Hock Zoltán is előtérbe helyezi az önkormányzati érdekeket. Derce önmaga visszalépéséről annyit mondott: a személyiségébe van kódolva, hogy bármelyik párt padsorába ült volna, önállósága miatt előbb-utóbb konfliktusba kerül a frakcióval. Függetlenként pedig gyakorlatilag nem tudott volna érdemi munkát végezni.

Óbuda-Békásmegyer polgármestere, Tarlós István párton kívüliként, de a polgári pártok támogatásával harcba száll majd a 3. számú, belső-óbudai körzet egyéni képviselői mandátumáért. Kérdésünkre hozzátette, pártlistán egyáltalán nem jelölteti magát.

Kutalikné dr. Kardos Zsuzsanna, Zugló polgármestere is bejelentette, hogy indul a város 22. választókörzetének képviselői helyéért. Kardos Zsuzsanna a szabad demokratákat reprezentálná az Országgyűlésben.

Kigyulladt egy BKV-busz

Garázsba menet kigyulladt egy BKV-autóbusz Budapesten a II. kerületben szombat hajnalban – közölte a közlekedési vállalat diszpécsere a távirati irodával. Tájékoztatása szerint személyi sérülés nem történt, és még időben sikerült a lángokat megfékezni. Az anyagi kár felmérése még tart, az eddigi vizsgálatok szerint feltehetően kábelzárlat okozhatta a tüzet.

Fesztiválhétvége a Ráday utcában

Rajzokat aggattak a kocsmák falára, táncoltak a flaszteren

Diós Gabriella keramikusművész kiállításának megnyitója FOTÓ: BÁNHALMI JÁNOS

Plein-Art kortárs művészetek fesztiválja címen adtak egymásnak háromnapos találkozót képzőművészek, írók, költők és muzsikusok a Ráday utcában. A péntektől vasárnapig tartó rendezvényen, amelyet más szponzorokkal együtt Ferencváros képviselő-testülete is támogatott, a közönség pubokban, kávézókban, pizzériákban és a szabad ég alatt ismerkedhetett az alkotókkal és munkáikkal.

Lézengős a szombat délután a Ráday utcában. A párok kézen fogva mászkálnak, a családok babakocsit tolnak, mások cukrászdák, kávéházak teraszán ücsörögnek. Kanalazzák a fagylaltot mondjuk a Pink Cadillac pizzéria vászonponyvája alatt, aztán mit látnak? Három fiatal perzsaszőnyeget terít az utcaburkolatra, kettő máris a közepén terem, a harmadik trombitát fúj. Fiú a lányba, lány a fiúba kapaszkodik, egymás körül keringenek, majd szétválnak – a piros szőnyegmintákkal keleties a hatás. A Tudósok nevű csoport *dr. Máriás* képzőművész kiállításához szolgáltat táncbemutatót.

Maga a tárlat bent, a pizzériában látható, három rajz formájában. A megnyitón az alkotó buzgón köszöni is, hogy végre bemutathatja az ő kotonjait különböző helyzetekben, mert a képek témája már csak ilyen frivol: Koton brodersz, Koton tanít, Koton kirándul. A helyszín stílszerű, mondja a művész, aki máig meleg szívvel emlékszik a rózsaszínű Cadillacre kamaszkora Grease című filmjéből – az ominózus autóban szerencsétlenkedett egymással a főszereplő párocska.

A Plein-Art fesztivál úgy működik, mint kávéban a cukor: bemegy a járókelő a vendéglátóhelyre, és kap egy kis művészetet is.

A pár lépéssel odébb lévő pubban is iménti nyílt meg egy kiállítás: a faburkolaton *Bálind István* két képe díszeleg. Zöld és arany téglalapok variációja és kutyamotívum; a műveket méltató *Réz András* lazán csodálkozik, hogy-hogy nem unja a festő a kutyatémát. A képekhez a megnyitó szöveg szerint zamatos ír whisky az ajánlat. Réz András egyébként a Ráday utcában rendezett kortárs találkozó művészeti tanácsadója. Nem akarták telepakolni a kocsmákat, mondja; a Plein-Art fesztivál úgy működik, mint kávéban a cukor: bemegy a járókelő a vendéglátóhelyre, és a rendeléshez díjmentesen kap egy kis művészetet is. Budapesten mostanság hetente vagy húsz-harminc tárlat nyílik meg, de azokra főleg a rokonok, barátok, üzletfelek mennek el; itt, a Ráday utcában minden civil kaphat ízelítőt kortárs alkotókból. Ha csak egyetlen ember is van, akinek ez örömet szerez, már megérte – erősíti meg *H. Szilágyi Márta* főszervező, aki *Gegesy Ferenc* polgármesterrel együtt sorra látogatja a helyszíneket.

A fesztiválnak van irodalmi pódiuma is, mellette könyveket árusít a Balassi Kiadó. Az utca elején zenei színpad áll, szombat este első vendége *Lois Viktor* és csapata; ezúttal írógép-alkatrészből készült hangszereken játszanak alternatív muzsikát. Őket követi a vak harmonikás, *Weszely Ernő.* Arcát a világtalanok szokásához híven kissé az ég felé emeli, úgy konferálja föl a bluest, az olasz melódiákat és francia dalokat. Igazi virtuóz.

R. V.

Diós Gabriella

DEVIANCIA Konferencia

Fiatalok az Ifjuságért Alapitvány és a Pszichodiák Alapitvány szervezésében

Almássy Téri Szabadidőközpont 2001. Október 20.

INGYENES

Előadások, kerekasztalbeszelgetések 9 témában:
Drog
Tolerancia
Kultúra
Művészet és deviancia
Hatalmi devianciák
Szociális devianciák
Szexuális devianciák
Média
Közönségtalálkozó

INGYENES

Kulturális programok:
filmvetítések
kiállítások
segélyhelyek standjai
táncház
színház
Hiperkarma
Korai Special Beat
Neo
Anima Sound System

A szakmai program 9-től 20-ig INGYENES. Az esti koncertek jegyára: 1500 Ft (belépés 21.00-tól)
A belépőjegy árával a Fiatalok az Ifjuságért Alapitványt támogatják.

HÓOR · ODEON · ESTFM 98.6 · NÉPSZABADSÁG · LÁRIF · PESTI ÉST · KAISER · BOMBA · magyar narancs

Fővárosi Gázművek Rt.

A Fővárosi Gázművek Rt.
szolgáltatási és gázforgalmazási igazgatósága
budai szolgáltatási osztályára

GÁZSZERELŐ

munkatársakat keres.

Feladatai:
- gázszolgáltatói tevékenységgel kapcsolatos szerelési munkák elvégzése,
- új fogyasztók bekapcsolása, gázmérők szerelése,
- épületek gázellátó rendszereinek rekonstrukciós munkái.

A jelentkezővel szemben támasztott követelmények:
- gázszerelő szakmunkás-bizonyítvány,
- ív- vagy lánghegesztő képesítést igazoló bizonyítvány,
- legalább 5 éves gázszerelői, kivitelezői gyakorlat.

Előny: technikusi oklevél.

Jelentkezni részletes szakmai önéletrajzzal levélben, illetve személyesen (a képesítést igazoló okiratokkal) a megjelenéstől számított 2 héten belül a
FŐGÁZ Rt., munkaügyi és oktatási osztályán,
Halász József humánpolitikai szervezőnél lehet.

Cím: 1081 Budapest, Köztársaság tér 20.
Levélcím: 1425 Budapest, Postafiók 30

A gázszolgáltató felkészült a télre

Közeledik a téli időszak, ami különleges terheket és feladatokat ró a gázszolgáltatókra. A november elsejétől március végéig tartó idényre való felkészüléskor a szolgáltató legfontosabb feladata a biztonságos gázellátás megteremtése.

Csallóközi Zoltán

Az elmúlt időszakban a biztonságos gázszolgáltatás feltételeinek érdekében több mnit húsz kilométernyi hálózat rekonstrukcióját hajtotta végre a Fővárosi Gázművek (Főgáz) Rt. – tudtuk meg *Csallóközi Zoltántól*, a gázművek igazgatójától. Elsősorban a II. kerületben és Kőbányán, valamint a Ferencvárosban vált szükségessé a vezetékek cseréje. A Rákóczi út és az Attila út felújított részén a többi közművel együtt szintén kicserélték a vezetékeket, az útépítéskor szokásos előírások szerint.

A téli időszak biztonságának alapfeltétele az úgynevezett nyomásszabályozók kifogástalan működése is. A fővárosban működő háromszázötvenhét darab nyomásszabályozót a karbantartás során a gázművek szakemberei felülvizsgálták, és a meglévők mellé újabb öt szabályozóállomást telepítettek. Ha az ötezer-ötszáz kilométeres budapesti gázhálózat bárhol meghibásodik, a korszerű diszpécserközponthoz befutó hívások nyomán azonnal intézkednek. A fogyasztók az éjjel-nappal hívható 477-1111-es telefonszámon jelenthetik be az észlelt gázszivárgást és egyéb meghibásodást.

A gázt elsősorban fűtési célra használják, ezért télen a legnagyobb a fogyasztás. A fővárosi szolgáltató a Mol Rt.-től vásárolja a szükséges gázmennyiséget. A tél két leghidegebb hónapjában – decemberben és januárban – a gázfogyasztás Budapesten eléri a havi háromszázötven-négyszázmillió köbmétert is.

Az igazgató emlékeztetett rá, hogy július elsejétől a társaságnál megszűnt a gázkészülékek javítását végző üzletág, mert ezt a tevékenységet veszteségesnek ítélték. A társaság azonban készüléktípusonkénti szervizlistával áll a fogyasztók rendelkezésére, amelyről mindenki kiválaszthatja a neki megfelelő szakembert. A listán szereplő szerelők és társaságok munkájának minősége megfelel a gázművek elvárásainak.

Kanizsai Andrea

UTAK ÉS UTASOK

❶ Aszfaltozás miatt sárga villogóra kapcsolták a jelzőlámpákat október 20-ig Újpesten a Fóti úton, a Szilágyi utcánál.

❷ A Bartók Béla úton közműépítés kezdődött, útszűkület lassítja a Szent Gellért tértől kifelé tartó forgalmat a Kemenes utcánál. A Budafoki utat egyirányúsították kifelé a Szent Gellért tértől a Csíky utcáig. Az ellenkező irányban elterelik a járműveket a Csíky utca–Bartók Béla út útvonalra. A 86-os autóbuszok a Karinthy Frigyes úton át kerülnek, a Tétény-buszok pedig a Karinthy Frigyes útig járnak.

❸ A Pesti utat a Keresztúri út közelében szélesítik, ezért szakaszosan útszűkületen kell áthajtani. A Borsó utcánál kidöntötték a jelzőlámpa tartóoszlopát, ezért több napig nem működnek a lámpák.

● A II. kerületben a Kuruclesi utat egyirányúsították a Budakeszi úttól a Budenz út felé, mert folytatják az utcában a gázvezeték-építést. Az ellenkező irányban a terelőút a Hűvösvölgyi út–Budakeszi út útvonal. A Budenz út és a Bölöni György utca között továbbra is jelzőlámpa szabályozza az áthaladást, a forgalom emiatt lelassult.

● A Máriaremetei út külső szakaszán a Hidegkúti út közelében útszűkület nehezíti a közlekedést. A forgalmat jelzőlámpa szabályozza.

● A XII. kerületben a Ráth György utcát a Székács utcától a Határőr utcáig ideiglenesen egyirányúsították. A Költő utcába a Diana utca és a Tündér utca közötti szakaszra csak a célforgalom hajthat be.

● Budafokon a Leányka utcában a Savoyai Jenő térnél a kifelé vezető külső sávot, a Mária Terézia utcában pedig a balra kanyarodó belső sávot lezárták. Az Ady Endre úton az Anna utcától a Kamaraerdő felé egy szakaszon útszűkületen kell áthajtani, ugyanakkor az Anna utcából nem lehet kihajtani az Ady Endre útra.

● Az Árpád úti felüljárón irányonként továbbra is csak egy-egy sávon haladhat a forgalom, ezért gyakori a torlódás Újpest és Rákospalota között. A felüljáró rákospalotai végénél a Hubay Jenő téren sávlezárások nehezítik a közlekedést. A

Forrás: Fővinform NÉPSZABADSÁG-grafika

munkák miatt a 25-ös és a 70-es autóbuszok terelőúton járnak.

● Pesterzsébeten a Mártírok útját a Határ út és a Kossuth Lajos utca között lezárták, az erre közlekedő buszok terelőúton járnak.

● Soroksáron a Tárcsás utcai vasúti átjárón ma este hat óráig nem lehet keresztülhajtani vágányépítés miatt. A terelőút a Rézöntő utcai vasúti átjárón vezet keresztül, de kerülni lehet a Vecsés úti átjáró irányába is.

● A IX. kerületben útépítés miatt lezárják a Páva utcát a Mester utca és a Tompa utca között, valamint a Vaskapu utcát a Tinódi utcától az Ipar utcáig naponta 8–18 óráig.

● A XIII. kerületben, Újlipótvárosban a fizető parkolási övezet újabb résszel bővült. Mától fizetni kell a Radnóti Miklós utca–Váci út–Gogol utca–újpesti rakpart által határolt területen is. A parkolási díj a Váci úttól a Visegrádi utcáig óránként százhúsz forint, a Visegrádi utcától a rakpartig pedig száz forint. (A Pesti alsó rakparton a Margit hídtól a Dráva utcáig továbbra is ingyenesen lehet parkolni.)

● Ezen a héten a XXII. kerületben lomtalanítanak. A kihelyezett lomok és a szállítójárművek útszűkületet okozhatnak több útvonalon.

● Éjszaka mossák az Alagutat, ezért lezárják a forgalom elől október 18-ig mindennap 23.45-től másnap hajnali 04.00 óráig.

Forrás:Fővinform

budapest@nepszabadsag.hu

Az olvasók vonala

Keressenek bennünket Budapesttel kapcsolatos kérdéseikkel, lakóhelyi problémáikkal. Megpróbálunk segíteni, és beszámolunk arról, hogy mi történt telefonjaik nyomán. Cikkeinkről szóló észrevételeiket is szívesen fogadjuk. Munkatársunk délelőtt tizenegy és délután négy óra között várja hívásaikat. Telefonszámunk: **436-4653.** Fax: **388-6038.** Rovatunk e-mail címe: **budapest@nepszabadsag.hu**

Ma *Tenczer Gábor* várja hívásaikat.

BUDAPEST LEVEGŐMINŐSÉGE MA

Az Országos Meteorológiai Szolgálat előrejelzése alapján*

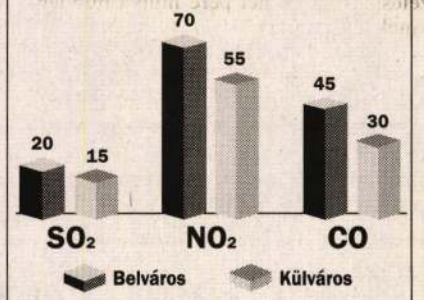

Jelenleg **közepesen szennyezett** a főváros levegője. A következő napokban a gyenge légmozgás miatt fokozatosan emelkedik a szennyező anyagok koncentrációja.

A minősítés négy fokozata: **alacsony, mérsékelt, szennyezett, erősen szennyezett.**

** Előrejelzés a napi átlagokra a levegőminőségi határérték százalékában.*

Diorich János ötvöslegény

Győri Szemle 1942. 132-133.

A győri ipar története

Diód vára

Diódon Tövis közelében

Kővári Erdélyrend.

211, 212. l.

Nepvandorláskori agrargedeny VI. 178.

Diód ref. templom

templom alaprajza, távlati képei. Harang-láb, vár alaprajzi vázlata.

Debreczeni László 1929

18–20. l.

Vasárnap

11

Placidia

Hétfő

12

Miksa

Kedd

13

Ede kir.

Szerda

14

Protestáns naptár

Október

V	11	Brigit.
H	12	Miksa
K	13	Kálmá.
S	14	Helén
C	15	Teréz
P	16	Gál
S	17	Hedvig

Ó görög naptár

Szept.-Október

V	28	Baru.
H	29	Kiriak
K	30	Gerge.
S	1	Októb.
C	2	Cipriá.
P	3	Ar. D.
S	4	Hierót

Izraelita

Diodato János

örmény ekseres
Budán a XVII. szá-
zadban.

lásd

Tanulmányok
Budapest multjából
V. K. 208. l.

BUDAPEST 1943 MÁR 15 D 4 D

KÉSZPÉNZ-ZEL BÉRMENTESÍTVE

MAGYAR PÁLOS-REND VEZETŐSÉGE

BUDAPEST, 90.

Nagyméltóságu
Méltóságos
Főtisztelendő
Nagyságos

Dr Szentiványi Gyula úrnak
úrnőnek

titkár

Bp. XI

Lágymányosi ut 16

Dionisio de Gyarmath carpentarius MDK

magyar mester

Hi Ippolito d'Este udvaraban
dolgozott

Balogh Jolán: A magyar renaissance épitészet
16.0.

MDK

Dionisius ötvös

Mihalik Sándor: A raguzai dóm szegedi ereklyéje.
Szépmüvészet. 1940. 3.sz. 75 l.

M.D.K.

Dionisius, ötvös.

1485-ben Pozsonyban polgár-
jogpénzt fizet.

Hoffmann Edit: Pozsony a középkorban, elfeledtett
művészek, elpusztult emlékek. Bp.é.n. 43 old.

Dionisius, ungr.
1785

l.

Hoffmann Pozsony 43. l.

Hoffmann Südost

DIÓSY ANTAL CENTENÁRIUMA

(Elhangzott 1995. júniusában)

Bármennyire is hihetetlen, kortársunk volt az a művész, akinek a centenáriumi kiállítására most összegyűltünk. Volt kortársunk, mondom, mert már annak is tizennyolc éve, hogy nincs köztünk. A születésétől eltelt száz év, és a megélt nyolcvankét esztendő az idő folytonosságára, folyamatosságára figyelmeztet bennünket. Az egymást követő korokra, amelyeket kortársaként, utódként mint előzményt vállalnunk kell. De vajon az előzményeket mi avathatja hagyománnyá? Csakis a minőség. Az esztétikai és etikai értékek. Diósy Antal életművében a minőség mindkét összetevője jelen van. Akvarelljeiben a szakmai tudás által hitelesített esztétikum a magyar vízfestészet egyik legnagyobb mesterévé avatja, de számára az akvarell nem egyszerűen kedélyének, lelki habitusának adekvát kifejezése, hanem a választott életforma volt. Kommunikációs eszköz, általa a világgal társalgott. Ezen keresztül fogadta be a valóság élményeit és fejezte ki a világról támadt impresszióit. Ez az alkotó tevékenységi forma jelen volt munkássága kezdetén is, amikor művészi végzettségének megfelelően monumentalista díszítő festőként aratta sikereit idehaza és külföldön. Gondolok itt arra az életrajzi tényre, hogy a párizsi világkiállításon a magyar étterem pannójával elnyert nagydíj után egy év múlva elnyerte a magyar akvarell díjat is. E műfajban való igazi kiteljesedés, a vízfestés magatartásformává vált. Nagy csalódása az Iparművészeti Főiskoláról történt nyugdíjaztatása után következett be. Maradjunk egy pillanatig ennél a nyugdíjazásnál. Diósy egyik áldozata volt a ma már tudott politikai célzatú, 1949-es főiskolai átszervezésnek. Az eredetileg végkielégítéssel történő elbocsájtási verdiktet a mélyen megalázó kérvényezés után módosították nyugdíjazásra. Diósy Antal, mint a főiskola festészeti szaktanára számára az előbbiekben kifejtetteken túl, egykori tanítványainak elmondása szerint, a képzőművészeti látásmód elsajátításának pedagógusi eszköze is volt. Erről tanúskodnak óráin a rendszeres kerti stúdiumok.

Szakmai felkészültsége révén mégis sokoldalúbb művész volt Diósy annál, semhogy egyetlen műfajjal jellemezhetnénk a pályáját. Az első világháborúban Mednyánszkyhoz hasonlóan haditudósítói rajzvázlatokat készít, később holland, belga lapok rajzolójaként karaktere újság-grafikákkal biztosítja megélhetését. Díszítő falfestői tevékenységét korábban már említettem.

Lehettek-lehetnek mások, akik pályájukon nagyobb művészi programot vállaltak-vállalnak, és voltak-vannak kiválasztott kevesek, akik jelentősebb művészi programot teljesítettek-teljesítenek. Diósy Antalnál a vállalás és teljesítés olyan megfelelése tapasztalható, amely csak ritkán valósul meg jeles alkotók életművében is. Ez a koegzisztenia egyben a műveiben rejlő esztétikum forrása is.

Engedjék meg, hogy a kiállításért köszönetet mondjak a Tölgyfa Galériának, amely így kíván adózni a Főiskola egykori tanárának emléke előtt. Kiváltképpen köszönet illeti a hagyatékot gondozó Kiss Mártát, aki a bemutatott műveket a Galéria rendelkezésére bocsátotta, Kérem, a kiállítás megtekintésével Önök is emlékezzenek a száz éve született művészre. Köszönöm a figyelmüket.

Rideg Gábor

Diósy A.: Pethy Sándor, a Nemzeti Színház művésze

A "közvélemény" lelepleződése

Hubay Miklós annak idején szép cikket írt a Tükör-be Vilt Tibor székesfehérvári kiállításáról. A képekkel közzétett cikk megjenése után pár nappal a szerkesztőség közölte Hubayval, hogy az olvasók köréből mindenféle tiltakozó levek érkeztek: nem helyeslik ezt az "embertelen" művészetet. A szerkesztőség, úgymond, helyt is akar adni az olvasói tiltakozásoknak. Hubay kijelentette: semmi kifogása, de szeretné látni a leveleket. Megmutatták a szépen legépelt szövegeket: egyikben egy magyar anya tiltakozik gyermekeinek megrontása ellen – gyermekei napokig nem tudtak aludni, mert megnézték e szobrokat, egy másikban egy munkás emeli fel szavát az ízlésrontás ellen, – a harmadikat tanárnő írta, nemesen felháborodott stilusban és így tovább. Hubay elhatározta, hogy egyenként fölkeresi a levélírókat, elbeszélget velük, elviszi őket Székesfehérvárra, szembesíti a szobrokkal, a művésszel s a velük folytatott vitákból, szemléletük fejlődéséről vagy statikus voltáról ír majd újabb cikket, persze a levelek is megjelennek a lapban. A főszerkesztő is beleegyezett, a szépen legépelt levelek mindegyike alatt név és cím szerepelt, úgy látszott tehát, minden rendben van. El is indultak egy kocsival a megadott címekre. Egy munkásasszonyt hamar megtaláltak, őt később elvitték Székesfehérvárra, Hubay meg is írta a vele való beszélgetést. Ám a többi levél íróit nem lehetett föllelni. A megadott címeken még csak hasonló nevű személyek sem laktak. Hubay erre kérte a levelek eredetijét. Ekkor derült ki, (amit maga a főszerkesztő sem tudott), , hogy egy kivételével a tiltakozó leveleket – a levelezési rovat szerkesztője, (egyébként jótollú újságíró) írta.

Kristó Nagy István

Költőt köszöntő

A könyvkiadásban régóta nem szokás új kötetek, különösen versek elé előszót írni, még kevésbé mást kérni erre. Az utóbbi hat évben néhány tucatról százakra (ezrekre?) szaporodott új kiadók s főleg az önálló nyomdák gondozásában egyre több magánkiadású munka jelenik meg, sokuknál az elő- vagy utószó szinte elmaradhatatlan. Elsőkötetes vagy írásuk megítélésében bizonytalan, éppen ezért pártfogást remélő szerzők jelentkeznek így. Ennek a könyvnek igazán nincs erre szüksége.

Nádudvari Nagy János 1922 augusztus 9-én született Nádudvaron, szegényparaszt családjában és szegényparasztként él – mondhatni – napjainkig. Nem járhattam című versében így szól erről:

Nem járhattam iskolába:
kondás lettem,
s álmaimat keseregve,
eltemettem.
De szívemben ott zengett
az ének szava,
s a bíbicek szomorú, szép
sírós jaja.

Így repült el az ég alatt
ifjúságom.
Nem tanultam, de azt már ma
nem is bánom:
mert az ének zeng még bennem,
zeng még ma is,
és világgá kiáltom, ha
nem szabad is.

Sorsvéset az ő útja is, nem átlagos élettörténet. Sorsa: születése, génjeiben az ősöktől kapott örökség: tehetsége és munkaszorgalma, olvasási szenvedélye emelte feljebb környezete s az átlag fölé, a költészet szférájába. Tapasztalatai, olvasói élményei, a falusi iskola után ifjúként már szellemi testvéreit kutatta fel, választotta mestereinek Veres Pétert, Szabó Pált, Sinka Istvánt.

Kortársi költészetünk jelesei közül lektorként biztosan a modern költészet ismérveit keresték volna elsősorban a szerkesztésre átadott kéziratkötegben: új versformákat, a nyelv bravúros kezelését, az egyéniség különleges jegyeit. Ezek azonban ebben a költészetben nem találhatók, de számos ügyetlenséget a verssorokban és elszalasztott lehetőségeket igen. (Szerkesztő lektorként meghagytam őket, mert az egész teljesítmény hitelességének a részei.)

Milyen sajátosságok emelik e verssorok javát költészetté? Írójuk hiteles tanúsága, hűsége és értékismerete. Református családjában s faluja társadalmában kapott hite, erkölcsi tisztasága, tisztessége. Manapság megjelenő kötetekben már kivételes annak a mélyvilágnak a felmutatása, a létéről szóló híradás is, amilyeneket Nádudvari Nagy János Borongóson, De szép, Izzó tűzzel, A paraszt műhelye, Kora reggeli szivárvány, Szikfűszedés, Árvíz című verseiben megörökít. Hogy mit jelentett a falu, a parasztember életében, boldogulásában a természeti környezet, az időjárás, az eső, például, talán már csak a Szerzőnkhöz hasonlóan koros költők képesek felidézni. Mint második kötetének Hogyha nyáron nem jön eső, A kukorica, Váratlan zápor, Esőleső, Három napja, Bóbiskolás című verseiben. A falunak s tájának szépségeit, népének mindennapi küzdelmeit és örömeit éneklik ezek a versek s a meg nem nevezett társaik, a kötet legszebb, hajnali harmat üdeségű szakaszai.

Gondolatai, arc poeticái is ebből a mélyvilágból eszenciálódtak a Mit érnek?, Az én seregem, A lomb ne dicsekedjék, Nem így képzeltük, Szabály, A kapások költője, Egy megrugdalt Veres Péter, Csak felfelé soraiban.

Nádudvari nem poeta doctus, de ilyen verseket is tud írni:

Az éj ölében elaludt a szél,
meg se rezzen a fákon a levél,
a kihalt utcák mélyen alszanak,
a csillagok egymásnak vallanak .

Csak egy kapuban áll egy szép leány ,
karja egy délceg legény derekán,
állnak a kapuban és nem beszélnek,
csak a távoli csillagokra néznek.

Ők értik a csillagok ős-szavát,
míg szívüket a szent delej járja át.
Szemük mélyén is olyan fény ragyog,
mint amilyet szórnak a csillagok.

(Elaludt)

A kötetben nem véletlen lelet ez a vers: ezért érdemes végigolvasni, hogy ne szalasszuk el az efféle, manapság már ünnepinek mondható találkozásokat.

Gergely Mihály

Nádudvari Nagy János
SINKA ISTVÁN HALÁLÁRA

Elaludt a Fekete Bojtár,
tilinkója már nem szól többet.
Az ősi puszták tűnt árnyai
nem csalnak a szemére könnyet.
Félbemaradt a vallomás,
a kísérteties titkú, ősi.
De emlékét a sok szomorú
balladás dal örökre őrzi.

A puszták legmélye küldte őt.
Ott hagyott nyájat és botot.
Napfényben fürdő réteket,
tücsökdalt, esti harmatot.
A kis kunyhót a puszta mélyén,
mellette a hű kis pulit,
engedve ősi igric vágynak:
megvívta dalos háborúit.

Elmondta a legtitkosabb bút,
a pusztaiak ős fájdalmát,
s megvívta egy titok-tudó
magányos lélek forradalmát.
Ha elbukott is, újra felállt,
megtanult gyönyörűen győzni.
Tudta: a végén meztelenre
így is, úgy is le kell vetkőzni.

Most már elpihent. Lent a régi
puszta felett fellegek szállnak,
a legelő bárányokon
átsuhannak a fellegárnyak.
A régi pásztorkunyhó helyén
dús laboda és mályva nő.
S az elnémult Fekete Bojtárt:
karjára vette az idő.

Soltész Albert vázlataiból: Esze Tamás és kurucai

ÁGFOTORIPORTJA

A új spanyol kormány első minisztertanácsa. Középen Franco tábornok, balról Juan Beigbeder ezredes, külügyminiszter, jobbról Suner belügyminiszter ül

Craigie tokiói angol nagykövet nyilatkozik a japán sajtó képviselőinek a tokiói nagykövetség palotájában

AZ ÁRPÁDHÁZI SZENTEK KÖZÉPEN SZENT ISTVÁN

(DIÓSY ANTAL FRESKÓTERVE)

Az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársulat mélynyomása

iniszter bevonult katonai
tra —

— és mint a 2. lövészezred egyik zászlóaljának parancsnoka így vonul ki gyakorlatozásra a legénységével

A világ leggazdagabb lánya az amerikai Miss Doris Duke, a »dohánykirály« lánya (jobbról). Vagyonát 30 millió fontra becsülik. A képen a londoni vásáron vertezüst műtárgyakat vásárol

AZ ÁRPÁDHÁZI SZENTEK KÖZÉPEN SZENT ISTVÁN

(DIÓSY ANTAL FRESKÓTERVE)

Az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársulat mélynyomása

ÁGFOTORIPORTJA

A új spanyol kormány első minisztertanácsa. Középen Franco tábornok, balról Juan Beigbeder ezredes, külügyminiszter, jobbról Suner belügyminiszter ül

Craigie tokiói angol nagykövet nyilatkozik a japán sajtó képviselőinek a tokiói nagykövetség palotájában

iniszter bevonult katonai tra —

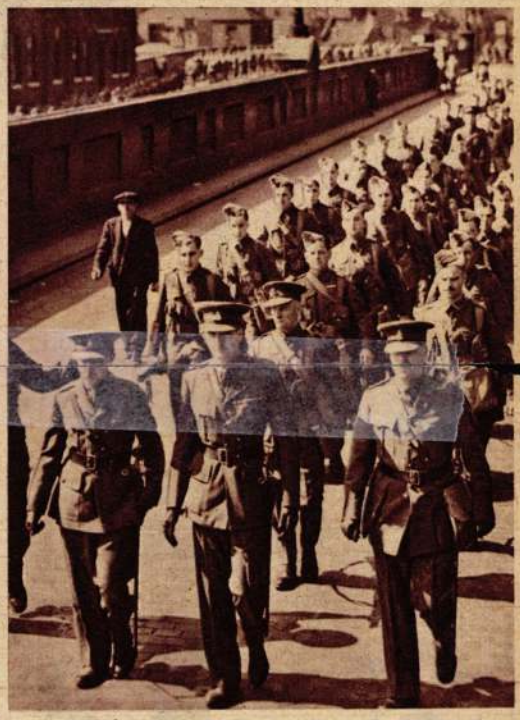

— és mint a 2. lövészezred egyik zászlóaljának parancsnoka így vonul ki gyakorlatozásra legénységével

A világ leggazdagabb lánya az amerikai Miss Doris Duke, a »dohánykirály« lánya (jobbról). Vagyonát 30 millió fontra becsülik. A képen a londoni vásáron vertezüst műtárgyakat vásárol

Dióssy Antal

DR MARDEUF KINZÓKAMRÁI

A zaklatott, kíméletlen városi élet nagyon kevés lehetőséget ad az egészséges testmozgásra. A legtöbb városi ember reggel felkel, villamoson, autobuszon munkahelyére megy, munkaközben alig mozog valamit, majd hazamegy és másnap újra elölről kezdi. A városi ember szórakozása is ilyen és ha vasárnap nem tesz hosszabb sétákat, nem megy kirándulni, nem mássza meg a legközelebbi hegyeket, vagy nem űz valamilyen sportot, szervezete valósággal elsatnyul vagy elhízik. Ezért fontos az, hogy a városban lakó ember télen, nyáron egyformán sportoljon vagy ha erre nincs módja, ideje, napról-napra rendszeres sétákat tegyen. Az egészséges sportnak, tornának minden országban, nagyvárosban vannak apostolai, akik rendszerüknek igyekeznek hiveket hódítani. Ilyen Párizsban egy dr Pierre Mardeuf nevű tanár, aki nemrégiben nyitotta meg új intézetét.

Az új tornatermet a kedélyes párizsiak „Dr Mardeuf kínzókamrái"-nak nevezték el, mert a tanár kíméletlenül megdolgoztatja tanítványait, úgyhogy egy-két órai gyakorlatozás után holtfáradtan kerülnek haza azok, akik a tornateremben akarják bepótolni azt, amit a szabadban elmulasztottak. Dr Mardeuf nagyszerűen érti azt, hogyan kell az emberi testet fürgévé, mozgékonnyá tenni, hogyan kell az izmokat és az egyensúlyérzéket kifejleszteni és tanítványaiból valóságos kuszó-mászó akrobatákat nevel. Minden szerkezete, tornaszere, készüléke eredeti találmány. Ilyen például az a kerékpározószekrény is, amelyben kvarclámpa van. A tanítvány a szekrénybe szerelt nyeregre ül, szorgalmasan taposa a pedált és közben napfürdőzik.

Mint sok hasonló rendszerért, dr Mardeuf tanár iskolájáért is elsősorban a párizsi nők rajonganak, akik rettegnek a hízástól vagy akik úgy érzik, hogy testsúlyuk egy-két kilóval több a szükségesnél. Ezek a párizsi nők a tornateremben úgy kúsznak fel egy vasoszlopra, mint Afrika erdőlakó négerei a kókuszpálmára. Először sápadoznak, ijedeznek, amikor a magas oszlopot meglátják, de néhány hét alatt vakmerő akrobatákká válnak és olyan ügyesek lesznek, hogy akár hivatásos artistákkal is versenyre kelhetnének. Dr Mardeuf tornateréből megkínzottan, de rugalmas izmokkal, fürge testtel, frissen és egy kicsit lefogyasztva kerülnek ki a tanítványok.

Több mint turisztika. Aki egy iramban akar hegyet mászni, annak a legkülönbözőbb mászási módokat kell megtanulnia. Dr Pierre Mardeuf párizsi tornatermében minden tanítványból kitünő turistát nevelnek

Az egyensúly is fontos. Az ingó-ringó állványon nagy művészet egyenesen megállni, mert hiszen a tornateremben felfüggesztett hinta furcsán, kiszámíthatatlanul ring. Aki azonban ügyesen akar sielni, annak rendkívül fontos, hogy teljesen kifejlessze az egyensúly érzékét

Igy teszik hajlékonnyá az izmokat. Ebben a forgó-mozgó lécalagútban, amely úgy fest, mint egy pesti uccai favédőrács, hozzászoktatják a testet a kígyózó, vonagló mozdulatokhoz. Fárasztó a lecke, de a tanítvány teste hajlékony lesz

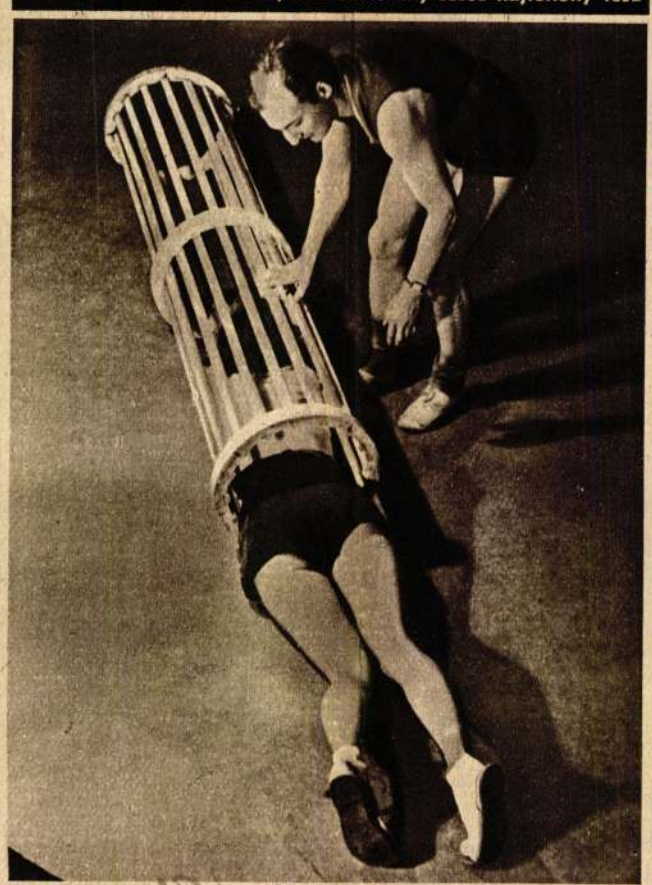

Ez a belotherm ! Aki rajta ül, egyszerre élvezheti a kerékpározásnak és a napfürdőzésnek minden előnyét. A szerkezet lényege egy szobabicikli, amelyet egy kvarclámpás szekrénybe építettek. Miközben a tanítvány melle szabadon marad, azalatt a kerékpár pedálján dolgozó lábát fényben fürészti

(André Jsut felv.)

Szent István birodalmának népei a milanói triennálén

A baráti Olaszország lázasan készül a minden évben megrendezett nagy milanói triennáléra, amely a világ iparművészeinek és háziiparának reprezentatív felvonulása minden esztendőben.

A magyar pavillon, tekintettel a két állam mindjobban elmélyülő barátságára és a fejlett olasz-magyar kultúrális kapcsolatokra, az idén még az eddigieknél is reprezentálisabb. Hogy ez teljes mértékben sikerüljön, illetékes körök megbízást adtak *Diósy* Antal festő-

Oltárkép Szent László alakjával

művésznek, akihasonló munkálataival már a párizsi és newyorki világkiállításon is feltűnt, egyhatalmas freskó készítésére, amelynek témája fényt vet a magyar nép lelkületére.

Felkerestük műtermében Diósy Antalt, aki készülő munkájáról a következőket mondotta:

— Régóta foglalkozom a magyar néplélekkel és népművészettel és szívesen használom fel munkámban azokat az ősmagyar motívumokat, amelyek felszínre kerültek. A sárközi primitív gyermekrajzok és népi ornamensek felhasználása minden ilyen munkában jelentőséggel bírnak. Ezúttal az Árpádházi szentek galériáját festettem meg, akik a középen trónoló Szent Istvánnal őrködnek a magyar felett. Szent László, Szent Imre, Szent Margit és Szent Erzsébet sorakoznak Szent István glóriás alakja mögött, és Szent István birodalmának népei hódolnak az Árpádházi szentek galériája előtt, segítségüket esdekelve. A képen felül végigvonul ez a felirat: „Árpádházi Szentek, imádkozzatok a hazáért és a ma élő magyarokért".

— A fősúlyt arra helyeztem, hogy Szent István birodalmának népei közül senki ki ne maradjon. Az alföldi csikóson és subáson kívül rajta vannak székely hazánkfiai, a torockóiak, kalotaszegiek, matyók: de nem hiányoznak onnan a tótok, ruszinok, felvidékiek sem. A jókiállású, büszke tartású veszprémi szűrös magyarok mellett szépen megfér a kazári, a bihari és a köröstárkányi viselet és békés egyetértésben fohászkodnak, valamennyien egy magyar egységben összefogva a magyar szentekhez, ami külön szentjeinkhez, a hazáért.

— Azt hiszem, ezt Mussolini Olaszországa, a mi nagy barátunk, nagyon meg tudja érteni! A kiállítás április negyedikén nyílik meg ünnepélyes külsőségek között és a freskónak már jóval előbb ott kell lennie, tehát nagyon sietnem kell a munkával, hogy idejében meglegyen!

Diósy Antal már párizsi, majd newyorki szereplésével megmutatta, hogy a magyar kultúra akreditált követe, akinek minden munkája a mi speciális magyar levegőnket sugározza.

A nemsokára megnyíló milanói triennálén ezzel a munkájával még fényesebben be fogja ezt bizonyítani.

Genesy Anna

Diósy Antal hat méter hosszú és három méter magas freskójának kartonja előtt

A GÉPCSODA

Egy amerikai elektrotechnikai laboratóriumban olyan gépembert szerkesztettek, „aki" megszólalásig hű mása az embernek. Táncol, mint egy parkettáncos, udvarol, mint egy gentleman és olyan szellemeseket mond, hogy megirígyelheti akármelyik amerikai humorista. Mr. Pax-nak hívják a gépcsodát, „akinek" tiszteletére bemutató estélyt rendeztek.

A meghívott vendégek közül az egyik színésznek az az ötlete támadt, hogy kimaszkírozva utánozza Mr. Pax egyéni hibáját. Ott ült megolajozott mozdulataival a gépember mellett és mulattatta a társaságot.

A színészi produkció javában folyt, amikor egy későn érkező vendég nyitott be a terembe. Ámulva nézett a két gépemberre. Hozzájuk lépett.

— Talán ikrek?

— Dehogy. A kettő közül csak az egyik igazi ember — világosították fel a vendégek.

— Ugy, hát melyik Mr. Pax?

— Én vagyok — mondta zenélő hangon a színész és kezet fogott vel.

— Boldog vagyok, hogy szemtől-szembe látom. De ki az, aki ön mellett ül? Lekötelezne, ha bemutatna neki.

— Nem érdemes — legyintett a színész, miközben lenéző pillantást vetett a gépemberre. — Aki mellettem ül, ha jól sejtem, valami színész, akinek kedve támadt utánozni engem. De hogy ez mennyire nem sikerült neki, azt ön is megállapíthatja.

— Valóban — mondta a vendég, — amikor beléptem, azonnal észrevettem, hogy az a másik úr nem lehet Mr. Pax.

— Miért? — kérdezte a színész.

— Mert benne annyi emberi vonás van, annyi lélek... ami önből hiányzik...

DYMI

Bosszantási iroda

New-Yorkból jelentik: Az emberi fantázia néha egészen csodálatos dolgokat produkál, különösen ha pénzszerzésről van szó. New-Yorkban egy bírósági tárgyaláson kiderült, hogy egy John Novotni nevű ember úgynevezett bosszantási irodát alapított és az irodában kifejtett működése miatt került a bíróság elé. Különös iroda volt ez annyi bizonyos.

Novotni nem tett nagy hirdetéseket közzé az ujságokban, de jól megszervezett segítőgárdája volt, amelynek tagjai pontosan értesítették arról, hogy ki haragszik feleségére, versenytársára, ki mérgelődött fel az adóhivatal igazságtalan intézkedésén, kit ki révén ért kellemetlenség. Ezekkel az emberekkel azután Novotni üzleti összeköttetésbe lépett. Ha például Smith úr, valamiért meg akarta magát bosszulni White uron, beállított Novotni irodájába és szerződést kötött vele. A bosszúról, illetve ezesetben White úr megbosszantásáról John Novotni irodája gondoskodott. És esetleg másnap levelet kapott a felbosszantandó egyén. A levélben egy adag bolha és egy adag poloska volt. Az eredmény nem maradt el. Az illető úr rendkívül felbosszankodott. Amikor a bosszantás rendelője, meggyőződött arról, hogy Novotniék működése eredménnyel járt, kifizette a Novotni irodának járó 20—80 dollár bosszantási díjat.

A Novotni iroda azokban az akciókban is élénk részt vett, amikor például rosszindulatú barátok el akarták venni a kedvét valakinek az autózástól. Ily esetben a Novotni iroda emberei szúrták ki a szóbanforgó gépkocsi gumiját, vagy töltöttek cukros vizet a benzinbe. Goromba, névtelen leveleket is a bosszantási iroda szerkesztett és küldött szét és az iroda emberei gondoskodtak arról, hogy valamely vetélytársnő dekoltázsába viszkető port hintsenek a földalatti vasúton, aki ilyformán képtelen volt elmenni a mástól körülrajongott férfivel való találkára.

Ahogy történni szokott, Novotni úr is egy narancshéjon csúszott el. Nemrégiben arra kapott megbízást, hogy egy operaénekesnőt bosszantson fel, de alaposan. A szerződés értelmében a Novotni iroda az operaénekesnő összes női alkalmazottait egyforma kalapba és kabátba öltöztette fel, amivel sikerült annyira felbosszantani a hölgyet, hogy utánajárt a dolognak, leleplezte Novotni úr üzelmeit és feljelentést tett ellene a bíróságon. Az operaénekesnővel szemben elkövetett bosszantásért, nem járt büntetés, de a tárgyalás alkalmával kiderültek az összes eddig elkövetett „bosszantások" és a dolog vége az lett, hogy a bosszantási iroda négy hónapig igazgató nélkül maradt. Novotni úr ezalatt a börtönben elmélkedett újabb bosszantási módokról.

E bélyegeket előzetes előjegyzés nélkül folyó évi augusztus hó 12—21. napjain a kincstári és a megyeszékhelyeken működő postamesteri (Berettyóújfalu, Mátészalka, Szikszó) hivatalok fogják — bizonyos *később közlendő korlátozással* — árusítani.

A m. kir. posta bélyegértékesítő irodája e bélyegeket nem árusítja, ezekre vonatkozó megrendeléseket vagy előjegyzéseket nem fogad el.

A Magyar Bélyeggyüjtő Egyesületek Szövetsége kebelébe tartozó egyesületek tagjainak egyesületük útján a szövetséghez, bélyegkereskedőknek a Magyar Bélyegkereskedők Egyesületéhez kell igényeiket mielőbb bejelenteniök.

Diósy Antal

Die „St. Stefan"-Gedenkmarken.

Anlässlich der grossen Festlichkeiten, welche zu Ehren des heiligen Königs St. Stefan (969—1038) in August stattfinden, wird die ungarische Post Gedenkmarken mit 100% Aufschlag im Blockformat zur Ausgabe bringen.

Der Gedenkblock wird aus 7 Marken bestehen, welche Scenen aus dem Leben des heil. Königs darstellen.

Die graugrüne Marke zu 6+6 Fillér ist „St. Stefan, dem Bekehrer" gewidmet, — die lilarote Marke zu 10+10 Fillér stellt „den siegreichen St. Stefan" dar, — auf der 16+16 Fillér Marke (braun) sehen wir den Gerichtshof des heil. Königs, — die orangerote Marke zu 20+20 Fillér bringt das Bild der Jungfrau Maria (Patrona Hungariae), — die graue Marke zu 32+32 Fillér zeigt den Hof des heil. Königs. auf der blaugrauen Marke zu 40+40 Fillér sehen wir St. Stefan im Kreise seiner Familie und auf der dunkellila Marke zu 50+50 Fillér ist der Tod des heil. Königs dargestellt.

Die Entwürfe der Darstellungen stammen vom Künstler Anton Diósy.

Zwei Marken des Blocks (10+10 und 20+20 Fillér) werden auch in separaten Bogen zu 100 Marken erscheinen.

Auflagehöhe des Blockes und der separat ausgegebenen Marken beträgt je 100.000 Stück.

Der Gedenblock, resp. Gedenkmarken werden am 12 August zur Ausgabe gelangen und bis 21 August bei einzelnen Postämtern erhältlich sein. Das Postmarkenverwertungsbüro wird diese Gedenkmarken nicht verkaufen und nimmt auch keine Bestellungen entgegen. Der Block und die Marken können bis 31 Dezember l. J. zur Frankierung benützt werden.

A KAMC szolnoki Repülő osztálya az első „Szolnoki Nap" keretében a Szent Jobb szolnoki ünnepségeivel kapcsolatban júl. 3-án országos repülőnapot rendez, mely alkalommal külön repülőpostajárat lesz Budapest—Szolnok között. A repülőtéren alkalmi postahivatal fog működni, mely a légipostai küldeményeket alkalmi bélyegzéssel látja el.

A bulgár mezőgazdasági termékek propagálását szolgáló bélyegek mindegyik értéke egy millió példányban jelenik meg.

Ennek az érdekes sorozatnak legközelebb a 4 levás értéke fog megjelenni lila és barna színben. Ez a bélyeg szöllőfürtöket vivő nőt fog ábrázolni.

A Szent István bélyegblokk

A magyar kir. posta folyó év augusztusában tartandó nagyobbszabású ünnepségekkel kapcsolatban, 6+6, 10+10, 16+16, 20+20, 40+40, 50+50 filléres értékjelzésű, feláras Szent István emlékbélyegeket hoz forgalomba.

Az egész sorozat nyolcszínnyomású *blokk* alakban, a 10+10 és 20+20 f-es bélyeg azonban rendes lap alakban is kiadásra kerül.

Úgy a blokkból, mint a 10+10 és 20+20 f-es bélyegekből 100.000—100.000 darab készül.

A 100%-os felár figyelembevételével a blokk eladási ára 3.48 P, a 10+10 f-esé 20, a 20+20 f-esé pedig 40 f.

A 6+6 f-es szürkészöld színű bélyeg képe: „Szent István a térítő", — a 10+10 f-esé (vöröses lila) „A győzedelmes Szent István", — a 16+16 f-esé (barna) „Szent István ítélőszéke", — a 20+20 f-esé (narancs vörös) „Patrona Hungariae", — a 32+32 f-esé (szürke) „Szent István udvara", — a 40+40 f-esé (kékes szürke) „Szent István és családja", — végül az 50+50 f-es bélyeg (sötét lila) képe: „Szent István halála".

Az egyes bélyegek fekvő téglányalakúak, 22×33 mm képmérettel; a világos rozsdabarna alnyomattal készült blokk, amelynek kicsinyített képét közöljük, 111×153 mm méretű.

A bélyegek rajzát Diósy Antal készítette.

Ezek az emlékbélyegek (a blokkból kiemeltek is) folyó évi augusztus 12-étől december hó 31-éig bárhova szóló postai küldemények bérmentesítésére érvényesek. Az emlékbélyegek tehát blokk alakjában is felhasználhatók postaküldemények (az értéklevél és értékdoboz kivételével) bérmentesítésére, ha a küldemények alakja és nagysága a blokk felragasztását egyébként lehetővé teszi.

A Bélyeggyűjtő. 1938.

Szent István II. életrajzi sorozatához készített bélyegvázlatok.

Illusztrációk dr. Czakó Elemér „Történelem a bélyegeken" című cikkéhez. — Illustrationen zum Artikel von Dr. E. Czakó: „Geschichte auf Briefmarken" — Illustrations to the article of Dr. E. Czakó: „History on Postage-Stamps."

MAGYAR IPARMŰVESZET
1937. 227. l.

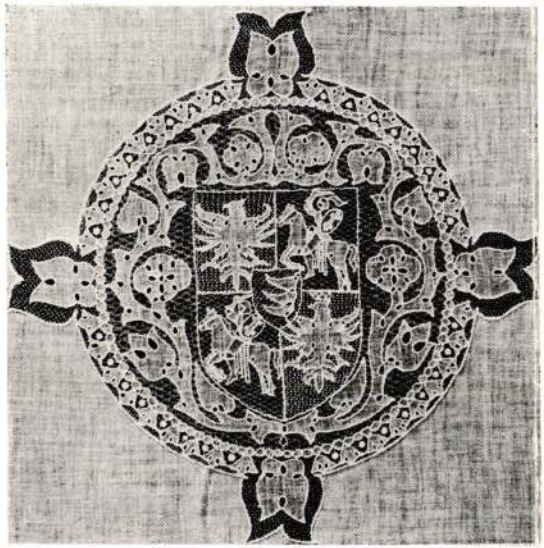

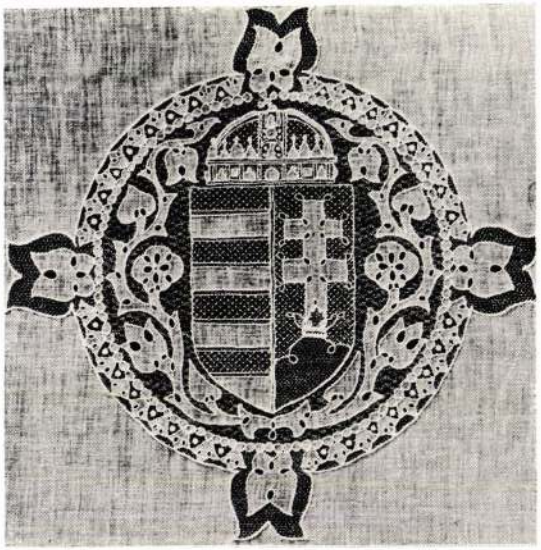

Fent : A lengyel „Báthory“ hajó számára ajándékozott oltárterítő. Tervezte Molnár Béla, készítette a Halasi Csipkeház. Lent : Részletek az oltárterítőből. — Oben : Die für das polnische Schiff „Báthory“ gestiftete Altardecke. Verfertigt im Spitzenhaus Halas. Unten : Details der Altardecke. Entwürfe von B. Molnár. — Above : Altar cover given for the polish steamer „Báthory“. Made in the „Lace-house“ in Halas. Below : Details of the altar-cover. Designs by B. Molnár.

Diósy Antal, festő

M.D.K.

a volt munkaügyi és népjóléti népbiztosság által hirdetett margitszigeti strandfürdő plakát-pályázatán első díjat nyert.

Épitőipar - Épitőmüvészet, Bp.1919. évf. 16.sz.

127. old.

M.D.K.

Diósy Antal /1895-

157. A Ferenc József tér. Vizf. 26.5x36.8 papir.
158. Liget. Vizf. 58x29 papir.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 11. l.

MDK

Diósy Antal, festö

Köruti forgalom. Vizf.

Bp.Mücs.-II.Magy. Képzöm.Kiáll.1951.nov.4.-dec.2.
Kat.lo.1.

Diósy Antal

1937

A díszítőfestők a magyar kedélynek, a magyar hangulatnak és a magyar harmonikus életritmus-

nak az örömteliségét igyekeznek képzőművészetileg elénk vetíteni. A párisi világkiállítás magyar pavillonjának vendéglőjében az összes díszítőfestő munkálatokat Diósy Antal végezte. A mennyezet kazettadíszei a magyar vidéki ősi templomoknak ugyancsak színesen festett mennyezeteinek mintájára készült korszerű átstilizálásban. A falon körbefutó figurális freskó a gazdag magyar népviseletet foglalja össze a népművészet bájával átitatott modern stílusban. A helyiségnek megfelelően az alakokat egy stilizált kertben táncolva jeleníti meg. A magyar népművészet kimeríthetetlen kincseskházából kölcsönzött és inspirált stílusából csodás keleti forma és színgazdagság árad. A vendéglő színezése a magyar nemzeti lobogó színeire vezethető vissza. A piros mennyezet, az ezüstfehérben csillogó falak és a zöld linoleumpadló adták a színbeli elgondolást.

Mikalik Sándor dr

Az iparművészet Magyar-

ország

MAGYAR IPARMŰVÉSZET
1937. 224. l.

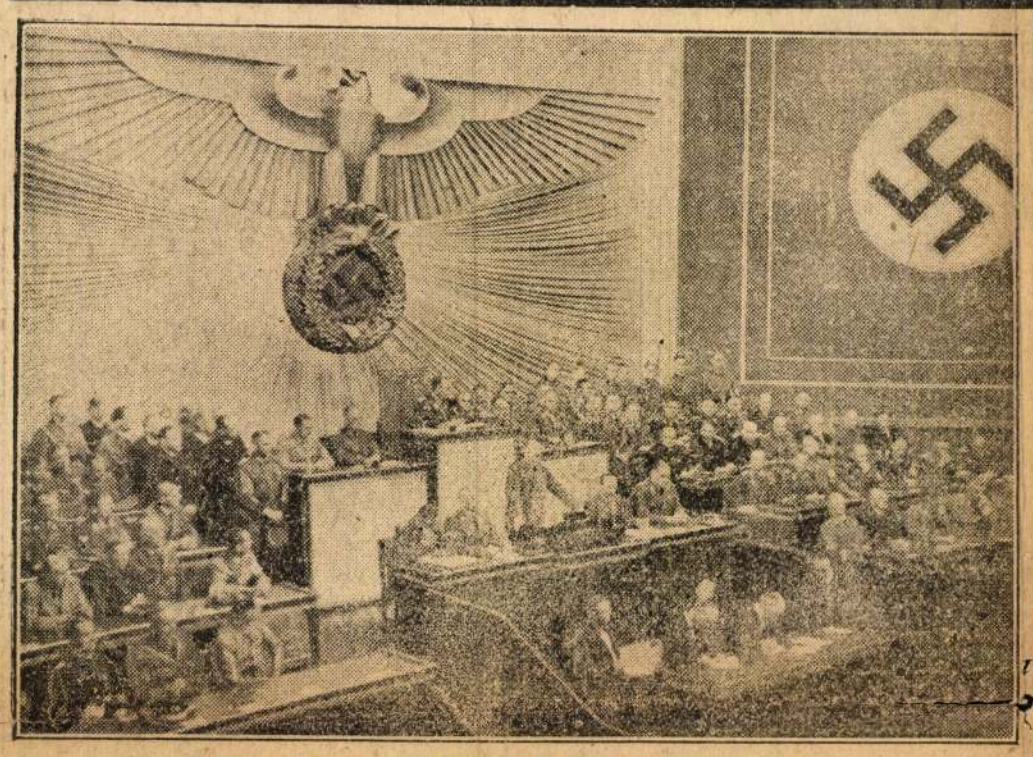

Hitler kancellár beszél a Reichstag történelmi ülésén

Az angol hadihajók elhagyták a távolkeleti vizeket

Tokió, július 24.

Mint a Domei-iroda jelenti, az angol keletázsiai hajóhad Sanghájból származó megbizható értesülés szerint kifutott Szingapurból. Annyi mindenesetre megállapitható, hogy a 22.600 tonnás *Eagle* repülőgépanyahajó és a brit hajóhad más egységei nem tartózkodnak a szingapuri vizeken. *Ezzel a távolkeleti brit védelem majdnem hajó nélkül maradt, — mondja végül a Domei-iroda.*

UMO

Anglia háborus kiadása heti 60 millió font

London, július 24.

A háborús költségvetést, amelyet a kincstári kancellár kedden az alsóházban benyujtott, a *Times*, a *Daily Telegraph*, a *Daily Express* túlkevésnek mondja ahhoz, hogy fedezze a rendkívüli háborús szükségleteket. A lapoknak ezt az állásfoglalását azonban sokan propagandának tekintik, amellyel *elejét akarják venni annak, hogy a közönség köréből a költségvetést bírálják és túlhajtottnak mondják.* Azonban pénzügyi körök is úgy látják, hogy a költségvetés nem elég a hadikiadások fedezésére, amelyek *összege immár hetenként 60 millió font sterling.*

UMO

Megfosztják állampolgárságuktól és vagyonuktól a francia emigránsokat

Vichy, július 24.

Az államtanács rendeletet fogadott el, amelynek értelmében állampolgárságuk megfosztásával és vagyonuk elkobzásával büntetik azokat a franciákat, akik 1940 május 5 és június 30 között parancs vagy elfogadható ok nélkül elhagyták a francia területet. A határozat vonatkozik az érdekeltek házastársára és gyermekeire is.

Az állampolgárság elvesztéséről szóló törvény csak azokat a franciákat érinti, akik az államterületet az illetékes hatóságok megbízása vagy pedig jogos ok nélkül hagyták el. Ennek az elvnek alkalmazása nem történik meg önműködően.

A francia rádió szerdán közölte azoknak a francia minisztereknek és képviselőknek a neveit, akik júniusban a *Massilia* gőzössel menekülésszerűen elhagyták Bordeauxt. Közöttük négy olyan egykori képviselő is van, — köztük *Viennot* külügyminisztériumi államtitkár — aki az elutazás pillanatában a hadsereg kötelékébe tartozott. Most vád alá helyezik őket kijelölt helyük elhagyása miatt. A rádió végül a politikai felelősségre utalva közölte, hogy a *Massilia gőzösön volt Daladier, Mandel* és *Campinchi* volt miniszter is, akik ahhoz a kormányhoz tartoztak, amely 1939-ben megüzente a háborút.

Európában uj, igazságosabb rendet létesitenek, — mondja a francia belügyminiszter

Genf, július 24.

Marquet francia belügyminiszter szerdán este rádióbeszédet intézett a francia néphez. Marquet azzal a megállapítással kezdte beszédét, hogy *a franciák eddig a hazugság uralma alatt éltek. Most ütött az igazság órája.* A katasztrófa igazi oka a politikai, gazdasági és szociális kimerültség volt. Franciaország most a tőkeuralmi, szabadelvü és parlamentáris rendszer romjai alatt hever. Az igazságosság és a büntetés órája ütni fog a politikai és katonai hanyagságokért. Elsősorban azonban az újjáépítésre kell gondolni. A meg nem szállt területen még mindig tartózkodik 1.5 millió belga és 4 millió francia menekült. A kormány első feladatának tekinti, hogy ezeket a menekülteket ismét hazajuttassa. *Európában uj és igazságosabb rendet létesítenek — fejezte be beszédét Marquet — és Franciaország ebbe bele fog illeszkedni.*

UMO

Francia, lengyel, cseh, holland és belga légiókat szerveznek Angliában

London, július 24.

Azzal a javaslattal kapcsolatban, hogy idegenlégiót alakítsanak, Eden a következőket mondotta:

Jelentős lépések történtek olyan idegen alattvalókból álló alakulatok megszervezésére, amelyek velünk együtt harcolnak a közös ügyért. A francia, lengyel, cseh, holland és belga egységek átszervezése és felszerelése folyamatban van s igen méltányoljuk azt a segítséget, amelyet nekünk nyujtanak. Most fontoljuk meg, milyen intézkedéseket tegyünk, hogy a jelenleg internáltságban levő egyéneket is besorozhassuk a különleges segédcsapatokba.

UMO

Tizenötezer embert szállitanak el Gibraltárból

Gibraltár, július 24.

A gibraltári polgári lakosság elszállítása megkezdődött. Több mint 10.000-re becsülik azoknak a számát, akiket a hét végéig elszállítanak. Hivatalosan közlik, hogy akik nem tesznek eleget a behajózási parancsnak, *száz font pénzbírságra és háromhónapi elzárásra ítélhetik.*

7 sztár ötletes vigjátékán ujra kacag Budapest!
PESTI MESE
TURAY IDA, PAGER ANTAL, KABOS GYULA, MEZEY MÁRIA, KISS MANYI, MÁLY GERŐ, FELEKI KAMILL
Radius

UJ MAGYARSÁG
Szinház Zene.film Művészet

A héten Budapestre érkezik Nizsinszkij és felesége Pulszky Romola

Örvendetes hír érkezett Budapestre Márkus Emiliához, Pulszky Romola édesanyjához. Mint ismeretes, Pulszky Romola férje Nizsinszkij Vaszlav, a világhírű orosz táncos, akit hosszabb ideje az egyik svájci szanatóriumban kezeltek. Nizsinszkij éveken keresztül nagy beteg volt, de állapota most örvendetesen javult. Pulszky Romola azt irta édesanyjának, Márkus Emiliának, hogy rövidesen Budapestre érkezik férjével együtt. Pontos időt nem tudott közölni, mivel a vizumok beszerzése és elintézése hosszabb időt vesz igénybe. Egy most érkezett távirat beszámol arról, hogy az illetékes hatóságok a legnagyobb udvariassággal állnak Nizsinszkijék szolgálatára és igy remény van rá, hogy még a hét végén Budapestre érkezhetnek. Nizsinszkij és felesége Márkus Emilia hűvösvölgyi villájában fog lakni.

Magyar iparművészek kitünö szereplése a milánói iparművészeti kiállitáson

A milanói iparművészeti kiállitás zsürije most fejezte be a dijak kiosztását. A magyar iparművészek kitünően szerepeltek a kiállitáson: összesen 39 dijat nyertek, közöttük 9 nagydijat, 4 aranyérmet, több díszoklevelet és czüstérmet. Nagydijat kapott Gorka Géza több értékes kerámiáért, Árkayné Szichlo Lili üvegfestményekért, Megyer-Mayer Antal főiskolai professzor egyházi ötvösmunkákért, Ohmann Béla szobrászati alkotásokért, Pekáry István festőművész falkárpit-tervekért, Oláh Gusztáv, az Operaház főrendezője a „Láng" cimü opera díszleteiért, Koncsni György plakátokért és Péchy E. Ernő a magyar osztály épitési kiképzésének tervezője. Díszoklevelet kaptak: Gádor István kerámikus, a budapesti egyetemi nyomda, a herendi porcellángyár, a halasi csipkeverő-műhely, Molnár C. Pál festőművész, Diósy Antal festőművész, Zsindelyné Tüdős Klára, Gregersenné Lux Alice szobrászművésznő és még többen. Ezüstéremmel tüntették ki: Kontuly Bélát, Molnár Bélát, Szabó Évát, Báthory Juliát és még több iparművészt.

Giuseppe Bianchini szenátor, a milanói nemzetközi iparművészeti kiállitás elnöke értesitette Gerevich Tibort, a kiállitás magyar kormánybiztosát, hogy Viktor Emánuel király és császár a magyar csoportból Kovács Margit iparművésznőtől egy cseréptálat, Mussolini miniszterelnök pedig Gorka Gézának, a kiváló keramikusnak hatalmasméretü fajánsz-vázáját vásárolta meg.

A salzburgi ünnepi hangversenyek

A salzburgi ünnepi hangversenyeket az idén is estéről-estére zsúfolt nézótér hallgatja végig. Legutóbb a bécsi filharmónikusok hangversenyeztek hét estén keresztül *Knappertsbusch*, Karl *Böhm* dr. és *Lehár* Ferenc vezénylésével. Müsorukon Wagner, Liszt, Schubert és Mozart legszebb szerzeményei szerepeltek s a szólisták között föllépett a magyar *Réthy* Eszter is. Az utolsó koncerten Mozart A-dur és Csajkovszky IV. szimfóniáját Karl Böhm vezényelte.

A csikágói szobaleány

A csikágói szobaleány szerepében mutatkozott be Budapesten *Ann Sothern*, a Metro új felfedezettje, aki Amerikában az úgynevezett *Maisie*-ciklusban lett népszerü. Ezekben a filmekben ugyanis Ann Sothern játssza *Maisie* szerepét s a mozgóképszinházak kasszariportja szerint a Maisie-filmek bevételei megközelitették a Tarzan-filmek bevételeit. „A csikágói szobaleány" cimü film, amelyet nálunk is bemutatnak, nem tartozik a Maisie-filmek közé, de ez volt az a produkció, amely a fiatal filmszínésznőt az első vonalbeli hollywoodi sztárok sorába juttatta.

* **Walter Rózsi Firenzében.** Walter Rózsi annakidején meghivást kapott Veronába, ahol szabadtéri előadás keretében Respighi „Láng" cimü operájának Silvana szerepét kellett volna énekelnie. Miután Olaszországban a szabadtéri előadások szünetelnek, a magyar operaénekesnő vendégszereplése elmaradt. Mintegy kárpótlásul *Mario Rossi*, a firenzei zenés játékok rendezője most megállapodást kötött Walter Rózsival, aki Strauss Richard Salome-jának a cimszerepét énekli Firenzében.

* **Operaelőadás Ujpesten.** Az újpesti városi szinházban szerdán este Rossini vígoperáját, a „Sevillai borbélyt" adta elő vitéz Bánky Róbert cseretársulata, amely erre az alkalomra operaénekesekkel egészült ki. A nivós előadáson a darab főszerepeit Szabó Ilonka, Sárdy János, Csóka Béla, Szöts D. Péter és Dalnoky Viktor dr. énekelték. Az előadást Ábrányi Emil vezényelte.

A Lehár-cavalcade a Vigszinházban

Emlékezetes, hogy Harsányi Zsolt „Lehár-cavalcade" cimmel a margitszigeti szabadtéri szinpad számára egy revüszerü szindarabot állitott össze, amelyben a prózai rész mellett Lehár Ferenc legnépszerűbb operettjeinek válogatott slágerszámai kerültek volna előadásra. Miután a szabadtéri játékok ez idő szerint szünetelnek, felmerült az a terv, hogy a Lehárrevüt a Fővárosi Operettszínházban adják elő. A Vigszinház igazgatósága most úgy döntött, hogy a zenés darabot az új szezonban a Vigszinház szinpadán mutatja be.

Herczegdarab a Nemzetiben és a Kamarában

Herczeg Ferenc badacsonyi nyaralójában befejezte a „Zrinyi Ilona" cimü történelmi drámáját, amelynek megirását a mult szezonban betegsége miatt szakitott félbe. A darabot a Nemzeti Szinház kötötte le s a jövő szezon elején mutatja be. Herczeg Ferenc egy társadalmi szinmüvön is dolgozik, ami a nyár végéig valószinüleg elkészül s ezt a darabot „Tilla" cimmel a Nemzeti Kamaraszinház hozza szinre.

Verses dráma Bessenyey György életéről

Jövő évben lesz kétszáz esztendeje, hogy megszületett *Bessenyey* György, a bécsi magyar testőrirógárda lelkes vezére, aki először vetette fel a Magyar Tudományos Akadémia létesitésének gondolatát és szállott sikra a nemzeti hadsereg megszervezése mellett. Az évforduló alkalmával Kulinyi Ernő verses szinjátékot irt a testőrirról „Párducbőr" cimmel. A történelmi drámának hat képe során megelevenedik majd a szinpadon Bessenyey küzdelme a magyar irodalom feltámasztásáért, továbbá szenvedélyes összecsapása az osztrák abszolutizmussal és tragikus szerelmének a története. A szinmü végigkiséri Bessenyey Györgyöt a bécsi gárdapalota, a Burg és a Schönbrunn csillogó környezetétől kezdve egészen a pusztakovácsi tanyai kúria szomorú magányáig. A darabban a többi bécsi testőrtiró: *Barcsay, Báróczy, Naláczy* s ezeken kívül *Mária Terézia, II. József, Lipót* főherceg, *Mária Krisztina* főhercegnő, *Esterházy* Miklós herceg, *Orczy* Lőrinc báró, *Haydn, Delfén,* a hires bécsi táncosnő, *Laczkovics* János, a nemzeti hadsereg eszméjének martirja és még számos más érdekes történelmi személy szerepelnek. A történelmi dráma a jövő szezon elején kerül szinre.

Ma 8-kor az **Allatkertben**

Rigoletto: Svéd Sándor

Gilda: **Gyurkovics,** Herceg: **Laczó.**

* **Turay Ida a Fővárosi Operettszínházban.** Turay Ida a jövő szezonban a Fővárosi Operettszínházban egy operett főszerepét játssza. A művésznő a Fővárosi Operettszínházhoz csak erre az egy szerepre szerződött, egyébként a Magyar Színházban és az Andrássy Színházban lép fel. A Fővárosi Operettszínházban előadásra kerülő operettet *Szilágyi* és *Eisemann* irják Turay számára.

Ma este az Angol Parkban!
KARADY KATALIN
KISS MANYI
GERVAY MARICA
SZILÁGYI-SZABÓ E.
CSORTOS GYULA
FEKETE PÁL
FELEKY KAMILL
GÁRDONYI LAJOS
KÖPECZI-BOÓCZ LAJOS
KÖVÁRI GYULA
Z. MOLNÁR LÁSZLÓ
TOMPA PUFI

Így látta egy szemtanu a nyugati hadjáratot

A háború incendiumát ismét átélt Belgiumból most érkezett haza egy előkelő magyar személyiség, aki az Uj Magyarság munkatársának rendkívül érdekes és eddig ismeretlen részleteket beszélt el a nyugati hadjárat elrettentő történetéből, s a szemtanu hitelességével mondja el: mit látott a meghódolt Belgium legforróbb napjaiban.

(Telefon csörömpöl, gépek kopognak, a nyomda üvegteteje alól megszokott ritmusban zúg fel a rotációsok zaja, néha behallatszik a villamos csilingelése, autókürtök lármája, s ha kinézünk az ablakon, látjuk a mélykék égen a nagyszemű nyári csillagokat. A békét. S közben az élmények erejével iszonyú vízió elevenedik meg a kis szerkesztőségi szobában, a szavaktól átforrósodik a levegő, s még így hallgatva is, szinte már-már történelmi távlatból az eseményeket, a vér, korom, keserű füst, a halál és pusztulás képeivel válik élővé a belgiumi hadjárat néhány pregnáns képe. A mondatok: reflektorfények; villannak, jellemeznek és nem kell hozzájuk tenni egy szót, nem kell elvenni belőlük semmit. A szemtanu így beszél:)

— Tán egy furcsa élménnyel kezdeném... A tavaszon, husvét táján Brüsszelből Németországba mentem át autón. Ahogy a határ felé közeledtünk, keservessé vált az utazás, szinte csak cammogni tudtunk már. A betonúton keresztbe *fehérre meszelt falak feküdtek, erről is, arról is egymásba nyúlva, akár a kerékfogak. A tankok ellen építették a vasbetonbakokat, s mi hosszú kilométereken át jártunk köztük csigavonalban.* Most, hogy hazafelé tartottunk, ugyanezen az úton, nyomát se leltük már a katonai építményeknek... A strada nyilt, friss aszfalt fedi a bakok helyét, szerteszét pedig a patakhidakon, meg ott, ahol bomba hullott, a nagy gödrökben *német munkások dolgoztak. Todt* csákányos hadserege. Ugy izzadtak, cipelték a vasgerendákat, mintha otthon építenének, mintha a maguk hazájának adnák oda erejüket, s nem egy tegnap még ellenséges népnek.

— Az eltünt országúti tankbakok szimbólumok. Jelentik mindazt, ami apokaliptikus gyorsasággal és erővel lejátszódott szinte napok alatt Belgiumban. Jelentik a rombadőlt városokat, ahol már dolgoznak a kőmüvesek, a menekülteket, akik végtelen karavánokban szállingóznak vissza lakóhelyükre, a vöröskeresztet, amely emberfeletti munkát végez az inség és nyomorúság enyhítésére, jelentik egy nép irtózatos csalódását, bukását és kiábrándulását, egyszóval mindazt, amit majd a történelem úgy tart számon: Belgium meghóditása.

Gumi fürdőkádakkal és kényelmes sátrakkal indult az angol hadsereg a németek ellen

— Azt akarja hallani, hogy éltünk Brüsszelben a nyugati hadjárat alatt? Hát nehéz volna ezt összefüggően elmondani. A fővárosban nem sokan maradtunk. *Aki tehette, elmenekült a tengerpart felé, vagy át Franciaországba, különösen a nők, meg a gyerekek, mert a hivatalos propaganda és a zsidó hírverés valóságos eleven ördögökként festette le a németeket, akik elől páni rémületben futott mindenki.* Az első órákban még nagy volt a bizakodás... Az angolok csodálatos gyorsasággal jelentek meg Brüsszelben s a nép hisztérikus örömmel fogadta őket. Május 10-én egész nap tartott átvonulásuk a fővároson s mondhatom, furcsa érzéssel néztük ezt az expedíciós hadsereget. *Csöppet se tettek a csapatok katonás benyomást...* Gyerekes, civiles büszkeséggel fogadták az ovációkat, hagyták csodálni magukat, de akik valamicskét értettek a hadviseléshez, már ezekben az órákban szorongó érzéssel kérdezték önmaguktól: *vajjon ez az armadia meg tudja-e állitani az iszonyú német katonai gépezetet?* Hiába kerestük a tankosztagokat, az ágyúkat, ellenben láttuk, hogy a csapatokat kisérő trén milyen odaadással szolgálja a Tommyk kényelmét... *Gumi fürdőkádak, sátrak, teherautókra, katonai társzekerekre felpupozott konzerves, kétszersültes ládák inkább valami őserdei expedicióra induló gyülekezetnek mutatták az angol hadosztályokat, mint harcolni induló seregnek.*

— Az öröm hamarosan alábbhagyott és egyre többen kérdezgették: hol vannak a franciák, mert azokban jobban bíztak. Isten tudja, miért, főként az alpesi vadászokat reklamálták, de persze azok nem jöttek, hiszen a sik terepen nem sok hasznukat vették volna. Jóformán el se hervadtak még az angol segélyhadakra szórt virágok a brüsszeli utcán, mikor *egy másik had vonult végig a városon.* A menekültek... Iszonyú volt, csak annyit tudok mondani. Ahogy a németek minden ellenállást legázolva nyomultak előre, úgy nőtt ez a nyomorult sereg. *Százezres tömegek vándoroltak az országúton, vagy leszorítva a mezőkre, ott, ahol katonasággal találkoztak.* Összetorlódott autókaravánok, céltalanul, kétségbeesetten, kimerülten vánszorgó gyalogosok, semmi fantáziával utol nem érhető nyomorúságba esettek hozták magukkal hátukon a batyut, arcukon a pánikot.

Vak rémület és menekülők dantei karaván ja

— Ha megszólaltak a szirénák, *a szánalmas sereg meggyötörten hullt az országút árkába, hogy aztán a veszedelem elmultával tovább hömpölygjön, be Brüsszelbe át a városon, cél nélkül, csak a vak rémülettől hajtva, minél messzebb onnan, ahol a tompa ágyudörgés, s a repülőgépek motorjainak idegszaggató zúgása még elérhette.* Láttam biciklikre kötözött béna gyereket, az országuton lógó nyelvvel bandukoló farkaskutyát, amelynek a hátán, kosárba fektetve csecsemő aludt. Öregemberek kilométereken keresztül tolták az autót, hogy takarékoskodjanak a benzinnel. A kocsik tetején szalmazsák, konyhaedény, hevenyében összekapkodott ruhanemű, vagy fekvőbeteg, bent pedig összezsúfolva egy-egy négyüléses autóban sokszor nyolc-tíz ember...

— *Akkor már mindenkiben ejtőernyőst láttak.* A szüntelenül megjelenő repülőgépek, a menekülők dantei karavánja a higgadtság és nyugalom utolsó szikráit is kioltották mindenkiben. *Ártatlan embereket agyonvertek, mert azt hitték, hogy a félelmetes ejtőernyős hadból valók, s magam láttam a brüsszeli Avenue Toison D'Oron egy tizenhét esztendős szegény leányt, akit megkötözve rabszállító kocsin vittek, mert valaki azt mondta rá: az is német ejtőernyős...*

— A kormány az utolsó percig áltatta az országot. Louvain előtt huszonöt kilométernyire állottak már a németek, mikor a brüsszeli lapok még mindig *„győzelmes ellenállásról"* irtak a hivatalos jelentések alapján. Persze kevesen hittek már... Aki tehette, menekült, a főváros gazdag negyedei kihaltak, s elköltözött a diplomáciai testület egy része is. A követek mentek a menekülő kormánnyal Ostende felé... Csak kisebbrangú követségi tisztviselők maradtak Brüsszelben, s persze az olasz nagykövet, a magyar diplomáciai képviselet, az amerikai nagykövet, a pápai nuncius, a svéd követ, az argentin követ, meg a spanyolok. Akik elmentek, igen rosszul jártak, mert belekerültek a háború kellős közepébe, s kellemetlen kalandoknak váltak hőseivé. *A portugál követet például elfogták a franciák, mert kémnek nézték, az angol nagykövetet pedig Dunkerque előtt egy árokban meghúzódva találták a német katonák.* Stukák támadása elől vonta meg ott magát, hogy mentse az életét, s a rendkívül betses diplomáciai okiratokat, amelyek persze a német hadvezetőség kezébe kerültek.

Az angolok Brüsszel feláldozásával akartak menekülni

— Tizenötödikén és 16-án éjjel szüntelenül hallottuk az ágyuk dörgését, de egymást követték a légi riadók is. *Louvain alatt vörös csikokat láttunk az égen s akkor tudtuk már, hogy Brüsszel órái is megszámláltattak.* A kormány nyilt várossá deklarálta a fővárost, de egyszerre mindenkit elkapott a réműlet, mert *a rendetlenül visszaözönlő angol csapatok árkokat kezdtek ásni, meg barrikádokat építeni, hogy ellenálljanak, helyesebben — megvédessék magukat Brüsszellel s a visszavonulást rendezettebbé tegyék.* A gumi fürdőkádakat otthagyták valahol, elvesztek a sátrak is, az élelmiszeres autókkal senki se törődött többé... Minden kötelék felbomlott, vert és pánikba hullott sereg volt ez... *Van Moelenbroek* polgármester a diplomáciai testület tagjaival együtt mindent elkövettek, hogy az angol őrültséget megakadályozza és megmentse Brüsszelt a pusztulástól. Csak egy baj volt: *a parancsnokló tábornokot sehol se lehetett megtalálni, a tiltakozást nem tudták átadni neki, mert bujdozott a küldöttség elől.* Nagynehezen mégis megleltéek és 17-én reggel kullogva, megtépetten tovább indult a tengerpart felé az angol ármadia...

— Ugyanezen a napon délben láttam az első német katonákat Brüsszelben. *Egy vakmerő lovasjárőr, mindössze hat tagból állott, belovagolt a város kellős közepéig, aztán megint visszatért.* Négy óra tájban egy parasztember kereste a brüsszeli polgármestert. A város alatt álló német csapatok parancsnoka küldte üzenettel, hogy menjen arra a helyre, amelyet megjelöltek, tárgyalni Brüsszel átadásáról. Van Moelenbroek nem mert mindjárt elindulni. A spanyol követség két tagját, *Villalobar* márkit és *Sorellát* kérte meg közvetítésre, akik aztán ki is mentek a németekhez. Egy *Weiss* nevű őrnagy, úgy emlékszem, fél 9-ig, vagy 9-ig adott haladékot a tárgyalások befejezésére, aztán nemsokára a temető mellett maga a polgármester beszélte meg a részleteket a német parancsnokkal.

— *Még késő este bejöttek az élcsapatok.* A város néma volt és kihalt. A kapukat bezárták, a függönyöket, redőnyöket lebocsátották, világosság nem volt sehol, csak a sötét szobákból nézték páran, ahogy a gépesített német osztagok átdübörögtek Brüsszelen. *Meg se álltak, mentek tovább, imitt-amott maradt egy poszt: kergették az angolokat.* Egész éjszaka hallottuk a tankok vonulását, a nehéz ágyúk alatt rengett az utca, csapatszállító autók végtelen karavánja húzott át Brüsszelen. Reggel, ahogy látták az emberek: a németek se nem gyujtogatnak, se nem rabolnak, de még csak egyetlen csecsemőt se gyilkoltak le, ahogy az angol propaganda, meg a zsidó hírverés jósolgatta, már többen kimerészkedtek az utcára. S nézték, ahogy *a végeláthatatlan oszlopok, akár egy berlini parádén, frissen, komolyan, a fáradtság legkisebb jele nélkül mennek ismeretlen cél felé.*

— Higyje el, akik láttuk *„harcbavonulni"* az angolokat, gumikádjaikkal, mint valami gigászi, kirándulásra induló futbalcsapatot, tanui voltunk rendetlen és kétségbeesett futásuknak, aztán láttuk a német százezreket, mint egyetlen tökéletes gépet keresztülvonulni Brüsszelen, tudtuk: ennek a háborúnak vége van. Nem kellett jósnak lennünk hozzá...

Ezenkivül:
A HOOD ÉS
AZ ARK ROYAL BOMBÁZÁSA
Mától kizárólag
Hűtött nézőtér
CORSO

Nagy idegenforgalmi jelentősége van az uj Budapest-Belgrád légi vonalnak

A délszláv Aeroput légiforgalmi társaság első menetrendszerű gépe július 18-án érkezett Budapestre. A délszláv delegáció ünnepélyes fogadása módot nyujtott annak kifejezésére, hogy az uj légivonal jelentősége magyar idegenforgalmi szempontból milyen nagy. A nyugati háborús viszonyok miatt érezhetően visszaesett az európai idegenforgalom és Magyarország idegenforgalmának délkeleteurópai és kisázsiai irányban való átterelésére első lépés volt a Délszláviával kötött egyezmény s a most megnyilt repülővonal része annak a nagy távolsági légivonalnak, amely az uj forgalmi összeköttetést szolgálja Budapesttől Kairóig.

A budapest—belgrádi légivonal jelentősége volt az a szempont, amely a kereskedelem- és közlekedésügyi minisztériumot a délszláv delegáció ünnepélyes fogadásában vezette. A küldöttségnek bemutatták a ferihegyi uj közforgalmi repülőteret, amely Európa legnagyobb repülőállomása lesz és *felülmulja a legmodernebb németországi repülőtereket is.* Bemutatták a délszláv vendégeknek a magyar idegenforgalom számos más értékét is és a délszláv küldöttség tagjai többnapos budapesti tartózkodásukról azzal a benyomással távozhattak az országból, hogy a magyar-délszláv légikapcsolatok útján a kölcsönös idegenforgalom fejlődése igen nagy lehetőségek előtt áll.

Negyedmillió hadifogoly dolgozik a német mezőgazdaságban

Berlin, július 24.

Illetékes német helyről szerdán közleményt bocsátottak ki a hadifoglyoknak a német gazdasági életben való foglalkoztatásáról. A jelentés szerint a lengyel hadifoglyok nagyrészét, akik *90 százalékban a német mező- és erdőgazdaságban vannak foglalkoztatva,* Hitler Adolf kegyelmi rendelete alapján *felmentik a hadifogoly sors alól,* mégis, egyelőre, további intézkedésig, Németországban maradnak, ahol *a polgári mezőgazdasági munkára használják fel őket.* Több mint *250.000 belga, angol és francia hadifoglyot* fognak a mező- és erdőgazdaságban felhasználni. Az aratási munkák befejezése után a nyugati hatalmak hadifoglyait *az ipari munkákba fogják bekapcsolni.* (T. P.)

RUHA-KABÁT VÁSÁR Halász Dezső női divatházában VII, RÁKÓCZI-UT 54

MDK

Diósy Antal festőm.

Gy.N. cikke. Képzőművészet, 1928. 14.sz. 229. l.

Diószi Antal (Diósy ?)

festő.

Művészet, 1938. III. évf. 16/17. sz. 64. l.

A főváros vízárlási a Műcsarnok téli

tárlatán.

MDK

Diósy Antal

Parkrészlet, vf.

Arcképtanulmány, vf.

Arcképtanulmány, vf.

Cennini Társ. 3.kiáll. N.Szal. 1926. febr. 3. l.

Diósy Antal MDK

Freskóvázlat

Mücsarnok 193o tavaszi kiállitás

Diósy Antal

MDK

Balatonfüred

Műcsarnok 1930 tavaszi kiállítás

Diósy Antal

MDK

Balaton

Mücsarnok 1930 tavaszi kiállitás

MDK

Diósy Antal

Festményei a Mücsarnokban rend.Szt.István kiállitáson.

/d.m./: Szt.István kiáll.a Mücsarnokban.

Magyarország 1938.máj.24. 8.o.

MDK

Diósy Antal

Dunai hajósok,vizf.
Erdőrészlet,vizf.
Duna,vizf. Állami vizfestmény dij nyertese
Hajósok, vizf.
Nógrádverőcei ucca,vizf.

A Magy.Akvarell- és Pasztellfestők Egyesülete
XXIII.kiáll.kat.1938.nov.20-tól dec.4-ig.

MDK

Dióssy Antal

Egy sorozat temperával szerepel a Műcsarnok őszi tárlatán.

Kampis János: Séta a Műcsarnok őszi tárlatán.

Magyarság 1942.okt.18. 15.o.

MDK

Diósy Antal

"Pesti Lánchidfő", vizfestm.

Magyar művészhetek reprezentativ képzőművészeti kiállitása v.Ernst Múzeum.

Katalógus 1947 jan. 4-26-ig. 5.o.

Diósy Antal

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP

1962 JUN 23

1021

Diósy Antal kiállítása Makón

A makói József Attila Múzeum és a Műcsarnok közösen újabb kiállítást rendez Makón. Diósy Antal festőművész alkotásai kerülnek bemutatásra a múzeum kiállítási termeiben.

A kiállítás megnyitására június 24-én, vasárnap délelőtt 10 órakor kerül sor. Megnyitót mond Mendey Mihály, a városi tanács vb művelődésügyi osztályának vezetője.

A kiállítás iránt városszerte nagy érdeklődés mutatkozik.

Befejezzük a készülünk

Irta: Urbán János, a p

PITVAROS TANÁCSA j
niusban tartott ülésén meg
tárgyalta a nyári mezőgaz
dasági munkákkal kapcsola
tos feladatokat, az idény
szerű növényápolás teendő
it. Munkánk középpontjá
ban szerepel a gazdaság
szervezőtevékenységnek,
közös gazdaság megszilár
dításának, jövedelmének fo
kozása. Aratásig befejeződ
nek az idényszerű növény
ápolások, melyek szervezet
ten és jó ütemben haladnak
Befejeződött a vöröshagy

MDK

Diósy Antal

Grand Prix-t kapott az 1937-évi parisi nemzetközi világkiállitáson.

Cikk: A párisi világkiállitas magy.pavillonja kiváló nagy sikerének mérlege.

Magyar Iparművészet 1938. 178.l.

Fiósy Antal festő M.D.K.

Résztvett a kiállitáson

/sárvári/Kézműüvészeti kiállitás az I. kerületben

Magyar Nemzet 1963. április 10. 4.l.

MDk

Diósy Antal, festő

[Diósy A.]

A Műcsarnok kamaratermében rendezi meg gyűjteményes kiállítását. Több mint száz akvarellje mutatja be.

—: Ma hallottuk 2.

ESTI HIRLAP; bp. 1961. okt. 5.

MDK

Diósy Antal, festöm.

Csendes völgy. Vf.

Granátos liget. Vf.

Egy februári délután. Vf.

Nemz. Szal. 1919.okt. kiáll. Kat. 3.1.

MDK

Diósy Antal

Baross-tér, vizf.
A Lejtő-út télen, vizf.

Kippl-Rónai Társaság kiáll.Nemzeti Szalon Művészeti Egyesület 1948.dec.12.-dec. 26. Kat.

Diosy Antal
festő

M.D.K.

AMIMOSz képzőművészeti és
iparművészeti iskolájában tanított

M. Ottony Arany: Emlékezés Káldor László grafikusművészre
Művészet, 1963. március – 48 bep

Diósy Antal, festő

kb. 100 képét állítja ki ősmel a képzőművészeti Múzeum Kamaratermében. Bemutat egy írókról s művészekről készült arcképsorozatot, balatoni tájakat, budapesti utcák mozgalmasságát.

—: Ma hallottuk 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. júl. 14.

MDK

Diósy Antal

Füredi Strand c. munkáját megvásárolták az állami gyüjtemény számára

Fiatalok a Műcsarnokban. Művész-Élet 1933. 14-15.sz. 7.l.

Diósy Antal festőművész

Füredi strand

Balaton

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás
tárgymutatója. Mücsarnok.

Diósy Antal festőművész

Balatón

Földvári strand

Fiatal Művészek Kiállitása katalógusa.1933.
Műcsarnok.

Diósy Antal festőművész

Fürdőzők

Sétatér

Fiatal Művészek Kiállitása katalógusa.1933. Műcsarnok.

Diósy Antal festőművész

Füredi strand

Fiatal Művészek Kiállitása katalógusa.1933. Műcsarnok.

NDK

Diósy Antal 1895

Margithid, akv.

Olvasókislány, akv.

Ernst Muz. M.Kisplaszt. és Graf. kiáll.
1954. szept.
26 l.

MDK

Diósy Antal

Kotrógép a Dunan 1954 akvarell Műv.t.

Képzőművészetünk tiz éve.Műcsarnok.
Kiállitott művek jegyzéke. 24.l.

MDK

Diósy Antal

Reggelizó asztal 1951 akvarell Műv.t.

Képzőművészetünk tiz éve.Műcsarnok.
Kiállitott művek jegyzéke. 24.1.

MDK

Diósy Antal

Esős utca 1955 akvarell Műv.t.

Képzőművészetünk tíz éve. Műcsarnok.
Kiállított művek jegyzéke. 24.1.

MDK

Diósy Antal festőm.

freskó

Tormay G: A m.kiáll. Párisban. M.Iparmüvészet, 1937. 15o. l.

Diósy Antal MDK

Kupola-freskó vázlata, tempera

Mücsarnok 1938 Szent István kiállitás

Diósy Antal

Balatonfüred, vizf.

Balaton, vizf.

Balat ni táj, vizf.

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

Diósy.

A III. kerületi Képzőművészeti kiállításon képei szerepeltek.

Uj Magyarság, 1925. Márc. 24.

Ms Hennepin, 1857, Mar. 27.

Diössy Antal

Kiallit

N. U. 932. X. 3.

Központ meginditotta rotaprintes for-
ó köteteként a
képzőművészeti Élete"
amely a Közoktatásügyi Népbiztosság
a Budapesti Kir. Ügyészség 1919-es
atkozó részét tartalmazza. Ára: 15.- Ft.

kiadványai közül kapható
ok 1954-55."
özpont évkönyve. Ára: 75.- Ft.

ok 1956-58."

ók a Művészettörténeti Dokumentációs

Diósy

Kiállít

M. 932. X. 30.

özpont meginditotta rotaprintes for-
köteteként a
épzőművészeti Élete"
amely a Közoktatásügyi Népbiztosság
a Budapesti Kir. Ügyészség 1919-es
tkozó részét tartalmazza. Ára: 15.- Ft.

kiadványai közül kapható
ok 1954-55."
özpont évkönyve. Ára: 75.- Ft.

ok 1956-58."

ok a Művészettörténeti Dokumentációs
örgy ut 41.) készpénzfizetés ellenében

Diósy Antal

Pályázott a Ferenc József jubileumi alapítványra

M. 932. X. 8.

zpont meginditotta rotaprintes for-
köteteként a
pzőművészeti Élete"
mely a Közoktatásügyi Népbiztosság
a Budapesti Kir. Ügyészség 1919-es
kozó részét tartalmazza. Ára: 15.- Ft.

iadványai közül kapható
k 1954-55."
zpont évkönyve. Ára: 75.- Ft.

k 1956-58."

k a Művészettörténeti Dokumentációs
rgy ut 41.), készpénzfizetés ellenében.

Diósy Antal

Neve említve

Magyar Nemzet 1966. jún. 29.

Diósgy

Kiállít

Művészet 932. X. 30.

MDK

Diósy Antal

Tél. Vizf.
Ösz. "
Tavasz. Vizf.

VII. Nemzeti Képzőművészeti Kiáll. Kat.
Műcsarnok. 1944. Jun. 1-18-ig. 32, 33. l.

MDK

Diósy Antal

A Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesülete közgyülésén Diósy Antalt választották alelnöknek.

Nemzeti Ujság, 1943.jan.6.

MDK

Diósy Antal

-rp-:"A magyar művészetért" kiállítása. Magyarország 1940. dec. 14. 6.l.

M.D.K.

Diósy Antal festőművész

A hetedikén megnyilt milánói Triennale magyar pavillonjának freskóit festi.
Fényképfelvétel a müvészről munkaközben a "Képes Tarka Barka" c. rovatban.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1940. ápr. 12-18
III. évf. 15. sz. 16. lap

Dióssy Antal MDK

Fa alatt

Uj Tabán

Esős utca

Lecke, Pihenő szekér

Mücsarnok 1937 Téli kiállitás

Diósy Antal

Kiállít

P.H. 932. okl. 29.

Központ-ban (Budapest, XIV. Dózsa Gy
Megrendelés esetén az összeg MNB 1
ciós Központ számlaszámára utalandó
tán juttatjuk el T. Cimhez.

Sajtó alatt:

Évkönyvünk 1959-es kötete.

A forráskiadvány-sorozatból
mely a terület épitészeti állagának a

Diósy Antal

Kiállít

M. H. 932. X. 30.

T. Cim!

A Müvészettörténeti Dokumentációs Kö
ráskiadvány-sorozatát. A sorozat első

"Magyar Tanácsköztársaság Ké
cimü levéltári publikáció jelent meg, a
Müvészeti Osztályának iratanyagát és a
iratanyagának a képzőmüvészetre vonat

Értesitjük, hogy ezenkivül intézetünk k

"Müvészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete, mely a Dokumentációs Kö

Továbbá kapható

"Müvészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete. Ára: 45.- Ft.

A felsorolt kiadványok megvásárolható

Diósy Antal MDK

Patrona Hungarie, tempera

Szent István halála, tempera

Műcsarnok 1938 Szent István kiállitás

Diósy Antal MDK

Parkrészlet, vizf.

Füredi kikötő, vizf.

Füredi templom, vizf.

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

Diósy Antal

MDK

Művészek az erdélyi bevonuláson.
Szépművészet, 1940. 52 l.

csenek feltüntetve:

Résztvett-e a benyujtott pályamunk
stb./ pályázaton? Ha igen, melyike

A pályázó további gyüjtési /pályáz

Kelt: .....

Aláirás: .....

Lakáscim: .....

Esetleges szünidei

Dióssy Antal

M DK

Norvég táj, vizf.

Kikötő, vizf.

Kalotaszegi magyar, vizf.

Öböl, vizf. Oslói kikötő, vizf.

Műcsarnok 1938 Őszi tárlat

Dióssy Antal MDK

Kalotaszegi gyerekek

Liget

Szieszta

Műcsarnok 1938 Téli tárlat

Diósy Antal

MDK

Virágtánc, tempera

Műcsarnok 1938 Téli tárlat

Diósy Antal MDK

Freskóvázlat, vizf.

Városliget, vizf.

Műcsarnok 1931 Művészcsoportok kiállitása

Diósy Antal MDK

Őszi napsütés

Az Ostrom-utca télen

Pihenő leány

Műcsarnok 1943 Őszi tárlat

MDK

Diósy Antal

Fehér Gyula, akv.

Novák Imre, akv.

Boross Elemér, akv.

Diósa Antal festőművész kiáll. 1961. A Mücsarnok Kamaratermében.

MDK

Diósy Antal

Gobbi Hilda, akv.

Pethes Sándor, akv.

Diósy Antal festőművész kiáll. 1961 a Műcsarnok Kamaratermében.

MDK

Diósy Antal

Müterem-szöglet, akv.

Önarckép, akv.

Szobám sarka, akv.

Rózsahegyi Kálmán, akv.

Diósy Antal festőművész kiáll. 1961 a Műcsarnok Kamaratermében.

MDK

Diósy Antal

Utcai ácsorgók, akv.

Eső után a Mátrában, akv.

Diósy Antal festőművész kiáll. 1961 a Műcsarnok Kamaratermében.

MDK

Diósy Antal

Kálmán Jenő, akv.

Farkas Imre, akv.

Kallós János, akv.

Diósy Antal festőművész kiáll. 1961 a Műcsarnok Kamaratermében.

MDK

Diósy Antal

Pátzay Pál, akv.

Kellér Dezső, akv.

Diósy Antal festőművész kiáll. 1961. a Műcsarnok Kamaratermében.

MDK

Diósy Antal

Dinnyés Lajos, akv.

Lengyel Géza, akv.

Diósy Antal festőművész kiáll. 1961 a Műcsarnok Kamaratermében.

MDK

Diósy Antal

Intérieur, akv.

Strandolók, akv.

Diósy Antal festőművész kiáll. 1961 a Mücsarnok Kamaratermében.

MDK

Diósy Antal

Zöld Balaton, akv.

Havas udvar, akv.

Virágok II., akv.

Diósy Antal festőművész kiáll. 1961 a Műcsarnok Kamaratermében.

MDK

Diósy Antal

Biciklista hóban, akv.

Lovaskocsi, akv.

Diósy Antal festőművész kiáll. 1961. a Műcsarnok Kamaratermében.

MDK

Diósy Antal

Bárdi Ödön, akv.

Napnyugta a Balatonon, akv.

Müterem sarok I.,akv.

Diósy Antal festőművész kiáll. 1961 a Műcsarnok Kamaratermében.

Diósy Antal
festő

M.D.K.

70. születésnapja alkalmából
a Munka Érdemrend arany
fokozatát adományozták a
Népköztársaság Elnöki Tanácsa.

— : —

Művészet, 1965. szeptember — 48 cps.

M.D.K.

Diósy Antal

A művészt fényképfelvételen hozza a lap más művésztársaival együtt a Rippl-Rónai Társaság alakuló üléséről.

A művészt a Társaság elnökségének tagjául választották.

"Képpel...Képpel..." c. rovat
Szinház, Bp. 1945. dec. 5-11. I. évf.17.sz.
9. lap 24. lap

Miössy Antal

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

P. H. 1931. II. 22.

Kiss Antal

szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

EK 1931. II. 24.

Diósy Antal

MDK

Tavaszi napsütés

Őszi hangulat

Havas háztetők

Műcsarnok 1943 Őszi tárlat

Diósy Antal

Ligeti fák, vizf.

Őszi hangulat, vizf.

Műcsarnok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

Dióssy Antal MDK

Freskóvázlat, vizf.

Mücsarnok 1931 Müvészcsoportok kiállitása

Diósy Antal, festő MDK

Hetvenedik születésnapja alkalmából a Munka Érdemrend arany fokozatát kapta.

— : Kitüntetések 7

NÉPSZABADSÁG Bp. 1965. aug. 3.

Diósy Antal M.D.K.

Szt. István feláras bélyegblokk terve.

Iránytü a bélyegek világában, Bp. 1964. 73. l.

Diósy Antal M.B.K.

Szt. István- feláras- bélyeg terve, 1938.

Irányi: A bélyegek világában. Bp. 1964. 73. l.

Diósy Antal M.D.K.

Az antifasiszta vértanuk emlékre kiadott

Vértanu- Nemzeti Segély- felárás jótékonysági bélyegek terve.

Arányi a bélyegek világában, Bp. 1964. 82. l.

Diósy Antal MDK

Havas táj, vizf.

Mücsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Diósy Antal MDK

Téli táj, vizf.

Műcsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Diósy Antal MDK

Balaton, tempera

Műcsarnok 1942 A magyar művészetért c.kiáll.

Diósgyőr

Részt vesz a Miskolcnak harmadik nemzeti képzőművészeti kiállításán.

8 6.ujság 1935.III.24.

Diósi Andal
festő

Kiállítás a Műcsarnok őszi tárlatain.

Esti Kurir 1942. X. 14.

Diósy Antal

A tájképfestők sorában tűnik ki rödös fjordja a Műcsarnok őszi tárlatán.

Új Magyarság 1942. X. 11.

Diósy Andor

A Magyar Akvarell és Pasztell festők
Egyesülete alelnökévé választották.

Nemzeti Ujság 1943. I. 6.

Diósy Antal
festő

Képei szerepelnek a Nemzeti Szalonban, a magy. akvarell és pasztell festők kiállításán.

Új Magyarság 1942. XII. 25.

Diósy Antal

MDK

Dunapart, vizf.

Műcsarnok 1942 A magyar művészetért c.kiáll.

MAPE 1920

A m. kir. vallás- és közo
és ügyszám alatt a keb. s
rendeletének másolata:

asitom a
épitési rajzoló részére /:
. . . . . .
részére/:lakik: Bpest. H
Budapest-Visegrád és vis
. . . . . .
utazása alkalmával felmer
kiállitott és számvevősége
alapján /:...19.....:/P. az
. 40. . fillért a 127.689
utaljon ki.- Budapest, 19

oktatásügyi Miniszterium.

245 30
1930 jun 23

MAPE

(1)

Diósy Antal

kiáll. Nemzeti Szalonban

1920 jan.–febr.

Drót figyelő, vízf. 1000.–

Lövészárok, vízf. 1300.–

1920. máre

Akv Pf Egy

kiáll. Nemzeti Szalonban

Őszi hangulat a Rózsadombon, vízf. 3000.–

Bukovinai tájkép, vízf. 2000.–

Télutó, vízf. 2000.–

Hóolvadás, vízf. 3000.–

Viharvölgy, vízf. 3000.–

Diósy Antal

1920. szept.

kiáll. Nemzeti Szalonban

Pak, vízf. 3000.–

Visegrád, vízf. 3000.–

A megáradt Zagyva, vízf. 3000.–

Szépvölgy vízf. 3000.–

Lelet, sümegi Kovácsbánya

V. 124

MAPE (2)

1921 ápr (N tal)
Archéptan. pasz

1926 (n.o.)
máj Tanulmány II-III. virf

[redacted]

1928 okt (N tg.)
Nihötörészlet Amsterdamba
Amsterdam
Csatorna Amst-ban
Ütcarészlet n.o.
virf

~~1929. ősz Kunst~~

1930 dec. (N.tg.)
Bfüred II
Balaton IV
Dunapart I
virf

1931 (Kunst)

VIII. BŐRÖNDÖK, ÚTIKÉSZLETEK ÉS EGYÉB BŐRÁRUK

(1958-tól 1990-ig.)

		Kikiáltási ár pengőben
1958.	BŐRÖND, krokodilbőr, piperefelszereléssel, vászonvédővel. (A piperefelszerelés hiányos.)	200
1959.	SZEKRÉNYKOFFER, újrendszerű amerikai gyártmány	150
1960.	UTITÁSKA, disznóbőr	45
1961.	KUPÉKOFFER, hasított disznóbőr	80
1962.	UTIKOFFER, moleszkin, talpbőrszegéllyel . . .	40
1963.	LÓSZERSZÁM, díszes veretekkel	20
1964.	KÉZITÁSKA, talpbőr, vászonvédővel	120
1965.	IRATTÁSKA	11
1966.	KUPÉKOFFER, hasított disznóbőr	60
1967.	KÉZITÁSKA	15
1968.	KUPÉKOFFER, moleszkin, talpbőrszegéllyel . . .	52
1969.	UTIKOFFER, hasított disznóbőr	45

Mape (3)

1932 (Mnes)

1934 márc-apr (Mnes)

Fürdi strand II

Balaton VI

Vitorlátor a Bal-on I

Vitorlátor II

Tiraji strand I

1935 dec 1936 jan (N tal)

Kert II

Csopaki öböl | verf

Almádi strand

Sió fori kikötő I

Nyaraló

Kertben II

Napnyugta III

(1958-tól 1990-ig.)

(4)

1937 (Mnes)

1938 (Mnes)

1938 nov-dec (N Szel)

Dunai hajósok
Erdőrészlet
Dunai
Hajósok
Nógrádvezőcsi utca

} vízf

1939 (Mnes)

cl. kőv. lap

VIII.

BÖRÖNDÖK • UTIKÉSZLETEK ÉS • EGYÉB • BÖRÁRUK

Cenniné Társ:

1928 tav (Mücs)

Sta Nicolaas tiplom,
Amsterdam II
Damrok
virf

1929 tav (Mücs)

Gőz II
Szekér a Balatonban
Balaton II
virf

1930 tav (Mücs)

Bfüred I
Balaton III
Freskóvarlat I
virf

1931 febr-márc (Mücs)

Freskóvarlat II-III
Városliget I
virf

1932 febr-márc (Mücs)

A Ferenc József tér I
virf

alkalmazottak illetményei álta
tényleges szükségleteknek, te
zásokra és segélyezésekre a kö
lül nincs lehetőség, tisztelet
a megtakarításként mutatkozó 7
költségvetési év végén is tört
ismeretesen és kifogástalan er
kalmazottak némi segélyezésére

A segélyezés mér
gyelembe vételével Dr. Szentiv
re 120 Pengőt, Nagrand Mihály
szére 120 Pengőt, Borbély Józs
gi tanácsos (VIII. f.o.) rész
Margot részére 60 Pengőt, Salá

./

(6)

1941-42 (Miner)

1942 dec - 1943 jan (N Szel)

Ötvi hangulat
Arénc-út
Városligeti részlet
} vief

1943 ötvi (Miner)

VII.

SZŐNYEGEK • TAKARÓK FÜGGÖNYÖK

Diósy Antal

1939

Magyarország

1939. jun. 25.

A Fészek művészcsereakció keretében Dióssy Antal és Áldor László festőművész Stockholmba utazott. Dióssy Antal, a kitűnő dekorativ festő körülbelül egy hónapig fog Stockholmban tartózkodni, azután pedig Norvégiába utazik és ott fogja megszervezni a magyar-norvég művészcsere-akciót. Dióssy Antalt stockholmi tartózkodása alatt nagy öröm érte, a posta új bélyegpályázatán ő nyerte el az első díjat és összel már Dióssy finomrajzú magyaros bélyegeit ragaszthatjuk a levelekre.

*

Diósy Antal

László

Szépm. Muz. graf. o.
45. kiáll. (1922) cat.
169. sz.

Ülő modell, toll

HEREND 100 ÉVES

Diósy Antal

poi

~~[illegible]~~

~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~

~~[illegible]~~ ~~Borsos Miklós~~

~~Csáki Maronyák József~~

~~Csik Ferenc~~

~~Czóbel Béla~~

Virág csmd. Nói arch.

~~Diener Dénes Rudolf~~

Diósy Antal

l. Alkotás Művészház

XXXI. kiáll.

1946 febr. — [illegible]

Mar

1 drb. melléklet.

Diósy Antal

külön dobozban

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HÍRLAP

1967 JUL - 6.

Pálfi Ferenc

Érdekes, fzig-vérig modern kiállításra invitáljuk olvasóinkat. MAFILM Fotó, 67 címmel a Fészek Művészklub halljában (VII., Kertész utca 36.) nyílt művészi fototárlat. A kiállító művészek: Dióssi Ferenc, Domonkos Sándor, Féjja Sándor, Gabányi András, Gujdár József, Havas Tibor, Inkey Alice, Kraúsz Pál, Mészáros Kálmán és Salamon Iván.

sét
Dél-

Bo
ben
gatn
zásr
köve

nyosodik, hogy a Nyugat-Németországban tartózkodó dél-koreai állampolgárok eltűnésében szerepük volt a Bonnban működő dél-koreai dip-

Diósy Antal

Okmunkiáll 1943

Barka a Dunán.
vízf.

2

1940 szept. graf ott 76.
kiáll

Gyerő monostori marchek
vízf

1

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében

és

f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Diósy MDK

Plakát repr.

Magyar Grafika 1923.5.sz.13o l.

Diósy Antal

Hajó a kikötőben

Országház a Margithiddal

Bpvizfpály 1941. Főv.Képtár. Házi példány
2 l.

Dióssy Antal MDK

Dunai uszály

Dunai strand

Reggel a Dunán

Fjord, vizfestmények

Mücsarnok 1939 Téli tárlat

Diósy Antal MDK

Oslói látkép

Esős utcarészlet

Borulás

Balaton

Mücsarnok 1939 Őszi tárlat

Diósy Antal MDK

Csónakház

Esti hangulat a fjordban

Stockholmi hajók

Mücsarnok 1939 Őszi tárlat

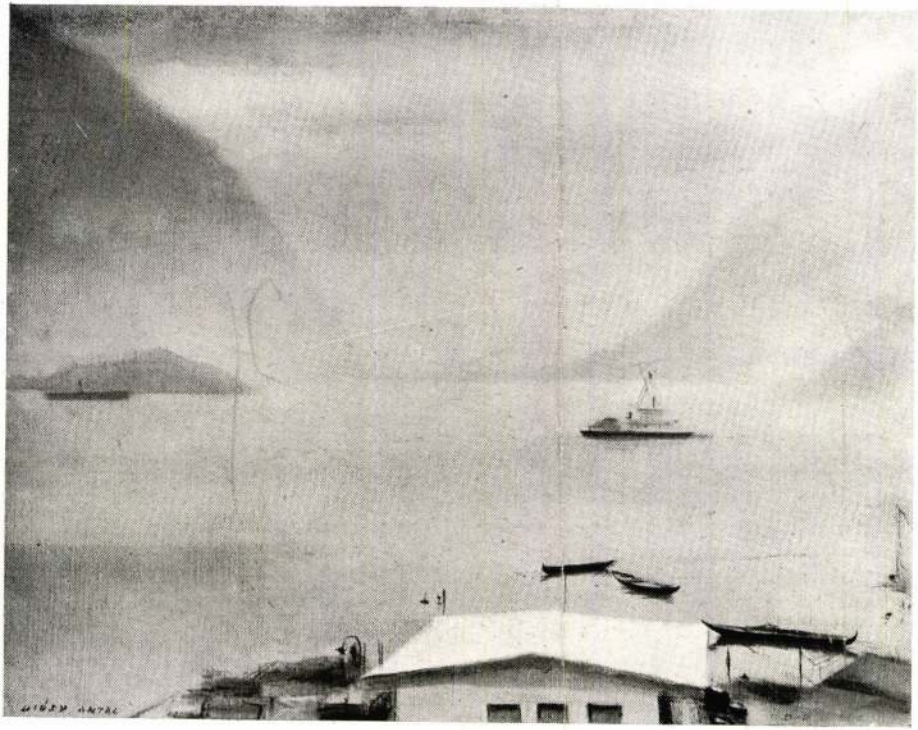

Diósy Antal: Ködös fjord

Diósy Antal
festő

Czene Béla: A nőrablás

csony: ob részeke
ségen jól járható
tól északra kivez

A falvak mi
az irtástelepülés
mindenütt nagy
és burgonya tere

A Vág balp
kednek. A hegye
lunk. Ez már ig
rengeteg erdő bo
a Zsolnánál to
a mészkőből és
tői völgyeket vá
toznak. A Rajča
forrásai gyógyfü

Feladat. Hol
Miért nincsen nép
első medence a V
Fehér-Kárpátok r

Diósy Antal
Ferdő
1895 jún. 15.
Bpest.
Gulyás Pál
M. írók
V. k. 808. l.

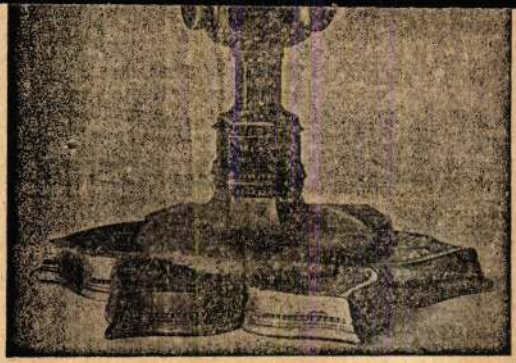

186. kép. *Ereklyetartó. Olasz, XIV. század.*

KÖRMENETI KERESZT,
előoldal közepén Krisztus-test, fenn Agnus dei szárvégekben szentek. Hátoldalon középen ülő Krisztus, szárvégekben evangelisták jelképei Olasz munka a XIV. századból.
Trébelt réz, famagon, mag. 44·5 cm.
A kölni Schnütgen-gyüjteményből Simor prímás vásárolta, 1884.
Keresztény Múzeum Esztergomban. Egyházművészeti Lap, V., 1884., 362. l. — Csányi Károly: A kisplasztikai kiállítás. MIP, XV. 1912., 122. l.

KÖRMENETI KERESZT,
vésett szárakkal, plasztikus Krisztus-testtel, hát oldalon vésetekkel.
Olasz munka, XIV. század. (Hamisítvány?)
Réz, mag. 42 cm.
Csányi Károly: A kisplasztikai kiállítás. MI XV., 1912., 122. l.

MDK

Diószsy Antal

Akvarelljeivel szerepelt a VII.Magyar Képzőművészeti kiallitason.

Dutka Maria: Grafikus művészetunk fejlodése.

Magyar Nemzet, 1960.IV.17. 9.l.

Diósy Antal

festő 18.

Sz. 1895. jun. ~~15.~~

Bpesten.

Körösfői Kriesch Aladárnál az iparmüvé-
szeti iskolában és a
képzőmüv. főiskolában
tanult. 1914-18. katona volt. 1920. részt
vett a Cennini tár-
saság megalapításá-
ban. 1920, 21, 26. u.o.
gyügt. kiáll. 1923 Ro-
mániában, majd Pá-
rizsban élt ahol a Le
Matin, a La Presse s
több képes folyóirat
rajzolója volt. Ezután
Hollandiában élt
minta Telegraaf
illusztrátora s ezáltal

fordits

lomnal Vilma király-
nőt is lefestette.
1927 harajott Bpestre
s az országházban és
a belv. templomban fres-
kót festett.
Állami akvarelldíj:
Esterházy-díj
1937. a párizsi kiállí-
táson éttermének fa-
lára festett freskójára
Grand Prix - Könyve:
Ecce homo. I. k. Kolozsvár
II. k. Nagyvárad gorbe
tukörje. Nagyvárad, 1924
Karrikatura
gyűjtemény
nő
egyvélkül.

Gulyás P. M. írók V. k. 808, 809. l.
Karczag V. A m. állam
élete. 1942.

Diósy Antal

az alábbi fővárosi pályázaton II. díj:

Pesti Hirlap

1941. jul. 9.

(A Budapestet ábrázoló virfestmények pályadíjainak nyertesei.)

Diósy Antal

Diósy *Antal*, festő, szül. 1895 jún. 18-án Budapesten. Tanulmányait a budapesti Iparművészeti Iskolában, továbbá Münchenben, Párisban és Amsterdamban végezte. Mint a *Cennini Társaság* tagja tűnt fel a kiállításokon hangulatos vízfestményeivel s freskó- és gobelinkartonjaival. Egyik nevezetes műve *Mátyás királlyá választása* c. nagy freskója az Országházban. A fővárosi *aquarell-díj* nyertese. BENDE J.

Gutenberg Lex IX. K

1262.

1930

A szép legmagasabb fokának addig
azt tartották,amit a hellenizmus
és az olasz reneszánsz elért. Mo
a primitiv népek felé fordultak.
néger láz támadt a háboru előtt
alatt is.Párisban,Berlinben felf
ták rá a figyelmet,s gyarmatügyi
szempontból is gyüjtötték ezekne
a népeknek a müvészi alkotásait.
A 20 év előtti fiatal párisi mü
szek többet jártak a keleti muz
ba,mint a Louvre-ba.És Berlinbe
is xxxxkxx igy volt.

Gutfreund cseh-német s
rász mázas terrakotta szobra,am
1930-ban ki volt állitva a vele
nemzetközi kiállitáson.Kb.félmé

Diósy Antal

l.

Ki-Kicsoda?

157. l.

1937

NYOMTATVÁNY

Budapest

úrnak

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
és
A MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

tisztelettel meghívja

L. VAN PUYVELDE

a belga művészeti múzeumok igazgatójának,
liègei egyetemi tanárnak

folyó hó 28-án (csütörtökön) délután $^{1}/_{2}$6 órakor
a Magyar Tudományos Akadémia előadótermében

Rubens et l'influence italienne

címmel tartandó előadására.

(Vetített képekkel)

GEREVICH TIBOR
az Orsz. Magy. Régészeti és
Művészettört. Társulat elnöke

FABINYI TIHAMÉR
a Magyar-Olasz Társaság
elnöke

Diósy Antalnak

a Cennim társ.

tagja. 97 f

vízf. a képni

Múzeum tulajd

Rimaszombati telet IX. 90.

Diósy Antal

Diósy Antal festőművész, VII. Damjanich-u. 9. 420-747

Bptávb 1940 szept.
– 1942. jan.

Diósy Antal
festő
Damjanich u. 9

MKSz 1947

DIÓSSY ANTAL

A kultuszminisztérium elismerő oklevelét kapta

Pesti Napló, 1938. nov. 15.

130. ULRICH GÉZA: Luzerni udvar. Vízf.
131. GY. TAKÁCH BÉLA: Visegrádi malom-völgy. Vízf.
132. BALLA LÁSZLÓ: Hegyi falu. Vízf.

IX. TEREM

133. MÁRKUS IMRE: A festő. Színes rajz.
134. ÉLESS ISTVÁN: Vízf. Mgt.
135. ÉLESS ISTVÁN: Épülő ház. Vízf.
136. LÓKAYNÉ EGYED ERNA: A háború. Színes rajz.
137. TÓTH B. LÁSZLÓ: Külváros. Tempera.
138. HENDE VINCE: Aradi-utca. Vízf.
139. HENDE VINCE: A Körút nyáron. Vízf.
140. HENDE VINCE: Dob-utca. Vízf.
141. TÓTH B. LÁSZLÓ: Döbrentei-tér. Tempera.

DIÓSSY ANTAL:

142. Norvég táj. Vízf.
143. Kikötő. Vízf.
144. Kalotaszegi magyar. Vízf.
145. Öböl. Vízf.
146. Oslói kikötő. Vízf.

147. DEMECZKYNÉ VOLF IRMA: Havas utcarészlet. Vízf.
148. DEMECZKYNÉ VOLF IRMA: Téli szürkület. Vízf.
149. ÁGOSTON VENCEL: Tavasz a kertben. Vízf.
150. ANDRIK VALÉRIA: Monte Carlo. Vízf.
151. ÉLESS ISTVÁN: Pesti hídfő. Vízf.

Diósy Antal

X. TEREM

152. BORY JENŐ: almási Balogh Loránd. Gipsz. Mgt.

Üvegszekrényben:

153. KASZAB KÁROLY: R. E. arcmása. Terrakotta. Magántulajdon.
154. KASZAB KÁROLY: Tanulmányfej. Terrakotta.
155. TURCHÁNYI LÁSZLÓ: Bánat. Gipsz.
156. MARKUP BÉLA: Huszár. Bronz.
157. MARKUP BÉLA: Neptun. Bronz.
158. KASZAB KÁROLY: Sz. I. arcmása. Terrakotta. Magántulajdon.
159. KASZAB KÁROLY: Nebuló. Terrakotta.

Kis üvegszekrényben:

160. CSILLAG ISTVÁN: Dr. P. S. arcmása. Bronzplakett. Mgt.
161. KALLÓS MIKLÓS ELEK: Arcmás. Bronzplakett. Magántulajdon.
162. GAJDÁCSNÉ BORBÉLY GIZELLA: Gajdács János. Bronzplakett. Mgt.
163. PINCZÉS IMRE: Arcmás. Bronzplakett. Mgt.
164. SZŐDY SZILÁRD: Kosztolányi Sándor. Bronzplakett. Mgt
165. FARSANG GYÖRGY: Férfi arcmás. Gipsz. Mgt.
166. MARTINELLI JENŐ: Madonna. Gipsz.
167. KALLÓS MIKLÓS ELEK: Arcmás. Gipsz. Mgt.
168. omoravicai IMRÉDY ELEK: Leányfej. Kő. Mgt.

Diósy Antal

Magyar akvarell és pasztellfestők kiállításain a Nemzeti Szalonban neve szerepelt.

EK. 930. XII. 14.

-szám ..... Pénztári szám .....

utalvány.

.....nak, címe: .....
(esetleg postatakarékpénztári számlájának száma)

által .....

..... ért

[redacted]

[redacted] fizetendő.

.....bélyeg.....nyugta.....bevonandó.

.....

.....

.....

Ellenjegyzi « ..... » főosztály:

.....

	Bevétel	Kiadás
	Pengő	Pengő

apest.

Diósy Antal

MAGYAR IPARMUVESZET

1939. 152. l.

(Magyarország a new-yorki világkiállításon.)

uf. — Druck der Kgl. Ung. Universitäts-Druckerei (V.: R. T

dass in den Lehrwerkstätten der Schule sowie auch in den für den künstlerischen Unterricht bestimmten Räumen in diesem Jahre eine grosszügige Umgruppierung durchgeführt worden ist. Werkstätten und Lehrsäle wurden zueinander in jedem Fache in organische Nähe gerückt, überdies aber sind in der Mehrzahl der Fachrichtungen zeitgemässe, den Anforderungen des Arbeitsunterrichtes entsprechende Einrichtungen gemacht worden. Diese Änderung ist am besten in dem Fachunterricht für Graphik und für Metallkunst wahrnehmbar, doch ist der Fortschritt auch in den übrigen Fachklassen bedeutend. Der Werkstatt-Unterricht, das praktische Vertrautwerden mit Material und Werkzeug haben in den geräumigen und heiteren Arbeitssälen die so wertvolle Lust zur Arbeit nur gesteigert. Aus den Arbeiten der Schüler strahlt durchwegs Sorgfältigkeit, das Suchen nach Schönheit durch das Einfache hervor. Überall ist das Ziel offensichtlich: die leichten, billigen Effekte zu vermeiden und den schwerer erreichbaren versteckten Feinheiten näher zu kommen. Das zur Schau gestellte Material versinnlicht in plastischer Weise diese Bestrebungen.

DR. ANTHONY KAMPIS: WORKSHOW OF THE ROYAL HUNGARIAN NATIONAL SCHOOL FOR APPLIED ART. Perhaps never before was the workshow of our School for Applied Art more instructive than at the close of this year. The reason of it is that in the workshops as well

MDK

Dióssy Antal festőm.

Képzőművészet. 1935. 11.o. kép

MDK

Diósy Antal, ip.müv.-festöm

a kultuszminisztérium elismerö oklevelét kapta.

Kik nyerték az iparmüvészeti dijaka t. -Magyarság.
1938.nov.15.

Dióssy Antal MDK

Pihenés, vizf.
Alvó nő, vizf.
Olvasó nő, vizf.

Műcsarnok 1936. okt.-nov.
A nő a művészetben kiáll.

Dióssy Antal festőművész

Vitorlás a Balatonon

Vitorlások

1934.évi emlék- és gyűjteményes kiállítás tárgymutatója. Műcsarnok.

Dióssy Antalmfestőművész

Tihanyi strand

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás
tárgymutatója Mücsarnok.

MDK

Diósgy Antal, ip.müv.

a kultuszminisztérium elismerő oklevelét kapta.

Az Ipartüv. Tárlatom.- Magy.Nemz. Művészet. 1938.
4.sz. 81.l.

Lijet	Gbot	Fjord	Dunai strand	Dunai [illegible]
1934 N kép 1938 M	1938	1939 1939 [illegible]	1939	1939 1939 N Gr 1939 [illegible] 1940-41 M [illegible]

Fer J. [illegible]	Dunai dáj	Dunagart
1941 [illegible] 1941-42	1939 [illegible] 1940 M [illegible] 1941 Pécs 1942	1930 M 1937 N kép 1939 [illegible] 1941-42 M 1942 1942 N kép 1942 M [illegible] 1944 1943 [illegible]

III.

KELETÁZSIA

Strand	Freskóvárlat	Parkrészlet	Fürdőrök
		1926 C	
1934 Nkép		1931	1933
1935			1934 [illegible]
1936			1935
1939 NSz	1930 C	Park	
1939 [illegible]	1931 C (2)		
	1941 NG (2)	1934-35 II	
	1942		

ban, de annál több kedves vitrintölteléket. Egypár jó csésze és szép átvont pohár mégis felülemelkedik az átlagon. Idényszerűek a sokszor művészies *gyógypoharak*. Minő kedves dolog, ha a fürdőre járó ember találkozik szokott nyaralóhelyének emlékpoharával s *régi* füredi, szliácsi vagy karlsbadi edénykét visz magával oda, ahol ilyen már évtizedek óta nem kapható.

Szőnyegeket tartalmazó csoportunk a rendesnél is gazdagabb. Viszont az árak — tekintettel a nyárra — igen alacsonyak. Aki most vásárol, ráfizeti ugyan a moly elleni megóvás költségeit, de még így is hasonlíthatatlanul jutányosabban vesz, mint ha ősszel vagy télen fedezné szükségletét.

Ugyanezt el lehet mondani a bútorokra is. A *négyszázra* rúgó tételszám mellett nem nehéz szép, szolídértékű, régi darabokat találni. Van is néhány olyan szekretér, szekrény és asztal kiállítva, amelyre bátran ráillik a múzeális jelző.

A *Vegyesek* rovata alá foglalt tárgyak módfelett sokfélék. Régibb és újabb, esztétikusan szép és tréfásan groteszk, praktikus és csupán tetszetős holmi egyenlő arányban keveredik a pêle-mêle anyagban. S hogy itt is akad a legkomolyabb gyüjtőt kielégítő *súlyos* darab, arra bizonyság egy hatalmas és meglepően jókarban fennmaradt remekművű céhkanna ónból, amelyet minden nagy múzeum örömmel sorozhatna be gyüjteményébe.

A nyaralás előtt nem lehet okosabbat tenni, mint *előre* megtakarítani a nyári költség egy részét s befektetni valami kedves kis műtárgyba, aminek akkor fogunk igazán örülni, ha visszatérve otthonunkba, mint a nyár legmaradandóbb emléke, örvendezteti meg sze-

Pilsen	Sriesta	Ešos ulica	Nikotō
1936 1939 [illegible]	1938	1937 [illegible]	1938 1939
Riggel a Bunin	Kabotažnoj [illegible]	1939 [illegible] 1940 [illegible]	Stockholm [illegible]
1936 1939 [illegible] 1942	1938 1939	1952 [illegible]	1939

(727-től 878-ig.)

Lovölde-tér	Sétatér	Virágzó fák	Gellérthegyen
1934 1934 Murány 1947 Alk	1921 C 1933 1934-35 1941 Pécs	1936	1936
Rossel a Duna			Gnarekép 1923 Alk (2)
1939 tél 1939 ny 1942			1952 Arch 1954 IV M

(645-től 726-ig.)

szárazföldi vizi, vasuti és postai áruküldeményekre, tengerentúli küldeményekre, pénzeslevelekre és egyéb postai küldeményekre.

Automobilok

tűz-, lopás-, törés- és robbanási károkra szavatossági biztosítását, bennülők balesetbiztosítását.

Baleset- és szavatossági biztosításokat

egyénenkénti balesetbiztosításokat, gyárak és gazdaságok szavatossági biztosításait.

Géptörésbiztosításokat

ipari üzemekben és gazdaságokban, közüzemi iparteleperen.

Állatbiztosításokat

igás- és tenyészállatokra.

Ajánlatokkal szolgálnak és mindennemű felvilágosítást nyujtanak:

AZ ELSŐ MAGYAR ÁLT. BIZTOSITÓ TÁRSASÁG KÉPVISELETEI

az ország minden városában és községeiben

1923

DIÓSY-ANTAL grafikus és festő. Évekig élt Kolozsváron, ~~ahol könyveket illusztrált.~~ Egy karikatura albuma is megjelent.

BB

ét fekete oszloppal, négy fiókkal, felső lehajló iró-
eibplatte.

ható. — Runder Speisetisch, Nussholz, ausziehbar.

sarokoszloppal. Magyar, XIX. sz. e. — Eintüriger
ule. Ungarisch, A. XIX. Jh.

nderfa, bronzverettel. XIX. sz. — Bücherschrank
schlag. XIX. Jh.

hengeres elzáró lappal. Bécs, Louis XVI. — Nied-
XVI.

fakeretben. Renaissance stilusban. — Wandspiegel
nen. Renaissancestil.

lagos berakással. Magyar, XVIII. sz. — Zwei-
ntarsia. Ungarisch, XVIII. Jh.

boru tagozásu ajtaján berakott alakok. Osztrák,
Nussholz, auf der profilierten Türe Figuren in

XVII. sz. — Truhe, Nussholz, mit zwei Hermen.

le-modoru berakással és bronzverettel. Francia,
ntarsia und Bronzebeschläge. Französisch, Louis

Diósy Antal

Szilágyi Mihály Ermányró a Duna jegén Mátyást királlyá kikiáltatja. Az elnöki hivatal egyik falképe.

Zámb 1935

11. C.

Vezető az Ernéj ráze ~~[illegible]~~ épületében

1935

Diósy Antalt

A Magyar Akvarell
és Pasztellfestők Egyesü-
letének elnökévé vá-
lasztották.

Nemzeti Újság

1943. jan. 6.

Dióssy Antal festő

Damjanich-utca 9. Műcsarnok

1934. téli kiáll. 364, 365, 368, 369 V
1934. nemz. képzm. kiáll. 431, 434, 440.
V

bornok.

ordultan van ábrázolva. szemöldöke, barkója és ke. Fekete nyakravalója elejű és piros szegélyű

m. — Lelt. sz. 689. — Értéke th-féle ereklyemúzeumból. — okat l. a 62. lapon az 580 ilis 23-án (107–95). — Átvételi lomásul vette az 1896 április

Diósy Antal

Czinini Társaság tagja

KMTARS művcsoptok
1931. febr-márc. kiáll.
XI. 1, 5, 6.

1931. őszi tárl. XI. 108, 109, 110, 112, 113, 114.

1932. febr. márc. kiáll. 277

1932. tav. tárl. 169, 171

1932. őszi tárl. VI. 136, 137, 138, Diósy Antal 139, 140.

1933. nemz. képzm. kiáll. 121, 122, 123.

Diósy Antal

Miskolc

1933-ban. Fiatal művészek

Kiáll. 245, 246, 247,

248, 249

V

Diósy Antal

Janyanich u. 9.

Mücsarnok

1929. őszi kiáll. 381–383.

1930. tav. kiáll XI. t. 3, 6, 9.

Diósy Antal

Műcsarnok Nejpszinház u. 20

1928. tav. Eiáll. 577, 578, 580 Cumini

1929. tav. Eiáll. 352, 353, 354 " "

Dunajanich u. 9

√

Kiss Lajos, múzeumőr VIII. 157, 158, 159

Diósy Antal

1917/18

Ferképzőmfőiskévk

1932-33 76. l.

Képrőm.

Diósi Antal

Ecce Homo

1923

Diósi Antal: Ecce Homo. Kolozsvár görbe tükre. 200 karikatúra. 1923. (372) 3.50

Művészház sietett megragadni az első kedvező alkalmat, hogy a *Bund* tagjait Budapest műértő közönségének bemutassa.

A legerősebb, a legkiválóbb a Bund tagjai közül természetesen a nagyszerű *Gustav Klimt*, a szövetség elnöke, kinek a nagy mesterekre emlékeztető maradandó értékű művészetét e kalauz külön cikkben méltatja. Mindjárt utána kell felemlitenünk prof. arch. *Josef Hoffmannt*, a Bund lelkét, a legelsők közül való iparművészt, kinek egyéni bélyege nemcsak az osztrák — illetve bécsi — iparművészetre nyomott karakterizáló jegyet, hanem hóditó utra vitte egész Európában a *Wiener Werkstätte* stylusát, mely az ő nevével ma egyet jelent. Interieurjei hasonlithatatlanok, iparművészeti apróságai — virágvázák és edények, aranyozott ezüst kazetták, malachit és gyöngyszélü kelyhek, kecskebőrre aranynyal dolgozott táskák — mint az ötletdús invenció és egy rendkivül finom izlés mindig gyönyörködtető produktumai ragadnak bámulatra. A *Wiener Werkstätte* többi tagjai — *Ed. Wimmer, C. O. Czeschka,* prof. *Otto Prutscher,* prof. *Karl Witzmann,* prof. *Berthold Löffler, Oskar Kokoschka* és *Mellitta Löffler* — kikkel együtt a kiállitás teljesen reprezentálja a Wiener Werkstättét, nem illethetők nagyobb dicsérettel, mint hogy olyan nagy egyéniség mellett is, mint a minő Josef Hoffmann, művészi termelésükben mindenkor magtartják saját egyéniségük és invenciójuk szabadságát és eredetiségét.

Diosy Antal

Omagház

Elnöki hivatal

(Páncelos alakok)

Mályást királlyá
választó Szilágyi
Mihály serege élén.
Andrea del Castagno
modorában
Ablaksorral áttört
falon ábrázolva és
bravurosan megoldva-
Jó Earban
Megvizsgatta
1940. aug. 6

Őrszent miklós, ref

278

Diósy Antal

Alkotás Művészház

XXXI. kiáll

1946 febr.-márc

Városliget őszel,

vízf

V

Diósy Antal

Hul, Budapesten 1895
jun. 18 - Rk. Szarmin
isk. 5 évf -
1917/18 nyári tanf -
kepr. forsk -

Hercules VIII. 207.

Diósy Antal

1914–15. a diszitő festészet tanársegéde

Érmisk 1930. 78. l.

Magyar

Diósy Antal

Nemzeti Szalon.
Egyházművészeti Kiállítás
1941. febr. – márc.

Freskóvázlat
IV–V. tempera

MDK

Diósy Antal, Jeges Ernő

Főv. Képtár pályázata Boldog Margit születése 7oo évford. alkalmával II. dijat kapták

Katol.Szemle 1942, 377-78 l.

Dióssy Antal, festő MDK

Balatoni vitorlás, f.

Műterem. – VII. Balatoni kiáll. katalog. 1935
nov.-dec.

MDK

Diósy Antal, festő.

Csopaki öböl, v. f.

Badacsony, v. f.

Müterem. - VII. Balatoni kifállít. katalog. 1935 nov.-dec.

Diósy Antal, festő. MDK

Füredi öböl, v. f.

Balatonfüred, v. f.

Műterem. - VII. Balatoni kiáll. katalog. 1935 nov.-dec.

MDK

Diósy Antal, festő

Boglári part, v. f.

Műterem. – VII. Balatoni Kiáll. Katalog. 1935.

nov.-dec.

MDK

Dióssy Antal, festő

431. Városliget. Vízf.

434. Liget. "

44o. Strand. "

Bp.Műcs.-OMKT. Nemz.Képzőmüv.Kiáll. 1934.ápr.29.-jun.17.
Kat. 19.1.

N Szalon folitatás

1937 jan. (Fův hést és Tört Oszt)
Szécsényi fürdő, vízf

1939 máj.-jun (h.a)
Norvég táj, vízf

1970. IRATTÁSKA 7
1971. KÉZITÁSKA, piperefelszereléssel, fekete lakkbőr. Vászonvédővel 120
1972. UTIKOFFER, moleszkin, talpbőrszegéllyel . . . 38
1973. KUPÉKOFFER, hasított talpbőr 90
1974. UTIKOFFER, bőrszegéllyel 27
1975. SZEKRÉNYKOFFER, amerikai gyártmány . . . 60
1976. KAZETTA, hasított disznóbőr 12
1977. KUPÉKOFFER, hasított talpbőr 90
1978. UTAZÓKOFFER, bőrszegéllyel 27
1979. KUPÉKOFFER, hasított disznóbőr 60
1980. IRATTÁSKA 9
1981. KALAPDOBOZ, talpbőr. Vászonvédővel 65
1982. KUPÉKOFFER, moleszkin, talpbőrszegéllyel . . 42
1983. KAZETTA, hasított marhabőr 14
1984. KUPÉKOFFER, moleszkin, talpbőrszegéllyel . 48
1985. KÉZITÁSKA 15
1986. UTAZÓKOFFER, bőrszegéllyel 26
1987. UTITÁSKA, hasított disznóbőr 38
1988. KUPÉKOFFER, moleszkin, bőrszegéllyel. Vászonvédővel 35
1989. SZEKRÉNYKOFFER 45
1990. NYEREG, disznóbőr, felszereléssel 80

Diósy Antal

Strand, IV virt.
Tájkejs II, virt.
Dunai uszály II
tempera

Nemzeti Szalon

Őszi kiáll. 1939. szept. 1

Amsterdám, vizf.
Csatorna Amsterdámban, vizf.
Utcarészlet, vizf.

1930 Aquarés past. festők kiáll.
Balatonfüred, vizf.
Balaton. vizf,
Dunapart, vizf.

1935 Aquar és past. festők kiáll.
Kert, vizf.
Csopaki öböl, vizf.
Almándi Strand, vizf.
Siofoki kikötő. vizf.
Kertben, vizf.
Napnyugta, vizf.

1937 Szkíbváros Képtár és Tört. Muz. kiáll.
Széchenyi fürdő, vizf.

1938 A Magy. Akv. és Pazst. festők kiáll.
Dunai hajósok, vizf.
Erdőrészlet, vizf.
Duna, vizf.
Hajosok, vizf.
Nógrádverői m. vizf.

1939 Őszi kiáll.
Strand vizf.
Tájkép, vizf.
Dunai üszály temp.

Diósy Antal

Nemzeti Szalon

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

FEJÉRMEGYEI HÍRLAP

Diósdy Antal

1966 OKT 14.

1024

— **Miért szép?** A kérdést azoknak teszik fel, akik a fehérvári helyőrségi klubban megtekintik Diósdy Antal festőművész október 25-én nyíló tárlatát. A kiállításhoz kapcsolódva Bodnár Éva, a Magyar Nemzeti Galéria osztályvezető-helyettese az akvarell-festészetről tart előadást és választ ad arra, miért szép Diósdy művészete.

— **Végrendelet.** A napokban bontották fel egy kop-

got hordja ...
Az öreg gróf úgy látszik, sze-
mélyesen akart meggyőződ-
ni. Megkérdezte a fogatost,
fölülhet-e a szekérre? „Pisti"
azt válaszolta, hogy előre ül-
jön a rúdra, ő pedig felmá-
szik a széna tetejére. Úgy is

Diósy Antal

Nemzeti Szalon

1919. Őszi kiáll.

Csendes völgy, vizf.
Granátos liget, vizf.
Egy februári délután, vizf.

1920. Aquar és paszt.festők kiáll.

Őszi hangulat a Rózsadombon, vizf.
Bukovinai tájkép, vizf.
Télutó, vizf.
Hóolvadás, vizf.
Viharvölgye, vizf.

1920. Őszi tárlat

Park, vizf.
Visegrád, vizf.
A megáradt Zagyva, vizf.
Szépvölgy, vizf.

1920. Téli tárlat

Kilátás a Rózsadombról vizf.
Margitszigeti részlet, vizf.
" " "

1921. Centiniek kiáll.

A megáradt Zagyva
Hegyoldal,
Hóolvadás
Őszi naplemente
Fasor
Tabán,
Patak,
Nyár,
Visegrád,
Szépvölgy
Grámitos liget
Ősz,
Sétatér,
Tatárka szines ceruza
Fedezék ásás,
Nagy medve,
TiszaSzolnoknál
A hábor u allegoriája, litografia
Kolozsvár ref.collegium
Apotheosis, rézkarc
Margitszigeti részlet,
Sziget,
Margithid
Piliszentlászló
Rózsadomb
Fenyők,
Falu
Park
Eső után
Nyári délután
Naplemente
Parkban
Rózsadombi részlet
Borus hangulat
Vihar előtt

Drótfigyelő
Napsütés
Koloszvári ref.collégium udvara
Téli napsütés a harctéren,
Völgyben
Etetés
Hüvösvölgy alkonyatkor
Szénagyüjtés
Salamon tornya,
Fedezékek a viharvölgyben,
Nyári délután,
Fedezékek az erdőben
Wybudow
Cipornita
A front Solka felé
Télutó
Illustráció
Bukovinai tájkép
A Duna Nagymarosnál
Csendes völgy
Tél Bukoviniában,
Csatatér Solka előtt
Magyar temető Bukoviniában
Lövészárok
Tanulmány,
Késő ősszel
Tábori örs.
Figyelő
Csendes völgy
Ebéd kiosztás a harctéren
Tollrajzok,dromként
Akttanulmányok,vizf.

Akttanulmányok,krétarajz,

1921 Aquar éspaszt.festők kiáll.
Arcképtanulmány,paszt.

1926.Cenniniek II.kiáll.

Petőfi goblein
Kis gobelin szarvas
Jardin du Luxembourg,vizfestmény
Reu St.André des Aros
Pont Neuf
Párisi utca,
Amsterdami utca,
Hollandi hajosok
Parkrészlet,
Arcképtanulmány,
Arcképtanulmány,
Akt tanulmány,krétarajz,
Akt tanulmány,krétarajz,
Akt tanulmány,krétarajz,
Tanulmány,
Tanulmány,
Kettős arckép
Ex-libris

1926 Aquar és paszt.festők kiáll.

Tanulmány,vizf.
" "

1928 Aquar és past.festők kiáll.
Kikötőrészlet Ansterdamban,vizf.

66. Borúlt idő.
67. Hüvösvölgyi rész. Mgt.
68. Őszi hegyoldal.
69. Önarckép. Mgt.
70. Pasaréti út.
71. Lejtős úton.
72. Virágzó cseresznyefa.
73. Dobozi paraszt.
74. Késő ősz.
75. Tiszai halász.

XV. TEREM

DIÓSY ANTAL.

Festőművész. Született 1895-ben Budapesten. Művészi tanulmányait az Iparművészeti Iskolában végezte, ahol Körösfői Kriesch Aladár volt a mestere. 1919-ben állított ki első ízben a Műcsarnokban, ahol azóta is állandóan szerepel főképpen vízfestményeivel, 1931-ben elnyerte a főváros vízfestménydíját, 1933-ban az állami vízfestménydíjat, 1935-ben gróf Esterházy Móric balatoni akvareldíját, 1937-ben a párisi világkiállítás egyik nagydíját, 1938-ban pedig az állami vízfestménydíjat másodízben.

Vízfestmények:

1. Kikötő.
2. Györöki strand.
3. Dunai hajó.
4. Stockholmi rakodópart.
5. Kalotaszegi magyar.

Diósy Antal

6. Stockholmi kikötő.
7. Kikötőrészlet.
8. Esti hangulat.
9. Füredi öböl.
10. Hajó a dokkban.
11. Stockholmi rakpart.
12. Ködös fjord.
13. Kalotaszegi gyerekek.
14. Oslói fjordban.
15. Balaton.
16. Dunai táj.
17. Ősz.
18. Esős utca.
19. Napnyugta.
20. Dunai uszály.
21. Siófoki kikötő.
22. Oslói öböl.
23. Rakpart.
24. Villamos megálló.
25. Lovak.
26. Stockholmi Városháza.
27. Reggel a Dunán.
28. Oslói rakpart.
29. Stockholmi alkonyat.
30. Stockholmi utca.
31. Stockholmi részlet.
32. Oslói kikötőrészlet.
33. Stockholmi kikötőrészlet.
34. Tengeri fürdő.
35. Kalotaszegiek.
36. Dunapart.
37. Strand Oslóban.
38. Hajó a kikötőben.

Folytatása a Komplett példányban.

M.D.K.

Diósy Antal festőművész

Felesége Nagyajtay Teréz a Nemzeti Szinház kosztümtervezője. Mindkettőjük fényképét-a velük készitett interju keretében- bemutatja a lap.
Diósy Antal az Iparmüvészeti Főiskola tanára, akvarelljeiről és balatoni olajfestményeiről, valamint a newyorki világkiállitás magyar vendéglőjének falára festett freskóiról beszél a lap és megemliti még az Iparmüvészeti Főiskola Tanácstermébe készülő nagy freskóit.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1944. jan. 6-12. VII. évf. 2. sz.

Diósy Antal „festi"

okt. 25-én kiállítása nyílt meg Szekszárdon.

— : Kulturális hírek 6.

NÉPSZABADSÁG, szept. 1966. okt. 26.

Diósy

Alkotása, a Műcsarnok tav. tárlatán.

8.0.932.IV.24.

Dirksy

Alkotás, a Műcsarnok tav. tárlatán.

B.O. 932. IV. 24.

Diósy Antal

Alkotása, a szőv. képzőm.-i gyüjteményének
kiáll.-án a Műcsarnokban.

P.H.932.VI.19.

Digby Antrol

Diósy Antal MDK

Ködös fjord, tempera

Dunai táj, tempera

Ferenc József-hid, tempera

Mücsarnok 1942 Őszi tárlat

Diósy Antal

MDK

Dunapart, tempera

Oslói strand, tempera

Balaton, tempera

Műcsarnok 1942 Őszi tárlat

Diósy Antal

MDK

Siófoki strand, tempera

Reggel a Dunán, tempera

Téli táj, tempera

Dunai hajók, tempera

Műcsarnok 1942 Őszi tárlat

Diósy Antal

MDK

Freskóvázlat, tempera

Nicsarnok 1942 Őszi tárlat

Diósy Antal

MDK

Ködös fjord, repr.

Műcsarnok 1942 Őszi tárlat

Diósszy Antal

Alkotásával szerepelt a Képzőm. Társ. tav. tárlatán.

P.H.932.IV.24.

Digney Antal

Diósszy Antal

Alkotása, a Műcsarnok tav. tárlatán.

B.H.932.IV.24.

Dickey Antal

Diósy

Akvarell képe, a Műcsarnok tav.tárlatán.

M.932.IV.24.

D14.867

Diósy László festőművén.

Magyar Nemzet.

1946. III. 19. ; II. évf. 62. n.

(: Jenámolé. :)

MDK

Dióssy Antal

Dutka M: III.m. képzőművv. kiáll. grafikája.
Magyar Nemzet, 1953. jan.9. 2.l.

MDK

Dióssy Antal
grafikai műve:

Gellérthegyen. Vizfestmény.
Virágzó fák. "
Strand. "

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója.1936.máj-jun. 23.1.

Diósy Antal

MDK

Ligetben

Ligetrészlet

Végállomas

Őszi fasor

Műcsarnok 1943 Téli kiállítás

Diósy Antal

Tanulmányai, a Műcsarnok őszi tárlatán.

P.H.931.X.16.

Diósy Antal

MDK

Kilátás a Sashegyről

Mücsarnok 1944 Tavaszi tárlat

Diósy Antal MDK

Őszi szinek, vizf.

Dunapart, vizf.

Mücsarnok 1 944 Tavaszi tárlat

Diósy Antal

MDK

Damjanich-utca, vizf.

Mücsarnok 1944 Tavaszi tárlat

Diósy műépítész

A belvárosi templomot restaurálja.
Ö is.

NU.930. VIII.28.

Diósy Antal festőművész

Belvárosi templomot ő is restaurálja.

NU. 930. VIII. 29.

Dióssy Antal

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Hajdu-Bihar megyei Napló

1962 AUG 19

1021

Dióssy Antal kiállítása Debrecenben

A Műcsarnok és a debreceni Ady Endre művelődési ház rendezésében kiállítás nyílt Dióssy Antal festőművész műveiből az Ady Endre művelődési otthonban.

A művész neve már régen egybeforrott a mai magyar akvarellfestészet történetével. Tanulmányútjai Olasz-, Franciaországba, Németországba, Hollandiába és Skandináviába vezettek. Az Iparművészeti Főiskola tanára volt. Az állami vízfestménydíjjal 1933-ban és 1938-ban tüntették ki, 1937 óta a párizsi grand prix és 1940 óta a magyar iparművészeti aranyérem tulajdonosa. Gyűjteményes kiállításai 1920 óta voltak láthatók, és 1945 után minden jelentős országos jellegű kiállításon szerepelnek vízfestményei.

Dióssy a falfestés és a tenyérnyi vízfestmény ellentétes területein dolgozott. A kiállításon ötven akvarell, tájképek, interiőrök, csendéletek és portrék kerültek bemutatásra. Benyomásainak művészi rögzítését a kifinomult tónusegységbe átolvadó kulturált, lágy színek jellemzik egyszerű eszközökkel kifejezve. Technikája a vízfestés klasszikus eljárása.

A kiállított tájképei közül kiemeljük az *Ujpesti rakpart* és a *Vitorláskikötő* című képeket, jellegzetes mesterész ecsetvonásaikat. Balatoni képei lágyak, lebegő tükröződésűek, nemes festőiségűek. Interiőrjei közül megemlítjük a *Szobasarok tvvel, Anyám tyúkja, Munkaasztal a műteremben* című képeket. Csendéletei közül a *Virágcsendélet, Virágok tálban* című képei hívják fel a nézők figyelmét finom színeikkel.

Talán legmeglepőbbek a kiállítás portréi: Kodály Zoltán, Tamási Áron, Rózsahegyi Kálmán, Gobbi Hilda, Pethes Sándor, Pátzay Pál, Illyés Gyula és a többiek. Mindegyik kiegyensúlyozott, tárgyilagos képmás, egy-egy műremek.

Dióssy hatvanhét éves, de művészetében nyomát sem látjuk az önismétlésnek, a megtorpanásnak. Előadásmódja friss, érzelmi hatású, költői lendületű. Számos alkotást várunk még Dióssy Antaltól.

Fényes Kálmán

EMBER

gei is. És ez az ember itt is elbukik, ha véletlen golyó által is, mikor már az igazi szerelmet is megtalálta volna. Ma ha emlegetik, még tudják, ki a Kovács, de néhány esztendő múlva ismét jelzővel illetik nevét, s a fiatalabbak megkérdezik: ki volt?

Ennyi a történet. A tíz fejezetben elmondott cselekményben

a múlt és a jelen keveredik

egymással. A megformálás talán tudatosan bonyolított, de az idők zaklatottságát érzékelteti. Lírai rekviem egy ember sorsáról, akinek csak annyi a bűne, hogy terepszínű és becsületes. A predesztinált ember? Kovács jellemében hordta sorsát, mint a Gyulai vagy Kemény Zsigmond hősök? Kérdések, hipotézisek...

Erdős László ismét olyan kérdéseket vetett fel művében, melyeken lehet is, kell is vitatkoznunk. Mindenekelőtt a terepszínű emberből csinált pozitív hőst, de nem a sematizmus, az irodalmi nivelláció sok írónál tapasztalt eszközeivel. Nem hurcolja hősét valótlan helyzeteken és konfliktusokon keresztül, nem erőszakolja a hazug és talmin csillogó győzelmet, a pietással kevert hazug optimizmust. Az egyén elbukik. Kovács belepusztul ebbe a győzelembe, akár a *Ballada a katonáról* című szovjet film kiskatonája.

Mégis pozitív hős, a kötelesség hőse, a szocialista realizmus teremtménye. Megformálásában a realizmus legjobb magyar hagyományait ismerhetjük fel.

A regény megannyi szereplője, — akik külön-külön is sajátos, érdekes,

eredeti figurák

— csak aláhúzzák a Kovácsnak nevezett szürke kisember mélységes humanizmusát, hibáiban is emberségét.

Erdős László a szürke szerdák hősét mintázta meg regényében, akik születnek és meghalnak, mint Hemingway öreg halásza, de akiknek küzdelme mégsem hiábavaló, mert általuk formálódik a világ olyanná, amilyennek ők még csak álmodni tudták. S akiknek nevük sincsen, vágyuk és

Dióssy Antal

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1962 AUG 5

Hajdu-Bihar megyei Napló

Vasárnap nyílik Dióssy Antal festőművész kiállítása

1021

Az Ady Endre művelődési otthon és a Műcsarnok közös rendezésében vasárnap, augusztus 5-én délelőtt 10 órakor nyitják meg *Dióssy Antal* festőművész kiállítását az Ady Endre művelődési otthonban. A tárlaton a festőművész ötven akvarellje kerül bemutatásra: portrék, tájképek, csendéletek. A tárlatot *Bíró Lajos* festőművész nyitja meg.

gatokban már a jövő szak-

Gyümölcste
indítan

Diósy Antal fes

N. U. 931. XI. 21.

— **Diósy Antal kapta a főváros akvarell-díját a Műcsarnok őszi tárlatán.** Budapest Székesfőváros bizottsága csütörtök délelőtt *Liber* Endre alpolgármester elnöklete alatt a Műcsarnokban tartotta ülését, amelyen a főváros akvarell-díját egyhangúan *Diósy* Antal „Balatonfüredi templom" című vízfestményének ítélte oda. A bíráló bizottság tagjai voltak: *Liber* Endre alpolgármester, *Némethy* Károly tanácsnok, *Nádler* Róbert műegyetemi tanár, *Petrovics* Elek főigazgató, *Csánki* Dénes, a Zichy Muzeum igazgatója és *Pacher* Béla dr. fogalmazó. Az őszi tárlat vasárnap zárul.

N. U. 931. XI. 21.

Dióssy Antal festőművész

Dióssy Antal akvarelljei

A Fészek emeleti termében ezuttal *Dióssy* Antal vizfestményeiből rendeztek kiállitást. *Dióssy* Antal derüs, életlátó, könnyed, szinte játékos szemmel figyeli a természeti jelenségeket. Érzi a napfény éltető melegét s tudja ezt éreztetni velünk is. Életvidámságát semmi sem jellemzi jobban, mint az, hogy az őszi hervadás mindig melankólikus jelenségében is a szemet-lelket gyönyörködtető szinpompáját fogja ecsetre, mintha ezzel is el akarná üzni a lélekre fekvő komor gondolatokat.. Nincsenek festő problémái, nem kutat kifejező formákat, de bravurosan egyszerü az előadása, olyan közvetlen, mint maga a természet. Festőanyagának teljes ismerete teszi képessé az ábrázolás technikájának gyökeres kihasználását, s igy válnak vizfestményei természethü feljegyzésekké, szépségek megörökitőivé. *(b. m.)*

Est. Kurir

1929 IV. 9

Bevétel		Kiadás	
Pengő		Pengő	
en			
Le a bevételt			
Kifizetendő összeg			

30. sorsz. Könyv. minta. — Pallas nyomda, Budapest.

osztály:

.....

A fizetés $\frac{\text{készpénzben}}{\text{cheque kibocsátásával}}$ megtörtént

193..... cheque száma .....

A főpénztár:

.....

Diósy Antal

a régebbi stílust képviseli fél.

M. ~~Arckép~~ Akv. és Paszt. f. Egy. nek kiáll.

Ybl Ervin: Őszi tárlat.

B. H. 931. X. 18.

Diósy Antal festőm.

„Balatonfüredi templom" c. képével nyerte el a Főváros akvarell-díját egyhangúan.

Diósy Antal kapta a fővároo akvarell-díjál a Műcs. őszi tárlatán.
N. U. 931. XI. 21.

Diósy Antal

a legjobbak közé tartozik a MAPE kiállításán.

m. v.: A Mücs. őszi tárlata.
N. U. 931. X. 18.

Diósy Antal MDK

Csónakház a Dunán, vizf.

Mücsarnok 1942 A magyar müvészetért c.kiáll.

Diósy Antal MDK

Ősz

Tél

Ősz a Ligetben

Mücsarnok 1942-43 téli kiállitás

Diossy Antal

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1962 AUG 1

Hajdu-Bihar megyei Napló

Dióssy Antal kiállítása

A Műcsarnok és a debreceni Ady Endre művelődési otthon rendezésében augusztus 5-től 20-ig kiállítás nyílik Dióssy Antal festőművész műveiből az Ady Endre művelődési otthonban.

A kiállítás ünnepélyes megnyitójára augusztus 5-én délelőtt 10 órakor kerül sor.

A kiállítás belépődíj nélkül megtekinthető — nyitvatartási ideje mindennap délelőtt 10 órától 18 óráig.

Diósy Antal

7 virf.

Nemzeti Salon

MAFE 20-ik jub. kiáll.

Kat. 1935. dec. 20 –

1936 jan. 6.

/Dott. Emerico Artinger/

direttore

della rivista "Magyar Müvészet"

or-utca 7.

Diósy Antal

Cemini Társaság III. Kiáll.
(Nemzeti Szalon 1926.)
~~[illegible]~~ koll. Kiállítás.
Életrajz nincs.

Tekintjük a k. Ukhel, hogy az

6968

beadott, de el nem kelt tárgyai utáni tartozását
kiegyenliteni sziveskedjék, mert ellenkező esetb
nak 11. §-a értelmében a kérdéses tárgyakat ú
magasabb ajánlat nem tétetnék, — követelés

Budapest, 19 1934 szep 7

Ajánlott.

Megr. 1932. XII. 1000 db. — Ptp. — B

Diósy Antal

A bécsi magyar nejmű-
vészeti kiállításról -
Fenti dekorativ festmé-
nyes - Repr -
Magyar Iparművészet
1935. 83. l

kép

development of certain branches of our industry of Hungarian character. It would be desirable to be able to say this also in connection with the goldsmith-art. The most important thing would be to furnish them with raw-material. Foreign countries are interested very much in the products of the Hungarian goldsmith-art. Therefore too it would be so necessary to bring this art to its formere high level.

*

J. ZRINSZKY: DAS GROTTENDENKMAL. Die Grotte am nordöstlichen Hang des Lindenberges (Hárshegy) erhielt ihren Namen von dem berühmten Paulanermönch des XV. Jahrhunderts, von Ladislaus Bátori dem Seeligen, der als einer der ersten die Bibel ins ungarische übersetzte. Auf Anregung des Rates Dr. Karl Némethy errichtete die Hauptstadt Budapest dem berühmten Paulinermönch im Jahre 1931 in dieser Grotte ein würdiges

Nr. 539 Jahrg. 1917.
St. H. B.

FELJEGYEZTETETT

Előleg napló: .....

Előleg főkönyv: .....

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

492/1916 szám

Ikt.: 916 év okt. hó 20. n.

Diósy Antal

vívófestménye

Fészek-klub

1929. ápr. 6

Isola di Santo Spirito

633. Francesco Guardi.

Diósy Antal

l.

Nemzeti Szalon 1920

MAFE 7. kiáll. márc

Diósy Antal

l.

Nemzeti Szalon

MAPE 16. Kiáll. 1930 dec.

V

ALELNÖKÖK

CSÓK ISTVÁN GEREVICH TIBOR HORVAI JÁNOS
FARKAS ZOLTÁN

IGAZGATÓ:
HUBAY ANDOR

FŐTITKÁR:
LEHEL BÉLA

Diósy Antal

l.

Nemzeti Szalon
MAPE 14. kiáll. 1928
okt.

V

Dr. Sedlacek Franz

83	Téli tájkép	olajf.	350.—

Spielmann Max

84	Dávid bucsuja Saultól	tollrajz	140.—
85	Dávid bucsuja Saultól	fametszet	25.—

Szyskowitz Rudolf

86	Husvétvasárnap	hidegtű	60.—

Wagner Erich

87	Falurészlet	olajf.	200.—

Wiegele Franz Prof.

88	Hedwig testvérem	olajf.	vázlat

Zita Heinrich

Diosy Antal

108	Tanulmány, vizf.	I-II	650
109	~~Tanulmány~~, vizf.		400

Nemzeti Szalon

1926 - máj.

MAPE 12. kiáll -

SZŐNYI ISTVÁN: Lépcsőház.

Diósy Antal

1919. okt. kiáll. N. Szalon

Csendes volgy, vizf. 700.–

Granátos liget, vizf. 700.–

Egy februári délután, vizf 700.–

~~Arch Ed - M. 84, 85, 86, 87, 88, 90, 91, 92,~~
~~94, 95, 96, 97~~

Diósy Antal

a Cennini Társaság
tagja s ennek 1921-ben
rendezett kiállításán
13 i művével vett részt.

Katalógus.

Kolozsvár V. 156.

Diósy Antal

Koll. Erall

Ucurreti Halom

1921 jan.

Cernin Tais

Bronzkori

~~Ötvös~~ / ~~konyhahulladék V. 33.~~

— ~~lakásmaradvány V. 33.~~

— ~~edénytöredék V. 33, 35,~~ — ~~mészbetétes V. 36, 37–39.~~

— ~~cseréptöredék V. 33.~~

— ~~csonttöredék V. 33.~~

— ~~agyagtapasz V. 33.~~

— ~~emberi koponya V. 33.~~

— ~~öslökő V. 33.~~

— ~~kövéső V. 34.~~

— ~~köbalta V. 34.~~

— ~~hálósúly V. 34~~

— ~~köpenge V. 34.~~

Diósy Antal

lásd

forró

Cennini Társaság I.

(N. Srad) kiáll. 1921 jan.
nagy gyűjt. kiállítás

Cennini Társaság II.

(N. Srad) kiáll. 1922. dec.
gyűjt. kiállítás.

Cennini Társaság III.

(N. Srad) 1926. febr.
1–19. szám

V

Diósy Antal

— **Diósy Antal az állami vízfestménydijat nyerte.** A Magyar Akvarellés Pasztellfestők Egyesületének kiállitásán az *állami vizfestménydijat Diósy* Antal *Duna* cimü képe nyerte. Az Irodalmi és Müvészeti Tanács biráló-bizottsága egyhanguan döntött ebben a kérdésben.

Esti Kurir

1938 dec. 4

Diósy Antal

rod

Toth Ervin: Csufondáros rajzsorozatok
Hl. n. 1943. 89. l.
(kép)

Dupl

1802. KIS KULACS. Fajánsz, fest. díszítéssel. Olasz 4.—
1803. TINTATARTÓ. Porcellán, festett virágdísszel 15.—
1804. TEÁSKÉSZLET. Fajánsz, festett díszítéssel. (2 kanna és 5 csésze aljjal. Egy csésze repedt.) 35.—
1805. ZSEBPOHÁR. Fehérrel átvont üveg, kikörült díszítéssel. XIX. század első fele . . . . 8.—
1806. GYÜMÖLCSÁLLVÁNY. Fajánsz. Buchwald . 10.—
1807. VIRÁGCSERÉPTARTÓ. Porcellán, festett díszítéssel. XIX. század közepe . . . . . 20.—
1808. NAGY KORSÓ. Porcellán, festett virágdísszel. Miskolc . . . . . 25.—
1809. HATSZEMÉLYES MOKKÁSKÉSZLET. Porcellán, dúsan festett díszítéssel. (Kanna, cukortartó, 6 csésze aljjal és kerek tálca.) . . . 35.—
1810. ÁLLÓ VILLANYLÁMPA. Porcelláncsoport, sátor alakjában. (Hibás. része letört.) . . . 30.—
1811. NAGY MAJOM ALMÁVAL. Porcellán. Bécsi jellel. (Hibás.) . . . . . 100.—
1812. ÁLLÓ VILLANYLÁMPA. Fajánsz, kékkel festett díszítéssel . . . . . 30.—

Diósy Antal

1920. dec.

kiáll. Nemzeti Szalonban

Kilátás a Rózsadombról, vízf. 3500.—

2 db Margitszigeti részlet, vízf. a 3500.—

I-II

állandó kiállító itt.

Voir h. n. V. 305.

Diósy Antal

festő

lárd

Lex Magy Társ

121. b. l.

✓

1930.

664. *Kossuth Lajos.*

Mellig, balrafordultan,
medaillonban van ábrázol
szakálla ősz, szemöldöke
Ingének gallérja lehajtott,
tötte, mellénye kivágott, ka

Fa, méretei 21 : 16 cm. — I
Vétetett a gr. Kreith-féle erek
zésére vonatkozó adatokat l. a
Átvétetett 1895 április 23-án
145. — Az átvételt tudomásul v
zs. leirat (159–96).

Diósy Antal

l.

Versecvár 33. l.

V

1938.

sse.

Obergeschoss.

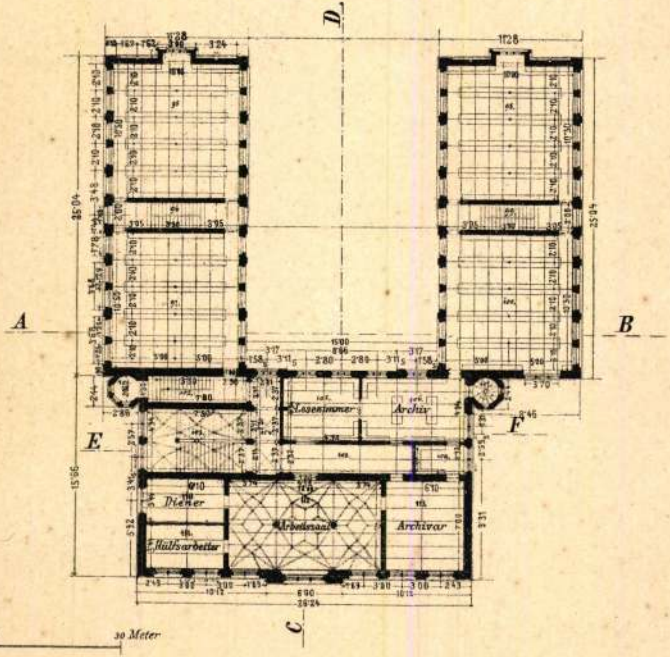

Diósy Antal

az 1940. évi milanói Triannalen arany érem

MAGYAR IPARMUVESZET

1940. 81. l

DIÓSY ANTAL.

Festőművész. Született 1895-ben Budapesten. Művészi tanulmányait az Iparművészeti Iskolában végezte, ahol Körösfői Kriesch Aladár volt a mestere. 1919-ben állított ki első ízben a Műcsarnokban, ahol azóta is állandóan szerepel főképpen vízfestményeivel, 1931-ben elnyerte a főváros vízfestménydíját, 1933-ban az állami vízfestménydíjat, 1935-ben gróf Esterházy Móric balatoni akvareldíját, 1937-ben a párisi világkiállítás egyik nagydíját, 1938-ban pedig az állami vízfestménydíjat másodízben.

Műcsarnok

1939.

A fő- és székvárosi m. k

3462 n
II-911.
~~90300~~ szám

II — 1911

A müem
országos biz

Megkereti az igazg
kedjék Henrich
és közoktatásügyi m

Diósy Antal

Koll. Eiáll. 1921 a Cen-
minitárs. Kiáll. Egeti-
ben.

V

228

Bléry, Eugène

Fiatal tölgyek. Rk.

192 m, 125 k.

K. 14.—

Diósy Antal

festő

Életr. arck

1932 Gell Mad

130. l.

3 évt. tőrl. életr.

1932

BUDAPEST
1923

Diósy Antal

Lásd arch, életr.

Pípics-Szaz m. festő

118, 119. l.

Állami vezfest mény
díj (1933, 1938)

m. iparmüvész-éti arány
érem (1939)

milano arany érem (1940)

MDK

Diósy Antal

Müvei a Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesületének 1938-évi kiállitásán.

F.J.: Akvarellek és pasztellek a Nemzeti Szalonban.

Pesti Hirlap 1938.nov.20. 6.o.

MDK

Diósy Antal

Nógrádverőcei utca, c.képe a Magy.Akvarell- és Pasztellfestők Egyesületének kiállitásán.

/k-ny/: Akvarell- és pasztellfestők a nemzeti Szalonban.

Pesti Napló 1938.nov.20.8.o.

MDK

Diósy Antal

Operaház, vf.

A közokt. miniszter vásárlásai. Szépmüvészet, 1941. 159. l.

Diósy Antal
festő

M.D.K.

Vidéken rendezett kiállítást

—: Sirek

Művészet, 1962. szeptember — 45 lap

Diósy Antal MDK

Damjanich utca

Műcsarnok 1944. márc-ápr.
Tavaszi tárlat

Diósy Antal MDK

Kilátás a Sashegyről

Mücsarnok 1944. márc-ápr.
Tavaszi tárlat

MDK

Diósy Antal, festö

vizfestményei kitünöek.

R.Szörédi Ilona:"A magyar müvészetért"mozgalom nagy kiállitása. Mücsarnok. -Uj Magyarság. 1943 máj.16. 13.1.

MDK

Diósszy Antal

Temető. Vizf.
Balaton. "
Tihany. "

III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll. 1935.
Márc.24.-Máj.15. Műcsarnok. Kat. 17, 18.1.

Dióssy Antal

MDK

Virágzó fák, vizf

Strand, vizf.

Műcsarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

Dióssy Antal

MDK

Gellérthegyen, vizf.

Műcsarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

Dióssy Antal MDK

Városliget, vizf.

Műcsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

Dióssy Antal MDK

Park, vizf.

Sétatér, vizf.

Műcsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

Dióssy Antal festőművész

Olvasó nő

"A nő a művészetben"kiállitás katalógusa.1936.Műcsarnok

Dióssy Antal festőművész

Pihenés

Alvó nő

"A nő a művészetben" kiállítás katalógusa. 1936. Kicsarnok

Dióssy Antal festőművész

Városliget

Jubileumi kiállitás tárgymutatója. Műcsarnok. 1934.

Dióssy Antal festőművész

Park

Sétatér

Jubileumi kiállitás tárgymutatója.Hicsarnok.1934.

Diósy Antal

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1962 AUG 7

Hajdu-Bihar megyei Napló

MEGNYÍLT A DIÓSSY-TÁRLAT

1021

Vasárnap délelőtt 10 órakor nyitották meg Debrecenben az Ady Endre művelődési otthonban Diósy Antal festőművész kiállítását. Képünkön a tárlat egyik látogatója Kodály Zoltán portréja előtt

Eladó 1 db jó állapotban levő Skoda gépkocsi. Megtekinthető Hajdúböszörmény, Korvin J. körút 77.

Méhek, NB, eladók. Vámospércsi út, 3-as kilométerkőnél, az 1-es busz végállomástól fél km-re. Megtekinthető mindennap 3—7-ig.

Pala, gerenda, deszka építkezéshez, mosdóállvány eladó. Kossuth u. 46.

Elcserélem debreceni tágas, kétszobás, személyzetiszobás, összkomfortos lakásom budapesti kétszobásért, esetleg tágas egyszobás, összkomfortosért. Kálvin tér 13., második emelet.

Nagyké
levízió a
wattos Hifi hang-
erősítő hangszóróval,
mély gyermekkocsi,
harisnyakötőgép el-
adó. Laktanya u. 10.

utánvételi dr. Rabi-
nek Aladár vegyész-
mérnöknél. Székesfe-
hérvár, Piac tér 53.

ez a nyár is jól végződik!

NYÁRI IDÉNYVÉGI KIÁRUSITÁS
AUGUSZTUS-HÓ 6-TÓL 18-IG

Melltartó saténból	26,— — 52,50 Ft helyett	18,— — 37,— Ft-ig
Női kreppnylon fürdőruha	290,— — 350,— Ft helyett	174,— — 210,— Ft-ig
Leányka-kalapok	30,— — 71,— Ft helyett	18,— — 43,— Ft-ig
Fibella fejkendő	21,70 Ft helyett	15,20 Ft
Férfi rövidujjú ing egyszínű pamutszövetből	57,— — 180,— Ft helyett	39,90 — 126,— Ft-ig
Női nylon shortharisnya	66,— Ft helyett	32,80 Ft
Női nylon nadrág	51,— — 70,— Ft helyett	35,70 — 49,— Ft-ig
Női nylon blúz	140,— — 210,— Ft helyett	98,— — 147,— Ft-ig
Férfi textilcipő	80,— — 100,— Ft helyett	56,— — 70,— Ft-ig
Sport-, teniszcipő, férfi	92,— — 120,— Ft helyett	55,20 — 72,— Ft-ig
Sport-, teniszcipő, női	82,— — 108,— Ft helyett	49,20 — 64,70 Ft-ig
Leányka- és női ruha nylonból.	135,— — 640,— Ft helyett	81,— — 384,— Ft-ig

KAPHATÓK A KIJELÖLT ÁLLAMI ÁRUHÁZAKBAN, SZÖVETKEZETI ÁRUHÁZAKBAN ÉS A SZAKÜZLETEKBEN.

Diósy Antal
festőművész

— Diósy Antal képkiállítása a Fészek Klubban. A Fészek Klub kiállítást rendezett *Diósy* Antalnak, a jeles dekoratőrnek és freskófestőnek legujabb képeiből. A művész a természet után felvett képeit csoportositotta a Fészek kiállitási szalonjában. A Balaton szeretetének, valamint külföldi barangolásainak eredményei a festmények nagy része, a dekorativ hatásu meglátás olyan egyéni kifejezésével, ami ezeket a kis festményeket szinte egyedülállókká teszi a magyar akvarell pikturában. Rendkivüli finomság, érzelmes és sajátszerü kolorit jellemzi Diósy akvarelljeit. A kiállitásnak müvészi körökben is szép sikere van. A közönség a kiállitást április 10-ig naponta délután 5—8 óra között tekintheti meg a Fészek Klubban, VII., Kertész-utca 36. szám alatt.

Nemzeti Ujság
1929. 10 3.

lap-száma	Számlázás

Össze

BI/ .....ügy

.....

A főpénztárkönyvbe bejegyezte:

193 .....

Könyveltetett a folyószámla-könyvben:

193 .....

Könyveltetett .....a könyvben:

193 .....

Diósy Antal
festőművész.

Pesti Hírlap
1929. IV. 5

— **Diósy Antal vizfestményei.** Diósy Antal, a nehány év előtt alakult Cennini-Társaság finom és kulturált akvarellistája, uj munkáinak gazdag sorozatát mutatja be a *Fészek* kiállítási termében. Mennyi igazán „cenninista" értelemben vett szeretete és áhitata kell ahhoz a pikturának, hogy egy fiatal festő tehetsége olyan leheletnyi finomságokban, illatszerüen elporló szin és levegővalőrökben, a megfigyelésnek és rajznak annyi elmélyedésében élje ki magát, amennyi Diósy Antal akvarelljeiben, mint pusztán festői, grafikai érték megnyilatkozik. Ezzel azt akarjuk mondani, hogy Diósy Antal tehetségének ezek a „pusztán festői, grafikusi értékek" csak egyik oldalát, igaz, hogy grafikusoknál, különösen pedig akvarellistáknál igen ritkán található oldalát, mutatják, mert e technikai, virtuózitásban már-már boszorkányos külsőségeken belül a *lélek* az, ami bennünket e méretben oly kicsiny, de kvalitásban oly nagy festmények előtt megállit. Ez a *lélek*, amely egyrészt par excellenze festői, másrészt az ábrázolt táj legigazabb lelke, gazdag és vibráló élettel tölti meg e könnyü kézzel papirra lehelt szinfoltokat és ez az élet még meleg a festő szemének természetélményétől. Csak igy lehet fiatalon olyan pikturát csinálni, amely sem a festőnek, sem a nézőnek nem ad föl problémát és mégis, minden irányon, világnézeten felülálló, *spontán* művészi gyönyörüséget jelent. Holland városok, Párizs, a Balaton ege és levegője illatozik Diósy Antal akvarelljein mind ugyanazzal az áhitattal, ugyanazokkal a kvalitásokkal papirra vetve, csak e más-más egek és levegők izében, illatában különbözőn. Mindazokon tul, amiket itt Diósy dicséretére elmondottunk, ez az utóbbi érték a legfontosabbak egyike. *(f. j.)*

lap-száma	Számlázás

Összes

BI/ .....ügyc

.....

A főpénztárkönyvbe bejegyezte:

193 .....

Könyveltetett a folyószámla-könyvben:

193 .....

Könyveltetett .....a könyvben:

193 .....

Diósy Antal

MDK

festő

Csánky Dénes: A balatoni tájképfestészet. A festői Balaton. Bp. 1942. 79.o.

Diósy Antal, festö MDK

Dunai táj.	Vízf.
Ösz.	"
Esös utca.	"
Napnyugta.	"
Dunai uszály.	"
Siófoki kikötö.	"
Oslói öböl.	"
Rakpart.	"
Villamos megálló.	"
Lovak.	"

Mücsarnok.-Öszi tárlat. 1939.okt.-.-nov.19. Kat. 26.1.

MDK

Diósy Antal, festö

Stockholmi kikötö.
Kikötörészlet.
Esti hangulat.
Füredi öböl.
Hajó a dokkban.
Stockholmi rakpart.
Ködös fjord.
Kalotaszegi gyerekek.
Oslói fjordban.
Balaton.

Rücsarnok.-Öszi Tárlat. 1939.okt.8.-nov.19. Kat. 26.l.

Diósy Antal

MDK

Ligetben
Ligetrészlet
Végállomás
Őszi fasor

Műcsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

MDK

Diósy Antal

Dutka M.:Tavaszi Tárlat. Magyar Nemzet 1952. máj.24.

MDK

Diósy Antal festő

Spectator: Képzőművészet. Bpesti Szemle, 194o, ápr.sz. 74-8o l.

MDK

Diósy Antal

1914-5. diszitő fest zet

Az Ipm. Isk. ...tanárai...szakoktatói... Iparmüv. Isk. Évk. 1934-36. Bp. 1936, 46 l.

MDK

Diósy Antal

mennyezetfestmény

v.Nagy Zoltán: Modern monument. művészet. Magyar Szemle, 1937. 30.köt. 4.sz. 329-336. l.

MDK

Diósy Antal, festö

Dunapart. Tempera.

Mücsarnok. IV. Képzömüv. kiáll. "A Magyar Müvészetért".
1943 máj. 10-30. Kat. 20.1.

Diósy Antal MDK

Őszi szinek
Dunapart

Mücsarnok 1944. márc-ápr.
Tavaszi tárlat

MDK

Diósy Antal

Dunapart, vf.

VI. N. Képzőm. Kiáll.on megvásárolt mütárgyak.

Szépmüvészet, 1942. 205.l.

MDK

Diósy Antal

Havas tetők, vf.

VI. N. Képzőmüv. Kiáll.on megvásárolt mütárgyak.

Szépmüvészetk 1942. 2o5. l.

Diósy Antal

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, VIII., Blaha Lujza-tér 3
Telefon: 139-292

K

SOMOGYORSZÁG

1957 SZEP 24

8

lása van.

— A MISKOLCI III. országos képzőművészeti kiállításon több mint száz képzőművész szerepel. Többek között Bernáth Aurél, Czóbel Béla, Diósy Antal, Domanovszky Endre, Edvi-Illés Aladár, Kisfaludi-Stróbl Zsigmond, Meggyesy Ferenc és Szőnyi István mutatja be alkotásait Miskolcon.

r- Előbb Márkust, majd Horváthot talpaljá
le. A 4. percben egy könnyelmüen okc

Omlet (3)

1934 téli

Városligetben I
Őszi fák alatt I
Lövölde-tér I
Erzs.-tér II

virf

1934 dec.-1935 jan.-jub.

Park II, virf
Sétetér III
Városliget V

1935 téli

Strand II
Fürdőzők III
Strandolók
A Balaton tabadinál

virf

1936 maj.-jun.-jub.

Gellértheyen
Virágyó fák
Strand III

elandi (USA) cs. és kir. osztr.
alkonzulátusnak --- --- --- --- 400 K.
yorki (USA) Public Library
lei osztályának --- --- --- --- 500 «
sburgi Carnegie-Institutiónnak 400 «
(Ausztria) cs. és kir. tengerész-
nak--- --- --- --- --- --- --- --- 100 «
hbendi (USA) Magy. Önképző-
körnek --- --- --- --- --- --- --- 100 «
levelandi (USA) Magy. Refor-
fj. Egyesületnek --- --- --- --- 200 «

önyvtárak kiegészítésére 6300 K.

sen:

gazdasági könyvtár egyenkint
értékű szépirodalmi anyaggal
egészítésére 1 ... 2600 K.

A kifizetendő összeg 10%-a (4500 K) fejében az Athenaeum r.-t. díjtalanul szállított:

két	500 K-ás könyvtárat	--- ---	1000 K	értékben.
öt	400 « «	--- ---	2000 «	«
öt	300 « «	--- ---	1500 «	«
		Összesen	4500 K	értékben.

A gőzölt tömör bükkfából készült szekrények költségei kitesznek:

25 drb.	160 K-s szekrény	--- ---	4000·— K-t.
53 «	105·20 K-s szekrény	---	5575·60 «
		Összesen	9575·60 K.

Marad (56000—54575·60) 1424·40 K a szállítási költségek fedezésére.

Összegezés:

I. Pénzbeli segélyekre fordíttatott ... 53700 K.

(4)

DIÓSSY ANTAL:

199. Pihenés. Vízfestmény.
200. Alvó nő. Vízfestmény.
201. Olvasó nő. Vízfestmény.

KMTárs. A nő a mű-
vészetben. 1936. okt nov

1937 déli
(MAPE)

Fa alatt
Uj Tabán
Csös utca I
Lecke II
Pihenő trekér

1938 ~~ősi (l. külön lapon)~~
~~Katal.~~

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

Diósy Antal

Műcsarnok
1919-20. téli kiáll. 414, 425
1920-21. téli kiáll. 449

(1)

1919-20 téli
M. Temető Bukovinában } virf
Csatatér Szolka előtt }

1920-21 téli
Anna völgy, virf

1929 ~~Tiszi~~ (MAPE)
Balaton arács
Térzene Amsterdam
Zivatar

1931. ~~tiszi~~ (MAPE)

Parkrészlet II
Füredi kikötő I
" templom I virf
B füred III
Balaton V
Balatoni táj I

Serleg ezüstből, hólyagos, aranyozott, a Tolcsvai
ref. egyház tulajd. V. 10.

Szakt

(2)

~~1932 febr-márc~~

~~a Ferenc József-tér, virf~~

1932 tav

Balatoni táj II

Füredi Typlom II

virf

1932 ősz (MAPE)

a Gellért-tér I

Lés III

Városliget II

Lés a Lígetben I

Erzsébet-tér I

1933 szept. Fratal műv. Kiáll

Balaton V

Földvári strand I

Furdőzők I

Sétatér III

Füredi strand I

virf

1608. SZEKRÉNY, egyajtós, topolya- és cseresznyefa. Magyar, 1840 körül. 120.—

1609. SZEKRÉNY, az előbbinek párja. 120.—

1610. POLCOS ALACSONY SZEKRÉNY, diófa, két ajtóval. Magyar, neobarok. 140.—

1611. OVÁLIS ASZTAL, topolyagyökér. Magyar, neobarok. 100.—

1612. KÉT KAROSSZÉK, diófa. Neobarok. 120.—

1613. MOLNÁR CÉHLÁDA, diófa. Készítette Rogosinszky György, 1819. 40.—

1614. HENGERES KIS LÁBASSZEKRÉNY, diófa. Louis XVI. stílus. 75.—

1615. KAROSSZÉK, diófa, himzett kárpitozással. Magyar, barok. 120.—

1616. KIS VARRÓASZTAL, diófa, oszlopos lábbal. Biedermeier. 20.—

1617. TOILETTETÜKÖR, fiókos talapzattal, diófa. Biedermeier. 30.—

1618. SZÉK, diófa, kéksávos selyemüléssel. Biedermeier. 25.—

1619. KEREK ASZTAL, tölgyfa, esztergályozott lábakkal. Angol. 40.—

1620. TÁLAS, festett fa. Magyar, 1889. 40.—

Omlet (9)

1942-43 téli
Ősz VI
Tél I
Ősz a ligetben III
virf

1943 ősz (MAPE)
Tavaszi napsütés
Ősz hangulat III
Havas háztetők
Ősz napsütés II
Az Ostrom-utca télen
Pihenő lóg

1943 téli
ligetben
liget részlet II
Végállomás II
Ősz fasor
virf

1944 tav
Damjanich-u.
Kilátás a tashegyről
Ősz színek
Dunapart IX
virf

nk, akkor bizonyosan egy kőmives mes-
gyekezetü, de minden bizonnyal primiti
rül kivitelezésre, mert ahhoz Egyházun
nevesebb épitő müvésszel készittessen
-

Méltóságos Bizottsága jóinduletéba a-

való tisztelettel:
.évi Augusztus hó 2-án.-

Benczédy
lelkesz.-

Ombi (8)

1941-42 téli MAPE

Dunapart IV

Blaha Lujza-tér

Fer. Józs. rakpart II

1942 tav Téli táj II (verf Havas táj)

1942 ötri (Benczúr Társ)

Freskóvárlet táj VI

Siófori strand II

Reggel a Dunán III

Téli táj III

Dunai hajók III

Ködös fjord II

Dunai táj IV

Fer. Józs. híd II

Dunapart V

Csolói strand II

Balaton XII

temp

goknak Veleje... *Széll* Farkas fedezte
sz. 1886. 91. l.)
Azt állítja szerző (144. l.), hogy könyvé-
g eddigelé — tudtával — még sehol sem
etett, Szabó K. RMK-ából is hiányzó
atványa Vinczének, az az 1705-ben czím
megjelent *hadirendszabás*, melyet a feje-
II. Rákóczi F.) tisztjei számára készített s
hogy *egyetlen példánya* a debr. koll. könyv-
n van; holott e nyomtatvány már 32
zelőtt ismeretes volt, a Nemzeti Múzeum
yának leírásából (Kvsz. 1879. 32. l.)
ó tévesen jelzi *egri* nyomtatványnak,
Egerben akkor *nem volt nyomda*. (Kvsz.
295 l.) A debreczeni példány tehát
gyetlen, mert eddig összesen három
ismeretes e termékből. (A harmadik
pataki főiskola könyvtárában van.)
A Rákóczi hadiparancsával kapcsola-
írja szerző a 23-ik jegyzetben (321. l.)
Búcsúzó cz. 1704-iki debr. nyomtat-
nert e «könyvészetileg értékes kiadvány
lvéve a RMK-ba»: ami fölösleges volt,
zabó Károly már 29 évvel ezelőtt föl-

179. l.) 5. 1580. Bécs. (Kvsz. 1892—3. 220. l.) 6. 1581. Bártfa. (Kvsz. 1878. 265. l.) 7. 1583. Szeben. (Kvsz. 1879. 60—61. l.) 8. 1583. Bécs. (Kvsz. 1892—3. 220. l.) 9. 1583. Bártfa. (RMK. I. 201.) 10. 1584. Nagyszombat. (RMK. I. 210. Kvsz. 1899. 279. l.) 11. 1584. Németujvár. (Kvsz. 1892—3. 221. l.) 12. 1585. Várad. (Kalauz az orsz. magy. iparműv. múz. részéről rend. könyvkiállításhoz.) Bpest. 1882. 140. l. Havas: Magyar Földr. Könyvtár. Bpest. 1893. 440. l.) 13. 1589. Szeben. (id. Kalauz. 143. l. Havas: Földr. Ktár. 440. l.) 14. 1589. H. n. (Kvsz. 1881. 242. l.) 15. 1591. *(Ó és Új kalend.) (Toldy* eml. Akad. Értesítő. 1853. 39. l. Kvsz. 1878. 265. l. Jakab Elek, A naptárakról, 46. l.) 16. 1591. Nagyszombat. (Kvsz. 1881. 244. l. Kvsz. 1892—3. 221. l.) 17. 1593. Sicz. (Kvsz. 1892—3. 222. l.) Valószínű, hogy a helynélküli 1589-iki és 1591-iki (Ó és Új) is itt Magyarországon nyomatott.

24. A XVII. századbeli debr. nyomtatványok tárgyalásánál méltó lett volna megemlíteni, hogy Bocatius Jánosnak «Bocatius Redivivus»-a a XVII. században *Debreczenben*

Gmelt (6) MAPE

1938 febr-márc
Virágtanc, Temp
Kalotaszegi operetek I
Lijet II
Szieszte I
virf

1938 ősz
Norvég táj I
Kikötő I
Kalotaszegi magas
Cöböl I
Csolói kikötő I
virf

1939 déli
Dunai utcaly I
" Strand I
Reggel a Dunán I
Fjord I
virf

1939 ősz opust.
l. Natal-t

6. A felkai Tatra-Múzeum-Egylet könyv-
37. A tordai iparosok Önképző-Egyle-
re ... ...
skolának az
re ... ...
- és Könyv-
lának O. T.
yvtár-Egye-
k szekrényre
nak O. T.
osok könyv-
snak a gyár-
halai és nép-
fejlesztésére
Polg. Olvasó-
és Könyvtár-
nak O. T.

Orsz. Főfelügyelőség felügyelete alá ett újabb múzeumok. A vall. és közokta- miniszter úr f. é. szept. hó 12-én 134.530. elt rendeletével a *Lőcsén* létesített *Szepesi ot* állami felügyelet alá helyezte s ebből azt a Múzeumok és Könyvtárak Orsz. Fő- őségének hatáskörébe tartozó gyüjtemények fölvette. A vall. és közokt. miniszter úr 1400 korona rendkívüli államsegélyt enge- tt a megnevezett múzeum első berendezé- tudományos közgyüjtemények javadalmának z. Főfelügyelőség rendelkezésére bocsátott . — A vall. és közokt. m. kir. miniszter nekkor 140.143 sz. a. kelt rendeletével a ben létesített *Trencsénmegyei Természettudo- Múzeum* gyüjteményeit és könyvtárát is ál- lügyelet alá helyezte s a Múzeumok és rak Orsz. Főfelügyelősége hatáskörébe tar- zgyüjtemények sorába fölvette.

úzeumok és könyvtárak portómentes- ügyében a kereskedelemügyi m. kir. mi- . é. aug. 18-án 51.197. sz. a. a következő intézte a vall. és közokt. miniszterhez:

ó évi január hó 5-én kelt 146.808/910. tartalmazó csomagok egyébiránt kivétel nélkül postadíjkötelesek, mert a posta csak oly könyveket szállít portómentesen, melyek szolgálati szabályzat és utasítások jellegével birnak. Ami már most Nagyméltóságodnak azt a javaslatát illeti, hogy *az állami felügyelet alá tartozó összes közgyüjtemények részére megadassék az a kedvezmény*, hogy a feltétlen portómentességet élvező hivatalokkal, valamint az egymással való kapcsolatban portómentessen adhassák fel úgy leveleiket, mint ajánlott és csomagküldeményeiket, ehhez sajnálatomra *nem járulhatok hozzá*, mert a fennálló portómentességi szabályok határozmányai erre nem nyujtanak alapot. A portómentesség különben már ezidőszerint is túlteng, miért is szándékom az egész portómentességi kérdést rövid időn belül újból szabályozni. Nagyméltóságod fentidézett nagybecsű átiratában felsorolt könyvtárak által a valóságban igénybevett portómentességet vizsgálat tárgyává tétettem s intézkedtem, hogy az e téren tapasztalt túlkapások megszünjenek.»

A fontos miniszteri átiratot, mely a múzeumok és könyvtárak postai szállítmányainak portója ügyében tájékoztató felvilágosítással szolgál, tudomásvétel, illetve miheztartás végett közöljük.

Diósy Antal
festőművész

Budapesti Hírlap
1929 10.6

* **(Diósy Antal vízfestményei.)** A Fészek Művész Klubban Diósy Antal festőművész egy sorozat vízfestményt állított ki. Mindegyik jeles bizonyítéka alkotójuk finom tónusérzékének. Kevés akvarellistánk van, aki a nélkül, hogy a természet hű ábrázolását megtagadná, mégis szinte önkéntelenül stílushoz jutott volna el. Minden színt, formát halk harmóniába foglal össze, melyből semmi sem rikolt ki élesen. Régebben a részleteket erősebben, mondhatni dekoratívebben fűzte egymás mellé, most viszont levegősebben, összefoglalóbban ábrázol. A formák már nem beszélnek különkülön, hanem elmosódnak az atmoszférában. Diósy mindkét stílusa azonban igazi művészetet képvisel.

A könyv lap-száma	Számlázás

Összes

BI/ .....ügyc

.....

A főpénztárkönyvbe bejegyezte:

193 .....

Könyveltetett a folyószámla-könyvben:

193 .....

Könyveltetett .....a könyvben:

193 .....

Diósy Antal
festőművész

Magyarország
1929. IV. 12.

*

Diósy Antal akvarelljei a Fészekben.

Balatoni, hollandiai és budapesti tájak akvarelképeit állította ki a Fészekben *Diósy* Antal. Tökéletes akvarel-technikájával rendkívül finom hatásokat ér el. Balatoni vihart ábrázoló képe és érdekes kivágású uccarészlete a legszebb darabja az értékes kis kollekciónak, amelyet délutánonként nézhet meg a nagyközönség. (m—i)

lap-száma	Számlázás

Összes

BI/ .....ügyc

.....

A főpénztárkönyvbe bejegyezte:

193 .....

Könyveltetett a folyószámla-könyvben:

193 .....

Könyveltetett .....a könyvben:

193 .....

Diósy Antal
festőművész

Magyarság
1929 10 3

* **Diósy Antal képkiállitása.** A Fészek Klub kiállitást rendezett *Diósy* Antalnak, a jeles dekoratőrnek és freskófestőnek legujabb képeiből. A müvész a természet után felvett képeit csoportositotta. A Balaton szeretetének és külföldi barangolásának eredményei a festmények nagy része, a dekorativ hatásu meglátás olyan kifejezésével, ami ezeket a kis festményeket szinte egyedülállókká teszi a magyar akvarell-pikturában. Finomság, érzelmes és sajátszerü kolorit jellemzi Diósy akvarelljeit.

lap-száma	Számlázás

Össze

Bi/ .....ügy

.....

A főpénztárkönyvbe bejegyezte:

193 .....

Könyveltetett a folyószámla-könyvben:

193 .....

Könyveltetett ..... a könyvben:

193 .....

MDK

Diósy Antal

A Ferenc József tér, vf.

Liget, vf.

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp. 1952

bcbc
bxb

mxmxmxmxmxmxmxmxmxmxmxmxmxmxmxmxmx,x,

m xmxm m mx,x,x,x,

áaésldkfjghhőqpwoeirutz=ó2ü2ö3948576-y,x
é é

é l kfkgjhjhjhlhlmvn

kdkdkdkdkdkdkd dkdkdkdkdkdkdkdkdkdkdkd
kdkdkdkdkdkdkdkdkdkdkdkdkdkdkdkdkdkdkd
ldldldldldldldldldldldldldldldldlvl l l

bcbcbcbcbcbcb LF FLF

MDK

Diósy Antal

Vitorlás kikötő, akv.

Balatoni nyári tárlat 1964
Keszthely, Tihany, Veszprém

MDK

Diósy Antal

Fuvaroslé, vf.

I. M. Képzőműv. Kiáll. Műcs. 1956. aug.

8 l.

MDK

Diósy Antal, festö

Stockholmi Városháza.
Reggel a Dunán.
Oslói rakpart.
Stockholmi alkonyat.
Stockholmi utca.
Stockholmi részlet.
Oslói kikötörészlet.
Stockholmi kikötörészlet.

Mücsarnok.-Öszi tárlat. 1939.okt.-.-nov.19. Kat. 26.1.

Diósy Antal MDK

Freskó-vázlat, temp. I-II.

Magyar Egyházmüvészeti Kiállitás
Nemzeti Szalon 1941. febr-márc.

MDK

D/iósy Antal, festö

Tengeri fürdö.		Vizf.
Kalotaszegiek.		"
Dunapart.		"
Strand Oslóban.		"
Hajó a kikötöben.		"
Esös hangulat.	27.1.	"
Stockholmi utcarészlet.		"
Norvég tengerszem.		"

Mücsarnok.-Öszi tárlat. 1939.okt.-.-nov.19. Kat. 26.és 27.1.

MDK

Diósy Antal, festö

Hardanger fjord.	Vizf.
Strand.	"
Fjord.	"
Jótszótér.	"
Körut.	"
Alvó nö.	"
Kikötöben.	"
Viharos Balaton.	"
Lecke.	"
Stockholm.	"
Temetö.	"
Pihenés.	"

Mücsarnok.-Öszi tárlat. 1939.okt.8.-nov.19. Kat. 27.1.

Diósy Antal MDK

festő

Falfestmények a képviselőház elnöki termében.
Magyar Hirlap 1930. máj. 11.

MDK

Diósy Antal, festö

Dunai hajósok.	Vizf.
Erdörészlet.	"
Duna.	"
Hajósok.	"
Nógrádveröcei ucca.	"

Nemzeti Szalon.-HAPE XXIII.kiáll. 1938.nov.20.-dec.4.
Kat.

Diósy Antal MDK

festő

Ybl Ervin: Az Országház elnöki termének freskó-
festői. Bpesti Szemle 1930. okt.635.sz.135-136.o.

MDK

Diósy Antal

Ujpesti öböl, akv.

Dohány utca eleje, akv.

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. Múcs. 1962. 20.l.

Diósy Antal

egyik kiállítója a MAFE-nek.

(e. a.): A Műcs. őszi tárlata.
Ujság, 931. X. 18.

Diósy Antal
friss tanulmányai a MAPE kiállításán.

Kézdi Kovács L.: A Mücs őrsi tárlata.
P. H. - 931. X. 18.

Diósy Antal
vizfestményei emlitésre méltók.

Őszi tárlat a Műcsarnokban.
Est, 931. X. 18.

Diósy Antal

is szerepel a MAPE kiállításán.

(b. m.): Őszi tárlat. – Pállya Celentin Deves jub. a
E. K. 931. X. 18.

Diósy Antal

Jó hatással kapott helyet a MAPE kiállításán.

Gy. T.: Őszi tárlat.
8 Ó. U. 931. X. 18.

Diósy Antal MDK

Lövölde-tér 1958 akv.

Ernszter Dezső 1955 akv.

Mücsarnok Kamaraterem 1961 Diósy Antal kiáll.

Diósy Antal

MDK

Vidovszky Béla 1958 akv.

Esős Dob-utca 1956 akv.

Belgrád rakpart 1954 akv.

Műcsarnok Kamaraterem 1961 Diósy Antal kiáll.

Diósy Antal MDK

Szobasarok repr.

Jégpályán repr.

Kodály Zoltán repr.

Mücsarnok Kamaraterem 1961 Diósy Antal kiáll.

Diósy Antal MDK

Az Erzsébet-hid romja 1956 akv.

Jégpálya 1956 akv.

Dunapart 1956 akv.

Mücsarnok Kamaraterem 1963 Diósy Antal kiáll.

Diósy Antal

MDK

Önarckép 1953 akv.

Tópartoh 1954 akv.

Feleségem gyengélkedik 1954 akv.

Műcsarnok Kamaraterem Diósy Antal kiáll 1961

Diósy Antal MDK

Anyám tyukja 1950 akv.

Gyengélkedő 1950 akv.

Akt. 1951 akv.

Műcsarnok Kamaraterem Diósy Antal kiáll 1961

Diósy Antal MDK

Karácsony 1953 akv.

Tavasz, 1953 akv.

Tavaszi vásár 1953 akv.

Műcsarnok Kamaraterem Diósy Antal kiáll 1961

Diósy Antal

Feleségével Nagyajtai Terézzel együtt a háboru alatt embereket bujtatott, segitette az illegális munkát. Coronáriás megbetegedéséből felépülve akvarellben dolgozott csak. Városképek, pesti utcák, portrék. Mütermükben egyetlen olajkép feleségét ábrázolja.

"Terka és Toni"
Kellér Andor: Déli posta Bp. 1964. 67-69.l.

Dióssy Antal

festőművész

Téli tájjal - Műcsarnokban - képével szerepel.

Nemzeti Újság
1934.I.15.

Diósy Antal akvarell-festő

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesületének kiállításain a Műcsarnokban neve szerepelt.

PH-934. III. H.

Diósy

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesületének kiállításain a Mű-csarnokban szerepelt.

M.934. III. 4.

Diósy Antal MDK

Dob-utca télen, vizf.

Önarckép, vizf.

Mücsarnok 1953 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

Diósy Antal MDK

Hóolvadás, vizf.

Esős utca, vízf.

Mücsarnok 1952-53 III. Magy. Képzőm. Kiáll.

Diósi Antal MDK

Halászok, vizf.

Napnyugta, vizf.

Mücsarnok 1952 Tavaszi Tárlat

Diósszy Antal

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesületének kiállításain a Mű-csarnokban neve szerepelt.

BH. 934. III. 4.

~~Krà~~

Dióssy Antal

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.
Vizfestménye kiemelkedik a képek sorából.

Budapesti Hirlap
1934.I.14.

Diósy Antal

festőművész

Téli Kiállitás - Műcsarnokban - képével szerepel.

Esti Kurir
1934.I.14.

Diósy

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.

A festői akvarel lényegét keresi.

Magyarság
1934.I-14.

Diósy Antal grafikus

Szerepel a XXI. velencei

biennálén

Nemzeti Lipág 1938 VI. 19

Diósy Antal MDK

Tavasz, vízf.

Műcsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Diósy Antal MDK

Tél, vizf.

Mücsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Diósy Antal MDK

Ősz, vizf.

Mücsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Diósy Antal
festőművész

DIÓSY ANTAL A BALATONI AKVARELL-PÁLYÁZAT GYŐZTESE

Esterházy Móric gróf édesatyja nemes példáját követve, a balatoni tárgyu képzőmüvészet pártolása céljából *ötszáz pengős pályadijat* tüzött ki a Balatont legjellegzetesebben ábrázoló, ez évben készült *akvarellfestményre* és a *Balatoni Társaságot* kérte fel a pályázattal kapcsolatos teendők lebonyolitására. *Wágner* Géza, *R. Barabás* Gizella, *Barna-Szögyény* Bertalan, *Kenéz* János, *Fekete* László, *Szántó* Géza, *Rotivinsky* Ferenc, *Jeney* Zoltán, *Tóth* János, *Istókovits* Kálmán, *Lázár* Pál, *Diósy* Antal, *Rökk* Károly, *Krisztics* Árpád és *Juharos (Jureczky)* István vettek részt a pályázaton. A birálóbizottság *Ugron* Gábor elnökletével a dijat *Diósy* Antalnak adta ki „Füredi öböl" cimü festményéért. A beérkezett akvarellek közül különösen jellegzetesnek találta a bizottság a Balaton szempontjából Wágner Géza és R. Barabás Giz "a festményeit.

Magyarság
1935. XI. 17.

15

1021

bb 63. diósy antal festőművész kiállitása székesfehérvárott

vid/hné/m/fm 1966. október 25.

kedden a székesfehérvári helyőrségi klubban megnyilt diósy antal festőművész kiállitása. a tárlatot - amely a művész legkiemelkedőbb alkotásait mutatja be, - dr. pesti jános, a városi tanács vb. elnökhelyettese nyitotta meg. /mti/

kerül sor, november végén [illegible]
ják rendeltetésének az uj székházat./mti/

bb. 47. az aluminium felhasználásának széleskörü lehetőségeit vitatták meg a villamosipari szakemberek győri tanácskozásán

vid hné/szf/gy/bs 1966. október 25.

[illegible] központ és a magyar

Ma éjjel meghalt Krausz Simon, a hires bankár

— *Az Est tudósítójától* —

Mára virradó éjszaka hónapokig tartó betegeskedés után meghalt a Siesta Szaatóriumban a magyar gazdasági életnek egyik legérdekesebb, legtehetségesebb és legszínesebb munkása, akinek neve néhány évvel ezelőtt még a nábobok közé tartozott: *Krausz* Simon. 68 éves volt, a magyar tőzsde egykori »fejedelme,« akit néhány évvel ezelőtt szintén nem kímélt meg a gazdasági hanyatlás, de ellentétben másokkal, *ő továbbra is a legnagyobb lelkesedéssel és odaadással dolgozott* és bár hatalmas vagyonát elvesztette, végig a legnagyobb magyar fináncтehetségek között emlegették nevét.

Küzdelmek, sikerek

Krausz Simon egyszerű szegény szénkereskedő fia volt. Két testvérével, Pállal és Izidorral a nagy nehézségek között végezte el tanulmányit. Apja krajcáros gondokkal küzködve nevelte fel gyermekeit. Simon már a középiskolában kitünt, mindig ő volt a legjobb tanuló és amikor az akkor megnyilt kereskedelmi akadémiára iratkozott be, rövid idő alatt ott is a legelső diákok közé küzdötte fel magát.

Tizenhétéves korában tette le az érettségit és azonanl bekerült a báró Schossberger bankházba. Húsz éves alig volt, amikor a bank tőzsdei diszponenssé nevezte ki és ettől az időtől kezdve már a bank megbizásából önálló ügyleteket kötött.

A főváros pénzügyi körei hamarosan felfigyeltek a fiatal tőzsdés pénzügyleteire. Mindig optimista volt és *mindig hosszra spekulált*. Amikor a Schossberger-bankház összeomlott, Krausz Simon a *Bettlheim Mór* céghez került. Karrierjének itt vetette meg alapját.

Még fiatalember volt, amikor a Bettelheim cég társtulajdonosnak hívta meg és ettől az időtől kezdve a cég neve is *Krausz és Bettelheim lett*. Évekkel később Bettelheimék kiváltak a cégből, Krausz Simon egyedüli tulajdonos lett, míg később az *Angol Magyar Bank* vezérigazgatójává választotta.

Néhány év után a nyughatlan vérű fináncember kilépett innen, megalapította a *Krausz Simon* bankházat, amely azonban a gazdasági dekonjunktúra idején tönkrement.

Felemelt fejjel viselte a csapást, elárvereztette Stefánia úti villájának értékes műtárgyait, hogy megbízóit a lehetőség szerint kielégítse, majd fiával, Krausz György mérnökkel exportvállalatot alapított. A legutóbbi időkig ezt a vállalatot vezette és még betegágyából is különféle exportügyletekben intézkedett.

Krausz Simon nevét az is ismertté tette, hogy nagy adományokat juttatott közérdekű és emberbaráti intézményeknek. Egyik áldozatkész támogatója volt a Szépművészeti Múzeumnak.

Sokat áldozott írók és művészek támogatására. Alig volt író, zenész, festő, szobrász, aki ha kéréssel fordult hozzá, ne kapott volna tőle segítséget.

A régi tőzsdén

Krausz harminc évvel ezelőtt a tőzsde »mágnáscsoportjának« volt korlátlan irányítója. Ebben a csoportban *magyar, lengyel, angol, francia és osztrák arisztokraták* vettek részt és ez az arisztokrata csoport Krausz Simont bízta meg a tőzsdeügyletek lebonyolításával. Óriási összegeket forgalmazott a mágnáscsoport nevében Krausz, aki ilyen módon befolyásolta a tőzsdét és irányította a spekuláció játékát.

Pénzügyi és társadalmi téren elért szolgálataiért *sem kitüntetést, sem rendjelet nem várt, nem kért, de büszke volt a magyar nemességre*, amit I. Ferenc József király adott neki az *érdi* előnévvel. Gróf *Tisza* István is személyes barátságával tüntette ki és őt bízta meg 1918 nyarán annak a gazdasági tervezetnek elkészítésével, amely hivatott lett volna a háború befejezésével az országot átvinni a béke munkájára.

KRAUSZ SIMON

Krausz Simon elkészített tervezetét azonban már végrehajtani nem lehetett. Miként gróf *Tisza* István, úgy *Vass* József is baráti köréhez kapcsolta Krauszt, aki Vass József sok emberbaráti akciójában vett részt. Mindig nagy összegeket ajánlott fel olyan célokra, amelyeket Vass József támogatott.

Külföldi pénzügyi kapacitások, francia, angol, olasz vezető bankok vezéregyéniségei mind elismerték Krausz Simon kiváló tudását és például Hjalmár *Schacht*, a német birodalmi bank elnöke *a legutóbbi időkig is kitüntette barátságával*. Legutoljára, mikor már mint a német birodalmi bank elnöke Budapesten tartózkodott *Schacht, meg is látogatta Krausz Simont*.

Betegsége, halála

Néhány évvel ezelőtt az ő vállalatát sem kerülte el az a gazdasági összeomlás, amely végigkísérte egész Európát. Krausz Simon azonban az utolsó pillanatokig kitartott gazdasági elvei mellett. *Hosszra spekulált most is*, de a besz kerekedett felül és rengeteg hatalmas vállalattal együtt az ő vállalata is összeroppant.

Krausz első gondolata az összeomlás után azok a *kisemberek voltak*, akik vagyonukat rábízták. Azonnal úgy intézkedett, hogy üzletfeleit ki kell elégíteni. Amikor készpénzvagyona már nem volt elegendő, felosztatta stefániaúti háztartását, az épületet eladta a felhalmozott műtárgyakat elárvereztette. Az árverésen befolyt összeget teljes egészében kisemberek kártalanítására fordította.

A gazdasági összeomlás beteggé tette Krausz Simont. Az izgalmak megtámadták szívét. Betegágyán kezdte meg emlékiratainak megírását; a vaskos kötet néhány hónappal ezelőtt jelent meg s a könypiac egyik érdekes eseménye volt.

Betegségét az utóbbi években két tragikus esemény súlyosbította. Néhány évvel ezelőtt *idősebb fia Ausztriában öngyilkos lett*. Tragikus véletlen, hogy a szerencsétlen fiatalember holttestét Ausztriából Budapestre egy tehervagónban *Peller* György ujságíró kísérte, ugyanaz a fiatal hírlapíró, aki a mult hét szerdáján a hajdúszoboszlói repülőgép-katasztrófa alkalmával életét vesztette. Két évvel ezelőtt felesége szintén tragikus hirtelenséggel halt meg és ez a két csapás egyre erősödő szívbaját csak súlyosbította.

Karácsony első napján orvosai tanácsára szanatóriumba szállították.

Régi barátai hiven felkeresték s szobája nagy közgazdasági viták színhelye volt naponta. Hallgatóinak elbeszélte színes, merész, új terveit, mert dús fantáziája és friss beszélőképessége utolsó percéig nem hagyta el.

Orvosai azonban tudták, hogy *menthetetlen*, krónikus szívizomelfajulása volt és tudták, hogy egyre veszedelmesebbé váló szívgyengesége minden pillanatban végezhet vele.

Ez a pillanat *ma éjszaka ¾1-kor következett be. Krausz* Simon aludt, amikor az ápolónő arra lett figyelmes, hogy hirtelen felesuklik és egy pillanattal később, amikor orvos sietett a szobába, csak annyit tudtak megállapítani, hogy már nem él.

Halála a reggeli órákban teredt el a főváros társadalmi és pénzügyi köreiben, ahol — bár régóta számoltak ezzel — megérdemelten mély, őszinte részvétet keltett.

Három hadnagy lázadást szitott Mexikóban

Mexico City, augusztus 18

(Az Est és a United Press tudósítójától)

San Luis Potosi tartományban ismét zavargások törtek ki. A felkelés élén három hadnagy áll, aki már a *Cedillo*-féle felkelésben is résztvett, de

kegyelmet kapott.

A kormányt nem nyugtalanítják a zavargásról érkező hirek, mert

csak kisebb csoport lázongásáról van szó.

Hivatalos jelentést adtak ki, amely szerint a nyugalom és a rend hamarosan helyre fog állni.

Svájciak látogatása Magyarországon

— Az Est tudósítójától —

A félévi idegenforgalmi statisztika bizonyos visszaesést mutat fel, de augusztusra újra kitették a *megtelt* táblát Budapest kapujára. Ebben az évben *augusztus lesz az idegenforgalom szempontjából a legjobb hónap.*

Nagy jelentősége van a svájciak látogatásának. Theodor *Ottiger* Luzern város tanácsnoka és a *Liedertafel Luzern* elnöke vezetésével közel *száz főből álló társaság érkezett Magyarországra.* Nemcsak Budapestet nézték meg, hanem Bábolnára is ellátogattak, — a társaság tagjai közül ugyanis sok a lószakértő — majd *Esztergomot, Szolnokot, Debrecent, Bugacot, Mezőkövesdet* és *Egert* tekintették meg.

Tegnap banket volt, amelyen megjelent dr. Maximilian *Jaeger* svájci követ, *Praznovszky* Iván, a svájci magyar kereskedelmi kamara elnöke, *Kienast* svájci főkonzul, *Trösch* Frigyes, a kamara alelnöke és a svájci Magyar Egyesület elnöke és még többen. *Ottinger* tanácsos Svájc és Magyarország meleg baráti kapcsolatát emelte ki és reményét fejezte ki, hogy a két ország összeköttetése úgy társadalmi, mint gazdasági tekintetben ki fog mélyülni. *Jaeger* követ a svájci és magyar barátság fontosságát méltatta. A Liedertafel Luzern tagjai svájci dalokat adtak elő.

SZENT ISTVÁN EMLÉKBÉLYEGEK

— *Az Est tudósítójától* —

A hivatalos lap mai számában jelent meg a kereskedelmi miniszter rendelete *a feláras Szent István emlékbélyegek forgalombabocsátásáról.* A Szent István ünnepségek alkalmából százszázalékos felárral 6, 10, 16, 20, 32, 40 és 50 filléres emlékbélyeget hoznak forgalomba. Valamennyi bélyeg *Diósy* Antalnak, a kiváló fiatal festőművésznek tervei nyomán készült. A 6 filléres értékjelzésű bélyeg: Szent István a *térítő*, a 10 filléres a *győzedelmes* Szent István, a 16 filléres Szent István *ítélőszéke*, a 20 filléres Patrona Hungariae, a 32 filléres Szent István *udvara*, a 40 filléres Szent István és *családja*, végül az 50 filléres Szent István *halála*. Valamennyi rajz kitűnően sikerült. A bélyegek augusztus 12-től december 31-ig névértékükben érvényesek. Érvényességük január 1-től megszűnik.

Kikötősztrájk fenyeget Franciaországban

Párizs, augusztus 18

(Az Est külön tudósítójától)

A marseillei kikötőmunkások ügyében, akik nem akartak *túlórázni és vasárnap is dolgozni*, legutóbb *döntőbírói határozattal* megegyezés történt és a kikötőmunkások *kedden a régi keretek között kezdték meg újra a munkát*. Szerda délután azonban *újra vonakodtak a döntőbírói határozatnak megfelelően túlórázni és éjjel is dolgozni*. A munkaadók most nem hajlandók addig tárgyalásokba bocsátkozni, amíg a munkások be nem tartják a döntőbírói határozatot, mire a marseillei kikötőmunkások szakszervezete azzal fenyegetőzik, hogy *a többi földközitengeri kikötőre is kiterjesztik a mozgalmat*. Szerdán este a munkaügyi minisztériumban *egyeztető* bizottság ült össze, de nem kerülhetett sor tárgyalásokra, mert *a marseillei kikötői munkaadók nem képviseltették magukat*. Igy a munkaügyi miniszter rövid beszédben csak *a tárgyalások felvételére* szólíthatta fel a munkaadókat és megígérte, hogy *gondoskodni fog a tárgyalások normális menetéről*. Mindenesetre még mindig nagy a feszültség a munkaadók és a kikötőmunkások között. *(T)*

A kormányzó felesége a német flotta ünnepi felvonulásán Kielben és Helgolandon

Berlin, augusztus 18
(Magyar Távirati Iroda)

Horthy Miklósné a kieli flottaparádé alkalmával kíséretével együtt szintén hajóra száll, hogy a kormányzó kíséretében jelen legyen a német haditengerészet ünnepi felvonulásán.

Minthogy azonban a kormányzó kíséretével nemcsak a díszfelvonuláson lesz jelen, hanem résztvesz a felvonuláshoz csatlakozóan tiszteletére rendezett flottatagyakorlaton is, a kormányzóné a maga külön kíséretével a rendelkezésére bocsátott »Patria« nevű motorhajón nézi végig a díszfelvonulást s ugyanezen a hajón teszi meg az utat a több mint száz kilométer hosszú Vilmos császár csatornán át a kieli öböltől az Elbáig és onnan — kedvező idő esetén — a hamburgi öblön keresztül Helgolandig.

ELSWORTH EXPEDÍCIÓJA ELINDULT A DÉLI SARKRA

Newyork, augusztus 18
(Az Est és a United Press tudósítójának kábeljelentése)

Lincoln *Elsworth*, az ismert amerikai délsarki kutató befejezte újabb expedíciójának előkészületeit,

Wyattearp nevű hajója ma kifutott a kikötőből, hogy a Déli Sarkra induljon.

Elsworth magával viszi feleségét is, de elkíséri tudományos felfedező útjára Sir Robert *Wilkins* angol sarki kutató is. A hajó fedélzetén két repülőgép van, amelynek segítségével a sarkkutató meg akarja állapítani, vajjon a Viktóriaföldnek az eddig feltárt területén kívül van-e folytatása a Fokföld irányában. A hajó legközelebbi állomása *Capetown* lesz, onnan indulnak a sarkkutatók tovább, hogy felkutassák a Déli Sarknak eddig még nem ismert területeit és folytassák tudományos munkájukat az úgynevezett Enderly-földön. Elsworth ezen az útján természetesen nem hagyja figyelmen kívül azt a szempontot sem, hogy megállapítsa, *milyen nyersanyagokat lehetne az Egyesült Államok ipara számára hasznosítani.*

Ha belei el vannak dugulva és gyomra rossz, úgy folyamodjék azonnal a természetes »Ferenc József« keserűvízhez, mert ez már csekély alig egy pohárnyi mennyiségben is gyorsan, biztosan és mindig kellemesen tisztítja ki az emésztés útjait s jó étvágyat és friss közérzetet teremt. Kérdezze meg orvosát.

CSILLÁRT METEOR csillárgyárban vásároljon

Részletre is! Kérje most megjelent árjegyzékünket

3+1-lángú ebédlőcsillár P 14.80
Termofor ..... P 8.50
Villanyvasaló P 6.50

Üzleteink:
Podmaniczky ucca 27
Váci ucca 2
József körút 44
Vámház körút 11
Erzsébet körút 15
Margit körút 50

Elárusítóhelyek vidéken:
Pécs
Miskolc
Eger
Debrecen
Szeged
Győr

ABBAZIA
HOTEL-PALACE-BELLEVUE
Utószezónárak e hó 25-től. Tengeri szobák 50 lirától kezdve. Képviselet IV., Váci ucca 27. szám. (Piarista palota). Telefon 184-603. Olasz Bank fiók

Ideális fürdőélet ABBAZIÁBAN
Eden és Quisisana szállodák részére szobarendeléseket korszerű árakon felvesz: Sterk Imre, a C. I. T. olasz hivatalos menetjegyirodában, VI., Andrássy út 29. Tel. 119-493.

Megkezdődött Koburgban a nemzetközi frontharcos konferencia

— Az Est tudósítójától —

Az Állandó Nemzetközi Frontharcos Bizottság Coburg Gotha herceg elnökletével Kóburgban

a mai napon kezdte meg háromnapos konferenciáját.

Az értekezleten 15 nemzet frontharcos szervezetei vesznek részt kiküldöttek útján.

A magyar frontharcosokat a nemzetközi értekezleten vitéz gróf Takách Tolvay József, a Frontharcos Szövetség elnöke képviseli, ki segédtisztjének, De Sgardelli Caesar ny. alezredesnek kíséretében tegnap este érkezett Kóburgba. A magyar kiküldötteket a vasútállomáson a német frontharcosok ünnepélyes fogadtatásban részesítették.

Az értekezlet tárgysorozatán több általános érdekű szervezeti kérdés szerepel, melyek közül egyik-másik a magyar frontharcosokat közelebbről érinti.

HAJNALIG TÁRGYALT A MINISZTERTANÁCS

A berlini út után folytatják a reformtervek megvitatását

— Az Est tudósítójától —

Tegnap volt a sorozatos minisztertanácsok *hatodik napja.* A kormány tagjai délután félötkor ültek össze a hatodik minisztertanácsra *Imrédy* Béla elnökletével és *hajnalig tanácskoztak.* A kormány őszi munkaprogramjának alapjául szolgáló irányelvek, tervek és javaslatok hatalmas tömegét nem tudta kimeríteni a tegnapi utolsóra tervezett minisztertanács sem. Mint *Az Est* jól tájékozott helyen értesül, a tegnap éjszakai minisztertanácson *a pénzügyi tárca körébe tartozó intézkedéseket, főként*

az adóreformterveket

tárgyalták le. Tegnapelőtt már foglalkozott a minisztertanács a pénzügyi kormány tervezett intézkedéseivel, de a pénzügyminisztériumban is olyan nagy az előkészítés alatt lévő anyag, hogy a tervezett intézkedések egyrészével a tegnapi minisztertanács foglalkozott. Ezek közül különösen kiemelkednek *a hitelügyi kérdések,* amelyeket pontról-pontra letárgyalt a minisztertanács. Igy is még számos olyan pénzügyi természetű kérdés maradt hátra, amellyel a minisztertanács most nem foglalkozhatott.

Tegnap éjszaka került sor a *földmüvelésügyi tárca különböző reformterveinek tárgyalására.*

Főként a földbirtokpolitikai problémákkal foglalkoztak a kormány tagjai

és megvitatták a *kishaszonbérletek szaporításának, a tagosítás és telepítés kérdésének részleteit is.* A minisztertanács rövid vacsoraidő megszakítással

hajnali félnégyig tartott.

A kormány tagjai a miniszterelnökségi palotában vacsoráztak és asztalbontás után rögtön folytatták tanácskozásaikat. Nem került sor számos olyan szociális kérdés megvitatására, amelyek szervesen beleilleszkednek az ötéves tervbe. A kereskedelmi tárca nagy útépítési programjának megvitatása is hátra van, úgyszintén a kultusztárcának is vannak olyan tervei, amelyeket még nem tárgyalhatott le a minisztertanács. Éppen ezért úgy határoztak, hogy

a berlini út után még két minisztertanácsot tartanak, még pedig augusztus 30-án és 31-én.

Ilyen módon az eredetileg négy napra tervezett sorozatos minisztertanácsok éppen kétszer annyi ideig, *nyolc napig* tartanak. Augusztus 30. és 31-én úgy, amint a sorozatos minisztertanácsok első négy napján, reggeltől késő estig marad együtt a Sándor palotában a kormány, de úgy határoztak, hogy ha kell, *mind a két napon hajnalig is együtt maradnak és végleg letárgyalják a nagy munkaanyagot.*

Noha már hajnal volt, amikor *Imrédy* Béla miniszterelnök a minisztertanácsi teremből megánlakására ment, *ma már kora reggel féltízkor irásztalánál dolgozott és referenseket fogadott.* Tíz órakor *Kozma* Miklós volt belügyminisztert fogadta a miniszterelnök, később vitéz *Rátz* Jenő honvédelmi miniszter, utána pedig *Kánya* Kálmán külügyminiszter jelent meg *Imrédy* Bélánál.

Harc az alvilág ellen! A G-rendőrség küzdelme a gengszterekkel!
A világ leghatalmasabb gengszterfilmje
A REND KATONÁI MAN
Rendezte: William Keighley
James CAGNEY Ann DVORAK Margaret
Warner Bros.
Premier pénteken
Royal Apollo

Mint egyik tojás a másikhoz...

— Az Est tudósítójától —

Ma délelőtt a rendőrségen újból foglalkoztak *Harangvölgyi* Lajos segédmunkással, aki — mint jelentettük — szerda délelőtt rablótámadást követett el a Honvéd ucca 10. számú házban, ahol *Ábrahám* Rezső pénzbeszedőtől 10.000 pengőt akart elrabolni.

Harangvölgyi ma délelőtt elmondta, hogy

az elmúlt hetek óta mást sem csinált, mint rablási tervekkel foglalkozott.

Harminc pénzbeszedőt kísért a Postatakarékpénztártól bankok és iparvállalatok pénztáráig. Állandóan kereste az alkalmat, hogy mikor rabolhatja ki őket. De mindig közbejött valami és ezért el kellett halasztania a bűncselekmény elkövetését egészen szerdáig, amikor alkalmasnak vélte az időpontot és *homokzsákkal leütötte Ábrahám Rezsőt.*

Délelőtt szembesítették Harangvölgyit *Komlós* Lipót ékszerésszel, akit, mint emlékezetes, néhány héttel ezelőtt ismeretlen tettes a Ráday ucca 1. szám alatt lévő ékszerboltjában leütött, nyilván azzal a szándékkal, hogy kirabolja.

Komlós a mai szembesítés során *felismerni vélte* Harangvölgyiben támadóját. Amikor kihallgatták, elmondta az ékszerész, hogy *százszázalékosan nem meri állítani, hogy Harangvölgyi ütötte le, de az biztos, a hónvéduccai rabló úgy hasonlít az ő támadójára, mint egyik tojás a másikra.*

Harangvölgyi *tagadja* a Ráday uccai rablást. A nyomozás folyik.

Lord Chilston nyugalomba vonul

London, augusztus 18

Nagybritannia moszkvai nagykövete, lord *Chilston* január elsejével nyugdíjba megy és átadja helyét Sir William *Seeds*-nek, aki legutóbb Nagybritannia braziliai nagykövete volt. Lord Chilstont Magyarországon is igen jól ismerik, mert mint Anglia követe, hosszú esztendőket töltött Budapesten. Felesége, aki a művészetek nemeslelkű pártfogója, magyarországi tartózkodása alatt a művészek áldozatkész barátjának bizonyult mindig.

Agyonőtte magát egy gyerekgondozónő

— Az Est tudósító —

Ma délelőtt a Szent Imre városban, a balatoni országút mentén, a *rétről revolverdörrenést hallottak.* Amikor a hang irányába siettek a járókelők, *halott nőt találtak.* Azonnal értesítették a XI. kerületi rendőrkapitányságot, ahonnan rendőri bizottság ment ki. Egyelőre csak annyit tudtak megállapítani, hogy *Szilágyi* Julia, 43 éves gyermekgondozónő öngyilkosságot követett el.

mok kötelesek a különböző filatelista-szövetségek blokk-igényeit kielégíteni. Ez a határozat csak hasznára válhatik a magyar blokkoknak. A külföldi államok szövetségei gondoskodni fognak afelől, hogy a magyar blokkok a külföldi gyűjtők kezébe kerüljenek. Rendes árban. Egy-egy szép blokk pedig arra serkentheti a külföldi gyűjtőt, hogy megkezdje a magyar bélyegek gyűjtését. Ez a filatélia legszebb célja és legjobb eredménye...

*

Már a nagy bélyegkatalógusok is megemlítik, hogy a Ferenc József 80. születésnapja alkalmából kibocsátott magas formájú osztrák bélyegeket (fönt 1830, lent 1910 évszámmal), könyv — illetve offset-nyomás útján hamisították. Nemrég azonban olyan egész boritékok kerültek a kezembe, melyeken a fölragasztott hamis bélyegeket valódi szivességi bélyegzővel látták el. Ezek közül állítólag számos példány került forgalomba. Mivel a hamis bélyegek boritékon, igazi bélyegzővel ellátva, nehezebben ismerhetők fel, ezen jubileumi bélyegek vásárlásánál a legnagyobb elővigyázatossággal kell eljárni, hiszen a hamisítások elég jól sikerültek. Annak idején igen jónevű osztrák bélyegkorifeusok társasága hamisította a jubileumi bélyegeket.

A feláras Szent István emlékbélyegek

Az idei Szent István emlékév augusztusban tartandó nagyszabású ünnepségei alkalmából minisztertanácsi engedély alapján a m. kir. posta által kiadandó 100 százalék feláras Szent István emlékbélyegek tervrajzaira kiírt szűkebbkörű meghivásos pályázat határideje január hó 20-án lejárt.

A benyújtott pályaművek elbírálására összeállított bíráló bizottság január hó 26-án döntött és Diósy Antal festőművész pályamunkáit találta kivitelre alkalmasnak, aki legutóbb Párisban a nemzetközi kiállítás alkalmából a legnagyobb kitüntetésben részesült.

A sorozat 6, 10, 16, 20, 32, 40 és 50 filléres bélyegekből fog állani és mint említettük 100 százalék felárral kerül kibocsájtásra.

A bíráló bizottság megelégedéssel állapította meg, hogy a pályázatra mind művészi felfogás, mind kompoziciók és tárgyi beállítás szempontjából rendkívül komoly munkák érkeztek be, ami nagy haladást jelent a bélyegtervezések terén. Elvitathatatlan érdeme ez kitünő postavezetőségünknek.

A bélyegek tárgyköre Szent István királyunk életének egyes mozzanataiból áll. Értéksorrendben: Szent István térítő munkája, Szent István megvédi országát a külellenségtől, Szent István ítélőszéke, Szent István halála és temetése, Szent István családja, Szent István felajánlja a Szent Koronát Szűz Máriának és Szent István udvara.

A bélyegek a repülő bélyegek téglány alakjában készülnek.

A Bélyeggyűjtő 1938.

<7 képpel 45,197 e

— HIREK —

A Magyar Bélyeggyűjtő Egyesületek Szövetsége

f. é. január 19-én és 21-én folytatólagos tanácsülést tartott *Bobrovniczky Tamás* ny. tábornok, szöv. elnök elnöklésével. *Neuhold Kornél*, a Lehe elnöke beszámolt a *„III. Országos Magyar Bélyegkiállítás"* rendező bizottságának eddigi működéséről és terveiről. Erről t. olvasóinkat lapunk más helyén tudósítjuk. A tanácsülés lelkesedéssel és hálás köszönettel fogadta postavezérigazgatásunknak azt az elhatározását, hogy a III. Országos Bélyegkiállítás alkalmából emlékblokkot bocsájt ki, amivel nemcsak a kiállítás anyagi feltételeit biztosítja, hanem a Szövetségnek anyagi létalapját is megteremti, aminek hiányában eddig a Szövetség tulajdonképeni célját elérni nem tudta. Ez teszi lehetővé elsősorban a magyar bélyeggyüjtők régi vágyának megvalósulását: a *„Bélyegotthon"* létesítését, ami a tanácsülés tárgysorozatának következő pontját képezte. *Neuhold Kornél* bejelentette, hogy a *„Bélyegotthon"* részére máris sikerült VI., Andrássy-út 3. szám alatt, az első emeleten egy tágas, egyesületi céloknak terjedelménél és központi fekvésénél fogva kitünően megfelelő helyiség bérletét biztosítani. A tanácsülés egyhangúan elhatározta a vonatkozó bérleti szerződés megkötését. A helyiséget a Szövetség veszi bérbe és fogja a terv szerint a hét különböző napjain az erre igényt tartó tagegyesületeknek összejöveteleik céljára később megállapítandó hozzájárulás ellenében átengedni. Itt nyer majd elhelyezést a Szövetség irodája, irattára, a könyvtár stb. A *„Bélyegotthon"* május hó folyamán nyílik meg és ezzel a magyar bélyeggyüjtők mindeddig szép álomnak tartott óhaja válik valósággá. A *„Bélyegotthon"* klubszerű berendezésével valódi otthonnak ígérkezik és nyugati értelemben vett egyesületi életet tesz majd lehetővé. Ezután a tanácsülés tárgyalás alá vette a tömeges tagfelvételi kérelmeket, így: a Miskolci Múzeumpártoló Egyesület gyüjtőszakosztályáét, a Magyar Bélyeggyüjtők Országos Egyesületéét, a Kecskeméti Bélyeggyüjtő Egyesületét, a Szolnoki Bélyeggyüjtő Egyesületét, a Rákospalotai Filatelista Asztaltársaságét. Tárgyalta továbbá a tanácsülés a Magyar Filatelisták Klubjának beadványát az 1940-ben tartandó „Bélyeggyüjtő nap" rendezésének elnyerése iránt és a debreceni piarista gimnázium bélyeggyüjtő körének beadványát országos középiskolai bélyegkiállítás kieszközlése iránt. Érdekes részét képezte a tárgysorozatnak a finn és belga szövetségek megkeresése bélyegújdonságoknak egymás tagjai részére való kölcsönös kicserélése iránt. Ezen üdvös megkeresések teljesítésének, hasonlóképen a Nemzetközi Bélyeggyüjtő Szövetség (F. I. Ph.) azon átiratának, hogy a prágai kiállítási blokk csak a nemzetközi szövetség útján szereztessék be, fennálló devizakorlátozásaink útját látszanak állani. — A szövetségi tanácsülés bőséges és fontos tárgysorozata, az elfogadott határozatok megerősítik azt az érzésünket, hogy végre-végre elérkeztünk a magyar filatelia újjáéledéséhez!

*

Csont Ferenc, kiváló tájképfestőművész tagtársunk f. évi február hó 5—20. között képeiből kiállítást rendez a „Nemzetközi Club"-ban (Budapest, Vigadó). Felhívjuk t. olvasóink figyelmét a kiállításra és kérjük, tisztelik meg a kiállítást látogatásukkal.

*

A görög trónörökös házasságának emlékére a már megjelent 3 Drachmás értéken kívül hír szerint még további két bélyeg fog megjelenni 1 és 8 Drachmás értékben.

*

Danzig Schopenhauer-bélyegek kiadására készül.

Diósy Antal
festő

Budapestet, Szigligetet, Debrecent,
Szegedet is ábrázolja művein.

Pogány Ö.Gábor: Diósy Antal kiállítása.
Művészet, 1970. november - 39. lap

HIREK

— **Vitéz leveldi Kozma Dénes halálos autókatasztrófája.** Súlyos csapás érte *Kozma* Miklós titkos tanácsost. Kisebbik fia, *vitéz leveldi Kozma* Dénes, az *I. G. Farbenindustrie* wiesbadeni gyárának tisztviselője, *autószerencsétlenség áldozata lett.* A 22 éves Kozma Dénes mint a 3. honvédhuszárezred karpaszományos őrmestere legutóbb fegyvergyakorlaton volt itthon és e katonai szolgálatának befejezése után gépkocsin igyekezett vissza Wiesbadenbe munkahelyére, amelyet pontos időben akart elfoglalni. Hétfőn este indult el Budapestről. A halálos szerencsétlenség ma reggel az alsóausztriai Amstetten közelében az országúton érte, ahol *gépkocsija nekiment egy fának.* Holttestét és az összezúzott gépkocsi roncsait az arra haladók találták meg. Temetése *pénteken, szeptember 1-én délután félegy órakor* lesz Baracskán, ahol nagyatyja, néhai *Kozma* Ferenc — költői néven *Bárd* Miklós — földi maradványai mellé helyezik örök nyugalomra.

— **Mesébe illő esküvő egy hevesmegyei kisközségben.** Kunmadarasról írja tudósítónk: A napokban ment férjhez *Nagy* Mátyás nagyiványi gazdálkodó 21 éves Margit nevű leánya. A földbirtokos egyetlen gyermeke esküvőjére meghívta az összes rokonokat, jóismerősöket és barátokat. Mintegy *ezer darab meghívót küldtek széjjel* a mult hét közepén. A családi ünnepre seregestől érkeztek a meghívottak, hogy ott legyenek Nagy Margit és *Kis* Miklós hétfalura szóló lakodalmán. Az esküvő és lakodalom *négy nap és négy éjjel* tartott. Az egybegyültek szerdától szombat estig mulattak. Négy nap alatt a vendégek nyolc mázsa kenyeret, ezer liter bort, kétezer üveg szódavizet, 1500 darab baromfit, 300 kg húst és két mázsa gyümölcsöt, valamint nagymennyiségű tésztát fogyasztottak el.

— **Súlyos lúgkőmérgezés** történt ma reggel Pesterzsébeten. *Bizu* Ernőné 28 éves asszony, aki a Csáky-utca 4. számú házban lakik, eddig meg nem állapított okok miatt öngyilkossági szándékból lúgkőoldattal megmérgezte magát. A mentők válságos állapotban szállították a Szent István kórházba.

— **Az ősmagyar motívumú bélyegek.** Kaptuk a következő levelet: *Az Est* 1939. évi augusztus hó 24-iki számában *Diósy* Antal festőművésszel foglalkozó közlemény többek között megemlíti, hogy »*Az ősmagyar motívumú bélyegek még ebben az évben forgalomba kerülnek.*« Ezzel kapcsolatban szíves tudomására hozom a t. Szerkesztőségnek, hogy ez a kitétel *tévedésen alapszik.* Igaz ugyan, hogy az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács kezdeményezésére a magyar posta még az 1938. év elején pályázatot hirdetett magyar népi díszítő elemek ábrázolásával kiadni tervezett, általános forgalmú bélyegekre és bár a folyó évi június hó 22-én megtartott bírálóbizottsági ülésen a pályázat bíráló bizottsága *Diósy* Antal festőművész errevonatkozó pályaműveit jutalommal díjazta, *ezek kivitelére azonban sor nem került.* A felsorolt bélyegek helyett a magyar posta folyó évi június hó 21-én »Koronás-Templomos« ábrázolásokkal új általános forgalmú bélyegsorozatot bocsátott ki. Igy ugyancsak általános forgalmú bélyegeknek beszerzett, a magyar népi díszítő elemeket ábrázoló bélyegtervrajzok felhasználására közeljövőben sor nem kerülhet. Budapest, 1939. évi augusztus hó 28-án. Dr. *Kuzmich* s. k., a m. kir. posta vezérigazgatója.

— **Gyászrovat.** *Maurer* Armand gyógyszerész elhúnyt. Temetése e hó 30-án délután ½4 órakor lesz a kerepesiúti temető halottasházából a róm. kat. egyház szertartásai szerint.

— **A szórakozott diktátor.** Metaxas tábornok, Görögország diktátora, aki híres a szórakozottságáról, legutóbbi szemleútján a görög szigettenger egyik hadikikötőjébe érkezett. A parancsnok büszkén rámutatott az aznap leszállított legújabb típusú hidroplánra és megkérdezte Metaxas tábornoktól, hogy nem akarná-e közelebbről megszemlélni a gépet?

— Nemcsak hogy meg akarom nézni, hanem vezetni is akarom! — mondta a tábornok, azzal már be is szállt a hidroplán pilótaülésébe és oldalán a kikötő parancsnokával, a magasba szállt.

Félórai repülés után Metaxas, aki világviszonylatban is *kiváló pilóta,* kezdett leereszkedni a magasból. A parancsnok döbbenten látta, hogy a tábornok *a vizirepülőgépet,* amelynek kerekei természetesen nem voltak, a *szárazföld repülőtere felé vezeti.*

— Talán mégis jobb lenne ezzel a géppel a tengeren leszállani — kockáztatta meg a parancsnok.

A szórakozott diktátor hirtelen ismét a magasba kapta a gépet és néhány perc mulva a hidroplán a legsimábban leereszkedett a tenger sima tükrére.

Kiszállás előtt Metaxas tábornok megköszönte a kikötő parancsnokának a figyelmeztetést.

— Igazán nem is tudom, hogy történt a dolog, — mondta a diktátor — pedig ilyen esetben nem szoktam soha szórakozott lenni... — azzal nyugodtan kilépett a repülőgépből egyenesen a tengerbe és elmerült a hullámokban. Úgy kellett kiemelni.

— **Orvosi hír.** Dr. *Marberger* Sándor rendelését megkezdte. VII., Damjanich-utca 23.

— **Felsőkereskedelmi iskolai tanárok szünidei továbbképző tanfolyama.** Dr. *Hóman* Bálint m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter a könyvvitel-, levelezés-, jog-, közgazdaságszakos felsőkereskedelmi iskolai tanárok részére Budapesten kéthetes szünidei továbbképző tanfolyamot szervezett. A tanfolyamot augusztus hó 16-án dr. *Dengl* János egyet. nyilv. r. tanár, a Gazdasági Szaktanárképző Intézet tanulmányi tanácsának ügyvezető alelnöke nyitotta meg. A tanfolymon több mint száz felsőkereskedelmi iskolai tanár vett részt. A hallgatóságot *Andreics* Jenő, *Blahó* Ede, *Csongor* Rezső, *Éber* Antal, *Erődi-Harrach* Béla, vitéz *Gyulay* Tibor, *Heller* Farkas, *Horn* József, *Imre* Sándor, *Judik* József, *Kemény* János, *Koós* Zoltán, *Kováts* Ferenc, *Kresz* Károly, *Kuntner* Róbert, *Kislégi Nagy* Dénes, *Nizsalovszky* Endre, *Nyárády* József, *Osztie* Zoltán, *Raith* Tivadar, *Schranz* András, *Strobel* Ernő, *Takács* Károly, *Theiss* Ede, *Tonelli* Sándor, *Urbányi* János és *Zwierina* Jenő előadók tájékoztatták a gazdasági élet és a gazdaságtudományok legújabb fejlődéséről, valamint a hallgatóságot érdeklő pedagógiai kérdésekről. A tanfolyam hallgatósága továbbá délutáni kirándulások keretében számos gazdasági intézményt és üzemet tekintett meg. A tanfolyamot augusztus 29-én dr. *Dengl* János egyet. nyilv. r. tanár zárta le.

— **Borzalmas leletre** bukkantak tegnap este Rákosszentmihály és Pestújhely között egy árokparti telefonoszlop tövében. Félig meztelenül, összegörnyedve egy 15 éves fiú hullája feküdt a földön. A titokzatosnak látszó haláleset ügyében a rendőrség megindította a nyomozást.

— **Bajtársi találkozó.** A volt m. kir. 5-ös honvédlovashadosztály (1, 6, 7, 8-as honvédhuszárezredek) Bajtársi Köre szeptember hó 2-án, szombaton este 7 órakor bajtársi összejövetelt tart a »Makkhetes«-féle vendéglő helyiségében, VII., Rottenbiller-utca 52.

x **A közeledő iskolaidény** alkalmából a Kristóf-téri Szénásy Gyula cég lapunk más helyén fordul a t. szülőkhöz és felhívja figyelmüket magyaros intézeti fiú- és leányruháira és kabátjaira. Mint hosszú évtizedek óta a cég vezérelve ezúttal is: minőségárut — olcsón.

Chamberlain a felelős

Pálóczi Horváth György könyve

Ennek a kitünő politikai könyvnek az ad most különös, szinte tragikus érdekességet, hogy közvetlen folytatását éppen ezekben az órákban éljük át. Az angol külpolitika utolsó három évét öleli fel, egészen a danzigi válság kezdetéig. Becsukjuk a könyvet és elővesszük a legújabb napilapokat, amelyek szervesen folytatják. Az olvasók nagyrésze másképpen fogja a napilapok jelentéseinek értelmét és mélyebb összefüggését látni, ha előzőleg elolvasta Pálóczi Horváth György mély külpolitikai felkészültséggel, bátor kritikai szellemmel, ragyogó előadóművészettel megírt munkáját.

Pálóczi választ ad az utóbbi időben egyre gyakrabban feltett kérdésre: mi az oka Anglia bizonytalan, következetlen, gyakran szinte valószínűtlen külpolitikájának, melyet az utolsó három év válságaiban követett? Pálóczi tétele ez: Chamberlain, mint a demokratikus Anglia irányítója, nemcsak a demokratikus, hanem az angol érdekeket is rosszul képviselte.

Letért a kollektív biztonság politikájáról, helyébe az egyes államoknak adott garanciák rendszerét vezette be — és azután sorra elhanyagolta, sőt sok esetben megszegte ezeket a kötelezettségeket. Nem a demokrácia és nem is Anglia nagy érdekeit szolgálta, hanem az angol konzervatív párt egyik legreakciósabb klikkjével szoros együttműködésben, a brit plutokrácia osztályérdekeit azonosította az angol nép érdekeivel. Emiatt kellett nemcsak a demokrácia ügyének, hanem a Britbirodalomnak is évről-évre a legsúlyosabb sérelmeket elszenvednie.

Drámaian izgalmas elemzést és beszámolót ad Pálóczi azokról a történelmi eseményekről, amelyek e politika hatása alatt az utóbbi években egész Európát megrázták. Az elméleti fejtegetések illusztrálásaként időnkint helyszíni beszámolót közöl azokról a nagy eseményekről, amelyeknél mint ujságíró jelen volt. Könyve lélegzetelállító olvasmány és amellett fontos kézikönyv a mai események megértéséhez.

(B. Gy.)

Romlott liszt 60 embert mérgezett meg Nagytétényben

— Az Est tudósítójától —

Hatvanra emelkedett azoknak a száma, akik a tegnapi nap folyamán különböző ételekben felhasznált lisztől

súlyos mérgezést

szenvedtek Nagytétény községben. A megdöbbentő tömegmérgezés, amelyről *Az Est* számolt be először, a Baross Gábor telepen történt. Itt egy kilenctagú család szenvedett súlyos mérgezést a rossz lisztből készült palacsintától. Valamennyiüket kórházba vitték és állapotuk még mindig súlyos.

Alig kezdték meg a hatóságok a vizsgálatot annak megállapítására, hogy mi okozta a tömegmérgezést, újra csengett a budafoki mentők telefonja. Dr. *Bálint* Jenő tétényi körorvos hívta a mentőket *a nagytétényi napközi otthonba, ahol*

harminc gyermek szenvedett mérgezést.

A mentők tesületileg vonultak ki a napközi otthonba dr. *Vásárhelyi* László körorvos vezetésével. Az orvosok megállapították, hogy *a gyermekek valamennyien mérgezést szenvedtek.* Ugyanabban az időben

még tíz helyre

mentek ki a mentők a megbetegedésekhez. Mindenütt ételmérgezés történt. Voltak a mérgezésnek súlyos áldozatai is. Igy *Pözsér* Erzsébet 6 éves, *Wittmann* Margit 6 éves, *Csehi* Erzsébet 7 éves és *Bali* Ferenc 8 éves gyermekeket *súlyos állapotban kellett beszállitani a kórházba.* A mentők azután

még 11 nagytétényi lakoson végeztek gyomormosást

és a mentőállomást szinte kórházzá kellett átalakítani. A helyszínre orvosokból és rendőrökből álló bizottság szállott ki. A vizsgálat során megállapítást nyert, hogy

romlott liszt

okozta a megbetegedéseket, amelyeknek eddig Nagytétényben 60 áldozata van. A lisztet az összes családok egy helyről vásárolták. *Hogy hol, azt eddig még nem tudni.*

Az Est munkatársa ma reggel beszélt dr. *Bálint* Jenővel, a község körorvosával. A körorvos véleménye szerint a lisztet

vidékről szállíthatták a községbe.

A hatósági vizsgálat most kiterjed a vidékre is. Felülvizsgálják a malmokat és szigorú büntető eljárás indul az ellen, aki romlott lisztet szállított a községbe.

— **Beszédhibák javítása.** A Hibásbeszédüek Állami Intézete (Budapest, VIII. ker., Festetics-utca 3. szám) idei első féléves beszédjavító tanfolyamára a vizsgálat és a felvétel szeptember 1-től 10-ig történik. Jelentkezés d. e. 10-től 1-ig és d. u. 4-től 6 óráig. Felvétetnek dadogók, hadarók, pöszebeszédüek, halló némák stb. Az oktatási időszak a lehetőség szerint úgy van beosztva, hogy amellett ki-ki napi teendőit végezhesse. Vizsgálatot tart és tanáccsal szolgál az igazgatóság egyébként egész éven át naponta d. e. oly értelemben, hogy az észlelt beszédbeli hiba leszoktatása érdekében mi a követendő eljárás a szülők és hozzátartozók részéről. Levélbeli érdeklődésre válaszbélyeg csatolása mellett is tájékoztat az igazgatóság.

— **Teherdarabáruk háztól-házig való fuvarozása.** A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága közli, hogy 1939. év szeptember hó 1-től való hatállyal elvállalja 5000 kg-on aluli mennyiségű teherdarabáruknak háztól-házig való fuvarozását és pedig az alábbi viszonylatokban: Budapestről Dunaremete—Magyaróvárra, Győrre, Komáromra (Komárom jobbpart, Komárom balpart), Esztergomra, Dunaföldvárra, Paksra, Kalocs-Foktőre, Fadd-Tolnára (helyben), Fadd-Tolnára (átmenetben Szekszárdra való rendeltetéssel), Bajára, Mohácsra (Mohács város, Mohács vasút), valamint Győrből Budapestre. Részletes felvilágosítás az érdekelt szolgálati helyen tudható meg.

Árva Rózsika

nagy árvasága és érdekes pere a kincstár ellen

— *Az Est tudósítójától* —

Különös és fogas jogi problémát döntött el most a kúria *Térfi* Dezső-tanácsa. A kúriai ítélettel egy hat év óta húzódó, hat bírói fórumot megjárt per sorsa jutott nyugvópontra.

Még 1926 tavaszán történt, hogy Csepelen, az egyik kincstári tulajdont képező raktárban *robbanás* történt. A detonáció ereje olyan nagy volt, hogy messze körzetben megremegtek a falak, betörtek az ablakok, sőt a kevésbé szilárd épületek összeomlottak. A robbanás színhelyétől nem messze tartózkodott nagyanyjánál egy 8 éves kislány: *Árva* Rózsi. A légnyomás a gyermeket úgy a földhöz vágta, hogy

súlyos idegmegrázkódtatást és idegbénulást szenvedett,

jobbkezét és lábát ma is alig tudja használni, ezenkívül még *más súlyos idegszimptómák* is mutatkoznak nála.

A baleset után édesanyja, Árva Ferencné különböző fórumoknál járt panaszra s kérte, *fizessék meg az ápolási költségeket s támogassák gyermekét,* akinek munkaképessége csökkent s előreláthatóan soha sem lesz teljesen egészséges, munkabíró ember. Az anya fáradozása nem járt eredménnyel s miután évekig eredménytelenül járta a hivatalokat, a budapesti Ügyvédi Kamarához fordult segítségért. A Kamara pártfogó ügyvédet jelölt ki részére: dr. *Szitár* Endre személyében, aki

kártérítési pert indított a kincstár ellen.

A keresetben az anya előadta, hogy a robbanás okozta balesetért a kincstár felelős és ezért kártérítéssel tartozik. Kérte a bíróságot, kötelezze a kincstárt havi 30, a gyermek tizennyolcéves korától pedig *havi 80 pengő* kártérítés fizetésére, ezenkívül a leány *férjhezmenési esélyeinek csökkenése címén 5000 pengő megítélését kérte.*

A törvényszék előtt a kincstár képviseletében eljáró jogügyi igazgatóság a kereset elutasítását kérte azzal, hogy a leány balesete, illetve munkaképességének csökkenése és a robbanas között nincs okozati összefüggés. Az orvosszakértő ezzel szemben megállapította, hogy az összefüggés fennáll. A törvényszék a keresetet mégis elutasította azzal az indokolással, hogy

a kereseti igény elévült.

A kincstár ellen indítható kártérítés ugyanis *három éven belül* évül el, kivéve, ha bebizonyosodik, hogy *a kincstár valamely közegének vétkes gondatlanságáról van szó.* Ebben az esetben az objektív kártérítési felelősség alapján 32 éven belül indítható meg a per. Ezt az utóbbit azonban nem sikerült bizonyítani, mert a *vizsgálat sem tudta megállapítani, hogy mi okozta a robbanást.*

A törvényszék ítéletét a tábla, majd a kúria ugyanezzel az indokolással *jogerőre emelte.*

Az elutasító ítéletekbe Árváné jogi képviselője nem nyugodott bele, hanem

perújítással élt.

Keresetében érdekes dolgokat adott elő. Elmondta, hogy a szerencsétlenül járt gyermek apja *a világháborúban eltünt.* A háború befejezése után megindult a holttányilvánítási eljárás, de csak 1934 április 16-án nyilvánították holttá az olasz harctéren eltünt Árva Ferenc postaaltisztet.

— A holttányilvánítási jogszabályok alapelve — érvelt az ügyvéd — hogy

amíg valakit holttá nem nyilvánítanak, addig életben lévőnek kell vélelmezni.

Amikor a baleset történt s évekkel később, amikor a per megindult, Árva Rózsinak tulajdonképpen

nem volt senkije, aki nevében pert indíthatott volna.

Apja halott volt, de mert még nem nyilvánították holtnak, életbenlevőnek kellett tartani, anyja pedig *csak természetes és nem törvényes gyámja volt,* tehát ő sem perelhetett, mert ehhez nem volt meg a törvényes jogcíme. Törvényes gyám ugyanis csak akkor lesz az anya, ha a gyámhatóság ebben a tisztében őt megerősíti. Mindaddig, amíg az apát holttányilvánító eljárás folyamatban volt, az árvaszék az anyát nem erősíthette meg törvényes gyám. tisztében. Mindebből pedig az következik, hogy a kiskorú gyereknek törvényes képviselője nem volt, pert nem indíthatott s így a kereset megindíthatásának határideje s az elévülési idő is *félbeszakadt, illetve szünetelt.*

A nem mindennapos érveléssel szemben a kincstár képviselője arra hivatkozott, hogy az anya, aki már korábban perelt a gyermeke nevében, ezúttal nem hivatkozhat arra, hogy csak most lett törvényes képviselője gyermekének és így csak most került jogilag abba a helyzetbe, hogy perelhessen.

Most döntött a perben a kúria *Térfi-tanácsa,* amely a leány jogi képviselőjének érvelését magáévá tette. Megállapította, hogy

elévülés nem történt,

illetve az elévülés határideje szünetelt.

A kúriai ítélet alapján az iratok visszakerülnek a törvényszékhez s *most az fog dönteni, mennyi kártérítés jár Árva Rózsinak.*

H. E.

Főfájás, idegesség, hypochondriás állapotok gyakran a legrövidebb idő alatt megszűnnek, ha bélürülésünket reggelenként, éhgyomorra egy kis pohár természetes »Ferenc József« keserűvízzel elrendezzük. Kérdezze meg orvosát!

SIR NEVILLE HENDERSON BERLINI ANGOL NAGYKÖVET CHAMBERLAIN ÜZENETÉVEL MEGÉRKEZIK A BERLIN-TEMPELHOFI REPÜLŐTÉRRE

Nyomozólevelet adtak ki egy álhirlapíró ellen

— *Az Est tudósítójától* —

Hirhedt álhírlapíró kézrekerítésére indult meg ma délelőtt a nyomozás a főkapitányság bűnügyi osztályán. A terézvárosi kávéházak ismert alakja *Baán* Ernő 49 éves álhírlapíró, akit a törvényszéken csalásért és magánokirathamisításért

jogerősen egyévi börtönre ítéltek.

Baán a büntetés jogerőre emelkedése után nem jelentkezett az ügyészség fogházában, mert állandóan arra hivatkozott, hogy

nem épelméjű

és többször elmegyógyintézeti kezelés alatt is állott. Az ügyészség nyomozólevelet adott ki a hatóságok elől bujkáló álhírlapíró ellen és felhívta a rendőrséget, hogy *Baánt* kerítsék kézre. Amint elfogják, nyomban átkísérik az ügyészség fogházába.

Drágul a zsírsertés

— *Az Est tudósítójától* —

A ferencvárosi sertésvásár szerdai felhajtása túlhaladta a 2000 darabot. A forgalom középsúlyú és silány, szedett anyagban igen mérsékelt volt, a kereslet csökkenése folytán ebben a fajtában *1—3 fillérrel leszállították az árakat.* A zsírsertések iránt megélénkült az érdeklődés és a jegyzés a kora délelőtti megállapodás értelmében *3—5 fillérrel emelkedett. Árak* (keddi zárlat): uradalmi zsírsertés 110, szedett 84—106, öreg 78—88, angol tőke 105 fillér kilogramonként élősúlyban.

Budapest Divatváros

— *Az Est tudósítójától* —

A Nőiruhakészítők Országos Szövetsége érdekes mozgalmat indított, melynek célja *Budapest Divatváros* életrehívása. Eddig Bécs továbbította a párisi divatujdonságokat Kelet- és Közép-Európába, most ezt a munkakört a szövetség a magyar divatiparosok részére kívánja biztosítani. A mozgalom nagy ipari, kereskedelmi, idegenforgalmi és valutáris fontosságát mutatja, hogy

eddig csupán Magyarországból 150—200 nőiszabó és divatkellékes kereste fel Bécset,

ahova a különböző országokból ilymódon jelentős mennyiségű valuta áramlott. A szövetség elhatározta, hogy a magyar divatipart művészi és ipari fejlettségénél fogva a környező országok piacain vezető szerephez juttatja. *Modeleket, modelalbumokat, szabásmintákat készít s ezeket mind bel-, mind pedig külföldön terjeszteni és értékesíteni óhajtja.* Az első modelkollekciót és a modelekről készült színes albumot Erzsébet-tér 14. sz. I. 1. számú helyiségében ma délután hat órakor mutatják be a hazai iparosságnak.

Jávor Pál, a
TÖKÉLETES FÉRFI
A szezón első nagy magyar vígjátéka
PREMIER HOLNAP:
ROYAL APOLLO

Ultimátum
KAMARA
Ma premier!
Előadások kezdete: 6, 8, 10 órakor
a legragyogóbb francia filmremek.
Főszereplői:
ERICH von STROHEIM
DITA PARLO
DÉCSI
Óriási siker!
Előadások kezdete: 6, 8, 10 órakor.
Harmónia-film.

•KRÓNIKA•

SZEMÉLYI HÍREK. A kormányzó úr Ő Főméltósága Csánky Dénes dr.-nak a Szépművészeti Múzeum főigazgatójának a múzeum fejlesztése terén kifejtett működéséért a Magyar Érdemrend középkeresztjét adományozta. Hültl Dezső dr. műegyetemi építész-tanárnak az építőművészet terén szerzett érdemekért pedig a Corvin-rendjelhez a láncot adományozta. A műegyetem építészeti karának másik kiválóságát, Társulatunk választmányi tagját a közelmult választásokon országgyűlési képviselővé választották. Úgy a magas helyről jött kitüntetések, mint a képviselőválasztásban rejlő elismerés osztatlan örömet keltett az iparművészek körében éppen úgy mint a művészettel foglalkozó egész magyar társadalomban.

ÖTSZÁZ HÁZIIPARI TANFOLYAM. A magyar háziipar sorsának egyik kiváló intézője Benkő Sándor főtanácsos, háziipari főfelügyelő. Mostanában előadást tartott a rádióban is, s ezzel kapcsolatban elmondta, hogy mennyire fontos volna a háziiparnak még a mainál is nagyobb szerepet juttatni, már csak azért is, hogy faluhelyen ne legyen sok rongyos ember. Sok helyen meg a maguk készítette házi szőttest eladják és helyette divatos, de silány gyári anyagból készült holmit viselnek. Természetesen ilyen helyen is több a kopottas öltözet. Körülbelül ez a helyzet az otthonban lévő bútorokkal is : a sárközi gazda kiviszi a szép cifra padot az istállóba, s helyette modern „telehálós" szobában fogadja a vendégeit. Elmondta még, hogy az elmult évben ötszáz háziipari tanfolyam volt országszerte, s ezidőszerint legalább százezer olyan család van, ahol saját termelésű kenderből készült háziszőttesöltönyöket viselnek. Érdekes az a megkülönböztetés is, melyet az előadó a háziipar és a népművészet minőségi értékelése közt tesz. Az a hímzés — mondta —, melyet a falusi nő valamelyik hozzátartozójának készít, szép kivitelű, jó anyagú. De már az eladásra szánt holmi silányabb minőségben, hevenyészve készül.

MAGYAR PARASZTFIGURÁK A TENGERENTÚL. Egyik napilapunk tudósítója beszélgetést folytatott a newyorki kiállítás nagysikerű freskóinak tervezőművészével, Diósy Antal díszítőfestővel. Örömmel állapította meg, hogy valamikor, mint fiatal iparművész-növendék, hátizsákkal a vállán ő volt az első „falukutató". Akkor alakult ki benne a népies stílus szeretete. De még a huszas évek elején is visszautasították a terveit egy plakátpályázaton azzal, hogy „Magyarországot nem lehet a külföldön gatyás parasztfigurával kompromittálni". Azóta — mondja helyesen Diósy — bebizonyosodott, hogy igenis, a külföldit az exotikum vonzza. S mennyire igazat kell adnunk a művésznek, hogyha napról-napra olvassuk a magyar, az angol s amerikai napilapokban azokat a sikereket, melyeket ott künn a magyar parasztfigurával érnek el. És szeretik, valósággal dédelgetik. Ha nem élő — meg is veszik. De nemcsak a tengerentúl. Mindenütt, ahol a magyar zamatot megkóstolták. A bajai babákról elmondta a minap egy árusítóasszony az újságíróknak, hogy Chamberlain unokája is kapott egy ilyen babát Farkas-Hanák védjegyével. Bárczi János bútorfaragó pedig azzal dicsekedett, hogy az ő „díszhordóiból," melyeket „a hét síró magyar" című domborműves faragás ékesít, egész sereg angol előkelőség rendelt, köztük a walesi herceg és Korda Sándor is. Vidámságában és áhítatában egyaránt megkapó a népművészeti ábrázolás. Gyönyörű hangszer, csak játszani kell tudni rajta. Bizonyság rá az a remek miseruha is, mely kalocsavidéki hímzésekkel ragyogóan színezve most készült el, s ment el XII. Pius pápához mint gróf Zichy Gyula kalocsai érsek ajándéka. Hogy a Vatikánban is hirdesse a magyar színek zengő szépségét.

IDEGENFORGALOM ÉS MŰVÉSZET OLASZORSZÁGBAN. Azok a hivatalos és kulturális körök, melyek Olaszországban az idegenforgalmat intézik, jól tudják, hogy az ország sajátos művészete, régiségei és népi géniusza a legfőbb vonzóereje az idegenek számára. Mindent elkövetnek tehát, hogy a világ figyelmét ráterelj ék az Itáliában levő kétezeréves művészet legszebb virágaira. Hogy lehet a modern technikával a régi világ fényét, szellemét közelebb hozni ? — ez a legfőbb feladat, mely megoldásra vár. Ötletes módon már-már meg is fejtik a problémát. Pompejiben például éjszakáról-éjszakára kivilágítják nagyszerű rejtett fényforrásokkal a romokat. A sétálók úgy érzik magukat az épületek s mulatók klasszikus romvárosában, mintha egy antik Palm-Beachben járnának. Milanóban szenzációs sikere van egy újfajta Leonardo-kiállításnak. Ennek az az alapgondolata, hogy milyenek a nagy renaissancefestő hajdani technikai vázlatai s rajzai, ha azt a mai gépkorszakban megvalósítják. Harcigépek, duzzasztógátak, szökőkutak, vízhajtású motorok, s más ily modellek sorakoznak fel a kiállításon, amint azokat mai kiváló technikusok Leonardo kéziratai-ból felépítették. Megható látvány : a zsenének vízióit életrekelve megfigyelni. A Rómába érkező idegennek a Diocletian-féle fürdők új rekonstruálása, a sokféle nagy medence, mozaikkal burkolt thermálfürdő, stadion és sportterület nyujt felejthetetlen látványt. Genuában egy kiállításon az olasz fajánsznak, a majolikának multja elevenedett meg egy jól sikerült kiállításon. Firenzében a Santa Croce negyedben, régi utcák mentén egész hosszú sora nyilt meg a régiség-, metszet- és művészsátraknak, melyekben az idegenek ódon bronzok, vastárgyak, selymek és kerámiai apróságok tömegében turkálhatnak. Maga Róma pedig eközben méltóságos módon készül az 1942-ik évi világkiállításra. Hathét kilométernyire a város szívétől, a nagyszabású Campagnán, zöldelő Tiberis-parti mezőkön már látszanak a hatalmas kiállítás kiásott alapjai. Egyelőre egy kis ideiglenes munkásvároska épült ott ezer kézműves számára, akik két-három éven át fognak a kiállításváros ezernyi látnivalóján dolgozni.

KOPENHÁGAI EZÜSTÖK. A Studio, mely annyi értékes alkotását ismertette már a kopenhágai ezüstök nagy mesterének, Jensen Georgnak műhelyéből, most a nemrég elhalt művész utódainak ezüstművesmunkáit mutatja be. A műhelyben elsősorban az elköltözött Jensen fia Jörgen Jensen, s

MAGYAR IPARMUVESZET 1939.

azonkívül Harold Nielsen folytatják a kitűnő elöd hagyományait. Ezüstmunkáikat a műhelyi egyszerűség, a nagyszerű formabiztonság és a célszerűség teszi magasrendűekké. Tálak, süteménytartók, gyertyatartók, evőeszközök anyagszerű szépségükkel valóban mintái lehetnek a mai asztali ezüstöknek.

NÉMETORSZÁG A HÁZIIPARÉRT. A harmadik birodalom a népművészet terén maga elé tűzött feladatokat is sorra-rendre igyekszik megvalósítani. Hogy az egyes vidékek elhanyagolt háziiparát felélesztheséek, vándorkiállításokat szerveztek, s ezek városokban és falvakban mutatják be a népies alkotások legjobb példáit. Famunkák, asztalosok, esztergályosok, fafaragók ügyességei, agyag- és bőrmunkák adják a gyüjtemények javarészét. De még ezeknél is nagyobb helyet foglalnak el a nők házi szorgalmának eredményei. A különböző német vidékek népviseleteit jellemző példákon mutatják be. Szőnyegeket, szöveteket, sálokat, szőtteseket és hálószerű fonatokat, függönyöket és bútorkelméket, melyek részben az egykori népművészet növényi festékeitől kapják ma is friss színeiket. A különböző vidékeken azok ősi háziiparát igyekszenek 4—8 hetes tanfolyamokon felújítani. A cél elsősorban az, hogy a parasztlányok a kelengyéjükhöz s háztartásuk számára szükséges textilanyagokat részben maguk állítsák elő rokka és szövőszék segítségével. De a távolabbi cél a német háziipar általános fellendítése is, amiért is egyes helyeken a kerámiát, másutt a játékkészítést, a szalma-, gyékény- és kosárfonómunkákat is beillesztették a programmba.

ÚJFAJTA KERTI BÚTOROK. A kerti vasbútort, mely évszázadokon át oly népszerű volt, nehéz dolog pótolni. A fehér zománcfestékkel bevont vasszékek, asztalok nemcsak a rozsdának állnak ellent, hanem szép fehér színükkel a zöld és virágos színek harmoniájába is jól illeszkednek bele. Ezért most Amerikában újfajta vasbútorokat készítenek erre a célra, melyek vékony vaspálcákból vannak összeállítva, s így sokkal könnyebben hordozhatók, mint a régi nehéz vasszékek. Európában ez az új divat nehezen hódít. Itt még sokkal általánosabbak a fából vagy nádból való kerti bútorok, melyeket a legkényelmesebb formákban állítanak elő. Újabban a széles, öblös zsöllyeszékeket úgy készítik, hogy a két első lábukon kis gumikerék is legyen, amellyel könnyen ide-oda tolhatók. A fonott asztalok is elsősorban guríthatók, s mint tálaló asztalkák szolgálják a háziasszony munkáját. A kor általános kényelemszeretetének megfelelően minden ülőbútor a kertben közelebb áll a hajók heverőszékeihez, mint a keskeny szobai székekhez. A napellenzők tarka vászonból úgy illeszkednek az ilyen székek fölé, hogy a benne ülő kényelmesen forgathassa őket bármely irányú napsütés esetén. Általában pedig az egész világon igyekszenek a kerti bútorokban bizonyos néphagyományokat is tekintetbe venni, a tájék és a folklore szokásainak megfelelően, nemcsak a díszekben, hanem a formaadásban is.

BAROKKOS MODERN IPARMŰVÉSZET. Az osztrák s kivált a bécsi iparművészet könnyed és vidám jellegét csak most értékeli igazán a német birodalom közönsége, mikor szemtől-szembe találkozik vele. A legutóbbi lipcsei vásár is ilyen alkalom volt, amikor a Grassi-múzeumban egyszerű, de elragadóan kedves osztrák áruk, iparművészeti holmik kerültek vásárra. A közönség hamar észrevette, mennyire népművészeti, s elsősorban barokkhagyományú népművészeti zamatuk van az ott bemutatott tárgyaknak. Ezt az egészséges néphagyományt úgyszólván mindenben fel lehetett találni: a fonott kis dobozokon, az ékszereken, a híres bécsi bőrárukon, de legelsősorban a textilanyagokon, melyek közt a tiroli viseletek sokszázados mintái ütötték meg az alaphangot. A nehézkesebb nagyipari készítmények tömegei után léleküdítő látvány volt ez a sok kecses, szines készítmény. Evőeszközök, csészék, a fém és a nemesfa kombinációiból készítve, zománcmunkával díszített szép cigarettatárcák, gyöngyházból, hegyikristályból, achatból készült szelencék, remek növényi színekkel festett sálak és nyomott szövetek, üveghátára festett képek és sok minden egyéb. A volt osztrák tartományok közt főleg a stájer vidékek járnak elől ízlésük fejlettségével, mert ezeknél a régi barokkformák legmélyebben átszívódtak a falusi kismesterek és háziiparosok tudatába.

ANGOL KÖNYVKÖTÉSEK. A párisi Musée Gallicrában régi és újabb angol könyvkötéseket mutattak be, melyet igen nagy érdeklődéssel kísért a közönség. A középkori klastromi remekek nem szerepeltek ezen a kiállításon, de már 1486-ból volt egy nagyon szép marokkói kecskebőrkötés. A könyvek jelentékeny része királyi könyvtárakból került ki. Az újabb idők legszebb angol kötéseit Lettice Sandford és H. G. Knight tervezték. Egyébként a kiállítás anyagában bőven szerepeltek tipográfiai szemelvények, előzékpapirok, kiadói kötések és különféle nyomtatványok is.

ÚJFAJTA VIRÁGÜZLET. Berlinben, az Unter den Lindenen nemrég egy új virágosbolt nyílt meg, melynek belsőépítésze egészen eredeti jelleget adott. Abból indult ki, hogy az eddigi virágüzletek semlegesek, tehát semmitmondók voltak, holott a belső berendezésnek is bizonyos természetességre, a virágok világához való közelségre kell törekednie. Ezért az egész nagy teret fenyőfából készült oszlopokkal, polcokkal, mennyezetgerendákkal, asztalokkal úgy rendezte be, hogy az valami kerti architektúra benyomását keltse. A belépő egy érdekes virágkiállításban képzeli magát, melyben a természetes színű fenyőfák, a kerámiai vázák és cserepek az élővirágok gyönyörű csoportjaitól maguk is megélednek. Az utolsó üvegpoharig minden iparművészi ízléssel készült és különösen két művész, Anton Gerber építész és Douglas Hill kerámikus buzgalmának köszönhető, hogy az újfajta virágosbolt egy jól sikerült virágkiállítás varázsával köszönti a vásárlókat.

AZ ÁGY A KÜLÖNBÖZŐ NÉPEKNÉL. Egy francia hetilapban olvastuk a következő érdekes megfigyelést. Állítólag az egész földkerekségen a legkényelmesebb és a legnagyobb az angol ember ágya. Még nem is régen olyan faágyakat használtak Angliában, melyeknek négy sarkában egy-egy

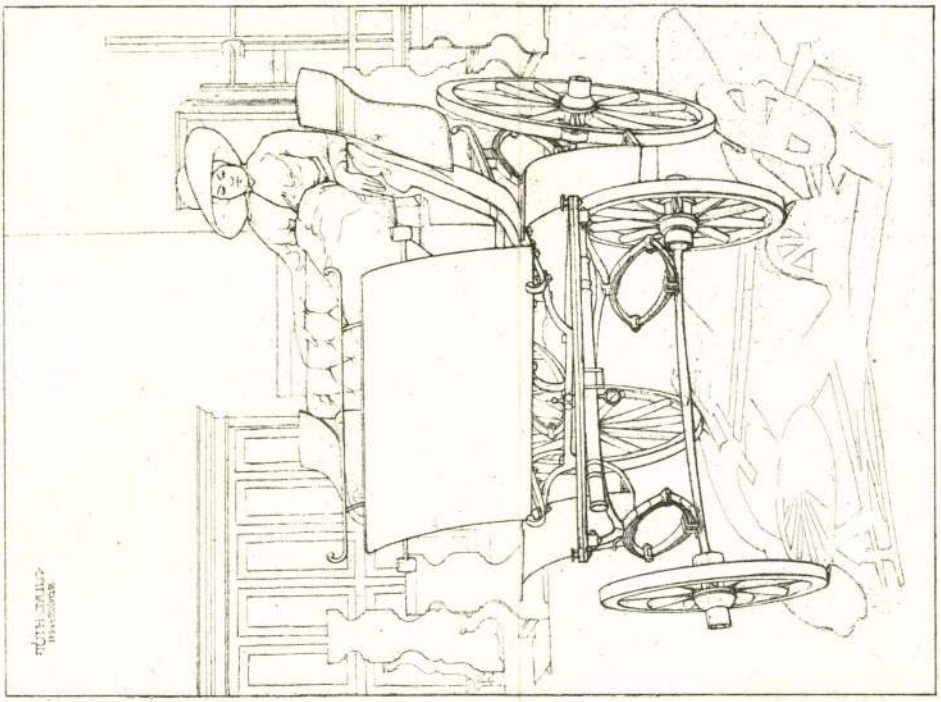

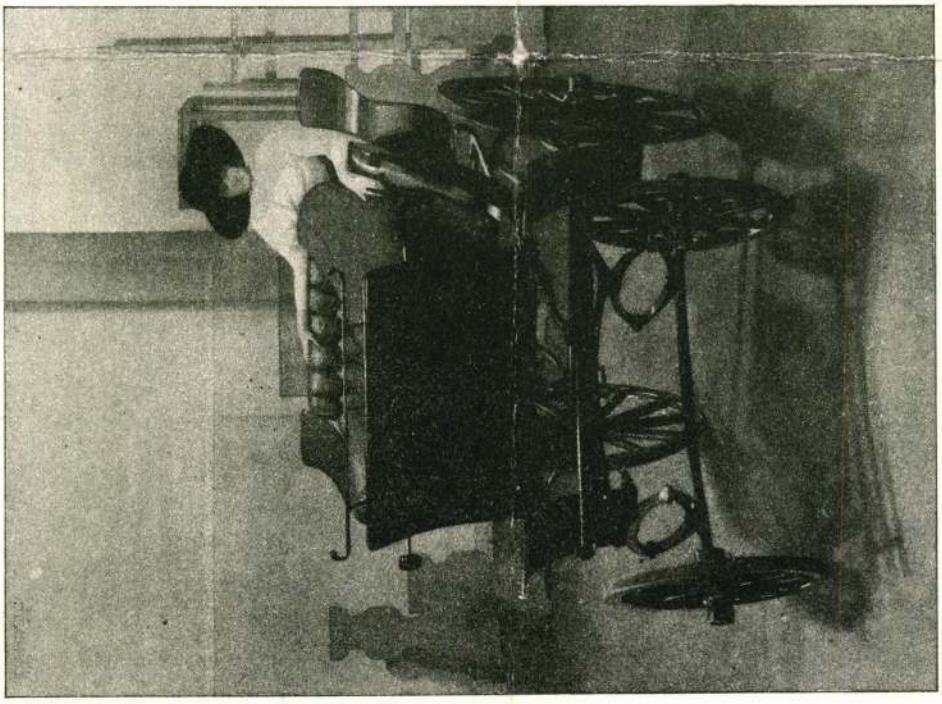

VONAL ÉS SZINÉRTÉKBEN megállapított távlati jelenségek.

Tanár Simay Imre.

FEJTANUL-
MÁNY
Diósy-tól.

Tanár Simay Imre.

Czakó Elemér: Az O.M. Kir. Iparművészeti Iskola évkönyve – 1913-14.
(Bpest 1914.) kép

MAGYARORSZÁG

Ádventi szántás

Ősrégi népszokást újítottak fel hosszú szünet után egy apró fejérmegyei községben, Szárhegyen. Az idén ismét megrendezték az évszázados legényavatót: az *»ádventi szántást«*. Az ősi szokás a modern Magyarország, a megújulásra váró magyar föld csodálatos szimbolumává válhat. A híres szári próbatétel, az ádventi szántás ugyanis abból áll, hogy a legénysorba lépő ifjak három nap és három éjszaka megszakítás nélkül tartó szántással bizonyítják be, hogy megérdemlik a legény nevet. A szántás nagy és nehéz munka akkor is, ha déli pihenő és éjszakai nyugalom szakítja meg; de hetvenkétórai szántás egyfolytában már szinte emberfeletti teljesítmény. Ám a pompás szári legények megcselekedték. Az ökröket hatszor váltották előttük, de ők pihenés és alvás nélkül fogták három napon és három éjszakán át az eke kemény szarvát. S amit a szári legények megtettek, minden bizonnyal megtennék a magyar parasztfiúk és férfiak milliói. Nincs a világon emberfajta, mely enynyire megérdemelné a földet; nincs nagyobb mulasztás, mint ha ilyen karoknak kell hiába várniok, hogy az eke vasát a jó földbe — saját földjükbe — meríthessék.

RIBBENTROP

a német kormány nevében megjelent a Quai d'Orsayn és aláírta a francia-német barátsági nyilatkozatot. A világ fellélekzett. A nyugtalanság nyugalommá változott. Európa arcát végigsimogatta a béke szele. A két állam közötti megállapodás a »békés kapcsolatokat és a jószomszédi viszonyt« hangoztatja. A két kormány megállapítja, hogy országaik között nincs többé területi természetű függő kérdés és elismeri, hogy az országaik között megvont határ végleges. De ami a legértékesebb a határozatban, az, hogy a két országot érintő valamennyi kérdésre vonatkozólag *tanácskozásokba kezd egymással* a két nemzet, ha a kettőjük között felmerült kérdések fejleménye nemzetközi nehézségekre vezetne.

A lényeg tehát az, hogy nem a fegyverek nyers erejére támaszkodna Berlin, vagy Párizs, ha vitás eset merülne fel, hanem leülnek a zöld asztalhoz és közvetlen tárgyalásokba kezdenek. München szelleme kíséri a mai idők politikáját. Most is Párizsban, ahol Ribbentrop szerint is »a két vitéz nép elismerve egymás háborús erényeit, megtalálhatja természetes kiteljesedését a békében«.

A szavak szépek. Azt szeretné a világ látni, hogy most már a nemzetek közeledése és találkozása kezdődjék el az iskolákban, a fiatal nemzedék között. Ne neveljék gyűlöletre az iskolák a tanulókat, — de szeretetre. Francia iskolák épúgy ne, mint a németek. Csak egy generáción keresztül tegyék ezt meg, s bizonyos, hogy akkor nem lesz szükség arra, hogy papiron biztosítsák a nyugalmat. Nyugalom és béke lesz a lelkekben, — mert nem hallják a fegyvercsörgést azok, akik igazán és őszintén akarják cselekedni az igaz megbékélést.

Bár ez az igaz béke fakadna Ribbentrop párizsi látogatása nyomán.

A magyar rendőrség

ismét tanubizonyságot tett arról, hogy feladata magaslatán áll. A Ráday uccai gyilkosok börtönben vannak. Nyugalom költözött nemcsak a házba, ahol a borzalmas bűntény megtörtént, de nyugalom és bizakodás lakik újból az egész uccában. Tudja mindenki, hogy abszolut biztonság van mindenütt, ahol az abszolut rend éber őre vigyáz. Vigyáz emberre, rendre. Biztosítja a nyugalmat az uccán. Sokszor élete árán is megvédi ezt a rendet, ezt a nyugalmat. A rendőr maga a megtestesült erkölcs. A magyar jogrend vigyázója. Fundamentum, amelyre bátran építhet minden kormánytényező. A rendőrséget szeretnünk kell. Elismerjük munkájának nagyságát. Az áldozatot, amit hoz értünk. És büszkeség tölt el mindannyiunkat, amikor a magyar rendőrséget mint példaképet állítják oda minden országban.

Budapest szaporodik

A modern nagyvárosok általában meddők. Többen halnak meg bennük, mint amennyien születnek. Lakosságukat fentartani, sőt növelni csak úgy tudják, hogy az egészségesebb vidék hatalmas embertartalékából kapnak új, meg új erősítést. Ilyen volt a helyzet hosszú időn át Budapesten is. A tisztifőorvos ma közzétett jelentése azonban azt az örvendetes hírt tartalmazza, hogy megkezdődött Budapest lakosságának természetes szaporodása. Míg a mult év novemberében 858 születés és 948 halál szomorú mérlegét mutatta fel a főváros, az idén novemberben 917 volt az élveszületések és 885 a halálozások száma. Budapest tehát a maga erejéből szaporodott harminckét lakossal. Nem nagy szám egy milliós világvárosban; de mégis a növekvő egészség és életerő jele és ezért fogadjuk örömmel!

A felvidéki arc

ÍRTA: FÉJA GÉZA

Az elszakítás óta a legélénkebb kapcsolatban éltem *a felvidékiekkel*. Nem a tömegekkel, hiszen arra igazán nem volt mód, hogy például *Callóköz* magyar falvait bebarangolja az ember. De csaknem minden városból ismertem azt az embert, aki a magyar nép ügyét a legjobban szívén viselte. Időnként fel-felnéztek *Pestre*, szívtak egyet a magyar irodalom és szellemi élet levegőjéből s mentek vissza a *»frontra«*, a mindennapi harcok frontjára.

Most ismét itt vannak közöttünk. Hol az egyik, hol a másik rándul fel hozzánk s ha estefelé benézünk a felvidékiek kávéházába, okvetlenül találkozunk egy-két arccal. Itt töltenek néhány napot, elmennek mindenfelé, mindent megnéznek, mindenkit meghallgatnak, aggályosan lelkiismeretesek, ellenőriznek minden véleményt, utánajárnak minden adatnak. S visszautazásuk előtt leülnek a kávéház asztalához, megpihennek, messze néznek, rendezik benyomásaikat. Ilyenkor figyelem meg én *az arcukat*. És ez a néma arc mindennél többet beszél.

— Mi is végigéltük *az ideológiák nagy áradását* — mondja ez az arc — s nem is sajnáljuk, hogy végigéltük. A szellemi edzés korszaka volt ez s ennek köszönhetjük, hogy később munka közben kibírtuk *mindenféle szél* fuvását. Mi is lázasan vitatkoztunk hajnalig, hogy mit is kellene cselekednünk, hogy milyen eszmei zászló alá kellene sorakoznunk. Fiatalságunk végig is járta az *ideológiák országútját*, s jól tette, mert valami *fanyar-kemény bölcsességet* szüretelt a férfiévek számára.

— Az utóbbi esztendőkben már *ez a bölcsesség* éltetett bennünket. Az eszmék lázadása után eszmék termékeny iszapja maradt bennünk, s a termékeny iszapból cselekedetek nőttek. A *kisebbségi életben* megteremtettünk mindent, ami csak megteremthető. A magyar szellem ellenállóképességét éppen olyan tudatosan építettük, mint a parasztság mezőgazdasági szervezeteit. A szellem erőit azonnal cselekedetekbe mentettük át. Nem sápítoztunk a mult emlékei felett, hanem egyszerűen *magyar jelent* építettünk. *De most valamit nem értünk.*

— Nem értjük azt, hogy miért *bűn* valami, ha X mondja s miért válik azonnal *erénnyé*, ha Y ejti ki ugyanazt a száján? Nem értjük, hogy az *elvi kiállások* miért nem forrnak azonnal cselekedetekké? Nem tudjuk megmagyarázni, hogy annyi tiszta szándék és becsületes érték miért hever parlagon, miért nem kapcsolják be őket azonnal az *országépítés* munkájába? Mi megtanultuk, hogy minden értékre szüksége van a magyarságnak. Nálunk nem volt az bűn, hogy milyen ideológiával rokonszenvezett tegnapelőtt, ha ma belekapcsolódott a teremtő magyar munkába...

— Mi nem értünk rá *taktikázni* és *személyi kérdéseket* dagasztani. Mindig *becsületes egyességre* törekedtünk. Összebékítettük az erőket s következetesen *a legnagyobb ellenség ellen* fordítottuk őket. Megtanultuk, hogy milyen nehéz, szent dolog az építés s az kapott igazán *szellemi és erkölcsi rangot* nálunk, aki bírta ezt az építő munkát.

— Ti állandóan *»felvidéki szellemről«* beszéltek. Hát ha van felvidéki szellem: ez az. Ne legyenek túlságosan vérmes reményeitek. Mi is emberek vagyunk. Az *emberi »változatosságot«* nálunk is megtaláljátok majd. De tagadhatatlan, hogy a nehéz idő kitermelt nálunk egy *szellemi sereget*, mely a szellemi és politikai kavargások nem éppen patyolatfehér habjai között a *teremtő embert* keresi. És ez a szellem a propagand aminden rikoltása dacára is *a teremtő embert* becsüli.

— Értsétek meg, hogy mi mindenről le tudunk mondani. Morzsákból éltünk s néhány szerencsefit kivéve mi, ha akartunk volna se lehettünk volna *karriéristák*. Hozzáedződtünk a *közösség szolgálatához* s a mi belső arcunkat már folyamok sem tudják eltorzítani vagy elmosni. De egyről nem tudunk és nem akarunk lemondani: *a teremtő munka folytonosságáról.*

— A beteges politikai indulatokat le kell vezetnünk és csakis így tudjuk levezetni. Azt mondjátok, hogy *földreform*, de csináljátok már végre. Gyüjtsenek össze minden fiatal értéket és erőt, aki bensőleg esztendők óta erre az *»új honfoglalásra«* készül s hiszem, hogy az ő szellemi és erkölcsi erejükkel sikerül ez a nagy mű. *Szövetkezetekről* beszéltek. Nézzétek a *Hanzánkat*, mely a magyar »kisebbség« megtörött, meggyötört erejéből nőtt nagyra. Gyüjtsétek össze a szervezőit, vezetőit s állítsátok *a magyar szövetkezeti tevékenység élére*. Cselekedjetek végre s egyszerre meggyógyultok.

— A fiatalság természetes és szükségszerű élete volt *a szellemi harc*. S ti jól megharcoltátok harcaitokat. De jöjjenek végre *a magyar reformálás férfiévei*, a tettek, a cselekedetek.

Nem is kellett megkérdeznem, hogy melyik *a legfőbb törvény?* A felvidéki arc felelt magától:

— Csináljátok meg *az alkotók, a teremtők egyességét*. Karriéristák, törtetők, mellébeszélők, vámszedők mindig vannak. Az ember ember marad. De *az alkotók egyessége*, közösséggé tisztult szelleme és erkölcse a legnehezebb időkben is megmenti a népet, a fajtát, a nemzetet...

Megértjük-e idejében a felvidéki üzenetet?

Agyonlőtte magát egy Báthory uccai tisztviselőnő

Ma reggel a Báthory ucca 10. számú házban levő Kontroll-büró cég irodahelyiségében *agyonlőtte magát a vállalat 28 éves tisztviselőnője, Falzenfeld Anna*. A cég alkalmazottai ma reggel *a légiriadó alatt* a revolverlövésre lettek figyelmesek. Bementek abba a szobába, ahol a tisztviselőnő dolgozik és *átlőtt fejjel találták*. Mire a mentők megérkeztek, már *halott* volt. Az öngyilkosság oka ezidőszerint teljesen ismeretlen, a tisztviselőnővel munkahelyén meg voltak elégedve.

Hashajtónak
Artin dragée. Biztos. Olcsó!

8 óra
színház, mozi, rádió, élet, művészet

Két karácsonyi kiállitás

A *Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége* az Iparművészeti Múzeum kupolacsarnokában népművészeti és háziipari kiállítást rendezett. A húsz éve működő egyesület az egész ország asszonytársadalmát beszervezte, lelkesedéssel és hozzáértő kézzel irányítják az ősi népművészet hagyományaiból táplálkozó mai háziipart. Kiállításuk több mint húsz vidéki és fővárosi csoport szociális munkájáról, háziipari foglalkoztatásáról, különböző kézimunkatanfolyamokról és egész dicserendő működésükről nyujt szemléltető képet. Munkájuk egyik célja, hogy *a régi népművészet folytonosságát* biztosítsák és ezért több vitrinben kiállítottak eredeti muzeális értékű népművészeti emlékeket. Dr. *Wiener* Tibor híres hódmezővásárhelyi cserépgyüjteményéből hét vitrinre valót, az alföldi változatos, gazdag formájú, bővérű humorú népi kerámia legszebb darabjait

Régi kun hímzéseket, szolnokmegyei XVIII. századi finom úrihímzéseket, egy 150 éves egész alföldi parasztenteriőrt és még számtalan szép régi népművészeti tárgyat, melyek motivumait a ma dolgozó háziipar a legkülönbözőbb technikákban igyekszik megőrizni.

Figyelmet érdemelnek a gyönyörű magyar csipkék, kiállították a főméltóságú asszony díszmagyarjához készített csipkeköténytet és főkötőt is.

A rendkívül gazdag és változatos színes kiállítás falait *Dióssy* Antal Párizsban szerepelt magyaros falképei díszítik és a terem közepén a MANSz alapító elnöknőjének, *Tormay* Cecilnek emlékére egy finom portréját állították fel.

A *Nemzeti Szalon* a közelgő karácsonyi ünnepekre való tekintettel vásárszerű kiállítást rendezett, ahol többszáz darab kép, szobor, kerámiák és szőnyegképek között mindenki kiválaszthatja magának az ízlésének megfelelő karácsonyi ajándékot. (d. m.)

x **Fényképezőkészülékek** Calderoni és Társánál, V., Vörösmarty tér 1.

Elektorok választása, választmány megalakulása és uj tagfelvételek a Színészkamarában

A Színészkamara közel kétezer tagja megkapta azt a listát, amely a *hivatalosan jelölt »elektorokat«* sorolja fel. Színigazgatók, színészek, tisztviselők és munkások szerepelnek a száztagú bizottság között. Valószínűnek tartják, hogy a tagok összessége, a közgyűlés ezen nem fog változtatni. Tizennyolc színigazgatót vettek fel a listára és ebből 15 szerepel az elektorok névsorában.

Az alakuló közgyűlés után a száztagú bizottság választja meg a harminckéttagú választmányt. Az alapszabályok értelmében ez a színésztársadalom különböző rétegeiből áll, vidékiekből és budapestiekből egyformán, úgyhogy mindössze egy vagy két budapesti szinigazgató fog benne szerepelni. Az elektoroknak jogukban lesz a hivatalos listán változtatni. Még mindig nyilt kérdés, hogy *ki lesz a színészkamara és filmkamara elnöke*, bár az eddigi jelek szerint *Kiss* Ferenc és *Taubinger* Zoltán elnöksége nem vitás. A vidéki színészek maguknak akarják az *alelnöki* tisztséget.

A választmány megalakulása után elsősorban azokat a felvételi kérelmeket fogják tárgyalni, amelyeket eddig *okmányok hiánya miatt* kellett elutasítani. Megállapítják ezenkívül a pontos arányszámot, majd azoknak kérvényét tárgyalják, akiket egyszer elutasítottak. Ha valakinek a tagjelentkezését a választmány sem fogadja el, az illető a Színművészeti Tanácshoz fellebbezhet, de mint értesülünk, egy harmadik fórum is áll rendelkezésére: *a közigazgatási bíróság*, amelyhez a mellőzött színész panasszal élhet.

Úgy értesülünk, hogy *az összes sérelmeket reparálni fogják*. A választmányban hivatásos színészek fognak működni és ezek nem óhajtják megfosztani a mindennapi kenyértől az évtizedek óta becsülettel működő kollégákat, hiszen az újabb felvételre az arányszám megsértése nélkül is módot nyujt a jelenlegi helyzet.

Belvárosi Színház
Szombaton, december 10-én este 8 órakor **először**
A bűvészinas
Vigjáték 3 felvonásban. Irta **Hevesi Sándor.**
Főszereplők:
Turay Ida, Szilassy László, Nagy György, Boray Lajos, Somogyváry Rudolf, Simon Zsuzsa, Vidor Feri, Baróthy József, Laczkó Aranka.
Rendező: *Sármássy Miklós.*
Diszlettervező: *Gara Zoltán.*
Jegyrendelés: **188-407**

Roosevelt fia hollywoodi filmgyár-igazgató lett

Hollywood, december 7.

(A Magyarország és a United Press tudósítójától.) James *Roosevelt*, az elnök fia, aki eddig *atyjának magántitkára* volt, *helyettes igazgatója lett a Samuel Goldwyn filmvállalatnak.* Nem a gyártási osztályban fog működni, hanem *kizárólag üzleti ügyekkel fog foglalkozni.* Nem csinált rossz üzletet ezzel, hogy foglalkozást változtatott, mert míg *a Fehér Házban mindössze évi 10.000 dollár* volt a fizetése, most legalább *évi 50.000 dollárra* fog menni a jövedelme.

Uj magyar szerző je entkezik

A színházak az egész világon panaszkodnak, hogy esztendők óta igen gyenge a szerzői utánpótlás. Alig jelentkeznek a fiatal színpadi írók. Budapesten átlag szezónonként egy új szerző jelenik meg a lámpák előtt. Az idei bemutatkozás a Terézkörúti Színpadon lesz, ahol *Váradi* Tibor első egész estét betöltő színdarabját próbálják *Tarnay* Ernő rendezésében. Az új színpadi író 28 esztendős és eddig csak kabarédarabokat írt.

— Első egész estét betöltő darabom címe: »Üstökös« — mondotta az új szerző. — Számtalan egyfelvonásost írtam eddig a kabarék számára és csak most vettem magamnak a bátorságot, hogy nagy színdarabbal lépjek a közönség elé.

— A darab műfaja színjáték. Kispolgári családot mutatok be a színpadon. Az emberek élik a maguk megszokott nyugodt kispolgári életét, amikor megjelenik körükben egy átutazó amerikai társaság. Mint az üstökös, úgy csapódik be ez a váratlan esemény az életükbe. Egy fiatal lány, aki eddig okosan és fegyelmezetten élt, a családi körben, egyszerre megszédül és azt hiszi, hogy elszakadhat régi környezetétől. Az »Üstökös« azonban eltűnik éppen olyan gyorsan, mint amilyen váratlanul érkezett és a fiatal leány igyekszik ismét beleilleszkedni a számára kijelölt miliőbe.

Bulla Elma játssza az új szerző darabjának női főszerepét, a lányt, *Dénes* György a férfi főszerepet. Ezenkívül a színház tagjai kaptak fontos szerepeket. A bemutatót december második felében tartják meg.

TATJANA MENOTTI pénteken a **SEVILLAI BORBÉLYBAN** a **Városi Színházban** este 8 órakor.
Néhány jegy még
Transcontinentnél
Dorottya-u. 7. Teleton 383-135.

Színházak műsora

OPERAHÁZ: Szerda: A cremonai hegedüs. Parasztbecsület (Mascagni 75. születése napján, Pataky Kálmánnal). Pesti karnevál (E. bérlet 7. sz. ⅛8). Csütörtök d. u.: Francia saláta. Játékdoboz. Csárdajelenet (3), este: A kékszakállu herceg vára. Május királynője. Pozsonyi majális (B. bérlet 8. sz. ⅛8). — **NEMZETI:** Szerda: Vidéki történet (XI. bérlet ½8). Csütörtök d. u.: Vidéki történet (½4), este: Madarak (V. bérlet ½8). — **KAMARA:** Szerda és csütörtök: Utolsó tánc (8). — **VIG:** Szerda: Oregek és fiatalok (S. bérlet 8). Csütörtök d. u. és este: Francia szobalány (½4, 8). — **MAGYAR:** Szerda: Válóok (8). Csütörtök d. u.: Angyalt vettem feleségül (½4), este: Válóok (S. bérlet 8). — **BELVÁROSI:** Szerda és csütörtök: Nincs előadás. — **PESTI:** Szerda és csütörtök: Művészpár (8). — **ANDRÁSSY:** Szerda, csütörtök d. u. és este: Bubus (½4, 8). — **VÁROSI:** Szerda és csütörtök: Nincs előadás. — **ROYAL:** Szerda és csütörtök: Kávé habbal (½9). — **TEREZKÖRUTI:** Szerda, csütörtök d. u. és este: Vigyázat, mázolva (5, ¼10). — **PODIUM:** Szerda, csütörtök d. u. és este: Elő az okmányokkal! ½5, 9). — **KOMÉDIA:** Szerda, csütörtök d. u. és este: Telefonbetyárok (½5, ½9). — **ERZSÉBETVÁROSI:** Szerda és csütörtök: Sárgapitykés közlegény (½6, ½9). — **JÓZSEFVÁROSI:** Szerda és csütörtök: Legyen úgy mint régen volt (½6, ½9). — **KISFALUDY:** Szerda és csütörtök: Gellérthegyi kaland (½6, ½9). — **FÜGGETLEN SZINPAD** (A Zeneakadémia kamaratermében): Szerda és csütörtök: Három körösztyén leán; Kocsonya Mihály házassága; A civilizátor (½9).

Mozik műsora

Rövidítések: H = Híradók. Sz = Szombat. V ü = Vasárnap és ünnepnap. M = Matiné.

ADMIRÁL (153—707. Margit körút 5. szám): **Vágyak** (Danielle Darrieux) és a kísérő műsor. (½4 ½6 ½8 ½10; V ü ½2 ½4 ½6 ½8 ½10 órakor.) Csütörtökön d. e. ½10 és ½12 órakor: **Marika.** — **ALKOTÁS** (153—374. Jómbös Gyula utca 11): **Három bajtárs** (Robert Taylor). Kékmadár kabaré. H. (½4 ½6 ½8 ½10; V ü ½2 ½4 ½6 ½8 ½10.) Csütörtökön d. e. 11 órakor: **Nagymama.** — **ANDRÁSSY** (124—127. Csengery u. 39): **Bulu, a fehér tigris.** Aranyrablók (Bob Baker) H. (¾4 ¾6 ⅛8 ¾10; V ü 2 4 6 8 10.) — **ASTRA** (154—422. Ugocsa u. 10): **Vihar Texas felett** (Joan Bennet). Popeye legújabb kalandja. (¼4 ¾6 ⅛8 ¾10; V ü ½2 ¼4 ¼6 ⅛8 ¾10 órakor.) Csütörtökön d. e. 11-kor: **Hyppolit a lakáj** (Csortos). — **ATRIUM** (154—024, 153—034. Margit körút 55): **Rozmaring** (Páger, Kabos). H. (½6 ⅛8 ½10; Sz V ü ¼4 ½6 ⅛8 ½10.) — **BELVÁROSI** (384—563. Irányi u. 21): **Nehéz apának lenni** (Páger, Szeleczky). Bonbonparádé (színes). H. (4 6 8 10; V ü jobbt. 2 4 6 8 10, balt. 3 5 7 9.) Vas. d. e. ½11 és 12-kor: **Matiné.** — **BODOGRAF** (149—510. József körút 63. szám): **Jégpokol** (Dorothy Lamour). Kísérő műsor. H. (¼4 ½6 ⅛8 ½10; V ü ½2 ¼4 ½6 ⅛8 ½10.) — **BUDAI APOLLO** (35—13—00. Csalogány u. 46): **Hol voltál az éjszaka?** (Willy Fritsch). Híradó. (Előadások: ½5 ¾7 9; V ü ½2 ¼4 ½6 ⅛8 ½10.) — **CAPITOL** (134—337. Baross tér 32): Negyedik hétre prolongálva! **Robin Hood** (Errol Flynn). H. (3 ½6 ⅛8 ¾10; V ü d. e. ¾11, d. u. 1 ¼4 ½6 ⅛8 10.) — **CITY** (111—140. Vilmos császár út 36): **Csak egyszer vagy fiatal** (Lewis Stone). Laurel és Hardy mint válóok. Híradó. (Előadások: ¾6 ¾8 ¾10 Sz V ü ¼4 ¾6 ¾8 ¾10.) — **CORSO** (182—818. Váci utca 9): **A nagy ábránd** (La Grande Illusion; Jean Gabin). Híradó. (½6 ⅛8 ½10: Sz V ü ½4 ½6 ⅛8 ½10.) — **CORVIN** (139—584, 138—988. József körút és Üllői út sarok): **Péntek Rézi** (Páger, Turay). Híradó. (¼4 ½6 ⅛8 ½10; V ü ½2 ¼4 ½6 ⅛8 ½10.) Vasárnap délelőtt ½11 órakor: **Mégis ártatlan** (Danielle Darrieux). — **DAMJANICH** (134—803. Damjanich 1): **Nehéz apának lenni** (Szeleczky Zita, Páger) és a kísérő műsor. H. (¼4 ½6 ⅛8 ½10; V ü 2 4 6 8 10.) — **DÉCSI** (121—343, 125—952. Teréz körút 28): **Nagy ábránd** (La grande illusion; Jean Gabin). Híradó. (Előadások kezdete: 6 8 10; Sz V ü 4 6 8 10.) — **ELIT** (114—502. Szent István körút 16): **Észak felé.** (A felvidéki bevonulás.) Szent István birodalma (kultúrf.). H. (4 6 8 10; V ü 2 4 6 8 10.) — **FORUM** (189—707, 189—543, 188—528. Kossuth Lajos utca 18. szám): Második hétre prolongálva! **Hollywood Hotel** (Dick Powell). Híradó. (¼6 ½8 ¾10; Sz V ü ¼4 ½6 ¾8 10.) — **GLÓRIA** (144—800. Thököly út 56): **Nehéz apának lenni** (Szeleczky, Páger). Jazzpárbaj (zenefilm). H. (½5 ¾7 9; Sz ¼4 ½6 ⅛8 ½10; V ü ½2 ¼4 ½6 ⅛8 ¾10.) — **HOLLYWOOD** (142—455. Bethlen tér 3): **Észak felé.** (A felvidéki bevonulás.) Szent István. (Az első keresztény magyar király uralkodása.) (Mindennap: 11 2 4 6 8 10.) Vas. d. e. ½11-kor matiné: **Stuart Mária** (Katherine Hepburn). — **JÓZSEFVÁROSI** (134—644. Kálvária tér 7): **Nehéz apának lenni** (Páger Antal, Szeleczky Zita). Mesebeli játékboltban (színesfilm). (¼4 ½6 ⅛8 ½10: V ü ½2 ¼4 ½6 ⅛8 ½10.) Vas. d. e. ½11: **Matiné.** — **KAMARA** (144—027, 135—967. Dohány u. és Nyár u. sarok): **Rozmaring** (Turay Ida, Páger). A rettenetes Robin Hudka (rajzfilm). (6 8 10; Sz V ü 4 6 8 10.) — **KULTUR** (386—193. Kinizsi u 16): **Hol voltál az éjszaka?** (Willy Fritsch). Kócsodák az Adria mentén (kultúrfilm). Orosz lakodalom (zene, ének). H. (5 ⅛8 ½10: V ü ½2 ¾4 ¾6 ⅛8 ¾10.) — **LLOYD** (111—994. Hollán u. 7., a Szent István körútnál): **Péntek Rézi** (Turay, Páger). (4 6 8 10; V ü 2 4 6 8 10.) — **NYUGAT** (127—162. Teréz körút 41): **Három bajtárs** (Robert Taylor). Csirketolvajok. Cirmos mint kertész. H. (½5 7 ½10; Sz 4 6 8 10; V ü 2 4 6 8 10.) — **ODEON** (130—263. Rottenbiller u. 37/b): **Vágyak** (Danielle Darrieux). Stockholm, a béke városa. H. (Folyt. előadások: ½5 ¾7 ¾10; V ü ½2 ¼4 ½6 ⅛8 ½10.) V. d. e. ½11: **Matiné.** — **OLYMPIA** (342—947. Erzsébet körút 26): **Vágyak ...** (Danielle Darrieux). Szerelmes jánosbogárka (színes). H. (Mindennap: d. e. 11, d. u. 2 4 6 8 10.) — **OMNIA** (130—125. József körút és Kölcsey u. sarok): **Bécsi kislány** (Eggerth Márta). Kieg: A magyar ló. Híradó. (Előadások: 5 ⅛8 ¾10; Sz V ü 4 6 8 10.) Vas. d. e. 11: **Chin-Chin.** — **ORIENT** (114—926. Izabella u. és Aradi u. sarok): **Csikágó** (A bűn városa; Alice Faye). Cirmos az emberevők között (rajzf.). Híradó. (Folyt. előadások: ½5 ¾7 ¾10; V ü ½2 ¼4 ½6 ⅛8 ½10.) — **OTTHON** (146—447. Beniczky u. 3. és Baross u. 87. sarok): **Jégpokol** (Dorothy Lamour). Híradó. (Előadások kezdete: ¼4 ½6 ⅛8 ¾10; V ü ½2 ¼4 ½6 ⅛8 ¾10 órakor.) — **PALACE** (136—523. Erzsébet körút 8): **Azurexpressz** (Tolnay Klári, Szeleczky Zita). Tél a Dolomitokban. H. (Mindennap: d. e. 11, d. u. 2 4 6 8 10.) — **PATRIA** (145—673. Népszínház utca 13): **Vágyak** (Danielle Darrieux). (¾4 ¾6 ⅛8 ¾10; V ü ½2 ¾4 ¾6 ⅛8 ¾10 órakor.) — **PHÖNIX** (144—454. Rákóczi út 68): **Nehéz apának lenni** (Páger, Vaszary). Jazzpárbaj. H. (Folyt. előad. mindennap: d. e. 11, d. u. 1 3 5 ⅛8 ½10.) — **RADIUS** (122—098, 120—564. Nagymező u. 22—24): **Rozmaring** (Páger, Turay). H. (¾6 ¾8 ¾10; Sz V ü ¾4 ¾6 ¾8 ¾10.) Vas. d. e. 11-kor matiné: **Angyal** (Marlene Dietrich). — **REX** (139—416. István út 39): **Jégpokol** (Dorothy Lamour). Keresd a kölyköt (rajzf.). H. (½5 ¾7 9; Sz ½4 ½6 ⅛8 ½10; V ü ½2 ½4 ½6 ⅛8 ½10.) — **RIALTO** (139—497. Rákóczi út 70): **Vágyak** (Danielle Darrieux) és a kísérő műsor. H. (D. e. ½11, d. u. ½1 ¾3 5 ⅛8 ½10; V ü d. e. 10 12, d. u. 2 4 6 8 10.) — **ROYAL APOLLO** (141—902, 342—946. Erzsébet körút 45): **Tarakanova** (Annie Verney). Híradó. (½6 ½8 ¾10; Sz V ü 4 6 8 10.) Vasárnap d. e. 11-kor matiné: **Hindu siremlék.** — **SAVOY** (146—040. Kálvin tér sarok, Üllői út 2): Prolongálva! **Asszonyok a börtönben** (Viviane Romance). H. (½4 ½6 ⅛8 ½10; V ü ½2 ¼4 ½6 ⅛8 ½10.) — **SCALA** (114—411. Teréz körút 60): **Heidi** (Shirley Temple). Rajzfilm. H. (½6 ½8 ¾10; Sz V ü 3 ½6 ⅛8 ¾10.) Vas. d. e. 11-kor: **Lakner bácsi Mikulás-matinéja.** — **SIMPLON** (268—998, 268—999. Horthy Miklós út 62): **Az élet tükre** (Paula Wessely). Híradó. (Előadások kezdete: ½4 ½6 ⅛8 ½10; V ü ½2 ¼4 ½6 ⅛8 ½10.) — **STUDIÓ** (140—840. Akácfa u 4): Második hétre prolongálva! **Beszállásolás** (Páger, Szeleczky). H. (Mindennap: d. e. 11, d. u. 2 4 6 8 10.) — **TIVOLI** (123—049. Nagymező utca 8): **Vágyak** (Danielle Darrieux). Stockholm, a béke városa. H. (Folyt. előadások: ½5 7 ½10; Sz ¾4 ¾6 ¾8 ¾10; V ü ½2 ¾4 ¾6 ⅞8 ¾10.) Vas. d. e. 11-kor matiné. — **TURÁN** (128—401. Nagymező u. és Mozsár u. sarok): **Nehéz apának lenni** (Páger, Szeleczky Zita). India gálában (színes). Híradó. (Előadások: 4 6 8 10; V ü 2 4 6 8 10.) Csütörtökön d. e. 10 és 12 órakor: **Családi pótlék.** — **URÁNIA** (146—046. Rákóczi út 21): **A berlini olimpiász** (II. rész: A szépség ünnepe). H. (5 ½8 ½10; Sz V ü ¾3 5 ⅛8 ½10.)

Diósy Antal

12 grafika

Csánky Ung Mal

dr Gegenwart 37. l.

Katalog d. Ausst. in Berlin
Dresd, Dresl. Wien, Graz
1942-43

Diósszatulat

lásd
z

Bán W. 186 – 189e

A m. postalárgyer
adattára

1943

Dróśy Antal

l.

Magy. Iparm

1939. 5. n. II. C

i bettintetné a
attal kérem, hogy
ben tartatni ke-
nai polgálatom
ehogy sulyos anyagi
i családom békéje
ék dőre látható ered-

argatósághoz benyúj-
kifejtettem én ke-
ohajtok tenni és
leget is fogok sehet-

/.

Diósy Antal

l.

MAGYAR IPARMUVESZET

1940. 39. l.

Diósy Antal

AZ ORSZÁGOS MAGYAR IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT KARÁCSONYI KIÁLLÍTÁSA 1940.

A háborús idők erősen megnehezítették az iparművészek termelési lehetőségét is. Katonai szolgálat, anyagbeszerzési nehézségek akadályozták meg iparművészeinket abban, hogy tudásukat teljes mértékben kifejtsék. A kiállítás installációja hasonló okokból szintén egyszerűbb mértékben történt csak meg. Azonban a nehézségek dacára a magyar iparművészgárda kitett magáért és igen magas színvonalú, művész- és értékes anyagot adott a kiállítás céljaira. A praktikusan elhelyezett vitrinek csak emelték ennek a szép anyagnak az értékét. Mint különös érdekességet, Diósy Antalnak a VII. milanói Triennaléra készült hatalmas festményét, amelynek címe „A magyar nép könyörög az Árpádházi Szentekhez Magyarországért" állította ki a társulat.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

1940. 141. l.

Diósy Antal

1 Magy. Mann

1938. 218 l

r Gemäldesammlungen II. kötet, Mün-
914., 174. és 180. l. — Pigler Evag.

FESTŐ, 1470 körül
yok. (Belső kép.) (153. kép)

a (Külső kép.) (154. kép)
szétfűrészelve.
a, 81×80 cm.
fel 1839-ben elárverezett bécsújhelyi,
écsi és Ipolyi Arnold gyüjteményéből.
chniss einer Sammlung altdeutscher
hlde ... Wien 1839., 23. szám. —
el: Lexikon der Wiener Gemäldesamm-
II. kötet, München 1914., 178. l. —
Evag, 134. l.

FESTŐ, 1470 körül
es és Szent Dorottya (Belső kép.)

git és Szent Katalin (Belső kép.)

llonia (Külső kép.)

lya (Külső kép.)
ykép, szétfűrészelve.
ra, egyenkint 53×29·5 cm.
fel 1839-ben elárverezett bécsújhelyi,
écsi és Ipolyi Arnold gyüjteményéből.
chniss einer Sammlung altdeutscher
hlde ... Wien, 1839., 5—6. szám.
el: Lexikon der Wiener Gemälde-

Diósy Antal

Lovascsata jelenet
(Szent László és
a Kunok
ütközete?)
Vázlat.

Repr.

Magyar Játékszín

1944. 16. 4.

kép

Dióry Antal

l

u'

MAGYAR IPARMUVESZET

1940-57. l.

ANTAL DIÓSY: SCHLAFENDE FRAU

ISTVÁN CSÓK: ATELIERWINKEL

MDK

Diósy
Ikarus, rézk.

Magy. művészek rézk. kiáll. Katalógus. Aurora. 1922.

MDK

Diósy, festöm.

a Magyar Akvarel- és Pasztelfestök Egyesületének kiállitása keretében örömmel kell Pentnevezett müveit kiemelni.

Pipics Zoltán dr.: A Mücsarnok gyüjt. kiállitása. Magyarság. 1934. márc. 4.

K. D. K.

DIÓSY Antal festő

budapesti kiállítása vidéki vándor-
leton (Hódmezővásárhely, Kecskemét
Kalocsán

Magyar Nemzet 1962. március 14. 4. l.

MDK

Diósy Antal

az alábbi pályázaton pályamunkáját 2oo pengőért megvásárolták

Az Idegenforg. Tanács plakátpályázata. Magyar Iparművészet 1929. 6o.l.

M.D.K.

Diósy Antal, festő

„a vendégló falait festette" hi sárhozi parasztgyermekek bájos rajzainak hatása alatt" a párisi világhiállítás magyar pavillonjában

Vállalkozók Lapja. Bp. 1937. LVIII. évf.

sz. old.

Diósy Antal festő XX. sz.

Nouvelle Revue de Hongrie

1937. XXX. année, LVI. Tome, 434. l.

Mihalik Sándor: Falfestmények a párisi világkiállításon.

MDK

Diósy Antal

Képzőművészet, 1930. 29.sz. 99-100 l.

M.D.K.

Diósy Antal festőművész

A Műcsarnok kamaratermében október 20.-án nyilik meg a művész gyüjteményes kiállítása.
A több mint száz kép közül három portréjának reprodukcióját közli a lap:
Rózsahegyi Kálmán
Gobbi Hilda
Pethes Sándor

H i r e k K é p e k c. rovat közleménye.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1961. okt. 13. V. évf. 41. sz. 38. l.

M.D.K.

Diósy Antal festőművész

A Műcsarnok Kamaratermében megnyitott gyüjteményes kiállitáson „Kellér Dezső portréját szemléli." A H i r e k rovatban közölt fényképfelvételen Kellér Dezső portréja szerepel. /Dolezsál felv./

K É P E K - H I R E K c. rovat Műcsarnok kezdetü hiradás. Film Szinház Muzsika. Bp. 1961. okt. 27. V. évf.x 43. sz. 39. l.

MDK

Diósy Antal

T.s: I. m. képzm. kiáll. grafikai művei.
Kis Újság, 1950. aug. 27. 7 l.

MDK

Diósy Antal festö

Akácfa utca.	Akvarell.
Debreceni nagyerdön.	"
Halászhajó a Tiszán.	"

Mücsarnok.-Tavaszi Tárlat. 1957. Kat.14.1.

MDK

Diósy Antal

Árpádházi szentekről festett freskók

M. iparm. sikere... Pesti Hirlap, 194o. ápr. 13.

MDK

Diósy Antal

Uj Magyarság képes mell. 1939. jun. 25.

M.képzőmüv. kiáll. Varsóban.

MDK

Diósy Antal, festö

Ligeti fák. Vizf.
Öszi hangulat. "

Műcsarnok. IV. Képzőmův. kiáll. "A Magyar Művészetért".
1943 máj. 16-30. Kat. 18.1.

Diósy Ontal
festő

M.D.K.

„Dunapart" (repro)

Fóthy János: Diósy Ontalról
Művészet, 1969. március – 23 lap

Diósy Antal
festő

M.D.V

Nagykanizsai tárlatán bemutatta virágcsendéleteit, sportoló fiatalságot, strandolókat ábrázoló képeit.

Fáthy János: Diósy Antalról
Műrészet, 1969. március - 16 l ap.

MDK

Diósy Antal

Be a vörös hadseregbe, kr.

M. képzőművészek a fasizmus ellen, N.Gal.

1965.

Diósy Antal

A Cennini Társaság tagja. 1921 és 1926-ban volt kiállításuk, a csoportot a régi mesterek tisztelete jellemezte.

. . .

Rabinovszky Máriusz: Két korszak határán Bp. 1965.
310.l.

Diósy Antal

Naprugta c. akvarelije (emlékre) szerepel a Balatom. Nyári Tárlaton Keszthelyen

Jelenkor 1966 VIII. 741 old.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Diósgyőr

KISALFÖLD
1966 JAN 1 F

Tárlatvezetés Vasárnap délelőtt 11 órakor Rencz Antal dramaturg vezetésével tekintették meg Nagyajtay Teréz díszlettervező és Diósy Antal festőművész győri kiállítását a MÜM 400-as Szakmunkástanuló Intézet fiataljai.

1021

szánt barkácsoló. A berende-

M.N.K.

Diosy Antal

A Nemzeti segély / vértanuk/ feláras jótékonysági emlékbélyeg képeinek terve.

Pákozdi László: A magyar bélyegek monográfiája.
Bp. 1967. 145.l.

MDK

Diósy Antal, festő

Nagyajtai Teréz kiállításával együtt bemutatják a győri Műcsarnokban a festőművész néhány színházi vonatkozású postréját is.

– : Kulturális hírek

6.

Népszabadság, Bp., 1968, jan. 9.

Diósy Antal MDK

Munkaasztal a műteremben 1960 akv.

Virágok tálban 1960 akv.

Balaton partján 1960 akv.

Műcsarnok Kamaraterem 1961 Diósy Antal kiáll.

Diósy Antal MDK

Rákóczi ut 1960 akv.

Budai Dunapart 1960 akv.

Szobasarok TV-vel 1960 akv.

Műcsarnok Kamaraterem 1961 Diósy Antal kiáll.

Diósy Antal MDK

Hajógyár Ujpesten 1960 akv.

Országház ködben 1960 akv.

Ujpesti rakpart 1960 akv.

Mücsarnok Kamaraterem 1961 Diósy Antal kiáll.

Diósy Antal MDK

Csónak kikötő 196o akv.

Vitorlás kikötő 196o akv.

Mosdó sarka 196o akv.

Mücsarnok Kamaraterem 1961 Diósy Antal kiáll.

Diósy Antal

MDK

Játszótér a Ligetben 1960 akv.

Rökk Szilárd utca 1960 akv.

Budai piac 1960 akv.

Műcsarnok Kamaraterem 1961 Diósy Antal kiáll.

Diósy Antal MDK

Karinthy Ferenc 1959 akv.

Molnár C. Pál 1960 akv.

Biai Föglein István 1960 akv.

Műcsarnok Kamaraterem 1961 Diósy Antal kiáll.

Diósy Antal MDK

S.R-né 1960 akv.

Őszi napsütés 1960 akv.

Városliget ősszel 1960 akv.

Műcsarnok Kamaraterem 1961 Diósy Antal kiáll.

Diósy Antal MDK

Kikötőben 1956 akv.

Illyés Gyula 1959 akv.

Este a kikötőben 1959 akv.

Mücsarnok Kamaraterem 1961 Diósy Antal kiáll.

Diósy Antal MDK

Herman Lipót 1959 akv.

Varga Mátyás 1959 akv.

Viharos Balaton 1959 akv.

Műcsarnok Kamaraterem 1961 Diósy Antal kiáll.

Diósy Antal MDK

Muzeum-kert 1958 akv.

Baross téren 1958 akv.

Keresztury Dezső 1959 akv.

Műcsarnok Kamaraterem 1961 Diósy Antal kiáll.

Diósy Antal MDK

Balatoni strand 1960 akv.

Virág csendélet 1958 akv.

Margitszigeten 1958 akv.

Mücsarnok Kamaraterem 1961 Diósy Antal kiáll.

Diósy Antal MDK

Esős utca 1958 akv.

Taxi-állomás 1958 akv.

Nagymező utca 1958 akv.

Mücsarnok Kamaraterem 1961 Diósy Antal kiáll.

Diósy Antal MDK

Lengyel Géza 1958 akv.

Zádor István 1958 akv.

Soós Szabó Edit 1958 akv.

Micsarnok Kamaraterem 1961 Diósy Antal kiáll.

Diósy Antal MDK

Novák Imre 1958 akv.

Boross Elemér 1958 akv.

Dinnyés Lajos 1958 akv.

Micsarnok Kamaraterem 1961 Diósy Antal kiáll.

Diósy Antal MDK

Gobbi Hilda 1958 akv.

Pethes Sándor 1958 akv.

Fehér Gyula 1958 akv.

Mücsarnok Kamaraterem 1961 Diósy Antal kiáll.

Diósy Antal MDK

Önarckép 1958 akv.

Szobám sarka 1958 akv.

Rózsahegyi Kálmán 1958 akv.

Mücsarnok Kamaraterem 1961 Diósy Antal kiáll.

Diósy Antal

MDK

Biciklista hóban 1957 akv.

Lovaskocsi 1958 akv.

Müterem-szöglet 1957 akv.

Műcsarnok Kgnarnteren 1961 Diósy Antal kiáll.

Diósy Antal MDK

Eső után a Mátrában 1957 akv.

Intérieur 1957 akv.

Strandolók 1957 akv.

Mücsarnok Kamaraterem 1961 Diósy Antal kiáll.

Diósy Antal MDK

Zöld Balaton 1957 akv.

Havas udvar 1957 akv.

Virágok II. 1957 akv.

Mücsarnok Kamaraterem 1961 Diósy Antal kiáll.

Diósy Antal MDK

Bárdi Ödön 1957 akv.

Napnyugta a Balatonon 1957 akv.

Műterem sarok I. 1958 akv.

Műcsarnok Kamaraterem 1961 Diósy Antal kiáll.

Diósy Antal MDK

Farkas Imre 1957 akv.

Kallós János 1957 akv.

Utcai ácsorgók 1957 akv.

Műcsarnok Kamaraterem 1961 Diósy Antal kiáll.

Diósy Antal MDK

Pátzay Pál 1957 akv.

Kellér Dezső 1957 akv.

Kálmán Jenő 1957 akv.

Műcsarnok Kamaraterem 1961 Diósy Antal kiáll.

Diósy Antal MDK

Baromfi-udvar 1957 akv.

Eső után a Fasorban 1957 akv.

Tamási Áron 1957 akv.

Műcsarnok Kamaraterem 1961 Diósy Antal kiáll.

Diósy Antal MDK

Bajza utca télen 1956 akv.

Egyetem-utca 1956 akv.

Mezei virágok, 1956 akv.

Mücsarnok Kamaraterem 1961 Diósy Antal kiáll.

Diósy Antal MDK

Tyuk-udvar 1956 akv.

Zajló Duna partján 1956 akv.

Behavazott Városliget 1956 akv.

Műcsarnok Kamaraterem 1961 Diósy Antal kiáll.

Diósy Antal MDK

Behavazott Körönd 1956 akv.

Söprik a jégpályát, 1956 xxxx. akv.

Ligeti tó télen 1956, akv.

Mücsarnok Kamaratorom 1961 Diósy Antal kiáll.

Diósy Antal MDK

Az Operaház művész bejárója 1956 akv.

Barcsay Jenő 1956 akv.

Kemény László 1956 akv.

Mücsarnok Kamaraterem 196[illegible] Diósy Antal kiáll.

Diósy Antal MDK

Virágok 1954 I. akv.

Őszirózsák 1955 akv.

Udvardy Tibor 1955 akv.

Műcsarnok Kamaratermében Diósy Antal kiáll 1961

Diósy Antal

prod
2

Catalogo della XXIII.
biennale. Venezia
1942 - XX. 295. l.

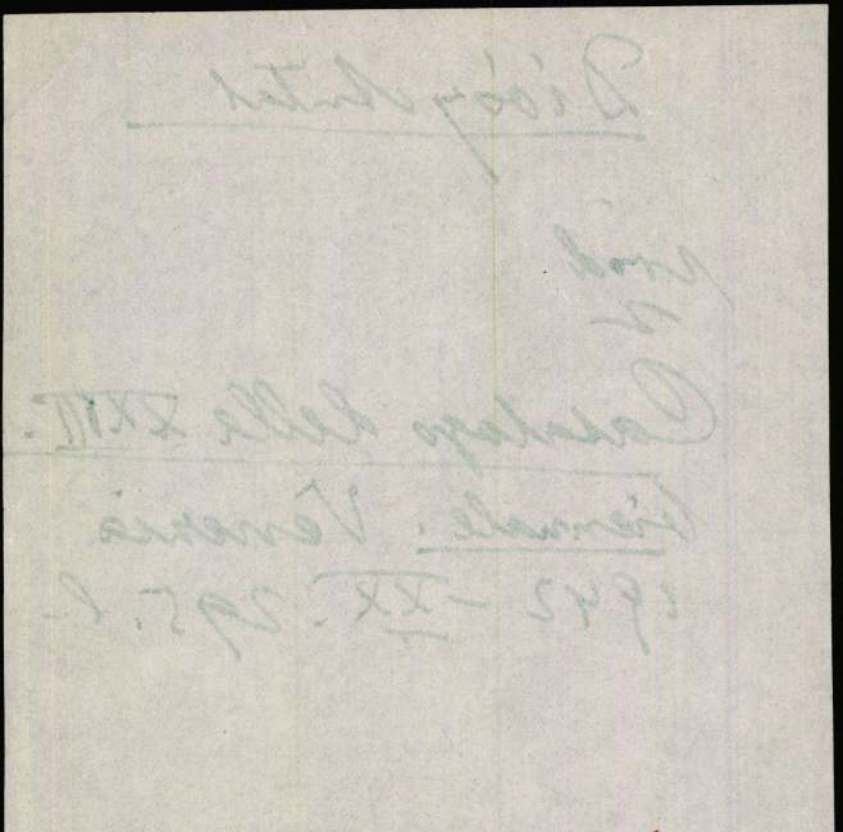

1.

Gyulay Vuk zágrábi püspök süvege
igazgyöngygyel kivarrva. XIV. század
foglalású drágakövekkel. Elől a püsp
mere és az 1549 évszám. A zágrábi fő
egyház kincstárában.

1938) Diósy Antal

1939-ben

festette a kőbányai
kálvária kápolna
menyezetén lévő
kis falképet, Máriát
angyalokkal körülvéve.
Valódi fresko, de a
mész megette a színeket,
melyek fakók, az angya-
lok vakok stb.

Lattan 1939
ápr. 26.

Drássy Antal

Parkban a akvarelije a kézilabda bajnokság egyik tiszteletdíja (emb.)

N. N.: Értékes tiszteletdíjak

Kisalföld 1969 VII. 24

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Diósy Antal

MAGYAR NEMZET

1968 NOV 14.

1024

Diósy Antal festőművész kiállítását ma délután nyitják meg a nagykanizsai Egry József teremben. A művésznek legutóbb a Műcsarnokban volt kiállítása.

Diósy Antal

és Nagyajtay Teréz művésznházaspár közös kiállítása nyílik jan. 7-én a győri Műcsarnokban.

Magyar Nemzet 1968. jan. 7. 10.o.

Diósy Antal
festő

M.D.Y

A művész a pesti utcahépeket, a Duna hangulatait örökíti meg művein. Vérbeli akvarellista. Akvarell archípeket is fest a művész.

Fotby János: Diósy Antalról
Művészet, 1969 március - 23 lap.

Diósy Antal
festő

M.D.V.

Nemzégiben Nagykamarsan volt tárlata.
Hat évvel ezelőtt a Műcsarnok ha-
mara termében mutatta be műveit.
Króla nem jutott a fővárosban kiállí-
tási lehetőhez a művész.

Folly János: Diósy Antalról
Művészet, 1969 március - 23 lap.

Diósy Antal (1895-)

A Ferenc József tér.
Vizf.26.5x36.8 papir.Ltsz:2347.Sign.

Liget.
Vizf.58x2[illegible] papir.Ltsz:3954.Sign.1937.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Diósy Antal

Oklevéllel tüntették ki a Balatoni Társ. által rend.képkiállításon.

P.H.934.X.23.

Diósy Antal

Magyar Akvarell és Pasztellfestők kiállításain a Műcsarnokban szerepelt.

NU 934. III. 4.

Dióssy Antal

festőművész

A Balatoni Társaság képzőművészeti kiállitása - kivá-
ló festményével szerepel.

Budapesti Hirlap
1935.XII.8.

Diósszy Antal

festőművész

A Balatoni Társaság képkiállítása - a Műterem helyiségében - képével szerepel.
Finom akvarellek.

Budapesti Hirlap
1930.XII.6.

Diósy Antal

festőművész

Esterházy Móric gróf a Balatont legjellegzetesebben ábrázoló akvarell-festményre 500 pengős pályadijat tüzött ki s a pályázat lebonyolitására a Balatoni Társaságot kérte fel. A kitüzött dijért xxkxxxxx pályamüvét beküldötte.- A bizottság a kitüzött dijat a "Füredi öböl" c. festményéért itélte oda.-

Ujság
1935. XI. 16.

Diósy Antal

Magyar akvarell és pasztellfestők kiállításán a Nemzeti Szalonban akvarelljeivel szerepelt.

PH. 930. XII. 14.

Diósy Antal

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

Újság 1931. II. 21.

Diósy Antal

festőművész

Magyar Akvarell-és Pasztellfestők Egyesületének jubiláris kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

U j s á g
1935.XII.21.

Diósy Antal

festőművész

Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesületének kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Igazi elfolyó akvarell-xxxxxxx technikával készült tájképekkel.

Budapesti Hirlap
1935.XII.21.

Diósy Antal

festőművész

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesülete kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Finom vizfestménye.

Pesti Hirlap
1935.XII.21.

Diósy Antal

Őszi kiállítás a Nemzeti Szalónban

— *Az Est tudósítójától* —

Ezzel a tárlattal indul meg az új képzőművészeti szezón. Az anyag elég vegyes, de aki keres, talál néhány sikerült művet. *Diósy* Antal »Uszály« című temperája, *Förstner* Dénes olajfestménye, *Kató* Márta kedves és kifejező »Dömsödi cigánylány« című pasztellje, *Márkus* Imre »Ujságolvasók« című rajza, vitéz *Pataky* Ferenc »Tehén a tóban« című temperája, *Turmayer* Sándor »Velencei részlet«-e, *Iványi* Lajos »Ázsiai nyugalom« című érdekes gipsz-szobra és *Beck Schwarz* Elsa margitszigeti ceruzarajza megérdemli, hogy gyors szemlénk eredményeképpen külön kiemeljük a tömegből. (K—f)

Az Est, 1939. IX. 3.

Est 1939. IX. 3.

Diósy Antal

Testőrművész

Magyar Akvarell-és Pasztellfestők Egyesületének kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Esti Kurir
1935.XII.28.

Diósy Antal

festőművész

Magyar Akvarell-és Pasztellfestők Egyesületének jubiláris kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.
Impresszionisztikus Kertrészlet-e.

Nemzeti Ujság
1935.XII.21.

Diósi Antal MDK

Gorkij-fasor, vizf.

Mücsarnok 1951.Magy. Képzőm. Kiáll.

Diósy Antal

MDK

Körúti forgalom, vizf.

Mücsarnok 1951.Magy. Képzőm. Kiáll.

Diosy Antal festő M.D.K.

kiállitás müveiből a székesfehérvári helyőrségi klubban

Napló

Magyar Nemzet 1966. okt. 26. 4.l.

Diósy Antal

Akvarell és pasztelfestők kiállításán a Nemzeti Szalonban akvarelljeivel szerepelt.

Ujság 930. XII. 14.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

FEJÉRMEGYEI HÍRLAP

1966 OKT 27.

Dióssy Antal festőművész kiállítása a helyőrségi klubban

...yszék elnöke, a közönség nyugtalan mozgolódása közben, három és fél órán át olvosta fejére a vádpontokat: azt állította, hogy

Subandrio „lehetőséget adott másoknak a kormány megdöntésére" és ez „a zűrzavarhoz vezető láncreakciót váltott ki".

A világosszürke öltönyt viselő, 52 éves Subandrio, aki eredeti foglalkozására nézve orvos, rezzenés nélkül állta a televíziós reflektorok fényét. Végül az elnöklő hadbíró kimondta: „Nincs semmi, ami enyhítené büntetését. A törvényszék ezennel halálra ítéli önt." Subandrio csak ekkor szólalt meg. Bólintott —, aztán szárazon megköszönte az ítéletet. Két fegyveres tábori csendőr lépett mögé. Megbilincselték Subandriot, és a szigorúan őrzött hadbírósági épület előtt várakozó páncélautóhoz terelték.

Ügyvédei az ítélethozatal után nem jelentettek be fellebbezést, bár a védelemnek

KAVICSO

A mindennapi rohanás, a munkaidő utáni időbeosztás úgy lefoglalta Anci szabadidejét, hogy szinte nem is gondolt arra a dátumra, amikor a válóperes bíró kimondta az elválasztó határozatot. Befelé fojtott indulattal hallgatták mindketten a monoton szöveget, s magukban elképzelték azokat a napokat, éveket, amelyeket most már egymástól teljesen elkülönülve fognak eltölteni.

A szöveg száraz volt és rideg, valójában azonban minden lényeges benne volt.

Egy évtized összegyülemlett keserűségét oldotta fel, s megnyitotta annak az útnak a sorompóját, amire most léptek.

Délutánonként rohant haza a gyerekhez, s csak este, amikor már minden munkával elkészült, akkor vette észre, hogy milyen üres a ház, hiányolta, h... egészen más... tak a percek, amikor Istvánkát várta és ott horgolt a nagy fotelban, férje pedig olvasott. Néha tett a lobogó tűzre, aztán újra visszaült, hogy ismét kézbe vegye a kis gyerekholmit. Lehet, hogy meg is érezte, mert fiúholmit kezdett készíteni. Kis kék kabátkát, hozzá pöttömnyi nadrágot. Mikor elkészült vele, magához szorította és órákig elnézte, ahogy egymás mellé rakva pihentek a szekrényben.

Aztán megérkezett Istvánka és megváltozott minden. Követelődző hangjával felverte a ház csendjét és elvárta, hogy mindig talpon legyen valaki.

Boldogok voltak, pedig a gyerekkel sok gond szakadt rájuk. Nyűgös volt, s később betegeskedni kezdett. Or-

...kor ő ott állt mellette, ... minden kívánságát, de a j... szó helyett csak goromba... ságot kapott.

Már két éves volt a gye... rek, amikor úgy döntöttek... hogy szanatóriumba viszik... Megvolt hozzá a beutaló... csak egy-két formaságot kel... elintézni.

Géza már a vonatban... botrányosan visel... kedett, s hazaérve elcsattan... az első pofon. Anci bevonul... a kisszobába és csendesen... sírdogált.

Egy hét múlva megtudta... hogy Géza összekeveredett... vállalatnál valami gépírónő... vel, azzal tölti minden sza... badidejét. Először sírógör... csöt kapott, aztán belátta... hogy teljesen hiába minden... Egy este oda is állt eléje é...

Diósy Antal

(1933. szept. 23.)

cvod

Pesti Napló (Díjkiosztás és állami vásárlások a Műcsarnokban.)

U. 2366

Füredi strand c. művét a fiatal művészek kiállításán megvette az állam.

cvod

Magyarság

1933. szept. 23

rd (alár), *Delphin* (1815—1888). Francia
ûművész és a párisi Conservatoire ta-
(1843—75). Darabjait sokat játszották
edűpedagógiai munkái még ma is ki-
k.
rich (375—410). Nyugati gót kir. Be-
tállába, de Honorius hadvezére, Stilicho,
ntia mellett legyőzte s visszavonulásra
szerítette (403). Vezetése alatt a gótok
en Rómát kirabolták.
rm, l. *Riadó.*
s, *Leopoldo* (1845—1918). Spanyol re-
ró és kritikus.
la suite (szvit). Az uralkodó kíséretéhez
tott tiszt.
iszka. É.-Amerika félszigete, az Egyes.-
nok birtoka. Gazdasági értéke halászatá-
prémes állataiban és gazdag aranyme-
n van.
latere *(Legati a latere).* Különösen fon-
setekben a bíbornokok közül választott
agasabb rangú pápai követek. Nálunk
ok hívták a király személye körüli mi-
ert.
attvaló. Az egyes a közte és az állam kö-
fennálló viszonyban, e viszony hatalmi
ellegéhez képest alárendelt, kötelezett
khol, mint az alkotmányos államokban,
lam és az egyes közötti viszony tartal-
ak meghatározásában maguknak az egye-
ek is aktív részük van, erről az oldalukról
sítve, az egyesek polgárok. Amily kivá-
s az egyes szempontjából, hogy az állam-
az egyesek necsak alattvalók, hanem pol-
k is legyenek, annyira lényeges másfelől
a legalkotmányosabb és legdemokratiku-
állam fennmaradhatásához is az, hogy

gyetlenkedése (Egmont és Horn grófok, valamint több ezer ember kivégeztetése) tette hírhedtté.

Alba Julia, l. *Gyulafehérvár.*

Alba Longa. A monda szerint a latin városok metropolisa. Tullus Hostilius király kapcsolatban a Horatiusok és Curiatiusok párviadalával, lerombolja, lakóit pedig Rómába telepíti át.

Alban, *Ernst* (1791—1856). Német technikus. Különösen a nagynyomású gőzgépek tökéletesítése (így a nevét viselő vízcsöves kazán feltalálása) és a mezőgazdasági gépipar fellendítése körül szerzett maradandó érdemeket.

Alba Nevis *(Unger Ilona)* (* 1886). Lírai költeményeket írt.

Albani, *Francesco* (1578—1660). Bolognai festő a Carracciak s Guido Reni hatása alatt.

Albánia. Állam a Balkán-félsziget Ny.-i partvidékén. Nagyobbrészt mészkőből és homokkőből felépült hegyvidék(Dinaridák), csak a partvidék sík. Klímája mediterrán típusú, az ősz a csapadékos. A meszes, karsztos hegyvidéken a juh- és kecsketenyésztés dominál. A vad hegyvidék és a mocsaras partvidék a közlekedést megakadályozza. Lakói, az illyr származású albánok (arnauták), igen alacsony kultúrfokon állanak. 37.554 km², 820.000 l. — *Története.* Szabadságáért Kasztrióta György alatt hősiesen küzdött a törökök ellen, ezután a lakosság egy része mohamedán lett. Albán rabszolgák a török uralom alatt nagyvezérségig emelkedtek (Köprülü). Ismételt fölkelések (Tepelenti Ali) dacára csak az 1913-i balkáni háború után érte el függetlenségét. Ekkor Albert Vilmos, Wied hercege kapta meg a kis ország feje-

társával 1270 táján IV. Béla ma
bizásából készítette sz. Margit v
síremlékét, melyet a Nyulak-sz
apácatemplomban helyeztek el.
Albert (alber), *Eugene d'* (*186
és zongoraművész. Pauernél Lon
Richternél és Lisztnél tanult. E
goraművész, kinek azonban zen
kássága az előadóművészt háttér
Zongoraműveken kívül több op
gyek alján, Holt szemek.)
Albert, *Ferenc Ágost Károly E*
—1861). Viktória angol kirnő fér
prince consort (= férj hg). 1
hítette az Egyes.-Államokhoz
ború közben angol állampolgáro
elkövetett sértés miatt küldö
hangját.
Albert, *monacói hg.* (1848—
oceanográfus, Párizsban ocean
alapított, Monacóban oceanogr
mot. Első felesége Douglas-H
hgnő elvált tőle és hg. Festeti
ment nőül.
Alberta. Kanada egyik tarto
búzaterméssel.
Albert belga király 1909 óta.
sége Erzsébet bajor hgnő. A vi
végig kitartott Belgiumnak abba
melyet a németek nem tudt
A harctér veszedelmeit megoszt
sége mint vöröskeresztes ápoló
Albertfalva. Nk., P.-P.-S.-K. r
Repülőgépgyár.
Albert Frigyes Ágost (1828—
király 1873—1902. 1866. osztrá
colt, 1870—71. porosz részen.
Alberti. Nk., P.-P.-S.-K. m.,

Diósy Antal

DIÓSY ANTAL :

68. Akácfa-utca. - Vizf., p. 28 x 37 cm. Jelz. l.j.: "Diósy Antal Bpest 1941".

Koppmagyograf 150 éve

108. Temetőben. - Szénr., p. 18.5 x 22 cm. Jelz. l. b.:" Gerhardt/1874".

GLATZ OSZKÁR :

109. Tájkép. - Szénr., p. 60.5 x 43 cm. Jelz.l.b.: "Glatz".

GRANDTNER JENÖ :

110. Akt-tanulmány. - Kr.rajz, p. 27.8 x 20 cm. Jelz.l.j.: "Grandtner 935".

GULÁCSY LAJOS /: 1882 - 1932 :/ :

111. Adda Ba / Arab férfi feje/. - Szin.c. rajz,p.12.5x20.5 cm.Jelz.l.b.:"Gulácsy"

[illegible] rajz p. 14 x 18

Diósy Antal

Ferenc József-Tér

Sokszor szerepelt
már

1932 főv új szorzem.kiáll Mücsarnok

Diósy Antal

Szép m. Mrz. Közokt. minisztérium vásárlásainak kiáll. 1943

Bárka a Dunán, vörf.

V

Diósi Antal
festő

Diósi Antal festőművészt a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter az Orsz. M. Kir. Iparművészeti Iskolához rendes tanárrá nevezte ki.

Szépmüvészet
1942. 44. l.
(kül. élet)

Diósy Antal
l

Szépmüvèszet

1943.75.l.

(Vásárlások)

(Kültüm: „Ősz")

[illegible]

Csökmő 238

Diósy Antal

a Magyar Akvarellés
Pasztellfestők Egyesülete
alelnökévé választva

Nemzeti Újság
1943. jan. 6.

Diósy Antal
festő

l.

Szépmüvèszet

1942. 205. l.

Mint ikt
Vásárlások
(Kolozsvár mez-
vette: „Dunapart")

Diósy Antal

l.

Szépm. Mus. Érk.

IX. 277 l.

1940

22

1 c

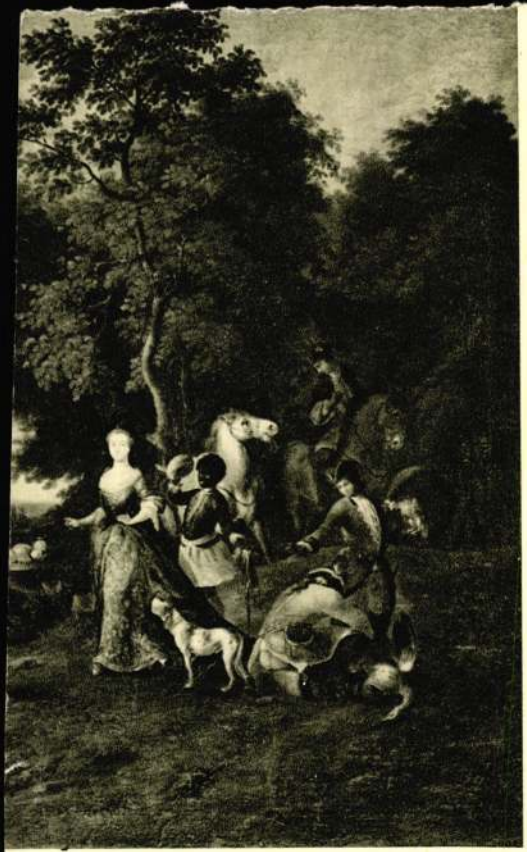

SALA 31 - (Pitt. 19-22, Scult. 23)

19 Carate Brianza.
20 Antunno in Versilia.
(app. all'Architetto Muzio).
21 Paesaggio presso Massa.
22 Casolari.

SCULTURE.

Crocetti Venanzo.
(v. anche Sale 24, 30 e 33).

23 David (bronzo).

SALA 31. (Pitt. 1-18)

PITTURE.

De Rocchi Francesco.

Nato a Saronno (Varese) il 13 Marzo 1902, ha figurato alla Biennale di Venezia e alla Quadriennale romana. Conseguì i premi «Fornara» «Principe Umberto» (1936). Risiede a Cislago (Varese).

1 Paesaggio lombardo.
2 Profilo di giovane donna.
3 Assisi - dintorni.
4 Il brolo.
5 Venezia.
6 Donna col piatto.
7 Venezia - Chiesa della Giudecca.
8 La cava.
9 I pesci.
10 Figura bionda.
11 Composizione.

De Grada Raffaele.

Nato a Milano il 2 Marzo 1885. Ha esposto a tutte le principali Mostre italiane e straniere ottenendo un premio alla Quadriennale di Roma. Vive a Milano dove insegna pittura all'Istituto d'Arte Decorativa.

12 Natura morta - uccelli.
13 Pini al mare.
14 Natura morta - pesci.
15 Uliveto.
16 Natura morta - stampe giapponesi.
17 Paesaggio sul Lambro.
18 Natura morta - fiori.

Diósy Antal

Cásd okv.

Magy. Iparm

1938. 325. l

Okv. l.

A Bertinelli-gyüjteményből.
Restaurálta Nikássy Lajos 1933.
Maszlaghy II., 53. szám. (Ismeretlen.) — Berti Toesca, 956. l. (Lemosás előtt látta. Masolino-követő?)

BISSOLO, FRANCESCO (velencei festő, 1470 körül—1554.)

Szent Katalin eljegyzése, Szent Ágoston és Szent Jeromos (68. kép)

Fa, tempera és olaj, 53×82 cm.
A Bertinelli-gyüjteményből.
Rényi 14. l. (Palma Vecchio). — Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 759. l. — Maszlaghy II., 68. szám (Palma Vecchio). — Gerevich PA, 238. l. (Bissolo.) — Berti Toesca, 957. l. (Képe 955. l.) (Bonifazio követője.)

BOCCATI, GIOVANNI (perugiai festő, 1420 körül—1480 körül)

Kálvária (69. kép)

Fa, tempera, 75×49 cm.
Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 676—677. l. — Maszlaghy II., 88. szám. (Piero della Francesca.) — Gerevich PA, 236. l. (Lombard iskola. A ruhán, pajzson és zászlón a Viscontiak skorpiója, tehát 1450 előtt.) — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 6. l. — Berti Toesca, 948. l. (Képe 949. l.)

Diósy Antal

Alakrajzból
Dicseret

Éimisk 1913-14.

Diósy Antal

Tavaszi gyümölcsfák a Gellértheggyen (1935), akvarell
Hmeren repr.

Műveltség 1946. 3. 4

sz. kép

dupl

Sirakusai didrakmon VIII. 125.

Diosy Antal

Kultuszminiszterimutól
400 k. államsegély

Éinüsk 1913-14.

Diósy Antal

200 K államsegély

Éimisk 1912/13. 27. l.

Ipolyi – Keller István dr. IV. 153.

Diósy Antal

lásd.

Zamborszky J.:

A magyar Országház. Bp. 1937.

~~II~~, 109. l.

„ „ 21	541—600	—	—	—	—	—	—
„ „ 23	601—644	645—726	—	1111—1147	—	—	—
„ „ 24	—	—	—	—	—	—	—

RUCZ

régiség- és műkereskedő. B
Az állami árverési csarnokka

·VASS BÉLA·
CÍMTÁBLA
ÉS CIMERFESTŐ
IX. VÁMHÁZ-KÖRUT 11.
ALAPITVA: 1886
TELEFON: 853-49

Olasz, XVII. sz. — Prunkschrank, s
Italienisch, XVII. Jh.

2032. EMELETES SZEKRÉNY, diófa, be
Louis XVI. — Etagenschrank, Nussh

2033. SAROKSZEKRÉNY, tölgyfa, csontl
Italienisch.

2034. IRÓASZTAL, mahagoni. XIX. sz.

2035. SAROKSZEKRÉNY, diófagyökér, r
sz. — Eckschrank, Nusswurzel, in F

2036. NAGY ASZTAL, diófa, faragott négy
Schnitzerei. XIX. Jh.

2037. ASZTAL, diófa, négy baluszteres láb
XIX. Jh.

2038. EMELETES KÖNYVSZEKRÉNY,
Etagebücherschrank, Mahagoni, mit

2039. KÉT SAROKSZEKRÉNY, nyárfagy

2040. EMPIRE ZONGORA, mahagoni, álló
stil. Mahagoni, Österreich, XIX. Jh.

lábbal, berakott lappal. Barokstilus. — Grosser Tisch, ockstil.

nczur Gyula hagyatékából. XIX. sz. — Tisch, Nussholz,

lapján, fekete lakkalapon, arany- és szines lakkdiszités, X. sz. e. f. — Grosser Salontisch, auf schwarzem Lack- und farbigem Lack. Paris, e. H. XIX. Jh.

eményfából. Épitészeti tagozással, esztergályozott oszlo- nschrank, aus verschiedenem Hartholz, architektonisch üddeutsch. XVII. Jh.

bronzveretekkel, 8 fiókkal. Empire. — Hohe Kommode,

kal. XIX. sz. — Büchergestell, Nussholz, mit Halb-

erakással. Magyar, XVIII. sz. v. — Schrank, Nussholz, I. Jh.

Bidermeyer. — Schreibtisch, Nussholz, mit Bockfüsse.

Diósy Antal

** **A székesfőváros akvarell-dija.** A Műcsarnok őszi kiállitásán, mint ismeretes, részt vett nagy gyüjteménnyel az Akvarell- és Pasztelfestők Egyesülete is. Ennek a kiállitásnak keretében került megitélésre a székesfőváros akvarell-dija. A dijat egyik legfinomabb akvarellfestőnknek, *Diósy* Antalnak itélte a zsüri.

Ujság 1931. nov. 21.

Budapest

Buda megnállása

A középtérben
várost látjuk, hová a
federete mellett a „Hi
csapatok már bevonul
haus" ég „welches die
Duna tulsó partján „
hegyes vidék s balra a
meür" emelkednek „vo
a tábori sátrak között a
felé. Fönt madarak r
Felirata a kép alatt:

„Contrafactor D
Von Den Christē Belege

A jobb sarokban disz ke
kezdettel s „O. Die ~~Schaff~~

Reimethet, mer

Ltha 9

Diósy Antal MDK

Szobasarok 1961 akv.

Kámál Éid 1961 akv.

Szoba belső 1961 akv.

Mücsarnok Kamaratere 1961 Diósy Antal kiáll.

Diósy Antal MDK

Kisfaludi Stróbl Zsigmond 1958 akv.

Szenkár Dezső 1958 akv.

Emke sarok 1956 akv.

Műcsarnok Kamaraterem 1961 Diósy Antal kiáll.

Diósy Antal MDK

Rákóczi ut a Körutnál 1956 akv.

Dr. Szterényi Gyula 1958 akv.

Katona Lajos 1958 akv.

Műcsarnok Kanaraterem 1961 Diósy Antal kiáll.

MDK

Diósy Antal

Feleségem, akv.

Téli este, akv.

X. Képzőmüv. kiáll. Mücs. 1965.

MDK

Diósy Antal

Bécsi városkert, akv.

Szegedi O. Képzőm. kiáll. Szeged 1964

dezésének egy részét in
sében szerzett érdemeié

Diósy Antal MDK

Ujpesti öböl, akv.

Dohány utca eleje, akv.

Mücsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

Diósy Antal MDK

Feleségem, akv.

Téli este, akv.

Mücsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

MIK

Diosy Antal

Kiállitási hir

Müvészet 1968 márc.p.48.

Diósy Antal (1895–)

Lánchid/ö. „Diósy Antal 1941". atv. 280×380 mm.

Ltr.: F.K. 3880.

Magyar rajz és atvarell. A XIX. ~~X~~ a XX. sz.-ad. A tat. bev. Delmacher Anna. Bp. 1959

41.

Diósy Antal

Körös kiáhítása nyílik felesegével, Nagyajtay Tetézkel a Mikisarnokban

Magyar Nemzet 1968 I. 7

Diósy Antal

műcivela jelenkori Budapestet
műcézi ihlettel örökíti meg.

Tóth Endre: Budapest Enciklopédia,
Budapest, 1970.

3821

Diósy Antal 6

70. születés napján

a Munka érdemrend arany fokozatával

tüntettik ki.

Napló. Magyar Nemzet 1970 junius 18

4. old.

Bíró Antal

5

Kodály Zoltán portréja
emlékére

– Napló –

Magyar Nemzet 1970 június 18
4. old.

Dióssy Antal 4

„Az erős Dob utca"

„Akácfa utca" c. Lépei eulitve

Napló- Hegyaszkeszet 1970 junius 18
4 old.

Diósy Antal

3

1929-ben Zürzült freskója
„Mátyás király megválasztása" emlitve

– Napló –

Magyar Nemzet 1970 junius 18
4. old

Diósy Antal

2

Az Iparművészeti Iskolában
Körösfői Kriesch Aladár volt
a mestere 1910-15 között

-Naplóm

Magyar Nemzet 1970 junius 18
4. old.

Diósy Antal festőművész

1

ma 75 éves

– Napló –

Magyar Nemzet 1970 junius 18
4. old.

MDK

Diósy Antal „festő"

A Munkácsy Mih.-díj I. f.-t kapta.

— : Átadták az idei művészeti díjakat 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. ápr. 1. 2.

Diósy Antal, Jertő

MDK

A Munkácsy M.-díj I. f.-t kapta.

—: Átadták az idei művészeti díjakat

11.

Népszabadság, B. v. 1971. ápr. 13.

Diósy Antal festőművész

A Munkácsy Mihály-díj I. fokozatát kapta az 19
1971. évi művészeti díjasok között.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. ápr. 3.
XV. évf. 14. sz. 2. lap

Diósy Antal, festő

A 75 éves művész nyilatkozata
múlt évi kiállításairól,
új munkáiról (budapesti akvarell-
jeiből levelezőlap sorozatot ad ki
a Képzőmüv. Alap. – „A Duna-part", „Vár",
„Műjégpálya", a „Margitsiget" lesz látható
a lapokon. – Szeretné bemutatni külföldi
útjain készült munkáit is a túlatlátogató kiszk.

(K. K.): Gyorsinterjú Diósy Antallal 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. ápr. 23.

Diósy Antal
festő.

Munkácsi Mihály dijjal tüntették
ki.

—: Munkácsy Mihály díjaz.
Művészet, 1971. cépzetés – 10 lap.

Diósy Antal

Bajor Gizi-portréja Gebbi Hilda tulajdonában van.

László Miklós: G. H. otthonában; Mügyűjtő, 1971. 1. sz. 6. l.

Diósy

Zarizaturája 1926-ból
„Károlyi Mihály Párizsban" – a
15. oldalon

Magyar Nemzet 1969 december 25

MDK

Diósy Antal, grafikus

16 budapesti akvarelljéről
készült másolat~~ok~~ kerül~~ok~~
különleges üdvözlő kártyára.

— : Képeslap aluminiumfólián

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. jan. 22.

08

Diósy Antal

176, Munkaasztal, 1962.
29 x 40

177, Lovasszakár, 1962.
(16 x 64) 16 x 24

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

178., Dunapart, 1962.
28 x 39

179., Ujpesti rakpart, 1962.
29 x 39

Diósy Antal festőművész kiállítása

Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

180, Teleságom, 1962.
32 × 25

181, Onszágház, 1962.
28 × 38.

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

182, Havas hártató, 1962.
24 x 32

183, Tápartan, 1962.
28 x 31

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970

Bíró Antal

184., Hajógyár, 1962.
25 × 35

185., Anyagos út, 1963.
19 × 24

Bíró Antal festőművész kiállítása
Kp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

186, Ligetben, 1963.
25 x 24

187., Teherautó, 1963.
22 x 27

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

188, Havas ustvar, 1963.
19 x 24

189, Ligeti szelén, 1963.
27 x 36

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

190, Öveg fa, 1963.
21 x 28.

191, Ligeti Ló, 1963.
28 x 38

Diósy Antal fa-domborítás kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

192) Kerti munkások, 1963.
16×24
193) Őrmiliget, 1963.
28×38

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

196, Kirándulás, 1963.
16 x 24

197., Zebra, 1963.
35 x 27

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

194., Járdasziget erőben, 1963.
38 x 28

195., Külváros, 1963.
28 x 38

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

198, Naporál, 1964.
16 x 24

199., Virágcsendélet
37 x 34

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

200., Vitorlás, 1965.
24 x 32

201., Virágcsendélet, 1966.
32 x 50

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

202, Műteremsarok, 1966.
32 x 50

203, Éverők, 1967.
22 x 29.

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

204, Kovcsolyáról, 1967.
28 x 38

205, Fák alatt, 1967.
23 x 33

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

206, Nagy fa, 1969.
23x32

207, Bóslások, 1969.
21x28

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

208, Sétálók, 1969
23 x 31
209., Korcsolyázók, 1970.
28 x 38

Diósy Antal fertőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

"Virtuköv, 1958" c. képből részlet
a katalógus hátoldalán

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

210, Latyakos út, 1970.
28 x 39

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp: Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

"Erős utca", 1956. rézm.

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

"Kodály Zoltán, 1959." rézm.

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

"Interieur", 1957. vegy.

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

"Engels tér, 1955" repr.

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

"Viterbós kikötő, 1957" repr.

Diósy Antal Les Tömüvész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

"Virágcsendélet" repr.
1958.

Diósy-Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

63, Márciusi hó, 1952.
24x35

64, Önarckép, 1952.
18x25

Diósy Antal festőművész kiállítása
Ip. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

65., Avarsömő, 1952.
18 x 27

66, Pihenő, 1952.
25 x 35

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

67, Téli Virradat, 1952.
25 x 35

68, Téli utca, 1952.
36 x 25

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

69, Kisvendéglő, 1952.
27 × 37

70, A tél múlása, 1952.
23 × 32

Diósy Antal festőművész kiállítása
Vp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

71, A téli liget, 1952.
23 x 35

72, A fellobogózott hárs, 1952.
27 x 22

Diósy Antal festőművész kiállítása
Kp. Ernst Múzeum, 1970.

MDK

Diósy Antal

A királyi vár

Halászbárkák a Ferenc József rakparton

Bpvizfpály 1941. Főv.Képtár. Házi példány
2 l.

Diósy Antal

75., Dunb, 1953.
27x 38

76, Önarckép, 1953.
40x 30

Diósy Antal festőművész kiállítása
Kp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

73, Játszótér, 1953.
25 x 35

74, Dunakanyar, 1953.
28 x 38

Diósy Antal festőművész kiállítása
Kp. Ernst Múzeum, 1970.

Diössy

A Magy. Akvarell és Pasztell-festők Egy. Tagja.

Kezepel a Műcsarnok tél. tárlatán

Cj Magyarság 1937 I. 24

Diósy Antal
festő

A virágcsokor, a baromfiudvar,
a tavaszi hegyoldal, a vénasszonyok
nyaza, a Királynő szobnyája való-
szerűen jelenik meg az akvarellekben.

Pogány Ö.Gábor: Diósy Antal kiállitása.
Művészet,1970.november - 39.lap

Diósy Antal

Gyöngyösön, a Képcsarnok Diósy Antalról elnevezett bemutatótermében a névadó mester emlékkiállítására kerül sok október 10. és 19. között. Az 1977-ben elhunyt Munkácsy-díjas érdemes művész az akvarellművészet egyik legkiválóbb hazai művelője volt; intim hangulatú, mozgalmas vízfestményein előszeretettel ábrázolta a magyar tájak szépségét, illetve fővárosunk különböző részleteit. Képünkön egyik balatoni témájú munkája, az Esti kikötő

Népszava
1985. X. 7.

lenek, ahhoz nem fér kétség. De ahhoz sem, hogy bizonyára *ők sem kezelnék ilyen tárgyszerűen a kérdést, ha bűze az orrukig érne.*

— A rendelkezésünkre álló pénz a legnagyobb feszültségek feloldására: az iskola, az egészségház megépítése, a legfontosabb útkarbantar-

Szép álmokat!

Sokáig, jókat derültem, amikor a metró végállomására értünk, mert elképzeltem, mi is lenne ha szót fogadnék a hangosbemondónak: „Végállomás. Kérjük kedves utasainkat, hagyják el a vonatot és erre utastársaikat is figyelmeztessék!" Eljátszadoztam a gondolatal, melyik, mit felelne, ha figyelmeztetném. Azt is elképzeltem mit mondanék én, ha megbökne valaki: tessék leszállni! És mi lenne ha mindenki szót fogadna? Olyan keresztülkasul bökdösődés kerekedne, hogy félóra múlva tömegverekedéshez hívhatnánk a rendőrséget.

Próbáltam megfogalmazni valami jobb szöveget a hangosbemondónak, például, hogy: „... és figyelmeztessék alvó utastársaikat is!" De honnan tudjam, hogy aki becsukja a szemét, az alszik. Hátha csak úgy, befelé nézelődik. És honnan tudjam, hogy aki könyv vagy újság fölé hajol, az valóban olvas-e vagy csak álcázza magát.

Kár volt ennyit tépelődnöm, ma ugyanis egyértelműen szót kellett fogadnom a hangosbemondónak. Igazit, jóízűt aludt mellettem a metrókocsi sarkában egy férfi.

Rázogattam is a végállomáson, amikor halk szóval

Új házaspárok figyelmébe

HA NYUGODT AKAR LENNI
csipkét, függönyanyagot
Mógánál VÁSÁROL
DEÁK FERENC UCCA 17.

ŐSZI női táska-újdonságaim elkészültek!
Reklámcikkem: Ia kecskebőrből (30×20 cm) P 9.80
Közvetlen a készítőnél
Csángó Ferenc, kizárólag IV., Szervita tér 4. (udvarban)

OROSZ
FŰZŐSZALÓN
VII., Erzsébet körút 18

Nászutasoknak
telejthetetlen utazásokat összeállít
Az Est Utazási és Menetjegyirodája
VII ker., Erzsébet körút 18—20. sz.

— **Házasság.** *Krötzer* Margit és dr. *Stengl* Antal postvidéki királyi törvényszéki jegyző, szeptember 19-én, hétfőn este hét órakor tartják esküvőjüket Budapesten, a Szent Imre herceg úti ciszterci ta plébániatemplomban.

Szécsi Erna és *Milch* Ferenc házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

Skopál Marianne (Somogycsurgó—Budapest) és *Spitzer* Ernő (Kispest) a mai napon házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

Márkusz Bözsike és *Krausz* Jenő (Keszthely) mai napon házasságot kötöttek.

Markovits Natália (Szombathely) és *Baumann* Lajos (Salgótarján) szeptember 7-én házasságot kötöttek Szombathelyen.

Klein Zsuzsi és *Bajor* György folyó hó 18-án tartják esküvőjüket a kaposvári izr. templomban.

Kohlmann Margit és *Fleischmann* Imre folyó hó 18-án tartják a győri izr. templomban esküvőjüket. (Minden külön értesítés helyett.)

Hirsch Luli és dr. *Fodor* Endre házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

Schuhfeld Inci és *Schwartz* Zoltán jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Neumann Nándor faárunagykereskedő leányát, Margitot eljegyezte *Popper* István. (Minden külön értesítés helyett.)

Kálmán Edit és *Büchler* Pál jegyesek.

Hassmann Annus és *Schönwald* Vidor jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Weisz Ilonka (Bicske) és *Vértes* István (Siófok) jegyesek.

Schwartz Szerénke (Diósgyőr) és *Schwartz* Árpád (Budapest). Schwartz Mór ruhanagykereskedő fia jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Bokor Magdát (Miskolc) eljegyezte *Groszmann* Miklós, a Borsodvidéki Hengermalom főtisztviselője (Mezőkeresztes). (Minden külön értesítés helyett.)

Fülöp Bertuskát (Gyüre) eljegyezte *Ingber* Lajos (Vaja).

= 50 év óta üveg-, porcellán-, háztartási cikkek *Handelsmanntól, Rottenbiller ucca 35.*

— **Szigorú intézkedések román tanítók ellen.** *Bukarestből* jelentik: A nemzetnevelésügyi miniszter *36 tanítót 6 hónaptól 3 évig terjedő időre felfüggesztett állásától. 27-et pedig véglegesen törölt a tanítók névjegyzékéből,* mert tevékenységükkel megsértették a fennálló rendelettörvényeket.

— **Felszáll »Lengyelország csillaga«.** A »Lengyelország csillaga« (»L'Etoile de la Pologne«) sztratoszféra-léggömb szeptember második felében fog felszállani lengyel területen. Előreláthatólag ezer kilométer körzetben fog ismét leszállni, de lehetséges, hogy messzebb sodorja a légáramlás. A Lengyel Rádió értesítése alapján közöljük a sztratoszféra-léggömb rádiójának adatait abból a célból, hogy rövidhullámú készülékkel rendelkező magyar rádióhallgatók összeköttetésbe léphessenek a léggömbbel: A ballón egy hordozható 5 wattos rádiótelefónadóval van felszerelve, amely 46.15 méteres hullámhosszon dolgozik, ami megfelel 6500 kilociklusnak, vagy pedig 23.1 méteres hullámhosszal, ami 13.000 kilociklusnak felel meg. Mindazok, akik összeköttetést tudnak találni a léggömbbel, szíveskedjenek a ballón sorsára vonatkozó adataikat a budapesti lengyel követséggel vagy pedig a Lengyel Rádióval közölni, melynek távirati címe: Polskieradio-Warszawa. A léggömb felszállásának pontos időpontját a rádió és a napisajtó idejében fogják közölni.

— **Hétfőn is közlekedik az Árpád sinautobusz Belgrádba.** Az Államvasutak igazgatóságától kapott értesítés szerint a Budapest keleti pályaudvarról 7 óra 15 perckor induló és ellenirányban Belgrádból 23 óra 05 perckor visszaérkező Árpád sinautobuszvonat a belgrádi árumintavásár utolsó napján, hétfőn, szeptember 19-én is közlekedni fog.

— **Betiltotta a belügyminiszter a Pestvidéki Szózat című politikai hetilapot.** A belügyminiszter a Soroksáron dr. *Esze* Ferenc felelős szerkesztésében és *Kevevány* Gyula kiadásában megjelenő »Pestvidéki Szózat« című politikai hetilap további megjelenését és terjesztését megtiltotta. A kereskedelmi miniszter most felhívta a postahivatalokat, hogy a lap postára kerülő példányait ne szállítsák, ne kézbesítsék, hanem azokat az ügyészséghez küldjék be.

Csillárt Meteor csillárgyár üzleteiben vásároljon!
Központ: Podmaniczky ucca 27.

— **A demokrata párt jelszava: »Igazságot Magyarországnak! Igazságot Magyarországon!«** A Központi Demokrata Kör szombat este felavatta új helyiségét az Andrássy út 78. szám alatt, ahol az avatóbeszédet *Vázsonyi* János országgyűlési képviselő mondotta. *Vázsonyi* János hangoztatta, hogy *ma, amikor egységnek kellene lennie,* hogy a megpróbáltatással teli napokat átvészeljük, *lehetetlen megkülönböztetéseket tenni a magyar állampolgárok között,* akár felekezetre, akár fajra, akár foglalkozásra való tekintettel. Megállapította, hogy a nemzeti demokrata párt a miniszterelnök kaposvári beszéde után is *változatlanul ellenzéki álláspontot van,* az egyén jogainak s emberi mivoltának elismerését és egyenjogúságát hirdeti *mindenfajta* kollektivizmussal szemben, hívják bárhogyan s járjon akármilyen ingben, akármilyen jelvénnyel. Elismeri a miniszterelnök igen kényes helyzetét: Magyarország kicsiny ugyan a nemzetek együttesében, *de a maga földjén úr akar maradni.* Igy tehát a párt programja külpolitikai téren egyetlen mondat: *»Igazságot Magyarországnak!«* A belpolitikai pártprogram is egy mondatból áll: *Igazságot Magyarországon!* *Vázsonyi* János beszédéért *Wágner* Károly ny. államtitkár mondott köszönetet.

— **Izgatásért egyhónapi fogház.** *Debrecenből* jelenti tudósítónk: A törvényszék ötös tanácsa *Jeney* Sándor elnökletével szombaton tárgyalta *Pilisi* József volt számvevőségi igazgató izgatási ügyét. Pilisi könyvet adott ki »A zsidók« címmel és ennek tartalma miatt az ügyészség izgatás címén eljárást indított ellene. A szombati tárgyaláson azzal védekezett, hogy tudományos munkát adott ki, statisztikai adatok alapján írta meg könyvét, amelyet ötszáz példányban nyomatott ki és zárt borítékban elküldött magasrangú személyiségeknek. A törvényszék ismertette a könyv tartalmát. A vád és a védelem képviselőjének felszólalása után a bíróság bűnösnek mondotta, ki *a vádlottat és egyhónapi fogházbüntetésre ítélte, de az enyhítő körülmények figyelembevételével az ítélet végrehajtását háromévi próbaidőre felfüggesztette.* Enyhítő körülménynek vették, hogy Pilisit hazafias cél vezette az írásban és hogy tudományos alapon írta meg könyvét. Az ítélet *jogerős.*

— **A rendeletek magyarosabb szövegezését kívánja a főpolgármester.** *Karafiáth* Jenő főpolgármester átiratot intézett *Szendy* Károly polgármesterhez. Az átiratban sajnálattal állapította meg, hogy *a főváros hivatalai nem fordítanak elég gondot a magyar nyelv használatára,* noha a közgyűlés is elrendelte, hogy a rendeletek megszövegezésénél a tiszta magyar nyelv szabályait kövessék. A főpolgármester arra kérte a polgármestert, utasítsa a főváros tisztviselőit, hogy *legalább azokat a rendeleteket, amelyek a nagyközönség elé kerülnek, gondosabban szövegezzék meg.*

— **96.757 tanuló iratkozott be a főváros iskoláiba.** A főváros által fenntartott iskolákba a most elkészült kimutatás szerint az új tanévben 96.757 tanuló iratkozott be, *35-tel több mint tavaly.* Emelkedett az elemi iskolák és iparostanonc iskolák tanulóinak száma, a polgári iskolák, gimnáziumok, felsőkereskedelmi iskolák tanulóinak száma viszont csökkent.

— **A Pedagógiai Társaság évadnyitó ülése.** Szombaton délután tartotta az őszi évadban első felolvasóülését a Tudományos Akadémián a Magyar Pedagógiai Társaság, Pintér Jenő tankerületi főigazgató elnökletével. Az évadnyitó ülésen a tagok majdnem teljes számban vettek részt a előttük Pintér Jenő előadást tartott a nevelés elméletéről és gyakorlatáról. A nagysikerű előadás után Kiss József rendes tag tartott előadást, az 1868. évi 38. tc. parlamenti tárgyalásáról.

— **Orvosi hír.** Dr. *Réder* Zoltán fogorvos rendelését újból megkezdte II., Fő ucca 52. sz. alatt.

Dr. *Zádor* Gyula idegorvos a greifswaldi és párizsi egyet. idegklinikák v. tanársegédje (IV., Szép u. 5) szabadságra utazott.

Dr. *Milhoffer* Mária bőrgyógyász szabadságáról visszaérkezett és rendelését újból megkezdte. I., Szentjános tér 1/b. Telefón: 1—533—40.

Dr. *Balkányi* Mihály kórházi főorvos, szülész-nőorvos szabadságáról visszatért. V., Hollán ucca 18. Tel.: 11—91—54.

Dr. *Fellner* Ferenc rendelését megkezdte, II., Markovics Iván u. 4. d. u. ½4—5-ig. Telefón: 1—52—725.

— **Bajtársi összejövetelek.** A volt önálló szegedi 5/III. népfelkelő gyalogzászlóalj tisztikara (*Dolhof, Géczy, Csete, Mattis* zlj.) október 9-én, d. u. 5-kor tartja első találkozóját Budapesten. Értesítést kér *Marosi* Miklós c. e. százados, a zászlóalj volt segédtisztje, Kispest, Petőfi u. 160. — A volt 82. »székely« gy. e. tisztikara minden hónap első szombatján, este 8-kor a Erdélyi-étteremben (József tér 1.) tartja bajtársi összejövetelét. *Molnár* Sándor százados (Hegyes Endre u. 1.) kéri a bajtársakat, hogy közöljék vele címüket. — A székelykeresztúriak november 5-én este 8-kor az Erdélyi-étteremben (József tér 1.) tartják összejövetelüket. A szitások, bihalak, fuszujkások, pujkák és atyafik közöljék címüket *Molnár* Sándor századossal (Hegyes Endre ucca 1.). — A volt nagyváradi honvéd hadapródiskola 1918—19. évi volt parancsnokai, tanárai és növendékei október 8-án, este 7-kor a Nemzeti Kaszinóban (Szép u. 2.) tartják húszéves találkozójukat. — A IV. Károly király volt 1. honvédgyalogezred bajtársi szövetsége ez évben is karácsonyi segélyben részesíti inséges bajtársait, az elesett bajtársak özvegyeit, árvált és a hadirokkantakat. Felhívjuk a segélyre szorultakat, hogy kérésüket írásban juttassák el a szövetséghez (Károly király út 1. I. 6.) október 31-éig. — A volt kassai 9. honvéd és népfölkelő gyalogezred bajtársai október 2-án Szikszón (Abauj-Torna vármegye) ezredösszejövetelt tartanak. Gyülekezés a sporipályán reggel 9-ig. Válaszbélyeges érdeklődésre felvilágosítást ad a »Kilencesek Bajtársi Bizottsága, Szikszó«. — A békéscsabai volt cs. és kir. 101. gyalogezred bajtársi szövetségének budapesti tagozata most tartotta évi emlékünnepélyét a világháborúban hősi halált halt bajtársai emlékezetére. Hévey Gyula terézvárosi plébános emlékbeszéde után megkoszorúzták s Hősök emlékművét, majd bajtársi találkozó következett a Kéményseprő vendéglőben.

Alapítva 1885
Színes hall, villa, kombinált szoba, konyha, részletre is, Lapidesnél, Nagymező ucca 6 (Teréz-templomnál)
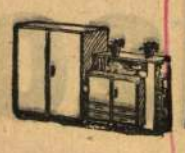

— **Glattfelder püspök az országos Szent Gellért-ünnepség szónoka.** Szeptember 25-én, vasárnap Csanád első püspökének, Szent Gellért vértanunak ünnepén, a tabáni plébániatemplomban d. e. 10 órakor *Kelemen* Krizosztóm, pannonhalmi főapát ünnepi szentmisét pontifikál, majd utána a budapesti iskolák, egyesületek, kongregációk és egyházközségek zászlóikkal és zenekaraikkal körmenetben vonulnak Szent Gellért püspöknek a róla elnevezett hegy oldalán álló szobrához, ahol dr. *Glattfelder* Gyula csanádi püspök ünnepi beszédben méltatja a nap jelentőségét. Az országos Szent Gellért ünnepségre vonatkozóan a rendezőség ad felvilágosítást (Budapest, IV. ker., Ferenciek tere 7., III. lépcső, I. emelet 8.).

— **Új vezetőt kapott a Lipót központ.** A kereskedelmi miniszter a Lipót távbeszélő központ vezetésével dr. Telbisz Rafael postaműszaki tanácsost bízta meg.

— **Révész Imre püspöki beiktatása.** *Debrecenből* jelentik: *Révész* Imre, az új tiszántúli református püspököt október 3-án iktatják tisztségébe. Az egyházkerületi elnökség most köztudomásra hozza, hogy — tekintettel a Kollégiumnak október 4—5-iki jubileumára — az október 3-án reggel nyolc órára kitűzött püspökbeiktató közgyűlésre kizárólag csak helyi, debreceni tényezőket hívnak meg vendégül. Az országos meghívások a másnapi és harmadnapi jubileumi ünnepségekre szólnak, minthogy az elnökségnek és a megválasztott püspöknek nyomatékos óhajtása, hogy ez alkalommal minden ünneplés kizárólag a Kollégium négyszázados multját méltassa.

— **Fedezetlen csekkekkel becsapták a Dohányjövedéket.** A posta vezérigazgatósága szombaton bejelentette a főkapitányságon, hogy a Dohányjövedéktől az elmúlt napokban összesen 25.000 pengőről szóló, hat darab olyan csekket vett át, *amelyekre nem volt fedezet a Postatakarékpénztárnál,* a fedezetlen csekkekkel tehát valaki csalást követett el. A rendőrség megállapította, hogy a csekkek ellenében a Dohányjövedék jóhiszeműen 25.000 pengő értékű dohányneműt szolgáltatott ki egy nagytrafikosnak. Ezt a nagytrafikost, egyik hozzátartozóját, valamint egy hivatalnoknőt még szombaton délelőtt előállították a főkapitányságra. Kihallgatásuk során *különbözőképpen adták elő a fedezetlen csekkek történetét,* a rendőrség éppen ezért az ügy tisztázásáig mindhármukat *őrizetbe vette.*

— **Egyházmegyei múzeum Székesfehérvárott.** *Székesfehérvárról* jelentik: A székesfehérvári egyházmegye templomaiban, zárdáiban rengeteg történelmi emléket őriztek, főleg egyházi eszközökben, ruhákban, festményekben, szobrokban és ötvösművészeti munkákban. *Shvoy* Lajos megyéspüspök részben az eredeti művekből, részben ezeknek művészi másolataiból Székesfehérvárott, a papnevelő intézet épületében egyházmegyei múzeumot létesített. A múzeumot előreláthatólag október közepén nyitja meg a megyéspüspök.

— **Ingyenes olasznyelvi tanfolyamok** nyílnak meg az Olasz Királyi Követség védnöksége és a Budapesti Olasz Kultúrintézet (Instituto Italiano di Cultura) igazgatása alatt. A kezdő, közép és haladó fokozatokra, továbbá a nyelvtani és fordítási gyakorlatokra kiterjedő tanfolyamokon a tanítás októbertől májusig, délutánonként 5 és 8 óra között heti két-két órában fog tartatni. Beiratkozni lehet szeptember 19-től október 12-ig, délután 5-től 7-ig az Instituto helyiségében, Budapest, IV., Eskü út 6. I. emelet. Telefón: 388—128. A tanítás színhelye a város minden kerületében működő állami és fővárosi iskolák tantermei: a részletes beosztást és órarendet az Instituban lehet megtekinteni. A tanítás október 13-án kezdődik. Tandíj nincs, beiratási díj félévenként 5 pengő. Kiváló előmenetelt tanusító hallgatók jutalomban, illetőleg tanulmányi ösztöndíjban fognak részesülni.

— **Iskolai találkozó.** Az 1896. évben a budapesti császári és királyi hadapród iskolában végzett növendékek szeptember 25-én délután öt órakor találkoznak a Modern kávéházban.

— **November 21-én indul a magyar nemzeti hálaadó zarándoklat Rómába.** *Serédi* Jusztinián bíboros hercegprímás vezetésével *november 21-én indul Budapestről a magyarok nemzeti hálaadó zarándoklása Rómába.* Az *Actio Catholica Országos Elnöksége* ezzel kapcsolatban *ünnepségsorozatot készít elő,* hogy még felejthetetlenebbé tegye az Eucharisztikus Kongresszus és Szent István jubileumi évet követő hálaadó zarándoklást. A zarándoklásra már nagyban folynak a jelentkezések, *a jelentkezők között van a katolikus élet számos egyházi és világi kiválósága.*

— **Magyarországon járt lengyel cserkészek és cserkésztisztek előadása a katowicei rádióban.** A Magyar-Lengyel Cserkészkör rendezésében több éven át lebonyolított nagysikerű cserkésztáborozások visszhangjaként az idén Magyarországon járt cserkésztisztek és cserkészek ma este 20 órakor a katowicei rádióban műsoros előadásban számolnak be Magyarországról és itteni tábori élményeikről, ezzel is tanujelét adva Magyarország iránt érzett tiszteletüknek és a magyar-lengyel barátságnak.

— **Tutti gli italiani** residenti a Budapest sono pregati di trovarsi domenica, 18. corrente, alle ore 10 del mattino nella sede del Fascio, Pázmány Péter tér 5, per ascoltare il discorso radiotrasmesso del Duce. — A Budapesten lakó olaszokat felkérik, hogy vasárnap, szeptember 18-án délelőtt tíz órakor a Duce rádión közvetített beszédének meghallgatására jelenjenek meg a budapesti Fascio helyiségében (Pázmány Péter tér 5.).

— **VII. kerületi légoltalmi futárok!** Jelentkezzetek szeptember hó 18-án (vasárnap) 8—18 óra között a VII. csoport irodájában, Hernád ucca 42.

— **Még egy Grand Prix-t nyertünk a párizsi világkiállításon.** Jelentettük, hogy Magyarország a hatodik helyre került a nemzetek versenyében a párizsi világkiállításon, s most az elért eredményhez csatlakozik egy újabb grand prix, amelyet *Diósy* Antal festőművész kapott *a magyar pavilon vendégiője falfestményeinek elkészítéséért.*

NAPI HÍREK

JÓ REGGELT!

Szombaton tovább dédelgették a békegalambot. Remélik, hogy most már megfogták és nem fog egyhamar elrepülni.

Fedezetlen csekkel huszonötezer pengő értékű dohányt vásároltak. A csekken nem volt dohányfedezet.

Beszélgetés a kávéházban: »Olvasta? Propagandaminisztert neveztek ki a csehek.« »Minek az nekik? Éppen eleget beszélnek és írnak mostanában Csehszlovákiáról.«

A nap hőse: egy tisztviselő, aki előadta a rendőrségen, hogy megszúrták az útonállók, de mint kiderült, csak mese volt az egész: imponálni akart a történettel egy nőnek. Bizonyára imponált is, hogy a rendőrségre került miatta.

Beszélgetés a villamos perrónján: »Olvasta? Az egész világon erősen növekedett a zálogházak forgalma.« »No végre egy üzlet, aminek csak használ a gazdasági válság.«

Mindenben első a Pesti Napló

— **Eckhardt Tibor nagy beszédet mond ma Mezőberényben.** *Eckhardt* Tibor, a független kisgazdapárt vezére ma reggel kíséretével Mezőberénybe utazik és ott résztvesz pártja békésvármegyei szervezetének nagygyűlésén. A mezőberényi nagygyűlésen *Eckhardt* Tibor nagyobb külpolitikai tárgyú beszédet mond. A pártvezéren kívül a gyűlésen felszólalnak még *Tildy* Zoltán és *Andaházi-Kasnya* Béla országgyűlési képviselő is.

— **A Nemzeti Repülőalapért.** A Horthy Miklós Nemzeti Repülőalapra újabban a következő felajánlások érkeztek: Erőátviteli és Világítási Rt. tisztviselői egy havi fizetésük egy százalékát, munkásai négy heti fizetésük egy százalékát, Schuler József Rt, Első Magyar Acélírótoll-, Tollszár- és Indigó-, Másolópapírgyár tisztviselői és munkásai részéről 300 pengő, Haas és Somogyi Vasszerkezetek gyára rt. tisztviselői kara egy havi fizetésük egy százalékát, Bulicsek és Társa kazán-, tartány- és vasszerkezeti gyár munkásai négy heti fizetésük egy százalékát, Motor- és Gépgyár Martos és Herz vállalat tisztviselői és munkásai egy havi fizetésük egy százalékát, Friedr. Siemens művek vasöntő és hőtechnikai gyár tisztviselői egy havi fizetésük egy százalékát, munkásai 4 heti fizetésük egy százalékát, Magyar Felvonó- és Gépgyár Rt. Wertheim F. és Tsa utóda alkalmazottai részéről 74.50 P első részlet fejében. A postamesterek és postamesteri alkalmazottak országos önsegélyző és nyugdíjegyesülete szeptember 13-án tartott választmányi ülésén a Repülőalap támogatására 3500 pengő adományt ajánlott fel, mint a postamesterek és a postamesteri hivatalok személyzetének október havi fizetése egy százalékát.

— **A német hadsereg főparancsnoka Kelet-Poroszországban.** *Königsbergből* jelentik: *Brauchitsch* vezérezredes, a hadsereg főparancsnoka, szombaton Kelet-Poroszországba utazott, hogy a johannisburgi vidéken vadászaton, azután pedig a katonai gyakorlatokon vegyen részt.

— **Zsidóellenes tüntetés London zsidónegyedében.** *Londonból* jelentik: Bethnel Greenben, London zsidónegyedében szombaton *zsidóellenes tüntetés* volt. Többszázfőnyi tömeg vonult végig az uccákon: »A zsidók háborút akarnak«, »Meg kell szabadulnunk a zsidóktól« kiáltásokkal. Több zsidó üzlet kirakatát beverték.

— **20.000 kötettel gyarapodott a Fővárosi Könyvtár állománya.** Most jelent meg a Fővárosi Könyvtár évkönyve, amelyből egyrészt az intézmény működését, másrészt pedig a magyar könyvkultúra és szellemi élet keresztmetszetét ismerjük meg. *Enyvvári* Jenő igazgató bevezetőjében hangsúlyozza, hogy a jelenlegi kis dotáció mellett mily óriási feladat a könyvtár szintjét fenntartani. És míg a tudományos központi könyvtár fejlesztése bizonyos fokig biztosítottnak tekinthető, addig az állandó használat folytán gyorsan tönkremenő fiókkönyvtári könyvanyag mennyiségének és minőségének fejlesztése csak akkor lesz lehetséges, ha a könyvbeszerzési dotációt legalábbis a hét év előtti színvonalra, a mainak körülbelül a duplájára emelik fel. A könyvtár forgalma 1937-ben, az előző évhez viszonyítva, *23.197 kötettel emelkedett* és az egész forgalom az 1,271.435 kötetet érte el. A kölcsönzők száma 16.698-ról 20.478-ra szökött fel. A könyvállomány 1937-ben 19.117 kötettel gyarapodott. Ebből a központi könyvtárra 2747, a fiókkönyvtárakra pedig 11.370 kötet esett. A Fővárosi Könyvtárban elhelyezett kötetek száma ezzel 485.027 kötetre emelkedett. Az évi jelentésen kívül az Évkönyv tartalmát a könyvtár tisztviselőinek tanulmányai és bibliografiai munkálatai is gazdagítják.

— **Skandináviában mozgalom indult meg, hogy az európai közlekedés iránya baloldalú legyen.** A balra vagy jobbra hajtás kérdése közelről érdekli Magyarországot. A közlekedés iránya az európai országokban különböző. Angliában, Finnországban, Portugáliában, Csehszlovákiában és Magyarországon a gépjárművek, lófogatú kocsik balra hajtanak és az úttest jobboldalán előznek, míg a többi európai államban jobbra kell hajtani és a baloldalon kell előzni. A balra- vagy jobbrahajtás kérdését már évek óta vizsgálják, tanulmányozzák, a problémának már terjedelmes irodalma van, ez a kérdés idegenforgalmi szempontból is rendkívül fontos, úgyhogy ott szerepel valamennyi idegenforgalmi, turisztikai és útügyi kongresszus tárgyalásának programján. A Magyar Touring Club most értesítést kapott arról, hogy skandináv szakférfiak mozgalmat indítottak azért, hogy *a jövőben az európai államokban, úgy mint valamikor régen egész Európában, balra hajtsanak. Kirchknopf* Ernő ny. főkonzul, a Magyar Touring Club főtitkára, a skandináv mozgalommal kapcsolatban nyilatkozatában kijelentette, hogyha a mozgalomnak sikere lesz, *akkor Magyarországnak sem kell bevezetnie a jobboldali hajtási irányt*, melynek bevezetése különösen a városokban hatalmas kiadást jelentene, megszabadulhatnánk tehát egy sokmilliós állami vagy városi kiadási tételtől.

— **Új református lelkész.** Halassy Miklóst a jászberényi reformátusok meghívták lelkipásztorukul.

— **Ünnepi gyorsvonatok.** A MÁV legalább 500 utas jelentkezése esetében szeptember 25-én a következő ünnepi gyorsvonatokat indítja:

A) **Egri Hét.**

1. *Budapestről Egerbe.* Keleti pályaudvarról indul 5.30-kor, Egerbe érkezik 8.38-kor, vissza indul 20.16-kor, Budapest Keleti pályaudvarra érkezik 23.23-kor. A menettérti jegy ára 3.30 P.

2. *Nyiregyháza és Debrecenből Egerbe* (Hortobágyon át). A menettérti jegy ára Nyiregyházáról 3.80 P, Debrecenből 2.90 P.

3. *Hódmezővásárhely és Szegedről Egerbe.* A menettérti jegy ára Hódmezővásárhelyről 6 pengő, Szegedről 5.70 pengő, Kecskemétről, Nagykőrösről 4.30 pengő, Szentes, Csongrád és Kiskunfélegyházáról 5.30 pengő, Cegléd és Jászberényből 3.80 pengő.

B) **Szombathelyi Hét.**

1. *Budapestről Szombathelyre* (Győrön át). Keleti pályaudvarról indul 5.50-kor, Győrből indul 8.14-kor, Szombathelyre érkezik 10.31-kor, vissza indul 19.37-kor, Győrbe érkezik 21.53-kor, Keleti pályaudvarra érkezik 0.05-kor. A menettérti jegy ára Budapestről 5.50 P, Győrből 2.60 P.

2. *Budapestről Szombathelyre* (Székesfehérváron át). Déli pályaudvarról indul 5.35-kor, Szombathelyre érkezik 10.48-kor, vissza indul 19 órakor, déli pályaudvarra érkezik 0.05-kor. A menettérti jegy ára Budapestről 5.50 P, Székesfehérvárról 3.60 P és Veszprémből 2.60 P.

3. *Sopronból Szombathelyre* (Bükkön át). A menettérti jegy ára 1.60 pengő.

A fenti *A)* és *B)* alatt megadott vonatoknál visszautazásra a menettérti jegyek csak úgy fogadtatnak el, ha azok Egerben, illetve Szombathelyen a kiállításnál lebélyegeztettek. Le nem bélyegzett jegyek érvénytelenek. A vonaton semmiféle más menetigazolvány nem érvényes. Amennyiben valamely vonat bármely okból elmaradna, a közlekedést megelőző napon a kiindulási városban megjelenő napilapok fogják az elmaradást közölni.

— **A Búvár** szeptemberi számát Nemes Suhay Imrének az új, független Egyiptom életéről írt beszámolója nyitja meg. Urbányi János a gyermekbénulásról, Pongrácz Sándor a legősibb dalról, a tücsök ciripeléséről ír. Cavalloni Ferenc a nagy magyar fizikusokról és asztrofizikusokról emlékezik meg. Ambrus Tibor a bolgár dohány- és rózsaolajtermesztésről számol be. Tolmár Gyula a kvarcóra ismertetése kapcsán rámutat a Föld forgásának időbeli egyenetlenségeire. Polgár Tibor a kottaírógépet ismerteti, Bihari Sándor elmondja, hogyan tanulják ma a fizikát. Vizy András az olaszországi Dopolavoro-mozgalomról, Szlatinay László a legújabb műgyantáról, Kolosváry Gábor a szivacs kultúrtörténeti szerepéről tájékoztat, Tangl Harald a XVI. nemzetközi fiziológiai kongresszusról, Hajdu Elemér az Energia-világkonferenciáról számol be. A tanulmányokat és a Tudomány műhelyéből című szemlét ezúttal is sok érdekes kép kíséri.

= **Székszorulásoknál** és az ezekkel járó felfúvódásnál, légzési zavarnál, szívdobogásnál, szédülésnél és fülzúgásnál a belek működését egy-két pohár természetes »*Ferenc József*« keserűvíz csakhamar elrendezi, az emésztést előmozdítja, a vérkeringést felfrissíti s tiszta fejet és nyugodt alvást teremt. Kérdezze meg orvosát.

= **Az első férfi divatbemutatót** Magyarországon az Astor férfi ruhaüzlet rendezi meg londoni mintára. Keddtől kezdődően naponta bemutatásra kerülnek a legújabb divatú öltönyök, átmeneti és télikabátok, városi bundák. Mindenkinek meg kell néznie ezt a teljesen újszerű divatbemutatót a cég Rákóczi út 16. szám alatti helyiségében.

= **A világpolitika eseményei** ma mindenkit érdekelnek. Az események szünet nélkül peregnek. A politikusok tárgyalásainak nagy része nappal történik, melyeket az egész világ adóállomásai azonnal továbbítanak a kíváncsi rádióhallgatók millióihoz. A Standard rádiók kivételes képességük révén még a legkisebb készüléken is nappal vehetik a külföldi állomások javát. Standard rádió a rádiók rádiója.

= **Őszi nagytakarításnál** tapasztalni fogja, hogy még mindig nem teljesen szép a lakása. Ajánlatos felkeresni jó hírnevéről közismert Grünfeld Testvérek (V., Bálvány u. 8.) szőnyegkereskedő céget, ahol gyönyörű szőnyegek, átvetők, paplanok és vászonáruk hihetetlen olcsón vásárolhatók.

Fenyves ÁRUHÁZ KÁLVIN-TÉR 7
A JÓ MINŐSÉGEK ÁRUHÁZA

— **A debreceni református kollégium jubiláris ünnepségeinek hivatalos programja.** *Debrecenből* jelentik: A debreceni református kollégium, mint ismeretes, október 4-én és 5-én ünnepli fennállásának négyévszázados jubileumát. Az ünnepsorozat október 4-én reggel istentisztelettel kezdődik a nagytemplomban. Délelőtt a kollégium udvarán zajlik le az ünnepi közgyűlés. Báró *Vay* László magyar- és francianyelvű beszédet mond, ezt követően a kultuszminiszter, a református egyház és a magyar egyetemek egy-egy képviselője szólal fel. Ünnepi beszédet magyar és latin nyelven *Kállay* Kálmán kollégiumi igazgató mond. A díszközgyűlés után a rektor villásreggelije, majd az egyetemi református templom alapkőletétele, négy magyar reformátor szobrának leleplezése és a református diakonissza-intézet felavatása kerül sorra. Délben az Arany Bika nagytermében ad ebédet Debrecen városa. Este egyházzenei hangverseny a Csokonai Színházban, majd a debreceni református egyház vacsorája. A második napon a kormányzóigyűrűs doktorjelölteket, majd a tiszteletbeli doktorokat avatják fel, végül a jubiláló főiskola újonnan megválasztott tiszteletbeli tanárainak adják át a megválasztásról szóló oklevelet. A tiszántúli református egyházkerület ebédje és a kultuszminiszter fogadóestje szerepel még a tárgysoron. Itt említjük meg, hogy *eddig 50.000 pengő gyűlt össze a kollégium volt növendékeinek jubileumi alapjára.* Az igazgatóság az alap támogatására kéri a közönséget.

— **Lefoglalt sajtótermék.** A büntető törvényszék mint különbíróság elrendelte a Könyvkötők Lapja szeptember 10-én megjelent 19. számának lefoglalását.

— **Halálozás.** Szerdán délután kísérték utolsó útjára dr. *Dévényi* (Dybas) Oszkár ker. iskolai tanárt a Dobó Katalin női kereskedelmi iskola növendékseregének és az elhúnyt számos volt tanítványainak mélységes részvétele mellett.

Csendes József 65 éves korában elhúnyt. Temetése f. hó 18-án d. e. 11 órakor lesz a farkasréti róm. kat. temetőben.

Kohn Dávid, a Békés című lap 42 éven át volt szerkesztője. Békés vármegye törvényhatósági bizottságának választott örökös tagja, 82 éves korában Gyulán meghalt. Temetése vasárnap délelőtt 10 órakor lesz.

20 pengő havi törlesztéssel elegánsan őszikabát!
Őszi öltöny és átmeneti kabát mérték után 130 P — Télikabát mérték után 140 P
közismert kivitelben. Tekintse meg vételkényszer nélkül nagy hazai és külföldi szövetraktárunkat
KEREKES ÉS VAJNA országszerte ismert úriruhák A. B. C. kötelékében.
VII., Erzsébet körút 22, I. emelet

Diósy Antal

Diszitő festő szak.
Nagy aranydij.

Éimisk 1913-14.

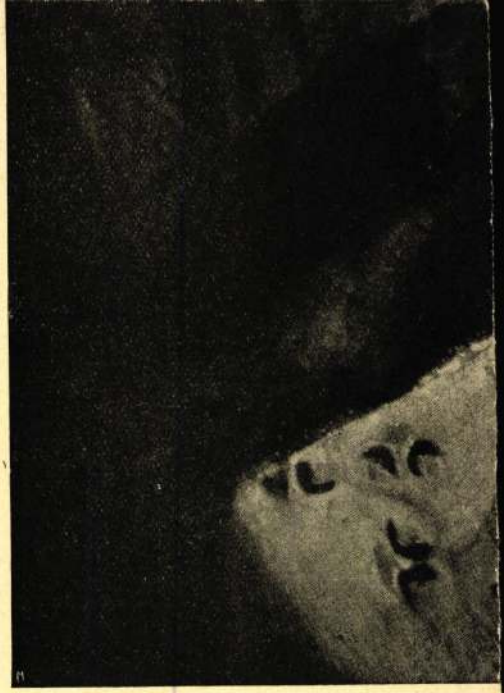

MAURICE MINKOVSZKY (LONDON): PÉNTEK ESTI

Diósy Antal

festő

1910–13.

Éinnisk 1930.82.l

201.

201. Ismeretlen festő.

A XVIII. századból.

Férfi képe.

Derékig látható, kissé balra fordult, szembe néz. Mindkét kezét úgy tartja, mintha beszélne, de jobbján bot lóg. Parókája egyszer fodrított, szemöldöke barna, szeme kék, szakálla és bajusza leberetvált. Körülcsavart nyakkendője fekete, dolmányán és prémes bekecsén a gombok ékkövesek, derekát zsinóröv szorítja, kardkötője piros és kardjának markolatán a dísz állati fejet ábrázol. Jobbról kalpagjának forgója látszik.

Vászon, méretei 85 : 67·5 cm. — Át. Képt. 200. — A Jankovich-gyüjteményből (Observatio).

Diósy Antal

164, Rakoslópart, 1960.
29 x 38

165, Újjerd ölöl, 1960.
28 x 38

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

162, Játszótér a Lipótban, 1960.
17 x 24

163, Őszi napsütés, 1960
17 x 24

Diósy Antal festőművész kiállítása
Kp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

166, Beszélgetők, 1960.
29 x 38

167, Ligeti parton, 1960.
29 x 40

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

168, Újpesti ölöl, 1960.
28 x 38

169, Görösöl, 1960.
28 x 38

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

170, Nagyenlő szélén, 1961
34 x 62

171., Kertek alján, 1961
26 x 35

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

172, Stranskalák, 1961.
29 x 33

173, Tóparti fák, 1961.
24 x 34

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

174., Karácsonyfa, 1961.
28 x 37

175., Hajó darnval, 1962
28 x 39.

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Dióssy Antal

1, Burkovina, 1918.
31 x 25 cm

2, Lövészárok, 1918.
24 x 31 cm

Dióssy Antal festőművész kiállítása
Pp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

3.) Amsterdam, 1926.
25 x 33 cm

4.) Füreszi ötöl, 1935.
39 x 48 cm

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

5., A gyönyörű kertben, 1935.
25 x 35

6., Balatonszabadi, 1936.
25 x 38

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

7, Alvó nő, 1936.
28 × 38

8, Kilátás a Gellért-hegyről, 1936.
27 × 38

Diósy Antal festőművész kiállítása
Kp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

9. Uszály, 1938.
28 x 38

10. Oslo, 1939.
25 x 35

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

11, Oslo, 1939.
25 × 35

12, Oslo, 1939.
28 × 38

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

13, Stockholm, 1939.
28 x 38.

14, Oddo, 1939.
35 x 27

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

15, Vár, 1941.
25 x 31

16, Dunapart, 1941
25 x 35 (Kiscelli Múz. tulajdona)

Diósy Antal festőművész kiállítása
Kp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

17, Téli táj, 1942.
27 x 38

18, Bódé, 1943.
27 x 28

Diósy Antal festőművész kiállítása
Kp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

19, Baross – tér, 1943.
28 × 38

20, Utcasarok, 1946.
30 × 23

Diósy Antal festőművész kiállítása
Kp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

21, József-körút, 1946.
20×27

22, Temetés, 1948.
28 × 38

Diósy Antal festőművész vándorkiállítása
Kp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

23, Újjáépítés, 1948.
27 x 38

24, Téli reggel, 1948.
23 x 30

Diósy Antal festőművész vándorkiállítása
Kp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

25, Szánkózál, 1948.
16 x 23.

26, Fasor, 1948.
27 x 38

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

27, Kert télen, 1948.
25 x 35

28, Ugrás, 1948.
24 x 30

Diósy Antal festőművész kiállítása
Pp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

29, Temetés, 1948.
24 x 30

30, Őszi Rózsa, 1948.
27 x 38

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

31, Lejtő-út, 1948.
30×23

32, Föld és határ, 1948.
21×29

Diósy Antal festőművész kiállítása
Kp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

33, Nyári délutáni, 1949.
27 x 37

34, Horizont, 1949.
23 x 30

Diósy Antal festőművész kiállítása
Kp. Ernst Múzeum, 1970.

1

Diósy Antal

35., Balaton-part, 1949.
28 x 37

36., Ébéslelők, 1949.
27 x 37

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

37, Napozók, 1949.
28 x 38

38, Beszélgetők, 1949.
27 x 37

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

39, Vándorlás, 1949.
23×33

40, A lecke, 1950.
25×35

Diósy Antal festőművész kiállítása.
Kp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

41, Darut, 1950.
25 × 35

42, Öregség, 1950.
22 × 14,

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diego Arte I

Diego-Arte I Festbuch 1980

Fr. Schmidt Kitzeck 1980

Diósy Antal

43, Borsófisztitó, 1950.
21 x 29

44, Érlesanyám, 1950.
36 x 27

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

45., Vándeserdélet, 1950.
58 x 45

46, Május 1-i felvonulás, 1950.
22 x 29

Diósy Antal festőművész kiállítása
Szp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

47, Városkép, 1950.
27 x 37

48, Rákóczi út, 1950.
24 x 35

Diósy Antal festőművész kiállítása
Ipp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

49, Katrólhajó, 1950.
19x27

50, Majális, 1950.
25x35

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum 1970.

Diósy Antal

51., Utcakép, 1950.
35×25

52., Sétálók, 1950.
27×37

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

53, Dunapart, 1950.
25 x 35

54, Rajztermben, 1951.
29 x 39

Diósy Antal festőművész kiállítása
Kp. Ernst Múzeum 1970.

Diósy Antal

55., Munkálkodó, 1951.
24 x 30

56., Barátkozók, 1951.
25 x 35

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

57., Ligeti tó, 1951.
21 x 28.

58., Szigligeti ölel, 1951.
26 x 36

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

59., Királyasszony szokmyájó, 1951.
25 x 35

60., Szigligeti ölel este, 1951.
25 x 35

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

61., Szigligeti hegy, 1951.
27 x 37

62, Balacsony felé, 1951.
25 x 35

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

MDK

Diósy Antal, festőm.

magyaros dekorativ falfestménye ékesiti a háziipari átjárás kiképezésü kiállitási csoport bejáratát.

Az Iparm.Társulatnak az Iparm.Muzeumban rendezett 50 éves jub.kiáll. -nak résztvevői.

Magyar Iparmüvészet.1935. 265.l.

Dióssy Antal
festő

Siófok" (repro)

Pogány Ö. Gábor: Dióssy Antal kiállítása.
Művészet, 1970. november – 39 kép.

Diósy Antal
festő

Több mint 50 esztendő termésé-
ből került ki a mintegy 200 vász-
festményre terjedő kiállítási a-
nyaga.

Pogány Ö.Gábor: Diósy Antal kiállítása.
Művészet, 1970.november - 39.lap

Diósy Antal
festő-

Akvarellje friss, szabatosan adja elő mondanivalóit, őszinten nyilatkozik mondanivalójáról, bátran vallatja érzelmeit

Pogány Ö.Gábor: Diósy Antal kiállitása.
Művészet,1970.november - 39.lap

Diósy Antal

A Iparművészek Szabadszervezetében a festő tagozat vezetője, tagja a kiállítási, valamint a felvételi és fegyelmi bizottságainak.

Kovács I.: 25 éve alakult a M. Iparművészek Sz. Szabadszervezete; Ipari Művészet, 1970. III. 18. l.

Diósy Antal

77., Diósgyőr, 1953.
31 x 24

78., Kenthen, 1953.
27 x 34

Diósy Antal festőművész kiállítása
Kp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

79.) Önarckép, 1953.
30 x 22
18 x 24

80.) Halászok, 1954.

Diósy Antal festőművész kiállítása
Kp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

81, Vanassonyok nyara, 1954.
27 x 34

82, Virágcsendélet, 1954.
46 x 38

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

83., Belgrád rakpart, 1954.
20 x 30

84., Felvonulási épületek, 1954.
26 x 37

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

85, Vár ködben, 1954.
26 x 37

86, Hintázó sprekek, 1954.
23x30

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

87, Strandoldal, 1954.
29 x 39

88, Olvasó lány, 1954.
28 x 39

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

89, Őszi színek, 1954.
27 x 35

90, Növények, 1954.
27 x 35

Diósy Antal festőművész Diállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Dodon Autel

Dodon Autel (Jean Dodonaeus Mallet de
Bp. Evreux) Illustrium 1770.

Diósy Antal

91, Téren, 1954.
28 x 34

92, Esőről, 1954.
29 x 39

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

93, Bethlen-tér, 1954.
23 x 30

94, Kert és utca, 1955.
40 x 30

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

95, Hirdetőoszlop, 1955.
28 x 38

96, Havas domboldal, 1955.
28 x 37

Diósy Antal festőművész Diállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

97, Hölgyarckép, 1955.
23 × 29

98, Parlament, 1955

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Plate 1 Detail

Plate 1 Detail from Pietro Antonio Rotati's Battle of Zonchio, 1770.

Diósy Antal

99, Engels-tér, 1955.
27 x 35

100, Nyaralót, 1955.
27 x 35

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

101. Naporál, 1955.
27×37

102. Téli Dunapart, 1956.
29 × 40

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

103, Kártyások, 1956.
23×29

104, Lépálya, 1956.
27×37

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

105, Alkotás utca, 1956
35 × 27

106, Tehenek, 1956.
23 × 30

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

107, Margit-híd, 1956.
23×30

108, A Parton, 1956. 23×35

109, Alkony, 1956. 25×35

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

110, Virágcsendélet, 1956.
35 x 50

111, Piros Rácsi, 1956.
29 x 23

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

112, Horgász a Tiszán 1956.
18 x 25

113, Virágcsendélet, 1956
35 x 45

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

116, Korcsolyázók, 1956.
28 × 38

117, Barcsafürdőben, 1956.
22 × 30

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

114., Az Erzsébet-híd ronja, 1956.
28 x 39

115., Barcsay Jenő, 1956.
33 x 25

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

118, Parkban, 1956.
23 x 31

119, Tanka forgatag, 1956.
28 x 39

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

120, A befagyott Duna, 1956.
27 x 37

121, Pátzay Pál, 1957
33 x 24

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

122, Tavaszi hegyoldal, 1957.
27×35

123, Téli este, 1957.
27×39

Diósy Antal festőművész kiállítása
Kp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

124., Sétálók, 1957.
27 x 35

125., Erstöben, 1957
22 x 29

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Mizeum, 1970.

Diósy Antal

128, Eső utáni a Mátrában, 1957.
26 × 35

129, Virágcsendélet, 1957.
40 × 29

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

126, Virágok, 1957.
47 × 38

127, Virágcsendélet, 1957.
31 × 24

Diósy Antal festőművész kiállítása
Kp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

130, Debreceni erdőszélen, 1957.
35 × 27

131, Virágcsendélet, 1957.
66 × 38

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

137, Vidéki fa, 1958.
34 x 27
138, Varjak, 1958.
23 x 29

Diósy Antal festőművész kiállítása
Kp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

134., Víztukár, 1958.
24 x 32

135., Csős utca, 1958.
27 x 22

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

136, Parasztfej, 1958.
28 × 37

137. Rózsahegyi Kálmán, 1958.
27 × 30

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1870.

Diósy Antal

140., Virágcsendélet, 1958.
51 x 35

141., Téli sport, 1958.
23 x 29

Diósy Antal festőművészkiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

138, Reggeliző asztal, 1958.
40 × 50

139., Kirándulás, 1958.
27 × 37

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

142., Virágcsendélet, 1958.
38 x 46

143., Duna hajával, 1958.
25 x 35

Diósy Antal festőművészkiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

144., Hóolvadás, 1958.
22 x 27
145., Szenkér Dersö, 1958.
30 x 24

Diósy Antal festőművészkiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

146, Kisfaludy Stúdió Zsigmond, 1958.
33×24

147, Petőfi Stúdió, 1958.
34×26

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

148, Virpanton, 1959.
26 × 35.

149, Nyári nap, 1959.
23 × 31

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

150, Vihar után, 1959.
25 x 35

151, Virágcsendélet, 1959.
39 x 47

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

152, Este, 1959.
25 x 35

153, Esti hangulat, 1959.
23 x 31

Diósy Antal festőművész kiállítása
Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

154, Kerenting Dezső, 1959.
30×24

155, Olvasó nő, 1959.
30×40

Diósy Antal festőművész
kiállítása, Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

156, Kodály Zoltán, 1959.
31×25

157, Arborcal, 1960.
26×35

Diósy Antal keramikus
kiállítása, Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

158, Ősi fák, 1960.
24 x 32

159, Vitorlás kikötő, 1960.
23 x 29

Diósy Antal festőművész
kállitása, Bp. Ernst Múzeum, 1970.

Diósy Antal

160, Köstös Dunapart, 1960.
17 x 24

161, Virágcsendélet, 1960.
46 x 38

Diósy Antal festőművész
kiállítása, Bp. Ernst Múzeum, 1970.

M.D.K.

Diósszy Antal

Szerepel müveivel a Rippl Rónai Társaság által a Fészek Klub szalonjában rendezett kiállitáson, amelyről B.I.: "Két érdekes kiállitás" cimmel ir.

Szinház. Bp. 1947. ápr. 2-8. III. évf. 14. sz.

Dióssy Antal

festőművész kiállitása a Műcsarnok kamaratermében
1961. okt. 14 - nov.5.

Rajztanitás 1961. V.sz. hátsó boritón.

Dióssy Antal MDK

Rákóczi ut, akvarell

Piac, akvarell

Kégpálya, akvarell

Műcsarnok 1960. VIII. Magy. Képzőm. Kiáll.

Diósy Antal

Műcsarnok őszi tárlatain a Magyar Vízfestők és Pasztellfestők Egyesületének kiállításain szerepelt.

BH.929.X.6.

Diósy

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesületének kiállításain a Műcsarnokban szerepelt.

804.929.X.6.

Diósy Antal

Magyar Vízfestők és Pasztellfestők Egyesületének kiállításán a Mű-csarnokban "Terrene Amsterdamban" c. műve szerepelt.

PH. 929. X. 6.

Diósy Antal MDK

Akácfa-utca, akvarell

Debreceni nagyerdőn, akvarell

Halászhajó a Tiszán, akvarell

Mücsarnok 1957 Tavaszi tárlat

Diássy Antal

Szerepelt a Műcsarnok Őni tárlatán.

Nu. 1932. XI. 3.

Diósy Antal

MDK

Dunapart, temp.

Miccarnok 1943 A magyar művésze ért c.kiáll.

MDK

Diósy Antal: Dante, gobelin. Szőtte Fuchs Janka
Kőmives Kelemenné, gobelin.Szőtte
Fuchs Janka
Izolda, gobelin, Szőtte Pogányné
Sebők Sári
Szeptember végén, szines gobelinkart.
Kádár Kata, szines gobelinkarton.

Cennini Társ.II.kiáll. Nemzeti Szalon 1922. dec.

MDK

Diósy Antal: Arckép I-VII.
Halászbástya
Kilátás a Halászbástyáról
Szigeti részlet
Tavaszi hangulat a Szigeten
Körmenet a Krisztinában
Ősz a Szigeten

Cennini Társ.II.kiáll. Nemzeti Szalon 1922. dec.

MDK

Diósy Antal: Tavaszi fák
Szénásszekér
Budai tájkép
Budai udvarrészlet
Erzsébet-tér télen
Anna-völgy

Cennini Társ.II.kiáll. Nemzeti Szalon 1922. dec.

MDK

Diósy Antal: Paradiso,vizf.
Illusztráció-vázlat
Tanulmány egy Dante-illusztrációhoz
Gobelin-vázlatI-II.
A Balaton partján
Napnyugta a Balatonon

Cennini Társ.II.kiáll. Nemzeti Szalon 1922. dec.

MDK

Diósy Antal: Esti hangulat a Balatonon
A boglári strand
Fürdözők a Balatonban
Balaton I.
Naplemente Fonyód felé
Boglári hegy
Udvarrészlet

Cennini Társ.II.kiáll.Nemzeti Szalon,1922.dec.

MDK

Diósy Antal: Fatanulmány
Virágtanulmány I-II.
Beatrice,
Studium egy gobelinhez I-II.
Akttanulmány I-VI.

Cennini Társ.II.kiáll.Nemzeti Szalon,1922.dec.

MDK

Diósy Antal: A megáradt Zagyva
Hegyoldal
Hóolvadás
Őszi naplemente
Fasor
Tabán

Cennini Társ. I. kiáll. Nemzeti Szalon, 1921.jan.

Diósy Antal
festő

M.D.V.

Szobaseregek
(rajz)

Művészet, 1960. október - 12 lap.

M.D.K.

Dicsy Ustal
jestć

Stokrasowcze
(repr.)

Mürzsteg, 1960. oktober - 12 kop.

MDK

Diósy Antal

Önarckép, festm.

Az önarckép. Alkotás Müvészház, 1923. márc. 18. 1.

MDK

Diósy Antal

Önarckép, festm.

Az önarckép. Alkotás Müvészház, 1923. márc.

15 l.

MDK

Diósy Antal festőm.

Uj Magy.Otthon kiáll. Iparm.Törs. 1940.

34 l.

Diósy Antal
festő

M.D.K.

Szobaszok
(repro)

D. Tehér Isuzsa: A hépcsarnok feladatai – 11 lap.
Művészet, 1960. október.

Diósy Antal / szül 1895/

festő

MDK

Repr.

"A Nemzeti Szinház üdülőjének strandja"

1957.

117.o. vö. 161.o.

KERESZTURY DEZSÖ: Balaton. Bp. 1960.
Képszerkesztő: Dr. Bodnár Éva.

Diósy Antal /szül 1895/ MDK

festő

Repr:

"Györöki strand" 1935.

23.o. vö. 157.o.

KERESZTURY DEZSŐ: Balaton. Bp. 1960.

Képszerkesztő: Dr. Bednár Éva

MDK

Diósy Antal festő

Molnár E: Egyházmüvészeti kiáll. Magyar Iparmüvészet, 1941. 3.sz. 30.l.

MDK

Diósy Antal

Müvészek az erdélyi bevonuláson.
Szépmüvészet, 1940. 51 l.

MDK

Diósy Antal

Önarckép, vizf.

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug. 8 l.

MDK

Diósy Antal

Ősz, vizf.

Parkban, "

Ősz a ligetben, vizf.
Nemz. Képzőműv. kiáll. Műcs. 1933. ápr.

14 l.

M. D sk.

Bíróy Antal festő

aquarelljei emlitve:

Fel a művészetben. Bp. 1942, 4

MDK

Diósy Antal, 2o.sz.

Szénahordás, vizf.
Delelő lovak, vizf.

Ernst Muz. 18. auk. 1921. dec.
52 l.

Diósy Antal

festőművész

Uj Magyar Otthon Kiállitás, 1940. katalogusa
34 lap

MDK

Diósy Antal

Akácfa utca

Szigeti csónakház

Bpvizfpály 1941, Főv.Képtár. Házi példány

2 l.

MDK

Diósy Antal

Pesti Lánchidfő

Kikötő a Ferenc József rakparton

Bpvizfpály 1941. Főv.Képtár. Házi példány
2 l.

MDK

Diósy Antal

Dunapart az Országház előtt

Ferenc József rakpart

Bpvizfpály 1941. Főv.Képtár. Házi példány
2 l.

Diósy Antal festő

Életművét bemutató kiállítása szombaton nyílt meg az Ernst Múzeumban

Magyar Nemzet 1970 VIII. 19 Gold.

Divósy Antal (1895-?)

Bethlen István (olajfestmény
László Fülöp után, 130x93,5 cm, repró)
Magyar Történelmi Képcsarnak

Kiss Sándor: Magyarország történetének
képeskönyve 1849-1945 (Bp. 1969)

227 old.

Diósi Antal

Szerepel a Derkaits terem
akvarell kiállításán

Gál György Sándor: Kiállítással
kiállítassa

Magyar Hírlap 1970 VIII. 4

Dióssy Antal

Kiállítása megnyílik 1970. jul 17-én

Kiállítások
Élet és Irodalom Bp. 1970. jl. 11.

Kádár János láto
a moszkvai magyar k

Kádár János, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára pénteken látogatást tett „A szabad Magyarország 25 éve" címmel, Moszkvában megnyílt magyar jubileumi kiállításon. Látogatására elkísérte *Fock* Jenő miniszterelnök, *Péter* János külügyminiszter, valamint a kiállítás miniszterelnök-helyettes, a kiállítás kormánybiztosa, *Rapai* Gyula moszkvai nagykövetünk, továbbá a kiállítás vezetői fogadták és kalauzolták végig a bemutatón.

A kiállításon tett mintegy másfélórás körséta után a magyar vezetők villásreggelit adtak a szovjet vendégek tiszteletére, amelyen Kádár János és Andrej Kirilenko pohárköszöntőt mondott.

A fogadást követően Kádár János nyilatkozatot adott a Magyar Távirati Iroda kiküldött tudósítóinak, valamint a Magyar Rádió és Televízió moszkvai tudósítóinak.

— *Eredetileg úgy volt, hogy nem lesz alkalmam ezt a jubileumi kiállítást Moszkvában megnézni — mondotta Kádár János. — A körülmények*

nő és Alekszej
szédet az ünnep

főtanácsos, a kiállításon érdekelt magyar minisztériumok és vállalatok számos vezető beosztású képviselője.

Szovjet részről megjelentek Alekszej *Koszigin*, a Szovjetunió Minisztertanácsának elnöke, Nyikolaj *Bajbakov* és Vlagyimir *Novikov* miniszterelnök-helyettesek, Pjotr *Nyeporozsnyij* energetikai és villamosítási miniszter, Konsztantyin *Rudnyev* automatizálási és műszeripari miniszter, *Taraszov* gépkocsiipari miniszter és *Kuzmin*, a külkereskedelmi miniszter első helyettese.

A megjelenteket *Boriszov*, a Szovjet Kereskedelmi Kamara elnöke üdvözölte, majd Fock Jenő miniszterelnök lépett a mikrofonhoz.

társaság számára
ó jelentőségű
ás a szovjet néppel

1944 őszén így fogalmazott meg: *„A vörös hadsereg nem mint hódító jött Magyarországra, hanem mint a magyar nép felszabadítója a német fasiszta iga alól."*

— A Magyar Népköztársaság fejlődésére, történelmének alakulására meghatározó jelentőségű az a *testvéri összefogás*, amely népeinket a Nagy Októberi Szocialista Forradalom győzelméért vívott harcok, de különösen 1945 óta egymáshoz fűzi. Küzdelem és harc volt az elmúlt negyedszázad, és ha ma még vannak is gondjaink, kérkedés nélkül mondhatjuk: *a Szovjetunió és a testvéri szocialista országok segítségével és támogatásával kivívtuk és megszilárdítottuk a munkásosztály, a dolgozó nép hatalmát, visszavonhatatlanul a szocialista fejlődés útjára vezettük az országot.* Az egykori elmaradott gazdaságú ország

Magyar Nemzet

Diósy Antal

Szombat, 1970. augusztus 22.

Diósy Antal gyűjteményes kiállítása az Ernst Múzeumban

Kétszáznál több akvarellel készült festménnyel számol be tevékeny, értékes életének munkásságáról a 75 esztendős, s legutóbb a magyar képzőművészet terén elért eredményeiért a Munka Érdemrend arany fokozatával kitüntetett *Diósy* Antal. Az *Ernst Múzeum* minden termét betölti az a keresetlenül őszinte, átgondolt „önportré", mellyel Diósy Antal megmutatja önmagát, maradéktalanul feltárja, megnyitja egyéniségét, vágyait, törekvéseit, művészi és emberi érdeklődésének távlatait.

Csupa akvarell. (Pedig még emlékszünk az 1937-es párizsi világkiállításon szerepelt nagy pannójára, melynek egyik részletét a női divat nagy francia kreálói vették át és tartották évekig fenn.) Egy olyan műfaja a festészetnek, egy olyan sajátos technikája, melynek, mint minden kifejezési eszköznek, emberére kell találnia. Diósy Antalban az akvarell korunk egyik leghivatottabb mesterére talált, aki a vízfestés korlátolt skáláján a világ jelenségein, az emberi karakteren, sorson eltűnődő, elmélyedésre hajlamos művészi alkatával úgyszólván minden érzelemnek, közös emberi élménynek hangot, művészi kifejezést tud adni. A drámai feszültségtől a legoldottabb, önfeledt líráig. Poéta ő is, csöndes, halk, nem az agresszívek közül való. Élettapasztalatait, látomásait, vélekedéseit a dolgokról nem a próféták megszállottságával hirdeti. Csupán a legnemesebb eszközökkel, szordinós hangon beszélget velünk, vékony, mozgalmas vonalakkal, a legfinomabb fény- és árnyékfokozatok alkalmazásával, a kontúr nélküli, erőteljes, biztonsággal ülő színfoltok virtuóz felrakásával. Sőt, még a papír tisztán hagyott fehérjével is kifejez, érzékeltet, láttat, ábrázol és sejtet.

Az életművet reprezentáló kiállítás az indulástól a mai napig rajzolja meg Diósy Antal egyenletes művészi pályáját. *„Bukovina", „Lövészárok"* — ezekkel kezdődik; keletkezési idejük 1918. Mednyánszky háborús képeinek szuggesztív döbbenete árad e nagy tragédiákat felidéző, „kis" akvarellekből. Akárhogy is nézzük Diósy kiállítását, bármennyire is megragadóak tájképei, csodáljuk *a Balatonról* festett képeinek változatait, *tengeri és városképeit*, vedutáit, *Budapest* számtalan részletéről készített felfedező vallomásait, a képszerűen komponált, zárt szerkezetek sorozatából lehetetlenség nem érzékelni, észre nem venni azt, hogy itt nem csupán *egy ember* mutatja meg önmagát. Ezen a kiállításon *egy hosszú korszak* történelme szólal meg, hallatja szavát; *egy közösség*, a haza életérzése, közérzete, búja-bánata, öröme, vágya, reménye van az akvarellekbe ötvözve, egy látszólag elefántcsonttoronyban élő, visszahúzódó művész társadalmi hivatástudatával.

Portréi külön méltatást érdemelnének. A mélyreható lélektani érdeklődés és a formai problémák megoldásának kettős törekvése vezérli képmásművészetét. A hasonlatosság mellett szabadok, kötetlenek, s mégis a befejezettség igénye hatja át e lendületes ecsetrajzokat is.

Ha hiszünk abban, hogy a művészet formálja tudatunkat, nem hasztalan az az idő, amit Diósy Antal kiállításán eltöltöttünk. A nemes hangzású életmű vérkeringésre serkenti gondolatainkat, mint minden igaz, a haladás, az emberi boldogulás irányába kapcsolódó művészi alkotás.

Dutka Mária dr.

Diósy Antal

MAGYAR HÍRLAP SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Pécs

970 JUL 16

Kiállítás a Képcsarnokban

A Képcsarnok Vállalat pécsi boltjában, július 17-én, pénteken du. fél 6 órakor dr. Borsos József, a Városi Tanács népművelési csoportvezetője nyitja meg Diósy Antal festőművész kiállítását. Az 1965-ben, hetvenedik születésnapján a Munka Érdemrend arany fokozatával kitüntetett művésznek 50 képe lesz látható a Kossuth Lajos utcai teremben, nagyrészt tájképek a Balatonról, a Mátrából és Budapestről, továbbá több csendélet.

Sur	**Surány,**
Csur	**Csurány, Csürény**
Sala, Csala	**Salánk**
Oba, Aba	**Obong, A**

És végül az Ond vezértő leszármazó Bár-Kalán nem zetségben feltűnő Boor, Baa személynévvel kapcsolt ong

Diósy Antal

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Pécs

1970 JUL 18

Diósy Antal kiállítása a pécsi Képcsarnokban

Tegnap délután fél 6-kor dr. Borsos József, a Városi Tanács művelődési osztálya népművelési csoportjának vezetője megnyitotta Diósy Antal festőművész kiállítását a Képcsarnok Vállalat Kossuth Lajos utcai üzletében.

Megnyitó beszédében szólt arról, hogy a sok nagy rendezvények között, amelyek mostanában vannak városunkban, különösen örülünk ennek a kis akvarellkiállításnak. A meghívó két évszámot tartalmaz. 1895 és 1970. Az első a művész születési éve, a második pedig az idős mester friss, mai alkotásainak esztendeje. Öröm számunkra az is, hogy a harsogó színű mai világ kontrasztjaként rendkívül finom pasztellszínekkel festett, meleghangú akvarelleket láthatunk. Különösen tájképei és virágcsendéletei nagyon hangulatosak.

A mester, aki az Iparművészeti Iskola tanára volt, több nemzetközi képzőművészeti díj és a Munka Érdemrend arany fokozatának tulajdonosa, kérdésünkre elmondotta, hogy most jár negyedszer Pécsett. Két találkozása a várossal kellemetlen, háborús emlékekkel kapcsolatos. A mostani találkozásnak azonban nagyon örül, hiszen régi vágya teljesült. Az első önálló kiállításával szerepel Pécsett, abban a városban, amelyet annyira tisztel kulturális élete és hagyományai miatt.

A kiállítás, amelyen a művész festményei meg is vásárolhatók, naponta fél 10-től 6 óráig, szombaton fél 3-ig tart nyitva.

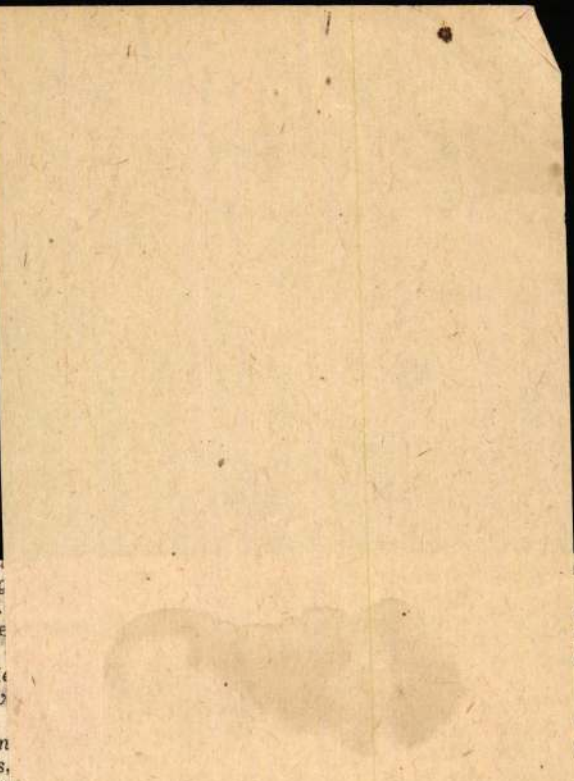

— Úg
körül...
— Ne
lést?
— K
nem v
aztán
minden
som is,
esti ta
dik gim
nem értett semmihez, hogyan is értett volna hozzá...

— Mint ügyvezetőnek mennyi volt a fizetése?

— *Háromezer-négyszáz forint. De ebben az évben kaptam volna a forgalom után egy százalék jutalékot...*

A forgalom pedig — Réti bevallása szerint — 1969 júliusától 1970 januárjáig egymillió 700 ezer forint volt. Tehát még 17 ezer forint járt volna. Fizetéssel együtt havi 6000 forint körül.

— Miben érzi magát bűnösnek?

Hosszú gondolkodás után:

más, amit ő tanított nekünk. Sokszor a tanításait versbe foglalta. Amit aztán be kellett bifláznunk.

— El tudna mondani egyet is közülük?

— Akár kettőt is:

A természet rendjét
hűségesen kövesd,
Annak bölcs törvényét
semmiben meg ne vesd.
Mértékletes légy, csak
annyit egyél-igyál,
Mennyit természeted,
s nem a szád-torkod
kíván,
Mert ha sok étellel
gyomrodat terheled,

---

pi énekkar

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÓGRÁD

1968 JUN 1.

Látogatás Csesztvén

Bővül a Madách-emlékmúzeum

Nemzetünk legnagyobb drámája Az ember tragédiája, s mindmáig legnagyobb drámaírónk Madách Imre. És bármilyen hihetetlenül hangzik is: ennek a zseniális embernek egészen mostanáig nem volt emlékkiállítása. Több múzeumunk is őrzött ugyan Madách-relikviákat, de ezek éppen szétszórtságuk miatt nem tudták hivatásukat: a tragédia több mint száz éve halott alkotójának megismertetését, jelenkorunkhoz való közelhozását elősegíteni.

Most egy magánember lelkesedése, áldozatkészsége kellett ahhoz, hogy a csesztvei Madách-emlékmúzeum jobb kiállítási anyaggal bővüljön. A magánember neve nem ismeretlen a Madách-rajongók előtt: *dr. Németh Antal*, a Nemzeti Színház kilenc éven át volt igazgatója, nyolc külés belföldi tragédia-előadás színreállítója, az, aki értékes gyűjteményének egy részét a csesztvei emlékmúzeum számára ajánlotta fel. Rajta kívül *Fábri Zoltán* és a budapesti Petőfi Irodalmi Múzeum is adott anyagot. Az eddig két kiállítási teremmel rendelkező Madách-kúria júniustól kezdve már öt berendezett teremmel és egy tablókkal teleaggatott folyosóval várja a látogatókat. A bővítéshez szükséges anyagot *dr. Németh Antal* rendezte végleges formába.

Az emlékmúzeumot annak idején Madách halálának 100. évfordulója alkalmából nyitották meg. Az egyik szobában személyes emlékeit, leveleit és egyéb írásait, pipáját, két gyermekkori rajzát, a másikban, nagyrészt Az ember tragédiájával kapcsolatos dokumentumokat őrzik. Egy elterjedt irodalmi tévhit eloszlatására a dráma eredeti kéziratáról készült felvételen a látogatók saját szemükkel győződhetnek meg arról, hogy a befejező sor — Mondottam ember: küzdj, és bízva bízzál — Madách kézírásával íródott, s ezért alaptalan a „vád" — miszerint ez a rész Arany János utólagos beírása. Arany, Madách kifejezett kérésére végzett apróbb igazításokat, azonban ezt a sort nem korrigálta.

A hamarosan megnyíló három szoba a Tragédia-terem anyagát egészíti ki. Az elsőben a mű külföldi előadásainak és előadásterveinek emlékei láthatók. A ritkaságnak számító eredeti színlapok mellett érdekes díszlet- és kosztümtervek hívják fel magukra a figyelmet: *Jaschik Álmosnak és Horváth Jánosnak* a harmincas évek külföldi targédia-elképzeléseihez készített tervei. Az 1937-es párizsi világkiállításon bábjátékban (!) mutatták be a drámát — a gyűjteményben megtalálható az eredeti francia nyelvű szövegfelvétel hanglemeze is. Bátor, de kudarcba fulladt kísérlet volt a tavalyi bécsi felújítás: a tragédiát Show formájában vitték színpadra. A változatos anyagban az előadás kritikája és a róla készült felvételek is láthatók.

A második szobában a régebbi, ma már kuriózumnak számító hazai tragédia-előadások dokumentumait mutatják be. Különféle színlapok, fotográfiák elevenítik a leghíresebb magyar nyelvű előadásokat, köztük a Nemzeti Színház centenáriumára, 1937-re felújított parádés szereposztású darabot. Lucifer; Csortos Gyula, Ádám; Lehotay Árpád és Éva: Tőkés Anna volt. Itt lesz kiállítva a volt Nemzeti Kamaraszínház (mai Bábszínház) színpadának makettje, az akkori előadásról készített felvételekkel együtt.

Fábri Zoltán, kétszeres Kossuth-díjas filmrendező nevét országszerte ismerik. Azt viszont kevesen tudják róla, hogy gyakorlott díszlettervező is, s hogy az 1942-es tragédia-előadáshoz például ő készítette a színpadterveket. A harmadik kiállítási teremben az ő eredeti tragédia-díszletei láthatók majd.

A Petőfi Irodalmi Múzeum gazdag szemléltető anyagával a bejárati folyosó berendezéséhez járult hozzá. A tablókon a költőt ért hatások, valamint életútja kísérhetők figyelemmel. A bejárattal szemben nagyméretű kép tűnik az ember szemébe: Dióssy Antal festőművész akvarelljéről készült felvétel, amely nagyszerűen tükrözi a töprengő Madách lelkiállapotát.

A csesztvei emlékmúzeumnak a meglehetősen szerény kiállítási anyag ellenére idáig évente mintegy ötezer látogatója volt. Remélhető, hogy a kibővített múzeum további érdeklődőket vonz Csesztvére.

Baranyai László

Kimondták a végső szót

Lapunk május 16-án, szombaton megjelent számában „Kimondani a végső szót..." címmel foglalkoztunk Szomszéd mézes Ignácné kisterenyei lakos tragikus sorsával. A történet feltárása után szerkesztőségünket sokan, levélben, személyesen felkeresték, és érdeklődtek: végső soron mi lesz a cikkben szereplő családdal. Már ez is bizonyítja, nem közömbösek az emberek egymás sorsa iránt. Szerkesztőségünk a cikk megjelenése után nem tért napirendre a család története felett. Munkatársunk felkereste a megyei Vöröskeresztet és a Nőtanácsot. Mindkét szerv azonnal intézkedett. Gyorssegélyt adtak Szomszéd mézes Ignácnénak. Lehetővé tették, hogy betegsége gyógyítása céljából a Román Népköztársaságban élő rokonaihoz utazhasson. A közvélemény nevében ezúton is köszönetünket fejezzük ki a két szervnek.

Legutóbb a községi tanácstól kaptunk egy levelet Király András vb-elnök aláírásával. Az alábbiakban közöljük:

„NÓGRÁD szerkesztőségének Salgótarján.

Szomszéd mézes Ignácné, született Csillag Ilona Kisterenye, Árpád út 7. szám alatti lakos ügyében a községi tanács a következő intézkedéseket tette:

Nevezett családi és szociális helyzetének megjavítása érdekében kérelemmel fordultunk a járási tanács egészségügyi és szociális csoportjához, hogy részére segélyt adjanak. A pénzt megkaptuk és Szomszédnénak továbbítottuk.

Miután a férjével nem tud együtt élni és minden bajnak ez a forrása, a veszekedésük veszélyezteti a gyermekek nevelését, úgy határoztunk, lehetőséget teremtünk a különélésükhöz. A Népkert bejáratánál van egy rövidesen megüresedő lakás, ezt kiutaljuk az asszony részére. Ott tisztán és egészséges körülmények között élhet kiskorú gyermekeivel. A munkába való elhelyezkedéséről is gondoskodtunk. Most már rajta múlik, hogy mikor akar munkába állni."

A szerkesztőség megnyugvással veszi tudomásul a kisterenyei tanács vb elnökének intézkedéseit.

Havont

Tóth János után kérde
Ecsegen. A sertésgondozó
igazítanak útba — kinn
a falu szélén, a major
Valóságos malacgyárat
dezett ott be, most azt
rigálja. Meg kell hagyni, ert
a módját. Négyen dolgoznak a keze alatt, két asszony, meg két férfi. Jut a pénzből nekik is szépen.

— Tényleg olyan kiváló sertésgondozó *Tóth János*, mint amilyennek mondják? — A kérdés egyenesen az elnöknek szalad, aki a szokásos napi útja végén betért a majorba.

— Még annál is jobb — mondja és szélesen mosolyog. — Mióta itt van nálunk, jóformán semmi gondunk a sertésekkel.

Tóth János minden idejét a majorban tölti. Számára hajnali fél négykor kezdődik a nap és tart egészen addig, míg rá nem ereszkedik a falura a sötét. Akkor hajtja haza a legelőről a kocákat. *Miklós Sándor* hamarjában is vagonokban számolja az abrakot, amit a gondozó ily módon megtakarít.

Már a sertésszállásnál járunk, amikor megjegyzi:

— Azt hiszem, elhoztuk vele a világ legbecsületesebb emberét...

A folt nélküli élet, munka mellett ez egyben azt is jelzi, *Tóth János* messziről jött Ecsegre. Hevesben, a töreki Béke Termelőszövetkezetnek

ecsegi

— Jöjjön el hozzánk János bácsi, tudunk mi magának annyi sertést adni, amennyit csak akar — vigasztalta a bánkódó embert. Akkor persze még nem a harminc malacra gondolt, amit a havi keresete mellett, csak úgy prémiumként kapott tavaly *Tóth János*.

Ismerték egymást még azokból az időkből, amikor *Miklós Sándor* is Töreken dolgozott. Gyorsan megegyeztek a munkában és a fizetség dolgában. Az egyezséget azóta is állják mindketten. *Tóth János* sokat, és jól dolgozik, az elnök meg fizet, ahogy megérdemli. Így megy ez már öt esztendeje.

— Mit csinált azalatt a szövetkezetben János bácsi?

— Azalatt? — Felegyenesedik és maga mellé ereszti a vödröt, amiből addig dara ömlött a röfögő, visító malacok elé. — Nem többet, csak amennyire az erőmből futotta... Amikor idejöttem, eladott a szövetkezet kétszáz hízót. Az idén, ha minden jól megy, elvisznek tőlünk hétszázat.

Először úgy volt, hogy hatszáz megy. De nemrégiben

Diósszy Antal

N.U.935.II.12.

NEMZETI UJSÁG 935. IV. 12

A MAGYAR KULTURA ÜNNEPI HÓNAPJA BÉCSBEN

Szablya János a bécsi magyar népművészeti és iparművészeti kiállításról

Szombaton zárult Bécsben a magyar népmüvészeti kiállitás, melyről az osztrák sajtó egyértelmüen a legnagyobb elismerés hangján emlékezett meg.

Megkérdeztük *Szablya* Jánost, az O. M. Iparmüvészeti Társulat ügyv. alelnökét, aki a kiállitásról közvetlen tapasztalatai alapján a következőket mondotta:

— Minden magyar embert örömmel tölthet el az a kivételes nagy müvészi siker, amelyet a bécsi Kulturbund által rendezett magyar népmüvészeti és iparmüvészeti kiállitás aratott. A *Kulturbund* elnöksége, illetve az ügyvezetők: báró *Loewenthal* József, mint elnök és a magyar *Jacobi* Jolán, mint alelnök, — minden hálánkra érdemesekké váltak azzal, hogy a magyar ügynek oly jó szolgálatot tettek Ausztriában. Merem állitani, hogy nem igen volt rá eset, hogy egy rövid hónap leforgása alatt, ilyen átütő eredményeket ért volna a magyar müvészet Bécsben. A legkiválóbb bécsi épitőmüvészek és iparmüvészek, *Behrens*, *Holzmeister*, *Keller* és mások is a legnagyobb elismeréssel adóztak azért, hogy dr. *Hóman* Bálint magyar kultuszminiszter, a Magyar Történelmi Muzeum Néprajzi Tára — *Viski* Károly pompás népmüvészeti — és az O. M. Iparmüvészeti Társulat szép, modern magyar iparmüvészeti anyagot küldött Bécsbe, amelynek előkelő és magyar zamatu keretet adott — *Urbányi* Vilmos épitő-iparmüvész kitünő munkája, aki az Iparmüvészeti Társulat megbizásából a rendezés és belső berendezés nehéz feladatát végezte. Nagyon jól sikerültek *Diósszy* Antal festőmüvész diszitő falfestményei és mennyezet-diszitései is. Érdekes volt megfigyelni, hogy milyen szivesen tartózkodtak a bécsiek a kiállitáson és milyen lelkesitő hatást váltott ki — különösen a Bécsben élő magyarok között — ez a kiállitás.

— Az elért siker állandósitásának szempontjából, igen biztató jel az a nagy megértés és szeretet, amellyel a magyar müvészeti teljesitményeket, osztrák részről dr. *Schuschnigg* szövetségi kancellárral az élén, az osztrák kormány támogatta, ami tulajdonképen visszhangja volt annak a magyar kormánytörekvésnek, *hogy a két nemzet szellemi javainak kicserélése, az osztrák-magyar kulturális egyezmény megkötése következtében minél gyakorlatibbá váljék.*

Arra a kérdésünkre, hogy miben remélhető a kiállitás üzleti eredménye háziiparosainkra és iparmüvészeinkre, *Szablya* János érdekesen világitotta meg az ügy lényegét.

— Gazdasági szempontból a hatás egyelőre még nem tekinthető át — mondotta. De a tapasztalat azt mutatja, hogy a szellemi kapcsolatok kiépitése igen jó következményekkel szokott járni gazdasági téren is. A gazdasági élet vezető emberei, mint mübarátok igen jelentékeny szerepet játszanak az egyes nemzetek szellemi életében is és ennélfogva a kulturális közeledés következtében kialakuló rokonszenv — feltétlenül előnyösen hat a kölcsönös gazdasági kapcsolatok megteremtésénél és kiépitésénél is. Az a néhány magyar, akiknek alkalma volt a Bécsben most lejátszódott magyar kulturális ünnepi eseményeket közelről látni és azok hatását megfigyelni, igen jó benyomásokat szerezhetett e tekintetben is — fejezte be nyilatkozatát *Szablya* János.

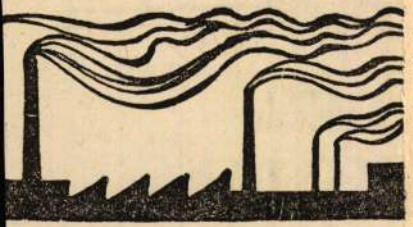

llami törlesztése
énzintézetek viss
hitelkeretét

gyon hátrányos, mert arra szár
hogy *az állami adósságtörleszté*
juk eső részt uj kihelyezésekre fo
ják. Éppen ezért a vidéki pénzi
a Pénzintézeti Központhoz fordu
azt kérték, hogy járjon el a vissz
toló fővárosi nagybankoknál *a*
számitolási hitelkeretek eredeti r
ban való fenntartása érdekében.

A Pénzintézeti Központ vállalta is ezt a közbenjárást és a visszleszámitolással foglalkozó *fővárosi nagybankokat érte kezletre hivta össze.* Tudvalevően a Pénzintézeti Központ kezdeményezése alapján a bankzárlat óta a fővárosi nagybankok a vidéki pénzintézetek visszleszámitolási hitelkeretét félévenkint hozott határozattal változatlanul fenntartják. Az értekezleten tehát arról volt szó, hogy *a megrögzitett visszleszámitolási hitelkereteket ne csökkentsék az állam által beváltott váltók összegével,* hanem ennek megfelelően fogadjanak el uj váltókat visszleszámitolásra. A Pénzintézeti Központ kezdeményezését a fővárosi nagybankok *most is elfogadták.* Megállapodtak abban, hogy a Pénzintézeti Központ a rendelet értelmében azoknak a fővárosi nagybankoknak fizeti ki az állami adósságtörlesztést, amelyek birtokában az illető gazdaváltók vannak, de ezek a fővárosi intézetek azonnal értesitik a vidéki pénzintézeteket, hogy *megfelelő összegü uj váltókat nyujthatnak be visszleszámitolásra.* Igy tehát végeredményben az *a 18 millió pengő,* amelyet az állam egyelőre a tiz holdnál

Szeged is, mint baromfi-exportpiacok egyre nagyobb jelentőségüek. Szeged vidéke és Bácsbodrog vármegye a gyümölcskivitel terén is igen szép eredményeket produkálnak. A gyümölcsnél is nagyobb jelentőségü Szegeden a paprika, amelynek azonban a mai valutáris viszonyok és a spanyol verseny mellett a külföldön igen nagy értékesitési nehézségekkel kell megküzdeni. A helyzet nehézségeit legjobban mutatja, hogy a paprikatermés Szeged és Kalocsa vidékén jó években a 450—500 vagont eléri, amivel szemben a belföldi fogyasztás 200—210 vagon, a maximális kivitel pedig az 1933. évben a 145 vagont érte el. A jelentés összesitett formában ismerteti azokat a kivánalmakat, amelyek a vidéki ipar és kereskedelem részéről az elmult esztendő folyamán felmerültek. A kötött devizagazdálkodással járó jelenség, hogy éppen a vidéki érdekeltség részéről *sok panasz merül fel a szindikátusok müködése ellen* és ebben a vonatkozásban az *egyenlő elbánás* elvének érvényesitését kivánják.

Bulgárián keresztül akar a japán ipar Délkelet-Európában terjeszkedni. *Szófiából* jelentik: Japán a bolgár kormánynak és a szófiai kereskedelmi kamarának egy *19.000 tonnás kereskedelmi hajót bocsátott rendelkezésére,* hogy azon *Bulgária termékeiből uszó kiállitást rendezhessen.* Japán egyuttal hajlandónak nyilatkozott a bolgár áruk fogyasztását Japánban és Mandzsuriában azzal a feltétel

Diósy Antal

Rövisfurálhatás

Napló
Magyar Nemzet, Bp. 1970. jún. 18.

Diósy Antal

A hajdúszoboszlói akvarellkiállításon szerepelt művével.

„Esős utca" (akvarell)

(repr.)

Tóth Ervin: Akvarellkiállítás Hajdúszoboszlón.

Hajdu-Bihari Napló, Debrecen, 1972, jan. 6.

Diósy Antal
festőművész

Munkácsy Mihály-díj I. fokozatot kapta.

Népszabadság, 1971. ápr. 3.

DIÓSY ANTAL

Festőművész. A Munkácsy Mihály-díj I. fokozatát kapta.

Átadták az idei művészeti díjakat.

ESTI HÍRLAP, 1971. április 2.

Diósy Antal festő

Munkácsy díj I. fokozatát

Lapta

Magyar Nemzet 1971 április 3

8. old.

Dióry Antal
festő.

„Ligeti horcsonyapálya" című
akvarellje szép akvarell.

Berecz Miklós: Magyar Universum
Müvészet, 1971. julius - 24.oldal

Diósy Antal festő

Munkácsy díj I. fokozatát

kapta

Pestmegyei Hírlap 1971 április 13
4. old.

Diósy Antal festőművész

a Munkácsy Miháy-díj I. fokozatát kapta.

Magyar Hírlap, 1971. ápr. 3.

Diósy Antal, festő

Megemlítve: (pesti utcaképei....)

Miklós Pál: A terménethűség a mai magyar képzőművészetben

18–24.

KRITIKA, Bp. 1970. november VIII/11.

Diósy Antal

Alkotásával szerepel a Magy.Képzőművészek Egyesületének jub.kiáll.-án.

Ujság, 934.XII.8.

Diósy Antal

Alkotásával szerepel a Műcsarnok Őszi Tárlatán.

Pest, 1942.X.16.

M.D.K.

Diósy Antal, festőművész

1958-ban a Müv.Miniszterium által a Múz-nak vásárolt "Tála Városligetben" c. képe. Ltsz: 58.33.1.
120.e.

F. Petres Éva: Uj szerzemények.

Az István Király Múz. Évkönyve. Alba Regia II-III.
1961-62. Székesfehérvár, 1963

Diósy Antal

Részt vett a Berlinben rendezett kiállitáson

N.U.943.II.7.

Diósy Antal

szerepelt a Műcsarnok ~~[illegible]~~ Tavaszi tárlatán.

Est 1930. III. 15.

Diósy Antal

Kerepelt a Műcsamok Őni tárlatán.

Est. 1932. X. 30.

Diósy Antal

szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

8 órai lipsóg 1930. III. 15.

Diósy Antal

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

PH 1930. III. 19.

Diósy Antal

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

MH 1930. III. 15.

Diósy Antal

Szerepelt a dúcsornok Tavasi tárlatán.

EK 1930. III. 15.

Dióry Antal

szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

BH 1930. III. 15.

Diósy Antal

Szerepelt a Múcsarnok Tavaszi tárlatán.

M. 1930. III. 15.

Diósy Antal

Szerepelt a Műcsarnok tavaszi tárlatán.

Újság 1930. III. 18.

Diósy

Műcsarnok őszi tárlatain a Magyar Aquarell és Pasztellfestők Egyesületének kiállításain szerepelt.

MH. 929. X. 6.

M.D.K.

Diósy Antal

Festőművészek önarcképeit hozza a lap "A festő két arca" és "A magyar Uffizi az Alkotás Müvészházban" cimmel a kiállitásról. Repr.

Szinház, Bp. 1947. márc. 5-11. III. évf. 10. sz.

Diósy Antal

Május 1	22×29
Városkép	27×37
Rákóczi-út	24×35

Diósy Antal Budapest
Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

Kotróhajó 19x27
Majális 25x35
Utcakép 35x25

Diósy Antal Bpest
Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

Utcakép 35×25
Sétálók 27×37
Duna-part 25×35

Diósy Antal Bpest
Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

Rajzteremben 29x39
Munkálkodó 23x30
Barátnők 25x35

Diósy Antal Bpest
Ernst Múzeumban. 1910

Diósy Antal

Ligeti tó 21x28
Szigligeti ölöl 26x36
Királyasszony szokmyája 25x35

Diósy Antal Bpest
Ernst Múzeum-ban 1970

Diósy Antal

Szigligeti ölöl este 35x35
— " — hegy 27x37
Badacsony felé 25x35

Diósy Antal Bpest
Ernst Múzeumban 1970

Diósy Antal

Márciusi hó 24 x 35
Öszvérek 18 x 25
Vaarsöprő 18 x 27

Diósy Antal Bpest
Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

Piknik 25×35
Téli kirándulás 25×35
Téli utca 36×25

Diósy Antal Bpest
Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

Kisvendéglő	27×37
A téli munkás	23×32
A téli liget	23×35

Diósy Antal Bpest
Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

Tollal hegyezett házak 27×22
Játszótér 25×35
Dunakanyar 28×38

Diósy Antal Bpest
Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal MDK

Fuvaros, vizf.

Műcsarnok 1950.I. Magy. Képzőm. Kiáll.

Diósy Antal

MDK

Novemberi eső, akv.

Igáslovak, akv.

Mücsarnok 1954. V. Magy. Képzőm. Kiáll.

Diósszy Antal

festőművész

Harmadik nemzeti képzőművészeti kiállitás - Műcsarnokban - képével szerepel.

U j s á g
1935.III.23.

Dióssy Antal

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.
Artisztikus vizfestményei

Pesti Hirlap
1935.XI.16.

M.D.K.

Diósy

A MIMOSZ / Munkások Irodalmi és Müvészeti Országos Szövetségének rendezésében ötvöstanfolyam és a Cennini társaság rajztanfolyama a Cennini társaság tagja

Dési Huber Istvánné: Dési Huber István, Bp. 1964.

20. 1.

Dióssy Antal

festőművész

Akvarell és Pasztellfestők Egyesülete jubiláris kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Magyarország
1935.XII.22.

MDK

Diósy Antal, festő

Kiállítása nyílik
meg Nagykanizsán.

—: Kulturális hírek 7

Népszabadság. Bp. 1968. nov. 15

Dióssy Antal

kiállitott ~~[illegible]~~ azvazelljei:

Virágcsendélet, 41 x 33 cm.
Napnyugta a Balatonon, 29 x 39 cm.
Tél a Városligetben, — " —
Karácsony, 25 x 35 cm.
Bódé a fasorban, 28 x 39 cm.

7o művész kiállitása, Bp. 1957. Bp. 1957. 16 lev.

4. lev.

Diósy Antal (1895)

Behavazott Engels tér, 1955, papír, aqu. 26x35 cm.,

Emkeparok, 1956, papír, aqu. 30x25 cm.,

Esős Dob utca, 1956, papír, aqu. 25x35 cm.

Felszabadult Budapest művészete.

Budapest, 1960. Kiállítás 34 l.
Katalógus.

Diósy Antal

kiállított akvarelljei:

Akácfa utca, 36 x 27 cm.
Debreceni nagyerdőn, 27 x 36 cm.
Halászhajó a Tiszán, 23 x 29 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállítása 1957. -at. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

14. l.

Diósi Antal

Balatoni vihar c. festménye (eml.) szerepel az Ábrahám-Dedvalő Művészek Kiállításán

~~[illegible]~~ N. N.: Festmény nyertesek

Hétfői Hírek 1968 XII. 16

Diósy Antal festő

Kiáhítása nyílt a Nagykanizsai Egry teremben

Szocialista Művészetért 1968 XII.

Diósszy Antal

Kezeljel a Kepedi Nyári Tárlatom

Pogány Ö. gábos: Nyári Tárlat
Kepeden

Viszatáj 1965 XI. n. 858 old.

Diósy Antal

Aráczfa utca, akvarek, 36 × 27
Debreceni napcsdoň, akv. 27 × 36
Helenhajó a Tinán " , 23 × 29

Budapest Műcsarnok kiállítása,
1957. kat. hest. kisdégíné,
Kisimi Irén.

14.

Diósy Antal

MDK

Vitorlások, akv.

4. Balatoni nyári tárlat. Keszthely, Balatoni Múz. 1968.

Diósy-kiállítás Nagykanizsán

Mint arról már írt adtunk, hosszabb szünet után a napokban ismét kiállítás nyílt Nagykanizsán, a Képcsarnok Egry József termében. Ezúttal Diósy Antal festőművész akvarelljeivel ismerkedhetnek meg a tárlat látogatói.

A művész neve nem ismeretlen képzőművészeti életünkben. Az idős festőnemzedék tagja. Budapesten született 1895-ben. Nemcsak mint festő, hanem mint tanár is tevékenykedett, 1941 és 1947 között az Iparművészeti Iskolán tanított. Több nemzetközi és hazai kiállításon vett részt. Számos díjat nyert. 70. születésnapja alkalmával a Munka Érdemrend aranyfokozatával tüntették ki.

Kanizsán csaknem 50 képét állította ki a művész. Valamennyi közérthető, világosan beszélő alkotás. Diósy Antal oldott színekkel dolgozik, képei üdék, hamvasan lágyak, tónusai gyengéden símulnak egymásba. A hangulatok festője. Megkapóan érzékelteti a festői témaként szolgáló tájak, városrészek, kikötő részletek atmoszféráját. Művészetére a derű jellemző, s ez talán hibája is, csak a szépet látja és láttatja. Alkotásait látva érezhető, hogy mesterük örömmel fest, s nemcsak gyönyörködtetni, hanem maga is gyönyörködni akar. Az elvonatkoztatás, a bonyolult formai megoldások híveinek keveset mond. Ez azonban alig von le törekvéseinek értékéből. Művészete megtalálja a maga közönségét, s ez nem válik hátrányára.

A kiállításon látható képei közül különösen a Reggel a kikötőben, a Mátrai táj, a Kirándulók, a József körút esőben és a Befagyott Duna volt megragadó. A tárlatot december 15-ig tekinthetik meg az érdeklődők.

T. E.

Pártunk *nemcsak forradalmi perspektívát adott a magyar népnek. Vezette a harcot a munkásság, a parasztság, a dolgozó értelmiség napi követeléseiért is,* s bátran védelmezte érdekeit. Az illegalitás nehéz viszonyai között is sztrájkokat, gyűléseket, tüntetéseket szervezett. A feledhetetlen 1930. szeptember 1-i tüntetés, amikor csak Budapesten mintegy 150 000 dolgozó vonult az utcára, az építőmunkások 1933-as 1935-ös nagy sztrájkmozgalma, a pécsi bányászok 1937-es éhségsztrájkja, az 1942 március 15-i tüntetés, mind egy-egy állomása annak a harcnak, amelyet a föld alá szorított KMP szervezett a baloldali szociáldemokratákkal, szakszervezeti vezetőkkel a dolgozók jogaiért, a fasiszta és háborús politika ellen.

A marxizmus—leninizmus ma-

ZALAI HÍRLAP
Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1968 NOV 7

jén lemondtak az élet[illegible], nem szerették az életet? Nem. A kommunisták azonban tudták és tudják, hogy a boldog életet csakis a szocialista társadalom képes megvalósítani, s a dolgozókénak, valamint az ő boldogságuknak más útja nincsen, csak a társadalmi haladás. Ezért vállalták mindenkor az önfeláldozó harcot a közösség ügyéért. Ezért, és csakis ezért tudtak annyit szenvedni a Horthy-fasizmus kímzókamráiban, ezért tartottak ki végsőkig meggyőződésük és a párt ügye mellett; ezért mentek halált megvető bátorsággal még a bitófa alá is. Az élet mélységes szeretete, az emberiség jövőjébe vetett hit adta Fürst Sándor ajkára a szót, amikor a bitófa alatt odakiáltotta hóhérjainak: *„A proletáriátus bosszút fog állni értünk"*. Ezért tanította Rózsa Ferenc arra a kommunistákat, hogy: *„Ha elfognak, inkább*

Diósy Antal

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1968 NOV 15

NÉPSZABADSÁG

DIÓSY ANTAL FESTŐMŰVÉSZ műveiből kiállítás nyílt csütörtökön a Képcsarnok Vállalat nagykanizsai bemutatótermében.

1024

Diósy Antal

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYAR HÍRLAP

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-726

festőművész

ZALAI HÍRLAP

1980 DEC 3

/1021

5

Kiállítások

Diósy Antal akvarelljei Kanizsán

A bensőségesség, az intimitás érzékeltetése először a római művészetben nyert polgárjogot. Megléte azóta is — hol felerősödve, hol elhalkulva — napjainkig nyomon követhető. S bár korunk zaklatott világában egyre kevesebbeknek adatik meg, hogy csak a finom harmóniák, a meghitt, lírai pillanatok, jelenetek festőiként építhessék életművüket, egyeseknek még az elmúlt fél évszázad viharaiban is sikerült ez. Mint a három évvel ezelőtt, 83 éves korában elhunyt Diósy Antalnak is.

A hosszú élete során sokfelé megfordult festő impresszióinak, szinte naplószerűen megörökített tájainak, városrészleteinek, csendéleteinek, portréinak hallatlanul gazdag kollekciójából kaphatunk most ízelítőt a kanizsai Hevesi Sándor Művelődési Központ új kiállításán. Megtalálva a művészi alkatának leginkább megfelelő, a gyors kidolgozást lehetővé tevő kifejezési módot, az akvarell technikát, ehhez élete végéig hű maradt. Az intim műfaj egyik legismertebb és talán legkedveltebb képviselőjeként festette évtizedeken át a napszakok sajátos atmoszféráját híven éreztető, a körülötte levő világ rezdüléseit, intim szépségeit megragadó kis képeit. Mindezt virtuóz módon, a rá jellemző puha, meleg színekkel.

Korán kialakultak és állandósultak stílusának egyéni jegyei: a párás, ködös atmoszférát jól visszaadó festésmód. Az illékony hangulatok megragadásában szinte utolérhetetlen volt Diósy Antal. A bonyolult, áttételes gondolati tartalmak kifejezése viszont mindvégig idegen maradt számára. Végsősoron a meghatározott, nagyon is körülírható festői tematika, kifejezésbeli tartalom jelenti e piktúra korlátait is. Portréinál például már kevésnek tűnik a virtuóz könnyedség, az oldott festőiség, a külsőségeknél megrekedő szemléletmód. A festő modelljeinek belső világa kevésbé érződik ezeken a képeken.

Költészet mértani elemekből

Deim Pál: Minden értelmetlenül meghalt ember emlékére.

A kanizsai Helyőrségi Művelődési Otthonban merőben más kép fogadja a látogatót. Tisztán csengő zenei akkordokat vélünk hallani Deim Pál kiállításán.

Csak hát, nem lesz ez itt túl korai?

Az intézmény fiatal, energikus vezetője kapásból érvel:

— Ezek a képek egy vándorkiállítás anyagát képezik. Most volt alkalom a bemutatásukra, s kár lett volna ezt kihagyni.

Így igaz. S ha az elvont kompozíciók nem is adják meg magukat túl könnyen — elfogulatlanul közeledvén hozzájuk —, egy idő után az új világok felfedezésével járó örömmel kalandozhatjuk be a kezdetben idegennek tűnő „tájakat". A szentendrei festészet nemes hagyományait folytató Deim Pál művei ma már modern piktúránk vitathatatlan, igaz értékeit képviselik. Bár kétségtelenül sokat tanult a konstruktivizmustól, képei mégsem kánonokhoz mérhető, idomuló alkotások. Mert amíg az irányzat klasszikus képviselőinél jobbára csak az épülő elvont rendet csodálhatjuk, itt a rend mögül átdereng a líra is, a tiszta színekből alakult tereken holdfény szitálását érezzük, s a formák alól itt-ott az ősök ikonos arcképét is látni véljük.

Valami nehezen megfogható, kifejezhetetlen költészet lengi be, s teszi emberivé Deim Pál mértani elemekből alakuló kompozícióit. Itt már nyoma sincs a minden áron újat keresők, a folyton folyvást kísérletezők dadogásának. Egy szokatlan, de megismerhető, jól artikulált, beszélhető nyelvvel állunk szemben. Stilizált, végsőkig leegyszerűsített emberi figurái nem pusztán a dekorativitás kedvéért rendeződnek képi elemekké; megtalált és újra elvesztett harmóniákról, korunk emberének állandóan változó kapcsolatairól vallanak.

A tömegsírok sötétjét felidéző, feketéből előbukkanó, a vér színével kiáltó elvont emberi figurák, a Minden értelmetlenül meghalt ember emlékére című kompozíció redukált formáival és színvilágával is sokkalta többet tud megéreztetni velünk a háborúk, a tömegmészárlások iszonyatáról, mint a leltárszerűen mindent megjelenítő hagyományos alkotások.

A rutin nem elég

Az Erkel Ferenc Olajipari Művelődési Házban *Hosszú József* és *Bálits Kálmán* amatőr festők kiállításán úgy érezzük magunkat, mintha Bach fúgái után cigánymuzsikát hallanánk. Ám ki tagadná, hogy alkalomadtán az utóbbinak is van létjogosultsága. Az viszont már bántó, ha a zenekar egyik tagja — jelen esetben Bálits Kálmán — mindig ugyanazt játssza. Az amatőr kiállításokról már jó ideje ismert festő olyan rutinnal festi a tetszetős, napsütötte erdei részleteket, hogy azt akár a hivatásosok is megirigyelhetnék. Ha ezekből a könnyedén feltett akvarellekből csak egyet-kettőt, s nem egy tucatra valót látnánk, dicséret illetné készítőjüket. S méginkább, ha ezek mellett hasonló színvonalú, de mást is „mondó" képeket állított volna ki festőjük! Ámbár ezek még mindig jobb színvonalat képviselnek, mint szobrászi próbálkozásai. Különösen a rossz helyesírású szöveggel is „megspékelt" női figura árulkodik egyrészt az anatómiai tudás hiányáról, másrészt egyfajta szemléleti zavarosságról.

Hosszú Ferenc képeit nézve úgy tűnik, hogy más készítette az olaj és más a pasztell képeket. Előbbiek nagyon kezdetlegesnek tűnnek, az utóbbiak érettebbek, garanciát jelentve arra, hogy megfelelő szakmai felügyelet mellett idővel előbbre léphet alkotójuk.

Szelestey László

Kosárlabda NB II

Kanizsai siker a megyei női rangadón

MÁV NTE—Z. Volán MTE 57:56 (32:24)

Nagykanizsa, MÁV NTE munkacsarnok, 100 néző. Jv.: Péter Gy., Szittya I. Női mérkőzés.

MÁV NTE: Kovács (16), Gábriel (18), Kránicz (—), Szabó (4), Pető (3). Csere: Papp (14), Urbán (—), Igali (2). Edző: Gábor Erzsébet.

ZVMTE: Peténé (8), Kamondi (16), Monostori (6), Pete (10), Selmeczi (16). Csere: Pásztor (—), Barabás (—). Edző: Horváth Jenő.

A megyei rangadó két ellentétes félidőt, nagy iramot és mindvégig szoros mérkőzést hozott.

Jók: Papp és Gábriel, illetve Selmeczi és Monostori.

Haladás VSE—Zalahús SC 50:37 (27:22)

Szombathely, jv.: Heiszig, Herczeg. Női mérkőzés.

ZALAHÚS: Benkné (—), Nagyné (8), Mátyás (8), Németh (8), Szalay (5). Csere: Reizmüller (8), Koltai (—), Varga (—), Péntek (—). Edző: Kovácsné Renácz Teréz.

Nagyon gyenge teljesítménnyel maradt alul az egerszegi csapat.

A PÁLYA SZÉLÉ

A megyeszékhely hétvégi két legjelentősebb sporteseményében az időjárás játszotta a főszerepet, de mondhatnánk úgy is: az időjárás rontotta el a szurkolók örömét. A ZTE—Pécsi MSC NB I-es labdarúgó mérkőzés résztvevőit a bőven hulló eső és hó miatt olyan pálya fogadta, amilyen igazi futballról szó sem lehetett. S ha arra gondolunk, hogy a szombaton látott talajon az idén még két mérkőzést kell játszani, nyugodtan meg lehet kérdőjelezni az NB I. programjának helyességét.

Másnap a sportcsarnokban támadt üzemzavar: a nagy vihar miatt egymást érték az áramkimaradások, és a ZTE—Körmendi Dózsa MTE férfi kosárlabda mérkőzés egy órás késéssel kezdődhetett csak el. A játékvezetők jót óvatosak voltak, mert a kezdés előtt kihirdették, hogy a legközelebbi áramszünetnél lefújják a mérkőzést. Így is történt: hat percnyi játék után vége szakadt az áramszolgáltatásnak és természetesen a mérkőzésnek is. A csarnokot elhagyó közel ezer néző nem méltatlankodott, mert a történtekről a rendezők egyáltalán nem tehettek. A találkozóra — mely még decemberben, valószínűleg egy hétköznapon kerül megtartásra — minden bizonnyal ismét lesznek annyian a nézőtéren mint amennyien vasárnap voltak.

★

Egy héten keresztül megfeszített erővel dolgoztak a létesítmény gondnokság dolgozói, a K. Haladás játékosai és a honvédség alakulatai azért, hogy játékra alkalmassá tegyék a keszthelyi labdarúgópályát. Szombaton ígéretes volt a helyzet, de vasárnapra minden megváltozott. Jött a hó, erős szél kíséretében. A pázsit fehér terítőt kapott. A találkozó kezdetéig folyt a hó eltakarítása. A szél azonban kíméletlen volt, vissza-visszavitte a játéktérre a letakarított havat is. A kivonuló csapatokat végül elfogadható talaj fogadta.

A didergő szurkolókat csak annak reménye melegítette fel, hogy a papírformának megfelelően, gólokkal győz majd a „hali". Úgy is indult a dolog; taktikusan, lendületesen játszott a hazai csapat, zúgott is a biztatás. De aztán következett az egyes számú csalódás: az Antoni buktatásáért megítélt 11-es kimaradt. A közönség hangja ugyan ennek ellenére sem halkult, de észrevehető volt, hogy az eset felhozta a vendégeket. Állták a sarat a szó szoros értelmében. A második félidő elején azután, ahogy az már lenni szokott, az állandóan rohamozó együttes kapott gólt. A keszthelyieket azonban ez sem törte le, tovább támadtak és a 72. percben ismét 11-eshez jutottak. De ez is kimaradt! A szurkolók ugyan a hármas sípszóig buzdították a Haladást, de hiába, mert nem sikerült az egyenlítés. Így aztán megszületett a forduló egyik legnagyobb meglepetése: a dombóváriak nemcsak a súlyos vereséget kerülték el, hanem mind a két pontot elvitték.

A Balaton-parti gárda tehát az őszi hazai mérkőzései közül az első után az utolsót is elvesztette. Közben azonban sok-sok örömet szerzett táborának — otthonában, idegenben egyaránt. És a keszthelyi futball-kedvelők bíznak benne, hogy még fog is.

★

Meglehetősen gyér érdeklődés mellett játszották le Nagykanizsán a MÁV NTE—Z. Volán MTE NB II-es kosárlabda mérkőzést, vagyis megyénk két legjobb második vonalbeli női csapatának összecsapását. Kezdetben egyik együttes sem tudott előnyt szerezni, majd a 10. percben gyorsan elhúztak 7—8 ponttal a kanizsaiak. A második játékrészben a taktikát változtatott, emberfogásra áttért vasutasok saját csapdájukba estek bele, mert a gyorsabb vendégek mindjobban ledolgozták hátrányukat. A 33. percben csak egy pont volt a

MAGYAR POSTA CÍMZÉ

KÉZI CÍMZÉS

FELADÓ:
Farkas Béla
Budapest
Fürst Sándor u. 25.
H-1194

Horst Zemanek
DDR-1017 Be
Lebuer Str. 6
X

X-ET KÉZZEL AZ ELSŐ KERETBE

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Diósy Antal

ZALAI HÍRLAP

1968 NOV 17

Hosszabb szünet után csütörtökön ismét kiállítást nyitottak Nagykanizsán, a Képcsarnok Vállalat Egry József termében: ezúttal Diósy Antal, a neves fővárosi festőművész munkásságával ismerkedhetnek meg az érdeklődők. A december 15-ig nyitva tartó kiállítás méltatására a későbbiekben még visszatérünk. Képünkön a művész Önarcképe látható.

k Zalában

ezeknek itt már van helyük, sőt a faluban már azt a régi, zsúptetős házat is kiszemelték, ami a későbbiekben végleges otthont ad majd a község helytörténeti gyűjteményének. S ez a tény még nagyobb lendületet ad az amúgy is megélénkült lövői falukutatásnak. Reméljük, hogy Szentmihályon ez a sikeres helytörténeti tárlat is sietteti a meg-

Diósy Antal

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ZALAI HÍRLAP

1963 NOV 14

— **Képzőművészeti kiállítás** nyílik ma délután 5 órakor Nagykanizsán, a Képcsarnok Vállalat Egry József termében. Diósy Antal festőművész tárlatát Koller József, a nagykanizsai városi tanács művelődési osztályának vezetője nyitja meg.

1021

terülé
nálásn
A k
borató
összegy
sorako
polcain
— *F*
mondja

MDK

Diósy Antal

olaj:

Balatoni halászok

Mai magyar festészet kiáll. Mohács, Galéria

Diósy Antal
festő

M.DK.

A magyarországi Egry József
tevében rendezte kiállítását

– kiállítások

Művészet, 1968 november – 44 lap.

MDK

Diósy Antal

Szobasarok, akv.

11. M. Képzőm. kiáll. Mücs. 1968.

Diósszy Antal

MDK

Őszi eső a fasorban, akvarell

Műcsarnok 1959 VII. Magy. Képzőm. Kiáll.

Diósy Antal

Egyetem utca télen, akvarell

Miccarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Diósy Antal festő

Munkácsy díj (I. fok.) kapott

N.N.: Kiosztották a műveszeti díjakat

Somogyi Néplap 1971 IV. 3

Diósy Antal festő

Munkácsy díj (I. fok.) kapott

N.N: Kiosztották a művészeti díjakat

Kelet. magyarország 1971 IV. 3

Dióry Antal festő

munkásy díjat (I. fok.) kapott

N.N: művészeti díjasok

Délmagyarország 1971 IV. 3

Diósi Antal festő

Munkány díjat (I. fok.) kapott

Esti Krónika
Kossuth Rádió
1971 IV. 2

Diósy Antal

16 budapesti akvarellje üdvözlő-
lapon jelenik meg (eml.)

N. N: Képeslap aluminium-
fólián

Esti Hírlap 1971 I. 22

Diósy Antal

Hitelesek, beosztásegesek Kodály Zoltán, Barcsay Jenő, Pethes Sándor, Zádor István arcmásai.

László M.: A magyar portré-művészet történetéből; Művészet, 1970. 4. sz. 44. l.

Diósy Antal, festő

15 akvarelljéről kénitettek színes üdvözlőCapokat.

—: Akvarellkártyák Budapestről 2

EST/HIRLAP, Bp. 1972. jún. 20.

Diósy Antal, festő

Tizenőt — budapesti részletet ábrázoló — akvarelljét reprodukálták üdvözlőlap-sorozaton.

— : Budai és pesti látképek

2.

ESTI HIRLAP, B. 1972. máj. 12.

Diósy Antal festő

Zalaegerszegen a Képcsarnokban rendezték meg kiállítását.

Kiállítási kalendárium

Szocialista Művészetért, 1942. máj.

Diósi Antal festőművész

Most jelent meg a Régi Budai és Pesti Látképek c. album, melyet két nagy formátumú üdvözlő-kártya sorozatot kiadása követ, amelyeken a művész 15 budapesti témái akvarelljének reprodukciója látható.

Magyar Hírlap, 1942. máj. 14.

Diósy Antal, festő

Kiállítása nyílik meg Zalaegerszegen
ápr. 21-én.

— : Hallottuk

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. ápr. 21.

Diósy Antal festőművész

A zalaegerszegi Képcsarnokban rendezett kiállítását április 21.-én nyitják meg, -közli a Kiállitások c. rovat.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. ápr. 15.
XVI. évf. 16. sz. 2. lap.

Diósy Antal

Bejuttatott műve: „Szobasarok", akvarell,
28 x 38.

Zala Tibor: XI. magyar képző művészeti
kiállítás, Budapest, 1968.

94

MDK

Diósy Antal, Jestő

Tárlata az Ernst Múzeumban látható.

–: A hét végi kulturális program ból

9.

Népszabadság, Bp. 1970. aug. 29.

MDK

Diósy Antal, festő

Akvarellkiállítása az Ernst Múzeumban látható.

–: A mai kulturális programból 9.

Népszabadság, Bp. 1970 aug. 16.

Diósy Antal

Strandolók 29x33
Tópart fák 24x34
Karácsonyfa 28x37

Diósy Antal Bpest
Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

Hajó domval 28x39

Munkaasztal 29x40

Lovasszekér 16x24

Diósy Antal Budapest
Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

Duna-part 28x39
Újpesti-rakpart 29x39
Felszégem 32x25

Diósy Antal Bpest
Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

Országház 28x38

Havas házfető 24x32

Tópartom 28x31

Diósy Antal Bpest

Ernst Múzeum 1970

Bibby Antal

Hajógyár 25x35

Árnyas út 19x24

Ligetben 25x24

Bibby Antal Bpest

Ernst-Múzeum 1970

Diósy Antal

Teherautó 22x27

Havas udvar 19x22

Liget szélen 27x36

Diósy Antal Bpest

Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

Öreg fa 21×28
Ligeti tó 28×38
Kerti munkások 16×24

Diósy Antal Dpest Ernst Museum 1970

Diósy Antal

Őszi liget 28×38

Járdasziget esőben 38×28

Kultáros 28×38

Diósy Antal Bpest Ernst
Múzeum 1970

Diósy Antal

Kirándulók 16×24

Zebra 35×27

Kaposók 16×24

Diósy Antal Budapest Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

Virágcsendélet 37×34
Utorlás 24×32
Virágcsendélet 49×35

Diósy Antal Budapest
Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

Műterem sarok 32x50
Erezők 22x29
Korcsolyázók 28x38

Diósy Antal Bpest
Ernst Múzeum 1970

MDK

Diósy Antal, festő

Pénzi Kiállításának nagy volt a sikere.

Fenczik Flóra: Portré, rendelésre

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. szept. 1.

Diósy Antal festő

MDK

Kiállítása szept. 15-ig
minden nyitva. (Ernst Múzeum.)

– : Közlemények

Népszabadság, Bp. 1970. szept. 5.

Diósy Antal festő

Ziollítása ma nyílik
a nagyszalonzsai Egry József teremben

Magyar Nemzet 1968 nov 14
– napló –

Diósy Antal

1. Bukovina 13×25
2. Körösnádrok 24×31
3. Amsterdam 25×33

Diósy Antal Budapest
1970 Ernst Múzeum

Diósy Antal

Füredi ölöl 39 x 48
Agyömöri hertben 25 x 35
Balatonszabadi 28 x 38

Diósy Antal Bpest
1970 Ernst Múzeum

Diósy Antal

1. Akró nő 28×38
2. Kilátás a Gellért-hegyről 27×38
3. Uszály 28×38

Diósy Antal Bpest
1970 Ernst Múzeum

Diósy Antal

1. Oslo 28×38
2. Oslo 25×35
3. Oslo 28×38

Diósy Antal Budapest
Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

1. Hochwolen 28×37
2. Odda 35×27
3. Vác 25×31

Diósy Antal Budapest
Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

Dunapart	25×35
Téli Táj	27×38
Bódé	~~27~~×28

Diósy Antal Bpest
Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

Barossi tér 28×38
Utcasarok 30×23
József-körút 20×27

Diósy Antal Bpest
Ernst Múzeum. 1970

Diósy Antal

Temetés 28×38

Újjáépítés 27×38

Téli reggel 23×30

Diósy Antal Bpest
Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

Szántóföld	16×23
Fasor	22×38
Kert télen	25×35

Diósy Antal Bpest
Ernst Múzeum 1870

Diósy Antal

Uszály 24 x 30
Temetés 24 x 30
Őszi köd 27 x 38

Diósy Antal Bpest
Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

Lejtő út 30x23
Fák és házak 21x29
Nyári délután 27x37

Diósy Antal Bpest
Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

Horizont 23x30
Balatonpart 28x37
Ebédelők 27x37

Diósy Antal Bpest
Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

Napozók 28×38

Beszélgetők 27×37

Virágszedő 22×33

Diósy Antal Bpest.
Ecsi Múzeum. 1970

Diósy Antal

A leche 25x35
Daruk 25x35
Öregség 22x14

Diósy Antal Bpest
Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

Borsótisztító 21x29
Édesanyám 36x27
Virágosendélet 58x35

Diósy Antal Bpest
Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

Rest a utca 40×30

Hirdetőoszlop 28×38

Havas dombdal 28×37

Diósy Antal Bpest

Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

Hólapátolók 23×29
Parlament 27×34
Engels-tér 27×35

Diósy Antal Bpest
Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

Nyaralók 27×35

Naporók 27×37

Téli Duna-part 29×40

Diósy Antal

Bpest Eust Múzeum 1970

Diósy Antal

Kártyázók 23x29
Jéggálya 27x37
Ábácta utca 35x27

Diósy Antal
Bpest Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

Tehenek 23x30

Margit híd 23x30

A pastor 25x35

Diósy Antal

Bpest Eust Múzeum 1970

Diósy Antal

Alkony 25x35
Virágcsendélet 35x50
Piros kocsi 29x23

Diósy Antal
Bpest Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

Horgász a Tiszán 18x25
Virágcsendélet 35x45
Az Erzsébet-hídromja 28x39

Diósy Antal
Bpest Ernst Muzeum 1970

Diósy Antal

Barcsay Jenő 33x25
Korcsolyázók 28x38
Baromfiudvar 22x30

Diósy Antal
Bpest Ernst Muzeum 1970

Diósy Antal

Parkban 23x31
Tarka forgatag 28x39
A fefagyott Duna 27x37

Diósy Antal Bpest
Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

Pátzay Pál 33×24
Tavasz Liegyoldal 27×35
Téli este 27×39

Diósy Antal Bpest.
Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

Feltalók 27×35

Erdőben 22×29

Virágok 47×38

Diósy Antal Bpest
Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

Virágcsendélet 31×24
Eső után a Mátrában 26×35
Virágcsendélet 40×29

Diósy Antal Bpest
Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

Debreceni erdőszélen 55x27
Virágcsendélet 66x38
Virágzó fa 34x27

Diósy Antal Bpest
Ernst Múzeum 1970

Dióssy Antal

Varjak 23×29
Viztükör 24×32
Esős utca 27×22

Dióssy Antal Bpest
Ernst Múzeum 1970

Bíróy Antal

Baross-tér 28×37
Rózsahegyi Pálmián 27×30
Reggelizö asztal 40×50

Bíróy Antal Bpest
Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

Kikötő 27×37

Virágos rudélet 51×35

Téli sport 23×29

Diósy Antal Bpest
Ernst Múzeum 1970.

Diósy Antal

Virágcsendélet 38×46
Duna kajóval 25×35
Hódvadás 22×27

Diósy Antal Bpest
Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

Szeukár Dezső 30×24

Kisfaludy Ströbl Zsigmond
33×24

Pethes Sándor 34×26

Diósy Antal Bpest
Ernst Múzeum 1910

Dibsy Antal

Vízparton 26×35

Nyári nap 23×31

Vihar után 25×35

Dibsy Antal Pest
Ernst Múzeum 1910

Dióssy Antal

Virágcsendélet 39×47

Este 25×35

Esti hangulat 23×31

Dióssy Antal Budapest

Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

Keresztény Dezső 30×24
Olvasó nő 30×40
Kodály Zoltán 31×25

Diósy Antal Bpest
Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

Árbocók 26x35
Ősi fák 24x32
Vitorlás kikötő 23x29

Diósy Antal Bpest
Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

Ködös Duna-part 17x24
Virágesendélet 46 x 38
Játszótér a ligetben 17x24

Diósy Antal Bpest
Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

Őszi napsütés 17×24
Rakodópart 29×38
Újpesti öböl 28×38

Diósy Antal Budapest
Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

Beszélgetők 29x38
Ligeti padon 29x40
Újpesti ölöl 29x38

Diósy Antal Bpest
Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

Gőzösök 28×38
Napyerdő szélén 34×62
Kertek alján 26×35

Diósy Antal Bpest
Ernst Múzeum 1970

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1974 MÁR 7.

Hajdúbihari Napló

Diósy Antal festőművész

DIÓSY ANTAL festőművész kiállítását rendezte meg a debreceni

ja meg dr. Kadar Zoltán művészettörténész. A megnyitón jelen lesz az idős mester is.

Diósy Antal 1.

A Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata kétévi előkészítés után, a közelmúltban kiadta Diósy Antal Budapest című, 15 darabból álló levelező-lapsorozatát. Diósy ujabb színes akvarellyei nagymeretűek, és ihletett, költői megfogalmazásban mintegy keresztmétszetét adják Budapest nevezetességeinek.

Fényes Kálmán: Diósy Antal: Budapest

Raptanitás 1972/6 33 old.

Díósy Antal festő

1

a VII. kerület művelődési otthonában

(Lenke út. 36) nyílt kiállítása

Magyar Nemzet 1972 november 24

Kiold.

Diósy Antal

2

„Emke sarok"
„Líget peremén"
„Margitsziget" c. Zépei emlétve

Magyar Nemzet 1972 november 24
4. old.

Diósy Antal

Fák alatt 23×33

Nagy fa 23×32

Bódésok 21×28

Diósy Antal Budapest
Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

Sétálók 23x31
Keresolyázók 28x38
Latyasok út 28x39

Diósy Antal Bjest
Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

festőművész kiállitása. Nagykanizsa, Egry József terem - Ism: T.E. Zalai Hirlap,1968.nov.24.

Diósy Antal és Magyajtay Teréz kiállitása, Győr.Műcsarnok. - Ism: -mi-, Kisalföld,1968.jan.18.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért.1971.2.sz.149-182.l. 167. l.

Piosy Antal

a Munkácsy díj I. fokozatát

Zapta

Népszava 1971 április 3
Uhold.

Diósy Antal

Diósy Antal festőművészet

678

Díjay Antal

Harcának felszabadulásának 26. évfordulója alkalmából a Munkácsy Mihály-díj I. fokozatával tüntették ki.

Csongrád Megyei Hírlap, Szeged, 1971. ápr. 2.

Diósy Antal festőművész

Felszabadulásunk 26. évfordulója alkalmából Munkácsy Mihály-díj I. fokozattal tüntették ki.

Szocialista Művészetért, 1971. jún. (?)

Diósy Antal

Domb 27 x 38
Önarckép 40 x 30
Diósgyőr 31 x 24

Diósy Antal Bpest
Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

Kertben 27 x 34
Énarchós 30 x 22
Halászok

Diósy Antal Bpest
Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

Vénasszonyok anyara 27×34

Virágcsendélet 46×38

Belgrád-rakpart 20×30

Diósy Antal Bpest

Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

Felvonulási épületek 26x37
Vár ködben 29x39
Hintázó gyerekek 23x30

Diósy Antal Bpest
Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal

Körtélyek 28x34
Erdők 29x39
Bethlen-tér 23x30

Diósy Antal Bpest
Ernst Múzeum 1970

Diósy A

Meghívó

A Magyar Iparművészeti Főiskola
Tölgyfa Galériája tisztelettel meghívja Önt
és barátait a

Diósy Antal

festőművész születésének 100. évfordulója
alkalmából rendezett

kiállítás ünnepélyes megnyitójára

A kiállítást 1995. május 5-én pénteken
délután 5 órakor
Rideg Gábor művészettörténész nyitja meg.

Megtekinthető 1995. május 26-ig
hétköznapokon 10 és 18 óra között.

Tölgyfa Galéria, Budapest II., Henger utca 2.

ÖLGYFA
galéria

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAPKIADÓ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG

1972 APR 22

Diósy Antal festőművész

— DIÓSY ANTAL Munkácsy-díjas festőművész kiállítása pénteken Zalaegerszegen megnyílt.

1021

DIÓSY *Antal*, festő. • Budapest 1895 jún. 18. A bpesti iparműv. iskolában s a képzőműv. főiskolán végezte tanulmányait. A Cennini-Társaság tagja s ennek 1920, 1921 és 1926. rendezett kiállításán egy-egy kollekcióval vett részt. 1929. készült Szilágyi Mihályt ábrázoló freskója az országházban. Ferenc József-tér c. festménye a székesfőváros birtokában.

Sz. Gy. I 249 f

1934

1417.

olci után:

-ban. + ugyanott 1686-ban.

a kenyeret.

takart asztalnál ülő és csak-
isztus égfelé tekint. Jobb ke-
aljában kenyeret tart. Előtte
Tejét kettős dícsfény veszi kö-
ór. Szűk ujjú köntöse piros,
ira omló hosszú szőke haja
usza és szakálla ritkás.
retei 86·5: 72 cm.
ijteményből. ~~(75)~~

Diósy Antal

Strandolók 29×39

Olvasó lány 28×39

Őszi csinek 27×35

Diósy Antal Bpest
Ernst Múzeum 1970

Diósy Antal festő

Kortárs művésnek balatoni tárgyú alkotásaiból rendezetek Alsóörsön kiállítást, melyen a művész műve is szerepelt.

Napló (Veszprém), 1977. jál. 9.

Diósy Antal:

Akvarellművészetének példát mutató vonalmai elmélyültségét és tisztaságát kell megemlíteni a Művészházban Új művek címen megrendezett tárlaton kiállított műveinél

Bojár Iván: Seregszemle a Művészházban

Magyar Hírlap 1971/67 szám 6. old

Diósy Antal
festőművésznek, Munkácsy Mihály díj I.
fokozatát kapta.

Magyar Hírlap 1971/93 11old.

Diósy Antal, festőművész
a Tanácsköztársaság kikiáltásának jubileumára rendezett tárlatát a munkásmozgalmi Múzeum a forradalom plakátjaiból, bélyeg- és bankjegyterveiből. — Diósy egyszerű hirdetése, hogy „Megnyílt a Margitszigeti Strandfürdő", — a hétköznapok tanúja, — látható (említve)

Horváth György: A Tanácsköztársaság művészete.
Magyar Nemzet, 1979. márc. 16.

Diósy Antal 1.
és Grantner Jenő közös kamarakiállítást
rendezett az Erzsébetvárosi Művelődési Off-
honban. Diósy nem annyira hagyományos
tetmajának - a ház és városképeknek - ugyabb vál-
lozataival szerepel ezúttal, hanem aprólékos-
abb megmunkálást igénylő portrékkal
(közöttü Grantner Jenőével) és nagymé-
retü virágcsendéletekkel is.

Havas Lujza: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hirlap 1972/316 6 old.

Diósy Antal. 2.

Ez utóbbiaknál a mérlegelő komponálásnak nagyobb szerep jut, mint a pillanatnyi benyomás röglöntzésszerű visszaadásának – ami a hájképek üde hatásának egyik titka. Területe az akvarell.

Havas Lujza: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1972/316 6 old.

Diósi Antal festőművész
Debrecenben, a Medgyesi-teremben
nyílik meg márc. 4.-én a művész
kiállítása.

Láttuk, hallottuk.

1944. márc. 10. Petőfi 11.53 | 11 | K Gyné.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Diósy Antal

ESTI HÍRLAP
1971 ÁPR 23

GYORSINTERJÚ

1021

Diósy Antallal

Nemrég múlt hetvenöt esztendős *Diósy Antal*. Munkássága elismeréséül kapta meg legutóbb a Munkácsy-díj I. fokozatát.

— Kiállításai?

— Vízfestményeimet a múlt évadban az *Ernst Múzeum* tárlatán láthatta a közönség. Elégedetten vettem tudomásul a kiállítás kedvező visszhangját. Azóta sok munkámmal részt vettem a TIT debreceni akvarelltárlatán. A nagy érdeklődésre való tekintettel ezt a sikeres kiállítást több más városban is megrendezi a TIT, hogy megismertesse a festészetnek ezt az ágát, mai művészek alkotásait. Ugy tudom, *dr. Tóth Ervin*, a TIT debreceni titkára tanulmányt szándékozik írni képeimről.

— Uj munkái?

— Legkedvesebb témám: Budapest. A *Képzőművészeti Alap* levelezőlap-sorozatot készül kiadni leporellóalakban budapesti akvarelljeimből. *A Duna-part, a Vár, a Műjégpálya, s a Margitsziget* látható majd e lapokon. Ami a portrékat illeti, az utóbbi időben családi vonatkozású témákkal foglalkoztam: rokonaimat örökítettem meg.

— Mi a legdédelgetettebb művészi terve?

— Amikor az ember túl van a háromnegyed évszázadon, szeretne munkáiból még olyat bemutatni, amit a közönség eddig nem látott tőle. Ezek: külföldi útjaimon elkészült vízfestményeim, *holland, német, osztrák, francia tájakról, városokról*. Ilyen kiállítás anyagát gyűjtöm, s válogatom most össze.

(K. K.)

…et másik
…uz—6-tal
…el hajtott
…ortos úr
…en Satalo
A Szoj
…érnöke,
…ött volt
…ongresszu
…omszomo
…ottságána
Jeliszeje
…auman
a végzet
…ves.

A technikai tudományok kandidátusa, tervezőintézetben dolgozik.

Felesége, *Larisza* szintén technikai tudományok kandidátusa és férjéhez hasonlóan tervezőintézetben dolgozik. 1960-ban született leányuk, *Jelena*. Alekszej Jeliszejev édes-

…jet újságírók által nozza-

ső

ESETLEG TÖBB FELHŐ...

Marad a

Kontinensünkön három időjárási zónát különböztethetünk meg. Ami bennünket érdekel, az a Közép-Európán át a Balkánfélszigetig és Olaszország térségéig húzódó zóna. Itt kevés a felhőzet, a légmozgások gyengék, s

a hosszan tartó napsütés eredményeként kellemesen meleg az idő.

A másik a nyugat-európai időjárási zóna. Hosszan elnyúló ciklon határozza meg; hatására erősen felhős az égbolt, *többfelé*

esik
mé
nap
mo
jetu
kel

A
r
n
i
Ros
run
hős
szá
idő

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 MÁR 17
Hajdúbihari Napló
Diósy Antal festő-
művész
1021

Nagyerdő (akvarell)

Tiszta szépségek világa

DIÓSY ANTAL KIÁLLÍTÁSA A MEDGYESSY TEREMBEN

Diósy Antal a reneszánszát élő új magyar akvarellművészet hivatott mestere, aki a vízfestés széles skáláján a drámai feszültségtől a romantikus líráig — nemes értelmű virtuózitással — a megszállottak fanatizmusával fejezi ki érzelmeit. Bár tematikája sokrétű és évtizedek sorakoznak mögötte, akvarelljei mégis egységesen magasszintűek, szinte felfedezésként ható vallomások a természet elhanyagolhatónak tűnő szépségeiről, ezerszer látott panorámákról: a Balatonról, tengerekről és városképekről, az erdők csendjéről, az utcák forgatagáról.

Hosszasan lehetne foglalkozni életének eseményeivel, politikai magatartásával, humánumával, és bátorságával. A tv egyik, nemrégiben látott előadásából tudjuk, hogyan segített menekíteni — élete kockáztatásával — Germán Tibort, Bajor Gizi férjét, hogyan tanulta be a nagy művésznő irányításával egy fél éjszakán át az orvosprofesszor jellegzetes mozdulatait, gesztusait, hogy hajnalban sárga csillaggal a kabátujján, Bajor Gizit karonfogva, levonuljon az utcára, megjátszva az ablakoknál nyilván figyelő-leskelődőknek a Tattersallba vonuló munkaszolgálatost.

Diósy Antalnak a Medgyessy Teremben kiállított akvarelljei a lényeg kivonatolásának, az ecsetművészetnek magas iskoláját példázzák. Megkapóan érzékelteti a felhők gazdag játékát, a víz tükrének finom remegését, az erdők lefojtott csendjét, az utcák és jégpályák tömegeinek forgatagát. Az elmosott színekbe erőteljes, határozott ecsetvonások és apró pontok épülnek, de e hieroglifák tömörségével közlő jelzések rendkívül beszédesek. A teremben több virágcsendélettel is találkozunk (*Virágok cserépkorsóban, Reggelizö asztal, Uzsonnaasztal, Üvegkorsós csendélet, Sárgacsészés csendélet*), amelyeken légies ecsethúzásokból áll össze a kép. Diósy munkamenete a tiszta akvarelltechnikára épül, fehér fedőfestéket elvétve használ, a dimenziók a papír és a festék összjátékából alakulnak ki. Vázlatokat alig készít, a formák menetközben az ecset rajzából, a látszólagos esetlegességekből épülnek. A színek merész kaleidoszkópjára jó példák: a *Fürdőzők* és *Korcsolyázók*, a virtuozitás magas fokán érezteti a közeli és távoli tömegek kavargását, mozgását, sőt még a messze háttér ködébe mosódó cselekmények is kivehetők, valóságos kis staffázsok „a látóhatár peremén". Az ecsetkezelés valóságos akrobatikája a villamosok, autóbuszok gyorsírásszerű jegyzetelése, amelyek akárcsak az emberek, a tárgyak, teljes szerkezetiségükkel „anatómiájukkal" érvényesülnek. Visszakövetkeztethetünk, hogyan alakult a kép a még nedves papíron s száradás után a folyatott festék beszáradt nyomai határoló szerepet is vállalnak.

Izgalmas élmény egész közelről nézni ezeket az akvarelleket, ahogy a szibériai nyest szőréből összefűzött ecsettel valóságos „hieroglifáját", csontvázát adja a mozdulatoknak, a lendülő lábak és karok ívének, de néhány lépéssel hátramenve a képtől, egyszerre minden a helyére kerül. Keményebb rajzzal, lehatárolt élekkel csak ritkán találkozunk, az effajta megoldás nem jellemző Diósyra. A világos színektől halad a sötétek felé. A fényeket, vagy ami fehér, azt kihagyja, de hogy mit és mikor, és milyen sorrendben, annak a megítélése már nem utánozható egyéniségének vetülete. Csak keveset bíz a véletlenre, bár a véletlen igen sok artisztikumot hozhat létre. Ebben rejlik a varázsa is. Műtermében — beszélgetésünk közben — azt is elárulta, hogy a jó akvarell egyik titka: száraz időben nedvesebben, nyirkos időben szárazabban kell festenünk. Az angolok azért váltak a vízfestés mestereivé, mert az ottani klíma nagyon megfelel e technikának. „Az ember élete végéig tanulhat, akkor sem ismeri ki tökéletesen e technika minden titkát, csak sajátos varázsának vonzását érzi. Ezt pedig semmi más nem pótolhatja."

Érdemes megnézni Diósy Antal kiállítását, néhány napra elénk tárt, nemes veretű életművének mikrokozmoszát, mert formálja tudatunkat s gondolatainkat a tiszta szépségek területére vezeti.

Dr. Tóth Ervin.

Esőben (akvarell)

FELVESZÜNK

gépírókat, továbbá női és férfi betanított munkásokat

Hungária Műanyagfeldolgozó Vállalat

2. SZ. GYÁREGYSÉGE,
Debrecen, Kishegyesi út.
Jelentkezés a munkaügyi osztályon.

Érettségizett, legalább 5 éves kereskedelmi gyakorlattal

anyaggazdálkodót

felveszünk

JELENTKEZÉS
részletes önéletrajzzal „Vasipari 125810" jeligére a Magyar Hirdetőbe kérjük leadni

A MAGYAR GÖRDÜLŐCSAPÁGY MŰVEK

FELVÉTELRE KERES

férfi betanított és segédmunkásokat, valamint fiatalkorú lányokat és fiúkat.

JELENTKEZNI LEHET MGM
Debrecen, Szabadság útja 13.
munkaerő-gazdálkodási csoportnál.

A 109. sz. Ipari Szakmunkásképző Intézet 1 fő raktárost alkalmaz középiskolai végzettséggel. Számviteli képesítéssel rendelkezők előnyben. Fizetés megegyezés szerint. Jelentkezés a gondnokságon: Budai É. u. 8/A szám.

A MEZŐGÉP balmazújvárosi gyáregysége közgazdasági technikumi végzettségű előkalkulátort, továbbá lakatos és hegesztő szakmunkásokat keres felvételre. Jelentkezés a gyáregység főmérnökénél.

Agrártudományi Egyetem kísérleti telepe közgazdasági technikumi végzettségű dolgozót alkalmaz telepi adminisztrátori munkakörbe, azonnali belépéssel. Jelentkezés kézzel írott önéletrajzzal a főkönyvelőnél. Debrecen, Böszörményi út 138. sz. alatt.

A MÉK Vállalat gyakorlott könyvelőket, gépkönyvelőket (Ascota 170-es géphez) adminisztrátort keres. Jelentkezés: Debrecen, Széchenyi u. 22. sz., személyzeti vezetőnél.

A Lőrinci Fonó felvételt hirdet 15 éven felüli lányok részére. A betanulási idő 1 hónap. Kereset 1950—2600 Ft, a betanulás után. Vidéki lányok részére szállást biztosítunk. Cím: PIV. Lőrinci Gyár. Budapest, 1183 Gyömrői út 85—91.

A Debreceni Vízművek Vállalat keres azonnali belépéssel katonai szolgálatot letöltött gyenge, vagy erősáramú szakközépiskolát, illetve technikumot végzett munkavállalót, gázkazánfűtőket, szivattyúkezelőket, fiatalkorú vízhordó fiút, öltözőőrt, éjjeliőröket, egyéb segédmunkásokat és gyakorlattal rendelkező gépírót. Fizetés megegyezés szerint. Jelentkezni lehet: Hatvan u. 12—14. Munkaügyi osztály.

MÉG MINDIG CENTRUM MÁRCIU

KERÁMIA vázák, tálak
brokát paplanok
20%

Beruházási e felveszünk köz mi érettségivel házói vizsgáva gyakorlattal r Jelentkezés: H Élelmiszerkiske közgazdasági és osztályon. Debr reg u. 54.

Dol

Nagy gyako autószerelő, esz kásokat, valmi tónőt azonali b Debreceni Autó kezet, István ú

A Volán 6. sz lyi foglalkoztat azonnali belépé leg érettségizet lattal rendelkez elektromos sze szakmunkásoka recen, Szobosz mű-fenntartási

A Kossuth Egyetem Állatt képzett elektr elektronmikrosz megegyezés sz tanszéki irodá délelőtt 10 óra

Felveszünk v kust, villanysz karítónőt és se lentkezni lehet gatóság, Debre Személyzeti ve

Azonnali belé 1 fő esztergály Változó mun szakmunkásoka kat felveszünk. költséget térí ÉPGÉP Vállalat u. 10.

A nyírábrány ségizett, képes res felvételre ÁFÉSZ főkön vagy személyes kóczi u. 1.

Fiatal, érettsé dolgozó nőt felv írás" jeligére v rünk.

Kalkulációban rajzolót, szigete tésszerelőket, f géplakatos szak vizsgával rende tanított munká szolgáltató Vas recen, Tüzér u. ból).

Kőműves és kásokat, kubik kásokat azonna szünk. Debrece vetkezet, Hatva vezetőség.

A Kultúrpark létesítményekhe szeket és jegyz lentkezés a Vi ban.

APRÓHIRDETÉSEK

HÁZ

Kisebb, jó állapotban levő, lehetőleg összkomfortos, kertes családi házat vennék, a Nagyerdő övezetben. Részletes leírást kérek! „250—300 ezer" jeligére kiadóba.

Sátoraljaújhely környékén, Kishuta községben gyönyörű környezetben villaalakú új ház, 400 négyszögöl gyümölcsössel eladó, elhalálozás miatt, sürgősen, jutányosan. Érdeklődni: Varga László, Debrecen, Határ út 50. szabadszombatonként vagy szombat délután.

Hajdúszoboszló mellett, a Keleti főcsatorna partján víkendház eladó. Érdeklődni: Varga Sándor, Csapó u. 73. VII. em. 21.

Kertes családi ház eladó, Józsa, Dózsa György u. 8.

Beköltözhető házrész eladó. Csap u. 37.

Családi ház eladó, beköltözhető két család részére is alkalmas. Árpád tér 21.

LAKÁS

Kétszoba, étkezőfülkés, szövetkezeti lakás garázzsal, vagy anélkül eladó. Érdeklődni délután 6 órától, Tanácsköztársaság u. 32. VI. 21.

Kaposvári, belvárosi, főbérleti lakásom elcserélném debreceni hasonlóval. Bővebbet: Böszörményi út 59.

A Hadházi úti mintalakótelepen levő kétszobaösszkomfortos, OTP öröklakásunkat nagyobb szövetkezetire cseréljük, esetleg eladjuk. „Nagyerdő" jeligére kiadóba.

Elcserélném tanácsi, egyszoba, két félszobás, Új Élet parki lakásom Darabos, vagy Csapó utcai másfélszobásra. Érdeklődni 17-720 (124 m.) telefonon.

INGATLAN

Eladó Hajdúnánáson, Vénkertben 1018 négyszögöl szőlőterület pajtával. Érdeklődni: Szabadság u. 29. Hüséék.

400 négyszögöl telek eladó. Csapókert György utcán. Érdeklődni: Melotai Nyilas u. 9. A.

Józsán 150 négyszögöl telek eladó. Érdeklődni: Józsa, Wesselényi u. 5.

600 vagy 300 négyszögöl telek eladó. Felső-Józsa, Wesselényi u. 5.

Pallag és Bocskaikert között 340 négyszögöl bekerített kert, 12 000-ért eladó. Tanács u. 12. II. 9.

ÁLLÁS

Gyakorlattal rendelkező autószerelő autóközlekedési technikumi végzettséggel irányító-vezetői munkakörben állást keres. „Tavasz" jeligére kiadóba.

Belvárosi gépesített gyümölcsöshöz jó fizikumú, leinformálható nyugdíjast keresek. Műszaki ismeretüek előnyben. Ajánlatokat „Precíz ember több évre" jeligére Magyar Hirdetőbe.

KULTÚRCIKK

Becsi-zongora eladó. Debrecen Arany János u. 13.

JÁRMŰ

Most vizsgázott 1700-as Opel eladó. Tanácsköztársaság u. 40. II. 12.

Autó, motor felújítása, főtengely köszörülés, hengerfúrás, esztergálás, fogaskerék marás, csapágykészítés, karosszéria javítás. Telefon: 11-768. Gombácsi autószerelő, Szabadság út 14.

407-es Moszkvics, 408-as motorral, vizsgázatlan, darabonként is eladó. Abonyi u. 14.

Igényesnek Zsiguli Combi eladó. Nyár u. 11. II. 2.

850-es Fiat Sport Coupe igényesnek eladó. Debrecen, Honvéd u. 32.

BÚTOR

Konyhabútor, hálószoba és csővázas garnitúra, jó állapotban eladó. Császár, Petőfi tér 7.

Eladó új egyszemélyes rekamié. Erzsébet u. 34. II. 10.

Mindenféle szép bútor vétele és eladása. Arany János út 13.

ÁLLAT

Törzskönyves, egyéves német juhász (kan) eladó. Érdeklődni vasárnap: Kökény u. 8.

EGYÉB

Személygépkocsinak garázst bérbe vesz az Alföldi Nyomda, Debrecen, Böszörményi út 6.

Gyermekkocsi eladó. Őszirózsa-köz 6. II. 4.

Bokorrózsa, 300 fajta. Díjtalan árjegyzék, Váczy, Budapest, XI. Szabadság út 48.

Antik álló óra, igényesnek, közületnek garanciával eladó. Meszena u. 5.

Rózsák! A legszebb fajtákban, örökzöldek, tuják, nemes orgonák díszcserjék, virághagymák, nagy választék, elsőrendű minőség. Vidéki megrendeléseket postán, pontosan teljesítünk. Kérje díjmentes, színes nagy árjegyzékünket. Szalkai dísznövény kertészet, Budapest, 1061. Népköztársaság u. 8.

A HAJDÚ MEGYEI ÁLLAMI ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT

*

Jelentkezés a vállalat központjában Debrecen, Kálvin tér 11., vállalkozási osztályon.

elektromos munkák műszaki előkészítésére gyakorlattal rendelkező dolgozót

keres felvételre

Követelmény: egyetemi vagy főiskolai végzettség erősáramú szakon.

Fizetés megállapodás szerint.

ASSMANN-IDEA-S (VI., Lázár u. 1.) Scheffer Anna kerámikus rakukerámiái.

ATRIUM HYATT HOTEL (V., Roosevelt tér 2.) A Belvárosi Művészek Társasága kiállítása.

BARTÓK BÉLA-EMLÉKHÁZ (II., Csalán út 29.) Bartók Zvolszky Zita képzőművész legújabb képeinek kiállítása.

KOSSUTH KLUB (VIII., Múzeum u. 7.) Gyökerek sodrásában – Eva Klepp-Afritsch grazi művésznő selyemre festett képei. Erdős Géza festőművész kiállítása.

A Magyar Mezőgazdasági Múzeum 16 állandó kiállítás keretében bemutatja a magyar mezőgazdaság történetét az őskortól napjainkig. A növénytermesztés és állattenyésztés történetét bemutató kiállítások mellett erdészeti, vadászati, halá-

Diósy Antal születésének 100. évfordulója tiszteletére a TM Galériában (V., Fehér hajó u. 10.) nyílt kiállítás. A tárlat november 18-ig látogatható

Béla emlékszobái. Bartók Béla

szati, valamint természetvédel-

vást kereső számára mégsem képesek olyan érzéki-gondolati egységgé rendeződni, amely a világból kimetszhető, belakható, s a tulajdonos személyiségével átszellemített tér határozott kifejeződése lehet. Ez az illúzióvilág nem válasz a külvilág zajára. A válasz elkendőzése inkább – és legtöbbször nem is rafinált eszközökkel.

A látszatkeltés, a hamisság lefedése otthon kezdődik. A ház ajtaján túl a társadalmat átmeg átfogó szövedékké sűrűsödik. Olyanná, amelyben senki és semmi nem az, ami volt vagy aminek ma ismernünk kellene. Leginkább annak látjuk, ami talán – vágyainak betetőzéseként – holnap leend; csak már most hitelez magának a később megérdemelhető élvezetekből, mint az elkényeztetett gyerek, aki egy héttel karácsony előtt kierőszakol magának egy kört az ajándékbiciklin...

Messziről érkeznek a hamis

Parányi, lényegtelennek tűnő részletek csupán, ám mindenhol jelen lévők. Ottlétük folytonos figyelmeztetés annak, aki lát, kásás ködmeleg, rózsaszín homály annak, aki érteni nem, csak élvezni akar.

Joedicke ártatlan, egyszerű szavai az ipari forradalomban óriástenyészetekké burjánzó európai nagyvárosok stíluséhségéről szólnak. A bizonytalanságról, amely a szikrákat szóró gépek hátterében összeomló korábbi világrend s annak romjain néhány évtized alatt patinássá váló polgárság lelkében élt. Az új szereplők, új hősök tétova hontalanságáról, a meg nem értett időről és a mohóságról, amellyel a történelmi stílusok megidézésének mágiája megragadhatónak, megvehetőnek, eltulajdoníthatónak tűnhetett.

Talán valóban így történt. És meglehet, ez zajlik nálunk ma is. Az idén júniusban a budai Medve utcában például bankházat avattak, régies kinézetűt, mintha már száz éve állna ott. „Az utcákra nyíló főhomlokzatainak eleganciájával kifejezi funkcióját, bizalmat kelt az előtte elhaladókban. Az átriumos kialakítás, a belső díszkert az épület belső életének szintere, visszafogottabb eleganciája a mindennapi munkához szükséges nyugalmat hivatott szolgálni" – írják a megbízók a ház sajtóanyagában. Ismerős fogalmak tűnnek fel itt, hasonlók Joedicke múlt századi bankokról írott szavaihoz. Ez a négy hónapos ház is olyan. Ami mégis megkülönbözteti elődeitől, az a

amelyek sehogyan sem képesek a ház tömegét megszabó részletes rendezési terv feltételeihez igazodni. Kemény feltételek ezek, mert a házra eltérő arányú, lépcsőzetesen visszaugró tömegeket erőszakolt. A kubusos rendszer – nem csupán a vasbeton technológia és az alaprajz ésszerű funkcionalizmusa miatt – kívánta volna a geometriai tisztaságot kibontakoztató modern formálást. A XX. század építészettörténete bőven szolgál példát arra, hogy a nem tradicionális (modernista) építészeti eszközök sokrétűsége elegendő ahhoz, hogy egy 1995-ben új székházba költöző pénzintézet komolysága, megbízhatósága, állandósága kifejeződhessék. Miként az ügyfélforgalmi tér és egyes reprezentatív irodák megtervezésekor a francia Michel Boyer mértéktartóan és célszerűen élt is ezekkel. A hagyományos kifejezésmód hatalmat, erőt, stabilitást árasztó frontalitása, szimmetriája kizárólag a tervasztalon érvényesülhetett. A rajzolat esetleges rendje gránitlapokkal a külső falakra illesztve zavarossá, a megértésre szomjazó bámészkodó számára az épületrészek tömegeinek eltolódásai miatt hosszan silabizálandóvá vált. A bejárat attraktív portikusza funkcionálisan sem indokolható mindaddig, amíg teljes üveglefedésének hiányában nem óvja a bankba igyekvőket. Az elnagyolt részletmegoldások (a portikusz alatti lámpák mélyedései) is azt látszanak megerősíteni, hogy a főhomlokzattal a bank emblémá-

Diósy Antal festőművész

Kaposváron a Képcsarnak Vállalat a gyűjtők festménybemutatója ámű kiállítás megnyílt, avval a céllal, hogy az elmúlt 25 év alatt kiállításra és vásárlásra kerülő műveket megismerjük. A művész alkotásaiból is láthatunk e tárlaton.

H.B.: Gyűjtők festménybemutatója a Vaszary-teremben.
Somogyi Néplap, 1974. ápr. 3.

Diósy Antal

1920-ban Körösfői-Kriesch tanítványai és tisztelői – Diósy Antal, – Glende Vince – Leszkovszky György, stb. – megalapították a „Cennini Társaság"-ot.

Dévényi Iván: A gödöllői művésztelep. Vigilia, Budapest, 1973. nov. 738.a

Diósy Antal 3

Müvészi eredményei elismeréseként a Munkaérdemrend arany fokozatával tüntették ki; 1971-ben életmüvéért és az Ernst Múzeumban rendezett ouvre-kiállításáért a Munkácsy-díj I. fokozatát kapta.

Fényes Kálmán: Diósy Antal: Budapest.

Raptanitás 1972/6 33 old.

Diósy Antal 2

Az Iparművészeti Főiskola ny. festőmű-
vész tanárát és műveit hazánkban és
külföldön egyaránt ismerik. Ő a ma-
gyar vízfestmény poétája, egyik reprezen-
tánsa. Több hazai és nemzetközi kiálli-
tásan szerepelt, számos díjat, nagydíjat
(Párizsban a Világkiállításon Grand
Prix-t) és több aranyérmet kapott.
Fényes Kálmán: Diósy Antal: Budapest.

Rajztanítás 1972/6 33 old.

Diósi Antal

Grafikák

Tavaszi Tárlat, kiállítás a Műcsarnokban
Magyar Nemzet, 1952. máj. 24.

Diósi Antal
Gorkij fasor, vizf.

II. Magy. képzőmüv. kiáll. Mücs. 1951. nov.
lo 1.

□ *SIÓFOKON már a kora reggeli órák a mólón találják Diósi Antalt, a kiváló akvarellistát: „Nem tudok elég korán felkelni és elég sokáig dolgozni, különösen az utóbbi napokban, amikor oly gyönyörű volt a napfelkelte, amilyet régen láttam. Ugyanakkor a víznek is furcsa, különös színe van, hol zöldbe, hol haragos fehérbe, hol sötét feketébe játszik, olyan csodálatos a víz játéka a Balatonban, mint sehol a világon. És éppen ezért, mert nem tudom, meddig tart a jó idő, sietek, hogy minél több képpel tudjak elkészülni.“*

□ HUBAY JENŐ születésének századik évfordulóját ünnepli meg idén szeptemberben a Zeneművészeti Főiskola, amelynek Hubay főigazgatója és hegedűművész-tanfolyamának világszerte ismert vezetője volt.

EH III. 171
1918. VII. 23

nak evolúciójáról.

A mai szovjet sajtó is nagy terjedelemben foglalkozik a lengyel ünneppel.

Az újságok közlik Hrus-

Éttermet, fürdőt, új isko építenek a XX

Tizenkétmillió forintot fordítanak 1958-ban a XXII. kerület — Budafok, Budatétény és Nagytétény — fejlesztésére. *A kerület vízellátása a fővárostól független*, mert Budafokon és Nagytétényben is különálló „víznyerő" berendezés van. Azonban ez nem tud eleget adni. A Duna-parton levő kutat most a Vízművek megvizsgálták, rendbehozzák, s jövőre *2200 méter vízcsőhálózatot fektetnek le a kerületben. Hétezer négyzetméter útfelületet is megjavítanak.* Öntött aszfalt gyalogjárót építenek Budafo-

MDK

Diósi Antal, festő.

Halászok. Vízfestmény.

Napnyugta. "

Mücs.-Tav. tárl. a Mücsar.-ban. Hősök tere.

1952 máj. 10-jun. 4. Jegyz. 11. l.

Diósi Antal MDK

a belső berendezést tervezte

Május végén nyilik meg a párizsi világkiállitás magyar pavillonja.
Pesti Napló 1937. máj. 13.

Diósi Antal

MDK

Házi oltár

Egyház és művészet
Nemzeti Szalon 1919.

MDE

Diósy Antal

Önarckép, vf.

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug.

8 l.

Diósy Antal

Az ember tragédiájának uj kiadásához Madách portréját ő alkotta meg, az illusztrációkat felesége Nagyajtai Teréz készitette.

Terka és Tóni
Kellér Andor: Déli posta Bp. 1964, 67.l.

Diósi Antal
festőművén

Tavaszi kiállítás – Műcsarnokban. képével
szerepel.

Esti Kurir

1929 III. 3

Dióry Antal
festőművés

Tavarsi kiállítás - Műcsarnokban - fiumi vis-
festményeivel szerepel

Budapesti Hirlap
1929 III. 3

Táblakép — „Liget" — Diósi Antal

Művészet. 1938. III. évf. 16/17 sz. 64. l.

A főváros vásárlásai a Műcsarnok téli tárlatán.

Diósi Antal, grafikus

Művészet, 1938. III. évf. 15. sz. 39. l.

Ken de Béla: Téli tárlat a Műcsarnokban.

MDK

Diósi Antal, festö

Gorkij-fasor. Vizf.

Bp.Műcs.-II.Nagy.Képcsm.Kiáll. 1951.nov.4.-dec.2.
Kat. 10.l.

Diósy Antal, festő

Perehózy Károly: A Városliget.
Diósy Antal akvarelljeivel

↓

–: Most jelent meg 8.

Népszabadság, Bp. 1978 febr. 10.

Diósy Antal, festőművész

Az Országház fogadótermének déli ablakainak falpillérei díszíti Szilágyi Mihály kosmanyzó lovasképe és páncélos nemesek ábrázolása, amint Mátyást a Duna Segén királlyá választják (említve) a mű Diósy Antal alkotása.

Esti Magazin

1948. I. 13. Kossuth 18.30 Gné.

Diósy Antal

Művészet, 1978. 1. 6.

Diósy

"Ki hogyan [illegible] l" c. tréfás irást illusztrálta [illegible] Rátkay Márton szinmüvészről kés[illegible]arikaturával.
Rátkay autó[illegible]és egy lovasrendőr megállitja. Ez[illegible]lja a rajz.
Repr.

Délibáb, Bp. 19[illegible]. aug. 18. II. évf.
33. sz. 14-15. lap.

DIÓSY Antal festő

* 1895-ben született

MÉrt 1994/3-4. 311

irfülkében állt az a tabernákulum, amelyet
lomtárban sikerült megtalálnom (IV. ábra).
sztult két, papírra nyomtatott kánontáblája
kú ajtóba illő kép viszont vakkeret nélkül,
adt (V. ábra). Egy ismeretlen királyt ábrá-
palást fedi, jobbjával jogart tart, tekintetét
y ószövetségi király fiatal, mert arcát nem
ugyanis az ikonográfiai programba – amely
ő be.
rnákulumával formailag ugyan teljesen meg-
ereteim szerint egymással szemben általá-
t helyeztek el. Így elképzelhetőnek tartom,
tartozhatott.

-oltárhoz hasonlóan lemeszelték. Az oltár-
s Kapisztrán János grisaille képe vette köz-
fennmaradt az ornamentális dekoráció. A
not tartó kis puttó lebeg a középpontban,
Szent Antalra utalnak.
sán ebben az oltárfülkében lehetett megfi-
a fülkét díszítette. Festés előtt az eredeti-
n vastag vakolatot hordtak fel, és ezt az

Diósy

festő

MDK

Málnai László: A kis Magyarország a legnagyobb nemz tek mellett sem marad el a párizsi világkiállitáson. Magyar Hirlap 1937. jun. 27.

Diósy Antal, Munkácsy-díjas festőművész

Mély megrendüléssel tudatjuk, hogy

Diósy Antal

Munkácsy-díjas festőművész, a Munkaérdemrend Arany fokozatának kétszeres kitüntetettje

1977. augusztus hó 22-én, életének 83. évében elhunyt.

Temetése 1977. szeptember hó 2-án, pénteken 13 órakor lesz a **Farkasréti temetőben.**

EMLÉKÉT TISZTELETTEL MEGŐRIZZÜK!

Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége

Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja

A gyászoló család.

Diósy Antal, festő

— **A Minisztertanács** Diósy Antal Munkácsy-díjas festőművésznek életművéért, különösen az akvarellfestészetben elért eredményeiért, a Magyar Népköztársaság Érdemes művésze kitüntető címet adományozta.

—: Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1977 aug. 2.

Diósy Antal

a gödöllői szőnyegszövő üzemben dolgozott, miut az iskola az Iparművészeti Főiskolához csatlakozott.

Forrás 1977/lc-86
Keserű Katalin: A gödöllői művésztelep és a népművészet

Diósy Antal, festő

L: Nagyajtay Teréz

–: Meghalt Nagyajtay Teréz 8.

Esti Hírlap, Bp. 1978. jan. 12.

Diósy Antal

- Magyar Aquarell- és Pasztellfestők Egyesületének tagja.

Mezzo László, Mernót György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Sexikon, Budapest 1973. 1335 l

6681

Diósy Antal, festő

Az Erzsébetvárosi Műv. Otthonban nyílt meg tárlata.

— : Kóniti. Kiállítás 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. nov. 14.

Diósy Antal

VII. Nemz. Képzőm. Kiáll
OMKT. 1944. jún

Téli virf II
Ősz virf VII
Tavasz virf. II

Nemzeti képem

1933 ápr.-máj (kimos)

Cesy IV

Parkban III

Cesy a ligetben II

1934

Városliget III

Liget II

Strand I

1935 Temető (virf

Balaton IX

Tihany

1937 Körút

Dunapart II

Népsúnáj-u. virf

1939 (kassa) Torockói teplom, virf

Kalotaszegi teplban "

Torockó

4-7-9

1942 (kolozsvár)

mérnököt, a hivatalos órákon kivül

, hogy erről nevezett kir.s.mérnököt

augusztus hó 6-án.

A minister helyett:

Forster s.k.

h.államtitkár.

Diósy Antal

Havas hárdetők II
vers.

Dunapart, vers.
VI

Művészeti hetek
Kolozsvár 1942.

91. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Dietrich Adolf
Dienes János
Dienes László
Dimits Sándor

Éder Gyula 15. l
Edvi Illés 20. l.
Egry J. 23.
Erdei Vilt 11, 13, 14, 15, 17

248 30
1930 jun. 23.

LÁCZAY-FRITZ OSZKÁR
okl. építész, országgyűlési műszaki főigazgató

NAGYTEKINTETŰ BIZO

Tisztelettel jelentem,
görögkeleti templom megvizsgá
tettel arra, hogy julius ho 1.
elfoglaltságom igen leköt, fel
méltósága magára vállalta, min
szándéka volt Ráckevére utazni
Az összes idevonatkozo

Alkotás Neh

1923 márc. I. hiáll

Guarchép I-II of

1946 febr. - márc. XXXI. hiáll

Városliget ötszel

virf

1947 márc. A mův 2 arca

Lövölde - Jér III, virf

A "Müemlékek Orszá

E

A Nagytekinté

ülésén az 1930/31.évi költsé

donában lévő fényképlemezek

célra 1.000 P fordit.

Hivatkozással

való behatá foglalkozásomra

DIÓSY Antal festő

SZABÓ Balázsné: Budapest, Szent István Közgazdasági Szakközépiskola. Bp. : TKM, 1990.
(Tájka, korok, muzeumok kiskönyvtára, 390) 7.p.

DIVALD Kornél

MvSz 1994/2. 157.

Felső Magyarország ingatlan és ingó emlékei c. kötetének kiadásáról

DIÓSY Antal

Diósy Antal akvarelljeiből rendezett emlékkiállítás,
Bp. Goethe Terem, 1985. május 9-17. Bev. Bodnár Éva
Bp. Képcsarnok, 1985 [6] p. ill

uo. Gyöngyös, Diósy Antal Terem, 1985 okt. 10-19.

[4] p. ill

MDK

Diósy Antal
Őszi szinek, vizf.
Utca részlet, "

Rippl-Rónai Társ. I. kiáll. Ernst Muz. 1946. márc.
6 l.

MDK

Diósy Antal
Margit szőget, vizf.

Rippl-Rónai Társ. I. kiáll. Ernst Muz. 1946. márc.
5 l.

Diósy Antal festő

Siklóssy L. cikke. Pesti Hírlap, 1942. okt.1o.
5 l.

MDK

Diósy Antal festőművész.

Ijjas A: Őszi Tárlat. Nemz. Ujs. 1942. okt. 11.
15 l.

MDK

Diósy Antal

Ijjas A: Őszi Tárlat. Nemz. Ujs. 1943. okt. 1o.
15 l.

MDK

Diósy Antal festő

Dutka M: IV. Képzőműv. kiáll. Magy. Nemz. 1954. jan. 29. 5 l.

MDK

Diósy Antal festő, Tesz oklevél

Kitüntetett müvészek. Pesti Napló, 1934. okt. 23, 11 l.

MDK

Diósy Antal

P-r: M.egyházmüvészeti kiáll. Magyarság, 1941. febr. 16. 12 l.

MDK

Dióssy.

Üde képei, a Magy.Akvarell- és Pasztellfestők Egyesületének kiáll.

/d.m./: Akvarell- és pasztellfestők kiáll.

Magyarország 1938.nov.19. 8.o.

DIÓSY ANTAL;

Hóolvadás. Vizf. 36x25.
Esős utca. " 36x25.

III.Magyar Képzőművészeti kiáll.ka t. 1952.dec-1953.márc.
Műcsarnok.

DIÓSY ANTAL

Őszi hangulat. Vizf.
Aréna-ut. Vizf.
Városligeti részlet. Vizf.

MAPE kiáll. Nemzeti Szalon 1942.dec.-1943.jan.

Diósy Antal MDK

Annavölgy, vizf.

Mücsarnok 192o-21 téli kiállitás

Diósy Antal

Magyar temető Bukovinában, vizf.

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

Diósy Antal MDK

Csatatér Szolka előtt, vizfl

Mücsarnok 1919-2o téli kiállitás

Diósy Antal

— **Dijak a Nemzeti Képzőmüvészeti Kiállitáson.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter által a *Mücsarnokban* rendezett és pünkösd hétfőjén záruló nemzeti képzőmüvészeti kiállitáson az illetékes biráló bzottság az állami vizfestménydijat *Diósy* Antal, az állami pasztelldijat *Halasi-Horváth* István és az állami grafikai dijat *Komjáti* Gyula müvének itélte oda.

N U 1933. VI. 30.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1966 OKT 26.

Diósy Antal festőművész munkáiból kedden kiállítás nyílt meg a székesfehérvári helyőrségi klubban.

Diósy Antal

MDK

Kotrógép a Dunán 1954. aqu.

Műcsarnok 1955 Képzőművészetünk tíz éve

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

1960 OKT 26.

1021

*

DIÓSY ANTAL FESTŐMŰVÉSZ műveiből kedden kiállítás nyílt meg a székesfehérvári helyőrségi klubban. A tárlat bemutatja a művész legkiemelkedőbb alkotásait.

*

Magyar Elektrotechnikai Egyesület
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NEPSZAVADSÁG

Diósy Antal

...VAR LAP 933. V. 30

Díjak a nemzeti képzőművészeti kiállításon

A kultuszminiszter által a Műcsarnokban rendezett és pünkösd hétfőjén záruló nemzeti képzőművészeti kiállításon az illetékes bírálóbizottság az állami vízfestménydíjat *Diósy* Antal *Ősz a ligetben*, az állami pasztelldíjat *Halasi-Horváth* István *Friss hó Szentendrén* és az állami grafikai díjat *Komjáti* Gyula *Tékozló fiú* című művének ítélte oda.

MH. 1933. V. 30.

Diósy Antal

Szerepelt a nemzeti kiállításon.

PH 1933. IV. 20.

MDK

Diósy Antal

v.Szabados B.: A győri képzőm.kiáll. Képzőművészeti Közlöny 1939. jul. 7.l.

Csloi Strut	[illegible]		Park 1920 N 52 1921 C	Margitsig [illegible] 1920 N 6 (2) 1921 C
	1939 [illegible]	1942-43 1944 N kép		
1942	Naplmatt 1921 C	Fer J. Tér 1932 C	Stockholm	M hid 1921 C
Csloi Lik	1935 M		1939 [illegible]	
1938	1952		1940-41 [illegible]	
1940-41 [illegible]				

Nový Táj	Gšz	Városlejet	Erzs. Tér
	1921 C		
	1929 C	1931 C	
	1932 Mapa	1932 Mapa	1932 Mapa
	1933 N kép	1934 N kép	
		1934-35	1934
1938		1934 [illegible]	
~~[illegible]~~			
1939 N Sz	1939 [illegible]		
1940 M Mão			
		Gšz a lejetben	Lejet
	1942-43	1932 Mapa	?
	1944 N kép	1933 N kép	1934 N kép
			1938 M
		1942-43	

Balfürad

1930 C

1930 M

1931

1935 Mut

Balaráma

1929 Mage

1

Vitorl a B-ox

1934 M

Füradi stud

1933

1934 M

1934 Bal Tais

Tirugi stud

1934 M

Gyri fák alatt

1934

Vitorlátor

1934 M

(1-től 644-ig.)

Élővirágok, koszorúk, csokrok, szobanövények, nagy választékban állandóan raktáron

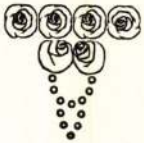

Nagy Imre

cs. és kir. udvari szállító,

élővirágnagykereskedésében

Budapest, IV. ker., Fővám-tér 5. szám.

Telefon: Aut. 868-29 és 868-20.

Balaton	Bal-i Táj	Füredi hihető	Füredi taplon
1922 C			
1929 C			
1930 C	1931 Mage	1931	1931 Mage
~~1931~~ 1930 M	1932		1932
1933			
1934 M 1934 B. Tár 1935 N Kep			
1939 M 11			
1939 n 10			
~~1930 M~~			
		Sióton hih	Tihanyi stuk
		1935-36 M	1934 M
		1939 n	1934 Bal Tár
1942			
1942 M hiro			

munket.

És a falusi vagy fürdői pihenésre induló ember még egy csoportunkban talál szinte nélkülözhetetlen darabokat. Nincs bosszantóbb s egyben kikerülhetetlenebb állapot, mint amikor az esőzés beszorítja a szegény üdülőt az otthon valódi kényelmét nélkülöző szállása falai közé. Ilyenkor az egyetlen menekvés a gyilkoló unalom elől a *jó könyv*. Már pedig köztudomású, hogy sehol olyan változatos és amellett jutányosárú könyvanyagot nem lehet találni, mint az árverési csarnokban.

Aki nem él az alkalommal, magára vessen, ha majd bosszúsan kell rágondolnia, hogy itt volt a lehetőség néhány pengőért nyalábravaló jó könyvet vihetni haza a mindenki számára nyitva álló árverési csarnokból.

Kulföld

1923 Christiania

1937 London
1938 Valence
1942 Valence

1944 Svájc

(879-től 1147-ig.)

I. M. képe mák. 1950 aug (mines)

Fuvarosló, virf

II. M. -- 1951 nov-dec (k.o)

Gorkij-fasor, virf
Körúti forgalom

Tav. Tarlet. 1952 máj-jun (k.o)

Halászok
Napyugta III virf

Archép mák 1952 aug (trust)

Guarchép IV, toller

III. M. képe 1952-53 (mines)

Hóolvadás III
Csös utca IV virf

IV. M. -- 1954 jan febr (k.o)

Dob-u. Télen / virf
Guarchép V

IV.

ARANY·EZÜST·ÉS ÉKSZERTÁRGYAK

M. Kuvheter

1947 jan (v Ernst)

Pesti Lánchíd fő II/1 vmf

1680. ASZTALTERÍTŐ, kézirece 35
1681. ASZTALTERÍTŐ, kézirece 30
1682. FÜGGÖNYBETÉT, kézirece 20
1683. FÜGGÖNYBETÉT, kézirece 20
1684. KEREKASZTALTERÍTŐ, kézirece 15
1685. FÜGGÖNYBETÉT, kézirece 20
1686. FÜGGÖNYBETÉT, kézirece 20
1687. FÜGGÖNYBETÉT, kézirece. 2 darab 30
1688. FÜGGÖNYBETÉT, kézirece. 2 darab 30
1689. ASZTALTERÍTŐ, kézirece 18
1690. FÜGGÖNYBETÉT, kézirece. 1.90 m 18
1691. FÜGGÖNYBETÉT, kézirece. 1.60 m 18
1692. FÜGGÖNYBETÉT, kézirece. 1.50 m 22
1693. FÜGGÖNYBETÉT, kézirece. 2 darab. 3.40 m . . 35
1694. FÜGGÖNYBETÉT, kézirece. 3 darab. 5.70 m . . . 40
1695. FÜGGÖNYBETÉT, kézirece. 6.30 m 24
1696. FÜGGÖNYBETÉT, kézirece. 1.70 m 12
1697. FÜGGÖNYBETÉT, kézirece. 1.70 m 12
1698. VALÓDI CSIPKEGALLÉR 800
1699. ASZTALTERÍTŐ, rumburgi vászon, toledohímzéssel . 300
1700. TERÍTŐ, batiszt, valódi csipkeszegéllyel. XVIII. sz. . 500

Rippl R Társ

1946 máre (v tanú)

Ötri tinek II | vírf
Utcaréklet III
Margitbuset II

1948 dec (N tral)

Baross tér | vírf
Leptő út télen

(1727-től 1957-ig.)

Cu. képrem to to

1945 jul (n. kina)

Utcarészlet II

Nádis utca II / verf

Diósy Antal

festő

l. Bp. Pirzfpály 1941 (ábr. neův)

1941 (Fův képt)

Fer J. híd II
Budai Dunapart
Kilátás a Gell hegyről II
" " a Dunára
Hajó a kikötőben
Erzsébet a M. híddal
A kir. vár
Halászbárkák a F J. rakparton
Dunapart az Erzsébet előtt
Fer Jozs. rkp I
Pesti lánchíd tő
Kikötő a Fer J. rkp-on
akácfa utca
Szusztí ettnak háza

Diósy Antal

Dunai táj, III vszf.
Sétatér, IV vszf.

Müvészeti Hotek Pécs

1941.

M. Kinvért

1940 febr (r. kinos)

Csös utca III
Norvég táj III | virf
Dunai táj II

1940-41 (kinos) Dunai utcaly IV | temp
Cslói kikötő II
Stockholm II

1942 Dunapart VII | virf
Csónak kár a Dunán II

Balaton XIII temp

1943 Ligeti fák II | virf
Leszi hangulat II

Dunapart VIII, temp

kiállitás szellemével rokon ré-
ztülviteléhez a Magy.Kir.Kul-
székesfővárosnak támogatását

ban ez a kiállitás abban az e-
üvészet 900 éves történetéből
kerülne bemutatnunk annak a mü-
ait,amely eredetiben természetét-
agyar egyházi épitészet emlékei-
etetlen részei a magyar müvésze-
os idegenek uralma alatt vannak.
Orsz.Bizottsága tekintetes Elnök-
idevonatkozó fényképanyagból kb.
agot saját kereteinkben való ki-
re bocsájtani kegyeskedjék.
t hálánk nyilvánitásával,marad-
hazafias üdvözlettel

miniszter,belső titkos tanácsos,elnök

Mütterem

1935 dec (Bal. Mill)

Füredi öböl / verf
Bfüred IV

Csopaki öböl II
Badacsony

Bal-i vitorlás II

(1148-tól 1516-ig.)

Balat. Társ

1934 okt (hj tal)

Balaton VIII
Tihari strand
Füredi strand III
virf

V.

PORCELLÁN ÉS ÜVEGTÁRGYAK

Munkácsy Cék

1934 máj (trust)

Fürdőjök II

Lövölde tér II

Városliget IV

(1517-től 1726-ig.)

Minden pénteken délután bútor-, minden szerdán és szombaton délután ékszerárverés. Minden hónap első keddjén és a rákövetkező szerdán délután szőnyeg-, szőrme-, alpakkatárgy-, kerékpár-, írógép-, varrógép-árverés. Az árverési anyagot tartalmazó Árverési Közlöny a helyszínen 10 fillérért kapható

MDK

Diósy Antal, festö

444. Dunapart. Vizf.

45o.. Csónakház a Dunán. "

467. Balaton. Tempera

Bp.Műcs.-"A Magyar Művészetért".Képzőm.Kiáll. 1942. jun.6.-22. Kat. 18.l.

Diósy Antal

MDK

A M. Akv. és Paszt.festők... Nemzeti Ujs.

1943. jan. 6.

Diósy Antal

MDK

Magyar temető Bukovinában, vizf.

Műcs rnok 1919-2o. téli tárlat

Diósy Antal MDK

Csatatér Szolka előtt, vizf.

Műcsarnok 1919-2o. téli tárlat

MDK

Diósy Antal

Tanulmány, vf.

" " "

MAPE 12.kiáll.kat. N.Szal. 1926. máj. 1o l.

MDK

Diósy Antal

Balaton, vf.
Tihanyi strand, vf.
Füredi strand, vf.

Balatoni Társ. 6.kiáll. Uj Szal. 1934. okt.
6 l.

MDK

Diósy Antal

Balaton, vf.

Földvári strand, vf.

Fürdőzők, vf.

Fiatal művészek kiáll. Műcs. 1933. szept. 29 l.

MDK

Diósy Antal

Sétatér, vf.

Füredi strand, vf.

Fiatal művészek kiáll. Műcs. 1933. szept. 29 l.

MDK

Diósy Antal

Kilátás a Gellérthegyről

Kilátás a Dunára

Bpvizfpály 1941. Főv.Képtár. Házi példány
2 l.

MDK

Diósy Antal

Ferenc József híd

Budai Dunapart

Bpvizfpály 1941. Főv.Képtár. Házi példány
2 l.

Diósy Antal

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP

1957 MÁJ 9

1021

Diósy Antal festőművész kiállítása Csongrádon

A csongrádi városi tanács vb művelődési osztálya, a Műcsarnok és a Kossuth Művelődési Ház közös rendezésében nyílt meg vasárnap, május 6-án, Diósy Antal neves festőművész képkiállítása Csongrádon a művelődési ház oszlopcsarnokában. A művészi akvarellképekből álló kiállításnak sok látogatója van.

A kiállítás — melynek megtekintése díjtalan — május 20-ig lesz nyitva mindennap.

Miben jelentkezik ez a törekvés?

Erről *Földvári* N. Ferenc párttitkár és *Lantos* Gergely agronómus, a pártvezetőség tagja nyilatkozik. Mindketten egyetértenek abban, hogy a tagok többsége már a tsz mellett van politikailag is, vagyis egyre szilárdabb bennük az a meggyőződés, hogy helyesen döntöttek, amikor beléptek.

— *Abban, hogy a hangu-*

raiba való emberek, ... nem engedi visszaesni a KISZ munkáját, akkor az eddigieknél is nagyobb eredményeket érhet el. Mert az élet mindig nagyobb eredményeket követel.

Kaczúr István

DIÓSY ANTAL
1895–1977

Az idén lenne kilencven esztendős Diósy Antal, századunk magyar művészetének értékes és vonzó egyénisége, az akvarell festészet kitűnő képviselője. Az Iparművészeti Iskolában Kőrösfői Kriesch Aladárnál kezdte tanulmányait, a mívesség tiszteletét" egy életre tőle tanulta meg. A huszas évek derekán Párizsban és Hollandiában bővítette tudását, ahol mint karikaturista és újságrajzoló működött. Egészen fiatalon alapította meg barátaival együtt a Cennini Társaságot, melynek legfőbb elvét: „az örök természet mindig új szépséget mutat annak, aki őszintén közeledik hozzá" – művészetében mindvégig híven követte. Már legelső méltatója, Elek Artúr, a Nyugat művészeti kritikusa, első kiállításán 1921-ben felfigyelt a természetben készült „fátyolos tónusba burkolt" vízfestményeire, sajátosan finom technikájára.

Diósy Antal félévszázados, rendkívül gazdag és sokrétű alkotótevékenysége a monumentális falfestészettől, a freskó, a secco festéstől, a gobelintervektől a karikatúráig, a bélyegtervezésig, a legkülönbözőbb műfajokra és technikákra terjedt ki, de igazi területe, legkedveltebb kifejezési formája az akvarell maradt. Művészete a leheletfinom, bensőséges szépségű vízfestményeiben nyilatkozott meg a legteljesebben: a körülötte lévő világot, a természet határtalan változatosságát, a hétköznapok meghittségét érzelmi és formai bőséggel, keresetlen egyszerűséggel, előadásmódjának magával ragadó virtuozitásával ábrázolta. Akár budapesti városképeket, a Duna-partot, az őszi Városligetet, vagy a korcsolyázók mozgalmas, színes látványát, akár a Balaton csillogó víztükrét, aranyló naplementét, vagy a parti élet tarka elevenségét festette – a táj, a város atmoszféráját, az évszakok színhangulatát élettelien, friss benyomásaitól áthatva, nagyszerű technikai tudással érzékeltette. Portréiban mély emberismerettel, remek karakterérzékkel örökítette meg barátait, pályatársait, a magyar művészeti élet kiválóságait –, feleségét, Nagyajtay Teréz jelmeztervező-iparművésznőt és önarcképei sorát. Szobabelsői otthonának melegét árasztják, asztali csendéletei, üde, színes virágcsokrai – a környezetét szerető, mindenre finom érzékenységgel reagáló festő meghitt vallomásai. Alkotásainak derűje, őszinte hangja, áhítata, ami minden művéből sugárzik, életünk, világunk ezernyi szépségét csillogtatja meg.

Hazai és nemzetközi elismerését számos kitűntetése tanúsítja, többek között 1937-ben a párizsi Világkiállításon Grand Prix, New-Yorkban, Milánóban aranyérmek, 1971-ben Munkácsy-díj, néhány héttel halála előtt 1977-ben pedig az Érdemes Művész cím. Páratlanul termékeny alkotó, igaz és egyszerű művész, az akvarell festészet európai rangú magyar művelője volt.

Dr. BODNÁR ÉVA

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

DIÓSY ANTAL

MUNKÁCSY-DÍJAS, ÉRDEMES MŰVÉSZ
AKVARELLJEIBŐL RENDEZETT
EMLÉKKIÁLLÍTÁS
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1985. OKTÓBER 10-ÉN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA:

DR. BODNÁR ÉVA
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

MEGTEKINTHETŐ:
1985. OKTÓBER 10–19.

DIÓSY ANTAL TEREM
GYÖNGYÖS, SZABADSÁG TÉR 1.

F. k.: Köteles István – 85-1535 GENERALART Dorogi Nyomda

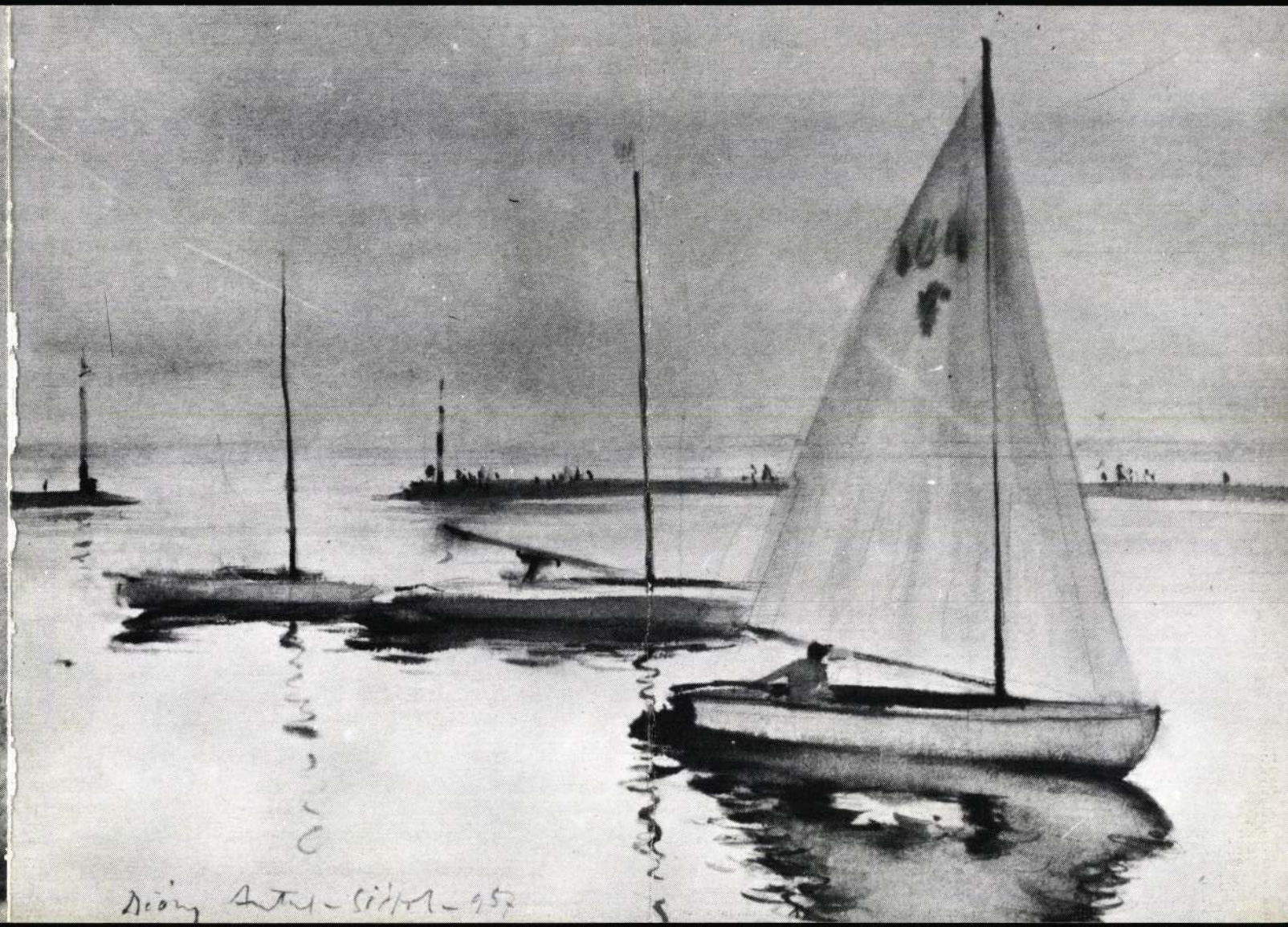

A KÉPCSARNOK MEGHIVJA ÖNT

DIÓSY ANTAL

MUNKÁCSY-DÍJAS, ÉRDEMES MŰVÉSZ
AKVARELLJEIBŐL RENDEZETT
EMLÉKKIÁLLÍTÁS
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1985. MÁJUS 9-ÉN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA:
DR. BODNÁR ÉVA
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

MEGTEKINTHETŐ:
1985. MÁJUS 9–17.

KÉP CSAR NOK

CSONTVÁRY TEREM
BUDAPEST V., VÖRÖSMARTY TÉR 1.

F. k.: Köteles István – 85-624 GENERALART Dorogi Ny

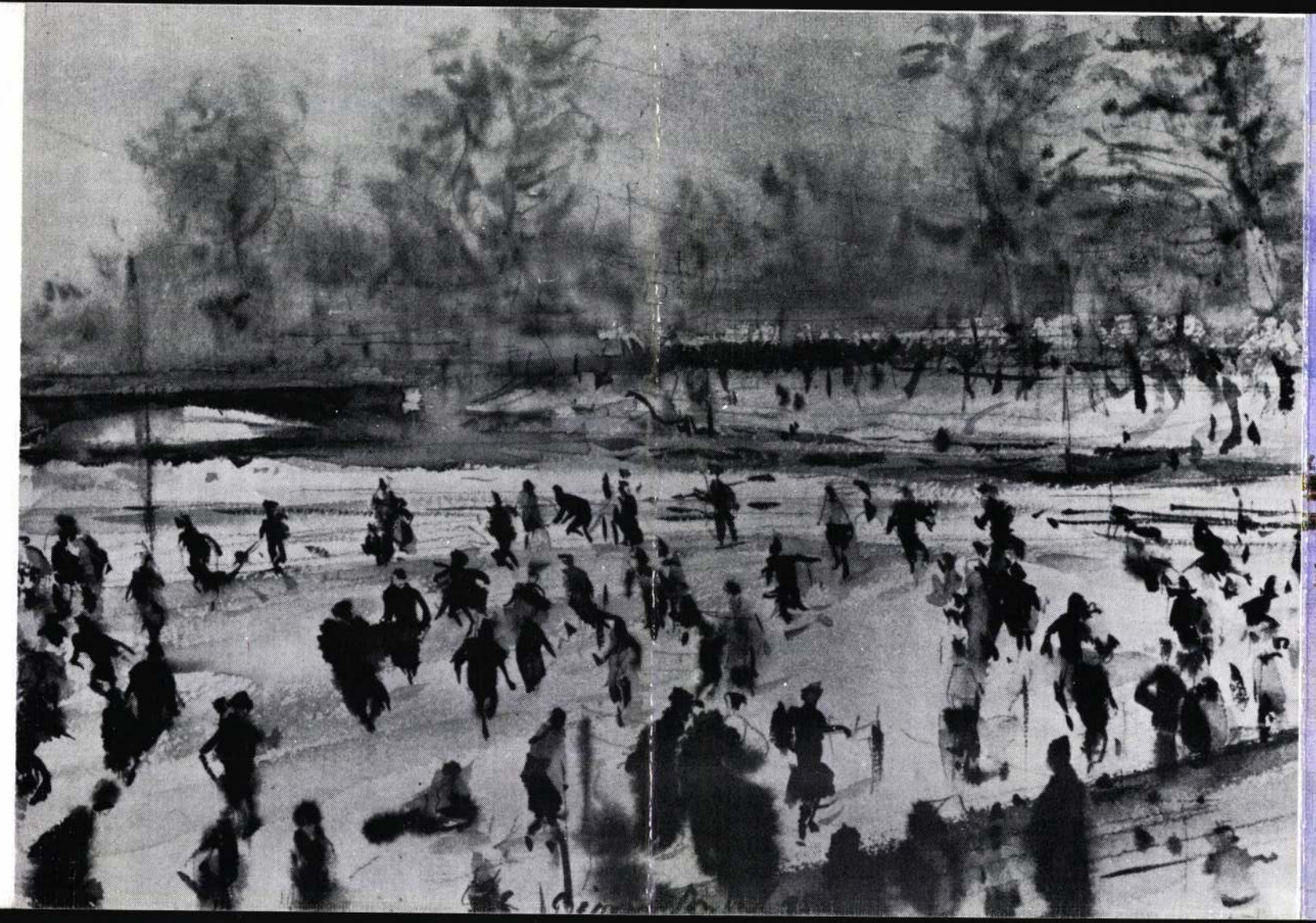

DIÓSY ANTAL: BALATON VITORLÁSOKKAL
akvarell 24x33,5 cm

DIÓSY ANTAL
1895–1977

Az idén lenne kilencven esztendős Diósy Antal, századunk magyar művészetének értékes és vonzó egyénisége, az akvarell festészet kitűnő képviselője. Az Iparművészeti Iskolában Kőrösfői Kriesch Aladárnál kezdte tanulmányait, a „mívesség tiszteletét" egy életre tőle tanulta meg. A huszas évek derekán Párizsban és Hollandiában bővítette tudását, ahol mint karikaturista és újságrajzoló működött. Egészen fiatalon alapította meg barátaival együtt a Cennini Társaságot, melynek legfőbb elvét: „az örök természet mindig új szépséget mutat annak, aki őszintén közeledik hozzá" – művészetében mindvégig hiven követte. Már legelső méltatója, Elek Artúr, a Nyugat művészeti kritikusa, első kiállításán 1921-ben felfigyelt a természetben készült „fátyolos tónusba burkolt" vízfestményeire, sajátosan finom technikájára.

Diósy Antal félévszázados, rendkívül gazdag és sokrétű alkotótevékenysége a monumentális falfestészettől, a freskó, a secco festéstől, a gobelintervektől a karikatúráig, a bélyegtervezésig, a legkülönbözőbb műfajokra és technikákra terjedt ki, de igazi területe, legkedveltebb kifejezési formája az akvarell maradt. Művészete a leheletfinom, bensőséges szépségű vízfestményeiben nyilatkozott meg a legteljesebben: a körülötte lévő világot, a természet határtalan változatosságát, a hétköznapok meghittségét érzelmi és formai bőséggel, keresetlen egyszerűséggel, előadásmódjának magávalragadó virtuozitásával ábrázolta. Akár budapesti városképeket, a Duna-partot, az őszi Városligetet, vagy a korcsolyázók mozgalmas, színes látványát, akár a Balaton csillogó víztükrét, aranyló naplementét, vagy a parti élet tarka elevenségét festette – a táj, a város atmoszféráját, az évszakok színhangulatát élettelien, friss benyomásaitól, áthatva, nagyszerű technikai tudással érzékeltette. Portréiban mély emberismerettel, remek karakterérzékkel örökítette meg barátait, pályatársait, a magyar művészeti élet kiválóságait-, feleségét, Nagyajtay Teréz jelmeztervező-iparművésznőt és önarcképei sorát. Szobabelsői otthonának melegét árasztják, asztali csendéletei, üde, színes virágcsokrai – a környezetét szerető, mindenre finom érzékenységgel reagáló festő meghitt vallomásai. Alkotásainak derűje, őszinte hangja, áhitata, ami minden művéből sugárzik, életünk, világunk ezernyi szépségét csillogtatja meg.

Hazai és nemzetközi elismerését számos kitüntetése tanúsítja, többek között 1937-ben a párizsi Világkiállításon Grand Prix, New-Yorkban, Milánóban aranyérmek, 1971-ben Munkácsy-díj, néhány héttel halála előtt 1977-ben pedig az Érdemes Művész cím. Páratlanul termékeny alkotó, igaz és egyszerű művész, az akvarell festészet európai rangú magyar művelője volt.

Bodnár Éva

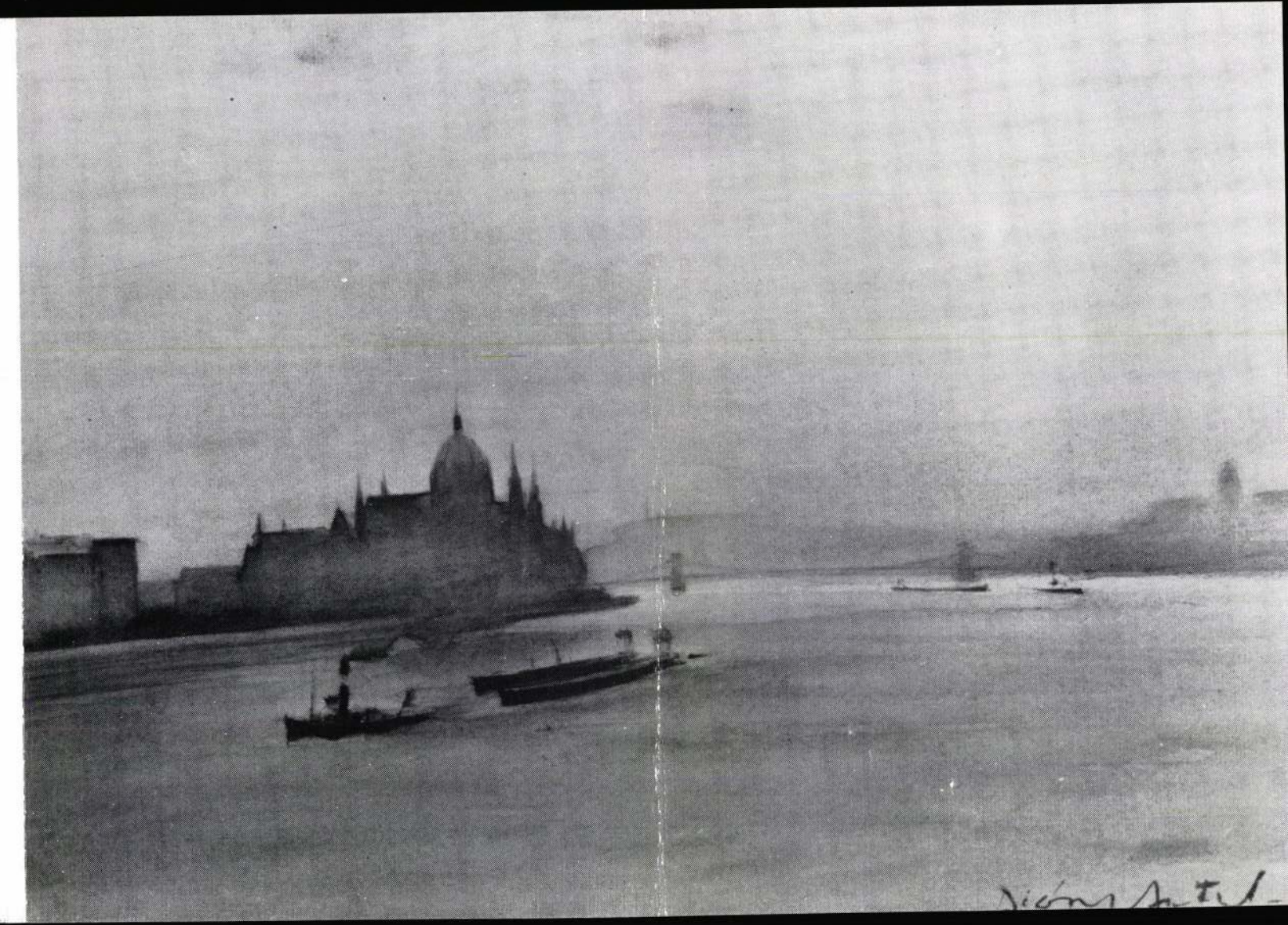

Üveg ablakok.
Készültek
Muhits Sándor
szakosztályán.
Krisztus
Mottl Romántól.

Toldy Miklós
Diósy Antaltól.

Tervezte:
Varasdy Béla
III. éves festő.
Üvegfestmény
patinázott színes
üvegformákból.
Készült a
Majoros K.
műtermében.
Tanár:
Ujváry Ignác.

mics écd.

Éimisk 1914–15.

Diósy Antal

DIÓSY ANTAL CENTENÁRIUMA

(Elhangzott 1995. júniusában)

Bármennyire is hihetetlen, kortársunk volt az a művész, akinek a centenáriumi kiállítására most összegyűltünk. Volt kortársunk, mondom, mert már annak is tizennyolc éve, hogy nincs köztünk. A születésétől eltelt száz év, és a megélt nyolcvankét esztendő az idő folytonosságára, folyamatosságára figyelmeztet bennünket. Az egymást követő korokra, amelyeket kortársaként, utódként mint előzményt vállalnunk kell. De vajon az előzményeket mi avathatja hagyománnyá? Csakis a minőség. Az esztétikai és etikai értékek. Diósy Antal életművében a minőség mindkét összetevője jelen van. Akvarelljeiben a szakmai tudás által hitelesített esztétikum a magyar vízfestészet egyik legnagyobb mesterévé avatja, de számára az akvarell nem egyszerűen kedélyének, lelki habitusának adekvát kifejezése, hanem a választott életforma volt. Kommunikációs eszköz, általa a világgal társalgott. Ezen keresztül fogadta be a valóság élményeit és fejezte ki a világról támadt impresszióit. Ez az alkotó tevékenységi forma jelen volt munkássága kezdetén is, amikor művészi végzettségének megfelelően monumentalista díszítő festőként aratta sikereit idehaza és külföldön. Gondolok itt arra az életrajzi tényre, hogy a párizsi világkiállításon a magyar étterem pannójával elnyert nagydíj után egy év múlva elnyerte a magyar akvarell díjat is. E műfajban való igazi kiteljesedés, a vízfestés magatartásformává vált. Nagy csalódása az Iparművészeti Főiskoláról történt nyugdíjaztatása után következett be. Maradjunk egy pillanatig ennél a nyugdíjazásnál. Diósy egyik áldozata volt a ma már tudott politikai célzatú, 1949-es főiskolai átszervezésnek. Az eredetileg végkielégítéssel történő elbocsájtási verdiktet a mélyen megalázó kérvényezés után módosították nyugdíjazásra. Diósy Antal, mint a főiskola festészeti szaktanára számára az előbbiekben kifejtetteken túl, egykori tanítványainak elmondása szerint, a képzőművészeti látásmód elsajátításának pedagógusi eszköze is volt. Erről tanúskodnak óráin a rendszeres kerti stúdiumok.

Szakmai felkészültsége révén mégis sokoldalúbb művész volt Diósy annál, semhogy egyetlen műfajjal jellemezhetnénk a pályáját. Az első világháborúban Mednyánszkyhoz hasonlóan haditudósítói rajzvázlatokat készít, később holland, belga lapok rajzolójaként karaktere újság-grafikákkal biztosítja megélhetését. Díszítő falfestői tevékenységét korábban már említettem.

Lehettek-lehetnek mások, akik pályájukon nagyobb művészi programot vállaltak-vállalnak, és voltak-vannak kiválasztott kevesek, akik jelentősebb művészi programot teljesítettek-teljesítenek. Diósy Antalnál a vállalás és teljesítés olyan megfelelése tapasztalható, amely csak ritkán valósul meg jeles alkotók életművében is. Ez a koegzisztenia egyben a műveiben rejlő esztétikum forrása is.

Engedjék meg, hogy a kiállításért köszönetet mondjak a Tölgyfa Galériának, amely így kíván adózni a Főiskola egykori tanárának emléke előtt. Kiváltképpen köszönet illeti a hagyatékot gondozó Kiss Mártát, aki a bemutatott műveket a Galéria rendelkezésére bocsátotta, Kérem, a kiállítás megtekintésével Önök is emlékezzenek a száz éve született művészre. Köszönöm a figyelmüket.

Rideg Gábor

Diósy A.: Pethy Sándor, a Nemzeti Színház művésze

A "közvélemény" lelepleződése

Hubay Miklós annak idején szép cikket írt a Tükör-be Vilt Tibor székesfehérvári kiállításáról. A képekkel közzétett cikk megjenése után pár nappal a szerkesztőség közölte Hubayval, hogy az olvasók köréből mindenféle tiltakozó levek érkeztek: nem helyeslik ezt az "embertelen" művészetet. A szerkesztőség, úgymond, helyt is akar adni az olvasói tiltakozásoknak. Hubay kijelentette: semmi kifogása, de szeretné látni a leveleket. Megmutatták a szépen legépelt szövegeket: egyikben egy magyar anya tiltakozik gyermekeinek megrontása ellen – gyermekei napokig nem tudtak aludni, mert megnézték e szobrokat, egy másikban egy munkás emeli fel szavát az ízlésrontás ellen, – a harmadikat tanárnő írta, nemesen felháborodott stilusban és így tovább. Hubay elhatározta, hogy egyenként fölkeresi a levélírókat, elbeszélget velük, elviszi őket Székesfehérvárra, szembesíti a szobrokkal, a művésszel s a velük folytatott vitákból, szemléletük fejlődéséről vagy statikus voltáról ír majd újabb cikket, persze a levelek is megjelennek a lapban. A főszerkesztő is beleegyezett, a szépen legépelt levelek mindegyike alatt név és cím szerepelt, úgy látszott tehát, minden rendben van. El is indultak egy kocsival a megadott címekre. Egy munkásasszonyt hamar megtaláltak, őt később elvitték Székesfe- hérvárra, Hubay meg is írta a vele való beszélgetést. Ám a többi levél íróit nem lehetett föllelni. A megadott címeken még csak hasonló nevű személyek sem laktak. Hubay erre kérte a levelek eredetijét. Ekkor derült ki, (amit maga a főszerkesztő sem tudott), , hogy egy kivételével a tiltakozó leveleket – a levelezési rovat szerkesztője, (egyébként jótollú újságíró) írta.

Kristó Nagy István

DIÓSY Antal

Költőt köszöntő

A könyvkiadásban régóta nem szokás új kötetek, különösen versek elé előszót írni, még kevésbé mást kérni erre. Az utóbbi hat évben néhány tucatról százakra (ezrekre?) szaporodott új kiadók s főleg az önálló nyomdák gondozásában egyre több magánkiadású munka jelenik meg, sokuknál az elő- vagy utószó szinte elmaradhatatlan. Elsőkötetes vagy írásuk megítélésében bizonytalan, éppen ezért pártfogást remélő szerzők jelentkeznek így. Ennek a könyvnek igazán nincs erre szüksége.

Nádudvari Nagy János 1922 augusztus 9-én született Nádudvaron, szegényparaszt családjában és szegényparasztként él – mondhatni – napjainkig. Nem járhattam című versében így szól erről:

Nem járhattam iskolába:
kondás lettem,
s álmaimat keseregve,
eltemettem.
De szívemben ott zengett
az ének szava,
s a bíbicek szomorú, szép
sírós jaja.

Így repült el az ég alatt
ifjúságom.
Nem tanultam, de azt már ma
nem is bánom:
mert az ének zeng még bennem,
zeng még ma is,
és világgá kiáltom, ha
nem szabad is.

Sorsvéset az ő útja is, nem átlagos élettörténet. Sorsa: születése, génjeiben az ősöktől kapott örökség: tehetsége és munkaszorgalma, olvasási szenvedélye emelte feljebb környezete s az átlag fölé, a költészet szférájába. Tapasztalatai, olvasói élményei, a falusi iskola után ifjúként már szellemi testvéreit kutatta fel, választotta mestereinek Veres Pétert, Szabó Pált, Sinka Istvánt.

Kortársi költészetünk jelesei közül lektorként biztosan a modern költészet ismérveit keresték volna elsősorban a szerkesztésre átadott kéziratkötegben: új versformákat, a nyelv bravúros kezelését, az egyéniség különleges jegyeit. Ezek azonban ebben a költészetben nem találhatók, de számos ügyetlenséget a verssorokban és elszalasztott lehetőségeket igen. (Szerkesztő lektorként meghagytam őket, mert az egész teljesítmény hitelességének a részei.)

Milyen sajátosságok emelik e verssorok javát költészetté? Írójuk hiteles tanúsága, hűsége és értékismerete. Református családjában s faluja társadalmában kapott hite, erkölcsi tisztasága, tisztessége. Manapság megjelenő kötetekben már kivételes annak a mélyvilágnak a felmutatása, a létéről szóló híradás is, amilyeneket Nádudvari Nagy János Borongóson, De szép, Izzó tűzzel, A paraszt műhelye, Kora reggeli szivárvány, Szikfűszedés, Árvíz című verseiben megörökít. Hogy mit jelentett a falu, a parasztember életében, boldogulásában a természeti környezet, az időjárás, az eső, például, talán már csak a Szerzőnkhöz hasonlóan koros költők képesek felidézni. Mint második kötetének Hogyha nyáron nem jön eső, A kukorica, Váratlan zápor, Esőleső, Három napja, Bóbiskolás című verseiben. A falunak s tájának szépségeit, népének mindennapi küzdelmeit és örömeit éneklik ezek a versek s a meg nem nevezett társaik, a kötet legszebb, hajnali harmat üdeségű szakaszai.

Gondolatai, arc poeticái is ebből a mélyvilágból eszenciálódtak a Mit érnek?, Az én seregem, A lomb ne dicsekedjék, Nem így képzeltük, Szabály, A kapások költője, Egy megrugdalt Veres Péter, Csak felfelé soraiban.

Nádudvari nem poeta doctus, de ilyen verseket is tud írni:

Az éj ölében elaludt a szél,
meg se rezzen a fákon a levél,
a kihalt utcák mélyen alszanak,
a csillagok egymásnak vallanak.

Csak egy kapuban áll egy szép leány,
karja egy délceg legény derekán,
állnak a kapuban és nem beszélnek,
csak a távoli csillagokra néznek.

Ők értik a csillagok ős-szavát,
míg szívüket a szent delej járja át.
Szemük mélyén is olyan fény ragyog,
mint amilyet szórnak a csillagok.

(Elaludt)

A kötetben nem véletlen lelet ez a vers: ezért érdemes végigolvasni, hogy ne szalasszuk el az efféle, manapság már ünnepinek mondható találkozásokat.

Gergely Mihály

Nádudvari Nagy János
SINKA ISTVÁN HALÁLÁRA

Elaludt a Fekete Bojtár,
tilinkója már nem szól többet.
Az ősi puszták tűnt árnyai
nem csalnak a szemére könnyet.
Félbemaradt a vallomás,
a kísérteties titkú, ősi.
De emlékét a sok szomorú
balladás dal örökre őrzi.

A puszták legmélye küldte őt.
Ott hagyott nyájat és botot.
Napfényben fürdő réteket,
tücsökdalt, esti harmatot.
A kis kunyhót a puszta mélyén,
mellette a hű kis pulit,
engedve ősi igric vágynak:
megvívta dalos háborúit.

Elmondta a legtitkosabb bút,
a pusztaiak ős fájdalmát,
s megvívta egy titok-tudó
magányos lélek forradalmát.
Ha elbukott is, újra felállt,
megtanult gyönyörűen győzni.
Tudta: a végén meztelenre
így is, úgy is le kell vetkőzni.

Most már elpihent. Lent a régi
puszta felett fellegek szállnak,
a legelő bárányokon
átsuhannak a fellegárnyak.
A régi pásztorkunyhó helyén
dús laboda és mályva nő.
S az elnémult Fekete Bojtárt:
karjára vette az idő.

Soltész Albert vázlataiból: Esze Tamás és kurucai

— **Diósy Antal képe nyerte gróf Esterházy Móric balatoni díját.** Gróf Esterházy Móric édesatyja nemes példáját követve, a balatoni képzőművészet pártolása céljából az 1935. évben elkészítendő s a Balatont legjellegzetesebben ábrázoló akvarell-festményre 500 pengős pályadijat tüzött ki s a pályázat lebonyolitására a Balatoni Társaságot kérte fel. A kitüzött dijért a következő művészek küldtek be pályaművet: Wagner Géza, N. Barabás Gizella, Barna-Szögyény Bertalan, Kenéz János, Fekete László, Szántó Géza, Rotivinsky Ferenc, Jeney Zoltán, Tóth János, Istokovich Kálmán, Lázár Pál, Diósy Antal, Rökk Károly, Krisztics Árpád és Juharos (Juretzky) István. A birálóbizottság Ugron Gábor elnökletével a kitüzött ötszázpengős pályadijat Diósy Antalnak a „Füredi öböl" festményeért itélte oda. A beérkezett akvarellek közül a Balaton szempontjából különösen jellegzetesnek találta a bizottság *Wágner* Géza és N. *Barabás* Gizella festményét

— **Csáky József szobrászmüvész nagy sikere Párisban.** *Csáky József*, a nemzetközi hirnévnek örvendő, Párisban élő magyar szobrászmüvész kiállitást rendezett, amelyen hatévi munkájának gyümölcsét mutatta be. A kiállitás, amely most zárult le, a francia müértő közönség körében nagy érdeklődést keltett s *Csáky modern és merész, de harmónikus és erőt kifejező művei ezuttal is komoly sikert arattak.* Az állami Luxembourg-muzeum igazgatósága tárgyalást folytatott Csáky egyik kiállitott „női portré"-jának megvásárlása céljából.

Nemzeti Újság, 1935. nov. 16.

Diósy Antal

Diósy Antal

Az Ernst Múzeumban rendezett arcképkiállításon munkájával szerepelt.

Magyar Nemzet, 1952. Júl. 2.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Diósy Antal

Kisalföld

1965 AUG 3.

1021

KITÜNTETÉSEK. A Népköztársaság Elnöki Tanácsa Farkas Zoltán művészettörténésznek tudományos munkássága elismeréséül 85. születésnapja alkalmából és Diósy Antal festőművésznek a képzőművészetben kifejtett munkássága elismeréséül 70. születésnapja alkalmából a Munka Érdemrend arany fokozat kitüntetést adományozta.

zai csapat igen jól játszott, a csatárok többször is helyzetbe kerültek, de a vendégek védelme igen jól hárított.

Szünet után tizenöt percen keresztül a hazaiak irányították a játékot. Fazekas kétszer is elő-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Diósy Antal

HÉTFŐI HIREK

1965 AUG - 9.

● DIÓSY Antal festőművész — akit 70-ik születésnapja alkalmából a Munka Érdemrend arany fokozatával tüntettek ki —, mondja a HH. H.-nak: „Kitüntetésem napján találkoztam a múltammal. Az Elnöki Tanács fogadótermében adták át a kitüntetést. Itt láthattam viszont 1929-ben készült, Szilágyi Mihályt és csapatait ábrázoló nagyméretű freskómat, amely művészi múltam emlékezetes darabja... Ma is sokat dolgozom, több száz új akvarellt készítettem, melyeket a jövő évi kiállításomon szeretnék bemutatni.

nem tanári szakon az I—II. évfolyamra kell alkalmazni.

ÉGI TANÁCS

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Diósy Antal

DÉLMAGYARORSZÁG

1965 AUG 3.

Kitüntetések

Az Elnöki Tanács *Farkas* Zoltán művészettörténésznek, a művészet terén kifejtett tudományos munkássága elismeréséül 85. születésnapja alkalmából, továbbá *Diósy* Antal festőművésznek a képzőművészet terén kifejtett eredményes munkássága elismeréséül 70. születésnapja alkalmából a *Munka Érdemrend* arany fokozata kitüntetést adományozta.

iskolát végezni, fehér köpe
a gépeknek, a kalapácsnak,
karrier a szocializmusban...

Hát nem ez, illetve nem
denki tervező, irányító, gyóg
leteket meg is kell valósítani
rakodómunkások, búzatermel
lenek. A javak bőségét, világ

Dióssy Antal MDK

Balatoni táj, vizf.

Füredi templom, vizf.

Mücsarnok 1932 tavaszi kiállitás

MDK

Diósey Antal, festöm.-graf.

igen figyelemreméltóak aimodernebb irányba terelödött müvészek munkái. Alkotásaik frissebb levegöt árasztanak a tárlat maradi világába.

Grafikákkal szerepel.

B.P.L.: Megnyilt a Téli Tárlat a Mücsarnokban.
XXXX Nemzeti Ujság.1938.febr.6. 12.1.

M.D.K.

Diósy Antal
Kolozsvár

Az Igazságnak előtt lévő kompozíciója.

d.m.: Az első szabad május 1 emlékével.

Magyar Nemzet 1959. május 1. Fl.

MDK

Dióssy Antal

Kfj.: Kiállitásokról. Magyar Nemzeti Művészet 1938. 4. sz. 80.l.

Diósy Antal, festő MDK

[Diósy ?]

Okt. 20-án dr. Fehér Zsuzsa nyitja meg kiállítását a Műcsarnok kamaratermében.

— : Ma hallottuk 4. l.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. okt. 18.

Dióssy Antal, festő

MDh

Száznál több művét mutatja be jeles akvarell festőnk.

G. M.: Dióssy Antal tárlatáról 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. okt. 24.

MDK

Dióssy Antal

Művével szerepelt a Műcsarnok 1934.évi téli tárlatán. Akvarellel.

(m.v.): A Műcsarnok téli tárlata.

Nemzeti Ujság, 1934.Jan.13. 11.lap

MDK

Dióssy Antal

Strand. Vizfestmény.
Fürdőzők. "

KMTárs, 1935. téli kiáll. 26.1.

DIÓSSY ANTAL

Fa alatt.
Uj Tabán.
Esős utca.
Lecke.
Pihenő szekér.

MDK

Dióssy Antal

Lakatos A.: Az első országos magyar iparművészeti tárlat. Művészet 1938. III. 22. sz. 158.l.

Diössy Antal ?

M.D.K.

Serve az Orsz. Iparművészeti Társulat hadi emlék művekre kiírt, de meddő, pályázatán, megvételben részesult.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1915. XXXVI. évf.

febr. 17. sz. 7. old.

MDK

Dióssy Antal

Kiállitásokról. Magyar Nemzeti Művészet 1938. 4. sz. 80.l.

Dióssy Antal.

Cennini társaság alapitó tagja 1921 évben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek tröténete,kézirat.

MDK

Dióssy Antal festőm.

Hetfő Reggel, 1939. febr. 27. Milenszki lista
győzött a Fészekben.

Diósy Antal
Őszi hangulat, vizf.
Aréna-ut, vizf.
Városligeti részlet, vizf.

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesülete kiállítása. Nemzeti Szalon, 1942. december 3, [illegible] l.

Dióssy Antal
Balatoni táj
Füredi templom

Tavaszi Tárlat. Műcsarnok, 1932. április, 13 l.

II. Ulászló-kódex). XVI. sz. 189b lap.

187a lap: (K XII): (Dilexisti iusticiam, et odisti iniquitatem) *D* iniciálé (118×126 mm) zöld keretben, aranyalapon kék betű. Belül karminpiros alapon megfeketedett arany díszítés. A lap alsó szélét stilizált levél ornamentika díszíti.

189b lap (K XIV'): (Mihi autem nimis honorati sunt amici tui, Deus) *M* iniciálé (172×168 mm) karminpiros keretben zöld betű. A betű belsejében a *Diadalmas Krisztus* ábrázolása látható. Aranyalapon a betű középső szára előtt áll Krisztus mezítláb, zöldbélésű vörös palástban, kékesszürke ruhában. Jobb kezét áldóan tartja, balkezében arany világalma. Fejét arany glória övezi. Haja és kis szakálla szőkésbarna. (35. kép.)

A lap külső szélén díszítés gazdag csipkézetű nyugtalanabb levelek között halvány kék-rózsa-

Dióssy Antal
Utcarészlet, akv.

Nyári Tárlat. Ernst Múz. 1954.jul. 5 l.

Diósy Antal, festő

MDK

Szentesen, a Koszta József Múzeumban kiállítása nyílik jún. 1-én.

—: Kulturális hírek

9.1.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. jún. 1.

Dióssy Antal

MDK

Dunai uszály
Dunai strand
Reggel a Dunán
Fjord

Műcsarnok 1939. téli tárlat

MDK

Dióssy

Résztvett a Műcsarnok 1937.évi téli kiallitásan.

Pipics Zoltán dr.: Téli tárlat a Műcsarnokban.

Uj Magyarság, 1937.jan.24. 21.l.

M.D.K.

Dióssy

Rajz Bálint Erna szinmüvésznőről, aki a Fővárosi Nyári Szinház tagja.

Szinházi Élet. Bp. 1918. aug. 25.-szept. 1.
VII. évf. 34. sz. 16. lap.

M.D.K.

Dióssy

A Margitszigeti Szinházban előadott "Hejehuja báró" c. Ascher Leó-operett tagjairól készitett rajzokat: Horthi, Bródy István, Serák Márta, Körmendi, Hegedüs, Balogh Böske, Della Donna, Sziklai József, Tarnay Leona, Simonyi Dezső, Major és B. Kovács müvészek karikaturái.

Szinházi Élet. Bp. 1918. szept. 8-15. VII. évf. 36. sz. 4-5. lap.

MDK

Diósy, grafikus

kitünő munkákkal szerepel.

Pipics Zoltán dr.:A képzőművésznek egyesületének jubileumi kiállitása.-Mücsarnok.-U.M.1934 dec.8. 4l.l.

MDK

Diósy Antal, festö-gra f.

Fuvarosló. Vizf.

K/decsarnok.-I.M.Képzöm.Kiáll. 1950. Kat. 8.l.

MDK

Diósy Antal, festő

Kert.	Vizf.
Csopaki öböl.	"
Almádi strand.	"
Siófoki kikötő.	"
Nyaraló.	"
Kertben.	"
Napnyugta.	"

Nemzeti Szalon.-MAFE XX.Jub.Kiáll. 1935.dec.20.-
1936.jan.6. Kat.

mdk

Diósy Antal

rajza, karikatura: „A nagy ágyuk között"

Szerk. Demeter Imre: A Fészek

Budapest, 1962, 158. l

mdk

Diósy Antal

1.) önarképe, karikaturái:
2.) Tolnay „Ja fiatal balátom (Tolnay racsolt)
3.) „A nagy ágyuk közölt"

Demeter Imre: A Feszék
Budapest 1962, 155, 157, 158.l

Dióssy Antal MDK

Pihenés, vizf.

Alvó nő, vizf.

Olvasó nő, vizf.

Mücsarnok 1936 Nő a müvészetben c. kiáll.

Dibsy Antal (festő)

1975. febr. -ban a Csók Galériában kiállítása volt.

Népszava, 1975. febr. 28. 103. évf. 50. sz. 4. o.

Diósy Antal

Müvei szerepelnek Soó Rezső ex libris, kisgrafika gyüjteményében

Weiner Mihályné: Magyar ex librisek Soó Rezső kisgrafika gyüjteményében

Müvészettörténeti Értesitő 1974/1 79.old.

1021

Diósi Antal kiállítása

1975. III.9. /Petőfi/ 11,22. Ka.

Láttuk, hallottuk.

- A kiállitótermekben.
- Mai műsorunkban Pogány Ödön Gábor Diósi Antal kiállitását méltatja.

- Rózsa T.Endre, Korzin Erika, és Imre Julia textilművészek bemutatója.

- Egy fiatal művésszel, Fekete Lászlóval beszélget dr. Varga Pál.

- Majd Szántó Dénes jegyzetét hallják.

- Végül Csapó György emlékezik meg Michelangelo 500-ik születés napjáról.

- Elsőnek Pogány Ödön Gábor irását olvassuk fel Diósi Antal kiállitásáról.

-Századunk vizfestészetének történetében a legnagyobbak között tartják számon Diósi Antalt. Pedig mesterünk olajfestményt, falképet is alkotott, a képzőművészet más ágazataiban is mutat hat fel jelentős eredményeket, mégis, főként és teljes joggal, akvarell festőnek ismeri a közönség. Szines kis remekei méltán váltak oly népszerűvé itthon és külföldön egyaránt. Ebben a festéstechnikában páratlan felkészültséget, felkészültségre tett szert. Csillogóan festői lapjait szivesen gyüjtik a műbarátok.

- Az akvarell festészetet általában a képzőművészetek kistestvérének tekintik a tájékozatlanabbak, inkább a felkészülés, a tanulmányok eszközének. Dürer polgári renesszansza, a Türnerben megtestesülő Rousseau- itermészet szeretet azt bizonyitja, hogy a festészet forradalmának, a művészi szinvilág megújuladánsk kidérleti műhelye is lehet. Diósi Antal rendkivül érzékenyen alkalmazza művészetében mindezt az árnyaltságot, gazdagságot, változatosságot, ami a festőiség nagy uttörőjének munkásságában eleven, friss maradt, módszeresen kutat a poétikus hangulatok, finom megérzések kifejezési lehetőségei után. Életműve a klasszikus hagyományokat folytatja, de olyan átköltésben, személyes vallomások sorozatában, mely az eredetiségnek, egyéni lelemény-nek, minden igényét kielégiti. Kétségtelen, hogy az ábrázolásnak ez a fajta gyakorlata többnyire a szines látványok rögzitése közben alakult ki. Az optikai élmények jellegzetessége határozta meg sajátságait. A festőművészt a vöröslő alkonyok, káprázatos viztükrök, vakitó napsugarak, borongó párák segitették ahhoz, hogy még sokrétübben reagáljon a szabadban nyert benyomásokra és mind többet mondjon el arról, hogy a természeti szépségek milyen hatást gyakoroltak kedélyállapotára, gondolkodásmódjára.

Diósi Antal képei is megörökítik a nyár örömeit, a különböző évszakok hajnali szinjátékát, a csendes, őszies idő mélabúját. Ám a lirai emlékek mellett, amelyek oly stilusos formát szolgáltatnak a vizfestőnek, a játékosság, a cselekményesség alkalmait sem kerüli el, képmegoldásai rendkivül szellemesek, nem fél attól sem, hogy észrevételeit groteszkül, humorosan közölje. Akvarelljeinek kis felületén máskor sok embert mozgat, találó motivumokkal beszéli el, mit tesznek bizonyos helyzetekben, miként viselkednek és ötletesen használja fel ábráiban a papir fehér alapszinét, a mozgalmasság, az élénkség érzékeltetésére, amiért is a szakemberek, a kihagyások büvészének nevezik őt. Müvei hitelesen életszerüek, a néző saját környezetére, megfigyelésére ismer bennük.

- A 80 éves müvész a Csók Galéria számára legkedvesebb müveiből válogatta ki a tárlat anyagát. Utijegyzetei felidézik a külföldi és hazai [illegible] vendégeinek többsége a budapesti látképeket szereti, azokat a meghitt vallomásokat, amelyek fővárosunk lakosságának szokásairól, mindennapos foglalatosságairól számolnak be. Diósi Antal a Városligetről pl. több száz akvarellt készitett. A szabadtéri sakkozókról, a gyermekkocsival sétálgató ifju párról, a gyanutlanul csokolózó szerelmesekről, a labdázó gyerekekről, a müjégpálya sokadalmáról. Ezek közül a lapok közül néhány tucat, szinesen reprodukálva, könyv alakban is megjelenik és igy, akik megszerették Diósi Antal müvészetét, bármikor kézbevehetik jellemző alkotásait.

Diósy Antal festőművész

A kulturális eseményeket tudósitó rovat közli az itt felsorolt művészek kiállitásait:
Papp Oszkár festőművész kiállitását a Fényes Adolf -Teremben nyitják meg február 21.-én.
A Csók István Galériában Diósy Antal mutatja be müveit február 20.-tól.
Erdős László festményei a zalaegerszegi Képcsarnokban láthatók február 2o.-tól.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. febr. 15.
XIX. évf. 7. sz. 8. lap.

Dibsy Antal (Sertő)

1975-ben, 80. születésnapja alkalmából a Munka Érdemrend arany fokozatával tüntették ki.

Népszava, 1975. jún. 24. 103. erj. 146 sz. 5p.

Diósy Antal, festő

— **Elhunyt Diósy Antal** Munkácsy-díjas festőművész. Temetése szeptember 2-án, pénteken 13 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

— : Hír

8

Népszabadság, Bp. 1977. aug. 26.

Diósy Antal, festő-

L: Nagyajtai Teréz

M.: Nagyajtai Teréz 32.

Kritika, Bp. 1978. febr. 78/2.

Diósy Antal, festő

Művészek,tervezők,akik az Orsz.M.Kir.Iparművészeti Is-

kola beiratkozott növendékei voltak 1896 és 1910 közt
Diósy Antal, festészetmdiszitőfestészet szakon 54.old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparmüv.Iskola/1880-1944/
oktatási rendszere és forrásai 37.old

Müv.Tört.Ért. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

Diósy Antal, festo
--

Az Orsz.M.Kir.Iparművészeti Iskola tanárai,tanársegédei,/segédtanárok/,-Diósy Antal,-1914-1915.-Diszito festészet. 52.old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparmüv.Iskola/1880-1944/ oktatási rendszere és forrásai 37.old

Müv.Tört.Ért. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

Diósi Antal

Műve a Kommyű féle adomány-
ból került a Tamási község kép-
tárába.

Ordas Iván: Képtár a hanviaban.
Tükör, 1977. augusztus 21 - 10 lap.

1021

Diósi Antal, Munkácsy-díjas festőművész

1975. II. 20. 19.30. Televizió

Tv-híradó

- A nyolcvan esztendős Munkácsi-díjas Diósi Antal a maga számára legbecsesebb képeit állitotta ki a Csók Galéria ma megnyilt tárlatán. Valaha, fiatal korában freskófestőként volt ismert, de az egykori betegség eltéritette ettől a fizikai fáradalmakat is jelentő müfajtól. Akkor az akvarelt választotta, s máig megtartotta szinte egyetlen kifejezési formájaként. Az akvarelt, vagy magyarul a vizfestményt. A legilletékesebb helyen vagyunk, hogy megkérdezzük, mi is kell egy jó akvarelhez?

- A jó akvarelhez három dolog kell. Az ecset, a papir és a festék.

- És gondolom, hogy azért különleges rajzkészség is kell ehhez.

- Hát az akvarelistának kitünően kell rajzolni tudnia. Előzetesen ceruzával fokonyan felvázolja körülbelül a körvonalait, akkor kezdődik a festés.

- Az imént régi dolgok között kutatva arról beszéltünk,hogy ön nem tartja magát modern festőnek, hanem mai festőnek tartja. Hogyan kell ezt érteni?

- Ezt én úgy értem, hogy a modern festészet az inkább a sznobizmusnak felel meg. Mig a mai festő a korában él, és az érzéseit követi. Nem pedig az utánérzéseket.

- Egy ilyen hosszú életúton mit jelentett a munka, az állandó munka?

- Az életem célja tulajdonképpen annak a.....Én gyerek koromban szerencsére idejekorán egy nagyon érdekes felirást olvastam valahol, amely úgy szólt, "Szólj igazat, alkoss szépet, s töltsd be földi létedet". Hát én ehhez igazitottam magamat. Egy párszor betörték a fejemet, de nagyon jól éreztem azért magamat, mert úgy érzem, hogy szépeket is sikerül időnként alkotnom.

Diósy Antal festőművész

Debrecenben, a Medgyessy-teremben
márc. 4. nyílik meg kiállítása.

Kiállításai

1974, márc. 2. Élet és Irodalom,

Diósy Antal

festő, az Iparművészeti Iskolában tanult
a Cennini társaság alapítója, számos mű al-
kotója

Merza László, Mernát György, Erdei
Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Buda-
pest 1973 1335 l

242 l

Diósy Antal

tagja az 1920-ban alakult műcsegyesületnek, (Cennini Társaság)

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973 1335 l

2011

Diósy Antal, festő

Debrecenben nyílik meg
tárlata márc. 7-én.

— :o Diósy Antal 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. márc. 7.

Diósy futul, festő

Debrecenben nyílik meg tárlata.

–: Vidéki tárlatok 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. márc. 2.

Diósy Antal festőművész

A debreceni Medgyessy-Teremben rendezett kiállítását március 7.-én nyitják meg, -közli a lap kulturális eseményeket ismertető rovata.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. márc. 2.
XVIII. évf. 9. sz. 2. lap.

Diósy Antal

neve említve

Művészettörténeti Értesítő 1972

307. old.

Diósy Antal

Teljes életművét bemutatta az Ernst Múzeum (1970. VIII.29 – IX.15.). A 50 év során egre könnyedebben kezeli az akvarellt.

Képzőművészeti Almanach 3, Corvina 1972, 69. l.

Diósy Antal

fotó

~ életműrét mutatta be az Ernst Múz.

gyűjteménye tárlata /1970/

Képőműv. Almanach 3. 6f.

Corvina 1972.

Diósy Antal

Balatoni vitorlásokat ábrázoló képe a jelzett gyűjteményben.

Horváth Béla: A Kovács-gyűjtemény vászonfestményei; Műgyűjtő 1972/4. sz. 16. l.

Diósszy Antal

Munkácsy díjas festőművész

Ziállítása a VII. ker. Tanács

Erzsébetvárosi Művelődési Otthonában

november 11.-én nyílt meg

Magyar Nemzet 1972 november 12

11. old

Dióssy Antal
Munkácsy-díjas festőművész kiállítása nyílik 21-én a Képcsarnok Vállalat zalaegerszegi kiállítótermében.

Magyar Hírlap 1972/110 12 old.

Diósy Antal, Munkácsy-díjas festő

DIÓSY ANTAL KÉPEI

A vízfestészet Párizsban is nagydíjat kapott mestere, Diósy Antal Munkácsy-díjas akvarellista most 80 éves. A budapesti Csók István Galériában bemutatott képei érzékeny hangvételű, rejtett szépségeket feltáró festőről tanúskodnak, aki a részletek elfelejtett varázsát tárja fel a Balaton kincsestárából, kerti virágok nyáridéző özönéből. Olyan érzékeny, olyan finom minden gesztusa, hogy egy-egy motívuma éppen ezen emberi, festői elmélyülése miatt egész világ, mely szobánk falán belső otthonunkká válik.

Losonci Miklós:
Kiállításemlékeim,
Pestmegyei Hírlap, 1945. febr. 25.

importtól mentesíti a magyar
külkereskedelmet.

Népgazdaságunk

Diósy Antal, Jestő

A Krók Galériában nyílik meg tárlata febr. 20-án.

— : □ Diósy Antal 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. febr. 17.

Diósy Antal (Bp. 1895 - Bp. 1977)

„Virágcsendélet" Vízfestmény 43x34 cm

J.l.b.: Diósy A. Sobbra: Bp. 68. IX.

Kiállítási ár: 2500 ft

BÁV 58.Képaukció Bp.1982.szeptember

Diósy Antal
festő

A Csók István Galériában
Diósy Antal Munkácsy-díjas
festőművész kiállítása látható.

---: Kiállítási naptár.
Művészet, 1975. február - 49. oldal

MDK

Diósy Antal

Dunai uszály, tempera
Oslói kikötő, tempera
Stockholm, tempera

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiáll.Kat.
Műcsarnok, 1940 Dec.15 - 1941 Jan.12. 19.1.

MDK

Diósy Antal iparművész

Az 1939.évi newyorki világkiállitason az iparművészek és műiparosok termének fakazettas mennyezete Diósy Antal iparművész munkaja,melyet az Orsz.Magy.Iparműv.Isk. diszitő-festő szakosztalya kivitelezett.

Cikk: Magyarország a Newyorki Világkiállitason.

Magyar Iparművészet, 1939. 151-153.lap

Diósy Antal MDK

Csatatér Szolnka előtt, vizf.

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

Diósy Antal MDK

Magyar temető Bukovinában, vízf.

Mücsarnok 1919-2o téli tárlat

Diósy Antal, festőm. MDK

feltűnően sok a freskótervezet/az a nagyvonalúságra törekvő irány különben a függőképfestészetben is megmutatja magát/.

D.A. a rövid távlatot ügyesen átszerkeszti.

Kemle Béla: Szent István kiállítás a Műcsarnokban. Művészet.1938. 88.1.

MDK

Diósy Antal

/T.D./: Erdélyi művészek, erdélyi tájak a Szépművészeti Muzeum grafikai kiállitásán. Esti Ujság 1940. szept. 23. 7.l.

MDK

Diósy Antal

F.J.: Téli tárlat a Műcsarnokban. Pesti Hirlap 1939. jan. 31.

MDK

Diósy Antal

/e.a./:Thorma János "Március idusa". A Műcsarnok téli tárlata. Ujság 1938. 7-8.l.

MDK

Diósy Antal és Vértessy Artur

Házi oltár

Egyházmüv. kiáll. N. Szal. 1919.

MDK

Diósy Antal

Gyerőmonostori gyerekek, vf.

Szépmüv. Muzeum graf. oszt. 76. kiáll. /1940/. Erdélyi müvészek, erdélyi tájak. 22.l.

M.Dk

Diósy Antal
festő

Bajor Giri, otthonában vészelte
át a második vilaighábornt.

Galsai Pongrác: Bajor Giri reginje
Nők Lapja, 1964. junius 13 – 12 lap.

MDK

Diósy Antal, festöm.

a meghivott müvészek müvei közt örömmel látjuk itt

Baranski E.László: ?
Képzömüvészet. 1929. 24.sz. 214.l.

Diósy Antal, festőm. MDK

Amsterdam. Festm. Repr.

Műcs.-1928. Tavaszi kiállitás.

MDK

Diósy Antal

Akvarellképei a Műcsarnok 1943/44 évi téli tárlatán.

Pipics Zoltán: Téli tárlat a Műcsarnokban.

Uj Magyarság, 1943. nov. 21. 14.l.

Diósy Antal, festöm. MDK

müve kiemelenlö az elf.-k, vizf.-k, grafikák anya
gából.

Mücs. - Téli tárlat.1942.
Függetlenségü 1942.dec.6. 6.l.

Diósy Antal festőmüv.
festmények

Magyar Iparmüvészet 1935. 3.sz. 72 l.
/A magyar népmüvészet és iparmüv. ünnepnapjai Bécsben/

Diósy Antal
Hende Vince festő képmása, akv.
Ülő nő, tollr.

V. Szal. III. suke. 1924. 4 l.

DIÓSY Antal

L. G.: két festő – két metódus (kiáll.: Csók g.)

Művelt Nép 1955 VI évf 50 sz. dec. 11. 5 l

Diósy Antal festő

Nonlogi: Rajzok, aquarellek, grafikák

Nepszava 1955 jan. 19. 83 évf. 15. n. 6 e.

MK

Diósy Antal

Széchenyi fürdő, aquarell

A Székesfővárosi Képtár és Történelmi Múzeum kiáll.-ok katalogusa.1957.jan.Nemzeti Szalon.

MDK

Diósy Antal

Akvarelljei.

Csánky Dénes: A balatoni tájképfestészet.
A festői Balaton. Bp. 1942. 79.lap

Diósy Antal, szobrász

MDh

A Műcsarnok Kamaratermében megnyílott kiállítását nov. 20-ig meghosszabbították.

— : Ma hallottuk

2.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. nov. 10.

MDK

Diósy Antal

Egyetem utca télen akvarell 29x39

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállítás.Műcsarnok.
1955.Kat. 28.1.

Diosy Antal

Magyar temető Bukovinában, Vizf.

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-20. 21 1.

T O S

Modern and antiquarian bookseller
Sales by auction
Rare books — Autographs
Engravings

ZEUM-KÖRUT 3.

POSTATAKARÉKPÉNZTÁRI CSEKKSZ. 16.560.

Budapest, 193 6. március 7.

ek Országos Bizottsága,

Budapest.

t kötelezem magam, hogy a Vasárnapi

I. évfolyamának 1-17 jának
folyamát
"
"
"
"

-ig pótlólag leszállitok. Ezen évfo -

MDK

Diósy Antal

Sint Nicolaas templom, vf.

Amsterdam, vf.

Műcsarnok 1928. tav. kiáll. kat. 29.1.

MDK

Diósy Antal

Damrok. Vf.

Műcsarnok 1928. tav. kiáll. kat. 29.1.

Diósy Antal

MNK

Sint Nicolaas templom, vizf.

Amsterdam, vizf.

Nyolcasok 1928 tavaszi kiállítás

Diósy Antal MDK

Damrok, vizf.

Mücsarnok 1928 tavaszi kiállitás

Diósy Antal

MDK

Amsterdam, repr.

Mücsarnok 1928 tavaszi kiállitás

Diósy Antal MDK

Ősz

Szekér a Balatonban

Balaton

Műcsarnok 1929 tavaszi kiállitás

Diósy Antal

MDK

Balatonarács

Térzene Amsterdamban

Zivatar

Műcsarnok 1929 őszi kiállitás

Stephaneum nyomda és könyvkiadó r. t. Budapest.

Diósy Antal

Csatatér Szolka előtt, vízf.

Zöld tárlat. Műcsarnok, 1919-20. 21 l.

XII.27	"	"	540
933 VII.10	"	"	13490
VII.22	"	"	340
IX.23	"	"	11890
934 I.11	"	"	3176
934 I.26	"	"	2790
			53680
1936 V.9.	Ingyenes		7457
		Átvitel	

Diósy Antal
festő

1895-ben született kitűnő akvarellista. A művész 1937-ben Párizsban a Grand Prix-t nyerte el, 1939-ben New Yorkban a Nemzetközi Kiállításon aranyérmet nyert.

— : Kiállítási naptár
Művészet, 1974. március – 48 oldal.

Diósy Antal

festőművész, Debrecenben a Medgyessy temenben állitotta ki 4o alkotását.

Magyar Hirlap 1974/66/8

Diósy Antal
festő

A művész 1940-ben Milánóban aranyérmet nyert. Műveivel számos hazai és külföldi tárlaton szerepelt. Négy fővárosi és egy vidéki bemutató után halodik önálló tárlata a debreceni,

—: Kiállítási naptár
Művészet, 1974 március – 48 oldal.

Diósy Antal
festő

Diósy Antal Munkácsy díjas festő
művész kiállítása Debrecenben
a Medgyessy teremben március
23-án nyílt meg.

—: Kiállítási naptár
Művészet, 1974. március – 48 oldal.

Diósy Antal festőművész

Debrecenben, a Medgyessy-teremben
ma nyílik meg kiállítása.

Magyar Nemzet, 1944. márc. 7.

Diósy Antal

A zebegényi templomot illetően lásd Leszkovszky lyzőrsz csomagját

Magyar Iparművészet
1917. 428. l.

Körösfő Kriesch
Aladár
ikke

Diósy Antal

Bálint meghívó,
repr.
Magyar Grafika
1927 11–12. sz.

A Müemlékek Országos Bizottságának

Rákos u. 10 Budapest.

Diósy Antal

l.

Magy. Iparm

1938. 268. l.

Gróf Thun Leo osztrák miniszter
Jelezve lent balra: Jos. Christ. May
Vászon, olaj, 150×106 cm. (Lépcső
Maszlaghy II., 482. szám.

MINON UTÁN (XIX. sz., másol

Judit
Vászon, olaj, 134×95 cm. (38. szob
Maszlaghy II., 231. szám.

NÉMET FESTŐ, XV. század vég

Ecce homo
Dürer hamis monogrammjával.
Fa, tempera, 46×31 cm. (38. szoba
-ó: Az esztergomi hercegpri
Magyar Korona, III., 1879.,
Z.: Az esztergomi érseki képt
Magyar Sion, XVI., 1885., 67
laghy II., 131. szám.

NÉMET FESTŐ, XVIII. század

Tanulmányfej
Vászon, olaj, 48×40 cm. (39. szob
Maszlaghy II., 297. szám.

NÉMET FESTŐ, XIX. század

Tájkép pásztorokkal
Vászon, olaj, 105×173 cm. (Első en
Maszlaghy II., 447. szám.

Diósy Antal, festő MDK

Felesége: Nagyajtony Teréz Készíti Az Ember tragédiája illusztrációit s kötéstervét. Diósy Antal rajzolja a portrékat.

Egyébként Diósy Antal legutóbbi kiállításának anyaga vidéken is bemutatásra kerül. Legközelebb (febr. 23) Kecskeméten állít ki ötven képet, többet portrét.

–: Az ember tragédiája díszkiadásban 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. febr. 22.

MDK

Diósy Antal

"Pesti Lánchidfő", vizfestm.

Magyar Művészhetek Reprezentativ Képzóm. Kiáll. 1947. Jan. v.Ernst Múzeum. Kat.5.1.

Diósy Antal

vrod
2

wier T: a

Germagymnoszellenne

464. l.

Szerfü Gr: lui a magnet?

1939

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

A Fészek művésztagjainak kiállítása

Érdekes karácsonyi kiállítás nyilt meg a *Fészek* egyik emeleti termében, ahol a klub művésztagjai mutatják be válogatott képeiket és kisebb szobraikat.

Különösen a festők csoportja tart számot komoly figyelemre, különböző stílusirányokat képviselő műveivel. A hangulatos tájképekben, portrékban, csendéletekben és figurálisokban gazdag kollekció színvonala igen jó. Friss színhatású, biztos rajzú olajképek váltakoznak benne elegáns akvarellekkel és lágyabb akkordokat csendítő temperákkal. A sokfelé mutató gyüjtemény legkiemelkedőbb darabjait *Ruzicskay* György, ~~*Biai Föglein*~~ István, ~~*vitéz Darvassy*~~ István, ~~*Aldor*~~ János, *Vörös* Géza, *Rónay* Ferenc, ~~*Bokor*~~ Vilmos, ~~*Diósy*~~ Antal, *Hende* Vince, *Zádor* István, ~~*Bényi*~~ László, ~~*Diner-Dénes*~~ Rudolf, ~~*Csumpf*~~ Imre és *Szigeti* Jenő neve jegyzi. A szoboranyagból kiválik *Margó* Ede finom kis kerámiája.

A kiállítás mindennap délután 5—8-ig van nyitva s díjtalanul tekinthető meg.

—t—

1 dkg BABKÁVÉ BÓL
két csésze tökéletes aromájú kávét főz a

2 ó

ant.
a
lin

Szabó főtanácsos Egye

éter
ia
on

A

es p.
t
kab

ÖK

ok.
d
ark

K

lla
non

T

aps.

Izr. 23. S. Vajesev

Diósy Antal

lásd

Erdélyi Á.:

Művészet

1937. 10. n. 104. l.

Modern monum. mův.

46.

48. KIS FIÚ FEJE.

Márvány magassága 4·5 cm. Sérülések a homlokon, orron, ajakon, állon, mindkét arcon, a füleken és a hajon. Athénből való.

Az arc római típust mutat. Különös a hátsó koponyán a hosszú hajfonat. Eredeti mű a Krisztus előtti vagy utáni I. századból.

Paul Arndt: Knabenköpfchen. Römisch. Original.

49. VIZI ISTENSÉG FEJE

Diósy Antal

l.

Deries Jenő

Kőrösfői Kriesch
Aladár
Bp. 1939. 106. l.
107. l.

Magy. Képt. 375.

Mk 375 TK.

. Jobbkezében réteges buzogányt tart.
fekete, szeme kék, arcza leberetvált.
piros, vértje aranydiszű. Felirata
Comes Laur. Pekry de Petrovina S.C.Rae.
siliarius Actualis Intimus &c.

Lelt fr. 45.

Magy. Képt. 375. – ~~Festője ismeretlen.~~ –
1880.

ori adatok:
n 1880: VIII. 61. – 1881: VIII. 61. –

n 1884: III. 46. – 1894: VI. 219.

Revan Józef ap. 1880

Diósy Antal

Czakó Tiborné: Diósy Antal. *Magyar Iparművészet* XLIII. évf. p. 83.

87-90. l. képek

1940.

18-án

Delhaes I.

ympohak

ínátalmával és virágokkal megrakott asz-
isnők mulatnak. Az asztalon innen helyet
mbe néz, felemelt jobbkezében szőlő-
ülő, de fejét választottjának kék lepel-
fjuval; a Nympha pedig hátra fordult,
jobbjában. Balról a három soros gyöngy-
visszafordulóifjú karolt át,
magasra emelt egy előrehajló
Jobbról egy bajuszos és szakállas férfi
Bacchansnőt, a az asztal
l, a dőzsölők közül, a diadémát viselő
szolga közeledik magasra tartott tál-
zőlőt szednek. Az előtérben , a kő-
s egy felvágott görög dinnye, szőlő és
háttérben oszlopok és azokon túl épüle-
balra: DELHAES 85.4.

(465-901)
(340-902-6.).

augusztus 21-én.

Diósy Antal

festő

felesége a Nemzeti Szinház ruhatervezője.

Csod

Koroda ~~Mihály~~ Miklós:

Bajor Gizi Ötvenedik

mütereinlátogatása.

8 Órai Ujság

1943. júl. 8.

Horváth Henrik

Horváth Tibor

Höllrigl A. József

Hunyadi József

Huszár Lajos

Jajczay János

Jajczay Jánosné

Kalmár János

Kampis Antal

Kapossy János

Kelemenné Berkovits Ilona

Kopp Jenő

László Gyula

Mihalik Sándor

Nagy Zoltán

Diósy Antal

festő

1901
2

Le Paris 1937

képeslap

Le pavillon de la
Hongrie à l'Exposition
Internationale de
Paris 1937
Deutsche Ausgabe
par 1937

IRODALOM

M. o. tört. eml. II k. 242 l. 7 kép e n. itt a 276. ábrán.

JEGYZET

Diósy Antal

sparmüvesseti
skolai nö-
vendik

A Rókus Kórház
c. rajza
rajz-

MÉM 1913. 11-12.
sz. 13. l.

Sphinx-Szoma temezeaenyer
Rex beföttes üvegek és jégszekrények.

CLUJ
CALEA REGELE FERDINAND 21
TELEFON: 692.

FARMATI
LAJOS

BÖRÖNDÖS
CLUJ
STR. MEMORANDULUI
16.

Lastwagenreifen
Auto-u. Motorrad-Reifen

DUN

Angol gyár

autogu

személy és tehe

LERAKAT
***Stössel** és*
cégnél, Calea V

◆ *VIDÉK*

Gámán György vasker
Mureş. ◆ Velits és P
Autocomerce, Orad
Vasbehozatali R.-T., S
Lajos vaskeresk

Diósy Antal

d.

MAGYAR IPARMUVESZET

1937. 150. l.
162. l.

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

30 nap **NOVEMBER** 47. hét

16 Vasárnap		Ödön *Ottmár*
17 Hétfő		Cs. Gergely *Hortense*
18 Kedd		Péter-Pál b. *Ödön*
19 Szerda		Erzsébet *Erzsébet*
20 Csütörtök		V. Félix *Jolán*
21 Péntek		Sz. M. bem. *Olivér*
22 Szombat		Cecilia *Cecilia*

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 MÁR — 5

Magyar Nemzet

Diósi Antal festő-

művek

Diósi Antal festőművész akvarelljeiből március 7-én nyílik meg kiállítás Debrecenben, a Mednyánszky-teremben. A Somogy megyei festőművészek kollektív kiállítása ugyanaznap délután nyílik meg Kaposvárott a Vaszary János-teremben.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

FEJÉRMEGYEI HÍRLAP

1021

MEGNYÍLT DIÓSY ANTAL FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA

Kedden délután a székesfehérvári Helyőrségi Tisztiklubban dr. Pesti János, a városi tanács vb. elnökhelyettese nyitotta meg Diósy Antal festőművész kiállítását. A művész az utóbbi években javarészt portrékat, megkapó hangulatú csendéleteket festett. Az itt kiállított 42 alkotást ezekből válogatták össze.

életéből

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1914 MÁR – 3
Hajdúbihari Napló
Diósy Antal

Az akvarell nemcsak líra

1021

DIÓSY ANTAL MŰTERMÉBEN

Az Ernst Múzeumban, 1970 augusztusában Diósy Antal 200-nál több akvarellel mutatkozott be. A gondosan összeválogatott anyag már egy kiteljesedett életműről adott számot, megnyitva a műbarátoknak sokrétű tudásának tárházát. 1972 tavaszán pedig Zalaegerszegen állított ki. De egészen másfajta élményekben van annak része, aki műtermében keresi fel. Szobáinak minden zegzuga arról az egyfajta munkásságáról beszél, amelyre egész életét feltette. Hatalmas mappák sokasága őrzi vízfestményeit, időrendben és témakörök szerint csoportosítva. Az 1. számmal jelölt, még 1918-ból való: a magyar—orosz front egy területét villantja meg, a sűrített szenvedések színhelyét. Az azóta lepörgött fél évszázad múltán érdeklődési köre kitárult, nemcsak a magány, de az utcák forgatagságában áradó tömegek hömpölygése, tarka kaleidoszkópja, a mozgás és a fény, a pillanatnyi érzékelések megragadása is érdekli. Ezek a látszólagos impresszionista frisseségbe oltott vízfestmények valójában hosszú és elmélyült próbálgatások, s egyre magasabb szintű tanulmányok rendszeréből szövődtek. Komolyságuk ellenére is megőrizték hamvasságukat, életközelségüket. — De Diósy mestere a portrénak is. Az érdeklődő az Irodalmi Múzeumban is sokat találhat belőlük, pl. Madách Imre, Karinthy Ferenc, Tamási Áron, Illyés Gyula, Keresztury Dezső, Gorka Géza és mások arcképeit Saját magáról készült portréin a világra figyelő, az élet apró szépségeire rácsodálkozó szemekben a valóság lényegét kereső, a romantikus alkatú művészt ismerhetjük fel.

Diósy Antal 1895. június 18-án született Budapesten. Az Iparművészeti Főiskolán 1910—14-ig Körösfői Kriesch Aladárnál tanult. Alapítója volt az olasz trecento hatása alatt dolgozó művészek egyesületének, a Cennini Társaságnak. 1923—27-ig külföldön tartózkodott és bejárta Európa majd minden országát. Nemzetközi kiállításokon szerepelt és számos elismerésben részesült: 1930-ban Fővárosi Akvarell díjat, 1937-ben Párizsban Grand Prix-t, 1940-ben Milánóban aranyérmet, 1965-ben a Munka Érdemrend arany fokozatát, 1971-ben a Munkácsy-díj első fokozatát nyerte el.

A látogatót nyilván érdekli az is, hogy hogyan dolgozik a mester, és igyekezne betekinteni műhelytitkaiba. Diósy Antal vízfestékei nagy dobozokban sorakoznak Munkaasztalán hever egy-két nemrégiben befejezett mű. Az egyiket az ablak felé tartja, megjegyezve: „az igazi akvarell átvilágítva is akvarell, s a színek nem veszítenek izzásukból. A megfelelő raktározás nagyon lényeges. A papírt védeni kell, különösen a napfény és a nedvesség nagy ellensége a vízfestményeknek." — A korábbi években a fényeket fedőfestékkel vitte rá a megszáradt papírlapra. Most már ezt az ún. „fedőtechnikát" ritkán használja, követve a vízfestés anyagszerűségi törvényeit: a fehérek és a fények helyét kihagyja. — Beszélgetésünk közben megjegyzi, hogy a festők sokáig leértékelték az akvarelleket. A legtöbben csak elkezdték, de később abbahagyták, mert ehhez a technikához rendkívüli türelem és fegyelem kell, hogy az ember önmagán és az anyagon uralkodni tudjon. Ahhoz, hogy eredményt érhessünk el, nemcsak türelem és szorgalom kell. Ha a kísérletezés kudarccal végződik, akkor sokan válnak ellenségeivé e gyermekéveinket idéző „gombfestékeknek". Az akvarell olyasféle — jegyezte meg beszélgetésünk alkalmával — mint a vers és az eposz, vagy a novella és a regény közti különbség. Vannak nehéz veretű kötetek, és vannak rövid lélegzetű lírai karcolatok. Az akvarell azonban nemcsak líra. Ma divat a nagy formátum, pedig a vízfestményeknek megvan a felső határa, amit — szerintem — átlépni értelmetlen, mert arra alkalmasabb a tempera és az olaj. — Az akvarellnél három dolog alapvető: az ecset, a papír és a festék. Ez a fontossági sorrend. Legalkalmasabb anyag a szibériai nyest szőre. Ezeket egyenként szedik össze és így fűzik ecsetté a szálakat. A gépcsinálta papír sohasem olyan jó, mint a kézzel merített és a rongyból készült papír. Az ilyen önténő rajzlap még 35 év múltán is vakítóan fehér.

Munkastílusom? Mintaképeim? „Az én célom, mint minden művésznek, hogy minél tökéletesebben fejezzem ki azt, amit szóval nem lehet elmondani. Ha tudnám: elmondanám és nem festeném" — fűzi hozzá mosolyogva. „Kétségtelen, hogy egy-egy mű sikerénél a véletlen is közre játszik, de a véletlent irányítani kell. Ezzel a legnagyobbak is számoltak. Hadd hivatkozzam Thurnerre és az amerikai mágnások portréfestőjére: Sárgentre. Dürernek is vannak akvarelljei az Albertinában, Munkácsy is szerette." — A nagyok talán valamiféle felszabadulást, valami jóleső lazítást éreztek, amikor ecsethez nyúltak, de nagy mesterei a vízfestésnek a japánok és a kínaiak is, hiszen ott évezredes hagyomány. „A világhírű Fujitát személyesen ismertem, nagyon érdekesen ötvözte a modern nyugati stílusokat a japán észjárással. Mindig a papír fehérségére alapított, s igyekezett minél tisztábban használni a színeket.

Búcsúzáskor még megjegyzi, hogy nagyon szívesen jön március 7-én Debrecenbe kiállítani a Medgyessy teremben, mert „ez az alföldi metropolis" igen jelentős akvarell hagyományokkal rendelkezik. Ismerem Holló László akvarellalbumát és nagy tisztelője vagyok művészetének. Szeretem ezt az ősi várost, a Nagyerdőről sok vázlatot készítettem . . .

Tóth Ervin

Diósy Antal: Tamási Áron portréja (Akvarell)

STOP!

Használt autók vétele, eladása bizományi értékesítésre

A

merkur

TELEPÉN:

DEBRECEN,
BALMAZÚJVÁROSI ÚT 3.

Nyitva: 8-tól 15 óráig,
szombaton 8-tól 12 óráig.

pályázatot hirdet

belső ellenőri

munkakör betöltésére, legalább 3 éves pénzügyi-számviteli gyakorlattal és mérlegképes oklevéllel.

●

Debreceni gyárunkon kívül kecskeméti, illetve budapesti gyárainknál is ellenőrzést kell végezni.
Bérezés megegyezés szerint.

●

Pályázatot: „Ellenőr 67 877" jeligére debreceni Hirdetőbe kérjük leadni.

vitrines szek-
személyes reka-
széchenyi u. 10.
ajtó, Berkiné-

LAT

fialó hasas-
5k eladók. Bel-
. .Vámospércsi
kó, Fási.

en kitüntetett
szülőktől szár-
metjuhász kan
tatásra készen
szörmény, Do-
Varga Lajos.

ZASSÁG

ggetlen gyári
megismerkedne
zállló, komoly
assága céljából.
Levelet „Má-
vány" jeligére
dóba.

27/164, komoly beosztású dolgozó fiatalember ezúton keresi házasság céljából csinos, jóalakú lány ismeretségét, aki a sportot, vidámságot egyaránt kedveli. Lakás megoldható. Fényképes levelet várok. „Love story 74" jeligére a kiadóba.

EGYÉB

Bokorrózsa, 300 fajta, díjtalan árjegyzék, Váczy, XI., Szabadság u. 48., Budapest.

Rózsák! A legszebb fajtákban, örökzöldek, tuják, nemes orgonák, díszcserjék, virághagymák. Nagy választék, elsőrendű minőség. Vidéki megrendeléseket postán pontosan teljesítjük. Kérje díjmentes, színes nagy árjegyzékünket. Szalkai dísznövény kertészet. Budapest 1061, Népköztársaság u. 8.

MÉG MINDIG CENTRUMHÉTFŐ

MÁRCIUS 4-ÉN

ALFÖLDI porcelán étkészletek, mokkás-, teáskészletek és tányérok

20%

CENTRUM ÁRUHÁZ
DEBRECEN

et, géplakatosokat
orszerelőt
ldolgozó Vállalat
i út.
ügyi osztályon.

Szolnoki 20 fős sokszorosító és nyomdai részlegünkhöz gyakorlattal rendelkező vezetőt, továbbá szakmában jártas műszaki ügyintézőt azonnali belépéssel felveszünk. Jelentkezés Tempó KTSZ, Szolnok, Várkonyi István tér 20. Telefon: 11-301.

Az Ingatlankezelő Vállalat azonnal felvesz felvonószerelő szakmunkásokat, egy fő udvartakarítót (lehet nyugdíjas is), 2 fő női segédmunkást festők utáni takarításhoz, valamint férfi segédmunkásokat. Jelentkezés: Böszörményi út 68. sz. II. számú építésvezetőségen. Ne jelentkezzenek azok, akik az utolsó évben kétszer változtattak munkahelyet.

Hegesztőket, lakatosokat, magasnyomású, olajtüzelésű kazánkezelői vizsgával rendelkező kazánfűtőket, villanyszerelőket és segédmunkásokat alkalmaz a MÁV Debreceni Járműjavító Üzem.

A Csőszerelő-ipari Vállalat leninvárosi üzeme felvételre keres szerelőipari gyakorlattal rendelkező szakembereket, jogügyi előadó, kalkulátor, időelemző, műszaki előkészítő, munkaerő-gazdálkodó, bérelszámoló, anyagellenőr, gyors- és gépíró munkakörökbe. Fizetés megegyezés szerint, alkalmazás 1974. áprilistól történne. Jelentkezés írásban, részletes önéletrajzzal és működési leírással, 3581 Leninváros, pf.: 52. címen.

A Csőszerelő-ipari Vállalat hőszigetelési munkában kivitelezői gyakorlattal rendelkező művezetőt keres változó munkaterületre. Jelentkezés Stébel Imre építésvezetőnél. (Jelentkezés csak írásban). Debrecen, Nyíl u. 1. sz.

A Debreceni Ruhagyár közgazdasági technikumot végzett fiatal munkaerőt alkalmaz. Jelentkezéseket írásban, rövid önéletrajzzal kérünk a személyzeti osztályra.

A Debreceni Ruhagyár takarítót keres felvételre. Jelentkezés: a munkaügyi osztályon.

A Lőrinci Fonó felvételt hirdet 15 éven felüli lányok részére. A betanulási idő 1 hónap. Kereset: 1950—2600 Ft a betanulás után. Vidéki lányok részére szállást biztosítunk. Cím: PIV. Lőrinci Gyár Budapest 1183, Gyömrői út 85—91.

Dolgozókat alkalmaznak

Takarítónőt azonnali belépéssel

Hivatalsegédet felvesz a Kísérleti Fizikai Intézet, Bem tér 18/A. Je-

A KÉPCSARNOK MEGHIVJA ÖNT

DIÓSY ANTAL

MUNKÁCSY-DÍJAS, ÉRDEMES MŰVÉSZ
AKVARELLJEIBŐL RENDEZETT
EMLÉKKIÁLLÍTÁS
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1985. MÁJUS 9-ÉN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA:
DR. BODNÁR ÉVA
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

MEGTEKINTHETŐ:
1985. MÁJUS 9–17.

CSONTVÁRY TEREM
BUDAPEST V., VÖRÖSMARTY TÉR 1.

F. k.: Köteles István – 85-624 GENERALART Dorogi Ny

DIÓSY ANTAL: BALATON VITORLÁSOKKAL
akvarell 24x33,5 cm

DIÓSY ANTAL
1895–1977

Az idén lenne kilencven esztendős Diósy Antal, századunk magyar művészetének értékes és vonzó egyénisége, az akvarell festészet kitűnő képviselője. Az Iparművészeti Iskolában Kőrösfői Kriesch Aladárnál kezdte tanulmányait, a „mivesség tiszteletét" egy életre tőle tanulta meg. A huszas évek derekán Párizsban és Hollandiában bővítette tudását, ahol mint karikaturista és újságrajzoló működött. Egészen fiatalon alapította meg barátaival együtt a Cennini Társaságot, melynek legfőbb elvét: „az örök természet mindig új szépséget mutat annak, aki őszintén közeledik hozzá" – művészetében mindvégig híven követte. Már legelső méltatója, Elek Artúr, a Nyugat művészeti kritikusa, első kiállításán 1921-ben felfigyelt a természetben készült „fátyolos tónusba burkolt" vízfestményeire, sajátosan finom technikájára.

Diósy Antal félévszázados, rendkívül gazdag és sokrétű alkotótevékenysége a monumentális falfestészettől, a freskó, a secco festéstől, a gobelintervektől a karikatúráig, a bélyegtervezésig, a legkülönbözőbb műfajokra és technikákra terjedt ki, de igazi területe, legkedveltebb kifejezési formája az akvarell maradt. Művészete a leheletfinom, bensőséges szépségű vízfestményeiben nyilatkozott meg a legteljesebben: a körülötte lévő világot, a természet határtalan változatosságát, a hétköznapok meghittségét érzelmi és formai bőséggel, keresetlen egyszerűséggel, előadásmódjának magávalragadó virtuozitásával ábrázolta. Akár budapesti városképeket, a Duna-partot, az őszi Városligetet, vagy a korcsolyázók mozgalmas, színes látványát, akár a Balaton csillogó víztükrét, aranyló naplementét, vagy a parti élet tarka elevenségét festette – a táj, a város atmoszféráját, az évszakok színhangulatát élettelien, friss benyomásaitól, áthatva, nagyszerű technikai tudással érzékeltette. Portréiban mély emberismerettel, remek karakterérzékkel örökítette meg barátait, pályatársait, a magyar művészeti élet kiválóságait-, feleségét, Nagyajtay Teréz jelmeztervező-iparművésznőt és önarcképei sorát. Szobabelsői otthonának melegét árasztják, asztali csendéletei, üde, színes virágcsokrai – a környezetét szerető, mindenre finom érzékenységgel reagáló festő meghitt vallomásai. Alkotásainak derűje, őszinte hangja, áhitata, ami minden művéből sugárzik, életünk, világunk ezernyi szépségét csillogtatja meg.

Hazai és nemzetközi elismerését számos kitüntetése tanúsítja, többek között 1937-ben a párizsi Világkiállításon Grand Prix, New-Yorkban, Milánóban aranyérmek, 1971-ben Munkácsy-díj, néhány héttel halála előtt 1977-ben pedig az Érdemes Művész cím. Páratlanul termékeny alkotó, igaz és egyszerű művész, az akvarell festészet európai rangú magyar művelője volt.

Bodnár Éva

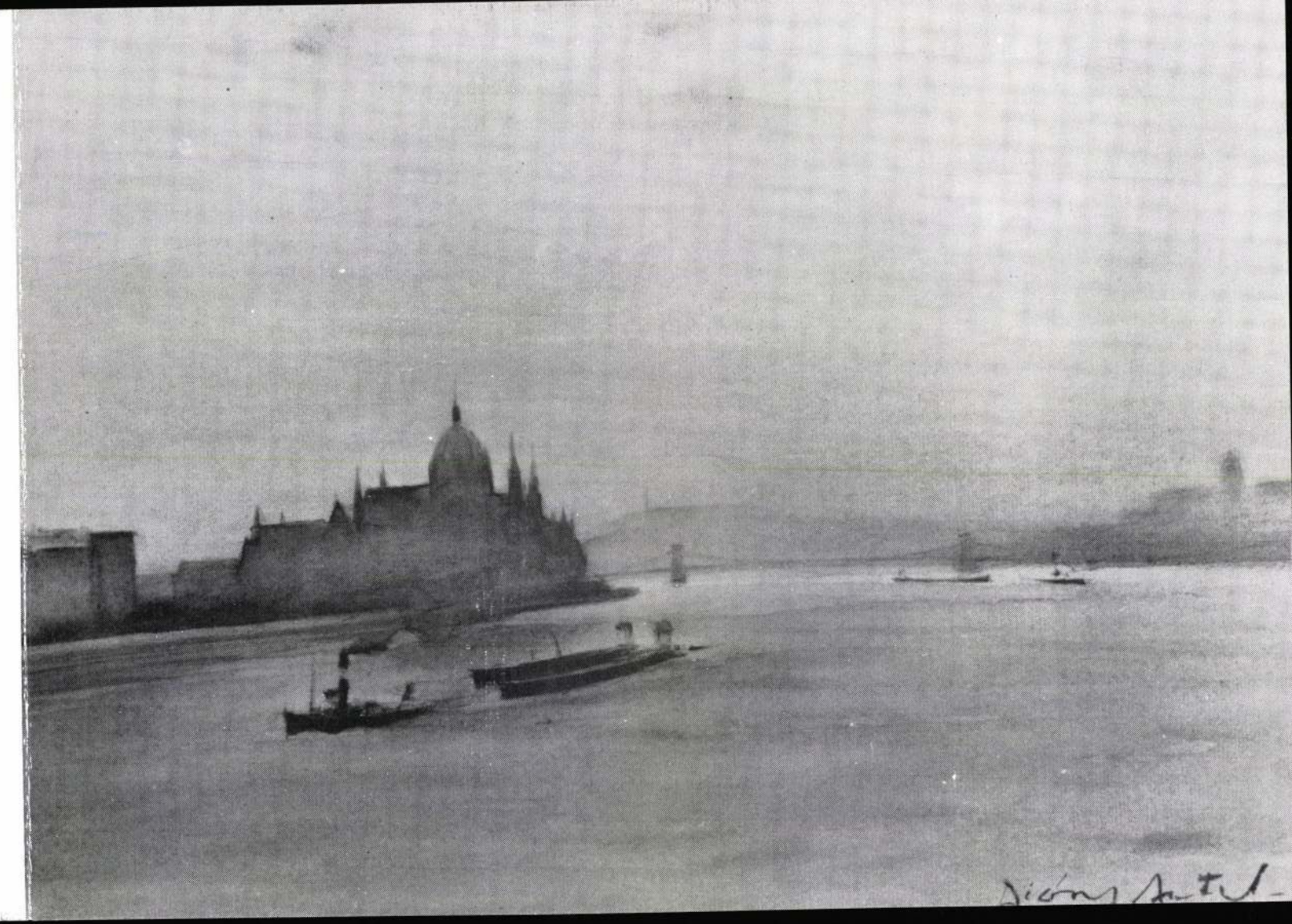

MDK

Diósy Antal, festő

művészetének szinvonalát egy kis sorozat

képviseli.

(gy.) Magyar Akvarell- és Pastellfestők Egyesülete.

Képzőművészet. 1931. 43-44 sz. 186. l.

MDK

Diósy Antal
Virágtánc, temp.

KMTárs. Téli tárl. 1938.

Diósy Antal

l.

Czako Grószi

45-1

A magyar vrlés

Dp é. n.

védelem céljait el

Emlékvédő Egyesül

őszinte sajnálattal

által óhajtott név

ugában nincsen

kiváló tintelettel

Budapesten, 1926. VIII. 10-e

az elnök távollété

MDK

Diósy Antal, festö

A kiáll.-t rendezte: OMIT és a Ma gy.Ip.Müv.Orsz.

Egyes.

"Magyarország" 1940.márc.16. 8.l.
Mária Valéria u. helys.:"Új magyar otthon" kiáll.

MDK

Dióssy Antal

Arcképtanulmány, paszt.

M. Akv. és Paszt.festők Egyes. kiáll. 8. N.Szal.
1921. IV. 7 l.

MDK

Diósy Antal festő

Myn: A Műcs. téli tárlata. Szépművészet, 1944. 1.sz. 22 l.

MDK

Diósy Antal

II. dij

Akácfa-utca, vf.

Szépmüvészet, 1941. 207 l.

MDK

Diósy Antal

V. Nemz. Képzőm. kiáll. 1939. Kassa 26 l.

KDK

Diósy Antal

Dunapart.

Blaha Lujza tér.

Ferenc József rakpart.

KMTáre kiáll. 1941. dec. hóra. 16. 1.

Diósy Antal festő

M.N.K.

kiállitása a Mücsarnokban

Napló

Magyar Nemzet 1961. október 18. 8.1.

Diósy Antal, festő

97 04

Kiállítása nyílt meg a Művészek Kiscsarnokában. főként akvarellekkel s' portrékkal szerepel.

—: Hír

14.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. okt. 24.

Diössy Antal, festő MDG

A Műcsarnok kamaratermében nyílt meg tárlata.
Kiváló akvarellista. Kedvelt témái: a pesti utcák ősszel, korcsolyázók a ligeti tavon, napfényes szoba, általában az élet szépségei. Művészekről készített portréi jelentős sorozatot adnak.

P. I.: Jegyzetek kiállításokról 8-1

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. nov. 9.

Diósy Antal MDK

A Tanácsköztársaság idején készült alkotásai:

"Minél gyakrabban fürödj" Pap. tempera.

138.1.

GERELYES EDE: A LEGUJABBKORI TÖRTÉNETI MUZEUM
TANÁCSKÖZTÁRSASÁGI GYÜJTEMÉNYE
LEGUJABBKORI TÖRTÉNETI MUZEUM ÉVKÖNYVE II.Bp.1961.131-178.

M.D.K.

Diósy Antal festőművész

Feleségével, Nagyajtay Terézzel együtt Siófokon Nagy Judit és Dolezsál László képes riportja keretében készült fényképen.

Nagy Judit és Dolezsál László képes riportja: Nyárkereső a Balaton partján cimmel.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. aug. 19. IV. évf. 34. sz. 31. l.

Diósy Antal festő M.D.K.

Részvétel a kiállitáson

Képzőművészeti kiállitás a Lágymányosról

Magyar Nemzet 196. november 19. 6.l.

DIÓSY Antal festő

Kiállítása a Műcsarnok kamaratermében

Balatoni tájképek

Felsőgéről Nagyajtay Teréz-ről festett szőnyegkép

Akvarell-sorozatok

Dutka Mária: Két kiállítás

Magyar Nemzet 1961. november 4. 4. e.

MDK

Dióssy Antal festő

KMTárs őszi tárl. 1938. Műcs.
nov.
33 l.

MDK

Diósy Antal

Párisi utca, vf.

Amsterdami utca, vf.

Hollandi hajósok, "

Cennini Társ. 3.kiáll. N.Szal. 1926. febr. 3. 1.

MDK

Diósy Antal

Jardin du Luxembourg, vf.

Rue St. André des Aros, "

Pont Neuf, vf.

Cennini Társ. 3.kiáll. N.Szal. 1926. febr.
3. 1.

MDK

Diósy Antal

Petőfi, gobelin

Kis gobelin, szarvas

" " galamok

Cennini Társ. 3.kiáll. N.Szal. 1926. febr. 3. 1.

MDK

Diósy Antal

A Cennini Társ. 3. kiáll. 1926. febr. N.Szal.

M.D.K.

Diósy Antal festőművész

1937-ben megnyerte a párizsi Világkiállitás Grand Prix-jét. A közlemény beszámol Diósy Antal munkásságáról, képeiről, freskóiról.
Felesége Nagyajtai Teréz Kossuth-dijas jelmeztervező.
Diósy Antal két portréjának reprodukciói:
Kálmán Jenő arcképe
Bárdi Ödön " "

/d.i./: Művészpárnál müteremlátogatáson.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1957. dec. 20. I. évf. 32. sz. 26-27. l.

Diósy Antal
festő

M.D.K.

Kodály Zoltán" (repró) a Műcsarnokban van kiállítása

F. J.: Diósy Antal kiállítása
Művészet, 1962. január — 46 l

MDK

Diósy Antal

Akt tanulmány, kr.

" " "

" " "

Cennini Társ. 3.kiáll. N.Szál. 1926. febr.
3. 1.

MDK

Diósy Antal

Tanulmány, kr.

" "

Kettős arckép, kr.
Ex libris, kr.

Cennini Társ. 3.kiáll. N.Szal. 1926. febr.
3. l.

MDK

Dióssy Antal

Kf.j: Kiállitásokról. M.N.Művészet, 1938. 4.sz.

80. o.

MDK

Diósy Antal: Dekorativ festmény. repr.

Magyar Iparmüvészet 1940.45-46.o.
A VII. Milánói Nemzetközi Iparmüvészeti
Kiállitásról

MDK

Diósy Antal

A Cennini Társaság kiállitása.
Uj Nemzedék 1922. XII.31.

MDK

Diósy Antal: Tábori őrs
Figyelő
Csendes völgy
Ebéd kiosztás a harctéren
Tollrajzok
Aktanulmányok

Cennini Társ.I.kiáll.Nemzeti Szalon. 1921.jan.

MDK

Diósy Antal: Tél Bukovinában
Csatatér Solka előtt
Magyar temető Bukovinában
Lövészárkok
Tanulmány
Késő ősszel

Cennini Társ. I.kiáll.Nemzeti Szalon.1921.jan.

MDK

Diósy Antal: Salamon tornya
Fedezékek a viharvölgyben
Nyári délután
Fedezékek az erdőben
Wybudow
Cipornita

Cennini Társ. I.kiáll.Nemzeti Szalon.1921.jan.

MDK

Diósy Antal: A front Solka felé
Téli út ó
Illustráció
Bukovinai tájkép
A Duna Nagymarosnál
Csendes völgy

Cennini Társ. I.kiáll.Nemzeti Szalon.1921.jan.

MDK

Diósy Antal: Kolozsvári ref. collegium udvara
Téli napsütés a harctéren
Völgyben
Etetés
Hüvösvölgy alkonyatkor
Szénagyüjtők

Cennini Társ. I.kiáll.Nemzeti Szalon.1921.jan.

MDK

Diósy Antal: Parkban
Rózsadombi részlet
Borus hangulat
Vihar előtt
Drótfigyelő
Napsütés

mi
Cenni T[illegible]árs. I. kiáll. Nemzeti Szalon, 1921.jan.

MDK

Diósy Antal: Fenyők
Falu
Park
Eső után
Nyári délután
Naplemente

ni

Cenni Társ. I. kiáll. Nemzeti Szalon, 1921.jan.

MDK

Diósy Antal: Kolozsvári ref. collegium

Apotheosis

Margitszigeti részlet

Sziget

Margithid

Pilisszentlászló

Rózsadomb

ni

Cenni Társ. I. kiáll. Nemzeti Szalon, 1921.jan.

MDK

Diósy Antal: Sétatér
Tatárka szines ceruza
Fedezés ásás
Nagy medve
Tisza Szolnoknál
A háboru allegoriája

Cennini Társ. I. kiáll. Nemzeti Szalon, 1921.jan.

MDK

Diósy Antal: Patak
Nyár
Visegrád
Szépvölgy
Gránátos liget
Ősz

Cennini Társ. I. kiáll. Nemzeti Szalon, 1921.jan.

MDK

Diósy Antal, festö

Virágtánc. Tempera.
Kalotaszegi gyerekek. 3o.l.
Liget. 3o.l.
Szieszta. 3o.l.

KMTárs.Téli tárl. 1938.febr.-márc. Gyüjt.kiáll.
Bp.Mücsarnok. Kat. 24. és 3o.l.

MDK

Dióssy Antal, festö

Körut.	Vizfestmény.
D unapart.	"
Népszinház-utca	"

OMRT.-Hüssarnok. IV.Nemzeti Képzőmüv. Kiáll.
Bp.1937.ápr.29.-jun.20. K at. J.l.

Dióssy Antal. mint

Grafirus komoly mundával verepel.

MDK

Ernst Muz. - Arckép kiáll. - M.N. 1952 jul. 2. - 5. l. - Dutra M.

MDK

Dióssy Antal
Baross-tér, vizf.
A Lejtő-ut télen, vizf.

Ripp-Rónai Társ. kiáll. N.Szal. 1948. dec.
7 l.

Diósy Antal festö.

Mübarát.1923.III.22.1.

Déósy Antal festő

Pesti Hirlap. 1926. jan. 31. 2

P. I. A Cemeini Társaság
harmadik kiállítása

Diósy Antal grafikus és festőművész.

8 órai Ujság.
1929. 10. 3., 7.
(: Hír. :)

Diósy Antal festö.

Műbarát.1921.I.20.l.

Diósy Antal festő

Pesti Hírlap. 1921. jún. 16. 3

A Cenacolo-társaság bemutatkozása

MDK

Dióssy Antal

Strandolók, vf.

A Balaton Szabadinál, vf.

Téli Kiállitás. Mücs. 1935. nov.
27.1.

MDK

Dióssy Antal

Strand, vf.

Fürdőzők, vf.

Téli Kiállitás. Műcs. 1935. nov. 26.1.

MDK

Diósy Antal

Dunai táj, vf.

Magy. Művészetért kiáll. r. Műcs. 1940. febr. 9. 1.

Diósy Antal

az alábbi pályaműre,

II. díj.

Kende Béla: A Székesfővárosi aquarell-pályázata a Fővárosi Képtárban. Művészet 1941. 40-41. sz. 70.l.

Bartók, régi, az esztergomi múzeumban

VIII. 60.

Diósy Antal

Szines üvegablak
(Adam és Éva)
Repr.
Éimisk 1913/14

Kit

Diósi Antal

l.

Ipam. ink. ~~[illegible]~~ cók

1912-13.

9. tábla

30. tábla

5

1168. POHÁR, fehér, réteges üveg. Cseh, 1840 k. 15.—

1169. POHÁR, üveg, piros borítással, zeneemblémával. Cseh, 1845 k. 15.—

1170. ÜVEGKÉSZLET, 164 darab fúvott üveg, maratott dísszel, 18 boros-, 18 vörösbor-, 17 (zöld) boros-, 18 sörös-, 18 pezsgős-, 18 vizes-, 8 kis likőr-, 8 nagyobb likőrpohár, 16 kompót-, 18 fagylalttányér, 1 tál, 2 kompóttál, 1 vizeskorsó, 1 boroskorsó, 2 ecet-olajpalack. 500.—

1171. HÁRMAS ILLATSZERES PALACK, zománcos ezüst tartóban. Bécs, 1900 k. 120.—

1172. ILLATSZERPERMETEZŐ, köszörült üveg, ezüst foglalatban. Angol, XIX. század v. 150.-

1173. FÖDELES KORSÓ, köszörült üveg, sárgás részletekkel. Cseh, XIX. század. 180.—

1174. DÍSZKUPA, köszörült üveg, színes díszítéssel, ezüst fedővel. Bécs, 1850. 230.—

1175. TEATARTÓ, üveg, ezüst kupakkal. Német, XIX. század. 80.—

1176. POHÁR, márványos üveg. Cseh, Biedermejer. 100.—

Diósi Antal

Falikép, a Mária Terézia-téri iskola falará festette fenti

Repr.

Kórtimisk

1911/12

Sparm Ysk Ért

1904. XI. 3.

Szabadka.

Sanatorium - [illegible] (785/1904)

Diósy Antal, festö

festette a párizsi világkiállitás magyar pavillonja éttermének dekorativ falfestményeit. /György Dénes a magyar pavillon tervezöje./
Illusztr. 162.l. alsó kép.

Magyar Iparmüvészet. 1937. /9/ Illusztrációk.

A párizsi világkiállitás magyar pavillonjáról.
157-164.l.

IDK

Diósy Antal, festö

Lövölde-tér, vizf.

Az Alkotás Művészháza XXXII.kiállításának katalogusa.
"A Művész Két Arca" 1947. III.9-25.

MDK

Diósy Antal

Norvég táj, vf.

Magy. Művészetért kiáll. r. Mücs. 1940. febr. 9. l.

MDK

Diósy Antal

Esős utca, vf.

Magy.Művészetért kiáll. r. Műcs. 1940.febr.

9. 1.

M.D.K.

Diósy tutal
festő

Méltatás.

Farkas Zoltán: Keresztury Dezső: Balaton
Művészet, 1960. november.

Dióssy Antal, Fästöző MDK

Fürdözök.
Lövölde-tér.
Városliget.

Az Ernst-Múz. kiállításai. CXLVII.- A MUNKÁCSY-CÍM VI. sors. egybekötött repr. kiáll. Bp. 1934. május. Kat. 5. l.

MDK

Diósy Antal, festö.

Ösz.	Vizf.
Parkban.	"
Ösz a ligetben.	"

Bp.Műcs.-OMKT. Nemz.Képzőmüv.kiáll. /Rend. M.Kir. Vall. és Közokt.Min./ 1933 ápr.19.-máj.25. Kép.tn. 14.1.

MDK

Diósy Antal

Park, vf.

Visegrád, vf.

A megáradt Zagyva, vf.

Szépvölgyn vf.

N.Szal. őszi tárl. 1920. szept. 8. l.

K.D.K.

DIÓSY Antal festő

Pesti akvarellje a VIII. Magyar Kép-
zőművészeti kiállításon

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) 92. 52. 9. l.

Dutka Mária: Grafikus művészetünk
fejlődése. - -

MDK

Diósy Antal

A velencei kiáll. megnyitása. Szépművészet, 1942. 183 l.

MDK

Diósy Antal festőm.
4oo pengős 2.dij

Bpestet ábrázoló vizfestmények... Pesti Hirlap,
1941. jun. 9.

MDK

Diósy Antal festőm.

4oo pengős II. dij

Bpestet ábrázoló vizf.-ek ... Magyarország, 1941. jul. 8. 7 l.

MDK

Diósy Antal, festö

aranyérmet nyert.

"39 díjat nyertek a magyar iparművészek Milanoban."
"Nemzeti Ujság" 1940 jun. 20. 13. l.

MDK

Diósy Antal, festö

a kiállitás elüterében egy történelmi és népi tartalmu hatalmas falfestmény D.sikerült müve, Szent István alakjával a középen. /Az esztergomi ásatásoknál felszinre került freskóin látható magyar cimer ábrázolását felhasználja. Háttérben a jáki templom./

Dr.Ujlaki Andor:A magyar müvészet nagy bemutatkozása XXX Milanóban.Milanó.VII. nagy Nemzetközi Iparmüv. kiáll. Nemzeti Ujság 1940 III.24.

Diósy Antal MDK

Annavölgy, vizf.

Műcsarnok 1920-21. Téli kiállitás

Molk.

Diósy Antal festőművész

Akvarell kiállítása a Műcsarnok Kamara-termében. „Dunapart" reprodukció.

(b) Diósy Antal festőművész

Ország-Világ 1961, 43. sz. 18.

MDK

Diósy Antal, festö

/M.Akv. és P[illegible]szt.f.Egy./

Tavaszi napsütés.
Öszi hangulat.
Havas háztetök.
Öszi napsütés,
Az Ostrom-utca télem.
Pihenö leány.

Mücs.-OMKT.Öszi Tárlat.1943.okt.2.-nov.1. Kat. 8.1.

MDK

Diósy Antal, festö

Dob-utca télen. Vizf .
Önarckép. "

Mücs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1954.jan.-febr. Kat. 11.1.

MDK

Diósy Antal

e.a: A parlament uj festményei. Ujság, 1929. dec. 22.

MDK

Diósy Antal, festö

Norvég táj. Vizf.p. Jelz.l.j.
"Diósy Antal 1937 Sátori".

Nemz.Szal.Müv.Egy.- Székfv.Kpt. és Tört.Muz. uj szerzeményei 1937/38. 1939 máj.-jun. Kat.

MDK

Diósy Antal, festö

Freskóvázlat. 3.l. Tempera.

Mücsarnok.-KMTárs. Öszi Tárlat. 1942.okt.-nov. -Képes tárgymutató keretében a Benczur Társ. jub.kiáll.-Vastagh Éva emlékkiáll.-Haranghy Jenö gyüjt.kiáll.

MDK

Diósy Antal, festö

Dunapart.	Tempera. lo.l.
Oslói strand.	" "
Balaton.	" "

Mücsarnok.-KMTárs.Öszi tárlat.-1942.okt.-nov. Képes tárgyu.keretében a Benczur Társ. jub.kiáll. -Vastagh Eva emlékkiáll.-Haranghy Jnuö gyüjt.kiáll.

MDK

Diósy Antal, fwstö

Siófoki strand.	Tempera.	10.1.
Regel a Dunán.	"	"
Téli táj.	"	"
Dunai hajók.	"	"
Ködös fjord.	"	"
Dunai táj.	"	"
Ferenc József-hid.	"	"

Mücsarnok.-KMTárs. Öszi tárlat. 1942.okt.-nov. Képes tárgym.keretében a Benczur Társ. jub.kiáll.-Vastagh Eva emlékkiáll.-Haranghy Jenö gyüjt.kiáll.

MDK

Diósy Antal, festö-graf.

Novemberi esö. Akvarell.
Igáslovak. "

Mücs.-V.M.Képzm.Kiáll. 1954.dec.-1955.jan. Kat.19.l.

MDK

Diósy Antal

70 művész kiállitása az Ernst muzeumban.
Fenti alkotó munkái is szerepelnek.

Esti Hirlap 3ol sz. 1957. dec. 24 2 old.

Diósy Antal MDK

Az ujjáépitett Ernst muzeumot Pogány Ö.Gábor nyitja meg. Fenti művész alkotásai is szerepelnek.

Esti Hirlap 298 sz. 1957. dec. 2o 2 old.

Diósy Antal

Kiáll. Csók I. Gal.-ban

Repr.: Arckép. (Akvarell)

Diósy Antal és Benkhardt Á. kiáll. Szabad Műv. Bp.
(Aradi Nóra) 1956 3.

MOK.

Diósy Antal grafikus

"Egyetem utca télen" /akvarell/

VI. Magyar Képzőművészeti Kiállitás
Műcsarnok, 1955. 28.1

Diósy Antal grafikus

M.D.K.

akvarelljeiről:

Redő F. IV. Magyar Képzőművészeti kiállítás. Művtört. Ért. 1954 1 sz. 170.

MDK

Dióssy Antal

Kikötőrészlet Amsterdamban, vf.

Amsterdam, vf.

Csatorna Amsterdamban, vf.

Uccarészlet " "

[illegible] Nagy.Akvarell és paszt.festők 14.kiáll.M.Szal.1928.okt.

7. 1.

MDK

Diósy Antal festőm.

Tárlatbeszámoló. Magy.Kulturszemle, 1942.
jan. 15. 19-2o l.

MDK

Diósy Antal

Kilátás a Rózsadombról, vf.

Margitszigeti részlet, vf.

Margitszigeti részlet, vf.

N. Szal. Téli Tárl. 1920. dec.

6,7.1.

Diósy-Kiállítás a Fének Klubban.

8 órai Ujság.
1929. IV. 3., 7.
(:Hir.:)

Diósy Antal festő

Magyar Csillag, 1943 xi. 1.

III. évf. 21. sz. 564. o.

Farkas Zoltán: Csoportkiállításokról a Műcsarnokban.

Festészet – XX. sz. (1919–45) – Falkép

Diósy Antal falképe (magyar népviseletben)

Nouvelle Revue de Hongrie

1937. XXX. année, LVI. Tome,
434. l.

Mihalik Sándor: Falfestmények a párisi világkiállításon.

Vízfestmény. Tájkép 2, Diósy

Pesti Hírlap. 1922. dec. 31. 5

K. K. t. a Cenacini Társaság kiállítása

Diósy Antal festő

Szabad Művészet. 1950 IV. 11. 420–429

Rabinovszky Máriusz: A grafika ezeg I.
Magyar képzőművészeti kiállítás

MDK

Diósy Antal festő

Gönczi-Szabó: Az 1956.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliografiája Művért 1957.VI.évf.4.sz. 345.l.

MDK

Diósy Antal

-p-: Téli tárlat a Műcsarnokban. Pest, 1943. nov. 2o.

Diósy Antal
Széchenyi fürdő, akv.

Székesfővárosi Képtár és Történelmi Muz. kiáll.
Nemz. Szal. 1937. jan. 19 1.

Diósy Antal

Strand, vizf.

Tájkép, vizf.

Dunai uszály, temp.

Őszi kiállitás. Nemzeti Szalon, 1939, szept. 6 l.

Lepold Katalógus 195. sz.

ORONÁZÁSI PLUVIALE,

isttel átszőtt fehérselyem moaré (újabb, 1860 rül) szövet gazdag aranyhímzésű sávokkal, eles hímzéssel.
ag. 114·5 cm.
agyar munka 1720 körül.

Gerevich: A koronázási kincsek. Vasárnapi Újság, 1917., 29. l. — G.: A koronázási emlékkiállítás. Vasárnapi Újság, 1917., 126. l. — Csernyánszky 92. l. — Lepold—Lippay 42. l. — Lepold Katalógus 167. sz.

ISERUHA, (294. kép)

isttel átszőtt, későbbi fehérselyem alapon hán függélyes sávban gazdag barokkstílű domrú arany hímzés, indás és stilizált virágok. Alul irat: Georg Szelepcheni curavit, Joan. Simor novavit, 1869.
ag. 105 cm.
agyar munka, 1720 körül.
elepcsényinél későbbi, Esterházy Imre vagy eresztély Ágost prímásé lehetett.
mor prímás új alapszövetre helyeztette, 1869.

Dankó 101—102. l. (Képe XXXXI., táblán.) — Irodalom. Egyházművészeti Lap, I., 1880., 371. l. — Martinov: Le trésor de Gran. Revue de l'Art Chrétien, XV., 1881., 349. l. — Tört. Főcsoport, 2126. szám. — Czobor: Egyházi emlékek a történelmi kiállításon. Bp. 1898., 107. l. — Forster: Magyarország műemlékei. II. kötet, Bp. 1906., 287. l. — Gerevich PA, 200. l. —

Diósy Antal
Köruti forgalom, vizf.

II. Magy. képzőmüv. kiáll. Műcs. 1951. nov.
lo 1.

MDK

Diósy Antal, festëm.

az akvarellben ismét sokszor méltatott, lágy szin harmoniáit láttuk.

Pipics Zoltán: Tóli Tárlat. - Műcsarnok.

Uj Magyarság. 1939. jan. 29.

MDK

Diósy Antal

Képzőművészet 1929. 24. sz. 214.1.

Diósy Antal

MDK

Stockholm

Temető

Pihenés

Mücsarnok 1939 Őszi tárlat

Diósy Antal MDK

Kikötő, vizf.

Györöki strand, vizf.

Dunai hajó, vizf.

Stockholmi rakodópart, vizf.

Mücsarnok 1939 Őszi tárlat

Diósy Antal MDK

Kalotaszegi magyar

Stockholmi kikötő

Kikötőrészlet

Esti hangulat

Mücsarnok 1939 Őszi tárlat

mdk

Diósy Antal

Németh Lala karikatura
Bárdi Ödön festmény
Rózsalegyi Kálmán "

Demeter Imre. a Festek
Budapest 1962, 159, 160, 161. l

MDK

Diósy Antal, festö

Oslói látkép.
Esös utcarészlet.
Berulás.
Bala ton.
Csónakház.
Esti hangulat a fjordban.
Stockholmi hajók.

/Ezen belül a MAFB 24. kiáll.-a/

Mücsarnok.-Öszi tárlat. 1939.okt.8.-nov.19. Kat.11.1.

mdk

Diósy Antal

Szenkár Dezső : arckép festmény
Pelles Sándor " "
Felér Gyula " "
Dinyés Lajos " "

Demeter Imre : A Fészek
Budapest 1962, 162, 163, 164. l.

MDK

Diósy Antal, festö

a benczuristák csoportjából. Figyelemreméltó.

-r-: A Műcsarnok őszi tárlata. Esti Magyarország.
1942 okt.15. 4.l.

MDK

Diósy Antal, festö

Hóolvadás. Vizf.
Esös utca. "

/Mücsarnok?/.-III.Képzömüv.kiáll. 1952.dec.-1953.márc.
Kat.6.1.

M.D.K.

Diósy Antal festőművész

A film és a mozi fejlődésével kapcsolatos plakátművészetre vonatkozóan Bottlik József, Csabai-Ékes, Lajos nevek mellett emliti Diósy Antal nevét is Bauer Jenő cikke, mint azokét, akiknek keze alól müvészi plakátok kerültek ki. Megemlit néhány hires plakátot is, de a tervező müvész nevét nem irja ki mellettük.

Bauer Jenő: A nagyváros kulisszái
Szinház és Mozi. Bp. 1949. junius 8. II. évf. 23. sz. 10-11. l.

MDK

Diósy Antal

Falfestmény

Mihalik S: Falfestmények a párisi világkiáll.-on. Nouvelle Revue de Hongrie, 1937, XXX. szám, LVI. tome, 429-434 l.

MDK

Diósy Antal

Rákóczi-ut a Körutnál, akv.

Dr. Szterényi Gyula, akv.

Diósy Antal festőművész kiáll. 1961 a Műcsarnok Kamaratermében.

MDK

Diósy Antal

Budai Dunapart, akv.

Szoba-sarok TV-vel, akv.

Munkaasztal a müteremben, akv.

Diósy Antal festőművész kiáll. 1961 a Műcsarnok Kamaratermében.

MDK

Diósy Antal

Virágok tálban, akv.

Balaton partján, akv.

Diósy Antal festőművész kiáll. 1961 a Műcsarnok Kamaratermében.

MDK

Diósy Antal

Szobasarok, akv.,repr.

Kámál Éid, akv.

Szoba belső, akv.

Diósy Antal festőművész kiáll. 1961 a Műcsarnok Kamaratermében.

Diósszy Antal
festőművész

Téli Tárlat - Mücsarnokban - képével szerepel.

Kitünő aquarelljei: Lövölde-tér,-Erzsébet-tér,-
Őszi fák alatt.

Pesti Hirlap
1934.I.17.

Diósy Antal

Művével szerepel az Ernst-Múzeumban rendezett Munkácsy-Céh Kiállításán.

B. H. 934. V. 13. Ujság, 934. V. 13.
P. H. 934. V. 13. E. K. 934. V. 15.

Kiássy Antal

szerepelt a drogyarság képzőművészeti kiállításán.

dr. 1933. IV. 5.

Diósy Antal

Olvasó nő" c. műve

szerepelt a műcsarnoki műtárgysorsoláson.

N.U.936.XII.23.

Diósy Antal

Alkotásával szerepelt a fiatal művészek kiállitásán a Műcsarnokban.

M.O.933.IX.10.

Diósszy Antal

hereped a Kegyőmüvéneti Társulat ősi tárlatán a Műcsarnokban

Nemzeti Újság 1938 XI 9

Diósy Antal

Szerepelt az I. művészeti találaton.

M. 1933. IV. 20.

Diósy Antal

Szepelt a lúcsamok őni tárlatán.

Pfl. 1932. X. 29.

Diósy Antal

kezepel a műrarnok téli tárlatán az Akvarell és Pasztell-festők Egyesületének ~~téli tárlatán~~ termében

Magyarság 1938 II. 6.

Diósy Antal

Alkotásával szerepelt a Műcsarnok kiáll.-án.

P.H.933.IX.10.

Diássy Antal

Karapel az akvarell és pasztell kiállításon a Nemzeti Szalonban

Nemzeti Ujság 1938 XI. 20.

Dósy Antal

„Erdőrészlet" és „Nógrádverőce utca" c. akvarelljei szerepel az Akvarell és Pasztellfestők Egyesülete Kiállításán a Nemzeti Szalonban (emlékül)

Est 1938 XI. 20

Diósy Antal

A Magyar Akvarell és Pasztell-festők Egyesülete Tagja

Szerepel a hűszarnok téli

Lárla Fán

Pesti Napló 1938 II. 6

Diássy Antal

grafikákkal nevezel a
Műnarnok tél. Tárlo-Tán

Nemzeti Gyróg 1938 II. 6

Diósy Antal

Szerepel a Mikrozmok tól

Távlatok

Esti Kurír 1938 II. 9

Diósy Antal

"Füredi strand" c. művét

.....

az állami gyüjtemények számára megvásárolták.

M.933.IX.23.

Diósy Antal

Vizfestményei, a "Fiatal Művészek Kiállitásá"-
n a Műcsarnokban.

N.U.933.IX.10.

Diósy Antal

Vízfestménnyel szerepelt a "Fiatal Művészek Kiállitásá"-on a Műcsarnokban.

M.933.IX.10.

Diósy Antal

MDK

Esős utca, 1955 aqu.

Mücsarnok 1955 Képzőművészetünk tíz éve

Diósy Antal MDK

Reggeliző asztal 1951 aqu.

Műcsarnok 1955 Képzőművészetünk tiz éve

M.D.K

Diósy Antal
festő -

„Nap nyugta" t ábrázoló
Balatoni vízfestményet
állatotta ki a tárlaton.

Bodnár Éva: Balatoni Tárlat, 1966.
Művészet, 1967. február - 45 lap

Diósszy Antal

Akvarellje
.....
a Magyar Képzőművészek Egyesülete jub.kiállitásán.

Pesti Hirlap, 934.XII.13.

MDK

Diósy Antal

Behavazott Engels tér, vf.

Emkesarok, vf.

Esős Dob utca, vf.

Felszabadult Bp. művészete. M.Szal. 196o.

Diósy Antal MDK

sportkarikaturái inkább illusztrációszerüek.

Az ujabb sportkarikaturák plakátszerüségre törekszenek.

Fahidy József: Sportkarikatura kiállitás. Müterem 1958 I. évf. 6. sz. 40.o.

MDK

Diósy Antal

Anyám tyukja, akv.

Gyengélkedő, akv.

Akt, akv.

Diósy Antal festőművész kiáll. 1961 a Műcsarnok Kamaratermében.

MDK

Diósy Antal

Karácsony, akv.

Tavasz, akv.

Diósy Antal festőművész kiáll. 1961 a Műcsarnok Kamaratermében.

MDK

Diósy Antal

Tavaszi vásár, akv.

Önarckép, akv.

Diósy Antal festőművész kiáll. 1961. a Mücsarnok Kamaratermében.

MDK

Diósy Antal

Tóparton, akv.

Feleségem gyengélkedik, akv.

Virágok, I., akv.

Diósy Antal festőművész kiáll. 1961 a Műcsarnok Kamaratermében.

MDK

Diósy Antal

Őszirózsák, akv.

Udvardy Tibor, akv.

Az Erzsébet-hid romja, akv.

Diósy Antal festőművész kiáll. 1961 a Műcsarnok Kamaratermében.

MDK

Diósy Antal

Jégpálya, akv.

Dunapart, akv.

Diósy Antal festőművész kiáll. 1961 a Műcsarnok Komaratermében.

MDK

Diósy Antal

Az Operaház müvész bejárója, akv.,repr.

Barcsay Jenő, akv.

Diósy Antal festőművész kiáll. 1961 a Műcsarnok Kamaratermében.

MDK

Diósy Antal

Kemény László, akv.

Tyuk-udvar, akv.

Diósa Antal festőművész kiáll. 1961. A Műcsarnok Kamaratermében.

MDK

Diósy Antal

Zajló Duna partján, akv.

Behavazott Városliget, akv.

Behavazott Körönd, akv.

Diósa Antal festőművész kiáll. 1961. A Műcsarnok Kamaratermében.

MDK

Diósy Antal

Söprik a jégpályát, akv.

Ligeti tó télen, akv.

Bajza utca télen, akv.

Diósa Antal festőművész kiáll. 1961. A Műcsarnok Kamaratermében.

MDK

Diósy Antal

Egyetem-utca, akv.

Mezei virágok, akv.

Diósy Antal festőművész kiáll. 1961 a Műcsarnok Kamaratermében.

MDK

Diósy Antal

Baromfi udvar, akv.

Eső után a Fasorban, akv.

Tamási Áron, akv.

Diósy Antal festőművész kiáll. 1961 a Mücsarnok Kamaratermében.

MDK

Diósy Antal

Zádor István, akv.

Soós Szabó Edit, akv.

Diósy Antal festőművész kiáll. 1961 a Műcsarnok Kamaratermében.

MDK

Diósy Antal

Balatoni strand, akv.

Virág csendélet, akv.

Margitszigeten, akv.

Diósy Antal festőművész kiáll. 1961 a Műcsarnok Kamaratermében.

MDK

Diósy Antal

Eső után, akv.

Taxi-állomás, akv.

Nagymező-utca, akv.

Diósy Antal festőművész kiáll. 1961 a Műcsarnok Kamaratermében.

MDK

Diósy Antal

Muzeum-kert, akv.

Baross téren, akv.

Kofály Zoltán, akv.

Diósy Antal festőművész kiáll. 1961 a Mücsarnok Kamaratermében.

MDK

Diósy Antal

Keresztury Dezső, akv.

Herman Lipót, akv.

Diósy Antal festőművész kiáll. 1961 a Mücsarnok Kamaratermében.

MDK

Diósy Antal

Varga Mátyás, akv.

Viharos Balaton, akv.

Kikötőben, akv.

Diósy Antal festőművész kiáll. 1961 a Műcsarnok Kamaratermében.

MDK

Diósy Antal

Este a kikötőben, akv.

Illyés Gyula, akv.

Diósy Antal festőművész kiáll. 1961 a Műcsarnok Kamaratermében.

MDK

Diósy Antal

Karinthy Ferenc, akv.

Molnár C. Pál, akv.

Biai Föglein István, akv.

Diósy Antal XX festőművész kiáll. 1961 a Műcsarnok Kamaratermében.

MDK

Diósy Antal

S. R.-né, akv.

Őszi napsütés, akv.

Városliget ősszel, akv.

Diósy Antal festőművész kiáll. 1961 a Mücsarnok Kamaratermében.

MDK

Diósy Antal

Játszótér a Ligetben, akv.

Rökk Szilárd-utca, akv.

Diósy Antal festőművész kiáll. 1961 a Mücsarnok Kamaratermében.

MDK

Diósy Antal

Budai piac, akv.

Csónak kikötő, akv.

Vitorlás kikötő, akv.

Diósy Antal festőművész kiáll. 1961 a Műcsarnok Kamaratermében.

MDK

Diósy Antal

Mosdó sarka, akv.

Hajógyár Ujpesten, akv.

Diósy Antal festőművész kiáll. 1961 a Műcsarnok Kamaratermében.

MDK

Diósy Antal

Országház ködben, akv,

Ujpesti rakpart, akv.

Rákóczi-ut, akv.

Diósy Antal festőművész kiáll. 1961 a Műcsarnok Kamaratermében.

Diósy Antal MDK

Füredi öböl

Hajó a dokkban

Stockholmi rakpart

Ködös fjord

Műcsarnok 1939 Őszi tárlat

Diósy Antal MDK

Kalotaszegi gyerekek

Oslói fjordban

Balaton

Dunai táj

Mücsarnok 1939 Őszi tárlat

Diósy Antal MDK

Ősz

Esős utca

Siófoki kikötő

Oslói öböl

Mücsarnok 1939 Őszi tárlat

Diósy Antal

MDK

Rakpart

Villamos megálló

Lovak

Stockholmi Városháza

Műcsarnok 1939 Őszi tárlat

Diósy Antal

MDK

Reggel a Dunán

Oslói rakpart

Stockholmi alkonyat

Stockholmi utca

Mücsarnok 1939 Őszi tárlat

Diósy Antal MDK

Stockholmi részlet

Oslói kikötőrészlet

Stockholmi kikötőrészlet

Tengeri fürdő

Mücsarnok 1939 Őszi tárlat

Diósy Antal MDK

Kalotaszegiek

Dunapart

Strand Oslóban

Hajó a kikötőben

Műcsarnok 1939 Őszi tárlat

Diósy Antal

MDK

Esős hangulat

Stockholmi utcarészlet

Norvég tengerszem

Hardanger fjord

Műcsarnok 1939 Őszi tárlat

Diósy Antal

MDK

Strand

Fjord

Játszótér

Körut

Műcsarnok 1939 Őszi tárlat

Diósy Antal MDK

Alvó nő

Kikötőben

Viharos Balaton

Lecke

Mücsarnok 1939 Őszi tárlat

Diósy Antal

jelmezterveket, művész portrékat mutatott be a győri Műcsarnokban 1968. januárjában. /: Faller László összeállítása :/

„Művészet" folyóirat, Budapest, 1968. március 3. sz. 48 l.

Diósy Antal

Az Ernst Lukrumban

Liállítása van

Magyar Nemzet 1970 IX. 6 Gold.

Diósy Antal

Jubileumi kiállítását megkoszorúzbitották az Eszt Múzeumban

Magyar Nemzet 1970 VIII. 30 4 kol.

Diósy Antal

Néhány arcképe közül kiemelhetjük a mester onyjáét, Kodály Zoltán, Rózsahegyi Kálmán, Kisfaludi Stróbl-Zsigmond és Pátzay Pálét.

Varannai Aurél: Exhibition of Antal Diósy works. Daily News, Bp. 1970. IX.10

6 l.

Diósy Antal

A cikkben szereplő fekete-fehér reprodukció: „Az utca csőben."

Varannai Aurél. Exhibitions of Antal Diósy works. Daily News, Budapest, 1970. szept. 10.

61.

Diósy Antal

ezidőszerint 75 éves, kinek retrospektív tárlatán 1918-től származó képeit is szérepelnek, így például „Lövészárkok" „Bukovina." Portréi általában ritkák.

Varannai Aurél: Exhibition of Antal Diósy works. Daily News, Bp. 1970. IX. 10 6 l.

Diósy Antal

A bpesti Ernst Muzeumban mutatták be a mester akvarelljeit; a francia impresszionista hatásról tanuskodnak müvei, képei Monet és Degas-éra emlékeztetnek.

Varannai Aurél: Exhibition of Antal Diósy works. Daily News, Bp. 1970. IX.10 6l.

Diósy Antal festő

Az Ernst Múzeumban

Kiállítása nyílt

Magyar Nemzet 1970 IX. 13 Gold.

Diósy Antal

művészetének méltó folytatójaként tekintik Szalóky Sándort.

Pogány Ö. Gábor: Szalóky Sándor pécsi kiállítása. „Művészet" folyóirat, Bpest, 1968. febr. 2. p.

39 l.

Diósy Antal,festő

1967-ben a Pécsi Modern Magyar Képtár megszerezte dr. Tompa Kálmán nemzeti érdekü gyüjteményét.A 19.-20.sz. magy.képzőművészetének keresztmetszete.388 mü,180 müvés Diósy nédy müvel szerepel. 227.old

Romváry Ferenc: A Modern Magyar Képtár története Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve,1967,Pécs.1968

Thössy Antal

Kiállítása nyílik (Ernst Múzeum)

Múzeumok – Kiállítások

Magyar Hírlap, Tp. – 1970. sept. 12.

MDK

Diósy Antal

Freskó-vázlat, temp.

" " "

M.egyházmüv. kiáll. N.Szal. 1941.II.

MDK

Diósy Antal

Tél, vf.

7.nemzeti képzőm. kiáll. 1944. jun. Műcs.

MDK

Diósy Antal

Tavasz, vf.

7.nemzeti képzőm. kiáll. 1944. jun. Mücs.

MDK

Diósy Antal

Ősz, vf.

7.nemzeti képzőm. kiáll. 1944.jun. Mücs.

Diósy Antal MDK

Dunapart

Blaha Lujza-tér

Ferenc József-rakpart

Mücsarnok 1941 Téli kiállitás

Dióssy Antal MDK

Karácsony, akv.

Bódé a fasorban, akv.

7o művész kiáll. Ernst Mus. 1957. dec.

Dióssy Antal MDK

Virágcsendélet, akv.

Napnyugta a Balatonon, akv.

Tél a Városligetben, akv.

7o művész kiáll. Ernst Muz. 1957. dec.

Diósy Antal MDK

Dunai usztály, tempera

Oslói kikötő, tempera

Stockholm, tempera

Mücsarnok 194o A magyar müvészetért c.kiáll.

Diósy Antal
festő"

A Műcsarnok Őszi Tárlatán, a Benczur-Társaság jubileumi kiállítása keretében állít ki.

§ d.u. 1942. X. 12

A magyar királyi postatakarékpénztár

árverési csarnoka.

IX. Lónyai utca 30.

Katalógus: 50 fill.

27. könyvaukció.

1942. X. 29.- 31.

1942. XI. 3.- 9.

Diósy Antal festő

Szöveg emliti, hogy a „Fehér Holló" baráti társaság ünnepelte a 70 éves mürészt.

Mürészt nem emlitik.

Néptrava, 1966. aug. 14.

Diósy Antal

A Műcsarnok 1942-ben rendezett téli tárlatán szerepelt.

Új Magyarság 1942. XII. 8.

Dóssy Andor

A Nemzeti Szalonban a magyar aquarell és pasztellfestők egyesülete kiállitásán szerepel munkáival

U.M.1942.XII.25.

Diósy Antal Jedő

Szöregben emlékettmű:

„Napnyugta"

Bodnár Éva:

„A Balaton a Négrő-
mű rédetben"

Szeleukor, 1966-8

MDK

Diósy Antal

Kisfaludi Strobl Zsigmond, akv.

Szenkár Dezső, akv.

Emke sarok, akv.

Diósy Antal festőművész kiáll. 1961 a Műcsarnok Kamaratermében.

MDK

Diósy Antal

Ernszter Dezső, akv.

Raksányi Gellért, Csehov: "Medve" szerepében, akv.

Diósy Antal festőművész kiáll. 1961 a Műcsarnok Kamaratermében.

MDK

Diósy Antal

Esős Dob-utca, akv.

Belgrád-rakpart, akv.

Lövölde-tér, akv.

Diósy Antal KX festőművész kiáll. 1961 a Műcsarnok Kamaratermében.

MDK

Diósy Antal

Katona Lajos, akv.

Vidovszky Béla, akv.

Diósy Antal festőművész kiáll. 1961 a Műcsarnok Kamaratermében.

Diósy Antal

Parkban a akvarelje a „Kisalföld Kupa" egyik disztelezdíja (eml)

N. N.: Kisalföld Kupa

Kisalföld (Győr) 1969 VI. 22

Diósy Antal

1923-ban 200 karikatúrát adott ki egy „Ecce Homo" című albumban. 1942-ben a Képzőművészeti Főiskola tanára.

Fekete Márton: Prominent Hungarians

Home and Abroad, München, 1966.

334 l 70 f.

Diósy Antal

Szómos templom freskót festett. New York, Milano és Páris-i magyar pavillonokat dekorálta. (Nemzetközi Vásár.) Akvarelleket és portrékat festett.

Fekete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966.

3341. Fot

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Diósy Antal

Akvarelekkel szerepel az alábbi
táblaton

N.N.: Képző és iparművészeti
bemutató Salgótarjánban

Nógrád 1969 VII. 12

Diósy Antal

Akvarelekkel szerepel az alábbi táslatban

N.N.: Képző és iparművészeti bemutató Salgótarjánban

Nógrád 1969 VII. 12

A leghálátlanabb s egyben a legnehezebb feladat jutott az ablaksorral áttört s egymással alig összefüggő

kis falterületen nagy tömeget felvonultató Diósy Antalnak, aki a Mátyást királlyá választató Szilágyi Mihályt ábrázolja serege élén. A quattrocento zsoldosvezéreire emlékeztet a bravúros rövidülésben rajzolt fehér lován, frontálisan ábrázolt Szilágyi Mihály jellegzetes alakja. A kora XV. századi olasz festészet friss és nyers szellemére, leginkább Andrea del Castagnóra emlékeztet az éles kontúrú, erősen plasztikus, élettel telített s a teret éreztető előadás. A téma megkívánta a kis téren nagy tömeg felvonultatását. A művész igazi monumentális festőhöz méltóan úgy oldotta meg a nehéz feladatot, hogy a fal síkjába frontálisan beállított, egyformán méretezett, aránylag kevés alakkal, a dárdák végtelen ritmusával szuggerálja egy egész hadsereg jelenlétét.

*

a lendületes, vízirányos kompozíció függőleges egyensúlya,

az Építési Végrehajtó Bizottság, amikor az épület számára mindenáron Munkácsy-festményt kívánt. Amikor azonban ez a gondolat felmerült, a festészeti díszre alkalmas falmezők már mind ki voltak osztva s így Munkácsynak csak ez a túlságosan elnyujtott méretű falmező jutott. A kép nem is került soha az ülésterembe.

Munkácsy nagy becsvággyal fogott hozzá, hogy a Honfoglalást, hazája történetének e nagyszerű jelenetét megörökítse. Mindjárt Pestre utazott, hogy a honfoglalás koráról hiteles adatokat szerezzen. Az Építést Végrehajtó Bizottság elnöksége átírt az Akadémiához, hogy a művésztől feltett kérdésekre tudományosan megalapozott válaszokat kapjon. Az Akadémia II. osztályának ülése foglalkozott vele és Pauler Gyula véleménye alapján az alábbi választ küldte gróf Tisza Lajosnak:

»Válasz az »Árpád honfoglalása« tárgyában a M. T. Akadémiához intézett kérdésekre.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Diósy Antal

MAGYAR NEMZET

Budapest

AUG 19

A Diósy Antal festőművész értékes életművét reprezentáló kiállítás, amely szombaton nyílt meg az Ernst Múzeumban, augusztus 20-án is megtekinthető. Az Ernst Múzeum 21-én, pénteken tart szünnapot.

keznek a szovjet külkereske-
lmi minisztérium képviselői,
ik a tervegyeztetések reali-

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

AUG 15

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Kiállítások

DIÓSY ANTAL festőművész kiállítása az Ernst Múzeumban. Megnyitó: augusztus 15-én.
ASSZONYI TAMÁS szobrászművész kiállítása a Derkovits Teremben. Megnyitó: augusztus 21-én. (A Tévé Galériája-adás: augusztus 27-én)

1970. AUGUSZTUS 15.

Diósy Antal

rüljük az izgalmakat, es nem

Mély megrendüléssel tudatjuk, hogy

Diósy Antal

Munkácsy-díjas festőművész, a Munkaérdemrend Arany fokozatának kétszeres kitüntetettje

1977. augusztus hó 22-én, életének 83. évében elhunyt.

Temetése 1977. szeptember hó 2-án, pénteken 13 órakor lesz a **Farkasréti temetőben.**

EMLÉKÉT TISZTELETTEL MEGŐRIZZÜK!

Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége

Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja

A gyászoló család.

DIÓSY ANTAL

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1416 MAJ 28

MAGYAR HÍRLAP

Diósy Antal, Munkácsy-díjas festőművész

KÉT MUNKÁCSY-DÍJAS FESTŐMŰVÉSZ tárlatát nyitották meg tegnap. Diósy Antal több mint 70 alkotását láthatja a közönség Miskolcon, a Képcsarnok Vállalat Szőnyi István kamarakiállítási termében, Mácsai István 30 legújabb alkotását pedig a debreceni Medgyessy-teremben mutatják be.

— A vasút fejlesztésére az idei

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 MAI 27

NÓGRÁD

Diósy Antal.
Munkácsy-díjas festőművész

/1021

Diósy Antal kiállítása

Idős mester, a 81 éves Diósy Antal, Munkácsy-díjas festőművész tárlatát rendezik meg május 27-e és június 10-e között Miskolcon, a Szőnyi István-teremben. Az idős művész bejárta Európa majd minden országát, műveivel hazai és külföldi kiállításokon több évtizede rendszeresen szerepel. Nyolcvanadik születésnapja alkalmából 1975-ben a budapesti Csók István Galériában állította ki műveit, s másodízben kapta meg eredményes munkássága elismeréseként a Munka Érdemrend arany fokozatát. Május 27-én nyíló tárlatát Bereczky Lóránd művészettörténész nyitja meg.

nokban

Horváth Pál acélöntő továbbra is ebben a csarnokban dolgozik. Süllyesztékes kovácsoló gyáregységet alakítanak ki korszerű, kis anyagveszteségű melegmegmunkáló üzemet.

— Várom, hogy megindulhon a termelés. Nehéz lesz átállni, tudom előre. De két lehetőségem volt. Vagy ezt csinálom, vagy vasöntő leszek. A vasöntést már „kóstoltam", nem tetszett. Meg aztán így itt maradok a régi csarnokban, és ez nekem sokat számit. A korábbi munkatársaim egy része is velem dolgozik, akikkel

Dióssi Antal festőművész

1976. V. 30. Petőfi 11, 28 VGné

Láttuk, hallottuk

- Miskolcon, a Szőnyi István teremben Dióssi Antal festőművész mutatja be ujabb munkáit.

DIÓSY ANTAL festő, Munkácsy-díjas
Budapest, 1895 – 1977. aug. 22.
jun. 18

1910-15-ben Kőrösfői Kriesch Aladár növendéke, majd tanársegédje az Iparművészeti Iskolában. Tanulmányuton Olasz- és Franciaországban, Hollandiában és a skandináv államokban járt. Több kisebb bemutató után 1955-ben a Csók Galériában, 1961-ben a Műcsarnokban, 1970-ben az Ernst Muzeumban mutatta be gyüjteményes anyagát. Legutóbb 1974-ben Debrecenben, a Medgyessy Teremben állitott ki. Számos nemzetközi kiállitás résztvevője és dijnyertese; 1937-ben a párizsi világkiállitáson Grand Prix-t kapott. Munkássága elismeréseként 1971-ben Munkácsy-dijjal tüntették ki. - Munkásságának döntő részét akvarelljei képezik, fejlett mesterségbeli tudása révén a műfaj egyik legkiválóbb képviselője. A közvetlen látottakat leheletfinoman felrakott, hamvas szinekkel érzékelteti. Témavilága sokrétü: a zajló Duna-partot, az esős Mátrát, a balatoni napnyugtát éppoly szeretett közvetlenséggel tárja elénk, mint a hétköznapok derüs eseményeit, csendes hangulatait. Különös gyengédségről vallanak a művészvilág nagyjairól készitett hiteles, bensőséges portréi. Gobelintervezéssel, freskófestéssel is foglalkozott.

Művés életrajzok 1975

Az Ufa megfilmesiti a Kék rókát

Virgil *Hubrick*, az Ufa igazgatója és *Duday* Brunó, az Ufa produkcióvezetője kiséretében Budapestre érkezett Leander *Zarah*, a világhirü filmcsillag és Viktor *Tourjansky*, a kiváló rendező. Rövidesen megkezdik a *Herczeg* Ferenc *Kék róka* c. müvéből készült nagy Ufa-film felvételeit Budapesten.

* **Sonja Henie legujabb filmjében,** *A táncoló angyal*-ban Don Ameche játssza a jégkirálynő szerelmesét, de van a filmben még egy szerelmespár, Cesar Romero és az ebben a filmben debutáló uj énekessztár, Ethel Merman. Ennek a szerelmi kvartettnek érdekes szerep jutott a film fináléjában. A happy end-et jelentő esküvő után a két szerelmespár nászut helyett — korcsolyázni megy. Ehhez az egy jelenethez kellett megtanulni Sonja partnereinek ugy korcsolyázni, hogy a teljes jégbalettkar asszisztálása mellett ők is részt vehessenek a táncban. A betanitást maga Sonja Henie végezte el, mégpedig kitünően.

* **Hová tünt a „Finom uriház"?** A szezon kétségtelenül legnagyobb sikere, a *Finom uriház* egyszerre eltünt Budapest szinéről. Korábbi szerződés szerint egy vidéki nagyváros játssza e héten, s ezért csak csütörtöktől játszhatja Buda és Pest két népszerü utánjátszó szinháza, a *Simplon* és az *Elit*.

ZENE

Ime Toscanini...

A müvészekről, elsősorban a muzsikusokról azt tartja a közvélemény, hogy felette állanak a kicsinyes napi politikának, agyukat, szivüket csak az alkotás és előadás vágya heviti. A közönséges halandók által soha el nem érhető magasságokban, a szféráknak abban a rétegében járnak, ahová az emberi torzsalkodás, fenekedés már nem jut el. Müvész hazája a nagy világ, hangszerével bárhová megy, mindenütt szivesen fogadják. Egyetlen hitvallása, eszménye a tiszta zene s ha egy ugyanigy érző társra akad, nem érzi annak vallását, faját, nem törődik annak honosságával, hanem testvérének tekinti, mert a müvészet mindent átformáló ereje forrasztja őket össze.

Ezt hallottuk uton-utfélen. Erről irtak regényt, énekeltek, verseltek a baloldali berkekben és ime mindennek pontosan az ellenkezőjét bizonyitotta be *Toscanini* — a szülőföldjéről már évekkel ezelőtt csufosan eltávolitott — s fajtája által legnagyobbnak kikiáltott zsidó karmester.

Toscanini, mint köztudomásu, már régebben a newyorki N. B. C. rádiózenekar karnagya és mint ilyen erős propagálója a héber zeneszerzőknek. Az „isteni" mester azonban a közelmultban olyan dolgot cselekedett, amivel még saját tömjénezőinek ellenszenvét is sikerült kihivnia maga ellen. Az történt ugyanis, hogy zenekarában két hegedüs helye megürült és mivel ez az együttes a világ egyik legjobban fizetett társasága, gondolható: mennyi jelentkező akadt a két helyre. Amerikában szép számmal akadnak zsidók, de Toscanini mesternek ez nem elég. Ő *ab Palesztina* szállitott magának két fajtiszta héber hegedüst, azzal a hendikeppel, hogy — árják és 20%-osok állitása szerint — mind a kettő csapnivalóan rettenetes rossz muzsikus. Amerikai kollégáik tudásánál jóval lejjebb állanak, de van egy nagy előnyük *azokkal* szemben. Toscanini nyugodt afelől, hogy *nem árják*. Ez pedig nagy szó a mai nacionalista világban...

MŰVÉSZET

* **Grand Prix a párisi világkiállitáson.** Jelentettük, hogy Magyarország a hatodik helyre került a nemzetek versenyében a párisi világ kiállitáson. Ujabb Grand Prix-t *Diósy* Antal festőművész kapott a magyar pavillon vendéglője falfestményeinek elkészitéséért.

Árverési hirdetmény. A budapesti kir. törvényszék mint csődbiróság 34.519/937/70—73. számu végzései alapján 1938. évi szept. hó 19-ik napján déli 1 órakor a bpesti közp. kir. jbiróság (V., Markó-u. 25. sz.) fszt 39. ajtósz. helyiségében nyilvános birói árverésen eladatik a bpesti kir. törvényszék előtt folytatott 8. P. 35.302/1937. és 35.803/1937. sz. perek és a bpesti I.—III. ker. kir. jbiróság előtti Pk. I. 53.798/1938. és 53.326/1938. sz. végrehajtások szerinti, a vb. Filmszállitási kft. budapesti cég csődtömegét megillető 2 rendbeli egyenként 5000 aranypengő tőkékből és járulékaikból álló követelés egy tételben.

Az elárverezendő követelések együttes kikiáltási ára 12.000 pengő és 4000 pengőnél alacsonyabb áron el nem adatnak. Vevő az árverési vételáron felül tartozik megfizetni az árverés kitüzésével, hirlapi közzétételével és foganatositásával felmerülő költségeket és dijakat s az átruházási illetékeket. Árverelni szándékozók tartoznak 1000 azaz Egyezer pengőt Joó Károly járásbirósági végrehajtó birói kiküldött kezéhez bánatpénzül letenni, a legmagasabb igéretet tevő árverelő bánatpénzét az árverési vételár és az előző bekezdés szerinti költségek összegére nyomban kiegészitni. Ha ennek eleget nem tesz, veszélyére és terhére azonnal ujabb árverés tartatik, ebben ő részt nem vehet és ha az ujabb árverési vételár az előzőnél alacsonyabb marad, a hiányt bánatpénzéből le kell vonni, ha bánatpénze a hiányt nem fedezi, a különbözetért felelős, a netáni magasabb vételár többletére azonban igényt nem tarthat.

A követelések behajthatóságáért senki nem szavatol.

SPORT

Elmarad a vasárnapi válogatott magyar—cseh futballmérkőzés

A magyar csapatot szombaton délután visszarendelték Budapestre

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

A szeptember 18-án, vasárnap Prágában megtartandó cseh—magyar válogatott labdarugómérkőzés *elmarad*. Az utolsó 48 órában ugyanis cseh oldalról a határ katonai megszállásával Magyarországgal szemben indokolatlanul olyan intézkedések tétettek, hogy a megváltozott helyzetre való tekintettel *a labdarugómérkőzés megtartása nem látszott időszerünek*. Ennek következtében hivatalos helyről intézkedtek az iránt, hogy a magyar csapat Prágából visszatérjen.

A magyar labdarugócsapatot a prágai mérkőzés elmaradásáról szóló értesités, amelyet a prágai magyar követség táviratozott meg, Böhmisch-Trübau állomásán érte szombaton délután 2 órakor, mire *a csapat elhagyta a vonatot és a legközelebbi menetrendszerü vonattal visszaindult Budapestre.*

Igy történt...

A közvélemény tiltakozását semmibe véve Prágába küldte válogatottjainkat az MLSz, de felsőbb intézkedésre a csapat Prága előtt megszakitotta utját s még szombat este visszaérkezett Budapestre. *Elsőnek adtunk hirt* azokról a zavaró körülményekről, amelyek megelőzték a magyar válogatott prágai szereplését. A napirenden lévő belső zavargások miatt a cseh kormány csütörtökön rendeletet adott ki, amely szerint Csehország területén minden gyülekezés tilos. Pénteken délig az volt a helyzet, hogy a pozsonyi és a prágai nemzetközi labdarugó találkozó elmarad, pénteken délután azonban hivatalos értesités jött Prágából az MLSz részére, hogy a cseh kormány *a pozsonyi* mérkőzés megtartására *nem adott* engedélyt, *a prágait azonban engedélyezte.*

Az MLSz vezetőségének az lett volna a kötelessége, hogy részint a pozsonyi lemondás miatt, részint pedig különböző zavaró momentumok miatt a prágai mérkőzést is fujja le. Szombati számunkban igyekeztünk megvilágitani ennek a felfogásnak a helyességét. *Az MLSz* azonban — bár jól tudjuk, hogy a magyar sportközvélemény legnagyobb része tiltakozott a prágai meccs ellen — *figyelembe sem vette az etikailag és logikailag is kellőképpen indokolt figyelmeztetés s menteni a veszettfejsze nyelét, azaz a jövedelem egyik részét, mégis elküldte a magyar válogatott csapatot Prágába.*

Most már késő arra gondolni, hogy mekkora erkölcsi előny hárult volna a labdarugó szövetség uraira, ha idejében lefujták volna a prágai meccset és nem várják meg, amig magasabb helyről nem jön határozott parancs, hogy a Prága felé tartó csapat forduljon vissza Budapestre. Ez a meggondolatlan és eléggé el nem itélhető *illdomtalan viselkedés, amit a labdarugó szövetség* a XIX-ik cseh—magyar futballtalálkozóval kapcsolatban *elkövetett*, nem maradhat következmények nélkül. Ezért, a cseh—magyar sportbékét éppen a legkritikusabb időben demonstráló mérkőzésért *joggal vonhatja felelősségre a szövetséget sportközvéleményünk*, nem is szólva azokról az illetékes magasabb fórumokról, akik hivatva vannak fölülbirálni a szövetség cézári hajlamu urainak „furcsa" vonalvezetését.

Megérkezett a prágai gyors...

Harmincötperces késéssel tizenkét óra előtt néhány perccel futott be a prágai gyors a nyugati pályaudvarra. Alig egy-két ember lézengett a Pullmann-kocsikban, csak elől volt népes a vagon, ebben jöttek vissza futballistáink. Harminc-negyven főnyi csoport — akik megtudták idejében, hogy a válogatott csapat mikor érkezik vissza — várakozott a perronon. Elsőnek a játékosok ugráltak ki a kocsikból. *Sárosi* György volt az első, akit szólásra lehet birni:

— Böhmisch-Trübauban várt bennünket a prágai követség távirata, ahova két óra negyven perckor érkeztünk meg. A táviratot *Usetty* elnöknek volt cimezve s csak annyi állt benne, hogy *a csapat azonnal forduljon vissza Budapestre.* Pillanatok alatt kiszálltunk a Prága felé tartó gyorsvonatból s tizenegy perccel később már fel is szálltunk az ellenvonatra, amelyikkel most érkeztünk haza. Megvallom őszintén: furcsa érzés volt Prágába utazni futballozni, most, amikor a lapok tudósitásaiból pontosan tudtuk, hogy Csehországban minden a feje tetején áll. A fiuk is kedvetlenek voltak s valahogy ugy éreztük — talán tudat alatt —, hogy elmarad a prágai meccs. *Jobb is, hogy igy történt*, mert bár nagyon szeretem a futballsportot, *furcsa érzés lett volna vasárnap délután békés csatát vivni a cseh válogatottal.*

Lázár, a válogatott kitünő halfjátékosa csak ennyit mondott:

— Ezt az utazást megspórolhattuk volna.

Prágai értesités szerint a csehek, valamint a Prágában tartózkodó magyarok nagy csoportja várta a magyar válogatott érkezését. Mikor a budapesti gyors befutott s a magyar fiuk nem érkeztek meg: nem tudták mire vélni, azt gondolták, hogy talán egy későbbi vonattal érkezik meg a magyar csapat. Az egyik utas világositotta fel a cseh szövetség kiküldöttjét, hogy a magyar futballisták Prága előtt néhány kilométerrel leszálltak a vonatról s visszautaztak Budapestre. A cseh sportszövetség vezetőemberei akcióba léptek, hogy a magyar követségen keresztül próbálják kieszközölni a váratlanul jött letiltás visszavonását s érintkezésbe léptek a cseh külügyminisztériummal. A külügyminisztérium távbeszélőn járt közbe itt Budapesten, de eredménytelenül, mert az MLSz itthon maradt vezetői kijelentették, hogy a csapat nem az ő utasitásukra fordult vissza s igy a visszavonás érdekében semmit sem tehetnek.

A késő éjszaka megjelent prágai lapok felháborodással tárgyalják az „érthetetlen" eseményt és egyértelmüen megállapitják, hogy erre a cseh szövetség nem adott okot, mert a magyar csapatokat s különösen a magyar válogatottat mindig „a legnagyobb szeretettel" várták és fogadták Prágában.

Igy végződött a XIX-ik cseh—magyar találkozó, de hogyha az MLSz urai nem a zsebükre, hanem az eszükre hallgattak volna, szebben is lefolyhattak volna az események. Most lássák a bizonyára sulyos következményeket...

O. F.

Vasárnapi sportmüsor

Labdarugás. NB-mérkőzés: Kispest—SSE, Kispest, fél 4 óra. Biró: *Szécsi.*

NBB-mérkőzések: Cs. MOVE—Mezőtur, Csepel, 4 óra. — FTC—Váci SE, Üllői-ut, 4 óra. — Diósgyőr—Debreceni vasutas, Diósgyőr, 4 óra. — Salgótarjáni BTC—Szentlőrinc, Salgótarján, 4 óra. — MÁVAG—Pereces, Kőbányai-ut, 4 óra. — Váci Reménység—Törekvés, Vác, 4 óra. — Szegedi AK—WMFC, Szeged, 4 óra. — Pécsi DV—Vasas, Pécs, 4 óra. — Postás—Beszkárt, Lóversenytér, 4 óra — Haladás—ETO, Szombathely, 4 óra. — Tatabánya—UTE, Tatabánya, 4 óra. — Lampart—Tokod, Erzsébet-utca, 4 óra. — Rákoskeresztur—Pénzügy, Rákoskeresztur, 4 óra. — Alba Regia—Sopron, Székesfehérvár, 4 óra.

Atlétika: A BBTE I. osztályu versenye a BBTE-pályán délután 3 órai kezdettel. Első válogató mérkőzés a magyar—olasz nemzetközi viadalra.

Ökölvivás: MAC—Lapterjesztők, MÁVAG—Törekvés, délután 6 órai kezdettel a MÁV-kolónia, Golgota-uti sportcsarnokában. II. osztályu csapatbajnoki elődöntők.

Kerékpár: Az UTE pályaversenye, Millenáris-pálya délután 4 óra. — Magyarország 100 km.-es országuti bajnokságának döntő futama a bécsi országuton, indulás reggel 7 órakor.

Motorsport: Motorcsónak rekordnap a soroksári Duna-ágban délelőtt 9 órai kezdettel.

() **Profivá nyilvánitják Szabadost és Kelent.** A Magyar Országos Asztali Tennisz Szövetség a napokban ülést tart, amelyen *Szabadost* és *Kelent*, a két világjáró ping-pongozót profivá fogja nyilvánitani. A régóta esedékes megtorló lépésre az inditotta a szövetséget, hogy a két versenyző mit sem törődve az amatőrszabályokkal, egy-egy mérkőzésükért hatalmas összegeket vágtak zsebre s a szövetség határozott tilalma ellenére meghosszabbitották ázsiai és ausztráliai turájukat.

() **Nyolc bécsi játékos szerepel a német válogatottban Románia ellen.** Szeptember 25-én Németország futballválogatottjai Bukarestben vendégszerepelnek a román válogatott ellen. A német labdarugószövetség már előre összeállitotta a válogatottat s ebben nyolc bécsi játékos szerepel.

() **Stockholmba mennek birkózóink szeptember végén.** Szeptember 29-től október 1-ig szabadstilusu nemzetközi viadalt rendez a svéd szövetség, amelyen a magyar válogatott *Zombory, Tóth, Ferencz, Sóváry, Riheczky, Tarányi, Bóbis* összeállitásban résztvesz. A csapat szeptember 26-án utazik el Budapestről.

() **Változások a KMAC versenynaptárában.** A KMAC szeptember 25-i országuti és terepversenye október 2-án kerül megrendezésre. A HEAC szeptember 4-i pusztaszeri *Árpád*-ünnepel kapcsolatos futárversenye és emlékjelvénytúrája, valamint a Beszkárt szeptemberi 11-i megbizhatósági futárversenye elmarad.

() **Elhalasztották a KMAC terepversenyét.** A Királyi Magyar Automobil Club szeptember 25-re kitüzött automobil és motorkerékpár megbizhatósági és terepversenyét, tekintettel arra, hogy a budapesi cserkészek aznap, ugyanazon a helyen rendezik meg hadijátékaikat, október 2-ára halasztotta el.

() **Az „Öreglluk" nyolcevezős versenyét október 2-án rendezi meg a Nemzeti Hajósegylet.** A MAC, a Neptun, a Pannonia és a Tiszti Kaszinó evezősszakosztálya kapott meghivást az érdekesnek igérkező versenyre, amelyen a kiirás szerint egy-egy nyolcas tagjainak életkora — leszámitva a kormányost — négyszáz évet tesz ki.

LÓSPORT

() **Cabala feltartva nyerte a Széchenyi-dijat.** A Magyar Lovaregylet szombaton a 2800 méteres *Széchenyi-dijat* bonyolitotta le. A versenynek az érdekességét *Cabala* és *Bernadotte* találkozása adta meg. A Millenniumi dij óta, amelyben *Babala* vereséget szenvedett, nem találkoztak és igy revánsjellegü futásban volt része a közönségnek. A versenyt a nagy formában lévő *Cabala* igen könnyen nyerte meg, annak ellenére, hogy *Bernadottenak* 6½ kilót adott le. *Bernadotte* jelenleg nem volt abban a formában, hogy *Cabalára* nézve egy pillanatig is veszélyes lett volna. De nemcsak *Cabala*, hanem még *Csáklyás*, sőt az igen jói futó *Alcazar* is megelőzte és igy az utolsó helyen kötött ki. A nap többi futamaiban általában a fogadott lovak voltak elől. Kivételt csak a háromévesek nagy gátverseny-hendikepje, amelyben a favorit *Hadrián* helyezetlenül végzett és az eladók hendikepje képezett, amelyben *Padisah* maradt le. Az előbbiben *Faun*, az utóbbiban *Üstökös* szerezte meg a győzelmet. A részletes eredmény a következő:

I. futam: 1. *Nemes* (pari, Klimscha), 2. Indolent (3, Gutai), 3. Pattogó (2½, Schejbal), 4. Mafalda II. (10, Horváth B.), 5. Dinka (12, Teltschik). F. m.: Szegény ember, Részes. Két és fél, egy, két és háromnegyed, egy és háromnegyed hossz. 10:23, 11, 12, 11. Befutó: 97. Pattogó vezetett 300 méteren keresztül Nemes előtt. Nemes azonban fokozatosan felnyomult, elhuzott a mezőnytől és fölényesen győzött. Indolent a távnál biztositotta a második helyet.

II. futam: 1. *Faun* (3, Pintér), 2. Csilla (3, Dara), 3. Páncél (12, Szele), 4. Blonde Kathrein (5, Horák), 5. Nepita (10, Tóth A.). F. m.: Hadrián, Kegyetlen. Egy és fél, nyak-, háromnegyed, négy hossz. 10:42, 20, 16, 36. Befutó: 164. Kegyetlen a rövid oldalig vezetett. Onnan már Blonde Kathrein vette át az irányitást. A célegyenes közepén Faun, Csilla és Páncél nyomult fel a vezető mellé és az utolsó ugrás után Faun könnyen elhuzott és nyert. Csilla és Páncél küzdelem után biztositotta a fenti sorrendben a helyeket.

III. futam: 1. *Vinkó H.* (2½, Nagy G.), 2. Oculi (5, Teltschik), 3. Mayerling (5, Schejbal), 4. Figaro (3, Gutai), 5. Jonathan (12, Balog). F. m.: Napnyugta, Gellért, Rianás. Fej-, fél, fél hossz. 10:33, 13, 17, 14. Befutó: 214. Rianás és Mayerling igen jó tempóban vezetett az egyenes elejéig. Ott Rianás elkészült, lassan visszaesett és az élre Figaro és Oculi nyomult fel. A táv után a külső pályán Vinkó H. jelent meg nagy lendülettel és erős küzdelem után megelőzte Oculit. Az utolsó métereken Mayerling megszerezte a harmadik helyet.

IV. futam: 1. *Cabala* (1¼, Gutai), 2. Csáklyás (3, Nagy G.), 3. Alcazar (5, Esch Gy.), 4. Bernadotte (pari, Schejbal). Ötnegyed, egy és háromnegyed, háromnegyed hossz. 10:21. Befutó: 59. Bernadotte lassu iramban vezetett Cabala, Alcazar és Csáklyás előtt. A helyzet nem változott egész a rövid oldal közepéig, ahol Csáklyás nyomult fel a harmadik helyre. Az egyenesbe fordulva, Cabala lassan Bernadotte mellé huzódott fel és rövid küzdelem után elszaladt mellőle és könnyen nyert. A táv után Csáklyás és Alcazar is befogták Bernadottet és az utolsó helyre utasitották.

V. futam: 1. *Bacchus* (2, Kolonics), 2. Kigyó (12, Pfendler), 3. Pattantyus (2, Fetting A.), 4. Primus (12, Bihari), 5. Tigár (10, Félix). F. m.: Ezüstróka, Zimankó, Mester, Bajusz. Fej-, egy, egy, két hossz. 10:34, 15, 21, 17. Befutó: 134—79. Tigár, Bacchus, Bajusz és Kigyó járt a mezőny élén a táv közepéig. Ott Kigyó ragadta magához a vezetést és már győztesnek látszott, amikor a távnál Bacchus nagy lendülettel melléje nyomult és nagy küzdelem után fejhosszal megelőzte.

VI. futam: 1. *Üstökös* (8, Klimscha), 2. Argument (8, Klimscha II.), 3. Salome (12, Kolonics), 4. Crataegus (4, Schejbal), 5. Bokréta (5, Dósai). F. m.: Mécs, Padisah, Dénes, Cinus, Fütykös, Ganymedes. Nyak-, fej-, háromnegyed, fejhossz. 10:109, 47, 57, 65. Befutó: 1542—1508. Argument hosszakkal vezetett az egész mezőny élén és biztos nyerőnek látszott, amikor a táv után Üstökös és Salome nyomult fel és erős küzdelem után Üstökösnek nyakhosszal sikerült a versenyt megnyerni, mig Salome harmadik lett.

VII. futam: 1. *Pir* (6, Keszthelyi), 2. Pitypalaty (4, Dósai), 3. Babvirág (5, Klimscha), 4. Rohanj (6, Gutai), 5. San Francisco (2, Balog). F. m.: Napoleon, Aprilia, Hó, Minek?, Hindu, Fergeteg, Brezova, Baka, Széltoló, Perepáty. Fél, egy, nyak-, egy hossz. 10:115, 28, 26, 33. Befutó: 491—551. Rohanj, Pitypalaty, San Francisco, Hó, Baka, Fergeteg vezetett egyvonalban. A táv közepén az egész mezőny egy csomóban a korlátok mellé huzódott be. A táv után a csomóból Pir ugrott ki és az utolsó métereken megelőzte Pitypalatyot és Babvirágot.

() **A Károlyi Gyula gróf-emlékverseny** a gyengébb nem elsővonalbeli képviselőit gyüjti össze a vasárnapi versenynapon. A kétéves kancák részére kiirt 1100 méteres versenyben 7 résztvevőt jeleznek indulónak. A versenyben indulók — és ez a futam legnagyobb érdekessége — tulajdonképppen most ütköznek meg először egymással. A veretlen *Melvyn* és az utóbbi győzelmei révén az első vonalba felfutott *Locarno* találkozása elsőrangu sportteljesitmény lesz. *Melvyn* első győzelme után a Margitszigeti dij és a Kozma Ferenc emlékverseny elsőségét is megszerezte és igy veretlenül első esélyt visz a starthoz. De vele egyvonalban áll *Locarno* is, amely ugyan első versenyében még csak harmadik helyezést tudott elérni, de utána fokozatosan javulva, a Kettős Ivadékversenyben érte el formájának tetőpontját. Igy teljesen egyenrangu eséllyel startol. Az indulók közül *Álom* is veretlen, sőt *Pereputty* is joggal indul kedvező jellel, mert bár két könnyü győzelme után egy rossz startos vereség következik, mégis mindkettő egyenrangu ellenfélként jelentkezhetik *Melvyn* és *Locarno* mellett. A verseny győzelmét a pillanatnyi jobb kondició, vagy szerencsésebb körülmény fogja az egyik vagy másik javára eldönteni. A nap másik igen nagy érdeklődést megelőző futama a 2000 méteres háromévesek szeptemberi nagy hendikepje lesz, amelyben *Dankó Pista, Hős, Aratás* a legkomolyabb jelöltek. A vasárnapi versenynapra jelöltjeink a következők:

I. *St. Gallen — Henricus*
II. *Titok — Boss — Primás*
III. *Hős — Dankó Pista — Aratás*
IV. *Melvyn — Locarno — Álom*
V. *Blackie — Mindenes — Dobos*
VI. *Film — Clarion — Rakoncátlan*
VII. *Futóbolond — Signorina — Aprilia.*

Iskolai bérlet képek azonnal 2 drb rendelésnél darabja..... **48** fillér
PÁRISI FOTO PARISI NAGY ÁRUHÁZBAN

GAZDASÁGI ÉLET

A kereskedelmi és iparkamara az uj hirdetésügyi szabályrendelet ellen

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara Budapest székesfőváros hirdetésügyi szabályrendelete tárgyában érdekképviseletközi értekezletet tartott. Az értekezleten vitéz *Barcy* Gábor felsőházi tag elnökölt.

Az értekezlet résztvevői különösen a rendelettervezet azon rendelkezései ellen foglaltak állást, hogy a „közterületről bármi módon érzékelhető" hirdetés és közlés engedély- és dijköteles, minthogy ez a hirdetés fogalmát tulságosan kiszélesiti. Sulyos sérelmet jelent a rendelettervezet azon intézkedése is, hogy az alakjuknál vagy felszerelésüknél fogva reklámjellegü járművek engedély- és dijkötelesek. Sérelmes az a rendelkezés is, hogy a teher- és személyszállitó járműveken kizárólag a cég neve és cime, valamint a fuvarozott áruknak gyüjtőnevekben való megjelölése helyezhető el és minden ezen tulmenő felirás, engedély- és dijköteles.

Az értekezlet felkérte a kamarát, hogy az értekezleten elhangzottakat a polgármesterhez intézendő átiratban terjessze a polgármester elé.

A sertés- és zsirpiac

Az elmult héten 11.500 élősertést szállitottak fel a ferencvárosi vásártelepre. Jóformán az egész mennyiség elfogyott és az árak emelkedtek, mert Csehország részéről ugy, mint az elmult héten, igen nagy kereslet mutatkozott magyar fehéráru iránt. Elsőrendü uradalmi zsirsertésért 107—116, jóminőségü szedett sertésért 104—112, angol tőkesertésért 102—107, angol sonkasüldöért 100—110 fillért fizettek kilónként. A kereslet különösen nyers és sózott szalonna, valamint a zsiráruk iránt mutatkozott igen élénknek, ellenben a huspiac elhanyagolt maradt. Szalonnás félsertés 140—146 filléres áron, lehuzott félsertés 136—156 filléres kilónkénti áron cserélt gazdát. A cseh számlára vásárolt márkázott sertészsirt 172 filléres árban, a sózott és nyers szalonnát pedig 162 filléres árban számlázták.

E héten is tekintélyes fehérárumennyiségek keltek utra Csehország felé, 22 vagon nyerszalonnát, 14 vagon sózott szalonnát és 25 vagon márkázott sertészsirt exportáltunk. Pénteken azonban a cseh ví árlás leállt, ugyhogy a szombati napon már érezhető volt a lanyhulás. Német számlára alig indult az elmult héten áru utnak.

Árupiac

Budapesti lisztpiac. A budapesti lisztárjegyzőbizottság árjegyzései. Az 1938. évi gabonából készült őrlemények. *Buzaliszt:* dara 37.25—38.25, 0gg, 0g, 0f 36.25—37.25, 2gg, 2g, 2f 35.50—36.50, 4-es 34.25—35.25, 5-ös 32.75—34.25, 6-os 29.50—30.75, 7-es 20.50—22.50. *Rozsliszt:* 0-ás 30.25—31.25, I/1-es 27.50—28.50, I-es 23.50—24.50, II-es 21.50—22.50 pengő mázsánként. Az árak aranypengőben 100 kilónként a szokásos malmi feltételekkel helyt Budapest, legalább 60 zsákra értendők.

Budapesti burgonyapiac. Minimális árak: Gülbaba 5.70, nyári rózsa 6.20, Krüger 3.80, őszi rózsa 4.90, Ella 4.40, Woltmann 3.80 pengő mázsánként budapesti paritásban.

Budapesti szénapiac. Árak: rétiszéna Ia 6.90—7.50, IIa 5.40—6.50, IIIa 4.50—5.20, lucernaszéna 6.80—11.00, muharszéna 5.00—8.20, rozsalomszalma 3.40—4.00, zabszalma 4.50 pengő mázsánként.

Budapesti erőtakarmánypiac. Árak: árpakorpa 14.70, borsóhéj 19.50, borsókonkoly 16.00, buzakorpa 13.50—13.75, buzatakarmányliszt 15.60—16.25, kókuszdiópogácsa 14.50, lenmagpogácsa 15.50, napraforgópogácsa 14.75, száritott répaszelet 14.00, repcepogácsa 12.00, rozskorpa 13.00—13.25, melasz 10.00, halliszt 45.00 pengő mázsánként.

Budapesti nyersbőrpiac. Árak: magyar marhabőr 100, tarka marhabőr 110, tarka bikabőr 40 kilóig 95, tarka bikabőr 50 kilóig 85, tarka bikabőr 50 kilón felül 70, borjubőr fejjel, hosszu lábbal 130, borjubőr fejjel, rövid lábbal 140 fillér nyerssuly-kilónként, Ia minőségü áruért. Lóbőr darabonként 12 pengő.

— (A német posta megvette a Barry-autobuszüzemeket.) A magyar államvasutak igazgatósága közli: A német birodalmi posta megvásárolta a bécsi *Barry dr. és társa* cég társasgépkocsi üzemeit és igy a jövőben a németbirodalmi posta fogja a magyar államvasutakkal együtt a Budapest—Bécs közötti társasgépkocsi forgalmat lebonyolitani. A Barry féle üzemet a németbirodalmi posta megbizottai szeptember 16-án vették át Bécsben ünnepélyes keretek között.

— (A román kormány a buzakivitel fellenditéséért.) *Bukarestből* jelentik: A kormány elhatározta, hogy a buzakivitel fellenditése érdekében szeptember 20-tól kezdve december 20-ig a kivitelre kerülő *buza vasuti szállitásának dijtételeit 50 százalékkal csökkenti.*

— (Sajáttermelésü szőlőt is árusithatnak a termelői borkimérések.) A földmivelésügyi miniszter az iparügyi és pénzügyminiszterek hozzájárulásával megengedte, hogy ezentul a termelői borkimérések sajáttermelésü szőlőt is árusithatnak.

Emelkedett a bankjegyforgalom

A *Magyar Nemzeti Bank* jegyforgalma a szeptember 15-i kimutatás szerint a szeptember 7-i forgalommal szemben 5.8 millió pengővel *emelkedett.* Az állami girószámlákra 23 millió pengő egyéb számlákra pedig 5.1 millió pengő folyt be, ugyhogy a girókövetelések állománya összesen 28.1 millió pengővel növekedett. Az érckészlet 0.1 millió pengővel gyarapodott. A váltópénzkészlet 0.7 millió pengővel emelkedett. A váltóesedékességek összege a váltóbenyujtások összegét 1.3 millió pengővel haladta meg. Az állam adóssága az 1938. évi XXV. tc. alapján nyujtott ujabb 100 millió pengőt kitevő kölcsön terhére folyósitott 25.4 millió pengővel növekedett. Az *Egyéb követelések* 9 millió pengővel gyarapodtak.

Bizakodó az értéktőzsde

Az értéktőzsdén szombaton barátságosabb volt a hangulat. Véleményes vásárlások megszilárditották az irányzatot.

	Előző zárlat	Előfordult kötések	Zárlat
Nemzeti Bank	158.—	158	158.—
Concordia malom	2.—	—	2.—
Hungária malom	25.—	25	25.—
Bauxit	195.—	195—200.5	198.5
Borsodi szén	—	9	9.—
Kohó	20.—	20	20.—
Aszfalt	—	7.6	7.5
Kőszén	276.5	280—285	284.—
Nagybátonyi	41.75	41.5—42	41.5
Salgó	26.—	26.5—27	26.5
Urikányi	37.—	38—38.5	38.75
Fegyver	52.25	53.5—52.6	53.—
Ganz	19.4	19.1—19.7	19.5
Acél	27.—	26	25.5
Rima	73.8	74—75.75	75.5
Guttmann	—	5	5.—
Ofa	14.9	15	15.—
Nasici	52.5	53	53.25
Nova	12.75	12.7	12.7
Trust	48.9	49.75—50.75	50.75
Délcukor	58.—	60	60.—
Magyar cukor	88.6	88.5—90	89.5
Georgia	—	19	19.—
Dreher-Haggenm.	137.—	137.5	137.5
Gschwindt	—	670	670.—
Gyapjumosó	3.5	3.5	3.5
Goldberger	59.5	—	59.5
Pamutipar	—	32	32.—
Chinoin	—	—	11.5
Diana	—	52.5	52.5
Gumi	57.5	—	58.5
Vasuti forgalmi	18.—	18	18.—
Telefon	8.8	9	8.95

Államadósság, kötvények, záloglevelek:

1938. évi ptjegy — (100), Népszövetségi 72.5—73.5 (73), 1910. évi fővárosi kötvény 4% 175 (175), 1914. évi 4.5% 274—278 (278), 1927. évi 6% 75—74.5 (75).

— (Anglia lett Amerika legnagyobb hadianyagvásárlója.) *Washingtonból* jelentik: A most közzétett legujabb külkereskedelmi kimutás adataiból kiderül, hogy az amerikai hadianyagok legnagyobb vásárlója Anglia lett. A kimutatás szerint Anglia augusztus havában 700.000 dollárért vásárolt repülőgépeket az Egyesült Államokban.

— (Jelentkezzenek a szekérfuvarozók.) A helyi és helyközi szekérfuvarozók országos érdektestülete a Fuvarozó Iparosok Szövetkezete felhivja az ország összes szekérfuvarosát, hogy az *uj szekérrendelet* és az *uj iparjogositványok* tárgyában kiadandó tájékoztató megküldése miatt cimüket sürgősen levelezőlapon közöljék a Fuvarozó Iparosok Szövetkezetével, Budapest, V., Aulich-utca 7.

— (Közgyülést tart a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara.) Szeptember 22-én, csütörtökön délben 12 órától 2 óráig és folytatólag délutin félnégy órától tartja közgyülését a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara. A közgyülésen számos, a kereskedelmet és ipart érintő aktuális kérdést tárgyalnak.

— (Megnyilt a soproni mezőgazdasági kiállitás.) *Sopronból* jelentik: A Somogymegyei Gazdasági Egyesület mezőgazdasági kiállitást rendezett, amelyet szombat délelőtt nyitott meg *Esterházy* László herceg, az egyesület elnöke. A kiállitás buza-, sörárpa-, házinyul- és galambcsoportra oszlik. A birálóbizottság 29 arany és 15 ezüstérmet osztott ki.

— (A magpiac.) A budapesti magpiacon szombaton a következő árakat jegyezték *ab feladóállomás:* Kék mák 140.00—143.00, borsó, Viktória, csirátlanitott 17.50—19.00, zöld (express), csirátlanitott 36.00—45.00, középszemü, csirátlanitott 24.00—32.00, kisszemü, csirátlanitott 22.00—24.00, fehér szokványbab, dunai 29.25—29.75, dunántuli 28.25—28.75, felsőmagyarországi 27.50—28.00, uj biborhere-mag 70.00—75.00, bükköny, tavaszi, szöszös 36.00—37.00, csillagfürt fehér, lapos 11.75 pengő mázsánként.

— (A terményraktárak készletei.) Az ország nyilvános áruraktáraiban és szövetkezeti gabonaraktáraiban tárolt gabonakészlet szeptember 10-én. *Budapesti* raktárakban: buza 470.423, rozs 27.502, tengeri 45.747 q; *Pest-megyei* raktárakban: buza 17.042, rozs 3744 q; *felsőtiszai* raktárakban: buza 253.319, rozs 41.691, tengeri 667 q; *tiszavidéki* raktárakban: buza 551.562, rozs 36.164, tengeri 243 q; *dunántuli* raktárakban: buza 505.527, rozs 14.801, tengeri 213 mázsa. Összesen: buza 1,797.873, rozs 123.902, tengeri 46.870 mázsa.

Drágult a buza és a zab

A terménytőzsdén szombaton tartott volt az irányzat.

A határidős piacon az októberi rozs 10, a márciusi 4, a szeptemberi tengeri 13 és a májusi 12 fillérrel olcsóbban zárult, mint pénteken. *Zárlati jegyzések:* októberi rozs 15.65—15.69, márciusi 16.60—16.64, szeptemberi tengeri 18.12—18.16, májusi 14.70—14.72 pengő mázsánként.

A készárupiacon buzakötésekről nem adtak ki jegyzéket. Buzán kivül elkelt 150 mázsa rozs és 400 mázsa sörárpa. A buza 5, a zab 15—20 fillérrel lett drágább, a tengeri 5 fillérrel lett olcsóbb, mint pénteken.

A tőzsdetanács hivatalos árfolyamai. Ujbuza: tiszavidéki 77 kilós 20.15—20.25, 78 kilós 20.35—20.45, 79 kilós 20.55—20.65, 80 kilós 20.65—20.75, felsőtiszai 77 kilós 20.05—20.20, 78 kilós 20.25—20.45, 79 kilós 20.45—20.60, 80 kilós 20.55—20.70, duna-tiszaközi 77 kilós 20.05—20.20, 78 kilós 20.25—20.45, 79 kilós 20.45—20.60, 80 kilós 20.55—20.70, Fejér-megyei és dunántuli 77 kilós 20.10—20.25, 78 kilós 20.30—20.45, 79 kilós 20.50—20.65, 80 kilós 20.60—20.75 pengő mázsánként. *Rozs, uj:* pestvidéki 15.00—15.10, más származásu 15.10—15.30. — *Takarmányárpa, uj:* elsőrendü 16.80—17.00, középminőségü 16.70—16.80. — *Sörárpa:* kiváló 18.25—19.00, prima 17.50—18.00. — *Zab, uj:* elsőrendü 16.80—16.95, középminőségü 16.65—16.75. — *Tengeri:* tiszántuli 19.65—19.75, egyéb állomásról 19.65—19.75, közraktári 19.65—19.75. — *Őrleményekek:* korpa 12.90—13.10, 8-as liszt 15.10—15.35 pengő mázsánként.

Az idénycikkek piaca

A fontosabb idénycikkpiacokon szombaton a következő árakat fizették:

Kecskeméten az esőzés folytán a felhozatal gyenge volt. Az irányzat lanyha. Németországba 3 vagon szőlőt és Belgiumba 2 vagon szilvát szállitottak. Árak: őszibarack (felhozatal 2 q) Ia 30—40, IIa 15—25, őszi aszalószilva (2 q) 30—34, dió (2 q) apró 70—75, vegyes alma (52 q) szaszlaszőlő 26, sárfehér 20—22, szőlőskertek királynéja 35, töltenivaló zöldpaprika Ia 8—10, IIa 4—5, hegyespaprika Ia 8—10, IIa 3—5, paradicsom 7—8 fillér kilónként.

Nagykőrösön az esőzés következtében a felhozatal egészen csekély volt. Az árak változatlanok maradtak. Németországba 4 vagon és Budapestre 2 vagon árut szállitottak. Tengelyen belföldre 50 mázsa árut szállitottak. Árak: zöldpaprika 10—14, paradicsom 3—6, alma 10—20, kékszilva 28—30, csemegeszőlő 24—26, borszőlő 16—18 fillér kilónként.

Gyöngyösön a péntek reggel hét órától estig tartó felhőszakadás és vihar a felhozatalt teljesen megbénitotta. A piacra kerülő lényegtelen készleteket kizárólag külföldi számlára vásárolták fel. Mindössze 1 vagon szőlőt szállitottak Budapestre.

Külföldi terménytőzsdék

Bécs, szeptember 17. A terménytőzsde látogatottsága jó volt, a malmok nagyobb mennyiségü jóminőségü buzát vásároltak. Rozsban az üzlet megélénkült. A hivatalos árjegyzések nem változtak.

Csikágó, szeptember 17. A buza- és tengeripiac irányzata szilárd volt. *Zárlati árfolyamok:* (Zárójelben a legutóbbi zárlati árfolyamok.) *Pengőben és métermázsában (centben és bushelben): Buza* szeptemberre 12.46 (12.25) = 66.375 (65.25), decemberre 12.52 (12.35) = 66.75 (65.75), májusra 12.75 (12.53) = 68.— (67.—). *Tengeri* szeptemberre 10.79 (10.50) = 53.75 (52.875), decemberre 10.39 (10.30) = 51.75 (51.125), májusra 10.85 (10.77) = 54.— (53.50). *Rozs* szeptemberre 8.79 (8.60) = 43.625 (42.75), decemberre 9.06 (8.77) = 45.25 (43.625), májusra 9.44 (9.13) = 47.— (45.375).

Winnipeg, szeptember 17. *Buza* októberre 12.47 (12.21) = 66.50 (65.125), decemberre 12.38 (14.14) = 66.— (64.75), márciusra 12.86 (12.75) = 69.25 (68.—).

Liverpool, szeptember 17. *Pengőben és métermázsában (shillingben és librában): Buza* októberre 15.04 (14.20) = 5 sh 5 d. (5 sh. 3 d.), decemberre 14.35 (13.72) = 5 sh. 2 d. (5 sh. 0⅞ d.), márciusra 14.24 (13.60) = 5 sh. 1½ d. (5 sh. 0¼ d.).

— (A német kormány képviselői a bécsi magyar kiállitáson.) Pénteken megtekintette a bécsi vásár magyar kiállitását *Brinckmann* gazdaságügyi államtitkár és *Clodius* titkos tanácsos, a német külügyminiszter képviselője. Az előkelő vendégeket *Kartall* Jenő, a bécsi magyar konzulátus helyettes vezetője, *Radnóti* István, a Külkereskedelmi Hivatal titkára, *Koller* László, a hivatal bécsi irodájának vezetője és *Berzeviczy* Béla főelőadó vezették. A kiállitás magyar vadászszobájában kalocsai és sárközi népviseletbe öltözött magyar hölgyek tokaji aszuval és baracknálinkával kinálták a vendégeket, akik *több mint egy óráig tartózkodtak a magyar kiállitáson. Brinckmann* államtitkár előadást tartott a magyar-német gazdasági kapcsolatokról és Magyarország gazdasági jelentőségéről. Este a német kormány képviselői ismét visszatértek a magyar kiállitásra és ott a késő éjjeli órákig maradtak együtt a magyar kiküldöttekkel.

— (Lóárverés.) A földmivelésügyi minisztérium elárverezteti az egyes állami ménesekből és méntelepekből származó, létszámon felüli használati- és fényüzési lovait. Ezeknek a lovaknak a száma mintegy nyolcvanhat darabra tehető. Az árverés a Tattersallban történik október 3-án délelőtt kilenckor. Az árverésre kerülő lovakat a tenyészállatvásár-telepen október 1-én és 2-án délelőtt 8—11-ig és délután 2—5-ig meg lehet tekinteni. Az árverési feltételeket és az árverésre kerülő lovak adatait érdeklődőknek megküldi a földmivelésügyi minisztérium lótenyésztési főosztálya, valamint az OMGE titkári hivatala.

VADÁSZAT

Vadászati kamara?

A Tiszajobbparti Mezőgazdasági Kamara a vadászati felügyelői intézménynek a Tisza jobbpartján egészen uj alapokon való megszervezésével kapcsolatos elgondolását terjesztette a közelmultban a földmivelésügyi miniszter elé abból a célból, hogy az összeállitás alatt lévő uj vadászati törvény kapcsán lehetővé váljék a Tisza-jobbparton a vadászati felügyelői intézmény kiépitése a kamara irányitása és felügyelete mellett. A vadászati felügyelőség megszervezésének gondolatára az vezette a kamarát, hogy tudatában van annak, miszerint a vadásztársaságok sokszor kapzsi módon irtják a vadakat és semmi sem történik a vadállomány védelme és célszerü tenyésztése, fejlődése érdekében. Tudatában van a kamara annak, hogy a nemzetgazdasági bevételünk a vadakból évenként igy is meghaladja a 10 millió pengőt és a vadvédelem és vadtenyésztés mihamarábbi gyökeres rendezésével nagymértékben lehetne fokozni nemzeti jövedelmünket.

A kamara elgondolása szerint *minden járásban egy vadászati felügyelő irányitaná és ellenőrizné a vadászás, vadtenyésztés és vadvédelem körébe tartozó ügyeket.* A vadászati felügyelő mellett a járási vadászati tanács állana. Ilyen körülmények között a lőtt vadak közös értékesitésével és a vadászszükségleti cikkek közös beszerzésével *kialakulna egy testületi szellem, mely alkalmas volna a vadásztársadalmat egy nagyobb erkölcsi közösségbe kovácsolni,* sőt *ez a tábor nemzetpolitikai jelentőséggé is emelkedhetne* azzal, hogy *a nemzet számolhatna bármikor 30.000 intelligens emberrel, ki fegyverrel rendelkezik s azzal bánni tud.*

Mindezen fontos és feltétlenül végrehajtandó nemzeti érdek előterjesztése után a Tiszajobbparti Mezőgazdasági Kamara arra kéri a földmivelésügyi minisztert, hogy bizza meg a kamarát a szükséges rendeletek kiadásával egyidejüleg a vadászati felügyelői intézmény kamarai körletben való megszervezésével, tekintettel arra, hogy a Tisza jobbpartján feltétlenül szükség van a vadászati felügyelői intézmény kiépitésére.

Az őz elkorcsosodása

egyike azoknak a panaszoknak, melyek a németországi szaksajtóban állandóan kifejezésre jutnak. A „Wild und Hund" egyik utolsó számában azt olvashatjuk, hogy azoknak az egyéves bakocskáknak a sulya, melyeket agáncsképződésüknek gyengesége miatt kiselejteztek, öt és hét kilogramm között mozgott. Hiszen ennyit még jól megtermett erdei nyulak is elérnek! Az idősebb bakok átlaga 11.5 kilogramm.

A cikk szerzője megjegyzi, hogy az ugynevezett mezei őzek valamivel jobbak.

E szomoru jelenség okait kutatva, többek között azt is emlegetik, hogy a suták lelövését Németországban tulkorán engedélyezik. Az anyatejtől tulkorán megfosztott gida ugyan nem pusztul el, de azért nem tud normálisan kifejlődni.

Mindenekfelett azonban a felnőtt állatok táplálkozási viszonyai nem felelnek meg. A kizárólag müfatermelés céljaira növesztett és kezelt erdők sürüjében se fü, se táplálékot szolgáltató bozót és gyomnövény nem található. Ez különösen a tülevelüekkel befásitott területekre nézve áll, mely fanemeknek gazdasági szempontokból kifolyólag kedveznek. De az ország élelmiszergazdálkodása, mely minden téren a legmesszebbmenő takarékosság jegyében folyik, az erdők szomszédságában elterülő mezőknek vadkár elleni fokozott védelmét teszi szükségessé. Ezért a befásitott területek szélén emelt keritések, más vadnemektől eltekintve, az őzet is attól a lehetőségtől fosztják meg, hogy az erdőben található gyönge kosztot annyira amennyire feljavitsa. Ugyanaz áll az erdei rétekre és tisztásokra nézve, melyeket szintén bekeritettek, hogy a nagyértékü erdei szénát a háziállatok részére lekaszálhassák.

Sok cikkiró az őzek között előforduló gyakori megbetegedéseket is teszi szóvá. A legyengült állatok a gümőkórnak lesznek az áldozatai. Sok területen az 1928—29-iki tulszigoru tél következményeit sem tudták még kiheverni. A meghülés okozta hólyaghurut különösen a bakok közt sok áldozatot szedett, mig a suták ebben a tekintetben kevésbé érzékenyeknek bizonyultak.

Ezek és ehhez hasonló hirek olyanok, mintha nem vadászterületekről, hanem vadaskertekről, vagy éppenséggel állatkertekről volna szó. Isten szabad teremtményeit nem lehet a modern gépcivilizáció Prokrustes-ágyába szoritani. Egészséges vadat csak olyan erdőben lehet nevelni, ahol a gazdaságosság nem az egyedüli szempont, melyhez annak kezelésénél igazodnak. A puska és logarléc nem hozható minden vonatkozásban közös nevezőre.

De midőn a jelenleg élő legnagyobb német vadásznak és erdésznek Escherichnek irásait lapozgatom, azt veszem észre, hogy ő a minden téren megnyilvánuló skóloskodást még gazdasági szempontból sem tartja előnyösnek. A pillanatnyi hasznot hajtó gazdálkodást, melyet az erdő talajával, növényeivel és állataival üznek, nem engedhető meg. Rousseau jelszava szerint igazodva, ő is azt tanácsolja: „Vissza a természethez."

Megtakaritja előfizetési dijat ha a Magyarság kiringszelvényével vásárol!

DIOSY ANTAL

Külföldi aukción:
Antal Diosy: Halbakt.
Pastell auf Papier, 49x33 cm. Sign.

Wien, Dorotheum
467. Kunstversteigerung Mai 1983.
Katalogus 20.old., 39.sz.

Diósy Antal

Diósy Antal festőművész
Miskolcon a Szőnyi István
Teremben május 27 én ren-
dezte ki állítását.

----:Kiállitási naptár.

Müvészet,1976.május - 48.oldal.

Dióry Antal, Jestő

L.: Vincze Győző

Szluka E.: Egy Jestő ——— 7.

Nérszabadság, Bp. 1976. júl. 21.

Diossy Antal

7o alkotása szerepel Miskolcon a
Képcsarnok V. Szőnyi István kamaratermében
1976 V.27-től

Magyar Hirlap 1976/125/6

Diósy Antal (1895. VI. 18. Bp –

Munkácsy díjas festőművész

Kiállítása a Miskolci Szőnyi István Teremben

1976 V. 27 – VI. 10.

– Katalógus a Könyvtárban –

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Diósy Antal festőművész

1021

1976. május 28., péntek

Akvarellek

Bereczky Lóránd művészettörténész nyitotta meg tegnap, május 27-én, délután Diósy Antal festőművész kiállítását a Képcsarnok Vállalat miskolci Szönyi István-termében. A művész, aki többek között életművéért 1971-ben megkapta a Munkácsy-díj első fokozatát, betegsége miatt sajnos nem vehetett részt a megnyitón, ám az elmúlt években született munkái — mintegy hetven akvarellt küldött a miskolci tárlatra — „beszéltek" helyette. S ezúttal talán nem alkalmatlan használni ezt a kifejezést, hiszen Diósy Antal életművének egyik legszebb vonása: úgy örökíti meg környezetünket, a minket körülölelő világ kisebb-nagyobb dolgait, jelenségeit, mint amilyen természetességgel fogadjuk ezt a világot.

Egy korábbi kiállításán mondta róla egyik kritikusa, hogy Diósy előkelő helyet foglal el az akvarellfestők képzeletbeli ranglistáján is. Páratlan technikai felkészültsége — mindent tud, amit tudnia kell egy akvarell elkészítéséhez — önmagában még talán nem mondana sokat munkásságáról. De ez az idős alkotóművész nemcsak technikailag, érzelmileg és értelmileg is azonosul műveivel. Egy bölcsen-derűs művészt vélünk felfedezni a virágcsendéletek mögött, a téli tájban és a vízpart furcsa kis fényeiben, aki nemcsak maga és magának fedezi fel a világ szépségeit, derűjét, de velünk is megláttatja azt. A köznapit festi — nem köznapi módon.

Azt hiszem ezt érezheti meg a látogató, az érdeklődő. Az élet mindennapjainak, az egyszerű dolgoknak végtelen szeretetét. Gazdag belső világa ízzik át a legköznapibb virágcsokrokon is, érzelmeinek magas feszültségét hordozzák pasztellszínei. Derűt adnak képei — ezzel ajándékoz meg minket.

Diósy Antal műveivel gyűjteményes kiállításokon többször is találkozhattunk az elmúlt években. Legutoljára — talán — a Csók István Galériában láthattuk akvarelljeit az elmúlt évben, nyolcvanadik születésnapja alkalmából. Akkor kapta meg másodízben a Munka Érdemrend arany fokozatát is. Mostani tárlatának szívből örülünk, mert újabb lehetőséget teremtett a vele, a műveivel való ismerkedésre. És Diósy Antal művészete képes arra a „csodára", amit belső gazdagításnak nevezhetünk. A tárlatot egyébként július 10-ig tekinthetik meg az érdeklődők.

(cs. a.)

1976. május 28., péntek

A hegyaljai ásvány jövő

Külföldön is keres

MEGYER- és Királyhegyen kvarcitot találtak. Nem most, hanem a XV. században. A hegyaljai ásványbányászat legrégibb emléke a Sárospatak környékén talált kvarcit, amely a középkor majolikaiparában Európa-szerte ismert volt. Az 1569-es évszám olvasható egy, Sárospatakon készült, cserépkályhán is, amely Czeglédi Ferenc munkája. A megyerhegyi kaolinok remek alapanyagai lettek a környék fazekas- és kályhaiparának. A múlt században egyre újabb jelentőhelyeket tártak fel: a fürzérradványi Koromhegyen például még ma is termelik az igen értékes illitkaolint, amely az 1831-ben létesült Hollóházi Porcelángyár legfontosabb alapanyaga volt. A század elejének kutatási eredményei a Barna testvérek nevéhez fűződnek. Ők nyitották meg Mád környékén a koldui bentonitbányát, ahol egyidejűleg kaolint és kvarcitot is bányásztak, s ők művelték a Bomboly-bányát is, ahol kovasavas kaolint találtak.

Az akkori bányák. közös jellemzője volt a kis volumenű termelés, s az, hogy mos, hasznosítható anyagot rejt még e terület.

A geológiai felmérések hévízi hőenergiát és ércesedést is jeleztek — a nem érces ásványbányászati anyagokon kívül. Az elmúlt évben érdekes kutatássorozat kezdődött Szerencs—Monok térségében. Az import földpát helyettesítésére olyan kálitufát keresnek, amelynek 6—8 százalékos a káliumtartalma. Az idén csupán erre a kutatómunkára másfél millió forintot fordítanak. Az eddigi eredmények biztatóak: a keresett anyagot Monok térségében mutatják a kutatások. A másik, ugyancsak sokakat foglalkoztató téma, a papíripari kaolin feltárása. Sürgető a feladat, mivel 1980-ra kimerül a szegi bánya készlete. Papíripari kaolint most Mádon, az Istenhegy környékén találtak. Az idén itt húsz fúrást mélyítenek le, jövőre pedig megkezdik a részletes kutatásokat is. Ismeretes, hogy Erdőbényén a kovaföldbánya szomszédságában elkezdték egy előkészítő üzem kialakítását, amelynek elkészültét a jövő év végére tervezik. Ehhez kapcsolódnak azok a geo-

Bemutatjuk:

Az *Erzsébetváros* szerelmesei

Budapestet a VII. kerület

A Tanács körút egy részlete

1. Vannak, akik gondolkodás nélkül letennék a „nagyesküt": az Erzsébetváros az egyik legtarkább, legérdekesebb kerülete Budapestnek. Ezek közé a rendíthetetlen lokálpatrióták közé tartozott Somogyi Pali bácsi is. Kilencvenkét évet élt meg, erőben-egészségben, s e több mint kilenc évtized legnagyobb részét a VII. kerületben, közelebbről a Rottenbiller utcában.

Magam is hosszú ideig: harminc évig laktam az Ezsébetvárosban, s közeli szomszédja lévén, sokat beszélgettem Pali bácsival. Az öreg — két lábon járó helytörténeti lexikon —, nagyon sokat tudott a régi Budapestről, s főként szeretett hetedik kerületéről. Elmesélte, hogy a Király (a mai Majakovszkij) utcában lakott és dolgozott Krúdy Gyula, hogy Jókai Mór a mai Lenin körúton élte utolsó éveit, s az első mozivetítések színhelye a Royal Szálloda volt.

— Amikor édesapám Pestre költözött, a Nagykörút helyén valóságos „dzsungel" terpeszkedett, itt kellett a munkásoknak a lebontott viskók helyén, porés sártengerben utat törni. 1872 végéig (ekkor születtem én) még csak három kétemeletes és öt háromemeletes ház állt a Nagykörúton. Tizenhat éves voltam, amikor felépítették a Keleti-pályaudvart. Két évig épült, mert egy esztendeig csak a vizes talaj megkötésén fáradoztak. Az első vonat — ha emlékezetem nem csal — Miskolra indult az új pályaudvarról...

Pali bácsi helyi anekdotákból is kifogyhatatlan volt.

— Az 1910-es választásokra is emlékszem. A legnagyobb téma az volt, hogy Eötvös Károly, a 48-as párt hajdani elnöke, belépett a Tisza vezette Nemzeti Munkapártba. A hetedik kerületi kereskedők, iparosok, s akik politikával foglalkoztak, renegátnak tarották az írót, és éles korteshadjáratot indítottak ellene. Eötvös hívei erre megszerkesztettek egy hatalmas, vaskos betűkből álló plakátot, és kiragasztották a kerület utcáin. Ez állt rajta: „VII. kerületi választópolgárok! Kimaradhat-e Eötvös Károly a parlamentből? Ítéljetek!" Na, a kerület ellenzékei sem henyéltek, s másnap az összes plakát alatt ott virított egy másik: „Ítéltünk! Kimaradhat! VII. kerületi választópolgárok." Ki is maradt...

2. Amikor a múltkoriban az Ernst Múzeumban jártam egy kiállításon, az akvarellek között „tőgyökeres" VII. kerületi témájú alkotásokat találtam. Utána személyesen is megismerkedhettem alkotójukkal, Diósy Antal Munkácsy-díjas festőművésszel. Damjanich utcai, tágas műterem-lakásán még több, Erzsébetváros-ihlette rajzot, festményt mutatott.

— 1929-ben költöztem ebbe a VII. kerületi bérházba. Még abban az esztendőben festettem meg a Mátyás királlyá választása című, nagyméretű freskómat, amelyet 36 évvel később, 70. születésnapomon láttam viszont a Parlament elnöki fogadószobájában. Itt nyújtották ugyanis át — a freskóm alatt — a Munka Érdemrend arany fokozatát. Szép találkozás, kétszeres boldogság volt ez számomra...

A Damjanich utcai lakás ablakából sok szép kép készült, de a művész. ecsetjével a kezében, „bekalandozta" szinte az egész hetedik kerületet. Így született meg a Dob utcáról készített, nagyon szép alkotása, amelyet azonnal megvásárolt Bebrits Lajos, az akkori közlekedési miniszter. („Azt hiszem, a kép ma is ott függ a KPM Dob utcai épületében.") Akvarellt készített az Akácfa, a Bajza utcáról, és sok képen megörökítette a Damjanich utca házait is.

— Kevesen tudják, hogy ez valóságos művészutca: itt élt Gyóni Géza, Tímár József és Csók István, s ma is itt lakik Németh Marika, Kibédi Ervin és Grantner Jenő szobrászművész. Számomra a VII. kerület két legkedvesebb pontja ez a ház, ahol 42 éve élek, és a Fészek Klub, amelynek a felszabadulás után háznagya voltam.

A Fészek... Mennyi emlék fűződik ehhez az erzsébetvárosi öreg bérházhoz...! Mennyi híres művész megfordult itt egykor, s jár ide hűségesen ma is. Csortos Gyula és Molnár Ferenc, Kisfaludy Strobl Zsigmond és Hermann Lipót, a híres Fehér Holló Társaság tagjai: Hegedűs Gyula és Petschauer Attila, Pethes Sándor és Diósy Antal.

— A Fészeknek még a pincérei is hírnevet szereztek, legendák fűződtek alakjukhoz. Ki ne ismerte volna Bajuszt, a szórakozottságáról híres pincért. Emlékszem, egyszer Kabos Gyula vacsorát rendelt tőle. Bajusz felvette a rendelést, de a vacsora sehol. A színész megunta a várakozást, és elkapta a frakkja végét. „Bajusz — kérdezte —, mondja, mióta van maga itt a Fészekben?" „Huszonöt esztendeje, művész úr." Kabos reményt vesztetten legyintett: „Huszonöt éve... Értem. Akkor nem magánál rendeltem a vacsorát!"

Fészek, Otthon kör, New York kávéház. Egy lexikonra való művész megfordult e három híres erzsébetvárosi hely falai között.

— Ha elsétálok a régi New York, ma Hungária Kávéház hosszú hónapok óta bezárt ajtaja mellett, odabent a sötét termekben, a „mélyvízben", ismerős arcokat vélek felfedezni. Ide járt Karinthy Frigyes, Kosztolányi, Somlyó Zoltán, Osvát Ernő, itt székelt az irodalom nagy „I"-vel és kis „i"-vel. S ha már említettem Bajuszt, a New Yorkról szólva, nem feledkezhetem meg Reisz Gyula főpincérről sem, akinek humoráról legendák keringtek. Volt többek között egy turfszenvedélyéről híres vendége, akinek a lovak miatt a kávéházi cechre sosem maradt pénze. „Tisztelt szerkesztő úr — mondta neki keserűen Reisz Gyula —, ön pontosan olyan, mint a favorit. Mindig bejön, és sohasem fizet..."

3. Hát igen. Az Erzsébetváros műemlékekben ugyan szegény, de anekdotában roppant gazdag. Miről jellemző még? A VII. kerület a pesti oldal legkisebb, de legsűrűbben lakott része. Két négyzetkilométernél alig nagyobb, lakóinak száma pedig csaknem 120 ezer. Nagy a zsúfoltság, a forgalom, a házak, a gyárak, a pályaudvar kéményei füstöt, szmogot terjesztenek, és mégis, sokan egy életet leélnek itt, s letennék a „nagyesküt": az Erzsébetváros az egyik legtarkább, legérdekesebb, legszebb kerülete Budapestnek...

(k. gy.)

Diósy Antal festőművész

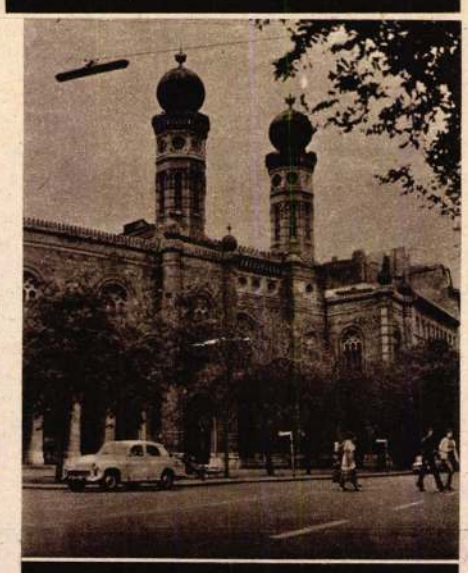

A VII. kerület egyik műemléke, a Dohány utcai izraelita templom

Az újjávarázsolt Keleti pályaudvar

IFJ. BOHANEK MIKLÓS felvételei

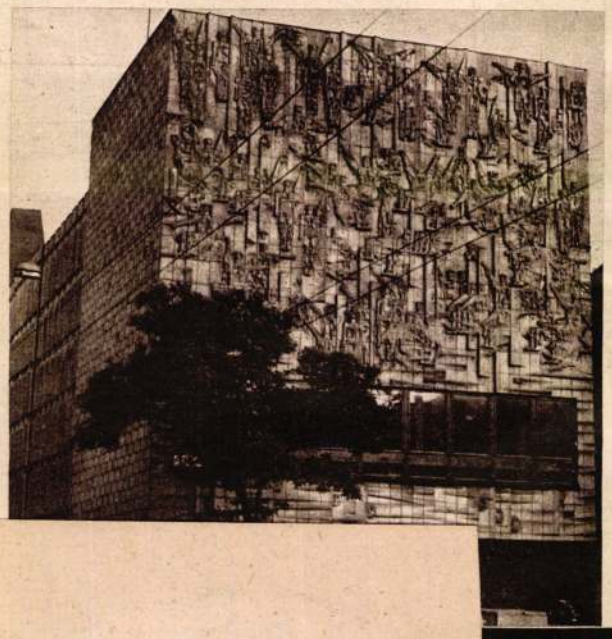

épülete

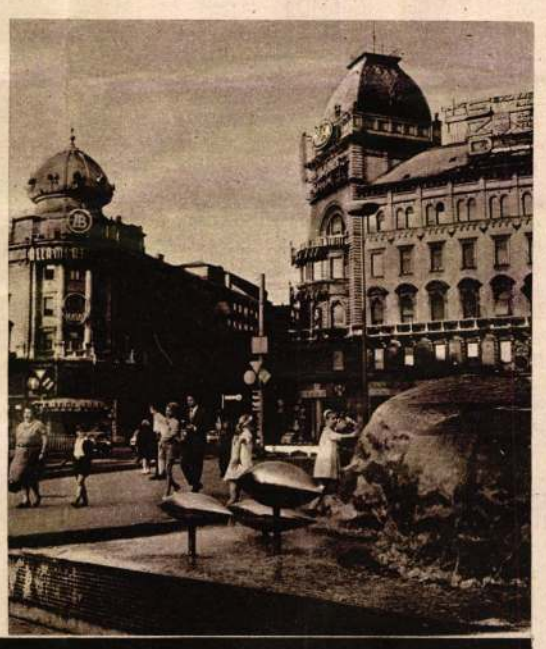

Csendélet a Körút és Rákóczi út sarkán

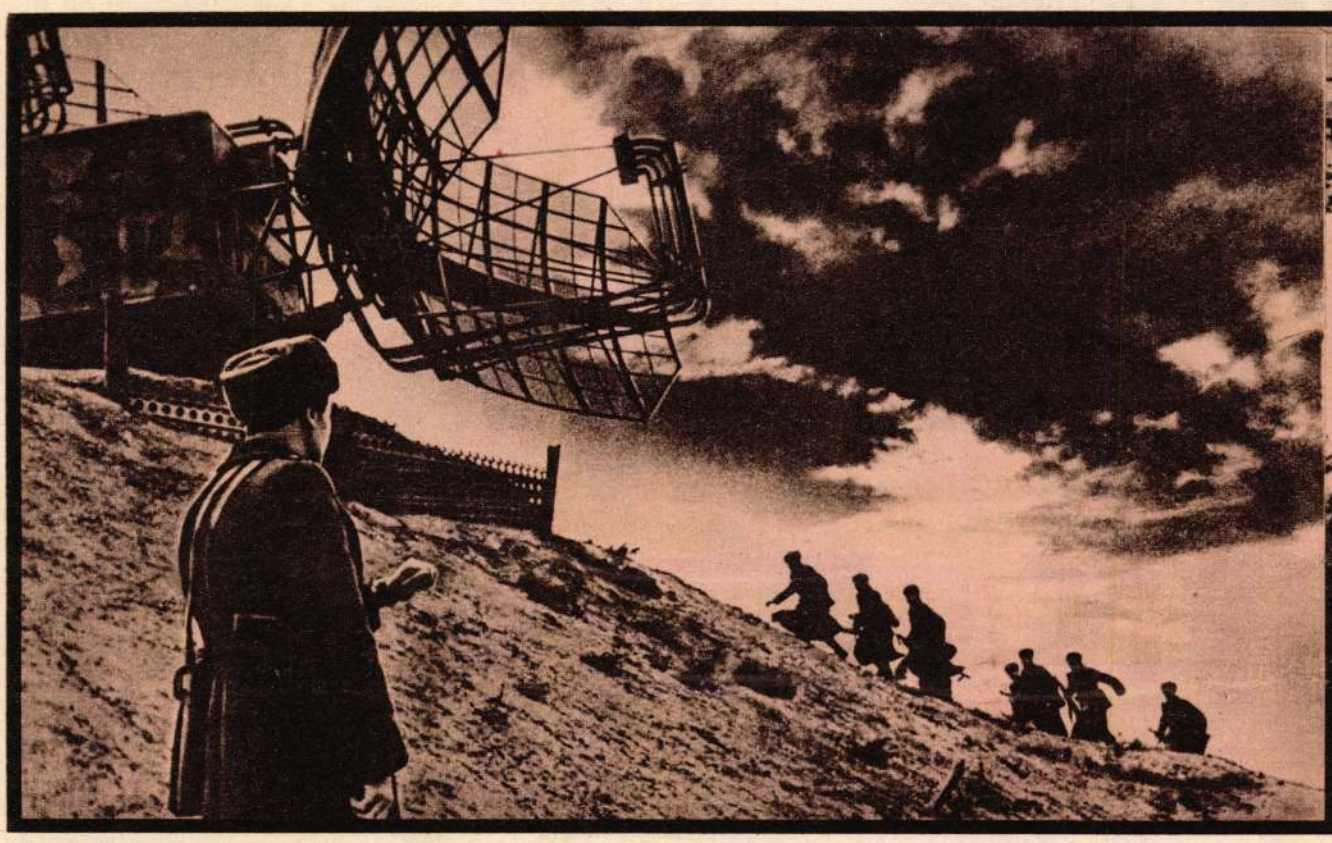

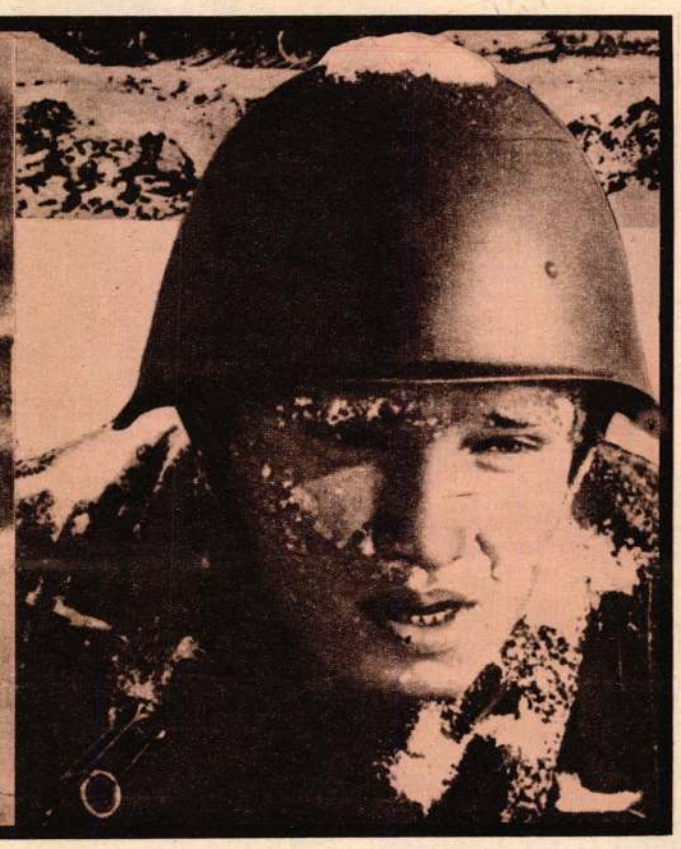

LENINGRÁD '71

„...FÉLNÉK A SZÁMOKAT KIMONDANI...!"

Szabálytalan interjú
Nyikolaj Dolgoborodov ezredessel,
a DOSZAAF leningrádi elnökével

1. A széles folyó, a keskeny csatornák felett, a hidakon sétálva; a csillogó palackzöld víztükrök mellett járva; megállva a monumentális tereken, a város csodálatosan dús parkjaiban; nappal és éjszaka, amikor a sétányokon váratlanul Gogol vagy Lermontov bronz arca néz rád a lombok homályából; mindenhol megragad és lenyűgöz egy nyugodt erő kisugárzása, valami rendületlen, hömpölygő nyugalom. A riporter, aki csak az orosz irodalomból ismeri ennek az erőnek a lényegét, az egyszerűséggel párosult, szívós kitartást (elég ha Tolsztoj Szevasztopoli elbeszéléseit említem?); a világ, az élet szemlélésének tiszta őszinteségét; a riporter most érzi, hogy szemközt áll ezzel a jelenséggel, magával az erővel, amelyből a háború annyit kivett, szemközt áll a frontot megjártak világával — rövidre szabott ideje alatt igyekeznie kell tehát minél többet megismerni belőle. Ezért hát fittyet hányva a pihenés törvényeinek, éjjel is a várost járta, nézelődött, leginkább a Néva partján, matrózok és fiatalok sziluettjei között, az ólomfekete víz hullámzását, az emberi gesztusokat, a régi épületek elegáns vonalvezetését csodálva. Ez a pezsgő áradat jótékonyan elsodorta és ringatta éjjelenként. Eső után, amikor a folyón fehéres sávok remegtek, a sétányon tócsák villogtak, egy padon balalajka szólt, megszűnt a fáradtság, a tenger felől fújó nedves szélben hihetetlenül rugalmasnak és frissnek éreztük magunkat mindketten. Úgy tűnt, mintha a munka, amely ide szólított minket, alkalom lesz, találkozásokat és meglepetéseket tartogató alkalom.

Ezek a fehér éjszakákban tett séták tették szabálytalanná — egyebek között — ezt az interjút.

Egy szeles reggelen léptünk be a DOSZAAF városi központjába. A csodálatos stílbútorokkal berendezett tanácsterem egy csatornára néz, azonnal megtudjuk, hogy egy haladó szellemű grófnő háza volt, aki irodalmi szalont tartott fenn: e falak között Lev Tolsztoj is sűrűn megfordult. A tágas boltívek alatt konkrét képsorokba rendeződve, tablókon láthattuk az erőt munkában és harcban, amelynek ez a szervezet az egyik fő „kézbentartója".

Nyikolaj Dolgoborodov ezredes üdvözlésére emlékeznem kell; szívélyes volt, katonásan egyenes, vaserejű kézfogással megpecsételve. Zavarba jöttem, mindkét kezemet odanyújtottam — az ezredes csak a bal kezét tudja használni.

2. Hosszú beszélgetésünk teljesen nélkülözte az első eszmecserék nehézkességét. Jólesik visszaemlékezni rá, különösen azért, mert az első mondatok mintha az előző este első — legerősebb — benyomásaiból fogalmazódtak volna meg.

— Ez a város 1703-tól — építésének kezdetétől — jelentős, izgalmas eseményeket sűrítő pontja Oroszország történelmének. Bár „fiatal" városnak számít, forradalmi hagyományai lenyűgözőek. Nincs sok értelme az ismert események felsorolásának, elég, ha röviden megemlítjük: Lenin e városban kezdte forradalmi tevékenységét, itt kezdődött a Nagy Októberi Szocialista Forradalom, itt alakult meg az új szovjet állam, itt hirdették ki a Szmolnijból az új rendet. Itt zajlott a második világháború egyik legdrámaibb fejezete, a 900 napos borzalmas blokád alatt, a világot fenyegető fasizmus itt kóstolt bele először a vereségbe.

(Hogy meg lehet ismerni a háborút átélt embereket, arcukon mély vonalakkal, higgadtságukat, csendességüket, amely tulajdonságok rendkívüli élmények mozaikjaiból épülnek fel! Négyen ülnek velünk szemben a szobában. Valamennyien végigküzdötték a háborút. Dolgoborodov ezredes karja Narva alatt sebesült meg; Georgij Krivics kollégánk — és későbbi kedves, remek kalauzunk — haditudósító volt, Paravoj alezredes pilótaként harcolt.)

Leningrád „szovjet méretű" fejlődésen ment keresztül: napjainkban a tudományos és munkás élet központjának számít, lakosai szerint a legszebb város, amely méreteiben is hatalmasan megnövekedett: a forradalom előtti területhez még „kétakkora" Leningrád épült, megszűntek a külvárosok. Több mint 40 felsőoktatási intézmény működik itt, 300 tudományos kutatóintézet, az egyetemeken nemzetközi összetételű diákság tanul. A múlt nagy volt itt — a jelen ezenkívül pezsgően izgalmas, színes is. Testvérszervezetünk működése szervesen illeszkedik bele Leningrád életébe. Egy adat: a négymillió lakosból kétmillió tagja a DOSZAAF-nak. Mond ez valamit?

3. — Néhány szót szeretnék mondani először általánosságban a közösségről — folytatta elbeszélését az ezredes. — A DOSZAAF — mint ismeretes: a hadsereg, a légiflotta, a haditengerészet szervezete — 1927 óta áll fenn. A Nagy Honvédő Háború után, 1951 augusztusában kapta az új elnevezést, amikor egyesítették. Fő feladatunk, úgy, mint máshol, a lakosság, a fiatalság honvédelemre való felkészítése, a véderő ütőképességének, „bázisainak" fejlesztése. Ez a munka nálunk alapvető érdeklődéstől, aktivitástól kísért folyamat, benne foglaltatik a szellemi nevelés, a technikai ismeretek elsajátítása és a sportok, amelyek a haditechnikával kapcsolatosak. Nincs olyan üzem, vállalat vagy iskola, ahol ne működne szervezetünk. 14 éves kortól bárki tagja lehet a DOSZAAF-nak. Leningrádban négyezer alapszervezetet tartunk fenn; ezek felett 19 irányító kerületi központ működik. Még kettőt lépve feljebb, — jutunk el idáig — a „főhadiszállásig". És a munkában soha nincs uborkaszezon; ilyet mi nem ismerünk. Nálunk minden bevonuló köteles vizsgát tenni a honvédelmi ismeretekből.

Egy pillanatra: lehetetlen, hogy ne jusson eszembe az ágaskodó kontraszt: az előképzés nálunk mennyire nem áll a helyzet magaslatán! Eszembe kell, hogy jusson, és most említést kell tennem a fiatalok helyenkénti közömbösségről, a jó propaganda hiányáról, a gyenge szervezésről — a gépezet csikorgásáról. Hát itt nincs ilyesmi — ez lépten-nyomon megdönthetetlenül beigazolódott!

(Micsoda irdatlan nagy, mennyi embert átfogó szervezet! Milyen érzés lehet itt a csúcson irányítani mindezt? Valahol láttam már ezt a férfit, mert rettenetesen emlékeztet valakire — biztos, hogy soha nem találkoztunk, mégis ezt érzem. A típusa. Igen, itt lapulhat a lényeg. Szálas, mégis zömöknek tűnik: nem a súlya, az ereje miatt. Innen ismerős; az „első vonalbeliek" súlyossága, ahogy ülnek, beszélnek, vagy bármit tesznek veled szemben, nem kell tovább azon tépelődnöd: milyen emberrel kerültél össze? Egyenességük telítődik az erejükkel, a kiegyensúlyozott jóindulattal, ez az ember elszakíthatatlanul „együtt van önmagával" — ha szabad ezt a kifejezést használnom. A sűrű, vöröses szemöldök alól, a piros arcból megtéveszthetetlen szempár tekint rád. Ennek a férfinak a tartása mindenhol erősen hat, bárhová állítsák is. A szavait lejegyezheted, de őt „megfogni" még egyszerűségében is milyen nehéz! Eleinte sima rokonszenvet érzel a megfontoltan beszélő parancsnok iránt, ami az ábrázoláshoz csak belépő lehet. És hiába kérdezed élete legnagyobb megpróbáltatásáról a háborúról, ahol gyalogsági tisztként négyszer sebesült. Szelíden, majdnem gúnyosan mosolyog; elnyomorodott jobb kezébe cigarettát helyez. Lenézi azt, amibe mások belehibbannának. „A háborúban ölnek" — mondja egyszerűen. És ezzel részéről az ügy le van zárva.)

— Igen, vizsgát kell tennie minden fiatalnak, erről mi gondoskodunk. Klubjainkban színes és változatos munka folyik. Vannak *autó—motorklubjaink*, ahol több ezer gépjárművezetőt képezünk évente; *repülősportklubunkban* motoros sportrepülők, ejtőernyősök, vitorlázók készülnek; a *rádióklubban* a hadsereg óriási, pontosan működő idegrendszerének, a híradásnak a rejtelmeit sajátítják el, a készülékek szerelését, tévéjavítást is; említést kell tennünk a *tengerészeti iskoláról*, ahol a „flottautánpótlás" sokirányú nevelése folyik; minden kerületben működik *lövészklubunk*, ez itt olyan tömegsport, minden egyes ember ért hozzá, *évente hatmillió patron megy el*, hihetetlenül népszerű; és itt van a *kutyatenyésztéssel foglalkozó hatalmas klub*, amely a határőrség és a rendőrség részére képez ki segítőtársakat, és több ezer fanatikus tenyésztőt tart össze. Van ezenkívül *modellező-* és *sportautóklubunk* is. A honvédelmi sportágakban az élvonalat képviselő csapatok — mind a 15 köztársaságból — hatalmas spartakiádokon találkoznak (ahol Leningrád és Moszkva önálló csapatot indít), és a pokolian erős mezőnyben Leningrád — a negyedik helyen áll. A búvársportban például a 16 aranyból 12-t elvittünk.

4. Az ifjúság szellemét és hozzáállását kérdezte — szívesen válaszolok rá. Mindenekelőtt: ha *több pénzünk volna, félnék számot kimondani*, annyian foglalkoznának vele. Tíz közül kilencen, ez egészen biztos. Minden klub népszerű. És sajnos, nem tudunk mindenkit foglalkoztatni. Drágák ezek a sportok. Központilag nincs rá pénz, de megteremtjük a lehetőségeket: *saját üzemeink vannak*, amelyek fedezik az anyagiak jó részét. Időnként sorsjegyeket bocsátunk ki, és a befolyó — jelentős — összegeket is beruházzuk. Ismétlem: a népszerűség igen nagy erő!

Egy pillanatra: nem érdemes itt is párhuzamot vonni? Semmi esetre sem érdektelenek ezek a tények, ezek a mutatók és mögöttük az eredmények a munka hatásfoka!

— A technikai ismeretek megszerzése nem minden; a katonai szolgálat előtti fogékony években kell elmélyíteni azt a kibomló, formát öltő képet, amelyet a fiatalember a hazájáról magának kialakított. Hallatlan fontossággal bír mindez, úgy gondolom, az eszmék és a szülőföldhöz való fanatikus ragaszkodás a háborút megnyerő legerősebb tényezők közé sorolandó. Természetes, hogy pozitív hőseink életével megismertetjük a fiainkat. Természetes, hogy elvisszük őket nagy művek bölcsőihez — mindig vannak ilyen tervek, mindenkivel együtt tudunk működni, elsősorban a Komszomollal. A komszomolisták 70 százaléka dolgozik klubjainkban.

Az üzemekben ünnepélyesen búcsúztatják a bevonulókat; a munkahely emberi és szakmai jellemzésével vonulnak be — és a hadseregből ugyancsak rendszeresen érkeznek a jelentések. Ha jó katona az illető, az üzemekben megjelenik a képe mindenki előtt. Ez a nevelési módszer igen egyszerűen hangzik. „Csak" hihetetlenül hatásos folyamat.

(Eszembe jutott az 1970. évi „árvízi háború' egyik epizódja: a makói óriás buzgárnál szálltunk ki a csúszkáló gépkocsiból; gumicsizmánk bokán felül merült el a fertelmes, sötét sárban, amely mindent elborított. Emlékszem az ijesztő iszapos vízre, a légkalapácsok dübörgésére, az ólomkemény cseppeket sodró szélre, amely úgy fújt, mintha megőrült volna, arcunk bádoggá dermedt. Valahonnan kék füst szállt; odamentünk, és egy szovjet alegységet találtunk víztől csillogó járműveik mellett, egy fulladozó tűznél bevetésre várakozva. A vigasztalanul keserű, komor képsorokkal, eseményekkel zsúfolt napok után megismerkedhettem ezzel a közönséggel — jókedvüket semmi sem hervaszthatta le. Pedig mennyit és hogyan dolgoztak! Kimérithetetlen kedélyük, egészséges szervezettségük, szívósságuk közbámulat ttárgya volt. A Szovjetunió minden vidékéről voltak itt; széles arcú ázsiaiak, nyúlánk, szőke ukránok — még a mi fáradságunkat is elfújta ez a találkozás. Percenként mennydörgő hahota robbant ki.

Amikor erről beszéltem az ezredesnek, arcán ismét megjelent a kifürkészhetetlen mosoly.

— Nem lehetett másképpen — ennyit mondott.

És éreztem, hogy ismét „betalált". Ezt szeretem ennek a népnek az irodalmában is: egyszerűség, pontosság, szemléletesség. És akkora erő, mint a földrengés.

Baróti Szabolcs

1971 JUL 2 8

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-868, 337-748, 340-?

Diósdy Antal

1970 SEP 10

DAILY NEWS-NEUSTE NACHRICHTEN
Budapest

1021

A painter strikes a note of intimacy

Exhibition of Antal Diósy works

Is painting an art of creation or of reproduction? The question remains unanswerable, with any ring of finality.

There are some who would hold non-representational art the only creative form, while traditionalists believe artistic creation is the reproduction of real, natural motifs, sifted through the artist's imagination. However, the feeling of intimacy between a picture and its viewer can hardly be stirred up without representational signals. Confronted with a non-representational picture, one can enjoy the rhythm, optical beauty, or decorative effect, while the personality of the artist would remain at an unbridgeable distance from the viewer.

At the opposite end of the spectrum, a visit to Budapest's Ernst Museum to see Antal Diósy's watercolours means that one immediately falls under his art's spell of intimacy.

Diósy's style was deeply influenced by the great masters of French Impressionism, and his "Street in Rain," for instance, reminds one of a Manet or a Degas. However, his style is imbued with genuine emotionalism which defines his own artistic character.

Street in Rain

During his long career, Antal Diósy, now 75, has remained a calm, contemplative, sensitive observer, whose vision reflects an intimate satisfaction and happiness with humanity, nature, and the miraculous world of colours and lines. The originality of his art consists in the ability to impart that happiness to viewers.

The exhibition in the Ernst Museum presents the collected works of the artist, beginning from his first period when—in 1918—he painted his war memories: "Trenches" and "Bukovina". The rare portraits—those of the artist's mother, the musician Zoltán Kodály, the actor Kálmán Rózsahegyi, the sculptors Zsigmond Kisfaludy-Stróbl and Paul Pátzay, and some others—mark a self-effacing artist's endeavour to break through the restricted scope of water-colour painting with the explosive force of an emotional art.

— **Aurél Varannai** —

...en police, ...ramburu murder

INTERFOTO MTI/UPI

...o Luis Abal Medina, 23, and ... Buenos Aires late Monday. ... with bullet holes. The two ...ed Aramburu

Buenos Aires, Sept. 9 — (AP) — Two men were killed and two policemen seriously wounded last night during a gun battle outside a restaurant. Police sources said today the two dead men had been sought in the kidnap-killing of ex-President Pedro Eugenio Aramburu.

Aramburu, one of the military leaders who deposed ex-dictator Juan Peron in a 1955 coup, was kidnapped May 29 by members of the "Mononeros"—a self-styled Peronist band—and killed June 1, in apparent retribution for the excution of Peronist Labour Union leaders during riots in June, 1956. His body was found July 16.

The sources identified the men as Luis Abal Medina and Carlos Gustavo Ramus.

Police gave this account of the incident.

A six-man police patrol stopped to question the occupants of two cars parked outside the Pizzeria. They started to enter the restaurant, when three other suspects, who had been waiting inside for two hours, opened fire on the officers.

The occupants of the two autos also began shooting. One alleged Peronist was killed when a grenade ex-

...des

Mary ... passp...

New York, Sept. 9 (UPI) — The State Department stepped in at the last moment Tuesday and refused the mother of condemned assassin Sirhan B. Sirhan permission to leave the country to confer with Arab guerrillas in Jordan.

Mary Sirhan, Sirhan's brother Adel, and two companions were informed at John F. Kennedy International Airport their departure documents had been "temporarily lifted" and they could not proceed on their scheduled flight.

In the case of Mrs. Sirhan and her son, who are aliens, the Department invoked a legal provision permitting "prevention of an alien's departure when it would be prejudicial to the interests of the United States."

In the case of their companions, attorney Luke McKissack and investigator Mike McCowan, the Department temporarily lifted their passports under authority they may use when departure might cause "serious damage to the foreign policy of the United States."

The State Department refused to state how it was felt Mrs. Sirhan's trip might prejudice US interests, but an official in Washington stressed that "delicate" negotiations were now underway with at least five nations for the release of hijacked passengers and crews in the Middle East over the weekend and the recovery of aircraft.

HUNGARY - BRIEFS

Budapest – At the invitation of the Hungarian Physical Training and Sports Association, M. Josef Comiti, France's Secretary of State for Youth and Sports Affairs, has arrived in Budapest.

The French Secretary of State held a conversation on Tuesday with Dr. Sándor Beckl, President of the Hungarian Association, and then visited the Institute of Sports Medicine.

Ödön Kallós, President of the Hungarian Chamber of Commerce, received on Tuesday W. J. Luxton, President of the London Chamber of Commerce now visiting Hungary. Mr. Luxton then called on the leaders of the Hungarian Federation of Technical and Scientific Societies, and discussed with them details of the third British Technical Week, to be staged in Budapest next March.

Hungarian Vice-Premier Lajos Fehér received on Tuesday visiting Canadian Minister of Agriculture H. A. Olson. Mr.

What is

Diósy Péter

Nagykőrösön a képzőművészkör 25 éves fennállására vendezett kiállítá-son szerepelnek a művész munkái.

Losonci Miklós: Kiállítótermekben. Pestmegyei Hírlap, 1975. júl. 8.

DIOSI MÁTYÁS, csapó

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.i mestereiről.Az egyik 1784-ből,a másik pár évvel későbbi. 64 mesterség,519 név.Az arab számok a két listát,a rómaiak az öt csoportot jelzik.
263.old
/ 1,2./ V. csapo. 265.old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA.István Király Múzeum Évkönyve.VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

Diósy Antal a Pesti

21. A Magy. Tanácsköztársaság idejen készült műve: „Minél gyakrabban fürödj!" Papír, tempera. 62.5 x 53.5 cm. Ltr. 59.744. 138 old

Gerelyes Ede: A Legújabbkori Történeti Múzeum tanácsköztársasági gyüjteménye. 131. o.

Legújabbkori Tört. Múz. Évkönyve. II. évf. 1960. Bpest. 1961. Franklin Nyomda. Bp.

Diósy Antal

Született Budapesten 1895. junius 18-án. Festő. A budapesti Képzőművészeti Főiskolán tanult (Körösfői-Kriesch) 1923-27. Látogatást tett Olaszország-Hollandiában és Franciaországban.

Fehete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966.
334 l 70 l.

DIÓSY Antal

151

Oltványi 1991

900/: Thieme-Becker 46. jegyzet-

zig, 1920. pp. 237-238.

s egyéb problémáiról: Farbaky

o, 48-49.

Ybl,1956.pp.27, 125/10.ésll. jegyzetek.

nkorn egy lószobra koronázta.

rigyes 1821-1884. /Kiállitási

-50. /Kat.No.75./

DIOSY ANTAL

Külföldi aukción:

Antal Diosy: Halbakt. - Pastell auf Papier, 49x33 cm. Sign.

Wien, Dorotheum
473. Kunstversteigerung 25-28 Juni 1984.
Katalogus 44.sz. kép: Taf. 61.

DIÓSY Antal

Pogány Ö Gábor: Diósy Antal és Hegedüs László művészete. = Heves i Szemle. XII. évf. 4. sz. 1984 35–40. p. Ill

Gyöngyös: Gyöngyösi Galéria, 1984 Diósy Antal
Hatvan: Hatvani Galéria, 1984. Hegedüs László

dieses Gebiet dennoch unter dem Einfluss und der Anziehungskraft von Byzanz. Aber die weite Entfernung und seine Lage am Meer — welche ihm zuerst Sicherheit und dann Wohlstand brachte — hatten zur Folge, dass hier eine eigene unabhängige Regierung gebildet werden konnte. Im Jahre 697 wurde der erste *Doge* (vom lateinischen dux = Herzog) von der Volksversammlung gewählt, doch erst 810 wurde auf das Inselchen Rivo Alto das Gebiet jener Hauptstadt der Republik verlegt, die Venedigs Ruhm in all Welt tragen sollte.

Beherrscherin des Adriatischen Meeres geworden, konnte es nicht ausbleiben, dass sich Venedig mit den Muselmanen vom Mittelmeer messen muste. Je mehr sich seine Macht festigt, desto zahlreicher werden Kriege und Streitigkeiten mit den Nachbarn auf dem Festland : Padua, Pisa, Robert Guiscards Normannen. Im Jahre 1172 tritt Venedig der Lombardischen Liga gegen den deutschen Kaiser bei; aus Dank übergibt der Papst dem Dogen jenen Ring, welcher seine « Hochzeit mit dem Meer » versinnbildlicht.

Geschick und Tüchtigkeit der venezianischen Kaufleute brachten es zuwege, dass Abenteuergeist und Begierden jener Freiherrn gehörig ausgenützt wurden, die in den 4. Kreuzzug zogen. Er wurde von seinem eigentlichen Zweck und Ziel entfernt und auf Konstantinopel gelenkt, das am 13. April 1204 von den Kreuzrittern unter dem über 94jährigen Dogen Enrico Dandolo eingenommen wurde. Dieser Sieg sicherte Venedig die Oberherrschaft über die Reste des byzantinischen Reiches. Die Ausdehnung seiner Macht gegen Osten brachte Venedig allerdings in Konflikt mit der anderen grossen Mittelmeer-Republik : Genua. Ab 1255 nahmen die Kämpfe heftige Formen an, das Kriegsglück wechselte mehrmals bis zur endgültigen Niederlage Genuas im Jahre 1380.

Im 15. Jh. besass die Republik, ausser ihres Gebietes auf dem Festland, noch zahlreiche weitere Städte, die von aus Venedig gekommenen Gouverneuren verwaltet wurden. Dies war die glanzvollste Epoche der venezianischen Geschichte, doch derart unersättlicher Machtanspruch rief die Feinde auf den Plan : Auf Grund der Liga von Cambrai (1508) verlor die Republik einige ihrer Festlandseroberungen, und trotz des Seesieges von Lepanto (1571) wurde die Vorherrschaft Venedigs auf dem Mittelmeer durch die Türken stark erschüttert. Ausserdem legte die Entdeckung des Seeweges um Afrika (1497) Venedigs Handel mit dem Orient lahm. Bis zum 17. Jahrhundert siechte die Republik trotz einiger geglückter kriegerischer Zwischenspiele ständig dahin und endete

Diósyné Nagyajtai Teréz

Az Iparművészek Szabadszervezetében a színház (díszlet-kosztüm) tagozat vezetőhelyettese.

Konács Zs.: 25 éve alakult a M. Iparművészek Sz. Szakszervezete; Ipari Művészet, 1970. III. 18. l.

MDK

Dióssyné Nagyajtay Teréz

Jelmeztervei a magyar képzőművésznők Műcsarnokbeli kiállitásán.

Havas Lujza: Magyar képzőművésznők kiáll.-a.

Népszava 1958.márc. 12. 6.l.

MDK

Dióssyné Nagyajtay Teréz

Művészet 1958. III. évf. 22. sz. 16o.l.

MDK

Diósy festő

RSZI: Akvarellkiáll. a Főv.képtárban. Uj Magyarság 1941,aug.3. 15 l.

Diósyné Nagajtay Terei

Felmerterver (Dörsa), gouache,
25 x 37

Képzőművénnök nemzetközi
kiállítása, 1960. Bp.

Diósy Antal dekoratív festménye. — Dekoratives Gemälde von A. Diósy. — Decorative painting by A. Diósy.

Színbontás és maratás : Ifj. Weinwurm Antal és Tsa, VI., Ó-u. 6.

K. M. E. Ny. 1937

Magyar Iparművészet
1937. 9-10. f.
Sz. Lépcsell

Diósy Antal

Diósy Antal

Lvód

z

Rózsa M Sz. 236 l

[illegible]

1943

IIIX

Diósy Antal

serverte a Szent István
emlékév bélyegeit
(7 drb bélyeg egy block-
ban)
minden bélyeg Hig-
nalva

át köti össze rajta ~~öncköto lanczhidon~~ járó-kelők
hajó halad fölfelé. A jobb ~~bal~~ parton
szemléljük, míg a bal parton, hol
három letakart halomban málhák
jelzése: „LÖ". A kofák körül a vásá-
holmikból ~~egy férfi~~ ~~talyigával~~ targonczán és egy ~~má~~
nale, allit el. Jobbról, hol különfelé csoportok-
lgetnek, a part felé ~~egy~~ megrakott kocsi
~~egy~~ kissé odább pedig szálfákat fuvaroz-
vas meg ~~mi~~ dolgaik után látó férfiak, afsz-
figyelnünket.

alatt:
brücke in Pest"
Stabil° del Lloyd austr° in Trieste."

körvonalokat véve 15.9: 26.2 c/m.

697.

~~Lan~~ 152/93 N° 28

(10

Diósy Antal

Ferenc József-tér.

olaf.

Tm. Bp. 1932.

Kolozsvár-város.

Dunapart c. művei

48. Ereklyemuz.

an ábrázolva.)

nemzetiszinű kokárda disziti. Haja, sze-
a szőke, szeme szürke. Ingének gallérja
rra kötötte, atillájá és köpnyege feke-
iros.

czi emlékek muzeumából (107/95. No. XXI).
iki 14985 sz. leirat alapján (159/96).

308

Diósy Antal

(9

Föv. képt.

Táj kép I-II. vízf
Téli táj
Balaton füred
A pesti Lánchidfő

902.

Erkezett: deczember 16án.

et s szám alatt utasitottam

l l a m p é n z t á r t ,

lékek orsz. bizottsága tagjának

kirándulása alkalmával felmerült

en 30 korona napidij után bélye-

korona 54 fillért; valamint

müemlékeinek felkutatására tör-

merült ugyanilyen költségei és

lérről kiállitott s 360 korona

ányára az 1899 évi 30634 számu

ott 400 korona előleg levonása

Diósy Antal

8

Szépm. munz.

Szabadságharc, vizf. (1951)

Bárka a Dunán, vizf

Ősz

Füredi strand

Kalotaszegi gyermekek vizf.

6a) Diósy Antal

tervezte a Magyar posta „Nemzeti segély a vértanukért c. bélyegsorozat 4+4 Pengős értéket 1945-ben

Képes Figyelő
1945. 6. sz.

Edes Apuram v. Anyuram!

Legyetek szívessek e sorok átadójának két drb spachlit (kenő kést) odaadni. Sajnos a legnegyobb munkába vagyok és nem tudok szemléjesen írta menni. Kölcsönkért szerszámra vigyázok és a napokba vissza viszem.

7) D. kitüntetései: T 1933: MHPE kiáll. áll. vízfestménydíj, 1934: a balatoni képkiállítás a TESZ oklevele, 1937: párizsi világkiállítás Grand Prix, 1938: az I. Orsz. Iparművészeti tárlat alkalmából a kultuszminiszterium elismerő oklevele, 1938: a MHPE kiállításán állami vízfestménydíj, 1940: a milánói triennalen arany érem, 1940: a M. Iparművészek Orsz. Egyesületének aranyérme, 1941: Bpestet ábrázoló vízfestmények pályázatán II. díj

1939: m. Iparművészeti arany érem.

T 1931: a főnáros vízf. díja.

a Szt. István ünnekbelyegtőnek pályázatán I. díj.

D. Készítette dekorativ festmé-
nyeket. Megy ugyanezt évben öt bi-
tásmez a becsi m. népmüvészeti ki-
állítás dekorativ falképeinek
megfestésével. Az elöcsarnok
falára egy ~~egy~~ mezőkövés-
di lakodalmas pár ~~és~~ a Dunán-
tul két jellegzetes alakját fes-
tette. Az 1937. évi párvisi vi-
lágkiállítás m. pavillonjának
vendéglőjében az önzes díszili-
tő festő munkálatokat D. vé-
gezte. A mennyezet kazetta-
díszei a régi m. videki tem-
plomok festett virágos mennyezeteinek
mintáyára korszerű átstilizá-
lásban készültek. A falakon
körbefutó figurális ~~freski~~ panneau a
a m. népviselet kiválóbb si-
pusait ~~mutatta be~~ kerti tánc-
mulatság keretében. D.-nak a
Párizsban szerepelt ~~m.~~ dekora-
tiv festmény díszítették a III.
Asszonyok Nemzeti Szövetségé-
nek

a bpesti Iparmüvészeti Múzeum nagy csarnokában 1938. rendezett kiállítását.) ~~1939~~ Megszerben a Fészek művészcsere akciójának Eereteben Stockholmba Került, hol egy hónapig tartózkodott, s az után Norvégiában ~~mervezte~~ meg a m.-novég művészcsere akciót. ~~Hazatérte után~~ Pesten festette a 1939-ben newyorki világkiállítás m. pavillonjának kazettás mennyezetének táblát.

(1940. ~~4~~ a VII. Milánói nemz. iparmüvészeti kiállítás ~~[illegible]~~ cerőfalas részére készült Szt. Istvánt és az árpádnázi rendezet ábrázoló 6×3 méter nagyságú falkepe. X

1942. az iparmüvészeti iskola rendes tanárává nevezték ki.

1943. MAPE alelnökévé választották

X 1941. a bpesti Operaházat ábrázoló vízfestmenyét az állam vette meg a nemzet állami operaházának szóló adományozás végett.

Diósy Antal

l.

Hungary 1937

72, 73. l.

74, 75. l. 76,

77. l.

London

1937

Mihály épitésvezető mátraver

érvényesitve tisztelettel vi

Budapest, 1915.évi

rát ~~[illegible]~~ kompvét, 1924. [M]
pedig Nagyvárad görbe Fuhrét.
1923. Rómában járt, majd
Párizsban a Le Matin, a La Pres-
se s több képes lap rajzolója ~~volt~~.
Ezután Hollandiában a Tele-
graaf illusztrakent dolgozott
s ~~az alkalommal~~ ekkor Vilma király-
nő arcképét természet után
volt alkalma megfesteni. 1927
jött haza s ~~ekkor~~ a főváros meg-
bízásából ~~festette~~ Hende Vincé-
vel a belv. templom hajójának
falképét, majd az Ornaj gyü-
lési elnöki hivatal ~~[illegible]~~ falá-
~~festette~~ ra Szilagyi Mihály
kormányzó ~~képét és [illegible]~~
~~[illegible] képét~~ királyválasztó
seregének képét festette.
1931. a Rezsőtéri Templomban
készített freskókat 1935. az Ipar-
művészeti Társulat 50 éves
jubileumi. kiállítása háza
ipari részének a magyaros
népi figurális és ornamen-
tális motivumok alapján

Ó nagy-
termének

Dióssy Antal

1

Dióssy Antal, festő és grafikus
sz. 1895-jún. 18. Bpesten. Középis-
kolát u. o. végezte, vizitan 1910-
1915. – az iparművészeti iskolá-
ban. Körösfői Kriesch Aladár
növendéke, majd tanársegéde
volt. Ezeltől a képzőmű. fonk.
nyári Pánfolyamán tanult.
1913-14. Körösfői iványítása mel-
lett részt vett a zebegenyi rk. tem-
plom falképeinek festésében. 1
1915. a hadi emlék táblákra és
emlékművekre hirdetett pá-
lyázaton több pályaművet
megvásárolták

Az ő műve Konstantin lá-
tomása és mehány címerek
anyagal.

1

Latrétb
2

Már igen korán gobelinter-
veket készített, melyeket fele-
sége Nagyajtay P. Teréz mű-
helyében szőtt meg. Dante,
Kádár Kata és Könnüves Kele-
menne c. gobelinjei kül-
földre kerültek, csak Pető-
fije maradt ~~[illegible]~~ itt-
hon. A m. népi [illegible]
tanulmányozása céljaiv bejárta
Kalotaszeg, Somogy, Sár-
köz, Kalocsa és Veszprém
vidékét s a Képes Króni-
kából merített ihletet
történeti tárgyú kompo-
zíciójhoz. 1914-ösztetet
katona volt s két és fél
míg szolgált az orosz fron-
ton, hol szamos akvarell-
ben örökítette meg hábo-
rus impressióit. Haza-
térte után

3

I 1920 Csajka
István Ötvösdy Hende Vince és
Leszkovszky György festőknel
együtt megalapította a Cenni-
ni Társaságot, mely 1921 rendez-
te első és 1926. utolsó kiállítás-
ik a melyeken s minőcinek nagyobb
egyetemejéknél ~~[illegible]~~ szerepelt.
1922 Kolozsvárt élt s 1923 itt ad-
ta ki. Ecce Homo. Kolozsvár
görbe tükre c. 100 karikatu-

Bpesta

Diossy Sándor
festőművész
36 éves
(vastagbélrák)
Kerepesi höztemető
+1943. I. 6.

Halotti főhönyv.

Díszy tutal

Hagyatékomel mejárása

Szeresi Szunk 1985/2

Hitelás megírva

Diósy Antalné,
iparmüvész l. Nagyaj-
tay P. Terez:

Diósy András Péter

Föv. képt

Merengő, virf

02. Erkezett: deczember hó 16án

...lékek országos Bi..
...ának

Budapesten

...al f. évi november 22én
...iratára tisztelettel ér

IFJÚSÁG

NOVELLA

Irta: Hunyady Sándor

A család a tengerparton nyaralt, egy nagyon finom, kis hotel-penzióban, amelyben csak harminc vendégszoba volt.

Éppen vacsoráztak a vízre nyíló terraszon. Gyönyörű, csillagos este volt. A szülők rendes vacsorát ettek, scampit, roston sült karmonádlit, resztelt krumplival és salátával, caramelkrémet, gyümölcsöt. Feketekávét ittak és olasz vörösbort. Kávénál az apa szivarra gyujtott, az anya cigarettára. Asztaluk fölött kék füstcsík kanyargott a balzsamos estében.

Fifi nem kapott sem húst, sem bort, sem feketekávét. Rendkívül vigyáztak az étrendjére és a modorára. Minden pillanatban figyelmeztették valamire. Üljön egyenesen. Ne beszéljen hangosan. Szépen tartsa a villát. Ne egyen mohón. Fifi kedves türelemmel engedelmeskedett a legszeszélyesebb szülői kívánságnak is. Kitűnően nevelt, karcsú, de izmos kislány volt. Tizenötéves.

Vacsora után az apja megengedte Fifinek, hogy a hotel halljában fölállított asztalon játsszon néhány parti ping-pongot egy másik hasonló korú kislánnyal.

Tíz órakor az anyja aludni küldte Fifit.

A kislány úgy érezte, hogy még nem álmos. Szeretett volna még egy kicsit játszani és vihogni a barátnőjével. De nem vitatkozott. Engedelmesen megcsókolta anyját és apját, aztán hármasával ugorva a lépcsőket, fölszaladt a második emeletre, ott voltak a szobáik.

Először is fölhúzta a gramofónt. Dzsiggelt egy kicsit mellette. Majd megfürdött, fogat mosott, a hideg zuhany alatt fütyült, fölvette fehér puplin háló-pizsamáját, amelynek olyan illata volt ifjú testétől, mint a tejnek.

Bebujt az ágyba, átölelte a párnát és behúnyta szemét. Néhány kósza kép és gondolat suhant rajta keresztül. Megszokott imájának töredékei, egy fiú arca, francia rendhagyó igék, egy tangó foszlányai, egy hang, ahogy a ping-ponglabda koppan az asztalon. Aztán, bár csöppet sem volt fáradt, elaludt, oly tisztán és könnyen, mint egy tő jácint, amikor ráborul a sötétség.

Ezalatt a szülők, a parkon keresztül a Quarnero-hotel felé sétáltak, ahol gála este volt aznap. A férfi selyeminget viselt, szmókingot. A jobb zsebében tartotta teknősbékakeretű, erős szemüvegét.

Hirtelen megállt:

— Érzed a babérbokrok illatát? Nem tudok eleget a tüdőmre szívni ebből a pompás levegőből! — mondta a feleségének.

Csakugyan, a nyári sötétség teli volt lampion-fénnyel, zenével és a buja növényzet illatával. Viszont a férfinak volt egy kis, kezdődő emfizémája, mindig szorulást érzett a mellkasán, amikor nagyot akart lélegzeni.

Az asszony, önző módon nem felelt a férjének, hanem a sajátmaga állapotáról tett megjegyzéseket:

— Sokat ettem. Jó lesz letáncolni a vacsorát!

Megérkeztek a Quarneróhoz. Leültek egy lampionos asztalhoz. Pezsgőt rendeltek. Ittak. Felálltak táncolni.

Jókedvük lett a szesztől. Mindkettőnek az járt titokban a fejében, hogy könnyen támadhatna kalandja, ha egyedül lenne az emberektől zsúfolt, izgatott helyen. A férfi ötvenéves volt, eszébe sem jutott még az öregség. Az asszony negyvennégy, még ő sem akarta megadni magát. Festette a haját, gumi csípőfűzőt hordott, nem evett kenyeret. Sőt a kozmetikája Fifire is átnyúlt, amennyiben túl bébisen öltöztette a kislányát, hogy saját magát fiatalítsa.

Fifi matrózblúzt és fuszeklit hordott, a gyerekes viselet olyan volt rajta, mint a jelmez. Ezt szégyelte is. Fiatal önérzete lázadozva forrt, mint a must. Különösen, mert sejtette, hogy miért történik vele ez az igazságtalanság.

Pedig az asszony azért nem volt rossz anya. Imádta a kislányát. Amikor a mulatság után, késő éjszaka hazakerült, megállt Fifi ágya előtt és olvadozva nézte, milyen gyönyörű, nagy gyereke van.

Hívta a férjét:

— Gyere ide, Emil! Nézd ezt a kölyköt, hogy alszik! Akár egy tündér!

A férfi is az ágyhoz lépett. Lelkét eltöltötte az apai büszkeség. Viharokban edzett, erős pásztornak érezte magát, akinek élete célja, hogy a gondjaira bízott, gyönge báránykát megvédje és fölnevelje.

A házaspár meghatottan állott az ágy mellett. Ez a szép gyermek, aki benne alszik, az ő művük. Mily bájos, mily gyöngéd, mily ártatlan! Sóhajtottak. Mennyi veszedelem fenyegeti, amíg felnő, mandulagyulladás, szerelem!... Összenéztek és kezetszorítottak, ahogyan az erősek kötnek néma fogadást, amikor szívük megindul valamitől.

A penziónak, ahol laktak, külön fürdője volt. Néhány tarka sátor és néhány jelzőcölöp a végtelen tengerben, amely megmutatta, hogy meddig tart a sekély víz.

A házaspár, olajjal bekenve, a parton süttette magát a nappal. Szélcsend volt, gyönyörű idő, a tenger sima tükör.

Az asszony egyszerre csak fölsikoltott:

— Szent Isten! Fifi!

A férfi, aki hanyatt feküdt a homokban, ijedten felült:

— Mi baj?!

Az asszony kimutatott a nyilt vízre. Mélyen, bent, ahol már ultramarin színe van a tengernek egy kis cinóberpötty látszott:

— Ott úszik! Az a sapkája! Pedig százszor megtiltottam, hogy messze menjen a parttól!

Az apa először dühbe jött. »Kitépem ennek a haszontalan kölyöknek a fülét!« — Aztán mélységes aggodalom fogta el. Tenyerét a szeme fölé emelte, úgy nézte, hogy kisebbedik mákszemmé a piros foltocska.

Az anya hangosan siránkozott:

— Mi történik, ha görcsöt talál kapni a lába? Cápák is lehetnek erre! — Tegnap megérkezett Fiuméba a flotta. Hallottam, hogy a hadihajókat cápák kísérik...!

A férfi morogva kontrázta meg a cápákat:

— A cápa itt, az Adrián csak dajkamese!

De az asszony nem nyugodott meg. A kezét tördelte:

— Eridj utána Emil! Hozd vissza! Megőrülök!

Mit tehetett az apa? Nem tehetett mást, mint hogy fölállt, letette csontkeretű pápaszemét és ingerülten belegyalogolt a tengerbe.

Előbb övig ért a víz, aztán vállig. Majd úszni kellett. A férfi elég jól úszott, az első száz méter símán ment. Aztán fáradni kezdett. Úszott hason, oldalt és háton, pihent egy kicsit. Mégis elfáradt. A part már nagyon messzi volt, köröskörül a végtelen víz csillogott. Sehol senki. Csak egy madár repült el előtte kecsesen, szárnyával érintve a hullámokat. A férfi szemét csípte a só, tagjaiban zsibbadást érzett, asztmára hajló, kövér mellkasában zakatolt a szív. Pillanatig arra gondolt, hogy visszafordul, de rögtön elröstelte magát. Hiszen célja van, feladata, meg kell keresnie a gyermekét. Tovább úszott, pedig már rémület fogta el, ha lenézett maga alá, a tenger sötétzöld mélységébe. Füle zúgni kezdett, a szíve összeszorult. »Nem bírom tovább!« — gondolta kétségbeesve. És mégis előre mozgott, félig már eszméletlenül, mint akiben az apai ösztön erősebb motornak bizonyult a halálfélelemnél.

Még egy szikra zavaros harag is volt benne, mialatt az életért küzdött. »Hol van már az a kölyök?!«

Elbődült:

— Fifi?! Fifi?!

Parancsolónak szánta e kiáltást, de a hang úgy jött ki belőle, úgy szállt végig a vízen, mint a segélykérő üvöltés. Egy süllyedő hajó kétségbeesett dudája.

Az asszony a partról nem látta férjének küzdelmeit. Csak azt látta, hogy úszik előre, egyre mélyebben, már az ő feje is csak egy pont. Végül látta, hogy a két pont találkozik és szorosan együtt maradva, visszafelé közeledik a vízen.

Fölsóhajtott. Na végre! Nincs baj. Az ő erős, szőrösmellű, vastagnyakú Emilje, megtalálta a gyereket és ha kell, izmos karjában hozza vissza.

»De amilyen soká tart, amíg kikecmeregnek!« — gondolta idegesen az asszony. A lelkében már előre rikácsolt, köszörülve az éles szavakat, amelyekkel majd az engedetlen gyereket fogadja.

Na végre itt vannak. Jönnek. De milyen furcsák. Mintha a kislány támogatná az apját.

A férfi úgy roskadt le a homokba, mint egy zsák. Szája szederjes volt, szemében a kiállott ijedelem tükröződött. Lihegett, nem tudott megszólalni.

Az asszonyban bennerekedt a veszekedés. Megérezte, hogy odabent a tengerben máskép történt a dolog, mint ahogyan ő a parton elképzelte. Megdöbbenve kérdezte:

— Mi van veled, Emil?

Fifi megcsókolta az anyját:

— Az a baja, anyuskám, hogy elfáradt. Nem szabad megengedni apusnak, hogy olyan messzi kiússzon. Nem való már neki. Ha én nem vagyok arrafelé véletlenül és nem hallom meg a kiabálását, nem tudom, hogy jutott volna vissza segítség nélkül a partra!

A házaspár hallgatott. Fifi szeme fénylett az életerőtől. Piros gumisapkája alól vizes kis hajtincsek kunkorodtak ki energikusan. A nap égetett. Amíg vállát bekente az olajjal, mosolyogva nézte a szüleit. A papája még mindig levegő után kapkodott. A mamája kifestett arca valósággal megöregedett az aggodalomtól.

Fifi mélységesen sajnálta és szerette őket.. Szegény apus! Hogy meg volt ijedve. Milyen nehéz, milyen ügyetlen. Nem volt könnyű dolog kicipelni a mélyvízből.

TEMPLOMI FRESKÓTERV

Diósy Antal rajza a Pesti Napló számára

KRUDY GYULA

KIADATLAN IRÁSA

A politikus szobalány, vagy egy rajz Tisza Kálmán kormányának idejéből

I.

Hősünk: Podmanini és aszódi báró Podmaniczky Frigyes már harmincöt esztendős korában levelező tagja volt a M. T. Akadémiának, ötven esztendős korában a N. Színház intendánsa, hatvan esztendős korában őfelsége valóságos belső titkos tanácsosa; — Közben nemzetőri altizedes Pesten, majd honvédhuszárőrnagy ugyanott, de felügyelője az ágostai hitvallású bánya-kerületnek is: — a dalos szobalányok iránt mindig különös vonzalmat táplált terjedelmesre nyúlt és nem minden közéleti sikert nélkülőző életpályáján.

Társadalmi állásánál fogva fiatal korától kezdve igen sok grófnéval és bárónéval, valamint egyéb nemesi származású hajadon és férjezett úri dámával ismerkedett meg, akik között bőven volt az Elisa keresztnevű, akiknek emlékét még akkor is megőrizte, midőn Vizsolyi Gusztáv elhalálozása után olyan gondterhes pozícióba helyezték, mint amilyen állomás volt a Tiszák idejében a szabadelvű párt elnöksége. Podmaniczky Frigyes emberül megfelelt ezen állásának, még álmában is elszámolt volna az utolsó fityingig az olykor fulladásig tömött pártkasszáról, amelybe zsákban hordták a pénzt. — De Podmaniczky Frigyes, ebben az időben is szerette a »danolós« szobalányokat, különösen olyankor, ha fehér bőrükön tűzpiros hajzat koronázta arcukat és fiatal korukban az első tavaszi napsugártól megszeplősödtek.

Hivatali állásánál fogva, mint a m. kir. Operaház és a N. Színház intendánsának tíz és egynegyed esztendő alatt, saját feljegyzése szerint 217 operaénekesnővel volt ügye és baja; köztük olyan csillagokkal, mint Bianetti Bianca, aki egyedül tartotta fenn a műsort, mert soha be nem rekedt, Risley Lélia, aki nyolc hónapig úgy énekelt, mint a szerelmes csalogány májusi éjszakán, de aztán elhallgatott, Reich Irma, akinek soha se lett volna semmi baja, ha »Turris eburnea« cím alatt egy bécsi poétának eszébe nem jut verseket írni hozzá, Oselio Gina, aki egy esztendőre annyi fizetést kapott, mint az Osztrák-Magyar Monarchia akármelyik minisztere — és számosakkal volt dolga, amíg a 217 énekesnő létszáma betelik...

Podmaniczky Frigyes úgy intendánsi állapota, mint később egyszerű páholybérlő, harmadmagával bérelt páholy-tulajdonos korában, mindig lassította a lépést, ha a feje felett, hosszú sétálgatásai közben énekhangot hallott, amelyről szakértelmével megállapította, hogy portörlő szobalánytól származik, aki érzelmeinek ilyen módon adott kifejezést, amikor a Podmaniczkyt (aki ezidőtájt szerette magát »Öregbáró«-nak nevezni) az uccán megpillantotta. Frigyesünk naplójában bevallotta, hogy a szobalány hangja néha közelebbről érdekelte hallását, mint a legjelesebb karmesterek és korrepetítorok által kiképzett, kicsiszolt és kellő műveltségi fokra pallérozott operaénekesnői hangok, amelyeket a színpadról bőségesen áramoltattak feléje, amikor mindenható parancsnoka volt az állami Dalszínháznak, de később is, különösen az éltesebb és hálásabb hangtulajdonosnők részéről egyszerű páholybérlő korában. — A belvárosi szobalányok, miután hajszínükkel (amelyeknek megállapításához jó segítséggel voltak az ablakpárkányokat bőségesen díszítő cserepes virágok), formás lábszárukkal (amelyeket akár »ikrás«, akár »kivattázott« állapotukban kénytelenségből és nem kacérságból mutogatnak az ablaktörölgetés közben), háziasan csilingelő hangjukkal, szívből előadott dalukkal, a vak verklisek és sánta kintornások által is hirdetett szerelmi vágyukkal: — mindig jobban elmulattatták Frigyest a heti úrnőknek koncentjeinél is, amely koncertekre az »Öregbárót« abból a szempontból ültették a szalón legjobb karosszékébe, hogy helyeslő véleményével az úrnőnek irányt szabjon hangja további művelésére. Az úrnő álszenvedélyességgel énekelt, de a szobalány valóban szíven találtatott, amikor Frigyest a szalónban megpillantotta: — poharat vagy porcellánt tört, amelynek árát szegény szolgálati béréből amúgy is levonják és az előszobában függő »szűr«, vagy a divatos, koekás átmeneti kabát zsebébe a maga egyszerű észjárása szerint nefelejcsvirágot, a szerelem szirmát csempészte, miközben a közismert Báróra a felöltőt felsegítette. Frigyes jobban örült az ilyen apró szerelmi eseményeknek, mint az altista-énekesnők veszekedéseinek, amelyeket a szopránnal rendeztek azon kérdés felett: ki szereti valóban szívből, tiszta érzelemből az operai kormánybiztost?

A szobalányok szerették Frigyest, még pedig abból az egyszerű okból kifolyólag, hogy a Podmaniczky-család férfitagjai a mult században többnyire olyan természetűek voltak, hogy az igaz szerelmet többnyire mindig előnyben részesítették az érdekből fakadt vagy ámításból eredt szerelemnél.

Itt volt például Podmaniczky János: aki a leggazdagabb Podmaniczky volt a családban, (amit halála után Radvánszkynénak és Vigyázónénak, életükben koplaltatott leányainak hagyományozott óriási vagyona is bizonyítana), de kilencvenhat esztendős korában Gyöngyösről Pestre szekerezvén, még mindig azt az érdeknélküli, igaz szerelemmel átitatott női szívet kereste Pesten, amely vagyoni előnyök helyett megelégedne egy gyönyörű virágbokrétával. Száznégy éves koráig hordta a rózsacsokrokat Pestre, tehát valami eredményüknek mégis kellett lenni a gyönyörű virágoknak. Pénzt azonban sohase hozott magával, mert félt a rablóktól és utonállóktól. Elég férfinak érezte magát mindvégig arra nézve, hogy a pesti nőket kopott, kámforos ruházkodásában is meghódítsa.

De ennek a nagy rózsalovagnak volt egy öccse is, bizonyos Podmaniczky László, (akiről később uccát neveztek el Pesten, miután ottani telkeit a városnak ajándékozta), aki ugyancsak kevesebbet törődött a nőkkel, mint a korabeli gavallérok; még a Congresszus idejéből való frakkját és gallérját sem cserélte fel másikkal 30—35 esztendő múlva se, pedig azok a dámák lassankint elhaltak, akik az 1815-iki férfidivatot dirigálták: — és ugyanez a László, mikor hetvenesztendős korában a Pesti Kereskedelmi Bank igazgatósági üléseire járogatott a róla elnevezett uccán át, olyan önzetlen női szerelmekkel találkozott, amelyek pénzt profitíroztak neki. mert útközben gyakran meglesték előkelő dámák, akik zsebeit telerakták bankjegyekkel és aranypénzekkel, hogy a bankban jól ....natoztassa részükre. Ilyen alkalmakkor Lászlót még titkos, járhatatlan hegyekre is magukkal vonták a sokaktól irigyelt dámák, hogy kérésüket kellő nyomatékkal előadhassák, amikor a kongresszus-korabeli copfnak sok gyengéd simogatásban volt része. László is unottan vált el a megvesztegető dámáktól és miután sohase volt hajlamos lelki és testi nyavalyákra: — legszívesebben egy kecskemétpusztai, városba származott cselédlánnyal beszélgetett, akinél mindennap tejet vett és tejet ivott a dunaparti piacon.

Ha még megemlékezünk ama Podmaniczky Andor báró nevű nagybácsiról, aki dragonyosezredbeli főhadnagyi ruháját sohase vette fel se a pesti, se a budai táncestélyekre, de mindig parádéba vágta magát, ha az aszódi és környékbeli pünkösdi bálkor a nép egyszerű leánygyermekeit kellett megforgatni: akkor megérthetjük annak a titkos szenvedélynek öröklős eredettségét, amely titkos szenvedély Frigyest úriember létére akár az udvarhölgyek sokaknak elérhetetlen társaságából, de a színésznők vadregényes és ál-elegáns környezetéből is az egyszerűbb, dalosabb, természetesebb szobalányok felé vonzotta.

Mint egy szellemes, hegyes nyelvéről híres grófnő (Szapáry Elíz) mondotta: »Turolla Emma, a világhírű énekesnő akár nyitott öltözőjében is húzogathatja a lábszárvédőit a színpadi produkcióhoz, az intendáns közömbösen megy végig a folyosón. De ugyanekkor a jó erkölcs szempontból dugják el az intendáns pofaszakálla elől Turolla Emma szobalányát, mert abból veszedelem kerekedik«.

A nagytekintélyű, a XIX. század minden korszakában divatban lévő és a közélet minden mezőjén megfordult férfiú: az extra elegánciájáról híres báró így keveredett a szobalányok lovagjának hírébe.

Ha történetesen nem lett volna foglalkozásai mellett érzelmes és bölcs regényíró is ez az úriember, (aki írók módjára mindig »kiírta magából« a veszélyes szenvedélyeket és még veszélyesebb embereket), ha nem lett volna író is: tán szégyenkezett volna, hogy az egykori Budapest minden valamire való szobalányával együtt emlegették, gyanusították és »kolportálták«, mint akár Zichy Jenő grófot, aki ugyan valaha Azsiába is utazott, hogy a kaukázusi hercegnőkkel és cserkesz fejedelmek leányaival megismerkedjen, de itt Pesten mégis csak a legszívesebben üldögélt gyöngyfűző és masamód leánykák társaságában.

Vannak ilyen elátkozott férfiak, akik társadalmi állásuknak fittyethánynak, midőn nőismerőseiket éppen az alantasabb néposztályokban keresik. Azt mondják, hogy mágnásaink között külföldi mintára honosodott meg az a divat, hogy a nők kezét kesztyűtlen állapotukban megtapogassák: — az ujjak hegyén érezhető varrótűnyomok, valamint a mosogatás jelei többet jelentenek a divat idején az ápolt és fényesített körmöknél, a vazelinnel puhított tenyereknél.

En azt hiszem, hogy Zichy Jenő ugyancsak azért kereste az egyszerű és ártatlan szívű nők ismeretségét, mert író volt, könyvet szerkesztett ázsiai utazásairól.

II.

Pesten lakott akkor egy szobalány, akinek igen fehér húsáról és tűz-színű hajzatáról mindenféle megjegyzéseket tettek az Andrássy-útra szokott gavallérok, akik a Belváros kulturált és külváros divatuccáiból jövet a még vidékies Andrássy-útra magukkal hozták fényes kürtőkalapjaikat, jólszabott kabátjaikon viselt virágcsokrocskáikat, selyemnyakkendőikbe tűzött, hamisan fénylő melltűiket, különböző nők emlékeit jelentő, óraláncokon fityegő zsuzsuikat és erkölcstelenségüket.

Am, mikor Podmaniczky Frigyes a feltűnő szobalányról hallott, első kérdése ez volt:

— Vajjon, tud danolni is az említett Juci? — Mert valamiben kell, hogy különbözzön a többi fehérkesztyűs-térdű és harkálypiros keblű pesti szobalánytól, ha már mi megismerkedünk vele, Tamás, — mond Podmaniczky Frigyes a Sándor-uccai képviselőházból jövet barátjának, Péchy Tamásnak, aki igen puritán, abauji luteránus ember volt és többnyire igazat adott Frigyesnek még akkor is, amikor a képviselőház elnöki székében ült. (Nem változtatta meg a tekintély.)

— Azt hiszem, amint a hírek mondják, ez a bizonyos szobalány még a danolásnál is többet tud, — felelt óvakodva Péchy Tamás, aki, nőies természetű dolgokról lévén szó, mindig olyan arcot vágott, mintha a csizma szorítaná valahol.

Annál kevésbé aggodalmaskodott Frigyes báró:

— Nagyon helyes, ha nem közönséges szobalányról van szó. Legalább megindokolhatom barátaim előtt a szobalánnyal való érintkezésemet, ha barátaim együtt látnának véletlenül valahol ezzel a bizonyos Jucival. — Barátaimat ugyanis az utóbbi időben, mióta Tisza Kálmán került kormányra s ezzel jóformán minden kívánságunk teljesült nekünk protestáns és hajdani balközépi politikusoknak, barátaimat úgy elkényeztettem, hogy minden időmet nekik szenteltem. Eddig is elvárták tőlem, hogy minden időmet és pénzemet a politika céljaira áldozzam az ellenzéki oldalon. De mennyivel inkább kötelességünk most a hatalmat megőriznünk, midőn a tekintély végleg a mi oldalunkra jött! Ugyanezért vigyáznunk kell, hogy egy közönséges szobalányért ne áldozzuk fel barátaink jóindulatát.

— Ismétlem, nem közönséges teremtésről van szó, — mond Péchy Tamás, midőn az élemedett urak élemedett bérkocsisa, Udvari, aki hajdanában a Nemzeti Casino fiakerosa volt számozatlan bérkocsiján a városliget egy bizonyos pontja felé vitte utasait. (Kuglizóval egybekötött vendéglő volt ezen a tájon, ahol hétköznaponkint egy operai kardalosból lett vendéglős gondoskodott az idetévedő úriemberek ellátásáról és kényelméről; míg vasárnaponkint a nép és katonaság mulatott itt, de vasárnap úriember úgy se lépte át a »Dopler« kapuját.)

— Abban az egyben bizonyos lehetsz, Frigyes, hogy az ellenzéki oldalon maradt Zichy Jenő nem hiába sétálgat a Haggenmacher-palota előtt, — mond Péchy Tamás a zárt kocsiból kikukkantva, mert a bérkocsis éppen az Andrássy-úton vitte utasait, ahol hír szerint ama bizonyos ritka szobalány szolgálatot vállalt.

Frigyes, bár a kocsi belsejében jól elrejtőzött, a két szemével is látta Zichy Jenőt egy utcai cukorka- és fagylaltárus bódéja előtt, amint kis csomagokba rakatta azokat a nyalánkságokat, amelyeket ezen a napon az Andrássy-út és a mellékucca bizonytalan társadalmi állású hölgyei között szétoszt.

— Kár, hogy ezek a bódék itt maradtak az egykori Sugár-útról, — mond Frigyes. — Sajnos, az uccai árusok dolgába nincs beleszólása a Közmunkatanácsnak. A főkapitány dolga volna ez, aki azonban olyan lágyszívű ember, hogy egy gesztenyesütőnek se tud parancsolni a városban.

(Zichy Jenő a Haggenmacher-ház előtt ezalatt megrakta ruhájának valamennyi zsebét nyalánkságokkal, amitől Frigyes tisztaság szempontjából mindig óvakodott. A bérkocsi is továbbgördült, a Haggenmacher-palota egyetlen ablakában sem látszott olyan női fej, amelyet a szobalányának lehetett volna mondani. Júniusvégi délután volt, az Andrássy-úti ház lakói többnyire nyaralójukban kerestek üdülést, de nem járt nyaralni Podmaniczky Frigyes, miután amúgyis olyan fontos szerepet vállalt Tisza Kálmán mellett a politikában, hogy mindig a képviselőházban, vagy a »Club«-ban kellett életét eltöltenie.)

(Folytatása következik.)

Ha nyelveket tanul, biztosítja jövőjét!

Kevés fáradsággal és gyors eredménnyel elérheti ezt, ha a legmodernebb modszer alapján szerkesztett **LINGUA Nyelvtanokból** tanul.

Eddig megjelentek:
ANGOL
FRANCIA P **4.80**
OLASZ
NÉMET kezdők részére P **4.80**
Német haladók számára P **6.—**

Kapható az Est könyvkereskedésében, VII., Erzsébet körút 18-20

Dióssyné,Nagyajtay Teréz MDK

Kosztümterve: Bögöly, temp.

Szelistyei asszonyok, temp.

Hannibál tanárur, temp.

Szálemi boszorkányok,Egri csillagok. temp.

Műcsarnok 1958 Magy. Képzőművésznők kiáll.

Diósyné Nagyajtay Teréz MDK

Jelmeztervek, /Dózsa/, gouache

Mücsarnok 1959 Képzőművésznök nemzetközi kiáll.

ÉPÍTSÜNK, DE, KÖNYÖRGÖM, KEZDJÜK ALULRÓL!

Irta: LACZKÓ GÉZA

Rossz magyar értelmiségi (vagy inkább: értelmetlenségi) szokás adottságaink láttán ajkunkat biggyeszteni: — Angliában másként van! — Ez Franciaországban nem történhetnék meg! — A németek különbül csinálják!

Inkább a kis errevalósi nemzetekkel hasonlítgassuk össze magunkat, hogy mi van Bukarestben, Szófiában, Athénben. Szavamra, nem kellene szégyenkeznünk.

Most azonban magam is a Nagy Nyugat felé pislogok követendő példákért, mert van egy terület, ahol akár Amerikákkal is versenyre kelhetünk: *a nemzeti tudatos akarat* területén.

De ne rontsunk ajtóstul a házba!

A francia lapokat böngészvén, itt arról olvasok tudósítást, hogy Montesquieu kéziratai ki mindenkinek voltak tulajdonában a mai napig, amott arról kapok hírt, hogy Stendhal Chartreuse de Parme-jának, a könyvnek mi a története, hol, hogyan, milyen anyagból írta Stendhal, hány kiadást ért, mi a különbség az egyes kiadások között. Más helyt megtudom, hogy ábécés szótár alakjában, hat kötetben megírják a francia irodalom történetét Abélard-tól Verlaineig. Vannak társaságok, Les Amis de Baudelaire, Les Amis de Balzac, amelyek csak egy íróval foglalkoznak, kiadva minden rájuk vonatkozó adatot, cédulát, adomát. Egyszóval: hatalmas *részlet-munka* folyik a francia szellem területén.

Ezt kövessük, jó magyarjaim. Váczy János egész életét Kazinczynak szentelte. Voinovich Géza a legnagyobb magyar Arany-buvár. Hálistennek, van még egy-kettő, de nem sok, aki ráeszi magát szellemi multunk egy karéjára, mint selyemhernyó az eperlevél karimájára, mindent magába szed belőle, aztán egyszerre csak tudása selyemszálával szőtt szép részlettanulmány gubójával ajándékoz meg bennünket.

Író vagyok, az élet szaglászása mellett sokat olvasok történelmet, néprajzot, földrajzot, adomát, mindent, ahol a mult vagy távoli élet megnyilatkozik. Hogy van az, hogy utánatalpalás nélkül, kéretlenül asztalomon fekszik e pillanatban például Alexis Carrel könyve az Ismeretlen emberről francia fordításban, a kitűnő Octave Aubrynak legújabb remek Napoleon-könyve s a kínai Lin Yutang angol műve a kínaiakról magyar fordításban?

El fogom őket olvasni, megirandó tárgyra lesve, mint kutya a rágott csontban a velőre s nem lehetetlen, hogy valami francia vagy kínai tárgyú elbeszélés, regény, esetleg színdarab fog így megszületni. Szó sincs róla, érdekes mind a három könyv, de Isten látja lelkemet, jobb szeretnék asztalomon egy okos Bólyai-könyvet, Kossuth Lajos vagy Széchenyi István *hiteles* magánéletét s egy Szabó Dezső-féle író önvallomását a magyarokról.

Ha valami megírni való idegen tárgy ötlik eszembe, mondjuk francia, minden sarokban tucatjával találok, nem ritka kiadványt, múzeumi értéket, hanem *garasos kézikönyvet* arról, hogy a Napkirály nagy faló volt, hogy udvarában a szertartás tilalmazta az ételtől foltos (kézzel ettek) ujjaknak az abroszba vagy a vendégek körül ténfergő kutyák szőrébe törülését; arról, hogy Napoleon olyan csunyán evett, hogy minden ruháját összevissza pecsételte lével s tolláról a tintát íróasztala karosszékének bársonyába kente. »Le petit fait significatif«, mondja a francia, a jellemző kis adat összegyüjtött kazla az, ahonnan a regényíró története valószínűsítésére az apró tényeket kihuzogálja. Mondjuk, hogy »a lenyalt hajú korzikai«-nál maradjunk, Napoleonról akarok regényt írni. Félnapi keresés után telefonálok a könyvkereskedőnek *két-három* francia könyvért, amiben mindent megtalálok, a császárt, a közigazgatási és katonai lángészt, a férjet, a házasság-törögetőt, a magánembert, amiből aztán képzeletemet az adatok sínein nekilódítva, olyan Napoleon-regényt kanyarítok, mintha Talleyrand, Fouché miniszterek, Roustan mameluk, Constant komornyik vagy Méneval titkár belém öntötték volna egyenesen minden tudomásukat Napoleonról.

De bukkanj csak valami magyar ötletre, a tatárjárásra vagy akár 48-ra, száz felől kell összeszedned a sokszor megtalálhatatlan ritka könyveket, ha kicsit elkap a dolog, hónapokat, éveket tölthetsz múzeumokban és levéltárakban. Napoleon egész ruhatára a kisujjadban van egy kézikönyvből s ha fel akarod öltöztetni magyar hősödet, mondjuk Nagy Lajost, előbb komoly művelődéstörténésszé kell képezned magadat, hogy csak hozzá is konyíthass a magyar »felimegek« (felső ingek) és köntösök rejtelmeihez.

Ugyanígy kénytelen a magyar tárggyal bibelődő író négy-öt más tudományágban szakemberré képeznie magát, mert a *részletmunkát* senki sem végezte el eddig.

A »petit Larousse«-t mindenki ismeri: a francia szavak franciául magyarázott szótára megfejelve egy történelmi szótárral. Nos, a németnek, olasznak, angolnak, spanyolnak (csak arról szólok, ami itthon kezem ügyébe esik) megvan már a maga Larousse-rendszerű szótára. Nekünk mért nincs? Ha egy montpellieri kölyök Arany Jánosra kíváncsi, a kis Larousse-ban ezt találja: Arany (Jean) poète hongrois, né a Nagy-Szalonta (1817—1882) — Son fils, Ladislas, fut aussi un poète de valeur (1844—1898). A barcelonai diák csak felüti a Diccionario enciclopédico-t s olvassa: Arany (Juan). Poeta húngaro. (1817—82) — (Ladislao —) Poeta húngaro, hijo del anterior (1844—98). Nem sok, de valami, ami van. Nos, hol van az a magyar *kézikönyv*, nem szakmű, amely hasonlóképpen kezem alá adná a világ okvetlen szükséges tudnivalóit?

Őrülten szeretjük a szellemtörténeti olcsó és önkényes összefoglalásokat, folyékonyan írunk ismertetést a XVIII. vagy XIX. századról, de azt, hogy fújták-e vagy mibe fújták az orrukat e századokból való hőseink, hol az a múzeum, amelyből ki kell ásnunk a megfelelő adatot? Méla méreg futja el az embert, ha például a Temps, végre is egy *napilap* egy cikkében azt olvassa, hogy ki tett először a terített asztalra levesmerő kanalat 1600 táján s hogy a besamel az, bizony, Béchamel intendáns úr volt, nagy ínyesmester, minden zsebe tele konyharecepttel, aki egy ihletett percében kitalálta a nevezetes mártást.

Vagyis: mindennek a fecsegésnek egy intelem a vége.

Foglalkozzunk kissé magunkkal is, magyarságunkkal, multunk *részleteivel*. Igaz, hogy ehhez nagy önfeláldozás kell, de higgyük el, a kultúra olyan palota, mint egyébként minden épület, amelyet alulról kell felépíteni. Ma egy kicsit olyan fenn az ernyő, nincsen kas a mi szellemi kutatásunk, éppen ezért bocsátom magyar világgá hallatlan felfedezésemet:

Építsünk! s bármilyen furcsán hangzik is: *alulról kezdjük el az építést.*

Ő az úr

Irta: Radványné Ruttkay Emma

Jaj, szörnyű élni ilyen fergetegbe',
Irral se győzzük szívünk sok sebét...
A szétzilált tavaszvirágok szirma
mint hulló könny, pereg ma szerteszét.
Haramják ökle döngeti szívünk,
Be hitvány-semmi lett az életünk.
Dögkeselyűk, tivornya-asztalán
tarajba szökken lázadón a vér
s bitangba vész, — az Isten tudja mér'?
A nap lehúnyja szikrázó szemét,
Mert pillantása átok s rom felett
nyomorvilágot, temetőket ér
s talán már minden, minden elveszett
Bús éjszakán a bámész telihold
Riadtan bújik fellegek mögé
s a vicsorgó eb mégis rácsahol.
Imával ostromoljuk az eget,
Barát baráttal sem foghat kezet,
Talán elérkezett a végítélet,
A Gyűlölet már mindent összetépett
És vágtat zengve, zúgva, mint az orkán,
A völgyeken s a fenyveseknek ormán,
A csillagokba felrohan vadul, —
Mert ő az úr, mert ő az úr!

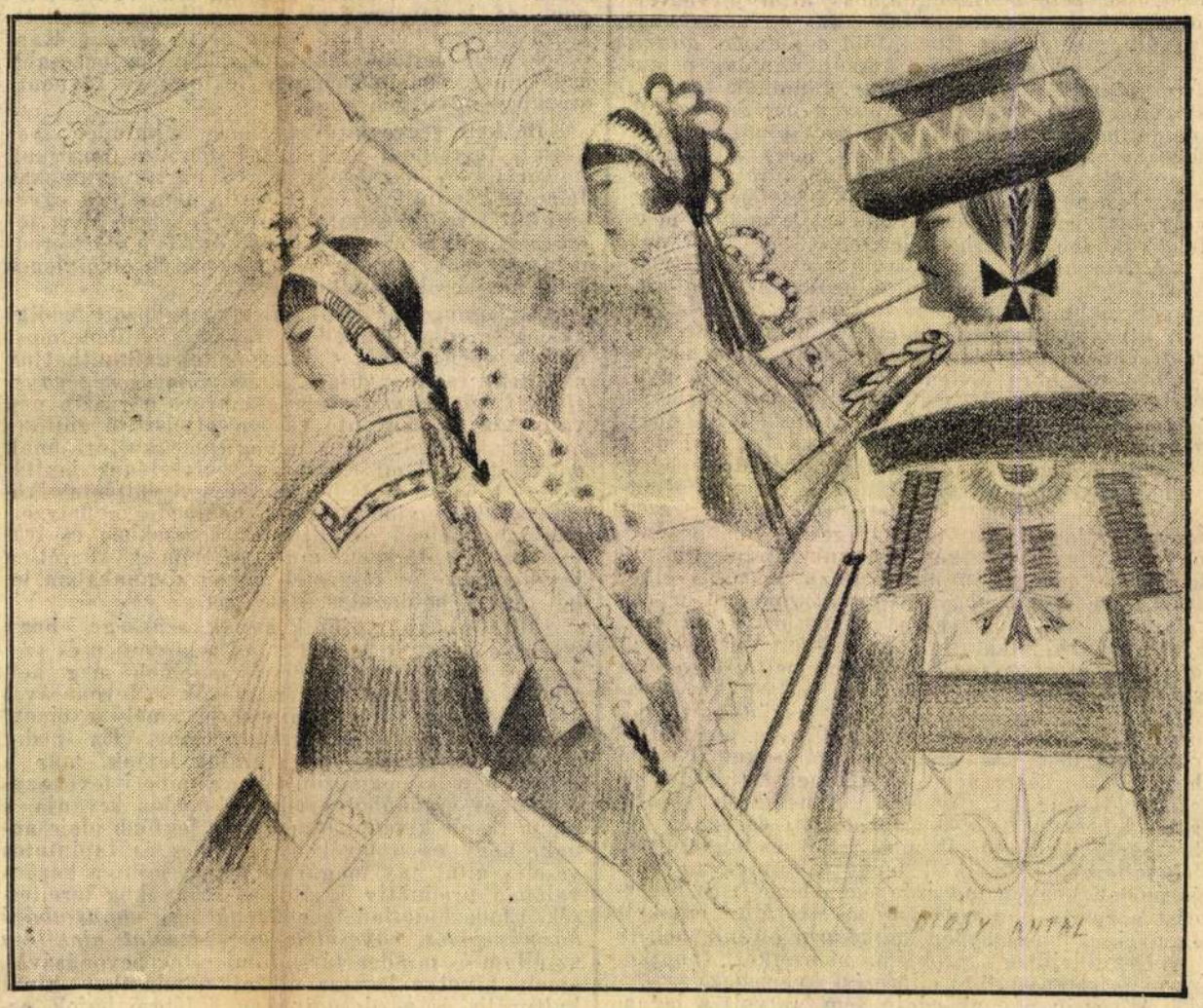

MAGYAROS FRESKÓTERV

Diósy Antal rajza a Pesti Napló számára

A Ruszinföld autonómiájáról

Irta: Dr. Szabó Oreszt
nyug. miniszter

Minden állam és nemzet fejlődésének történetéből megállapítható az a kétségbevonhatatlan tény, hogy a politikai konszolidációnak mindig előfeltétele a kulturális és gazdasági konszolidáció, mint mellőzhetetlen alap, mely nélkül tartós politiki alakulatot létesíteni nem lehet.

Bár az is bizonyos, hogy a nemzeti és vallási sovinizmus kezdetleges népek első állami berendezkedésénél a vezérek kezében igen használható politikai eszközök, sőt fegyverek is lehetnek, de kizárólag ezekre alapítani állami életet és komoly politikai rendszert nem lehet, mert az ilyen politikai uralom könnyen összeomló kártyavár lesz. Csakis a kulturális és gazdasági életnek helyes és biztos megalapozása lehet alapja minden tartós bázison nyugvó állami és politikai berendezkedésnek.

Nincs az a politikai heroizmus és személyi akaraterő, amely ezeken a tényeken túltehetné magát anélkül, hogy végcélját, a nép boldogítását, végveszedelemnek és teljes összeomlásnak ki ne tenné.

A vezetőszerepet betölteni hivatott politikusnak vagy politikai pártnak tehát legelső kritériuma, hogy *tisztán lássa a helyzetet*, számoljon a tényekkel s ne ringassa magát ábrándokban. Ahol nincs meg, vagy hiányos ez a tudat, ott a zavar és kaosz elkerülhetetlen.

Ezeknek az alapigazságoknak ma, az átalakulások nagy történelmi korszakában, különösen nagy jelentőségük van.

Minden komoly és objektív vizsgálódónak ennélfogva be kell látnia azt, hogy a Ruszinföld mai politikai helyzetét és jövő fejleményeit csakis a fenti szempontok mérlegelése mellett tehetjük vizsgálódás tárgyává. De előbb rövid visszapillantást kell vetnünk a multba.

A történelmi adatok tanusága szerint az északkeleti végeken lakó rutének határőrséget alkottak. Ezen határőrvidéket *Krajnának*, határszélnek nevezték.

E határőrző rutének vezéri vagy főnöki tisztét mindig a beregvármegyei főispánok viselték. Igy a fönnmaradt adatok szerint a 13. században Gergely beregi főispán (1299—1307-ig) »*Officialis dux ruthenorum*« volt.

A Krajna elnevezés idővel a magyar állami élet későbbi fejlődésével és beredezkedésével elmosódott és végleg elmaradt.

A Ruszinföldnek jelen államjogi megszervezésével tehát ezen patinás történelmi tények is figyelembe veendők lennének. Podkarpatska-Russ — Kárpátoroszország, »kárpát-orosz vagy ukrán« elnevezések nem megfelelők. A történelmi okmányok legtöbbször ruténeket említenek, a tudományos irodalom pedig mintegy száz éve mindig »magyar-oroszokról« szól.

Az 1918. évi államösszeomlást megelőző forradalom atmoszférája telítve volt a nemzetiségeknek adandó autonómiák gondolatával. S midőn a szomszéd, később »utódállamok« által tervbevett megszállások végrehajtattak, az anyaországnál egyedül megmaradt Ruszinföld *a magyar államtól széleskörű* autonómiát kapott, mintegy példaképpen arra, hogy a magyar államnak ezen az alapon leendő átszervezése úgy a párizsi legfőbb tanács, mint a félig már elszakadt többi nemzetiségek előtt alkalmas lesz arra, hogy a magyar állam integritása úgy politikailag, mint gazdaságilag tovább is fenntartassék és a jövőben a megváltozott viszonyok figyelembevétele mellett megfelelő módon kiépíthető legyen.

A trianoni béke azonban az elszakított területek helyzetét szankcionálta, azokat az új államalakulatokba végleg beosztotta, s a forradalomban hirtelen, minden előfeltétel nélkül létesített ruszin autonómiát is a cseh-szlovák állam kötelékében továbbra is fenntartotta. De ezt a gyakorlatban nem érvényesítették. Sőt a cseh-szlovák állam saját összetákolt házát is felgyujtotta, hogy hatalmas biztosítási díjakat vegyen fel, ami nem sikerült. Az igazság és morál győzött. Most pedig, amidőn a ruszin autonómiának a magyar állam keretében leendő életbeléptetéséről lesz szó, ezen reorganizálásnál és az országrész felépítésénél okvetlen figyelembe kell vennünk a felmerülő nehézségeket. A ruszin lakosságnak földrajzi elhelyezkedése olyan, hogy magát a szomszéd népektől elhatárolni nem tudja. Nemcsak a legnehezebb és áthidalhatatlan természeti nehézségek miatt, de azért is, mert a szomszédos tót lakossággal való keveredése és azonos vallása következtében még etnográfiai határai sem állapíthatók meg. Azt, hogy a Poprádtól a Tiszáig terjedő területeken lakó, különféle tájszólásokat beszélő hegyvidéki ruszin népet a térképen területileg és etnográfiailag a szomszéd lakosságtól elhatárolni lehessen, igen sok természeti és egyéb nehézségek akadályozzák meg. Sőt ez úgyszólván lehetetlenség. Meg kell tehát találnunk az utat és módot, hogy a ma szőnyegen lévő ruszin-kérdést a ruszin nép valódi és az élet által indokolt igényeinek megfelelően miképpen oldjuk meg s ezzel egyidejűleg a probléma nemzetközi vonatkozásai is megnyugtató elintézést nyerjenek.

A ruszin népnek eddig sem az volt a legnagyobb baja, hogy nem volt területi, politikai önkormányzati joga és gyakorlata, hanem az, hogy gazdasági és szociális helyzete a lehető legroszszabb s emellett politikai érvényesülése is minimális volt. A ruszinok, kis néptöredékként éltek évszázadok óta a Kárpátok alján. Azzal a jelszóval, hogy »fidem genusque servabo«. Ez a jelszó volt mindig irányítója és bázisa a ruszin nép tengődő életének sok századon át. Ezen a bázison s az ehhez fűződő célok érdekében, kell, hogy a ruszin nép a jövőben is így rendezze s tegye jobbá életét. A kulturális haladás és gazdasági jólét és bizonyos területi önkormányzat bevezetése mellett, ezen célon túlfekvő igény és kívánság, számolva a ruszin nép minden irányú kedvezőtlen helyzetével, nemcsak hogy nem reális, de egyelőre egyenesen megvalósíthatlan. Nemcsak hogy nem lehet jogos igénye és szüksége erre, hanem helyes ösztöne egyenesen azt kell hogy megkívánja, hogy keressen és találjon megfelelő segítséget a szomszéd és nálánál minden tekintetben fejlettebb népeknél. *Ezt a magasabb és vezető kultúrát eddig megtalálta a ruszin nép a felette álló magyar kultúrában. Ezzel a magyar kultúrával volt átitatva a ruszin nép élete egy ezredéven át.*

Mert ha a háború és a forradalmi idők evolúciója a ruszin népet bizonyos politikai magaslatra sodorta is, ez még nem indokolja azt, hogy jövőjét illetőleg teljesen lehetetlen követelményeket támasszon, hanem álljon helyt. Maradjon a reálisan elérhető s megvalósítható céloknál és a valódi életszükségletek gyakorlati elérésénél. Amikor tehát a most röviden vázolt nagyfontosságú okok súlya alatt meg kell állapítani azt, hogy a Ruszinföld önálló egy igen széleskörű területi autonómiára egyelőre be nem rendezhető, egyben azonban ki kell jelentenünk azt is, hogy a Ruszinföldnek eddigi inferioritásából kiemelt jelenlegi magasabb államjogi helyzetét a jövőben helyes beállítással és a reális szempontok érvényesítésével nemcsak hogy fenn kell tartani, hanem bizonyos irányokban fejleszteni is kell. Mert bizonyos, hogy a minden jogos igényt kielégítő legteljesebb helyi közigazgatási önkormányzat, a teljes nyelvi, vallási és művelődési szabadság, a faji szokásoknak fenntartása stb. alapkövetelményei a megvalósítható ruszin autonómiának. Az erre vonatkozó intézkedéseket a legszélesebb mederben sürgősen foganatosítani kell.

A megfelelő formában létesített területi autonómia keretében a ruszin népnek, mint külön nemzetnek, ezenkívül joga van arra, hogy méltó és megfelelő egyetemes képviselettel bírjon, amely őrködjék afölött, hogy a ruszin nép jogai és kívánságai megfelelően érvényesüljenek. A ruszin nemzetnek ezen egyetemes képviselete a Poprádtól a Tiszáig lakó összes ruszinlakta községek megfelelő választás útján kiküldött képviselőit foglalná magában és ez az egyetemes képviselet lenne legelsősorban illetékes arra, hogy a ruszin nép legvitálisabb faji, kulturális, vallási, politikai és gazdasági érdekeit védje és előmozdítsa magának a ruszin népnek legközvetlenebb és legtevékenyebb közreműködése mellett. Ezzel egyúttal elérhető lenne az is, hogy a Kárpátok déli lejtőin lakó ruszinság legfontosabb érdekeinek védelmében egy tekintélyes központi szervben együttmaradna.

Be kell végre látni azt, hogy a minden gyakorlati tartalmat nélkülöző különböző politikai, kulturális és gazdasági ruszin pártprogramokat félre kell tenni s az egész ruszin nemzetnek egyesülni kell reális céljai elérése érdekében. Mert tömörülés nélkül az egyes érdekkörökben elért eredmények csak egyoldalú intézkedések, ideiglenes jellegű sikereknek tekinthetők.

A legnagyobb jóakarattal meghozott eddigi akciók eredményeiből és tapasztalataiból most már minden kétséget kizáróan megállapíthatjuk azt, hogy csak *az állam, társadalom és nép egyesített közös munka* ereje lesz képes a ruszin nép valóságos országrontó és nemzetpusztító züllésének útját állani. A ruszin nép tömegkultúrájának emelését, szellemi és anyagi helyzetének javítását csak az említett három tényező vállvetett közös munkája viheti sikerre, mégpedig a helyzetnek megfelelően felállítandó keretekben és irányokban. A társadalomnak és népnek közvetlen tevékenysége és részvétele ebben a munkában lehet csak a boldogulás igazi útja.

Mindinkább előtűnik annak szüksége, hogy *magát a népet* is be kell vonni a közvetlen és személyes tevékenység terére és mielőbb meg kell alkotni az esetleg már meglévők belevonásával azt a hatalmas társadalmi szervet, amely a tömegkultúra fejlesztésére legalkalmasabb. Ez pedig annál szükségesebb, mert amint látjuk, már a ruszin nép is megmozdult és az emberi tevékenységből és munkából produktív módon kívánja a maga részét kivenni. Azért itt a legfőbb ideje annak, hogy ez a tevékenység bölcs és tapintatos vezetés által úgy magára a népre, mint a hazára valóban produktív és áldásos irányokba tereltessék. Elodázhatatlan teendő tehát egy *nagyszabású közművelődési egyesület vagy társulat alakítása* az állam és minden társadalmi tényező bevonásával, amely hivatva lesz az állami feladatokon kívül kulturális és gazdasági téren a létező bajok orvoslása iránt minden lehetőt megtenni. Ez az egyesület lenne egyúttal hivatva arra, hogy a ruszin nép egyetemes képviselete által kitűzött célokat és feladatokat a hatóságok intenzív támogatása mellett a gyakorlati életben megvalósítsa. A Ruszinföld boldogulása elsősorban *a ruszin nép megneveléséből* áll. De hogy a nép kellőleg megneveltessék, elsősorban az ottani vezető intelligenciát kell megszervezni és megfelelően kiképezni, hogy *a ruszin néplélek kellő megértésével* valódi hivatással vezesse és támogassa a népet.

Végül záradékul kifejezzük abbeli erős hitünket, hogyha a ruszin nép s ruszin pártok vezérei valóban komoly és lelkiismeretes hivatottságot éreznek magukban a nép sorsának intézésére és nem saját egyéni érvényesülésüket tartják szem előtt, hanem csakis a ruszin nép javát és boldogítását, amint ezt a jelenlegi ruszin vezetőknél örömmel látjuk, akkor a fent elmondottak nézetünk szerint igen alkalmas bázisul szolgálhatnak arra, hogy a ruszin kérdés végleges és gyökeres megoldást nyerjen s így ez a sokat szenvedett szerencsétlen nép végre nyugodt napoknak és szebb jövőnek nézhet elébe és utódai áldani fogják azoknak a férfiaknak az emlékét, akik a kárpátalji ősi hazában az igazi konszolidáció első apostolai voltak.

Magam is a ruszin népből származom, őseim Rákóczi seregének katonái voltak. Népemet és igényeit jól ismerem, s a legutóbbi forradalmi idők tanulságai is arra tanítanak, hogy csak a jogos és észszerű dolgok érvényesítése szolgálhatnak a népek boldogítására!

*

Az egyik szerencsétlen emlékű forradalmi kormány tagja voltam. Nem politikai hitvallásom sodort oda, hanem a körülmények, mivel a nemzetiségi kérdéssel és pedig a ruszin kérdéssel hosszú idők óta foglalkoztam s régi tekintélyes konzervatív barátaim tanácsára vállaltam akkor aktív szerepet. Nézetem szerint a most megvalósítandó ruszin autonómia keretében a fent előadottaknak kell a vezető fonálnak és fő tartalomnak lenniök.

Az újonnan megalakítandó ruszin autonóm terület határainak kijelölése, annak államjogi helyzete, politikai önkormányzata mikénti gyakorlásának kidolgozása a magyar kormány feladata a ruszin nép kívánságainak figyelembevételével.

Ha a magyar kormány nagylelkű készséget és a ruszin nemzet okos mérsékletet fog tanusítani, akkor ezen reorganizált országrész sziklaszilárd része lesz a magyar államnak és sem bel sem kül ellenség nem fog ott diadalmaskodni.

TAVASZ-ELŐ

Irta: Végh György

Már zöldel a hegynek erdeje, bokra,
friss, üde illat árad a fákból
s a sötét felhő-fátyolt darabokra
tépi a szél s a nap izzón lángol.

Olykor átsuhan egy árnyék a hegyen,
lám: az enyhe szél soha nem henyél,
vágya: szívünkben, hogy nyár még ne legyen,
bár kellene már úgy, mint a kenyér.

Éjtől harmatos üde gyepen tipor
a kószálók fáradt lába után,
s az út tündére nem lebbenti por
fátyolát a tovatünők után.

A réten most a tavasz mellett tüntet
éppen egy tarka pillangósereg
s játszi szerelemre gyujtva szívünket,
sok rég nem látott madár csicsereg.

Ide-oda repül a sok labda,
vigan játszadoznak kicsik, nagyok,
mások lustán heverészve a napba
bámulnának — de olyan izzón ragyog!

Diósy Antal

Révai XXI. 261. l.

Diósy Antal

l

Szabad Művész

1950. 11. 7. 422. l

Rabinovszky

A grafika és az I. M. kép kiállítás

10/

Nyng

380 P azaz Hár
röt, mely önzeges a r
faalkatrészeinek re
junius hóra felve

I. Kassa, 19

Február 15-én érkezik Budapestre Argentina új követe

A magyar földmüves-bevándorlókat és a középeurópai kultúra képviselőit szivesen fogja látni Argentina" — Beszélgetés José Manuel Llobet meghatalmazott miniszterrel az argentin-magyar kapcsolatok kiépitéséről

Buenos Aires, február.

Az argentin főváros új kikötőjében, az »Asturias« angol óceánjáró pazar fényüzéssel berendezett télikertjében cocktail-party keretében vett búcsút Argentina új budapesti követe, *José Manuel Llobet* barátaitól és tisztelőitől. Diplomaták, politikusok és az argentin társadalmi és szellemi élet kiválóságainak exkluzív csoportja gyült össze egy órával a hajó indulása előtt a Rio de la Plata habjain ringatózó télikertben: az argentin köztársaság államtitkára, Chiappi, volt budapesti ügyvivő, Lamas Saavedra ny. külügyminiszter, a béke Nobel-díj nyertese, Haydin magyar követ és neje és báró Thelman német nagykövet voltak az elsők, akik *Llobet* meghatalmazott minisztert új állomáshelyére indulásakor szivélyes melegséggel üdvözölték. Csakhamar benépesedett a télikert elegáns hölgyekkel is, az argentin társadalmi egyesületek képviselőivel. Míg ugyanis José Manuel Llobet, mint az argentinai Nemzeti Bank igazgatója és később mint a diplomáciai testület tekintélyes tagja a gazdasági és politikai életben játszik vezető szerepet, addig neje, Donna *Susanna Casares* az argentinai jótékonysági intézmények élén fejtett ki évtizedeken át eredményes és áldásos tevékenységet. Igy érthető, hogy a »Sociedad de Beneficencia« hölgyei és közöttük Argentina leggazdagabb és legelőkelőbb asszonyai siettek a diplomata-pár cocktail-partijára, hogy európai útjukra szerencsét kívánhassanak.

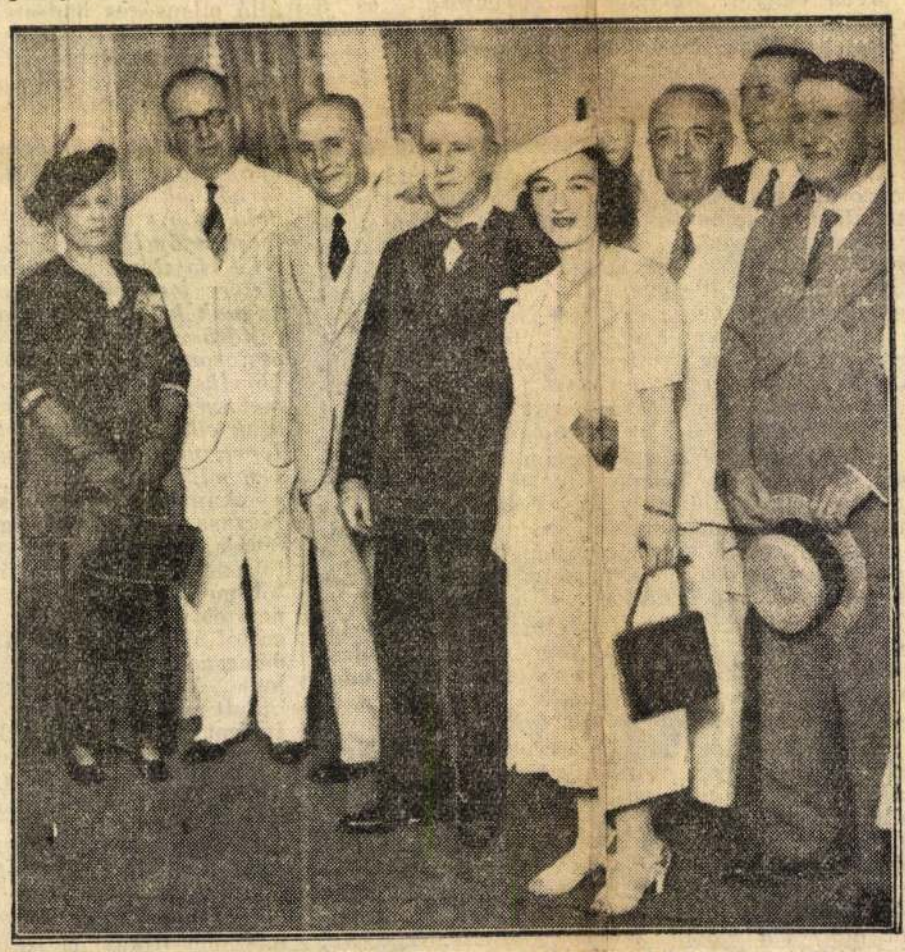

Argentina új magyarországi követe, José Manuel Llobet, az »Asturia« óceánjárón elindult Budapestre. Középen (fekete ruhában) áll az új követ és meghatalmazott miniszter, balról Donna Susanna Casares, Llobet követ neje és mellette (fehér ruhában) báró Thelmann buenosairesi német nagykövet

Llobet követ a cocktail-partí alkalmával rendkívüli szivélyességgel fogadta a »*Pesti Napló*« tudósitóját és budapesti missziójára vonatkozóan a következő érdekes nyilatkozatot tette:

— Nagy örömmel fogadtam új megbizatásomat, amely engem most Magyarországba hív. Sok érdekes probléma foglalkoztat, amely az argentin-magyar gazdasági és kultúrkapcsolatok kiépitését célozza, de végleges munkaprogramot még nem készitettem, hiszen ez csak a helyi ismeretek és a magyar néplélek alapos tanulmányozása alapján lehet célszerü. Annyit azonban hangsúlyozni kívánok már most is, hogy *engem legelsősorban a magyar föld népe érdekel.* Argentina népességének fokozására, a hatalmas kiterjedésü ország parlagon heverő kincseinek kiaknázására *olyan emberanyagra van elsősorban szükségünk, amely a földmüvelés és mezőgazdaság intenzivebbé tételére különösen alkalmas. Ezenkivül a középeurópai szellemi kultúra értékei elé is nagy várakozással tekintek.*

— Nem tömeges bevándorlásra gondolok, hanem *a középeurópai emigráció szisztematikus szervezésére, amely lehetővé teszi, hogy a kolonizálás folyamán a bevándorlók tudása és szellemi adottságai emeljék Argentina kultúráját* és a mi népünkbe való beolvadással siettessék Argentina népességének fokozását.

— A gazdasági kapcsolatok kiépitésére vonatkozólag az a nézetem, hogy Argentina akkor követ helyes gazdasági politikát, ha nemcsak a nagy világbirodalmakkal lép kapcsolatba, amelyek exportunk nagyrészét átveszik, hanem *a kis nemzetek felé is kapcsolatokat keres.* Kis nemzetek, kisebb földrajzi területük és csekély népességük dacára is új és értékes lehetőségeket nyujthatnak úgy gazdasági, mint kulturális téren és munkájukkal elősegithetik Argentina gazdasági és kulturális fejlődését.

— Az idegenforgalmi problémák megoldását is ebből a szempontból nézem. Tudom, hogy Budapest, a »Duna királynője«, épügy mint Párizs millió és millió külföldi látogatót vonz, — én tehát megkisérlem Argentina turisztikai szépségeit Budapesten úgy a magyarok, mint az odaérkező külföldiek előtt bemutatni. Ecélból fel fogok állitani Budapesten egy Argentinai Idegenforgalmi és tudakozódó irodát, ahol irásban és szóban, több nyelven propagálhatom Argentina turisztikai szépségeit és gazdasági értékeit. Ez az iroda természetesen minden argentinai gazdasági és kultúrkérdésre szolgálni fog megfelelő információs anyaggal. Az idegenforgalmi akció kölcsönös hatása ki fog hatni Argentinából Magyarország felé is.

— Elutazásom előtt alkalmam volt Buenos Airesben a magyar kolónia több vezető személyiségével beszélgetést folytatni és örömmel állapithatom meg, hogy az Argentinában élő magyarok úgy gazdasági, mint kulturális téren rendkivül értékes tevékenységet fejtenek ki. Sokezer magyar bevándorló elnyerte már az argentin állampolgárságot és így én Budapesten sokezer argentin-magyart is képviselni fogok, ezzel is dokumentálva a mind szorosabbá váló argentin-magyar kapcsolatokat.

Az »Asturias« gépeinek zakatolása mind erősebb lett és az óceánjáró indulást jelző kürtölésére be kellett fejezni a beszélgetést.

Llobet követ és neje Buenos Airesből előbb Hágába utaznak, a követ legutóbbi megbizatása helyére és onnan folytatják útjukat Budapestre, ahol február 15-ére a Dunapalotában rendeltek apartementet.

Dr. Székely József

A newyorki világkiállitás magyar pavillónjának freskói

(Saját tudósitónktól.) Az amerikai magyar pavillón freskóit, mennyezeteit látogattuk meg szülőhelyükön: *Diósy* Antal festőművész Damjanich uccai mütermében.

— A kiállitás magyar pavillónjába belépő jenki

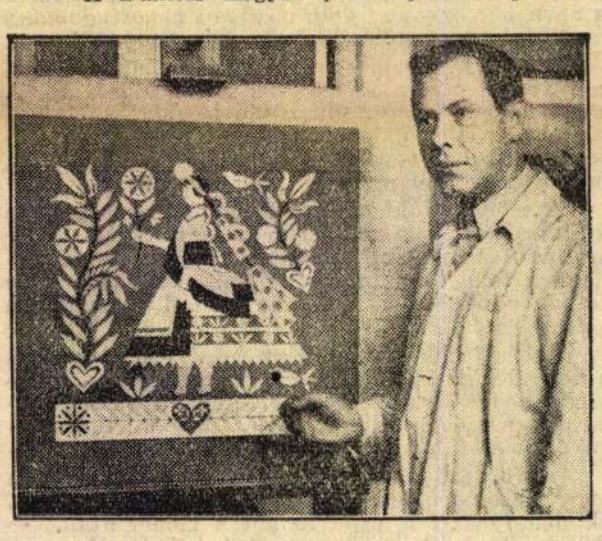

Diósy Antal

szemével kell nézni a dolgokat — mondja a fiatal művész, aki valóságos specialistája ennek az új magyar művészetnek: a külföld számára készülő magyar dekorációknak, hiszen ő diszitette a párizsi világkiállitás magyar vendéglőjét is — s meg is nyerte a Grand prix-t ezzel a munkájával.

A kis müterem — ahol feleségével, *Nagyajtai* Teréz kosztümtervezővel dolgozik együtt *Diósy* mester — tele van ezzel a különös, magyar mesevilággal.

A falakon nagyon modern szürkék és rózsaszinek mosolyognak, merev és kedves magyar menyecskék szoknyáin, furcsa kecses csudapávák csillognak és — pettyes csodaszarvasok szökdécselnek.

— Gyerekkorom óta alakul ki bennem lassan ez a stilus — mondja a művész. Még az iparművészeti iskola növendéke voltam, mikor már minden nyaramat Erdélyben töltöttem, gyalogosan hátizsákkal. Akkoriban pedig még igazán nem volt divat a falukutatás...

Sőt, az első plakátpályázatomat a huszas évek elején azzal utasitotta vissza a zsüri, hogy Magyarországot nem lehet külföldön — gatyás parasztfigurával kompromittálni. Azóta azonban bebizonyosodott: igenis, a külföldit az exotikum vonzza. Az, ami különbözik tőle. Azt hiszem, sikerült eltalálnom a helyes hangot azzal, hogy modelljeim, muzsáim — *a sárközi gyerekrajzok lettek!* Ugy, ahogy a gyerekszem tükrözi a magyar világot, olyan színesen, vidáman és kicsit álomszerüen próbálom én is megfesteni!

Kanada megnyitja kapuit a bevándorlók előtt

Milyen lehetőségek várnak a jövevényre Kanadában? — Minimálisan 1500 dollária legyen a letelepülő családnak — Olcsó földet kapnak, hosszú lejáratú hitelre ötszázalékos kamattal

Newyork, február.

(A Pesti Napló külön tudósitójától.)

Ezideig Kanada mereven elzárkózott a bevándorlók előtt. Az óriási földterület, amely akkora, mint egész közép Amerika és amelynek dús földjein alig nyolcmillió ember él, féltékenyen védte kapuit az idegenek elől Ujabban azonban győzött az a belátás, hogy minél több ember dolgozik egy országban, annál több kereseti lehetőség nyilik és főként annál gyorsabb a fejlődés irama, amint azt az Egyesült Államok példája is bizonyitja. Ennek tulajdonitható, hogy a kanadai kormány engedett elzárkózási politikájából és mint megbizható forrásból értesülünk, *ezentúl bebocsátják az európai kivándorlókat is Kanada földjeire.*

A részletek a következők:

1. Azoknak a családoknak, akik földmüveléssel kívánnak foglalkozni, Manitoba, Szaszkecsevan és Alberta búzatermő vidékein adnak földet, egy családnak minimálisan 160 acre (egy acre valamivel kevesebb, mint egy hold) nagyságút, rendkivül *olcsón, városokhoz közel, jó országutak és vasútvonalak mentén.*

2. A földek vételárát *hosszúlejáratú hitelre kapják, 5% kamat mellett.* A kormány tökéletes védelmet nyujt a tájékozatlan idegennek. Az első hat hetet *ingyen, mint a kormány vendége töltheti az Imigration épületében, hogy bőven legyen ideje szétnézni és értelődni.* Vétel esetén (ha például valaki épületekkel együtt vásárol birtokot) a kormány ellenőrzi a szerződéseket, nehogy a bevándorlót becsapják.

3. Minél alaposabb felszereléssel jön valaki, annál jobb, de a minimális összeg, amivel egy családnak rendelkeznie kell, *legalább 1500 dollár.* Ez a pénz azért szükséges, mert a kormány véleménye szerint ebből valóban új egzisztenciát alapithat egy család és átjuthat vele a kezdet elkerülhetetlen nehézségein.

4. A kanadai kormány készséggel megadja a bevándorlási engedélyt az európaiaknak, de egy úgynevezett gazdasági biztos még Európában *felülvizsgálja az adataikat, hogy valóban értenek-e a gazdasághoz.*

5. Kanada földje valóságos paradicsom a kisfarmerek számára. Ha valaki, intelligensebb család, akik értenek a gazdasághoz, méhészettel, tehenészettel, baromfitenyésztéssel, tojás- stb. termeléssel kivánnak foglalkozni, ezeket is szivesen látja a kormány, mert *a kisfarmernek biztos megélhetést és fejlődési lehetőséget nyujt ez az ország,* amely ma olyan fejlődés előtt áll, akár annakidején az USA. A bevándorlást természetesen *engedélyhez köti a kormány.* Ez azonban jelenleg könnyen megszerezhető, feltéve, ha a kivándorlók tényleg megfelelnek a fenti feltételeknek.

Ha a kanadai kormány elhatározásának híre megy, egészen bizonyosan meg fogják rohanni az uj honkeresők. Még csak annyit, hogy *nagyobb tőkével rendelkező egyéneket,* akik valami vállalkozást kívánnak kezdeni, (például selyemharisnyát külföldről hoznak be és általában gyáriparuk csak most zsendül) szóval *maguk is munkalehetőséget tudnak ezáltal nyujtani, nagy kedvezményekben részesülnek.*

T. J.

AZ ODESSZAI GETTÓFIÚ DIADALÚTJA

Irta: Dr. MÜLLER VILMOS királyi tanácsos

Az egész világsajtó hasábos cikkekben ünnepli az odesszai gettó névtelenségéből a halhatatlanság csúcsára elérkezett Nobel-díjas tudóst, aki *most ötven éve világhírű felfedezéssel ajándékozta meg az egész emberiséget.*

De vajjon ki volt ez a tündöklő zseni, akinek a neve, bár orvos se volt, mégis *az orvostudomány legvilághlóbb lángelméinek az élén ragyog?!*

A borus, decemberi délelőttön különös menet vonult végig az odesszai gettó főuccáján. A zsidónegyed szomorú lakói boltjaikból kitódultak az uccára és a menet vonulását különböző megjegyzésekkel kísérték. Némelyek gúnyolódtak, mások szavaiból mély részvét csendült ki.

A menet azonban nem törődött sem a gúnyos kiáltásokkal, sem a résztvevő nevetgéléssel, — szótlanul folytatta útját az ősrégi odesszai zsinagóga felé. Az út meredek volt, a léptek egyre lassúbbodtak és a férfiaknak mind gyakrabban kellett megállniok.

Nehéz terhet vittek. Egy hordszék nyugodott a négy legizmosabb fiatal férfi vállán és a hordszéken, viaszsárga arccal, szintelen ajakkal, csukott szemmel, homloka körül fehér mirtuskoszorúval, fiatal menyasszony feküdt.

— No nézd csak — mondták a gettó lakói és arra a szomorú tekintetű fiatalemberre mutattak, aki lehorgasztott fejjel haladt a menet után. — Éliás vőlegény! Az ószeres fia! A bolond!

Ő volt valóban! Hogy miért tartották bolondnak? Talán azért, mert más volt, mint ők, mert a világ minden kincséért se lett volna hajlandó beállni apja boltjába, a polc mögé, nem akarta folytatni dédapja, nagyapja, édesapja foglalkozását, őt az üzlet nem érdekelte.

Hiába akarta nyakába akasztani reggelenként apja a batyút, hiába küldte Odessza külvárosaiba, hogy összevásárolja, ami ócskavas, rongyos ruha, viseltes cipő, néhány fillérért eladó. *Éliás, ha elment, nem áruval tért haza, hanem bolondgombákkal, ehetetlen tengeri halakkal, fertelmes kukacokkal...*

Furcsa zsákmányát kiöntötte a polcra és csillogó szemmel, órákon át el tudta nézni. Valószínűleg ezért tartották »bolond«-nak.

Amikor se a jó szó, se a verés nem használt, édesapja elment vele a csodarabbihoz, hogy tanácsot kérjen, mihez kezdjen elfajzott fiával?

— Aki bolond, azt legjobb a sorsára bízni! — mondta ki a szentenciát a bölcs férfiú és Éliás apja meg is fogadta a tanácsot. Kezét levette különcködő fiáról és hagyta: menjen, ahova akar, tegyen, ami jólesik.

A családi hagyományokkal Éliás már régen szakított és a zsidó iskolát is elkerülte: világi iskolába iratkozott be: gimnázumba, amelynek egyik legjobb tanulója lett. Nem a klasszikus nyelvekhez, nem a történelemhez, nem is a menynyiségtanhoz vonzódott: *a természettudomány kötötte le érdeklődését.* Titokban megszerezte *Darwin* egyik művét, amelynek híre Oroszországba is eljutott és általános megbotránkozást keltett. Ennek a tiltott könyvnek az olvasásába merült el a fiatal diák, ezt bujta éjjel-nappal. Nemcsak tanulótársainak tartott róla »szabadelőadást«, hanem a tanáraival is vitatkozott Darwin megállapításairól. A tanárok természetesen úgy mutatták, mintha mélyen fel lennének háborodva rendkívül tehetséges tanítványuk szinte »forradalmi« kijelentései miatt, titokban azonban csodálattal hallgatták fejtegetéseit és ha nem féltek volna a szibériai ólombányáktól, ők maguk is nyiltan Darwin híveinek vallották volna magukat.

Éliás börtönnek érezte a gimnázium szűk kereteit. Már gimnazista korában küldött filozófiai cikkeket az odesszai hírlapoknak, a szerkesztők azonban, akik tudták, hogy a cenzurával nem lehet tréfálni, nem közölhették a fiatal diák szabadszellemű fejtegetéseit. A cikkek ilymódon visszakerültek elkeseredett szerzőjükhöz, aki alig várta, hogy lerázza magáról az iskola porát és nekivághasson a világnak.

Hiába marasztalta az édesanyja: Éliás elhagyta Odesszát. Szabad levegőre, más gondolatvilágba vágyott: Németországba utazott és a würzburgi egyetemre iratkozott be, majd a művészetek hazája: Itália felé vette útját.

Minden helyet fölkeresett, ahol a Természet titkait fürkészték, laboratóriumokban dolgozott és szomjas lelke mohón itta magába a legújabb kutatók »felforgató« tanairól szóló előadásokat.

Itáliából Helgolandba vitte a vágya. A tenger vonzotta és a végtelenség. Órákhosszat ült egymagában a homokos tengerparton, tekintete a messzeségbe merült, agyában egymást űzték a gondolatok. Meg akarta mutatni a világnak, hogy nagyra hivatott, de hogy mivel mutassa meg, azt egyelőre még ő maga se tudta. Néha abban is kételkedett, hogy van-e célja, értelme életének és ilyenkor könnyen hatalmába kerítette a mélabú. Agyán átsuhant az öngyilkosság gondolata. Honvágy fogta el. Haza kívánkozott és vissza is tért szülővárosába, ahol kórházi betegápoló lett.

A kórházban ismerte meg Ludmilla Fedorovicsot. Ludmilla Fedorovics tüdőbeteg fiatal leány volt, akinek napjai meg voltak számlálva. Éliás megszerette és mitsem törődve a gettó átkával, feleségül vette a keresztény leányt. *Őt vitték a hordszéken az esővőre, azon az emlékezetes, hideg, decemberi délelőttön...*

Éliás Odesszában is folytatta különös kísérleteit, amelyek közül *egy* teljesen új irányt adott tevékenységének és *az egész addigi orvostudományt valóságos forradalomba hozta és a mai modern orvostudománynak alapja lett.*

Éliás kísérlete nagyon egyszerű volt. Nem kellett hozzá egyéb, mint egy tengeri csillag lárvája és egy csepp festék! A lárva olyan átlátszó volt, mint az üveg és Éliás piros tintát csöppentett bele. Várta a fejleményeket. Nem kellett soká várnia; bámulatos jelenség tárult elébe. *A lárva testébe betolakodott tintacsepp ellen ugyanis éhes sejtek hadserege vonult föl és néhány pillanat alatt valósággal megsemmisítette, felszívta, elpusztította a lárvába betolakodott, kárminszínű tintacseppet!*

És ez az »egyszerű« kísérlet a *Természet egyik legnagyobb titkát árulta el Éliás Mecsnikovnak,* azt tudniillik, hogy minden élőlény, tehát *az ember teste is, óriási sejthadsereget rejt magában és ha a testet kívülről ellenséges támadás éri, ha idegen anyag hatol be, akkor ez a sejthadsereg tüstént kivonul a támadás színterére, megrohamozza a betolakodott ellenséget és addig nem nyugszik, amíg azt meg nem semmisítette.*

Mecsnikov *faló-sejteknek* nevezte el ezeket a sejteket.

Ha valamely betegség baktériumainak milliói megtámadják a testet, a falósejtek — láthatatlan parancsnak engedelmeskedve — rögtön felveszik velük a harcot. Ha a falósejtek győznek: egészségesek maradunk. Ha azonban a betolakodott bakteriumok bizonyulnak erősebbeknek, akkor lever lábunkról a betegség, tönkremegyünk, elpusztulunk!

Most már az volt az egykori ószeres fiának: Éliás Mecsnikovnak egyetlen vágya: *felkutatni azt, hol rejtőzik testünkben ez a csodálatos védőhadsereg? Ez a harcra mindig kész csapat? És milyen titkos parancs, milyen haditerv mozgósítja azt?*

A hadsereg *első* védelmi vonala a szánkban van. Azokat a fertőző anyagokat, amelyek a szájon át hatolnak a testbe, a *nyál* rombolja össze. A nyál ugyanis a legerősebb vegyi oldószer. Ha egy foltot se a benzin, se az éter nem tud eltüntetni, a nyál valószínűleg eltünteti.

De ha a testünkbe kerülő káros anyagokat a szájnak nem sikerül teljesen lefegyvereznie, akkor a *gyomor* veszi vele föl a harcot. *Ez testünknek a második védelmi Maginot-erődítménye!* A gyomorban ugyanis a gyomorsav az úr. Ez a gyomorsav olyan erős »mérge«, hogy akármilyen szerves anyagot is teszünk bele — például húst — az a legrövidebb idő alatt eltűnik, mert a gyomorsav felfalja, megemészti.

Élt néhány évtized előtt egy híres bakteriológus, akit *Pettenkoffernek* hívtak. Annak a bebizonyítására, hogy *egészséges embernek* nincs mit félni a baktériumok mindenkit állandóan fenyegető veszedelmétől, *Pettenkoffer nem is egyszer olyan kenyeret reggelizett, amelyre kolerabacillus-tenyészetet kent föl. És mi baja lett? Semmi! Mert a gyomorsav végzett még a kolera szörnyű mérgével is!*

De ha a testünkbe betolakodott baktériumhadsereg olyan túlerejű, hogy azzal se a nyál, se a gyomorsav nem tud megbirkózni és azt legyűrni, *akkor a hadszíntéren megjelenik a harmadik védősereg: a Mecsnikov-felfedezte falósejtek milliói és ők veszik föl a rettenetes küzdelmet a baktériumok milliói ellen.*

És vajjon hol tartózkodik és kikből áll ez az egészségünket ostromló ellenséges hadsereg?

A világtörténelem híres hadai, azok a rettenetes emberlavinák, amelyek Xerxes, Nagy Sándor, Napoleon vezérlete alatt megremegtették a világot, létszám tekintetében *valósággal elenyésznek azokkal a hadseregekkel szemben, amelyek napról-napra intéznek támadást egészségünk ellen. Mert ezekben a hadseregekben nem millió és nem tízmillió katona támad ránk, hanem ezermillió, százezermillió!*

De ezek a katonák olyan parányiak, hogy szabadszemmel nem is lehet meglátni őket! Nem nagyobbak mint egy milliméter ezredrésze! Sőt! Még ennél kisebb katonák is akadnak az ellenséges seregben, olyan kicsinyek, amilyeneket a legtökéletesebb nagyítóüveggel se lehet észrevenni, csak akkor, ha több millió kerül össze belőlük, egy-egy táborba. És még ez a többmillió főből álló ellenséges hadsereg se nagyobb a nagyító alatt egy gombostűfejnél!

A bennünket megtámadó ellenséges katonák milliárdjai: a bacillusok!

És hogy ezek ellen a bacillusok ellen a mai orvostudomány sikerrel tud védekezni, hogy millió és millió emberéletet meg tudunk menteni, hogy ma már nem viharzanak végig a világon a járványok gyilkos és minden véres háborúnál öldöklőbb számumjai, hogy a mai orvos, egy kis fecskendővel a kezében, el tudja házunk küszöbe felől riasztani az életünkre és gyermekeink drága életére leselkedő betegségeket, azt Éliás Mecsnikovnak köszönhetjük, aki fölfedezte a testünkben rejtőző védőseregeket, azokat a kellő pillanatban csatasorba tudta állítani és megmutatta az utána következő lángelméknek az utat, miképpen lehet megnyerni ezekkel a védőseregekkel a háborút azok ellen az ellenségek ellen, amelyek az ember legnagyobb kincsét: egészségünket akarják tőlünk elrabolni.

Amikor a francia szellem legragyogóbb kivirágzása, a földkerekségnek talán legnagyobb jótevője, a veszettség gyógyításának halhatatlan felfedezője: *Pasteur,* visszaadta testi betegségektől megkínzott lelkét teremtőjének, a francia nemzet a világ összes tudósai közül az odesszai gettófiút: Éliás Mecsnikovot tartotta egyedül érdemesnek arra, hogy Pasteurnek örökébe ültesse. Az orvostudósok valóságos népvándorlása indult meg ekkor Mecsnikovhoz, a párizsi Pasteur-Intézet igazgatójához, hogy hallgassák tanításait és *elvigyék a Föld minden országába, minden szenvedő beteghez a gyógyító-orvostudományban tett felfedezéseinek áldásait.* De nemcsak a leghíresebb orvostudósok sereglettek hozzá, *hanem világhírű költők, politikusok: a művészet főlkent papjai vették körül hódolattal ezt a lánglelkű orvosnoétát,* aki — egy pillanatra — kilépve laboratóriuma szűk világából, az emberi lét legnagyobb titkát: a Halált akarta megfejteni és költői lelke szárnyaló fantáziájával, rövid földi életünk meghosszabbításáról, egy prózában írt valóságos költeménnyel: *»Az optimista világnézet«* című könyvvel ajándékozta meg az ámuló világot. *Könyörgök, hogy ebben a vértől gőzös, embervadászatra lihegő világban olvassa el mindenki egy tudósnak szent prédikációját a legfenségesebb emberi ideálról: az emberszeretetről!...*

De Mecsnikov testi porhüvelyéért is előtt az ő nagy harci ellenfele: a Halál! Amikor a Pasteur Intézet dísztermében felállított koporsójára egymásután tették le a világ minden tájáról összesereglett orvostudósok, költők, államférfiak, dicsőítő szavak kíséretében, a Hódolat soha el nem fakuló koszorúit, *a francia köztársaság elnöke odalépett a koporsó mögött roskadozó, már-már az Élet tulsó partján álló, 96 éves anyóka elé. Lehajolt hozzá és nemcsak a francia nemzet, hanem az egész földkerekség hálája jeléül megcsókolta ráncokkal borított kezét. Egy kendőbe bugyolált, egyszerű, összetöpörödött asszony volt ez: Mecsnikov édesanyja, aki az odesszai gettó szűk és lenézett sikátoraiban a szíve alatt hordozta és az egész Föld minden szenvedő, beteg emberének egyformán odaajándékozta az ő nagy, halhatatlan fiát: Éliás Mecsnikovot!*

Társasutazás a
Tátrába!
IND. FEBRUAR 19.
Tátrafüreden 2 hét 194 P-től
Ujtátrafüreden
Matlárházán 1 hét 130 P-től
Ú csorbatón
A fenti árakban vasúti költség teljes ellátás, összes adók és borravalók benne foglaltatnak
A. N. B. eng.
Jelentkezési határidő február 16.
Felvilágosítás és jelentkezés: Az ESTI UTAZÁSI ÉS MENETJEGY IRODÁJÁBAN Budapest VII. Erzsébet-körút 18—20 és IBUSZ—MÁV HIV MENETJEGYIRODA Budapest V. Vigadó-tér 2 szám

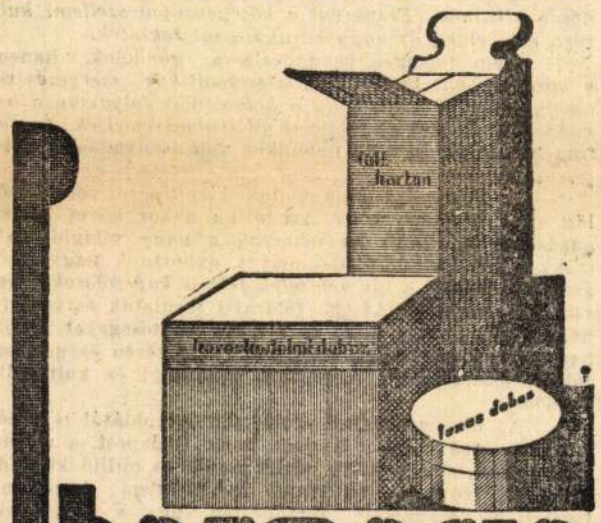

harmacia
DOBOZGYÁR R.T.
BUDAPEST, VII. KER.,
HERNAD UCCA 54. SZ.
TELEFON: 1-433-73

Diósy Antal

festette az alábbi Kápolna
belső menyezetére az
Immaculata-képét 1938-
ban.

Schoen Arnold dr.:

A Kőbányai Segítő
Szűz Mária-Kápolna.
Magyar Főváros. 1939.
20. n. 6. l.

Diósy Antal

Jestő

l.

Jegyzetek a

Schoenbelvárosi

pl-Szegkovról 22. l.

1943

Kny Budai Kurire

1943 26-27 h

T. 6373.

köröndökkel megerősitett vár fog-
k csatlakoznak, a háttérben pedig
hegyek terülnek el. Felirata a le-

. Schloss és befejezése: 3. Sau Fluss.

.1 : 13.4 cm.

Diósi Antal

Szilágyi Mihály lovasalakja jobbról és balról a hires fekete sereggel. Freskó az ~~képviselő~~ országházban. Ekkor kérjük.

Magyarország négy kormányzójának találkozása a magyar parlamentben.

Pesti Hirlap 1929. aug. 27.

U. ~~3030~~

*Budapest, 193*3.szeptember 1.

IV., MUZEUM-KÖRUT 23-25.

Dr.Szentiványi urnak

Budapest.-

Müemlékek Orsz.Biz.

Aréna-ut 41.

7. 1 koszoru rózsaszinü dáhliákkal,fekete szalaggal és felirattal P 12.-

Felirat: Utolsó üdvözlettel

-

A Müemlékek Országos Bizottságának tisztviselői

küldve:Saláth Ferencné urnő ravatalára,Rákoskereszturi temető

Diósy Antal

falfestménye a párizsi világkiállítás magyar pavillonjában.

Repr.

Pesti Napló

1937 júl. 25. kép

ALAPITÁSI ÉV: 1863

OBERBAUER A. UTÓDA

MAGYARORSZÁG LEGRÉGIBB TEMPLOMBERENDEZŐ ÉS ZÁSZLÓKÉSZITŐ VÁLLALATA

TELEFON: 1-833-44. M. KIR. POSTATAKARÉKPÉNZTÁRI CSEKKSZÁMLA SZÁMA 15917

Nagyságos

Kér

és a Buda-Ujl

ket kiadni.

Diósy Antal

cód

Pesti Hirlap

1929. apr. 5.

(Diósy Antal vizfestményei)

Délcurópa X. 49

Diósy Antal

Pesti Napló
1937 dec. 3.

20 Péntek

abból az alkalomból hogy
Grand Prix t Kapott Párisban.

VÉDJE BY
FIUMEI

a »Magyarországi Rendeletek Tára« 1933. évi évfolyamában. Élesztőgyártással foglalkozó szakkönyvet *Az Est*lapok könyvkereskedésében, Budapest, VII., Erzsébet körút 18—20. szám alatt szerezhet be.

Özvegy beteg. Kényszerkölcsönkötvénnyel adót fizetni nem lehet.

B. J. *Mór.* A szerkesztőség sohasem ajánlott beszerzési forrásokat és így kérését legnagyobb sajnálatunkra nem teljesíthetjük.

Házmesterpénz. A székesfővárosi lakásbérleti szabályrendelet 63. § a szerint a házfelügyelői díj az esedékes bérösszeg 2%-a. A központi fűtőkészülék és a lift kezeléséért a fél-fél százalékot az új lakásbérleti szabályrendelet értelmében fizetni már nem kell.

Lengváry, *Arad*i ucca. A választ január 5-i számunkban már megadtuk.

25.680. számú előfizető. A belügyminiszternek 1921. évi 11.100 B. M. számú körrendelete *a közüzemek és közérdekű üzemek zavartalan működésének biztosítá*sa rendelte el külön munkavédelmi intézmény felállítását, ez a nemzeti munkavédelmi hivatal. A rendelet 1921 december 22-én lépett életbe és a szervezet részletes szabályait külön rendeletben állapította meg a belügyminiszter.

Haladó. 1. Forduljon a Magyarországi Pszichoanalitikai Egyesület rendelőintézetéhez I., Mészáros ucca 12. szám. Telefónja is van. 2. A borban nincs vitamin. 3. Nikkelezett tárgyakat a rozsdától úgy lehet megtisztítani, hogy a tárgyat bezsírozzák és néhány nap eltelte után ammóniás törlőronggyal a zsíros réteget, különösen a rozsdásodás helyén, erősen ledörzsölik. Ha ez nem vezetne eredményhez, akkor igen híg sósavba mártott ruhával kell végezni a dörzsölést, majd finom krétaporral utánapolírozni. A kályhaajtó minden valószínűség szerint a fűtéstől, vagyis inkább a hőtől változtatta színét és ezen a bajon csak úgy segíthet, ha újra nikkeleztetj az ajtót. 4. Legyezőpálmának is lehet tápsót adni, de csak akkor, ha fejlődőben van. A sárgulásnak bizonyára más oka lesz, nem a tápsó hiánya. Átültetni a legyezőpálmát is tavasszal (áprilisban) a legalkalmasabb. Ha nyitott rádió mellett áll is a pálma, nem hiszszük, hogy ez ártana sokat. Inkább a hirtelen hőmérsékletváltozás és a fűtött túlmeleg száraz szobai levegő árt a pálmának is.

Egy zalaegerszegi előfizető. A kérdezett címe: Budapest, VII., Erzsébet körút 45—47.

Negyvenéves előfizető. Ha a barátságos megegyezés nem sikerül, akkor forduljanak ügyvédhez, aki majd megfelelő tanáccsal ellátja önöket. Ugyanis, ha nem sikerül a megegyezés, a bírósághoz kell fordulni.

22880. Féléves felmondás illeti meg.

Egy régi előfizető, *Kispest, Hunyadi ucca.* A szerkesztőség sohasem vállalkozott arra, hogy hivatalokban ügyeket kikutasson s azok kedvező elintézését kisürgesse. Méltóztassék személyesen elfáradni, akkor megtudhatja az eredményt.

35785. számú. Az órakönyvelőknél a bírói gyakorlat eltekint attól a feltételtől, hogy a szolgálati viszonynak kizárólagosnak kell lenni. Az órakönyvelőt tehát szolgálati viszonyban levőnek tekintik és mint ilyen a rendes felmondási időre és végkielégítéshez is van igénye, ha legalább öt esztendeje megszakítás nélkül végezte az órakönyvelést.

A. B. A házadó Hivatalos Összeállításának 27. §-a szerint *adócsalást* követ el többek között az is, aki abból a célból, hogy a házadó alól egészben vagy részben mentesüljön, az adóbevallásba *tudva valótlan adatokat* vezet be, vagy abból *adóköteles jövedelmet szándékosan kihagy*. Az adócsalás *vétsége* egy évig terjedhető fogházzal, *büntette* három évig terjedhető börtönnel büntetendő. A kérdést legegyszerűbben úgy oldhatja meg, hogy jelentkezik az adóhivatalban és önként bejelenti az eltitkolt jövedelmet, ebben az esetben a megrövidített adó egyszeres összegének megfizetésével szabadulhat az esetleges súlyosabb büntetéstől.

Kívánesi G. A napraforgó- és repcemag eladásából származó jövedelem általánes forgalmi adó alá esik.

Magyari. Külföldön játszik.

Kívánesi. Forduljon a Magyar Kivándorlókat és Visszavándorlókat Védő Irodához, Budapest, VIII., Fiúmei út 4. szám, amely a belügyminiszter fenhatósága alatt működik és csak a készkiadásokat kell megtéríteni.

FRESKÓ-TERV

Diósy Antal rajza a Pesti Napló számára

Pesti Napló 1938. január 9. vép

csorduló zamatait és színeit. (Az impresszionista... Miért van az, hogy aki egyszer valami erős és megragadó pózban lép a porondra, így marad meg aztán — ha akarja, ha nem — évtizedekig? No de jó, legyen impresszionista és legyen festői — hiszen végül is az. Amit ki kell emelnünk, csak annyi, hogy amit most a piktortól kapunk, nem retrospektív, hanem nagyon is új és minden eddiginél mélységesebben és komolyabban introspektív kiállítás.) Megtalálom ebben a könyvben az egész régi *Kemény* Simont, aki az élet burjánzóan színes vásárja fölött úgy ül, mint egy hetyke, mosolygós kis szertartásmester, aki az egész összevissza mókát valami ugrós, könnyű, kesernyésen zamatos muzsikában, tánclépésben oldja fel.

De — szabad kimondanunk, amit a költő úgyis kimondott? — »megöregedett«. Ize mélyebb, zamata áthatóbb, termése aranyló — *hétputtonyos*. Sorra a verseket most nem vehetem. Nem idézhetem rendre lehelletnyi belső vázlatait és aprólékosságukban bámulatosan művészi és nagyvonalú tájképeit, melyeknek ma ez a pályája delére ért költő első mestere. Míg ezt a beszámolót írom, legkivált négy verse foglalkoztat, melynek zenéje, komoly és merőben új hangja egyre vissza-visszazeng — az új *Kemény* Simonnak számomra legszebb versei: a *Látlás*, a *Hallás*, az *Egy pohár víz* és a *Forró napra hűvös este*.

A *tételt*, az új költői krédót, az átformált lírai magatartást — mint ő maga mondja: »*a mai leckét*« — a legutóbbi mondja ki:

»A vén tanító, itt van már az éj,
S a mai lecke, amit ma tanít:
Hagyd a pompát, az érzés meztelen,
Más a szertartás s megint más a hit.«

A költő, kinek egész virtuóz művészete mindmostanig maga volt a legünnepélyesebb, a legművészibben celebrált szertartás, magasabb oktávára megy. A négy vers, melynek címét az imént ideírtam, már mind ebben szól, egy merőben új költő négy forró és mély lírai változata. A válság, amely *Kemény* Simonban ez új könyvéig végbemehetett, olyan erős, olyan elhatározó és kritikus lehetett, mint az asszonyok lelkében (amely a költők lelkével rokon s így megengedi használnom a szót) a klimax, az egész organizmust áthangoló belső forduló.

A válságnak, a küzdelemnek mi tanúi nem voltunk: mienk csak az eredmény, a nemesen s átformálódásban zengő híradás. A vers, amely, mint az erőssodrú és kristályos patakok, új utat tört magának — magában a költőben is. A vers, amely verseknek forrása s amely valóban — *hétputtonyos*.

Rónai Mihály András

□ **Szádvári Zoltán: Ölelkezés.** Erről a könyvről szóló bírálatunkkal kapcsolatban a könyv szerzője annak a megállapítását kéri, hogy az általunk elrettentő példaként megemlített mondatok teljes egészükben így hangzanak: »Kitárja magát és szomjas ajkai közé fogad'a szerelmesét«; tovább: »Az ágyéka körül érzett szorítás veszélyt sejtető érzése óvatosságra intette«. A szerző kérésének eleget teszünk, bár — őszintén szólva — ezeket a mondatokat még az annak idején tapintatosabb enyhített formában közölteknél is elrettentőbbnek tartjuk.

világának itt-ott már kiforrottabb pozíciója jelölése annak az útnak, amely lehet, hogy sorsszerű, véglegesen győzelmes azonban alapjában véve sohasem lehet.

Hans Habe könyvének van egy fejezete, amely azt mondja el, hogy a külföldre vetődött emigráns hogyan csúszik le társadalmilag odakint és hogyan éreztetik vele ezt a lecsúszást barátság, rokonszenv, pártfogás ellenére. Ezek az oldalak nagyon emberiek és talán magukban rejtik az örök emigráns-tragédia titkát. Nem derűs írás ez a könyv és mégsem lehetne pesszimisztikusnak mondani. Az utolsó oldalon állapítja meg az egyik szereplő, az, akit talán legsúlyosabban vert a sors: *ahol két ember él és egy harmadik sületik, ott értelme van az életnek*. Ebben a néhány szóban cseng ki ennek a nagyon emberi írásnak végső tanulsága. Ha ugyan szabad ezt a szót egyáltalában felvetni regénnyel kapcsolatban. **(k. i.)**

□ **A Zalán futásának első kidolgozása.** Van a Magyar Tudományos Akadémiának egy nagyszerű vállalkozása, a Régi Magyar Könyvtár. *Heinrich* Gusztáv alapította, most *Csapodi* Elemér szerkeszti. Immár 41. kötete van előttünk. Ebben a sorozatban jelent volt meg Révai Miklós magyar irodalomtörténetének (az *első* magyarnyelvűl) és Földi János, Szentjóbi Szabó László, Lessenyei György, Kazinczy Ferenc, Heltai Gáspár stb. sok kéziratban lappangó munkája, valamint újabban az első kritikai Berzsenyi-kiadás is. Az előttünk levő kötet nagyon érdekes. *Kozocsa* Sándor rendezte sajtó alá a Zalán futásának első kidolgozását, Gyulai Pál azt hitte s utána évtizedekig a magyar irodalomtudomány, hogy Vörösmarty Zalán futását nem írhatta 1823 előtt, mert ebben az évben jelent meg Aranyosrákosi Székely Sándor A székelyek Erdélyben c. kis eposza, Vörösmarty mintája. Hát ez már ma egészen biztosan tévedés. Vörösmarty munkájának első címe ez volt: *Árpád győzedelme a' vitéli síkon*. A *Zalán futása* kifejezést Vörösmarty a Bánk bán ajánlásából kölcsönözte:

Hol Hazánk egyik legelső
Vára, ősz Particum álla —
hol Zalán első futása
győzedelmi-halmot ása
Ung-urinknak . . .

Ezt pedig Vörösmarty már *1820* körül olvasta Perczelékné Börzsönyben. A *Hadur* se Székely Sándortól való, azt már 1817-ben olvasta Vörösmarty egy más könyvben. Maga a költő ezt az évszámot írta kéziratára, első fogalmazására: *1819*. Kozocsa kiadása nagyszerű adat az ihletalakulás lélektani folyamatára. A munka nemcsak a tudomány jelentős eredménye, hanem az, aki majd ezt a szöveget a véglegessel összeveti, remek anyagot talál az írói mű keletkezésének egyéni és közlélektani problémáihoz. *Rb. M.*

□ **Trianon okai és következményei.** Ezzel a címmel *Molnár* János tollából alapos s tömör, főképpen *tanulóknak* szánt könyvecske jelent meg a napokban. A világháború előzményeit, a különböző harcterek eseményeit, a béketárgyalásokat és annak következményeit ismerteti szigorú adatok és kiváló szakmunkák alapján. Szerző *a magyar honvéd hősiességét és áldozatkészségét állítja követendő példának az ifjúság elé.*

tikus alapon való megírása azonban némileg aggályosnak látszik. A különböző variánsokat mégsem lehet egyéni tetszés szerint felhasználni vagy elhagyni — ennek a kérdésnek végtére is évszázados irodalma van és az egyházak nem ok nélkül foglalják el azt az álláspontot, hogy az evangéliumokat tolmácsoló munkák helyett az embereket forgassák inkább az evangéliumokat. Ennek az álláspontnak helyességét még ennek az egyébként igen becsületesen és jószándékkal megírt könyvnek elolvasása után sem tudjuk kétségbevonni. Ami pedig a szerzőnek azt a megállapítását illeti, hogy Jézus életének története ebben a könyvben szólal meg először nem archaikus magyarsággal, hanem a mai irodalmi nyelven: egyrészt hivatkoznunk kell Bárczy István hatalmas és évek sora óta több kiadásban is közkézen forgó munkájára, amely a Biblia történetmondását lényegesen közelebb hozta a mai ember lelkéhez és gondolatvilágához — másrészt pedig nem tudjuk: vajjon nem lényeges kelléke-e az evangéliumi szövegnek bizonyos archaikus stíluá, amelytől most olyan vehemenciával meg akarják azt szabadítani... Szép dolog ez az újabban annyira divatos »bibliánépszerűsítés«, de nem történik ez — a Biblia rovására? (k. i.)

□ **33 éves a Julián Egyesület.** *(Petri Pál könyve.)* Harminchárom évvel ezelőtt alapították a Julián Egyesületet, a nagy magyar álmok idején. Kimutatták akkor, hogy ha sikerül meggátolni a magyarságnak idegen fajokba való beolvadását, akkor szaporodása révén 40—50 év alatt Nagy-Magyarországnak mintegy 80—90%-át képezi majd a magyar elem, sőt Horvátország, Bosznia és Hercegovina területén is döntő befolyásra tehet szert. Ez a felismerés vezetett a Julián Egyesület megalapítására, amelynek első vezetői között ott volt *Klebelsberg* Kuno is. Számtalan iskolát alapított az egyesület a délvidéken, Boszniában, Hercegovinában és Horvátországban és minden erővel dolgozott az idegen nyelvterületen élő magyarságért. Aztán közbejött a háború, eleinte simán folyt a munka, de végül is Trianon lehetetlenné tette az addigi munka folytatását. Az egyesület új munkaterület után nézett; külföldi centrumokban (Bécs, Berlin, Grác, Szófia, Párizs és Milánó) magyar tanfolyamokat szervezett, külföldi gyermekeket Magyarországon nyaraltat. Négy évvel ezelőtt *egyesült az Országos Magyar Iskolaegyesülettel* s azzal karöltve dolgozik idegen nemzetiségek között élő magyarok, magyar gyermekek magyarnak megtartásán. *Petri* Pál érdekes könyvben írta meg a Julián egyesület történetét, *Julián barát magyarkutató útjának hétszázadik évfordulóján.*

□ **A Magyar Könyvszemle** 1937. évfolyamának IV. füzete gazdag és változatos tartalommal megjelent. Fitz József a könyvtár gyűjtőköréről, Gábriel Asztrik a középkori kéziratok identifikációjáról és lokalizációjáról, Kelény B. Ottó a könyvtárnak a várostörténeti kutatás szolgálatába állításáról, Trócsányi Zoltán a hírlapváltozatokról, Dezsényi Béla a magyarországi német hírlapokban lévő külföldi származású szórakoztató mellékletekről értekezik. Cikkeket írtak még Csapodi Csaba, Sárkány Oszkár, Gárdonyi Albert, Takáts L. Lajos, Asztalos Miklós, Sajó Géza, Znakovszky Emma, Makkai László, Clauser Mihály és Nagy Zoltán. A Magyar Könyvszemle a magyar könyvtárak közlönye, Trócsányi Zoltán szerkesztésében és a Magyar Nemzeti Múzeum Országos Széchenyi Könyvtárának kiadásában jelenik meg.

M.D.K

Diosyné Nagyajatay Terér
kosztümtervező

Az Operaház kosztümtervező je volt.

Bauer Jenő: Portré várlat Mark Tivadarról
Művészet, 1968. december – 22 lap

MDK

Diósyné Nagyajtay Teréz

Jelmeztervek /Dózsa/, gouache

Képzőművésznők Nemzetk. Kiáll. 1960. Műcs.

MDK

Diósi András

festőművész Siófikon dolgozik.

Esti Hirlap 171 sz. 1958. jul. 23 2 old.

MDK

Diósy .

v. Nagy Zoltán: Modern monumentális művészet.
Magyar Szemle, 1937. 30.kötet. 4.sz. 329-336. l.

Diósy Antal 1021

1970. VIII. 21. 20.40 D.

Láttuk, hallottuk.

- A budapesti Ernst Muzeumban állitották ki Diósy Antal festőművész akvarelljeit.

- Erről a kiállitásról Ambrus Tibor számol be.

- Az Ernst Muzeum termeiben nyilt meg Diósy Antal festőművész akvarell kiállitása. 210 vizfestmény sorakozik egymás me-

LEON

llett a falakon, a müvésznek szinte teljes pályafutását átfogó, visszatekintő igénnyel. 1918-tól máig 52 esztendő szüntelen munkásságának sok ezer lapból válogatott java termése. Dióssy Antal ez év junius 18.án ünnepelte 75. születése napját. Ez a kiállitás lényegében ezt az évfordulót teszi emlékezetessé, munkás, gazdag müvészi élet, szép dokumentumait tárva a látogatók elé. Dióssy Antal, Körösfői Kris Aladár növendékeként sajátitotta el müvészi munkálkodása alapjait, és nemcsak a mesterséget, hanem azt a sajátos müvész etikát is, amely a gödöllői mesternek, és körének munkásságát alapvetően meghatározta. 192o-ban, Körösfői Kris Aladár halála évében Dióssy Antal is résztvett a cseményi részvénytársaság alapitásában, s ennek fennállása 8 évében vezető tagja volt, együttxk a gödöllői müvésztársulás több tagjával, többek között Hende Vincével, sé Leszkovszky Györggyel. Valamennyien a monumentális müfajok müvelői, falfestmények, üvegfestmények, nagyszabásu dekorativ tervek megvalósitói. Példaképük a kora reneszansz festő ideálja, a nagy készültségü, alapos technikai tudással rendelkező, mesterségét áhitattal gyakorló müvész. Dióssy Antal korán észrevette az akvarell technika nyujtotta nagy lehetőségeket, nagyon valószinü, hogy monumentális igényü munkáinak tervezése közben gyakran használta is ezt a gyors feljegyzések, szinvázlatok készitésére, nagyon is alkalmas eszközt. A vizfestés igy hamarosan fő müfajává lett, 193o-ban már a főváros akvarell dijával tüntettsk ki, ezt az elismerést viszonylag rövid idő alatt

követték a többiek, köztük az 1937 évi párizsi világkiállitás nagydija, és két aranyérem New Yorkban, és Milanóban. Mi tesz egy müvészt par excellence akvarell festővé? Szőnyi Ist án maga is kiváló müvelője a vizfestésnek mondta egyszer, hogy az akvarell talán az egyetlen eszköz amelynek segitségével a festő képes megragadni a tünő szépséget, megállithatja az elröppenő pillanatot. Hozzátehetjük, nem könnyü mesterség. Olyan festői erényeket követel müvelőjétől, formabiztonságot, felfokozott szinérzékenységet, brilliáns rajztudást, amelyek ha megvannak benne, a mü sokszor szublimáltabban, teljesebb erővel közvetiti a művészi élményt, a meglepett és a felismerés varázsát, mint maga a természeti látvány. Dióssy Antal birtokában van mindezeknek a képességeknek, lapjain ugy örökiti meg a tünő szépséget, az elröppenő pillanatot, hogy vele átadja a nézőnek a festő érzéseit is. a felfedezés izgalmát, a rátalálás örömét, a derüs, könnyed, játékos munka jó izét. A Balaton part derült világa épp oly hitelesen szólal meg ecsetje nyomán, mint a Mátra, a Bükk mélyebben hangolt szinei, vagy a pesti, budai utcák párásabb hangulatai. Kiállitott Dióssy Antal egy sor arcképet, és két önarcképet is. Itt ezeket nézve a szemlélőnek tul kell hatolnia a lehelet finom könnyedséggel festett felületen, nem nehéz. A festőt kell követnie csak, aki brauvros készséggel bontja ki a szinfoltok közül a karaktert. Az akvarellt a mütörténelmi terminológia, a grafikai müfajok közé sorolja. Dióssy Antal kiállitását látva azonban méltán gondolja a lá-

togató, bizony vérbeli festészet ez.

A Csilléry—Gidró lovagias ügy

Jelentettük a *Magyarország* tegnapi számában, hogy *Csilléry* András lovagias elégtételt kért *Gidró* Lászlótól, a kereszténypárt városházi csoportjának volt tagjától, aki nem követte Csilléryéket a MÉP-be, hanem *Friedrich* István *Keresztény Ellenzékéhez* csatlakozott és Friedrich listáján képviselőjelöltséget is vállalt a budai kerületben. A lovagias ügy előzménye *Gidrónak a kilépést indokoló cikke volt*, amely Friedrich lapjában, az *Előré*-ben jelent meg.

A cikkre *éles válasz* jelent meg *Csilléry* Nagy-Budapest című lapjában, azután történt a provokáció. Ezt a szokatlan eseményi sorrendet a Nagy-Budapest szerkesztőjének ma reggel megjelent nyilatkozata magyarázza. A nyilatkozat szerint *a választ nem Csilléry írta*, hanem a lap szerkesztője s *a válaszról megjelenése előtt nem is tudott Csilléry András.*

Politikai körökben meglepetéssel tárgyalták, hogy Csilléry egyik megbízottja, *Saly Árpád, a budai kerület választási elnöke.* E körök nézetének adott teret a *Magyarország* tegnapi tudósításában, mikor azt írta, hogy Saly Árpád döntött a budai kerületben a Friedrich—Gidró lista ajánlásairól. Ez az összefüggés Saly Árpád személye és az ajánlások elbírálása között *nem áll fenn*, amit készséggel megállapítunk. *Az ajánlásokról a választási biztos dönt.*

A választási bizottsági elnök szerepét a választójogi törvény 59. §-a határozza meg. Eszerint *a választással járó tennivalókat a választókerületenkint alakuló választási bizottság végzi.* A bizottság *elnökből*, helyettes elnökből, a választási biztosból, négy tagból és négy póttagból áll. A bizottság a hatáskörébe utalt tennivalókat ülésben intézi el. Az ülést az elnök tűzi ki. Határozathozatalhoz az elnök és legalább két tag jelenléte szükséges. A választási biztost csak olyan ülésre kell meghívni, amelyen reá a törvény külön feladatot ró. *Ha a választási bizottság elnökének és a választási biztosnak véleménye nem egyezik, a választási biztos állásfoglalása az irányadó*, az elnök eltérő véleményét jegyzőkönyvbe kell foglalni.

A Friedrich—Gidró-féle lista ajánlásainak elbírálása tehát a törvény szerint *nem tartozott Saly Árpád hatáskörébe*, hanem a tábla által kinevezett *választási biztoséba.*

Gidró László megnevezte megbízottait *Sándor* László és báró *Jeszenák* Pál személyében. A megbízottak között már megtörtént az első tanácskozás az érdekes politikai lovagias ügy elintézése céljából.

x **Régi igazság, míg az arcbőr üde és rugalmas, addig az egyén is fiatalos és vonzó. Ezért oly módon végezzük a mindennapi arcápolást, hogy egyszerű, természetes úton elérjük az annyira óhajtott és irigyelt hibátlan, sima, selymes tapintású arcot, mely mindenki számára a legnagyobb vonzóerőt jelenti. A cél elérésére mosakodjon Leton krémes szappannal a mellékelt utasítás szerint. Pontosan követve megismeri a krémes habú Leton szappan arcbőrre gyakorolt üdítő serkentő erejét és megtudja, mit jelent szépnek lenni. Egy darab Leton szappan utasítással 96 fillér. Beszerezhető mindenütt. Főraktár: Budapest, Hunnia Laboratórium, VII., Erzsébet körút 56.**

Újabb három előállítás és házkutatások a milliós valutabűnügyben

A valutaügyészség mellé beosztott detektívcsoport dr. *Tóth* Sándor detektívfelügyelő vezetésével harmadik hete folytatja a nyomozást *a másfélmilliós pengőkiajánlási és valutabűnügyben.* A detektívek a nyomozás során *újabb és újabb nevekre bukkannak* és ezek alapján folytatják a nyomozást és az előállításokat. Ma reggel *Kistarcsáról hoztak fel négy tőzsdést, akiket annakidején többedmagukkal internáltak* a közgazdasági életre veszélyes ténykedéseik miatt. Ezek a tőzsdések azok közé tartoznak, akik ellen már több eljárás indult valutavisszaélések miatt.

Kihallgatásuk során eléjük tárták azokat a súlyos bizonyítékokat, amelyek a nyomozás során felmerültek és amelyekből az derül ki, hogy összeköttetésben álltak *Vágó* Lajossal, a Magyar Szlovák Bank letartóztatott igazgatójával és manipulációit elősegítették. Ezeknek a tőzsdéseknek a kihallgatása ma folyik és holnap, vagy holnapután dönt sorsukról az ügyészség.

A korábban őrizetbe vettek közül néhányat elbocsátottak. Egyet azonban *Kotsis* Miklós ügyészségi alelnök, a valutaügyészség vezetője fizetési eszközökkel elkövetett visszaélés bűntette címén előzetes letartóztatásba helyezett. *Igy a bűnügy letartóztatottjainak száma 18-ra emelkedett.* Ennek az újabb letartóztatottnak a nevét a nyomozás érdekében egyelőre nem hozzák nyilvánosságra, mert bűntársait is le akarják leplezni.

A kora délutáni órákban *újabb három előállítás történt.* Ezek kihallgatása folyamatban van. Ugyancsak a kora délután újabb *házkutatásokat tartottak.* Eredményüktől sokat vár a valutaügyészség. A bűnügyben a nyomozás nagy erélyel folyik és *további letartóztatások várhatók.*

Gyilkos vihar pusztított Arkansasban

Littlerock, május 23.

Arkansas állam középső vidékén *óriási vihar pusztított.* A viharnak *három halálos áldozata* van. Igen sok ember megsebesült. Az anyagi kárt *egymillió dollárra* becsülik.

gazdasági jelentések piacok vásárok

Lanyha a határidőpiac

A határidőpiacon az irányzat ma is lanyha volt, a forgalom mérsékelt. *Rozsban* a lebonyolítások tempója mérséklődött és így az árcsökkenés is csak 4 fillér volt. *Tengeriben* nincs vételkedv, a kisebb kínálat is 15 fillérrel nyomta le a júliusi, 17 fillérrel az augusztusi kukorica árát.

Rozs: júniusra: 12.82, 12.92, zárlat 12.84—12.85.

Tengeri: májusra: 16.65, 16.70, zárlat 16.66—16.68; júliusra: 17.10, 17.05, 17.13, zárlat 17.08—17.09; augusztusra: 17.30, 17.26, zárlat 17.28—17.29.

Gyengén tartott a készárupiac

Feltűnő élénk forgalom volt ma a készárupiacon kukoricában. A napok óta bőséges kínálat erősen 17 pengő alá nyomta a pesti paritású árakat. Ma újabb 5—15 fillérrel olcsóbb *kukoricából* 2250 métermázsa kelt el. A *zab* iránti érdeklődés megcsappant, az árak 10 fillérrel visszamentek. *Sörárpából* 300 mázsa kelt el, tartott árakon. Nem változtak az árak a teljesen üzlettelen búza és rozspiacon sem.

Búza: tiszavidéki 77 kg-os 19.90—20.15, 78 kg-os 20.10—20.35, 79 kg-os 20.30—20.55, 80 kg-os 20.40—20.65, fejérmegyei 77 kg-os 19.95—20.15, 78 kg-os 20.15—20.35, 79 kg-os 20.35—20.55, 80 kg-os 20.45—20.65, felsőtiszai 77 kg-os 19.70—20.00, 78 kg-os 19.90—20.20, 79 kg-os 20.10—20.40, 80 kg-os 20.20—20.50, duna-tiszaközi 77 kg-os 19.70—19.95, 78 kg-os 19.90—20.15, 79 kg-os 20.10—20.35, 80 kg-os 20.20—20.45, dunántúli 77 kg-os 19.85—20.10, 78 kg-os 20.05—20.30, 79 kg-os 20.25—20.50, 80 kg-os 20.35—20.60.

Rozs: pestvidéki 13.40—13.70, más származású 13.70—14.00.

Takarmányárpa: elsőrendű 17.00—17.25.

Sörárpa: kiváló 20.50—21.25, prima 19.00—19.50.

Zab: elsőrendű 22.20—22.50, középminőségű 22.00—22.10.

Újtengeri: tiszántúli 16.40—16.65.

Őrlemények: korpa 13.70—13.90, 8-as liszt 16.10—16.40.

Árpa: 300 mm 20.85 Bpest par.

Tengeri: 150 mm szatmári 16.60, 450 mm Szolnokon át 16.50, 150 mm Munkács 16.70, 150 mm Szolnokon át 16.40, 150 mm Hatvanon át 16.60, 450 mm Munkács 16.65, 300 mm Vésztő 16.62½, 150 mm Komárom 16.64, 150 mm tiszavidéki 16.40, 150 mm Sarkad 16.65 Bpest par.

Muhar: 13 mm 23.00, 10 mm 23.00 Bpest.

Biborhere: 15 mm 58.00 Bpest par.

Magvak és hüvelyesek: köles fehér 18—22, vörös 18—19.50, egyéb 17.50—18, tökmag nagyszemű 27—28, kisszemű 23—24, olaj dohos 22—22.50, kék mák 130—135, borsó Viktória sterilizált 18—19, zöld (express) sterilizált 18.50—21, fehér szokványbab felsőmagyarországi 28.25—28.75, muharmag 22—23.50, bükköny szőszös 36—38, csillagfürt fehér lapos 12.50—13, szárított répaszelet 9.50—10.50.

A budapesti lisztárjegyzőbizottság árjegyzései (az 1938. évi gabonából készült őrlemények): búzaliszt: dara 37.25—38.25, 0gg 36.25—37.25, 0g 36.25—37.25, 0f 36.25—37.25, 2gg 35.50—36, 2g 35.50—36, 2f 35.50—36, 4-es 33.50—34.50, 5-ös 31.50—32.75, 6-os 27.25—29.75, 7-es 19.50—21.50; rozsliszt: 0-ás 28.25—29.75, 01-es 25.50—26.75, 1-es 19.75—21.25, 2-es 17.75—19.25.

A mai hivatalos valuta- és devizaárfolyamok

PÉNZNEMEK:		KÜLFÖLDI KIFIZETÉSEK:	
Angol font	**16.—16.20**	Amsterd.	183.65—185.25
Belga	58.10—58.70	**Athén**	**3.025—3.055**
Dán kor.	**71.80—72.10**	**Belgrád**	**7.82—7.88**
Dinár	**6.—7.50**	**Berlin**	**135.70—136.70**
USAdoll.	340.75—344.75	Brüsszel	58.26—58.70
Kanadai doll.	**332—337**	**Bukarest**	**3.41—3.44**
Francia fr.	**9.—9.20**	**Koppenhága**	**71.50—72.10**
Holl. frt	183.5—185.25	**London**	**16.005—16.155**
Cseh-Morva protektorátus	**7.50—11.80 (20 K-nál nagyobb címletek kivételével)**	**Madrid**	**—.—**
Szlovákia	**7.50—11.80 (20 K-nál nagyobb címletek kivételével)**	**Milánó**	**17.66—17.8864**
Lengyel sl.	**60.—61.40**	Newyork	342.15—344.75
Leu	**2.60—3.45**	**Oslo**	**80.45—81.15**
Leva	**3.—3.60**	**Párizs**	**9.05—9.15**
Lira	**16.90—17.90 (500 és 1000 lirás bankjegyek kivételével)**	**Prága**	**11.79—11.93**
Német márka	**—.—**	**Szófia**	**4.11—4.15**
Norv. kor.	**80.25—81.15**	Stockh.	82.475—83.175
Svájci fr.	76.85—77.75	**Varsó**	**64.25—64.75**
Svéd kor.	**82.25—83.15**	Zürich	77.05—77.75
		Isztanbul	**268—271**

Sertésvásár

A mai ferencvárosi sertésvásár összfelhajtása 915 darab. Vásári állományból angol hússertés 188 darab. Az irányzat változatlan.

Árak: I. szedett 98—101, II. szedett 92—96, III. 82—90, I. öregsertés 84—87, angol tőkesertés 96, angol sonkasertés I. 96, II. 84—92, exportzsír márkázott 149 fillér kilogrammonkint.

MAI ÉLELMISZERÁRAK

Felhozatal: Vasúton: rakomány 14 vagón, darabáru 44 vagón, összesen 58 vagón. Rakományból: burgonya 6, kalarábé 1, kelkáposzta 1, zöldség (vegyes) 2, tojás 2, malátasör 1, összesen 14. Hajón: Tahi 10, DGT 547, MFTR 209, összesen 766 q. Őstermelő kocsi 255, őstermelő autó 6, rendelt áru kocsi 70, rendelt áru autó 29, kertész kocsi 9, élőbaromfi kocsi 2, élőbaromfi autó 18, vágott baromfi autó 4, tojás autó 6. Élőbaromfipiacon a felhozatal 332 ketrec, tojás 367 láda. Vágott baromfipiacon a felhozatal 148 q.

A csarnokban a forgalom közepes, a felhozatal kielégítő.

A mai budapesti élelmiszerpiac fogyasztói (zárójelben nagykereskedelmi) árai kg-ként:

Húsok és hústermékek: Marhahús, rostélyos és felsál 160—240, leveshús (fartő, tarja, szegye) 100—180, borjúhús, comb 260—320, vesés 168—280, pörkölt 180, juhhús, hátulja 120—160, eleje 100—150, sertéshús, karaj 220—270, tarja, comb 168—208, oldalas 128—168, zsírszalonna 130—144, sertéshás 150—160, sertészsír, bpesti 160—164.

Vad és vadhús: Szarvas 1 kg 40—400, őz 1 kg 40—500, fácán 1 drb 200—250, fenyvesmadár 1 drb 40—50.

Baromfi: Élő: tyúk 1 drb 130—300, 1 kg (135—145), csirke, rántanivaló 1 drb 130—300, 1 kg (180—240), nyúl, hizott 1 kg (130—160), hús, hizott 1 kg (150—165), pujka, hizott 1 kg (100—135). Vágott: tyúk I-a 1 kg (150—170), csirke, rántanivaló I-a 1 kg 320—450 (180—300), nyúl, hizott 1 kg 150—200 (130—180), hús, hizott 1 kg (185—165), pujka (130).

Tojás: Teatojás, válogatott drb 7—9, kg 135—145, ládaáru (115—135), kosáráru (125—135), főző- és aprótojás drb 6—7, kg 125—135 (110—125).

Halak: Ponty, élő 120—200, szeletelt 90—140, jegelt 100—160.

Tejtermék: Tejföl (100), teavaj, tömbben (300), pasztőrözött (330), sovány tehéntúró (56—60.

Szárazfőzelék: Bab, fehér, aprószemű (32), borsó, hántolt, feles (26—36), lencse, hazai (26—56).

Zöldségfélék: Vegyes zöldség, zöldjével (11—14), kalarábé drb 2—10 (8—24), vöröshagyma, érett, makói 22—30 (18—26), zöldjével (1.8—10), fokhagyma I-a 16—40 (6—16).

Káposztafélék: Fejeskáposzta, hollandi magról 40—50 (32—40), kelkáposzta 26—40 (10—30), fejessaláta 2—6 (1—3).

Burgonya: Gülbaba 12—14 (9—9.8), nyári rózsa (9.8—10.6), őszi rózsa (8.5—8.8), Ella 9—11 (7.5—8), új 28—36 (22—28), fojtott 15—24 (12—16).

Főzelékfélék: Főzeléktök (50—70), hónaposretek (2—10), zöldpaprika, apró (3—12), töltenivaló (8—30), zöldborsó, hazai 24—30 (18—22), szegfűgomba (80—140), csiperkegomba (80—160), spárga 20—140 (8—90), ugorka, ccetesnek 60—100 (60—75), paraj, tisztított 24—40 (24—38), sóska, közönséges 30—40 (10—20).

Gyümölcs: Csereszny 46—120 (30—100), szamóca 80—300 (70—200), egres 32—44 (24—32).

Déligyümölcs: Narancs, sárgabélű 100—150 (90—110), vörösbélű 96—130 (90—110).

Fűszer: Paprika, édes, nemes, csemege (400—420), édes, nemes (360—380), félédes, gulyás (320), mák, kék (144), bors (140), szegfűbors (660), japán rizs (66—68), karolinrizs (92—102).

Az Est luxusautótúrája végig Jugoszlávián és a Dalmát tengerparton.

1939 VI. 4—18.

M. N. B. 1170.

Az autocarutazás felöleli Jugoszlávia legszebb és legérdekesebb látnivalóit és a maga nemében elsőízben nyílik a magyar utazóközönségnek alkalma, hogy mintegy karosszékből élvezze végig Jugoszlávia híres természeti szépségeit.

ÚTIRÁNY: BUDAPEST—SZEGED—ÚJVIDÉK—BEOGRAD — LIPOVICA—VALJEVO—KOVALJICA—A BOSZNIAI HEGYEK KÖZÖTT—SERAJEVÓBA—VILLOVAC—JABLANICA — NERETVA—MOSTAR—Metkovicon át—DUBROVNIK-ba LAKRUMA SZIGETE—CETINJEI kirándulás. DUBROVNIK-ból hajó SPLIT-be, TROGIR—SIBENIKO — KNIN—RADUC—GOSPIC—PLITVICAI TAVAK—KARLOVAC—ZAGREB—VARASDIN—CSÁKTORNYA—NAGYKANIZSA—BALATONFÖLDVÁR—BUDAPEST.

A minden költséget felölelő részvételi díj: **P 390.—**

Jelentkezés és részletes felvilágosítás:

Az Est Utazási és Menetjegyirodájában, VII., Erzsébet-körút 18—20.

A Hazai Takarék új elnöke: Erney, új vezérigazgatója: Milos

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület igazgatósága e hó 22-én tartott ülésében *Erney* Károly alelnök-vezérigazgatót az intézet körül közel 45 éven át szerzett kiváló érdemeinek méltatásaként egyhangú határozatával a takarékpénztár *elnökévé megválasztotta.* Az új elnök ugyanakkor kifejezett azon kérését, hogy vezérigazgatói minőségében hosszú szolgálatára való tekintettel nyugdíjaztassék, az igazgatóság teljesítette, de arra kérte fel az elnököt, hogy mély tudását és gazdag tapasztalatait új méltóságában is érvényesítse az intézet érdekében.

Ugyanebben az ülésben az igazgatóság *Milos* György eddigi vezérigazgató-helyettest, az intézet *vezérigazgatójává* nevezte ki.

Ez a mindenkit kielégítő változás az intézet fennállásának *századik* évében következett be, ami a két kiváló személyiség nagy tehetségét tekintve, különösebb jelentőséggel bír.

MAGYARORSZÁG

RÓMA ÜDVÖZLI A NÉMET-OLASZ SZERZŐDÉS MEGKÖTÉSÉT

A világsajtó a történelmi jelentőségű eseményről

Róma, május 23.

A német-olasz szerződés jelentősége és nemzetközi kihatásai kötik le az olasz sajtó minden figyelmét. A lapok oldalakon át ismertetik az olasz-német kapcsolatok történetét és párhuzamba állítják a két nemzet politikai, gazdasági és irodalmi fejlődését.

A *Tribun* szerint tagadhatatlan, hogy ma is ugyanazok a történelmi erők működnek, mint 1866-ban, amikor a gyenge Olaszország Berlinben titkos szerződést írt alá *Bismarck* hatalmas Poroszországával. A két szerződés jelentősége és céljai azonban egészen mások. Az akkori esemény most óriási méretekben ismétlődik meg. Akkor azonban fennállott még Ausztria, a közös ellenség. *Ennek az államnak az eltünése teremtette meg igazán a mélyen szántó és világpolitikai jelentőségű német-olasz szövetség előfeltételeit.*

A német-olasz szövetség megkötése, amelyre a lapok mint a római és germán világ történelmi kézfogására írnak, szükségképpen csak növeli azt a törést, amely Olaszország és Franciaország között már évek óta megnyilvánult. Ebben a tekintetben jellemző a fasiszta kamara tegnapi ülésén *Giunta* nemzeti tanácsos felszólalása, amelyben kijelentette, hogy *a latin testvériség megszünt.* A franciák különben is *kelták*, nem igazi latinok és a latin nyelvet csak Julius Caesar hódítása folytán tanulták meg. Vége azoknak az időknek, amikor az olasz politikát a római francia nagykövet irányította.

A kamarában és a szenátusban egyébként lelkes jelenetek között vették tudomásul a német-olasz szövetséget. Gróf Costanzo *Ciano*, a kamara és *Suardo*, a szenátus elnöke, lelkeshangú beszédben jelentette ki, hogy a német-olasz szövetséggel a Duce Olaszország birodalmi és nagyhatalmi érdekeit szolgálja és a szövetség teljes mértékben megfelel az olasz nép óhajának. A kamara és a szenátus elnöke a törvényhozás és az egész nemzet törhetetlen hűségéről és bizalmáról biztosította a Ducét. A kamara közfelkiáltással határozati javaslatot fogadott el, amelyben kimondja, hogy a kamara *a legélénkebben üdvözi a német-olasz szövetség történelmi eseményét* és háláját fejezi ki a Ducénak, aki ezzel a szövetséggel a civilizáció és a béke érdekében egybekötötte a két nagy nemzet sorsát, valamint munkatársának, gróf *Cianónak* is köszönetét nyilvánítja.

A szövetség hármas célja

A *Popolo di Roma* szerint a német-olasz szövetségnek hármas célja van:

1. biztosítani a két nagyhatalom közös politikai akcióját;

2. *elkerülni a háborút.* A szerződés ebben a tekintetben kifejezésre juttatja a két nagyhatalomnak azt az óhaját, hogy a háborút *a nemzeti büszkeséggel összeegyeztethető minden lehető eszközzel elkerülje.* Olaszország és Németország békét és nemzetközi együttműködést akar, ennek azonban az igazságon kell alapulnia;

3. *megnyerni a háborút.* Ha a háború a szerződő felek minden ellenkező irányú erőfeszítései ellenére mégis kitörne, a két nagyhatalom *együttes erővel vívja meg a háborút* és annak közös irányításával növeli a győzelem esélyeit.

A lap felteszi a kérdést, vajjon mi minden fog történni a most következő tíz év alatt, amelyre a szerződés szól. A most fenálló kérdéseket, mint a Duce kijelentette, *nem kell feltétlenül háborúval megoldani.* A nyugati demokráciák ma még *kis áldozattal mindent megmenthetnek, ma még lehetséges a lojális megegyezés. A jövő London és Párizs kezében van.* Akármi is történjék, — folytatja a lap — mi biztosak vagyunk benne, hogy tíz év mulva Németország és Olaszország már megszerezte magának az anyagi függetlenséget és jólétet, amelyre feltétlenül joga van.

Mély benyomás Párizsban

Párizs, május 23.

A német-olasz katonai együttműködés szövetség formájában történt kikristályosodása nagy hatást gyakorolt a francia közvéleményre. A lapok egész oldalas berlini jelentésekben számolnak be a szövetségkötés részleteiről, a szerződés szövegéről és a német fővárosban elhangzott nyilatkozatokról.

Egyes lapok azt igyekeznek elhitetni a közvéleménnyel, hogy Olaszország tegnap óta *függő helyzetbe került Berlinnel és Róma bizonyos mértékig feladta cselekvési szabadságát.*

A lapok hangoztatják, hogy a német-olasz katonai szövetségkötés *kimélyítette a két szembenálló nagyhatalmi csoport között tátongó szakadékot.* A sajtó a német-olasz szövetkezésből azt a következtetést vonja le, hogy a nyugati nagyhatalmaknak az eddiginél is *fokozottabb erővel kell folytatniok fegyverkezésüket* és egyben meggyorsított ütemben kell gondoskodniok biztonságukról.

Az *Epoque szerint a nagy erőpróba döntő szakasza most kezdetét veszi.* Mi semmit sem tehetünk, minket semmi felelősség sem terhel. Végkövetkeztetésünk az, hogy *a végsőkig kell folytatnunk fegyverkezésünket, el kell torlaszolnunk magunkat,* meg kell acélozni idegeinket és szívünket és minden eshetőségre készen kell állni, — fejezi be cikkét a lap.

NewYork: Róma és Berlin egyetlen hatalomként cselekszik

NewYork, május 23.

A reggeli lapok főképpen a német-olasz szövetségi egyezménnyel foglalkoznak és teljes egészében közlik *Ribbentrop* német és *Ciano* olasz külügyminiszter beszédét.

A *Herald Tribune* az egyezményt »a modern idők legnyiltabb és legmesszebbmenő szövetségé«-nek nevezi.

A *NewYork Times* azt írja, hogy az egyezményt akkor is a legnagyobb fontossággal bíró eseményként kell értékelni, ha nem szolgál más célt, mint hogy eloszlassa a legutolsó kételyt is a róma-berlini tengely szilárdságában és jelentőségében. Az összes kormányoknak most abból a feltevésből kell kiindulniok, hogy *Róma és Berlin egyetlen hatalomként cselekszik.*

A lengyel sajtó fenyegetőzik

Varsó, május 23.

A német-olasz szövetségi szerződés megkötése Lengyelországban erős benyomást keltett. A sajtó berlini jelentésekben hasábos cikkekben számol be a szerződés aláírásáról és tartalmáról. A kormányhoz közelálló lapok nem foglalnak állást.

Az *Express Poranny* azt igyekszik elhitetni, hogy az egyezmény Európában és Európán kívül *nem keltett semmi benyomást.*

A *Kurjer Polski* szerint a német-olasz szövetség nem visz be új elemeket a pillanatnyi politikai helyzetbe.

A *Kurjer Polski* azzal *fenyegetőzik*, hogy a lengyel politika Olaszországgal szemben le fogja vonni az összes konzekvenciákat.

Ugyanígy fenyegetőzik a *Kurjer Warszawski*, amely ezen túlmenőleg *az olasz-lengyel viszony alapos revízióját követeli.*

Ciano elutazott Berlinből

Berlin, május 23.

Gróf *Ciano* olasz külügyminiszter és kísérete kedden délelőtt 11 órakor különvonaton *elhagyta Berlint. Ribbentrop* birodalmi külügyminiszter az olasz vendéget az Adlon-szállótól elkísérte a pályaudvarig. A pályaudvaron azonkívül megjelentek *Attolico* olasz nagykövet, a birodalmi miniszterek, a birodalmi vezetők, a párt, az állam és a véderő vezető személyiségei, *Mackensen* római német nagykövet, valamint a berlini olasz nagykövetség tagjai. A pályaudvarhoz vezető útvonalon a berlini lakosság sűrű sorokban helyezkedett el és lelkesen éltette az olasz vendéget.

„SZÍV ÉS GALAMB"

Részlet Diósy Antal festőművésznek a newyorki világkiállítás magyar pavillonjában nagy sikert aratott mennyezetfestményéből

Románia nincs megelégedve jelenlegi határaival

Bukarest, május 23.

Bratianu György a *Deutsches Wollen* német hetilap áprilisi számában felkérésre cikket írt Románia külpolitikájáról, amelyet az *Universul* is közöl. A cikk többek közt azt fejtegeti, hogy Románia revízióellenes magatartásával azt a látszatot keltette, hogy *meg van elégedve a békeszerződésekben megállapított határaival. Ez történelmi tévedés*, amelyet már egyszer helyre kell hozni. Románia a békeszerződésben nem a nagyhatalmak döntését vette alapul, hanem a nemzeti valóságot, a nyelvet és a nemzeti egységet. Románia határain belül minden kétséget kizáróan *jelentős számú kisebbség él*, főleg a csatolt területeken, de ugyanakkor *nagyszámú román kisebbség él a határokon túl is.* Annakidején Jon Bratianu nemcsak a kisebbségi rendszer és a zsidók miatt távozott, hanem a Bánság határainak megszabása miatt is.

Felelős szerkesztő:
Dr. MIHÁLYFI ERNŐ
Felelős kiadó: DIETZGEN GÁBOR
Szerkesztőség és kiadóhivatal
VII. kerület, Rákóczi út 54. szám
Jegypénztár, hirdetési-, előfizetési-, utazási- és könyvosztály: VII. kerület, Erzsébet körút 18—20
KIADJA A MAGYARORSZÁG NAPILAP R.-T.
Kéziratot nem őrzünk meg és nem adunk vissza

Az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársulat nyomása. Felelős nyomdavezető: Kárpáti Antal.

Diósy (így) Antal

Tavaszi gyümölcsfák a Gellért-hegyen (1935)

Színesen repr.

Műveltség

1946, 136. l. után

Diósy Antal

arck. repr.

Lex Magy Társ

125. l, 16. tábl.

MTL

Diósy Antal

irod

Mihalik, Alexandre:

Exposition de Paris.
Les peintures murales
du pavillon hongrois.
~~Tirage à part de la~~
Kmf. „Nouvelle Revue de
Hongrie" ~~Mai~~ 1937 maj
~~Bp. 1937~~. Sy.

„ COMPACTOR "
KIRAKATRENDEZÉSI,
KÖNYVKÖTÉSZETI, DOBOZGYÁRI ANYAGOK
FELSZERELÉSEK ÉS GÉPEK NAGYRAKTÁRA
BUDAPEST, IV., MAGYAR UCCA 27.
TELEFON : 84-3-75.
85-3-68.

Tekintetes

Magyar Müemlékek Országos Bizottsága,

Budapest.IX.

Rákos u.lo.

Diósy Antal

Művészet. 1936. 3-4. sz
64 l.
kép

Dióssy Antal: Alvó nő
A Műcsarnok jubiláris kiállításáról

Foto G. R.

Diósy Antal

wod

z

88

Tóth E. Csúfon 89. l.

claros rajzolások

1943

Naszód h. n. V. 57.

Diósy Antal

Diósy Antal festménye

Bajor Gizi arcképe

Színházi Élet

1936. 7. 07

Diósy Antal

vrőd

Kinhár 1947 márc. 5
(A festő két arca,
önarcképpel.)

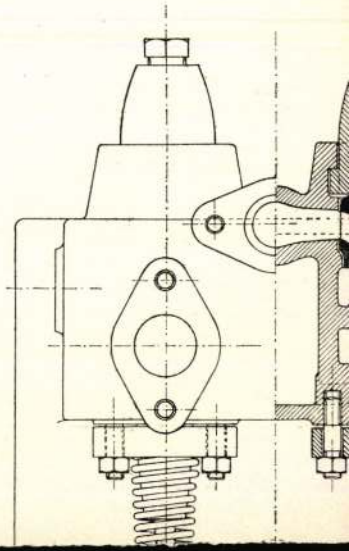

Diósy Antal
festő

A.

Képzőművészet
1941. 207-l.

(Bp nfo)

(virf. pályázat:
Akácfa-u.
II. díj)

Beran

23. * ~~Nagyapari~~

~~Pallas Athe~~

~~Ili~~

~~Elsbeth~~

10. Sparum

~~Wesse~~

Siklon

~~Inhai~~

~~Janos~~

~~Csaky~~

~~Be~~

Diósy Antal

festő

l. Szépművészet

1941. 279. l.

(Gebrauchsgraphik)

(ma. sz. róla

cikk, képekkel)

collaborarono colla
tradizionale simpat
spirituale. Basta
nominare Carlo Ra
e la sua famiglia e
essi nonostante che
siano in Italia no
furono tagliati d
lontano dalla vit
artistica della
patria natia,
solo perchè inviar
le loro opere nelle
esposizioni unghere
ma anche perchè
ebbero in Italia e spe
cialmente Carlo Ra
padre, degli allievo

M.D.K.

Diósy Antal festőművész

Szánthó Dénes: "A festők angyala" cimmel ir Bajor Gizi szinművésznő müteremlátogatásairól, melynek célja az, hogy elősegitse a művészek alkotásainak megvásárlását.
Az első müteremlátogatás Diósy Antal festőművésznél rendezték, akinek felesége Nagyajtay Teréz, a Nemzeti Szinház jelmeztervezője. irja a lap.

Szinházi Magazin, Bp. 1943.dec.29.-1944.jan. 4. VII. évf. 2. sz. lo-ll. lap

Diósy Antal

Kiállít

Mi M. 1942. IV. 19.

özpont meginditotta rotaprintes for-
köteteként a
pzőművészeti Élete"
amely a Közoktatásügyi Népbiztosság
a Budapesti Kir. Ügyészség 1919-es
tkozó részét tartalmazza. Ára: 15. - Ft.

iadványai közül kapható
k 1954-55."
zpont évkönyve. Ára: 75. - Ft.

k 1956-58."

k a Művészettörténeti Dokumentációs

Diósy Antal

Kiállít

PH. 1942. IV. 22.

Központ-ban (Budapest, XIV. Dózsa Gy
Megrendelés esetén az összeg MNB 1
ciós Központ számlaszámára utalandó
tán juttatjuk el T. Cimhez.

Sajtó alatt:

Évkönyvünk 1959-es kötete.

A forráskiadvány-sorozatból

mely a terület épitészeti állagának a t

Dióssy Antal MDK

Füredi strand

Balaton

Vitorlás a Balatonon

Vitorlások

Mücsarnok 1934 emlék- és gyüjteményes kiállitás

Dióssy Antal MDK

Városligetben, vizf.

Őszi fák alatt, vizf.

Lövölde-tér, vizf.

Erzsébet-tér, vizf.

Mücsarnok 1934 téli kiállitás

Dióssy Antal MDK

Strand, vizf.

Műcsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás

Dióssy Antal MDK

Városliget, vizf.

Műcsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás

Diósszy Antal MDK

Liget, vizf.

Mücsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás

Dióssy Antal MDK

Tihanyi strand

Mücsarnok 1934 emlék- és gyüjteményes kiállitás

Dióssy Antal MDK

Balaton, vizf.

Mücsarnok 1935 III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Dióssy Antal MDK

Tihany, vizf.

Műcsarnok 1935 III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Dióssy Antal MDK

Temető, vizf.

Műcsarnok 1935 III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Diósy Antal MDK

Ősz, vizf.

Parkban, vizf.

Ősz a ligetben, vizf.

Mücsarnok 1933.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Diósy Antal

Balaton, vizf.

Földvári strand, vizf.

Fürdözők, vizf.

Sétatér, vizf.
Füredi strand, vizf.

Műcsarnok 1933. Fiatal művészek kiáll.

Diðrt Arkaf

MDK.

Dióssy Antal

Kiállitási kritika

Tiszatáj 1965 nov. lap ~~380~~ 860

Dióssy Antal MDK

Strandolók, vizf.

A Balaton Szazadinál, vizf.

Mücsarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiáll.

MDK

Diósy Antal

Dózsa György ut, temp.

Városligeti részlet, "

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG

1960. 25 l.

Dióssy Antal MDK

Strand, vizf.

Fürdözők, vizf.

Miccarnek 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiáll.

MDK

Dióssy Antal

Rákóczi ut, akv.

Piac, "

Jégpálya, "

VIII. M. Képzőmüv. Kiáll. Mücs. 196o. ápr.

Dióssy Antal

Gellérthegyen, vizf.

Virágzó fák, vizf.

Strand, vizf.

Mücsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Dióssy Antal MDK

Körut, vizf.

Dunapart, vizf.

Népszinház-utca, vizf.

Mücsarnok 1937 IV. Képzőm. kiáll.

Diósy Antal

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÖZNEVELÉS
Budapest

realista ábrázolására. Az ő művészete épp úgy, ma is példamutató.

ARTNER TIVADAR

Diósy Antal akvarell kiállítása az Ernst Múzeumban

„Ötven esztendő munkásságából csak kétszáz mű bemutatására volt lehetőség, de éppen ez a kiállítás bizonyítja, hogy kisméretű alkotásokban is meg tud nyilatkozni a művészi alkotó munka teljessége — mondta megnyitó beszédében dr. Pogány Ö. Gábor, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója. — Egyéni stílus, tömör fogalmazás, érzékletes megjelenítés, természetesség, közvetlen hanghordozás, kertelés nélküli szókimondó egyszerűség jellemzi akvarelljeit. Nem bonyolult, nem rébuszokkal beszél . . ."

Diósy Antal művészete Kosztolányi költészetére emlékeztet: aki mindent észrevesz, mindent és mindenkit meg akar ismertetni egymással, az emberiséggel; észreveszi a fáradt kalauzt, a lámpagyújtót, az Üllői úti fákat, a kis kutyát, a játszó kisgyermeket, a bús pesti népet. A hetvenöt esztendős művész festményeit nézve, szinte halljuk a villamos csilingelését, a játszótér zsivaját, az esőcseppek kopogását, a zebra előtt fékező teherautó nyikorgását, a strandolók vidám, egybeolvadó zaját, a víz csobbanását.

Diósy Antal 1910-től 1915-ig az Iparművészeti Főiskolán Körösfői Krisch Aladár növendéke volt, 1941-től 47-ig tanára lett az iskolának. Fiatalon megalapította a Cennini Társaságot, amely 1921—26 között tárlatokat rendezett Budapesten. Tizennyolc méteres pannójáért, mely a párizsi világkiállítás magyar éttermének falát díszítette 1937-ben Grand Prix díjat kapott. Hatalmas freskója „Szilágyi Mihály hadai megválasztják Mátyást királlyá", a Parlament elnöki fogadóját díszíti. New Yorkban, Milánóban aranyérmet nyert, megkapta a Székesfőváros akvarell díját, hetvenedik születésnapjára pedig a Munka Érdemrend arany fokozatát, amit követett a hetvenötödik születésnap alkalmából rendezett jubileumi kiállítás.

SCHELKEN PÁLMA

mégoly igénytelen motívumát is.

A századforduló táján már kialakulnak az alföldi piktúra centrumai. Szolnokon dolgozott Perlmutter Izsák, aki a népi hímzés színharmóniáit alkalmazta parasztábrázolásain, s szinte modernül dekoratív felfogásban festette szobabelsőit, csendéleteit. Itteni élmények alapján alkotta meg Fényes Adolf a Szegényember élete című híres képsorozatát. A látnivalóan Munkácsy-ihlette, fény-árnyékos mélybarnába ágyazott képekkel az volt a célja, hogy ráirányítsa a közvélemény figyelmét a szegényparasztság embertelenül nehéz életére. Elkedvetlenedve vállalkozása sikertelenségén, később majd lemond kritikai szándékáról, és üdeszín, plain-air utcaképeket, derűs hangulatú paraszt udvarokat fest. Az ő útja már jelzi parasztfestészetünk hu szadik századi problematikáját.

ki. a bennszülött Tornyai János, s a melléje csatlakozó, Felvidékről jött Rudnay Gyula festészetét, akinek erdőborította, nagy hegyekhez szokott szemét mihamar magához ígézte a tanyás síkság. Harmadik társuk a paraszti enteriőröket és borongós tájakat festő, szolid ecsetű Endre Béla volt.

A vásárhelyiek vezér-

vonal- és fe
szédének felha
val közelít
Majd mártély
nyába vonul, a
képszerű ko
helyett komor
rájú tájképek
val ad hangot kritikai mondanivalójának, — vagyis *lírává* oldja azt, konkrét beszéd helyett *életérzést* közöl.

A szegedi Nyilassy

alaphangú festésmód, amely a legjobb alföldi piktorok Munkácsytól örökölt beszéd-nyelve volt, és — elsősorban Rudnay kiállításai ré-

Munkácsy: Búcsuztatás

Tornyai: Juss

Diósy Antal festő

k Ernst [illegible]

Kiállítása nyílt

Népszava 1970 VIII. 9

MDK

Diósy Antal, festö

1895-ben szül.Bpesten. Iparmüv. Iskolában K. Kriesch Aladár növendéke volt. 1919-ben állit. ki elöszöra M ücs.-ban.Föképpen vizf.-vel állandóan szerepel u.o. Többek között a párisi világkiállitás nagydijját is elnyerte.

Kikötö.	Vizf.
Györöki strand.	"
Dunai hajó.	"
Stockholmi rakodópart.	"
Kalotaszegi magyar.	"

Nyolcasnok.-Ösni Tárlat.1939.okt.8.-nov.19. Kat.25.l.

Diósy Antal

Emlékve

Budapesti Riállítások az évmásodik
felében
Magyar Nemzet, Bp. 1970. jún. 26.

Dióssy Antal festő

Kiállítása nyílt az Ernst Múzeumban

Magyar Nemzet 1970 VIII. 23 8old.

Diósy Antal, festő

MDK

Tárlata az Ernst Múzeumban tekinthető meg.

– : A mai kulturális programból 11.

Népszabadság, Bp. 1970 aug. 23.

Dióssy Antal

MDK

Füredi strand
Balaton

A magyar akvarel és pasztelfestők egyesülete
Műcsarnok 1934. márc.-ápr.

Diéssy Antal MDK

Vitorlás a Balatonon
Vitorlások

A magyar akvarel és pasztelfestők egyesülete
Mücsarnok 1934. márc-ápr.

MDK

Dióssy Antal

Tárlatok. Képzőművészet 1931. márc. 69.l.

Diósy Antal

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1965 AUG 31

1021

Nemzet

Kitüntetések

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa *Farkas* Zoltán művészettörténésznek, a művészet terén kifejtett tudományos munkássága elismeréséül 85. születésnapja alkalmából, továbbá *Diósy* Antal festőművésznek a képzőművészet terén kifejtett eredményes munkássága elismeréséül 70. születésnapja alkalmából a *Munka Érdemrend arany fokozata* kitüntetést adományozta. A kitüntetéseket *Gáspár* Sándor, az Elnöki Tanács helyettes elnöke nyújtotta át.

Magyar

I K A

— **A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem** felújítására ebben az évben több mint kétmillió forintot fordítanak. A munkák zömét most a vakáció idején végzik el. Az Ybl Miklós tervezte épület — az egykori vámház — előcsarnokában képzőművészek is dolgoznak: restaurálják a római padló márvány mozaikját. Őszre megszépül az egyetem Rudas utcai leány, Veres Pálné utcai fiú és Makarenko utcai leány és fiú kollégiuma is.

Diósy Antal

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HÉTFŐI HÍREK

1970 AUG 3 1

DIÓSY ANTAL akvarell kiállítását, amit a művész 75. születésnapja alkalmából rendeztek az Ernst Múzeumban, a nagy sikerre való tekintettel szeptember 13-ig meghosszabbították.

ESTI HIRLAP

Diósytárlat

1957 DEC 20.

□ *AZ ÚJJÁÉPÜLT ERNST-MÚZEUMBAN szombaton délben Pogány Ö. Gábor nyitja meg az első tárlatot. A Csók István és Izsó Miklós alkotóközösség tagjai, mintegy hetven művész állítja ki alkotásait. Közöttük Csók István, Pátzay Pál, Szőnyi István, Molnár C. Pál, Diósy Antal, Iván Szilárd, Burghardt Rezső és Czóbel Béla festők, Ferenczy Béni és Somogyi József szobrászművészek.*

gari Légügyi Főhatóságának
ezetője, *Younan Saad*, az
gyiptomi külügyminisztérium
anácsosa, *Mahmud el Miligui*,

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227-651, 221-285

Természet és társadalom

Jókai-nyomda 1531

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Diósy Antal
Szocialista Művészetért

1955 SZEP

1021

— **KITÜNTETÉSEK.** A Népköztársaság Elnöki Tanácsa **Farkas Zoltán** művészettörténésznek, a művészet tudományos munkássága kifejtett tudományos munkássága elismeréséül 85. születésnapja alkalmából; **Diósy Antal** festőművésznek, a művészet terén kifejtett eredményes munkássága elismeréséül 70. születésnapja alkalmából a Munka Érdemrend arany fokozata kitüntetést adományozta. A Népköztársaság Elnöki Tanácsa 80. születésnapja alkalmából, a képzőművészet területén kifejtett tevékenysége elismeréséül **Beron Gyula** festőművésznek; 70. születésnapja alkalmából, a képzőművészet területén kifejtett munkássága elismeréséül **Nyergesi János** festőművésznek a Munka Érdemrend ezüst fokozata; nyugdíjba vonulása alkalmából, több évtizedes eredményes munkássága elismeréséül **Kovács Gyulának**, a Fővárosi Vidám Park főmérnökének a Munka Érdemrend bronz fokozata kitüntetést adományozta.

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa engedélyezte a Szovjetunió Legfelső Tanácsának Elnöksége által **Kisfaludi Strobl Zsigmond** kétszeres Kossuth-díjas szobrászművésznek adományozandó „A győzelem 20. évfordulója" érem elfogadását és viselését.

A művelődésügyi miniszter a 11. pedagógusnap alkalmából „A szocialista kultúráért" kitüntető jelvényt adományozta a következőknek: **Mezey Erika** tanár, Zeneművészeti Szakiskola Debrecen; **Horváth Mihály** tanár, Gregő, Liszt Ferenc Áll. Zeneiskola, Pécs; **Juhász Mihály** harsonatanár és **Boda Rudolf** tanár IV. sz. Körzeti Zeneiskola, Budapest; **Lukin László** vezető tanár, Fazekas Mihály Főv. Gyak. Ált. Isk.; **Csák Magda** balettmester, Áll. Balett Intézet, Budapest; **Turchányi Ágota** tanár és **Papp Istvánné** tanár, Képző- és Iparművészeti Gimnázium, Budapest; **Ticharich Zdenka** docens, Zeneművészeti Főiskola, Budapest; **Ferencz Paula** zongoratanár, Áll. Balett Intézet, Budapest; **Nyéki Mihályné** tanulmányi főelőadó, Zeneművészeti Főiskola, Budapest; — „Az oktatásügy kiváló dolgozója" kitüntetést adományozta az alábbiaknak: **Zsadon Antal**, tanár, Zeneművészeti Szakiskola, Debrecen; **Decleva László** tanár, Zeneművészeti Szakiskola, Pécs; **Turchányi Emil** igazgató, Zeneművészeti Szakiskola, Győr; **Sassy Iringó** tanár, Zeneművészeti Szakiskola, Pécs; **Sebestyén Ferenc** tanár, **Pogány István** tanár, Képző- és Iparművészeti Gimnázium, Budapest; **Baross Imre** igazgató, Áll. Artistaképző Iskola, Budapest; **Nádasi Marcella** balettmester, Áll. Balett Intézet, Budapest; **Bogdány Ferenc** iskolaigazgató, Áll. Balett Intézet, Budapest; **Nemes Katalin** docens, Zeneművészeti Főiskola, Budapest; **Unger Ilona** tanár, Zeneművészeti Szakiskola, Győr; **Borsai Pál** igazgató, Zeneművészeti Szakiskola, Pécs; **Roden József** műhelyoktató, Iparművészeti Főiskola, Budapest.

A művelődésügyi miniszter a **Szovjet Állami Nagycirkusz — Emil Klo** közreműködésével — Budapesten szereplő együttesének, a **Magyar Filmhíradó Szerkesztőségének, Madarász László** színművésznek, a Déryné Színház tagjának „A szocialista kultúráért" kitüntetést adományozta. Ugyancsak „A szocialista kultúráért" kitüntető jelvénnyel tüntette ki a művelődésügyi miniszter **Gyenes Rudolf** és **Kovács Klára** táncmestereket, szakszervezeti szövetségünk aktivistáit.

A művelődésügyi miniszter a népművészet terén kifejtett kiváló alkotó munkájáért „A népművészet mestere" kitüntető címet adta **Csejtei Istvánnak**, népzenész-zenekarvezetőnek; a közművelődés terén kifejtett kiemelkedő nyes munkásságukért a **Szécsi József** tanárnak, Szeged mj. címet adományozta „Kiváló népművelő" kitüntető Város Tanácsa VB zenei szakreferensének, **Ujszászi Gyulának**, a Pest megyei Mozüzemi Vállalat igazgatójának.

Felső képünk: Revü a Halászbástyán. Az Operaház balett-táncosai Éva Six-szel, a magyar származású amerikai filmszínésznővel az „Éva Six Budapesten" című revü-film forgatása közben (MTI-Tormai) — Megnyílt a „Spanyol mesterek" című kiállítás a Szépművészeti Múzeumban (Bojár S. felv.)

ban látogatják rendezvényeinket is, akik a körzeti zeneiskolákban működő könyvtárakat kezelik; akik ötszáz meghívót megcímeznek azonnal, ha kell; akik megszervezték a pótmama szolgálatot, hogy a fiatal zenetanár mamák is eljussanak néha egy-egy hangversenyre.

Igen, nyugdíjasaink egyre inkább köztünk, velünk élnek, és szakszervezetünk talán éppen akkor végzi legnehezebben megfogható, de legfontosabb feladatát, amikor valamiképp közösséggé kovácsolja a Fővárosi Zeneiskola Szervezet több mint négyszáz tanárát.

Hogyan? Erre a kérdésre próbálunk válaszolni naponként.

Az a szokás alakult ki nálunk, hogy a szakszervezet a lehető legtöbb reális kívánságot teljesíti, a lehető legnagyobb nyilvánosság bevonásával. Nehezebb úgy dolgozni, hogy mindenki beleszól, de eredményesebb. A taggyűlések kívánságlistája alapján kezdtünk esztétikai előadássorozatot; tanáraink kívánságára működik együtt szakszervezetünk a TIT-tel és az MSZBT-vel, ahol lélektani, irodalmi, képzőművészeti, politikai előadásokat hallunk, és természetesen meghall-

IN MEMORIAM

KENDE PAULA

a régi Vígszínház együttesének tagja, az Ódry Árpád Színészotthon lakója elhunyt. Július 30-án temették el a Farkasréti temetőben.

DITRÓI JÓZSEF

a Nemzeti Színház nyugalmazott tagja elhalálozott. Július 31-én búcsúztatták a Farkasréti temetőben.

BURA PÁL

cigányprímás, a Kárpátiában játszó együttes vezetője, július 25-én szívszélhűdésben elhunyt. Nagy részvét mellett, ötszáz hegedű kísérte utolsó útjára.

RÁKOS ARNOLD

hegedűművész, nyugalmazott zeneiskolai igazgató súlyos betegség után elhunyt. 1948-ig, nyugdíjazásáig munkása volt a miskolci zeneoktatásnak. 1919-ben, később is mint pódiummüvész és zenetanár szolgálta a zenei ízlésfejlesztés ügyét.

Dióssy Antal

MDK

Erzsébet-tér, vizf.

Műcsarnok 1922. őszi tárlat

Dióssy Antal MDK

A Gellért-tér, vizf.

Ősz, vizf.

Városliget, vizf.

Ősz a ligetben, vizf.

Műcsarnok 1922. őszi tárlat

Diósy Antal MDK

Ferenc József tér

Budapest 1932. Budapest közönségének képzőművészeti anyagából rendezett kiállitás

Vitéz nagybányai Horthy Miklósné Őfőméltósága rádió szózata.

Az egymást követő kiállítások során február hóban új képzőművészeti kiállítás nyílik meg a Régi Műcsarnokban. Több mint fél évszázad múlott el a régi palota felett, amióta azt az akkor még zsenge magyar művészet számára az Országos Magyar Képzőművészeti Társulatba tömörült művészet-szerető közönség felépíttette. Azóta nagy útat tett meg a magyar művészet. Dicsőséget, hírnevet szerzett az egész világon, ahol csak megjelent. A nemzet felé elkezdett áradni a magyar művészek tehetségének dús adománya, nagyot nőtt általa mindenütt a nemzet megbecsülése, de akár csak az apostolok, maguk az alkotók olyan szegények maradtak.

Amikor a világban sok sorompó lezárult, a magyar társadalom fél évszázad után ismét összehívja képzőművészeit abba a hajlékba, amelyet az elődök nekik építtettek. A kiállítást megteremtő mozgalom nemcsak pillanatnyi enyhet akar hozni, nemcsak az ólálkodó gondokat akarja elodázni, hanem meg akarja oldani a ma gondját és meg akarja alapozni a szebb, jobb jövőt.

A magyar képzőművészetnek a XIX. század második felében bekövetkezett csodálatos hirtelen kivirágzása természetszerű következménye volt a magyarság önmagára találásának. A véres korszakok után a nemzet élni akarása, ereje, tehetsége újra napvilágra tört; a visszavágott ágak

dúsabbnál dúsabb hajtást hoztak. Képzőművészet, irodalom, zene, színészet vállvetve gazdagítják a magyar művelődést. A mai idők megtisztult szemlélete még világosabban mutatja meg feladatainkat, kötelességeinket.

Elődeink nemes lendülettel egyengették a serdülő magyar művészet útját. A nagyra nőtt, a dicsőséges, az elismert magyar művészet jövőjét, fejlődésének útját nekünk kell tovább, egyre magasabbra kiépítenünk. A művészet élet, tehát folyamatos, fonalát nem lehet hol elvágni, hol újra felvenni. A művészet egyik legszebb tartozéka az életnek, legyen az zene, írás, festés, vagy mintázás, színművészet, vagy az anyag legfinomabb megmunkálása, vagyis iparművészet. Magát az életet is művészileg kell alakítani.

Kevésbbé felelősségteljes korokban a művészet-szeretet korlátozódhatott kivételes osztályokra, csoportokra, lehetett egyes kiválasztottak kedvtelése. Ma öntudatos művészetszeretetre van szükség. A magyar város, a falu, a palota, a bérház, a családiház, a lakás csak akkor lehet a szó nemes értelmében otthonunk, ha azt a saját egyéniségünkön keresztül megtöltjük azzal a széppel, melyet a magyar szellem a művészek útján kitermel. A világ összes anyagi java, a technika minden csodája nem ér annyit, mint a nemes, ideálokért hevülő lélek művészi szépséggel telített összhangja. Kis nemzetben is élhet nagy lélek, amely csodákra képes akkor, ha teljesen kifejti a maga egyéniségét és géniusza külön színét ajándékozza oda az emberiségnek.

Minden magyar embernek át kell éreznie azt, hogy részese annak a kincsnek, aminek világszerte megbecsült neve: magyar művészet! Becsüljük meg azonban művészeinket is, hiszen az ő lelkük ontja a nemzet kincstárába ezeket a szellemi értékeket. A művészlélek kinyilatkoztatása ne legyen a pusztába hangzó szó. A művészi alkotásokat ne csak kiállítási tárgyaknak tekintsük, amelyekben ideig-óráig gyönyörködünk, hanem nemzeti értéknek fogjuk fel azokat. A művészek azért alkotnak, mert mélységes értelmű mondanivalójuk van, az ember legbenseje, maga a magyar lélek szól az alkotásokon keresztül minden magyar lélek legbensejéhez. Halljátok meg hát magyarok ezt a szót és

éljen bennetek a vágy, hogy az ő szavuk minél bátrabban hangozzék felétek, akik a szép fogalmát magyar elgondolásban szeretitek hallani. Ki értse meg ezt jobban, kihez szólhat ez közvetlenebbül, mint azokhoz, akikhez őket a vér és szellem közössége fűzi. Ne kényszerítsük hallgatásra a magyar szellemet, hanem adjunk minél több módot, hogy környezetünkben, otthonunkban bőséges áradással hirdesse a szépet. Igy terem virág a magyar élet fáján, ez termi majd a legszebb gyümölcsöt.

Az együttérzés, a megbecsülés légkörében megszűnik majd minden széthúzás és a művészek a legszebb nemes versenynek élhetnek. A művészet nem lehet pálya, közömbös foglalkozás, hanem csak a legtisztább hivatás. A hivatottság bizonyítéka a művészi alkotás. Mikor ezekhez az alkotásokhoz közeledünk, tegyünk félre minden előítéletet és megtisztult érzéssel forduljunk feléjük. Nemcsak a művészek felelősek a magyar művészetért, hanem a műértő, a műpártoló vásárló is, mert nem közömbös, hogy elismerése, érdeklődése csak a művészet látszatát keltő alkotások felé fordul-e, vagy pedig önmíveléssel fejleszti ízlését és veszi a fáradságot ahhoz, hogy kikeresse magának azt, ami tényleg komoly művészi s így nemzeti érték. A legnagyobb felelősség természetesen azokat terheli, akiknek megadattak a földi javak, de közönyük folytán saját hibájukból kimaradnak a nemzet szellemi közösségéből.

A Régi Műcsarnokban most megnyíló kiállítás a magyar művészetnek csak egy részét öleli fel, a képzőművészetet: festményeket, szobrokat. Önzetlen, lelkes hozzáértők válogatták össze annak mindenegyes darabját. Mindenkinek módja lesz, hogy hozzájuthasson a magyar művészi szellem kincsesházához és annak legszebb értékeit elvigye otthonába. Csak úgy fűtheti erős, teremtő akarás a magyar művészeket, ha maguk körül érzik az ország szeretetét, melegítő testvéri közösségét.

Ezt akarja kifejezésre juttatni az a nagyszabású estély is, amelyet a magyar társadalom a többi művészeti ág testvéri közreműködésével a magyar királyi Operaházban rendez azért, hogy hangsúlyozza a szellem, a kultúra fon-

tosságát és lerója megbecsülését a nehéz időkben is áldozatos hivatástudattal alkotó képzőművészeink iránt.

Ennek jegyében csatlakozott gazdasági életünk számos tényezője a mozgalomhoz, hogy azt a kiállításon lebonyolításra kerülő vásárlásaikkal támogassák. Mély megértésre és a nemzeti öntudat kiteljesedésére vall ez a készség, mely gondoskodni fog arról, hogy a gazdasági élet munkahelyein a magyar művészet alkotásai tegyenek tanúbizonyságot a magyar kultúra egyetemes értékeiről.

Ébresszenek ezek a nemes szándékú kezdeményezések eredményes és meg nem szűnő visszhangot az egész magyar társadalomban. Ne térjen ki senki a magyar szellemi élet közössége elől, mert csak az a nemzet lehet ellenálló, boldog és erős, csak az a nemzet adhat az emberiségnek új értékeket, amelyiknek minden rétegét áthatja az ő sajátos magas kultúrája. A nemzeti művelődésnek pedig a művészet a legbensőbb, legmagasabb megnyilvánulása.

Adja Isten, hogy mindnyájunk összefogása, szeretetteljes gondoskodása megsegíthessen minden igaz magyar művészt, hogy lelkük ereje továbbra is az eddigi sikerekhez méltóan szolgálhassa a dicső magyar géniuszt.

Diósy Antal

írod

Remsey Jenő: A Cenninick. Magyar Iparmüvészet 1921. 17. l.

MAGY
IPARMŰV

AZ ORSZÁGOS MAGYAR IPARMŰVÉS
ÉS AZ ORSZ. MAGYAR IPARMŰVÉSZ

A VALLÁS- ÉS KÖZOK
MAGYAR KIRÁLYI MINI
BÍZÁSÁBÓL SZERI

GYÖRGYI KÁ

MDK

Diósy Antal, festő,
puritán, egyszerű.
(Rokok felfogású Haude Vincével.)

V. Jajczay J.: Képzőmův. 1934. 87. l.

MDK

Diósy Antal

gobelintervek

Németh A: A Cennini-Társ.kiáll. Magyarság, 1922, XII.31.

M. D. K.

Dróssy Antal
festő.

Müve a kiállitáson van.

Dutka Mária: A gobelin és a grafika a . . . . .
Magyar Nemzet, 1959. ápr. 10

4 l.

MDK

Diósy Antal

K.A: A Cennini Társ. 3. kiáll. N.Szal.ban.
Nemzeti Ujság, 1926. jan. 31.

Diósy Antal

"Sikeres volt a Cennini Társaság kiállitása is 1923-ban Gábor Móric, Hende Vince, Diósy Antal, Halápi János és Laszkowszki festőművészek részvételével"

Mócsy Gábor: Újjáalakulóban a Nemzeti Szalon. Budapest, 1972. 5.sz. 28-31.l.

Diósy Antal, iparmüvész

Külön csoportot alkot a Kresch vezette gödöllői telep
melynek tagjai és az iskola tanitványaiMorris és Cran
nyomán haladtak. Nagy Sándor,Remsey Jenő,Thoroczkai
Wigand Ede,Undi növérek,Sidló Ferenc,Moiret Ödön,Diósy
Antal,Hende Vince,stb. 44.old.

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparmüv.Iskola/1880-1944/
oktatasi rendszere és forrasai 37.old

Müv.Tört.Ért. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

Diósy Antal, festőm. MDK

készitett szépen megkomponált kartonokat.

Az iparrajziskola Gobelinszövő műhelyének és Textilosztályának kiállitása.
Képzőművészet. 1931. 43-44.sz. 189-191.l.

MDK

Diósy Antal

gobelinek, szőnyegek

Iparrajzisk. és Gobelinszövő műhely kiáll.
N.Szal. 1931. okt. 12 1.

tefi Sparrajzok tervőmük.
és a tefi Gobelinszövő
Fogl. Mihaly

1931 okt (N tal)

Sárkányok (fali gob)
(Basel XV. sz. után)

		Kikiáltási ár pengőben
1507.	KÁVÉKÉSZLET, porcellán, festett dísszel. (2 kanna, cukortaró, 10 csésze aljával, 10 csemegetányér) . .	45
1508.	KANCSÓ, sómázas cserép, ónfedővel. XVIII. sz. . .	40
1509.	KANCSÓ, cserép, népiesen festve, földmíves jelvényekkel, 1826. évszámmal. (Hibás.)	18
1510.	KANCSÓ ÁTTÖRT NYAKKAL, cserép, népiesen festve. (Hibás.)	15
1511.	BOKÁLY, cserép, népiesen festve. 2 darab . . .	7
1512.	BOKÁLY, cserép, népiesen festve. 2 darab . . .	7
1513.	FALITÁL, cserép, népiesen festve	2
1514.	VIRÁGVÁZA, porcellán, festett virágokkal. Schlaggenwald	35
1515.	KOSÁR, porcellán, festett és aranyozott dísszel . .	30
1516.	TÁL, porcellán, festett virágokkal	20

Diósy Antal

koll. kiáll.

Neuzeti halon

cród

Ujság. 1926. jan. 31.

(c. a.: A Cennini

Tánaság.)

.....	
e.....	
.....	
.....	
l.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	

237. 236.

239. 241

Diósy Antal

cvód
z
Az Ujság

1921. jan. 16.
(c. a.: A Cenniní-
Társaság elő kiállí-
tása.)

Diósy Antal

l

A Múborát

1923. 22 l.

A Cemini Társ

2. kiáll

Poggi V. 205.

Vizfestmények. Diósy

Pesti Hirlap. 1926. jan. 31. 2

F. I. a Lemmini Társaság
harmadik kiállítása

M.D.K.

Diósy Antal

A Cennini-Társaság kiállitásán a Nemzeti Szalonban szerepelnek müvei, amelyek közül egyik gobelinjét "Dante és Beatrice" cimmel bemutatja a lap. A kritika beszél még akvarell tájairól és gobelinjei közül megemliti Petőfi, Dante és Beatrice, Kőmives Kelemen és Kádár Kata c. terveit.

Képzőművészet rovatban.
Szinházi Élet. Bp. 1923. január 1-6.
XII. évf. 1. sz. 37-38. lap.

Levendula utca

Amikor a Stromfeld Aurél utca ürügyén a Bajor Gizi Színészmúzeumról írtam, a séta végén a Levendula utcán jöttem lefelé. Ennek az utcának már a neve is gyönyörű! Szeretem az illatozó, virágos utcaneveket. Máskor is sétáltam erre. De akkor határoztam el, hogy írni fogok erről az oly hangulatos utcáról, végigjárom majd a Németvölgyi úttól a Nárcisz utcáig. De csak jövő nyáron, amikor nyílik a levendula, mert akkor lesz stílusos.

S hogy mégis ilyen hamar visszatértem ide, ez is, mint oly sok minden az életben, a véletlennek köszönhető. Vagy ne nevezzem véletlennek? Hiszen máskor is előfordult, hogy egy-egy *budai séta* megjelenése után csörög a telefon, vagy levelet kapok, valamire felhívják a figyelmemet. Most is ez történt.

– Mond ez a név magának valamit, hogy Nagyajtay Teréz? – kérdezte egy finom, halk, visszafogott női hang.

– A Nemzeti Színház jelmeztervezője volt, Kossuth-díjas – mondom a *leckét, hi*szen én sokakkal együtt a színház szerelmese is voltam, s hajdan-volt rádiós koromból a színészek és rendezők javát ismertem. Mindezzel együtt járt, hogy a színházi élmények hangulatához tartoztak a nagyszerű színpadképek és jelmezek, hiszen ezek együttesen adták a színház örök varázsát, ami megfogta a közönség szívét. Úgy emlékszem, a Színészmúzeumban is láttam néhány Nagyajtay Teréz-jelmezt.

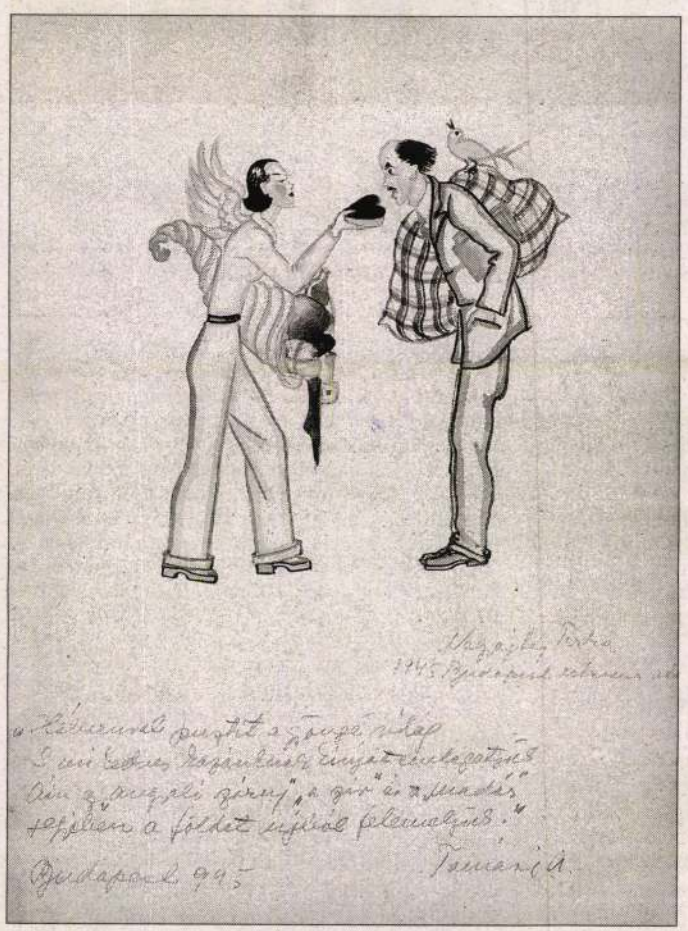

– Olvastam írását, és szívesen megmutatnám néhány, az ostrom idején készült rajzát, az ott bujkáló, rejtőzködő menedéket keresőkről, hiszen Terka is a Bajor-villában vészelte át az ostromot 1944 karácsonyától kezdve, férjével – a később Munkácsy-díjas – Diósy Antal festőművésszel együtt.

Ilyen a véletlen szerencse.

A Bajor-villától jöttem lefelé a Levendula utcán, az idei oly forró augusztus nehezen múló utóján.

Márta asszony kedvesen fogadott.

Egymásra néztünk. Az arc ismerős, de vajon honnan? És hátha téved az emlékezet? Hanem ő emlékeztetett…

– Tudja, hogy mi a Rádióból ismerjük egymást? Igen, ilyen kicsi a világ.

Én *az aktuális osztályon* voltam műsorszerkesztő, és az ifjú Márta a Götz Gusztáv vezette gazdasági osztályon dolgozott. Azonnal előkerültek az emlékek, hiszen rengeteg közös ismerősünk volt és van. Neveket röpített az emlékezet: *Emiciét* először, vagyis Kolozsvári Grandpierre Emilét, aztán Képes Géza, Molnár Aurél, Gellért Endre, Randé Jenő, Vad Dani került elő az emlékek tárházából, majd a bemondókat emlegettük, vagyis holtakat és élőket.

Amíg megittam a fagylaltos kávét, addig emlékeztünk a rádiós múltról, ami vendéglátómnak ötven évvel ezelőtt ért véget, hiszen rövid ideig viselte el a *kor,* hogy Köröspataki Kiss Károly, egykorvolt petrozsényi unitárius lelkész lánya a Magyar Rádió munkatársa lehessen.

Még lejegyeztem, hogyan lett keresztanyja révén – Nagyajtay Teréz húga: Mária – örököse a Nagyajtay-hagyatéknak, amiből most előszedte azt a mappát, amire az van írva: *„BAJOR VILLA 1945 OSTROM”.*

Az első színes rajzon Bajor Gizi, mint szárnyas angyal nyújt át egy bőségszaruból kivett piros szívet Tamási Áronnak, aki zsebre dugott kézzel hajol előre, a vállán egy piros csőrű, sárga *énekes madár* trillázik, a bőségszaruból ajándékcsomag, szív, zokni kandikál elő.

Előbb a rajz készült el, aláírva: *Nagyajtay Terka, 1945 Budapest ostroma,* majd alul Tamási Áron négysoros verse *magyarázza* a képet: *„Háborúval pusztít a gyönge világ, / S mi kedves hazánknak kinját emlegetjük / Ám „angyali szárny” „a szív” és a „madár” / jegyében a földet újból felemeljük.”* Budapest 945 / Tamási Á.

S ettől kezdve képes mesekönyvként nyílik ki a mai néző előtt a Bajor-villa rajzon megörökített világa, egy kis vidámságot adva a rettenetes időnek, hogy lám, humorral is lehetett nézni azt a kegyetlen és gyilkos világot.

Öt képsor is megörökíti a villa fodrászát: Bajor Gizit, amint más és más sorrendben ülnek és várakoznak hajvágásra a férfiak. Az egyiken Kertész Róbert ül hosszú hajjal és lelógó bajusszal Gizi előtt, mögötte várakozik Tóni, Tibor, Rudi, Joki, mind-mind remekül jellemezve, Tamási könyvvel a kezében, Germán Tibor vöröskeresztes karszalaggal.

Egy másik rajz „A konyhában” címmel készült. A nagy tűzhelyt állják körül heten: a szobalány (név nélkül), Rózsika szakácsnő, de ott kuktáskodik Kertészné, Lívia, Gizi és Duci és név nélkül Terka is. Meg három vágyakozva felnéző kutya, talán spánielek.

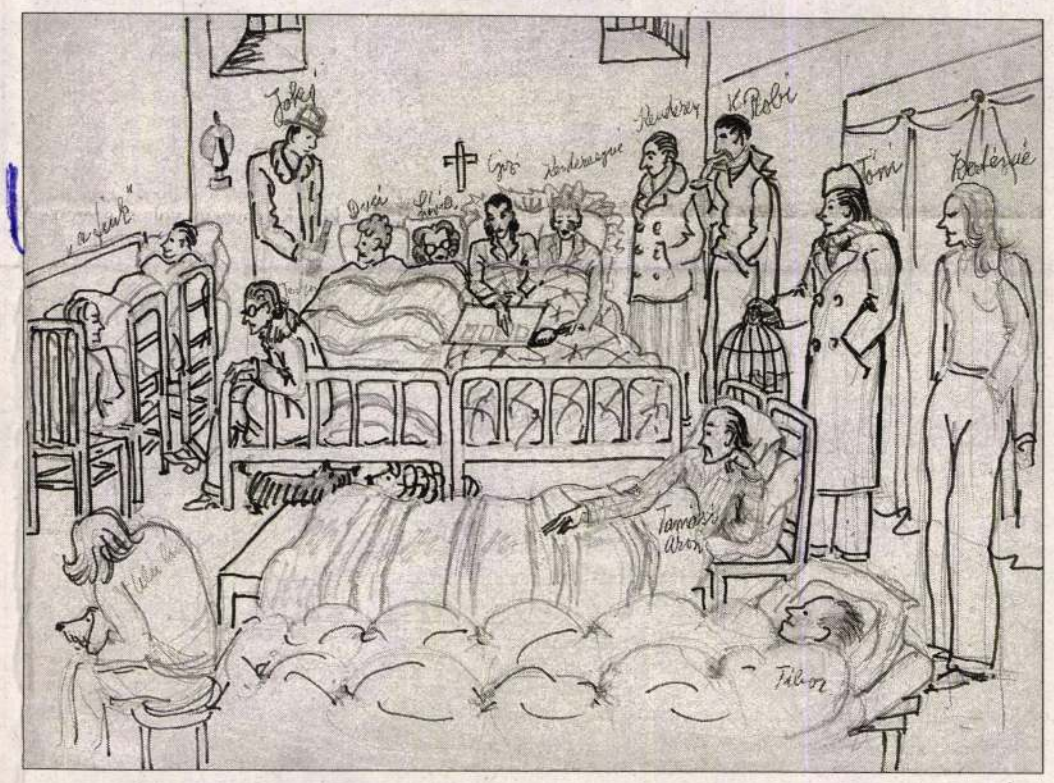

S végül egy színes tollrajzon felvonul *a dekkolók* tábora.

A bunkernek nevezett pincében két ágyon fekszik betakarva négy nő: Duci, Lívia, Gizi, Kenderesyné, az ágy szélén ül Terka, állnak a férfiak: Joki, Kenderesy, K. Robi, Tóni, Kertésznė, s végül az ágyak előtt keresztbetett heverőn fekszik Tamási Áron és Germán Tibor. A kép bal oldalán „a fiúk” megjelöléssel két kamasz és egy kis kerek széken háttal ülő, kutyát ölelő lány. S végül még egy rajz „Az elegáns pincelakók 1945 januárban” címmel, a Kertész Róbert könyvében egy jó szót sem kapott *méltóságosék.*

E képeket őrzi Nagyajtay Teréz néhány színes és ceruzarajza.

El tudnám képzelni valamennyit az újjá rendezett színészmúzeumban.

Becsukjuk a mappát.

Márta megmutat néhány Diósy-akvarellt. De mielőtt a festményekben gyönyörködnék, megállok a népművészeti tárgyak sokasága előtt, megfogja szívem az erdélyi kerámiák világa, a bokályok, korsók, tányérok gyönyörűsége. Öröm olyan lélekre találni, aki ugyanazt szereti, mint én. Örömmel fedezem fel a nemrég meghalt Páll Anti – a legjobb korondi fazekas – jó néhány tárgyát.

A belső szoba teraszáról a Levendula utca csöndes nyugalmába látunk. Majdnem idelátszik a Bajor-villa, most tudom meg, hogy 1936-ban építették. Micsoda menedék volt 1944 karácsonyától…

Otthon fellapozom a Művészeti Lexikont. Kijegyzek néhány sort Nagyajtay Terézről. Az Oroszlán jegyében született, 1897. augusztus 10-én. Színpadi jelmeztervező, Kossuth-díjas, érdemes művész. Az Iparművészeti Iskola textilszakosztályát végezte 1918-ban, 1926-ban az Operaház, majd a Nemzeti Színház jelmeztervezője lett. 1950–1956 között az Iparművészeti Főiskola jelmeztervező tanára volt.

A rajztömb – ami őrzi az ostrom rajzait – előtte s utána jelmeztervekkel volt tele. Ebben sorakoztak A csodálatos Vargáné, a Barbara őrnagy, a Candida, a Tojás, a Bidermann és a 3. birodalom, a Lyuk az életrajzon jelmeztervei.

Becsukjuk a mappát.

Jó, hogy beleláthattam abba a rég letűnt világba.

Jó, hogy volt mire emlékeznünk e mai délutánon.

Takács Tibor

A Hegyvidék-et terjeszti a Hegyvidék Futár Bt. Telefon: 356-4688

A felállványozott torony

ben *Glück Frigyes* javasolta új kilátó létesítését a János-hegy csúcsán." Sikeres gyűjtés után 1908 tavaszán kezdték meg az építkezést, amely 1910 augusztusában fejeződött be.

Nem egészen két és fél év kellett csak hozzá, amikor pedig még lovak vontatta kocsik hordták föl a hegytetőre az építőanyagot, puttonyos kocsik a vizet – és minden, az építkezéshez szükséges kelléket. A pontosítás kedvéért Klunzinger Pál szavait idézem: „A rendkívül magas és viharok által látogatott építő terület nem csekély nehézségeket okozott az építkezéskor. Az építőanyagok felszállítása végett az 50 m-nél mélyebben fekvő kocsiútról drótkötélpályát kellett építeni, melynek üzemét a magyegységességét és hasznavehetőségét fokozni…"

A Budapest Enciklopédiából azt is megtudjuk, hogy „1909-ben esztétikai és célszerűségi okokból az eredetileg kúp végződésű toronyterv módosítása vált szükségessé, ami 60.000 korona költségtöbblettel járt. Azt is megszavazták. Az elkészült torony földszinti körfolyosójának a Sváb-hegy felé néző fülkéjében elhelyezték *Strobl Alajos* Erzsébet királynét ábrázoló mellszobrát, amelyet a művész karrarai márványból faragott, egy másik fülkében pedig a kilátó létesítésének emléktábláját. Az Erzsébet királynéról elnevezett János-hegyi kilátótornyot, az akkori Európa ilyen jellegű alkotásainak egyik leghatalmasabbját, ünnelálták, ki is ástak, de mire ért mentek, nyoma veszett.

Három dokumentum-értékű képet őrzök azonban családi emlékeink között. Az egyik az épülőfélben lévő, felállványozott tornyot mutatja. Még laikus szemmel is látható, milyen hatalmas munka volt ez az építkezés. Egy másik felvétel nagyapámat örökítette meg az eredetileg tervezett, még ideiglenes kupola tetején ülve, amiről tudjuk, nem épült meg: de ez a fénykép tanúsítja, mennyire jutottak vele. A harmadik kép az elkészült kilátóról való első fényképek egyike. Nemcsak családi, hanem hely- és kultúrtörténeti szempontból is becses emlék mind a három: muzeális értékűek.

A kilátó tövében vendéglő is működött: hol üzemelt, hol bezárták, váltakoztak a tulajdonosok. De jóval korábban, már az építkezés idején is megvolt a fölvezető út mellett az a régi vendéglő: „Kozár bácsi vendéglője", ahol az épületen dolgozók étkezhettek – és ahol gyerekkorunkban mi is vendégeskedtünk édesapámmal. De annak már a helye sincs meg…

Szeretném még meglátni a régi alakjában megőrzött, de újjávarázsolt János-hegyi kilátó ünnepélyes megnyitását.

Monostory Klára

csendestársaként a biztonságot, az egyensúlyt, a mérleget" jelentette a színész számára, vagyis a biztos hátteret. *Tordy Géza* Kosztolányi: Akarsz-e játszani című versét szavalta el. „Soha ilyen jó emberrel nem találkoztam"– mondta *Schubert Éva* a művészről. Felidézte: Liza asszony annyira segítette férjét, hogy olykor a próbákon is helyettesítette. Egy filmjelenetben (amint azt a kivetítő segítségével mi is láthattuk) Bilicsi megpofozta *Lorán Lenkét*. A művésznő visszaemlékezett a forgatás körülményeire. *Aldobolyi Nagy György* Levél odaátra című költeményét ajánlotta az ünnepeltnek. *Halász Judit* azt a dalt énekelte el, ami nélkül egy Bilicsi-est nem érhet véget: az „Apu, hod med be…" most is nagy sikert aratott.

Fellépett *Pápai Erika*, *Szombathy Gyula*, *Venczel Vera*, *Gálffi László* és *Pathó István*. A színpadon felállított vetítővásznon filmjelenetek, fotók váltották egymást. Az emlékező művészek fejet hajtottak, integettek a mögöttük álló Bill bácsinak, aki mosolyogva figyelte barátait.

Az első kitüntetett

A műsor végén *dr. Juhos Katalin* lépett a színpadra. De nem mint a XI. kerület polgármestere,

Mária szobrászművész által készített emlékdíjat.

Az első díjazott személyéről a család döntött: a hetvenes években Bilicsi látta Tordy Gézát egy szerepben. Annyira tetszett neki – az azóta Kossuth- és Jászai Mari-díjas, érdemes és kiváló művész alakítása –, hogy családtagjainak azt mondta: „ennek a fiúnak adni kellene valamilyen díjat". Ezért kapta ő 2001. szeptember 7-én, a névadó századik születésnapján az első Bilicsi Tivadar emlékdíjat. Nehéz eldönteni, hogy Juhos Katalin vagy a frissen kitüntetett művész hatódott-e meg jobban.

lítást. Képek idézték fel leghíresebb szerepeit: a Csinn-Bumm cirkusz clown-ját, *Kelemen*t, A nagyvizit *Badari*ját, a Néma levente *Beppo*ját, a Szabin nők elrablásának *Rettegi Fridolin*ját, a Rómeó és Júlia *Lőrinc barát*ját. A szintén megtekinthető rövid életrajz adatai lenyűgözőek: Bilicsi Tivadar hatvanegy évet töltött a színészi pályán. Megszámlálhatatlanul sok rádiós szerepe mellett 448 színpadi, 154 tévés és 81 filmszerepben láthattuk, láthatjuk őt.

Nem felejtjük el száz év múlva sem.

féjja

Hegedűs D. Gézát a háttérből „figyeli" az ünnepelt

FOTÓ: KOVALOVSZKY DÁNIEL

Amióta az eszemet tudom, mindig állatok vettek körül. Zömmel macskák, de volt kutya is, no és persze mindazok a hívott és hívatlan vendégek, akik/amik itt élnek az emberrel a nagyvárosban. Van, aki szerint rosszul teszik, hogy itt élnek, mások örülnek nekik, a nagy többség pedig többé-kevésbé tudomásul veszi létezésüket.

Az erősebb joga, hogy elgondolkozzon a status quo-n. Azon, hogy ki volt itt előbb, ki kit igázott le a földtörténet során. E leigázást követően hagy-e életteret a legyőzöttnek – vagy pusztulásra ítél-e mindent, ami rajta kívül mer enni, inni, szaporodni, létezni…

Az ablakommal szemben volt egy kis, családi házas, kertes liget, amit eladtak jó pénzért. Már írtam róla. Aki megvette, emeletes, többlakásos modern házat húzatott fel a telekre – mert errefelé csak a teleknek van értéke –, és most kezdi kiárulni lakásonként. Ez eddig „magánügy".

A telken élő gyümölcsfákból, bokrokból és mindenféle egyéb növényzetből „természetesen" nem maradt semmi, ami zavarta volna az építkezést, vagy a tervező álmait, kivéve néhány második emeletig felcsupaszított, tájidegen, de divatos fenyőfát és némi vegetációt a kerítés mentén. A mogyorófát is kivágták, amire egy éve még valahonnan mókus járt megdézsmálni a termést, de hát kellett a hely a garázsfeljáró betonjának, amit beleterveztek a lakóépületbe, a mo-

Az Állatok Világnapja

Jöjjetek Ti is!

gyorófát és a mókust viszont nem. A kis jószágot azóta nem láttam, a betont és majd a gyeptéglás műtermészetet nézhetem, amíg élek. Így már nem egészen magánügy.

Az ember állatbarátnak születik, csak később nevelik bele a fölös félelmet, higiéniai irtózást mindentől, ami a természet természetes velejárója. Aztán ezt szokja meg: a testéről lemosott hasznos baktériumoktól kezdve a művirágokon, a kerten átfutó macska elsicceléséig és a vadak lelkifurdalás nélküli életér-megszüntetésén át egészen a virtuális természet élvezni tudásáig. Ami kényelmesen kezelhető, nem kér magának fölös életteret, higiénikus és még divatos is!

Az, hogy ilyen a világ, nem mindenkinek tetszik. Azok a természet- és állatbarátok, akik néha-néha fel merik emelni szavukat környezetünk ellehetetlenítéséért, könnyen a földbe tapostatnak olyan érvek által, ami szűklátókörű, de hangos, akár a reklámok kínálta élet.

Állatvédelmi törvényre azért van szükség, mert mindig vannak olyanok, akik a kiszolgáltatottak szenvedésein

éreznek gyönyört, vagy sorsukra hagyva azokat nem is éreznek lelkifurdalást, amiért önzésükben nincs megértés egy másik lény: ember, állat, növény sorsa iránt. Amit részben ők okoztak. Pedig milyen jó volna, ha mindenkinek a bensőjéből fakadó, természetes világképe volna a környezet és benne az állatok kímélése, megóvása, „az ő fejükkel való gondolkodás képessége"! Akkor már törvény se kellene erre.

Kicsiny, szinte jelentéktelen figyelemfelkeltő akciója az állatbarátoknak a minden év október első vasárnapján megrendezendő, immár hagyományos felvonulás. Ilyenkor végigmegyünk az Andrássy úton a Bazilikától a Hősök teréig, van aki elhozza a kutyáját (pórázon persze), és érdekes módon ezek az állatok nem marakodnak össze és nem is esznek meg senkit. Van néhány újságíró, akik tudósítanak az eseményről, aki pedig ott volt, jól érzi magát, mert „hasonszőrű bolondok" között, köztünk lehet.

Ez évben október 7-ére esik az első vasárnap, amikor is 10 órára minél több hegyvidéki állatbarátot várunk a Bazilika elé egy közös, demonstrációs sétára. Hadd lássák a természet ellenségei, hogy van még, aki a Földet olyannak szeretné, amilyennek megteremtetett. Amelyben az állatoknak is van életterük, vannak jogaik.

Ugye eljöttök Ti is?

-muzsay-

Kerületünk a számok tükrében

A Központi Statisztikai Hivatal Budapesti és Pest Megyei Igazgatósága a közelmúltban jelentette meg a „Budapest Statisztikai Zsebkönyve 2000" című kiadványát, melynek 1999. évi végleges és a 2000. esztendő előzetes adatait felhasználva készítettük el az alábbi értékelést.

Kerületünk *területe* 26,67 km², mely a főváros területének 5,1%-a. Az egyes kerületek vonatkozásában a legnagyobb a XVII. kerület (54,8 km²), a legkisebb a VII. kerület (2,1 km²).

Lakónépességünk száma 63337 fő, mely a főváros lakónépességének 3,5%-a. Egyes kerületek vonatkozásában nagyobb szóródás tapasztalható: a legtöbben a 33,5 km² alapterületű XI. kerületben laknak (141 ezer fő), míg a legkevesebben a 41 km² területű XXIII. kerületben élnek (19 ezer fő).

Az *egy km²-re jutó népesség* vonatkozásában kerületünk 2375 fővel a kerületek vonatkozásában a 18. helyet foglalja el. Az első helyen a VII. kerület áll (32 ezer fő), míg az utolsó „helyezett" a XXIII. kerület (471 fő). Kerületünk lakónépességének kor szerinti összetételét a következő táblázat mutatja:

Korösszetétel	fő	%
–14 éves	7983	12,6
15–49 éves	27 406	43,2
50–59 éves	10 410	16,5
60–X éves	17 538	27,7
Összesen:	63 337	100,0

E táblázatban foglaltak alapján megállapítható, hogy a gyermekkorúak 12,6%-a és a 60 évesnél idősebbek (27,7%) mellett a munkaképes korúak aránya 59,7%.

Kerületünkben 1999-ben 322 *házasságkötés* történt és 144 *válás*ra került sor. Úgy, mint a főváros valamennyi kerületében, nálunk is negatív előjelű a természetes fogyás, mely az élveszületések (467 fő) és a halálozások számának (1044 fő) különbségéből adódik (557 fő). Ez a tendencia a fővárosban összesen –12700 fő volt, és a legnagyobb mértékben a XI. (-1151 fő) és a XIII. kerületeket (-1024 fő) jellemezte.

A *főváros lakásállománya* 2000. január 1-jén 824 ezer darab volt, 10 év alatt kereken 30 ezer lakás épült. *Kerületünk lakásállománya* a fenti időpontban 33387 darab volt, az 1990-hez viszonyított növekedés 1791 darab. 1999-ben 185, 2000-ben 192 lakást adtak át. Kerületünk lakásállományán belül a 3 és többszobás lakások aránya 38%.

Az adatközlés időszakában kerületünkben 1770 db *önkormányzati lakást* tartottak nyilván, melyeknek 55%-a egyszobás, illetve 18%-a komfort nélküli volt.

2001. január 1-jén 22275 személy részesült *nyugdíjban, járadékban*. Ez 1000 lakosból 354 főt tett ki. E mutató vonatkozásában kerületünk 15%-kal a fővárosi átlag felett van. A havi teljes ellátás átlagos összege 49836 Ft, a budapesti átlagnál 15%-kal magasabb.

Az értékelést végezte:
Kahlich Endre

Diósy Antal

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

AUG 3

NÉPSZABADSÁG

1971

Kitüntetések

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa *Farkas Zoltán* művészettörténésznek, a művészet terén kifejtett tudományos munkássága elismeréséül, 85. születésnapja alkalmából, továbbá *Diósy Antal* festőművésznek a képzőművészet terén kifejtett eredményes munkássága elismeréséül, 70. születésnapja alkalmából a *Munka Érdemrend arany fokozata* kitüntetést adományozta.

A kitüntetéseket *Gáspár Sándor*, az Elnöki Tanács helyettes elnöke nyújtotta át.

eket mélyebben, tartósabban már az iskolában megtanítsák.

— A jövő évben — az említett változásokon kívül — sok módszertani kísérletet folytatunk — mondotta befejezésül Bencédy József. — Munkatervünkben jelentős szerepet szánunk a kísérletekre, mert meggyőződésünk, hogy a tanítási és a nevelési

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Diósy Antal

1965 AUG 3.

NÉPSZAVA

Kitüntetések

1024

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa *Farkas Zoltán* művészettörténésznek, a művészet terén kifejtett tudományos munkássága elismeréséül, 85. születésnapja alkalmából, továbbá *Diósy Antal* festőművésznek a képzőművészet terén kifejtett eredményes munkássága elismeréséül, 70. születésnapja alkalmából a *Munka Érdemrend arany fokozata* kitüntetést adományozta. A kitüntetéseket *Gáspár Sándor*, az Elnöki Tanács helyettes elnöke nyújtotta át.

ten folytat, valamint a Guineai Demokrata Párt küzdelmét a guineai nép társadalmi haladásáért. A magyar nép nagy figyelemmel és szolidaritással követi a Guineai Köztársaság vezetőinek az afrikai egység érdekében kifejtett erőfeszítéseit, amelyek *nagy hozzájárulást* jelentenek a nemzetközi együttműködés és a béke ügyéhez.

A guineai párt- és kormányküldöttség örömmel állapítja meg, hogy a Magyar Népköztársaság je-

EGYHÁZMŰVÉSZET ÉS IPARMŰVÉSZET

Az emberiség minden időben kitermelte a maga sajátos faji kultúráját, amelynek alapja mindig sajátos vallás és a vele kapcsolatos vallásgyakorlat volt. E faji kultúrák, kultúrkörök történeti fejlődésében a vallás és vallásgyakorlat igyekezett megőrízni az eredeti formákat, aminek könnyen magyarázatát találjuk a legősibb — és a vallást nem utolsó sorban eredményező — ösztönben : a félelemben, amit a megszemélyesített természeti erőkkel szemben érzett az ember és másodszor a faji öntudat egyik legerősebb támaszában, az ősök és életformák iránti tiszteletben. Így lassanként kialakult a vallásgyakorlat állandó jellegű helye és megmerevedett a módja, ami azután kiterjedt minden tárgyra, ami vele kapcsolatban állott. Még akkor is igaznak találjuk mindezt, ha a faji kultúrkör határain túl is elterjedt a vallás, mint pl. a kereszténység.

Az istenségbe vagy az Istenbe vetett hit minden időben és helyen igen erősen hatott a szívre és agyra a primitív embernél és a legkultúráltabb mai embernél egyaránt. Ez adott célt és irányt az életnek minden vonatkozásban, tehát a művészet is ebből indult el és ehhez tért vissza legnagyobbszerű alkotásaiban. Így azt a helyet, ahol az Istent — vallásának megfelelően — akár közvetlenül, akár közvetve — személyek, jelképek útján — megközelítheti, külsőleg is méltóvá igyekezett tenni multban és jelenben s így azután a legkisebb részlet, a legalárendeltebb szerepet játszó tárgy is rendeltetésének megfelelően díszessé vált. A falakra falfestmények kerülnek, vagy nagyméretű képek, az ablakok a színes üvegek útján felfokozott szerephez jutnak, a drapériák, terítők, szertartási ruhák, a fémtárgyak mind egy-egy művészi feladat, amit készítőjének hite gyakran megdöbbentően művészi erővel oldott meg. Mindezeken kívül nagy szerep jutott a zenének is, hiszen a hangképek minden ember számára talán legkifejezőbbek és legérthetőbbek, tehát a legszebb érzelmek közvetítői lehetnek az ég és föld között. Ezeket a feladatokat mindenkor vallásos és művészi ízlésű szakemberek végezték el és kell, hogy végezzék ma is, tehát az iparművésznek is ez kell legyen a legmagasabbrendű feladata. Éppen ezért szükséges, hogy feladata magaslatán álljon valláserkölcsi téren is, tehát erős hitű, tiszta lelkű egyén legyen, aki azonban nem nélkülözheti anyagának alapos ismeretén kívül a következmények ismeretét sem. Ugyanis a mai vallásoknál, különösen pedig a katolikus vallásnál a közel 2000 éves gyakorlat olyan meghatározott formákat termelt ki, amiktől nem tekinthet el egyetlen tervező sem. Így az építőnek tudnia kell, melyik vallásnál a templom melyik része, milyen szerepet játszik, hogy a katolikusoknál a szentély, a protestánsoknál a szószék a legfontosabb ; tudnia kell, milyen irányba néz a homlokzat, az oltár, ismernie kell az oltár és részeinek rendeltetését, a díszítő festőnek ismernie kell a szenteket és ábrázolásuk szigorúan előírt módját, különben nem vállalkozhat a feladat megoldására; az ötvösnek különbséget kell tennie a protestáns kehely és katolikus kehely között és az utóbbinál a részletek alakjának megkötöttségét is tudnia kell. A jó művész azonban ilyen keretek között is eredetit kell, hogy kialakítson, amihez nélkülözhetetlenül szükséges az illető tárgy fejlődésének ismerete, a visszatérés a legrégibb alakhoz, ahol az egyszerűség irányítást adhat az új és tökéletesebb formához. De ezenkívül más oka is lehet a művésznek, hogy felkeresse a fejlődés régebbi fázisait, amikor ugyanis egy meglévő stílusú keretbe kell illesztenie mondjuk egy oltárt, ami a történeti fejlődés áttanulmányozását teszi szükségessé. Az ilyen tanulmány adott esetben igen körülményes lehet, sőt néha nagy nehézségek árán valósítható meg. Ezért az iparművészek oktatásában nagy szerepe kell legyen az egyházművészetnek, amely szükségszerűen felöleli mindazt, amit az előbbiekben vázoltunk, egy forrásból elérhetővé teszi azt a tudást, amit esetleg hosszú és több irányú munka adhatna egyénenként. De itt kell megismerkednie az egyházművészet új célkitűzéseivel is, amelyek az egyházművészetek egyik legfontosabb ágában, az egyházzenében nálunk már igen szembeszökően érvényesültek és igen erős művészi eredményekre vezettek : a zene liturgikus, de magyar ősi zenei alapon való újjáalakításához.

Ha a magyar népművészet ilyen irányú termékeit szemléljük, igen nagy lehetőségei volnának és — szeretnénk hinni — e lehetőségek eredményekké válnak. Ugyanis a meglévő gazdag népművészeti formakincsünknek felhasználása úgy az épületen, mint belső kiképzésében azt eredményezhetné, hogy az eddig unalomig ismételt történeti stílusú épületek helyett izig-vérig magyar templomok épülnének, amik bizonyára az egyházi vezetőknek tetszését is elnyernék s ezzel áthidalódnék az a mély szakadék, ami a sokszor és méltán támadott „új tárgyiasság" jegyében tervezők és az egyházi vezetők között fennáll. A belső kiképzésben a gyönyörű népi famunkák meglévő eredményeinek hozzáértő felhasználása a padokon és egyebütt, a díszítő elemek alkalmazása az esetleg kazettás mennyezeteken, szertartás ruhákon a szükséges emblémákkal, a régi kovácsolt vaskorlátok és gyertyatartók stílusa mind-mind elindítói lehetnek egy olyan fejlődésnek, ami minden magyar ember lelkéhez közel áll társadalmi különbség nélkül. Mindez azonban csak akkor érhető el, ha megvan hozzá a szükséges tudás, a követelmények alapos ismerete.

MOLNÁR LÁSZLÓ

DIÓSY ANTAL

A szellemtudomány igazolja, hogy a legegyénibb művészek eszményei és eljárásbeli ismeretei közt is felismerhetjük az örökletes jegyeket. Kőrösfői Kriesch Aladár nyiltan tesz erről vallomást, mikor zeneakadémiai páratlan szépségű freskója alá írja: „Hálámat mesteremnek Cennino Cenninek." A trecento művészének hatása viszont reásugárzott Kőrösfői tanítványaira is. A zebegényi templomban együtt festenek, egy munkaközösségben készítenek nedves vakolatu falképeket, igazi „al fresco"-t s megalakítják a „Cennini Társaság"-ot.

Diósy, mint cenninista Konstantin látomását és néhány címeres angyalt fest Zebegényben s lelke megtelik praerafaelista rajongással. Ekkor tanulja meg, hogyan kell bonyolult gondolatokat egyszerű formába önteni és őszintén átérezni a nagyvonalúságra való törekvést.

Már igen korán gobelinterveket készít az anyagtisztelet s a monumentalitás érvényre juttatásával. Ezeket felesége, Nagyajtay P. Teréz, akkori műhelyében szövik meg. Dante c. faliszőnyege külföldre kerül, Kádár Kata c. és Kőmíves Kelemenné c. gobelineket Bécsbe viszik, csak Petőfije marad Budapesten.

Igazi egyénisége akkor bontakozik ki, mikor elzarándokol a magyar népiség és a magyar történelmiség megihletö forrásaihoz. Előbb bejárja Erdélyt, ahol különösen Kalotaszeg volt reá nagy hatással. Majd beleszövi képzelmébe a somogyi tükrösök világát, Sárköz bokorugrós menyecskéit, Kalocsa és Veszprém szépségeit. Később elmélyülő ismeretséget köt a Képes Krónika s a magyar nemzeti mult történelmi anyagával, a magyar legendáriumos időkkel. Ezekkel növekszik meg kifejező ereje, díszítő egysége és színbeli muzsikája. Ezek adnak művészetének tartalmilag és formailag határozott magyaros jelleget.

Legnagyobb sikereit is e szellemben fogant alkotásaival aratja. Pályanyertes bélyegei grafikai művek ugyan, de falképek viszfényét tükrözik. Szent István sorozatán a sokalakos jelenetek csak úgy férnek el a bélyegek börtönében, hogy az ember is ornamentummá válik. Teljes kibontakozást ezek a bélyegek valóban csak a faliképek nagyméretű megvalósításában nyernének. Népviseleti bélyegei őserővel sorakoztatják fel a magyar díszítő értékek színe-javát. Ezeknek megjelentetésével a magyar pósta ismét világsikert érne el.

Külföldi kiállításokon Diósy a magyar díszítő művészetnek világszerte ismert szellemi valutáját nyujtja. Már 1934-ben Bécsben azon a magyar iparművészeti és népművészeti kiállításon amelyet dr. Hóman Bálint kultuszminiszter megbízásából az Orsz. Magy. Iparművészeti Társulat az ottani kulturbunddal közösen rendezett feltűnést kelt a magyar népművészet apotheozisával. 1937-ben a párizsi világkiállításon a magyar vendéglőt dekorálja s grand-prix-t kap érte. A mostani new-yorki világkiállításon ugyanilyen munkával jelenik meg. A magyar népet és történelmet egybefonó falfestményével szerepel, nagy sikerrel, az idei milánói iparművészeti tárlaton. A hatméteres freskón a lelkesült magyarok csoportja vonul a magyar szent királyok elé. „Santi ungherese orate per il regno ed il popolo di S. Stephano." A keresztény kultúrközösség kapcsolatában ezer év óta helytfoglaló magyaroknak nem lehet ennél kifejezőbb megjelölése.

A falkép Diósynak az igazi eleme, mégpedig az „al fresco" és nem az „al secco". A belvárosi plébánia templomban, a kőbányai kiskápolnában, s indulásakor Zebegényben festett ilyeneket. A parlamenti fali képek, a párizsi, milánói, felfeszített vásznon és nem frissen vakolt nedves falon születnek, noha a művész „al fresco" stílusban álmodja meg azokat.

A falterületek szerelmesének vannak azonban intim órái is, mikor rajzlapocskával áll a természettel szemben s nem nagyvonalu tervekben éli ki magát, hanem vízfestékkel azt örökíti meg, amit lát. Ezek a pihenés percei. Nem minden lírai hevület nélkül színeket és formákat szüresöl a természetből, amelyeket elraktároz emlékezetének ragyogó kincstárába.

Már katonakorában, mint síőrjárat parancsnok és gépfegyveres hadnagy az északkeleti Kárpátokban fest akvarelleket. Két és fél évet szolgál az orosz fronton. Háborús impresszióit tükrözik vissza a Nemzeti Szalonban 1922-ben kiállított vízfestményei.

Olasz-, német-, franciaországi tanulmányútjai és kétéves hollandiai tartózkodása értékes akvarellekkel és rendelésre készült rajzokkal gazdagítják műveinek sorozatát. Többízben kirándult Skandináviába is, ahol figyelemreméltó atmoszféra-képeket készít. Oslóban, Stockholmban, a fjordoknál, majd Budapesten és a Balaton partján gyors ecsetvonásokkal örökíti meg a természet pillanatonként változó örök szépségeit. S minthogy vérbeli művész, itt is ecsetje hegyén át, költői lelkét tolmácsolja. E képei közül sokat ki sem állít, csak őrzi őket mappájában, saját benső gazdagodására. A tárlatokon megjelent vízfestményeivel mindíg a legnagyobb elismerést vívja ki magának. 1931-ben megkapja a Székesfőváros díját, 1933-ban az Államét, mely a legnagyobb akvarell-díj, 1935-ben az Eszterházy Balaton-díjat, 1938-ban pedig másodszor is az állami akvarell-díjat.

Diósy vízfestményeit mindazonáltal csak úgy értékelhetjük igazában, mint felkészülést az emlékezet után készülő kompozícióihoz. Cennini és Kőrösfői művészetére kegyelettel gondol vissza, de olyan húsból és vérből való magyar jelleggel bontakozik ki önálló magyar művésszé, hogy büszkeséggel kell számontartanunk nemzeti értékeink közt.

CZAKÓ TIBORNÉ

MAGYAR IPARMUVESZET
1940. 8. 52.

Diósy Antal

53. *Gallé Tibor:* Hvar (Dalmatia), v. f. 200.—
54. *Ijjász H. Imre:* Nyár, v. f. 120.—
55. *Vadász Endre:* Szajnapart, temp. 250.—
56. *Diósy Antal:* Esős utca, v. f. 300.—
57. *Kirchner Jenő:* Sárga kalapos hölgy, v. f. 260.—
58. *Halápy Ede:* Téli nap, v. f. 250.—
59. *Németh László:* Lágymányos, v. f. 50.—
60. *Hessky Iván:* Tatai Kossuth-tér, v. f. 250.—
61. *Cséby Pogány* István: Csendélet, v. f. 500.—
62. *Baransky E. László:* Őszi szántás, v. f. 300.—
63. *Horváth József:* Leány a kecskével, v. f. 400.—
64. *Baransky E. László:* Bakonyi falu, v. f. 300.—
65. *Csébi Pogány István:* Naplemente a Balatonon, v. f. 350.—
66. *Halápy Ede:* Sütkérezők, v. f. 250.—
67. *Ferenczy Noémi:* Szent István, 250.—
68. *Raáb Ervin:* Bakonyi dombok, v. f. 200.—
69. *Nagyenyedi Jeney Zoltán:* Viharfelhők, v. f. 180.—
70. *Baransky E. László:* Téli táj, v. f. 400.—
71. *Horváth József:* Fürdés után, v. f. 700.—
72. *Raáb Ervin:* Domboldal tavasszal, v. f. 200.—
73. *Kirchner Jenő:* Part, v. f. 200.—
74. *Porter Paula:* Dunapart, o. f. 300.—
75. *Szentirmayné Elekes M.:* Angyalvár, temp. 350.—
76. *Várkonyi Ferenczy László:* Utkanyar Visegrád felé, v. f. 50.—
77. *gróf Batthyány Gyula:* Századvégi ábránd, o. f. 600.—
78. *gróf Batthyány Gyula:* Sokác lányok, o. f. 400.—
79. *Várkony Ferenczy László:* Pirostetős ház, v. f. 50.—
80. *Hende Vince:* Margithíd, v. f. 200.—
81. *Diósy Antal:* Norvég táj, v. f. 200.—
82. *Hende Vince:* Andrássy-út, v. f. 200.—
83. *Diósy Antal:* Dunai táj, v. f. 200.—
84. *Hende Vince:* Terézkörút, v. f. 200.—

V. TEREM.

85. *Vadász Endre:* Régi város, tempera 250.—
86. *Vadász Endre:* Kikötő, tempera 280.—
87. *Emőd Aurél:* Olvasó leány, o. f. 800.—

88. *Patkó Károly:* Olasz vitorlás, temp. 1000.—
89. *Heintz Henrik:* Mennyei üzenet, o. f. 600.—
90. *Kákai Szabó György:* Őrzsike, o. temp. 700.—
91. *Novotni Emil Róbert:* Fény a Balatonon, o. f. 600.—
92. *Dorogi Imre:* Tiszai táj, temp. 600.—
93. *Kákai Szabó György:* Pirosruhás nő, o. temp. 1000.—
94. *H. Mattioni Eszter:* Badacsony Szigliget, temp. 800.—
95. *Heintz Henrik:* Nyári emlék 1937, o. f. 400.—
96. *Kontuly Béla:* Szent Sebestyén, o. f. 1500.—
97. *Pirk János:* Papok, temp. 300.—
98. *Molnár C. Pál:* Olasz hegyi városka, o. f. 900.—
99. *Csont Ferenc:* Veranda, o. f. 600.—
100. *Tipary Dezső:* Tavasz, o. f. 500.—
101. *Medveczky Jenő:* Nyár, temp. 1300.—
102. *Miháltz Pál:* Reggel a hajófedélzeten, o. temp. 450.—
103. *H. Mattioni Eszter:* Balatoni virág, temp. 600.—
104. *Klie Zoltán:* Akt, o. f. 800.—
105. *Molnár C. Pál:* Strada, o. f. 1000.—
106. *ifj. Czene Béla:* Csodaszarvas, temp. 500.—
107. *Apátfalvi Czene János:* Olasz csendélet, o. f. 500.—

VI. TEREM.

108. *Kotcián József:* Festés közben, o. f. 200.—
109. *Hincz Gyula:* Készülődő vihar, temp. 1300.—
110. *Basilides Sándor:* Havas táj, o. f. 600.—
111. *Cs. Gaál János:* Tünődés, o. f. 2200.—
112. *Basilides Sándor:* Közeledő vihar, o. f. 700.—
113. *Horthy Béla:* Szántás, o. f. 1200.—
114. *Polczer Lajos:* Öreg festő, o. f. 400.—
115. *Gábor Móric:* Virágcsendélet, o. f. 600.—
116. *Zádor István:* Rembrandt műterme Amsterdamban, o. f. 800.—
117. *Gimes Lajos:* Margitsziget ősszel, o. f. 500.—
118. *Czencz János:* Nyári nap, o. f. 1500.—
119. *Czencz János:* Ábránd, o. f. 900.—
120. *Juszkó Béla:* Losonc a bevonulás estéjén, o. f. 1500.—
121. *Belányi Viktor:* Gyümölcs csendélet, o. f. 600.—
122. *Éder Gyula:* Kövessetek engem, o. f. 200.—
123. *Gaál Ferenc:* Kukoricafosztás, o. f. 1600.—

VII. TEREM.

124. *Duray Tibor:* Alvó nő, o. f. 800.—
125. *Páris Ila:* Danubia strand, o. f. 300.—
126. *Hincz Gyula:* Ősz Badacsonyban, temp. 600.—
127. *Ilosvai Varga István:* Patakmeder, o. f. 600.—
128. *Jobbágyi Geiger* Miklós: Kilátás Szigligetről o. f. 800.—
129. *Iván Szilárd:* Tájkép, o. f. 500.—
130. *Paizs Göbel Jenő:* Szentendrei utca, o. f. 800.—
131. *Désy Huber István:* Áprilisi napsütés, o. f. 250.—
132. *Pécsi Pilch Dezső:* Kalocsai leány, o. f. 500.—
133. *Lorbersbergi Lorberer Anna:* Testvérek, o. f. 400.—
134. *Lorbersbergi Lorberer Anna:* Elhagyott park, o. f. 200.—
135. *Pécsi Pilch Dezső:* Hóolvadás, o. f. 500.—
136. *Perlott Csaba Vilmos:* Téli táj, o. f. 500.—
137. *Iván Szilárd:* Emberek az utcán, o. f. 1000.—
138. *Barzó Endre:* Október, o. f. 450.—
139. *Ősz Dénes:* Műteremben, o. f. 600.—
140. *Szabó Béla* Leó: Szüz Mária, o. f. 800.—
141. *Szlányi Lajos:* Behavazott falu, o. f. 1000.—
142. *Bíró József:* Paula, o. f. 300.—
143. *Soltész Zoltán:* Uzsoki táj, 500.—
144. *vitéz Darvassy István:* Tiszapart, o. f. 400.—
145. *vitéz Darvassy István:* Öregasszonyok, o. f. 500.—
146. *Varga Mátyás:* Favágók, temp. 400.—
147. *Szlányi Lajos:* Szántás, olajf. 800.—
148. *Nagyborosnyói Bartha László:* Római emlék o. f. 1000.—
149. *Erdős Géza:* Vitorlák a Balatonon: o. f. 450.—

VIII. TEREM.

150. *Benkhard Ágost:* Uzsoki völgy, o. f. 1200.—
151. *Koszta József:* Falusi ház, o. f. 1600.—
152. *Márton Ferenc:* Gátkötő csiki székelyek, o. f. 8000.—
153. *Koszta József:* Faluvége, o. f. 1600.—
154. *Mikola András:* Naplemente, o. f. 1500.—
155. *Istokovits Kálmán:* Kékruhás nő, temp. 800.—

156. *Báró Hatvani Ferenc:* Intérieur, paszell 500.—
157. *Udvary Pál:* Halászok a Balatonon, o. f. 800.—
158. *Szőnyi István:* Szomszédok, temp. 1500.—
159. *Szüle Péter:* Nők tükörrel, o. f. 1500.—
160. *Szőnyi István:* A köszörüs, temp. 3000.—
161. *Iványi Grünwald Béla:* Várakozás a hallban, o. f. 1500.—
162. *Szőnyi István:* A lobogó, temp. 1800.—
163. *vitéz Aba-Novák Vilmos:* Duttyán sátor, temp. 2000.—
164. *Berény Róbert:* Tájkép, o. f. 1000.—
165. *Szüle Péter:* Festőnő, o. f. 1000.—
166. *Bernáth Aurél:* Családi jelenet, 1500.—
167. *Vass Elemér:* Magyar szoba, o. f. 700.—
168. *Bernáth Aurél:* Genovai kikötő, 2500.—
169. *Vass Elemér:* Virágcsendélet, o. f. 700.—
170. *Bernáth Aurél:* Ablakon kinéző nő, o. f. 1500.—
171. *Fényes Adolf:* Húsvét, o. f. 1400.—
172. *Benkhard Ágost:* Matyó menyecske, o. f. 800.—
173. *Boldizsár István:* Magyar udvar, o. f. 1500.—
174. *Iványi Grünwald Béla:* Virágok, o. f. 1250.—
175. *Csók István:* A Balaton, o. f. 2000.—
176. *Iványi Grünwald Béla:* Asztal a konyha előtt 850.—
177. *Boldizsár István:* Hullámfürdő, o. f. 1500.—
178. *Glatz Oszkár:* Apó és unoka, o. f. magántulajdon.
179. *Gaál Ferenc:* Aratás, o. f. 1400.—
180. *Udvary Pál:* Falusi körmenet, o. f. 700.—
181. Vidovszky Béla: Parkrészlet, o. f. 1200.—

IX. TEREM.

182. *Gy. Szabó Béla:* Fametszetek. á 15.—
183. *Patay Mihály:* Tükör előtt, Fametszet, 50.—
184. *Somlay Gyula:* Grafika. (A.B.C.) Rézkarcok. A: 50.—, B: 40.—, C: 40.—
185. *ifj. Szikora Antal:* A) A halál lovai 40.—
B) Tájban. 25.—
C) A falu apostola. 25.—
D) Imádság háború után. 40.—
186. *Bordás Ferenc:* Falu, fametszet 30.—

187. *Gy. Szabó Béla:* Fametszetek. 3 drb. á 15.—
188. *Patay Mihály:* Kalotaszegi szoba, fametszet 50.—
189. *Dengyel Tibor:* Tutajok, krétarajz. 50.—
190. *Jakuba János:* Utca, rajz 60.—
191. *Dengyel Tibor:* Krétarajz, 40.—
192. *Ballagó Imre:* Rézkarcok, A, B, C, D, E, F, á 40.—
193. *F. Antal Elemér:* Szalmahordás. (Monotypia) 80.—
Mátyás emlék a Várban. Rézkarc 40.—
194. *Sinkó Károly:* Szent István. Linometszet. Keret nélkül 40.—
195. *Sinkó Károly:* Szent László. Linometszet. Keret nélkül 40.—
196. *Sinkó Károly:* B. Margit. Linometszet. Keret nélkül 40.—
197. *László Pál:* Házépítés, szénrajz 150.—
198. *Dudás Jenő:* Lelátás a Gianicoloról. Tusfestm. 80.—
199. *Aszódi Weil Erzsébet:* A Tiberiusz viharokozta romjaiból 50.—
Firenze. rézkarcok 50.—
200. *Fabro József:* Fametszetek 2 db. Keret nélkül á 20.—
201. *Beck Schwarz Elza:* Bécsi Dunacsatorna 60.—
202. *Klaudinyi László:* Honfoglalók 600.—
203. *Kaveczky Zoltán:* Katalinpuszta. Visegrád. Tollrajzok á 100.—
204. *Komjáthy Gyula:* Szent János szobor, rézkarc 50.—
205. *Gadányi Tosa Ferenc:* Mária és Jézus, borzolás 80.—
206. *Tarjáni Simkovits Jenő:* Faluvége, rézkarc 50.—
207. *Gulyás Ferenc:* Kártyáznak, rézkarc 40.—
208. *Pérely Imre:* Párkák, tempera és tus 150.—
209. *Pérely Imre:* Páris külvárosában, temp. és tus 150.—
210. *Emanuel Béla:* Utolsó vacsora, tus 260.—
211. *Komjáthy Gyula:* Viharos idő; rézkarc 50.—
212. *Gulyás Ferenc:* Présházban, rézkarc 40.—
213. *Komjáthy Gyula:* Akácos erdő, rézkarc 50.—
214. *Kaveczky Zoltán:* Önarckép és tájképek. Rézkarcok A, B á 25.—
C, D á 30.—
215. *Gadányi Tosa Ferenc:* Leányfej, borzolás 60.—
216. *Kaveczky Zoltán:* 2 drb. tájkép á 120.—

217. *Élesdi István A.:* Vágy, rézkarc 45.—
Angyalvár, rézkarc 45.—
218. *ifj. Arató Gyula:* Táncmozdulat, krétarajz 80.—
219. *F. Antal Elemér:* Hazafelé, tusrajz 180.—
220. *Feszty Masa:* Öreg ház a várban, szénrajz 100.—
221. *Koffán Károly:* 9 drb. monogravure á 30.—
222. *Élesdi István:* Római tájkép, rajz 150.—
223. *ifj. Arató Gyula:* Várkertrészlet, rézkarc 50.—
224. *Mohácsi A. Győző:* Ave Maria, tollrajz 250.—
225. *Élesdi István:* Magdi arcképe, 50.—
Pente Rotto Rómában, rézkarcok 45.—
226. *Kohári Kucharik Jenő:* Kalotaszeg. Színes tus 100.—
227. *Vida Mária:* Tanulmány, rézkarc 30.—
228. *Feszty Masa:* Botolt fűzfák, szénrajz 200.—
229. *Imre István:* Rézkarcok, A) 40.—
B) 50.—
C) 40.—
230. *Aszódi Weil Erzsébet:* Férjüket váró matyó asszonyok 40.—
Falusi munka. Rézkarcok 50.—
231. *Vida Mária:* Éva, rézkarc 30.—
232. *Németh Márta:* Oroszlánfej, grafika 80.—

FÉLEMELET.

XIV. TEREM.

233. *Kún István* »Ritkás«, o. f. 500.—
234. *Batogh András:* »Tisztáson«, o. f. 300.—
235. *Jaritz Józsa:* »Virágzó fa«, o. f. 500.—
236. *Boldogfai Hajgató Ferencz:* »Dombtetőn«, o. f. 400.—
237. *Bánáti Sverák József:* »A pellengéren«, o. f. 450.—
238. *m. Rózsai Radnay Miklós:* »Szt. Gellért pezsgőfürdő« 600.—
239. *Páris Erzsi:* »Vihar a láp felett«, o. f. 250.—
240. *Lakatos Mihály:* »Zuzmós fák«, p. 150.—
241. *Emanuel Béla:* »Csopaki part«, o. f. 200.—
242. *Páldy György:* »Kishavas«, o. f. 200.—
243. *Pekáry István:* »Zsandárok« o. f. 800.—

244. *Szabados Jenő:* »Tihanyi késő délután«, o. f. 650.—
245. *Záray Luci:* »Téli kikötő«, o. f. 300.—
246. *Szin György:* »Parkrészlet«, o. f. 450.—
247. *Halápy János:* »Fehérvári kürtösök«, o. f. 1000.—
248. *Moszhammer György:* »Balatonpart«, o. f. 250.—
249. *K. Róna Klári:* »Három generáció«, p. 600.—
250. *Redő Ferencz:* »Havas táj«, o. f. 150.—
251. *Szin György:* »Fenyők«, o. f. 500.—
252. *Koczka András:* »Itatás«, t. 400.—
253. *Márkus Imre:* »Birkózó fiúk«, p. 160.—
254. *Kemény László:* »Budai téli táj«, o. f. 300.—

XV. TEREM.

255. *Solymássy C. Viktor:* »Falu vége a Börzsönyben«, o. f. 400.—
256. *Jaszusch Antal:* »Falu télen«, o. f. 300.—
257. *Bor Pál:* »Tavasszal a Duna partján«, o. f. 350.—
258. *Telkessy Valér:* »Tavaszi virágok«, o. f. 300.—
259. *Ducsay Béla:* »Dömös ködben«, o. f. 1000.—
260. *Somlay Gyula:* »Férfi fej kalapban«, o. f. 100.—
261. *Ónody Béla:* »Reggel«, o. f. 400.—
262. *Bornemissza Géza:* »Eperjeskei táj«, o. f. 600.—
263. *Péter Mária:* »Téli táj«, o. f. 250.—
264. *Breznay József:* »Anya gyermekével«, o. f. 400.—
265. *Belányi Viktor:* »Virágcsendélet«, o. f. 600.—
266. *Mágori Vargha Béla:* »Súlykoló asszonyok o. f. 500.—
267. *Vörös Géza:* »Zebegény előtt«, t. 1000.—
268. *Vesztróczy Emanuel:* »Vincellér«, o. f. 1200.—
269. *Bánd Viktória:* »Galambsziget«, o. f. 200.—
270. *Vesztróczy Emanuel:* »Tengerpart« 1000.—
271. *Benkő Antal:* »Tapolcai török fürdő«, o. f. 400.—
272. *Klimó István:* »Várépítők«, o. f. 600.—
273. *Monostori Moller Pál:* »Dunaparti corso«, o. f. 200.—

XVI. TEREM.

274. *Maghy Zoltán:* »Pásztorkunyhó a pusztán«, o. f. 250.—
275. *Záhonyi Géza:* »Havas háztetők«, o. f. 800.—
276. *Gábor Marianne:* »Önarckép«, o. f. 250.—

277. *Halvax Gyula:* »Zalai táj«, o. f. 280.—
278. *Kássa Gábor:* »Balatonaligánál«, t. 400.—
279. *Zórád Géza:* »Ködös reggel«, o. f. 300.—
280. *Kóbor Henrik:* »Budakeszi pincék«, o. f. 500.—
281. *Boemm Ritta:* »Tanulmányfej«, v. f. 200.—
282. *Kóbor Henrik:* »Eső«, o. f. 500.—
283. *Kutasy Imre:* »Koldus«, o. f. 600.—
284. *Kapussy György:* »Nyomorúság«, o. f. 950.—
285. *Endrey Sándor:* »Kép cím nélkül«, o. f. 600.—

XVII. TEREM.

286. *cs. Ékes Lajos:* »Olvasó nő«, p. 400.—
287. *sz. Bászel G. Ákos:* »Balatonarácsi udvarrészlet«, p. 400.—
288. *Éles István:* »Épülő ház«, v. f. 250.—
289. v. *Tar Antal:* »Hadifogoly és koreai tipus«, v. f. 450.—
290. *Bakos Tibor:* »Tyúkcsalád«, v. f. 200.—
291. *Bordy András:* »Olvasó férfi«, v. f. 500.—
292. *Gy. Takács Béla:* »Kilátás a Rózsadombról«, v. f. 180.—
293. *Jeges Ernő:* »Fortuna-utca a Várban«, t. 250.—
294. *Nagyenyedi Jeney Zoltán:* »Árvizes Zagyvapart«, v. f. 180.—
295. *Gazsik Ödön:* »Honvédeink a komáromi hídon«, o. f. 350.—
296. *Kássa Gábor:* »Májusfa«, v. f. 800.—
297. *Horváth Ilona:* »Önarckép«, p. 300.—
298. *Ujváry Béla:* »Holland falu«, t. 250.—
299. *Jeges Ernő:* »Halászbástyai részlet«, t. 250.—
300. *Zalai Tóth János:* »Kilátás a Badacsonyról«, t. 250.—
301. *Csabai Wagner József:* »Beszélgetők«, p. 500.—
302. *Mokos József:* »Nagybányai táj«, o. f. 300.—
303. *Bényi László:* »Domboldal«, t. 150.—
304. *Demeczkyné Wolf Irma:* »Téli szürkület« v. f. 60.—
305. *Lehel Mária:* »Fáradtság«, p. 400.—
306. *Kampis János:* »Tanya az Alföldön«, v. f. 200.—
307. *Kubasné E. Margit:* »Csendélet«, v. f. 350.—
308. *Bíró György:* »Őszi táj«, v. f. 200.—
309. *Rónai Géza:* »Városligeti részlet«, p. 300.—

310. *ifj. Bernát János:* »Tivoli«, v. f. 250.—
311. *Ráab Ervin:* »Tél után a Balatonon«, v. f. 200.—
312. *Christ Vilmos:* »Eső a Balaton partján«, v. f. 70.—
313. *Jánoska Tivadar:* »Bárkában«, p. 300.—
314. *Keszler Imre:* »Csendélet«, t. 300.—
315. *Hatvani Perlusz Gyula:* »Lővér részlet«, p. 300.—

XVIII. TEREM.

316. *Romek Árpád:* »Régiségek«, o. f. 1600.—
317. *Szabó Csapó Márton:* »Önarckép«, o. f. 450.—
318. *Sárkány Gyula:* »Irnok«, o. f. 1200.—
319. *Bak János:* »Hazatérő aratók«, o. f. 400.—
320. *Erdélyi Gaál Ferenc:* »A krízis«, o. f. 600.—
321. *Kató Kálmán:* »Tabánból«, o. f. 340.—
322. *Jánosa Lajos:* »Sorbanállók kenyérért 1917-ben« o. f. 300.—
323. *Ballagó Imre:* »Táncolók«, o. f. 600.—
324. *Lakos Alfréd:* »Könyvcsendélet«, o. f. 400.—
325. *Okos Géza:* »Leányfej«, o. f. 120.—
326. *Ravazzini Angelo:* »Március«, o. f. 500.—
327. *Kézdi Kovács László:* »Éjszaka«, o. f. 450.—
328. *Rottmann Mozart:* »Tanulmányfej«, o. f. 300.—
329. *Boruth Andor:* »Önarckép«, o. f. 200.—
330. *Sárkány Lóránd:* »Szeptember«, o. f. 500.—
331. *Papp Emil:* »Rákospalotai leány«, o. f. 600.—
332. *Tolnai Ákos:* »Tornyosuló felhők«, o. f. 500.—
333. *Bálint Árpád:* »Tanulmányfej«, o. f. 400.—
334. *Papp Domonkos:* »Vöröshajú nő«, o. f. 600.—
335. *Fenyves Edith:* »Várakozás«, o. f. 290.—
336. *Komáromi Katz Endréné:* Crisanthemumok, v. f. 680.—
337. *Eölvedi Gachal József:* »Tájkép Poroszlóról«, o. f. 350.—
338. *Mihalovits Miklós:* »Ébredés«, o. f. 1400.—
339. *Gergely Imre:* »János Zsigmond fejedelemmé választása«, akv. sz. 300.—
340. *Morinyi Ödön:* »Csendélet tanulmány«, o. f. 800.—
341. *Pálya Celesztin:* »Húzó lovak«, o. f. 1200.—
342. *z. Hadzsi Olga:* »Mária«, o. f. 1.500.—
343. *Gergely Imre:* »Szent István legyőzi Koppány Vezért«, a. és sz. 300.—

344. *Prohászka József:* »Várakozók«, o. f. 750.—
345. *Prohászka József:* »Akt tanulmány«, o. f. 750.—
346. *Kubass Árpád:* »Paraszlány«, p. 600.—
347. *Vigh Bertalan:* »Tamássy tábornok«, o. f. 1000.—
348. *Viski János:* »Legeltetés«, o. f. 1800.—
349. *Husvéth Lajos:* »Tavasz felé«, o. f. 500.—
350. *Kárpáthy Jenő:* »Siroccco az Adrián«, o. f. 600.—
351. *Kárpáthy Jenő:* »Budai Dunaparton«, o. f. 280.—
352. *Döbrentei Gábor:* »Pictor«, o. f. 1350.—
353. *Szabó Dezső:* »Gyüdi pincék«, o. f. 600.—
354. *Kemenszky Árpád:* »Tavasz«, o. f. 680.—
355. *Kövesdy Géza:* »Ébredés«, o. f. 600.—
356. *Halász Hradil Elemér:* »Műteremrészlet«, o. f. 700.—
357. *Hatasi Horváth István:* »Ködös hegytetőn«, p. 200.—
358. *Szenes Fülöp:* »Nihilista«, o. f. 500.—
359. *Szenes Fülöp:* »Yvette«, o. f. 700.—
360. *Csallóközi Farkas Lőrinc:* »Szegények utcája o. f. 300.—
316. *Rottmann Mozart:* »Hollandi leány«, o. f. 400.—
362. *Senyey József:* »Kassai bevonulás 1938. nov. 11. o. f. 1500.—
363. *S. Müller Ágosta:* »A sátán«, o. f. 800.—
364. *Knopp Imre:* »100 év előtt«, o. f. 800.—
365. *Knoppné Curtis Gertrude:* »Londoni impressio«, o. f. 600.—
366. *Spányik Kornél:* »Kedélyes sarok«, o. f. 600.—
367. *Détári Dettár György:* »Gödöllői tájkép«, o. f. 200.—
368. *Veszprémi Rózsi:* »Fehérkendős lány«, o. f. 200.—

XIX. TEREM.

369. *Szabó Vladimir:* »Virágzó körtefa«, o. f. 300.—
370. *Szalai Lajos:* »Bányaló«, o. f. 350.—
371. *Rozgonyi László:* »Kisvárosi utca«, p. 300.—
372. *Szundy Gizella:* »Mocsárvirág«, o. f. 300.—
373. *Polónyi Elemér:* »Vörös fal«, o. f. 800.—
374. *Remsey Jenő:* »Magyar virágok«, o. f. 800.—
375. *Barcsay Jenő:* »Gyümölcsfák«, o. f. 600.—
376. *Udvary Dezső:* »Jugoszláv menekültek«, o. f. 1500.—

377. *Bánovszky Miklós:* »Csendélet«, o. f. 600.—
378. *Szilágyi István:* »Szeptember vége«, o. f. 350.—
379. *Friml Géza:* »Külváros«, o. f. 400.—
380. *Biai Föglein István:* »Irisek«, o. f. 600.—
381. *Domanovszky Endre:* »Séta«, o. f. 500.—
382. *Péter Mária:* »Badacsonyi táj«, o. f. 400.—
383. *Gráber Margit:* »Csendélet«, o. f. 400.—
384. *Remsey Jenő:* »Buzgó imádság epedez«, o. f. 300.—
385. *Cserepes István:* »Nő az ablaknál«, o. f. 500.—
386. *Bortnyik Sándor:* »Dáridó«, o. t. 800.—
387. *Viski Balás László:* »Vadkacsa«, o. f. 350.—
388. *Pohárnok Zoltán:* »Műteremben«, o. f. 500.—
389. *Cziráky Lajos:* »Egy csavargó ember«, o. f. 300.—

II.

Szobrok.

I. EMELET.

II. TEREM.

390. *György Dezső:* »Leányfej«, terakotta 600.—
391. *Hlavathi Somló Sári:* »Edvi Illés Aladár« 2000.—
392. *Farkas János:* »Babszem«, gipsz leányfej 100.—

III. TEREM.

393. *Vastagh György:* »gróf Hadik András generális« bronz, 4000.—
394. *Kunváry Lilla:* »Kodolányi János arcképe«, bronz 500.—
395. *Dózsa Farkas András:* »Ádám és Éva«, gipsz 600.—
396. *Vedres Márk János:* »Emberpár«, bronz 800.—
397. *Vigh Ferenc:* »Gyermekfej«, márvány 600.—

IV. TEREM.

398. *Telcs Ede:* »Kati néni«, bronz 500.—
399. *Pankotai Farkas Béla:* »Vetköző leány«, bronz 500.—
400. *Gáldi Gyula:* »Pegazus«, gipsz 250.—
401. *Rumi Rajki István:* »Küzdelem«, bronz 800.—
402. *Bory Jenő:* »A huszár születése«, bronz 400.—

V. TEREM.

403. *Varga Ferenc:* »Emmaus felé«, pirobazalt 500.—
404. *Jálics Ernő:* »Leányfej«, gipsz 300.—

405. *Morzsa Morhardt Gyula:* »Álom«, gipsz 280.—
406. *Rápolthy Lajos:* »Vízmerítő leány«, bronz 1000.—
407. *Horváth Géza:* »Drapériás női akt«, bronz 750.—
408. *Gondos József:* »Női akt«, terakotta 80.—
409. *Ispánki József:* »14 drb bronzérem« á 25.—
410. *Baranyai Ilona:* »Érmek« 6 drb, bronz és ezüst 185.—

VI. TEREM.

411. *Berky Nándor:* »gr. Klebelsberg Kunó«, plakett 50.—
412. *Csillag István:* »Rákosi Jenő«, bronzplakett 250.—
413. *Telcs Ede:* »Öreg asszony«, faszobor 500.—
414. *Siklódy Lőrinc:* »Prédikációt hallgató palóc leány, bronz 400.—

VII. TEREM.

415. *Pátzay Pál:* »Fiúszobor«, gipsz, bronzban 2200.—
416. *Andrási Kurta János:* »Korsós nő«, gipsz, bronzban 2000.—
417. *Margó Ede:* »Szt. Borbála«, kerámia 300.—
418. *Sóváry János:* »Driád«, bronz 500.—

VIII. TEREM.

419. *Gáldy Gyula:* »Tanulmányfej«, gipsz 200.—
420. *Vilt Tibor:* »Női fej«, bronz 500.—

XI. TEREM.

421. *Hanula József:* »Tanulmányfej«, gipsz 200.—
422. *Pankotai Farkas Béla:* »Birkózok«, bronz 800.—
423. *Gondos József:* »Női akt«, terakotta 80.—
424. *Turáni Kovács Imre:* »Halász«, gipsz 300.—
425. *Vedres Márk János:* »Furulyázó«, bronz 800.—
426. *Gy. Fekete Géza:* »A nő«, műkő 200.—
427. *Ugrai György:* »Anikó«, gipsz 400.—
428. *Csorba Géza:* »János evangélista«, terakotta 500.—
429. *Dózsa Farkas András:* »Korsós leány«, bronz 400.—
430. *Bődy Kálmán:* »Csibék«, bronz 60.—

431. *Kalotai Ottó:* »Modell«, gipsz, terakottából 300.—
432. *Hajdú Rezső:* »Anya gyermekével«, gipsz, bronzban, márvány alappal 500.—
433. Ispánki József: »Női fej«, bronz 450.—
434. *Nemes György:* »Krisztus sírbatétele, gipsz, bronzból 700.—
435. *Beck Ö. Fülöp:* »Táncosnő«, ezüstözött bronz 600.—
436. *Matzon Frigyes:* »Fohász«, gipsz 300.—
437. *Kerényi Jenő:* »Kobzos«, gipsz, terakottából 450.—
438. *Horváth Géza:* »Madonna«, színes kerámia 500.—
439. *Moiret Ödön:* »Termékenység«, bronz, csak másodpéldányban 700.—
440. *Moiret Ödön:* »Az élet angyala«, bronz, csak másodpéldányban 700.—
441. *Ohmann Béla:* »Madonna«, bronz 600.—
442. *P. Lányi Rezső:* »Pillangó kisásszony«, bronz 350.—
443. *B. Szarvady Amália:* »Szent család«, kerámia 900.—
444. *Madarasi Valter:* »Házi oltár«, terakottarelief 500.—
445. *Buzi Barnabás:* »Szomorúság«, bronz 300.—
446. *Vastagh György:* »Egyptom felé«, bronz 500.—

XII. TEREM.

447. *Boldogfai Farkas Sándor:* »Tanulmányfej«, gipsz 300.—
448. *Bory Jenő:* »Jávorszarvas«, bronz 400.—
449. *Győri Dezső:* »Magyar anya«, terakotta 600.—
450. *Andrejka József:* »Haragszom rád«, bronz 160.—
451. *Matzon Frigyes:* »Zárkózottság«, terakotta 250.—
452. *Mátéka Sándor:* »Lelkipásztor« gipsz, bronzban 550.—
453. *Matos Lajos:* »Tanulmányfej«, gipsz 400.—
454. *Hiesz Géza:* »Angyalpár«, á) és b) 600.—
455. *Maughsch Gyula:* »Jegesmedve«, gipsz, márványból 600.—
456. *Horvai János* »Klebelsberg gróf«, gipsz, bronzban 120.—
457. *Kovács Mária:* »Tenger«, gipsz 270.—
458. *Berán Lajos:* »Asklepios és Hygrea«, bronzérem 150.—
459. *Berán Lajos:* »Liszt Ferenc«, bronzérem 150.—

460. *Berán Lajos:* »Pázmány Péter«, bronzérem 150.—
461. *Kovács Mária:* »Halász«, gipsz, bronzban 250.—
462. *Turáni Kovács Imre:* »Anya gyermekkel«, gipsz 700.—
463. *Antal Károly:* »Anyaság«, gipsz, bronzban 850.—
464. *Hiesz Géza:* »Fürdő után«, bronz 300.—
465. *Buzi Barna:* »Madonna«, terakotta 200.—
466. *Rápolthy Lajos:* »Ecce Homo«, márvány, 1000.—
467. *Istók János:* »Bem apó«, gipsz, bronzban 700.—
468. *Kallos Ede:* »Dávid«, bronz 320.—
469. *Liszkai (Kovács) Zoltán:* »Merengés«, csiszolt silith 1800.—
470. *Szabó Iván:* »Korsós nő«, gipsz 300.—
471. *Madarassy Walter:* »Szt. István«, terakotta 200.—
472. *Kopits János:* »Román stílű feszület«, bronz 100.—
473. *Madarassy Walter:* »Gizella királyné«, terakotta 200.—
474. *Izbégi Villám Róza:* »Gondolkozó munkás«, gipsz, 200.—
475. *Domján Ilona:* »Pihenő munkás«, bronz 900.—
476. *Daboczi Mihály:* »Női fej«, gipsz 350.—
477. *Cser Károly:* »Táncosnő«, bronz 200.—
478. *Tóth Károly:* »Huszár«, kerámia 100.—
479. *Cser Károly:* »Fésülködő nő«, bronz 200.—
480. *Donner Gertrud Mária:* »Ázsiai fej«, gipsz 250.—
481. *Vastagh Éva:* »Hortobágyi csikós« gipsz, bronzban 800.—
482. *Borbereki K. Zoltán:* »Kukoricamorzsoló«, körtefa 600.—
483. *Kalotai Otto:* »Luther«, gipsz, bronzban 600.—
484. *Istók János:* »Parittyadobó Dávid«, gipsz, bronzban 160.—
485. *Mátéka Sándor:* »Matyó legény«, gipsz, bronzban 550.—
486. *Vargha Oszkár:* »Álló fiú«, gipsz 800.—
487. *Csúcs Ferenc:* »Fiú fej«, bronz 300.—

LÉPCSŐHÁZ.

488. *Békés János:* »Assisi szent Ferenc« fa 350.—
489. *Ohmann Béla:* »Szent Antal«, fa 1000.—
490. *Lévay Lajos:* »Repülő emlékmű«, gipsz 1300.—

ELŐCSARNOK.

491. *Magusch Gyula:* »Szomjas elefántok«, bronz 4500.—
492. *Abonyi Grantner Jenő:* »Tavasz«, gipsz 2500.—
493. *Beck Ö. Fülöp:* »Aphrodite«, festett gipsz 1000.—
494. *Győry Dezső:* »Fiú«, gipsz, bronzban 5000.—
495. *Margó Ede:* »Anyaság«, műkő 500.—
496. *Csicsátka Ottokár:* »Anya gyermekével«, gipsz 600.—
497. *Ház Sándor:* »Parasztasszony«, gipsz 300.—
498. *Hlavathi Somló Sári:* »Vajda János mellszobra«, gipsz 1600.—
499. *Karl Ferenc József:* »Tavasz«, gipsz 300.—
500. *Hatmágyi István:* »Korsós nő«, gipsz, kőből 3000.—
501. *Beck Fülöp:* »Szent Ferenc«, kőrelief 1500.—
502. *Ligeti Miklós:* »Pihenés«, márvány 2500.—
503. *Takács Ödön:* »Leányfej«, márvány 1000.—
504. *Gách István:* »Nagyapó és unokája«, bronz 3200.—
505. *Gách István:* »Anya és fia«, bronz 3200.—
506. *Gárdos Aladár:* »Forrás«, márvány 1800.—
507. *Zólyomi Rezső:* »A kitaszított«, fa 2000.—
508. *Turáni Kovács Imre:* »Kariatida«, cement 500.—

XIV. TEREM.

509. *Takács Ödön:* »Pelikán«, körtefa 250.—

XV. TEREM.

510. *Petri Lajos:* »Bánat«, bronz 800.—
511. *Zs. Csiszér János:* »Siesta«, márvány 700.—

XVI. TEREM.

512. *Martinelli Jenő:* »Vizió«, bronz 600.—
513. *Martinelli Jenő:* »Varázstánc«, bronz 600.—

XVII. TEREM.

514. *Gárdos Aladár:* »Léda«, márvány 2600.—
515. *Szamosi Soós Vilmos:* »Tanulmányfej«, kő 600.—
516. *Szamosi Soós Vilmos:* »Nevető leányfej«, márvány 800.—

XVIII. TEREM.

517. *Ispánki József:* »Julián barát«, gipsz 1500.—
518. *Reményi József:* »Napsugár«, bronz 350.—
519. *Erdey Dezső:* »Szent Imre«, ólom 1000.—
520. *Kövesházi Kalmár Elza:* »Ijjász«, bronz 180.—
521. *Trapli István:* »Gyermekakt«, gipsz 200.—
522. *Sümeghi Schrotta János:* »Éneklő barát« t. 700.—
523. *Ferenczy Béni:* »Női arckép«, bronz 450.—
524. *Reményi József:* »Gyermek libával«, bronz 400.—
525. *Telcs Ede:* »A nő«, bronz 1000.—
526. *Jálics Ernő:* »Szent Ferenc«, gipsz 500.—
527. *Örkényi Strasser István:* »Beteg leányka« gipsz 300.—
528. *Daboczi Mihály:* »Magyar imádság«, gipsz 1200.—
529. *Nemes György:* »Mondd hát: kérek szépen«, bronz 600.—
530. *Hanula József:* »Gátépítő«, gipsz 500.—
531. *Örkényi Strasser István:* »Koldusleány«, gipsz 400.—
532. *Kóbor Gy. Elek:* »Viharban«, bronz 300.—

XIX. TEREM.

533. *Visnyóvszky Lajos:* »Zsuzsánna«, gipsz 3500.—

Rövidítések:

o. f. = olajfestmény
o. t. = olajtempera
v. f. = vizfestmény
t. = tempera
p. = pastell

KŐRÖSFŐI KRIESCH ALADÁR VETÉSE

A Zeneakadémia palotájának elsőemeleti csarnokában fénylik föl világító színeivel Körösfői Kriesch Aladárnak egyik korai freskója, mely a művészet forrásából merítő női alakokat ábrázol. A festmény aljában, mint ahogy a trecento festői szokták naivul és lelkesen, dedikác:ó, amelyben Cennino Cennininek, mint mesterségében mesterének ajánlja alkotását a művész. Művészetünk történetében alighanem először jelent meg ezzel az igénytelen és ismeretlen trecentista olasz festő neve. Kriesch Aladár már akkor évek óta barátkozott egyetlen hitelesül ránk maradt művével, könyvével, a «Libro dell'Arté»-val, melyben Cennino a korabeli pennaforgató mesteremberek naiv módjára a világ teremtésén és az első emberpár bűnbeesésén kezdve, magyarázza mesterségének (melybe az egész művészi gyakorlat, tehát a szobrászat, a gipsz- és fémöntés, a kéziratminiálás stb. is benne értődött), tudnivalóit. Az olyan művészember számára, ki művészetének anyagával maga is szeret elkísérletezni, a különböző festői eljárások aprólékosan följegyzett recipéi teszik becsessé Cennino könyvét. Hiszen a középkori festői technikák nem egyje teljesen kiveszett a gyakorlatból, s a festő, ki bámulva nézi például Németalföld korai festőinek színességét, színeiknek annyi évszázadon át megfeketétlenül megmaradt üdeségét és tüzességét, megfejtetlen és talán megfejthetetlen titoknak érzi máig is azt a festői eljárást, melyek a németalföldi mesterek örök színeiket köszönhették. S ugyanúgy feledségbe mosódott a gyakorlat lassú elhaltával a nedves falra festés, az alfresco-eljárás titka is. Erre a titokra talált rá Cennino könyvében Kriesch Aladár, s azóta lett olyan elválhatatlan társa a kis kötet (a Milanesi-testvérek 1859-iki kiadása), mint másik két kedves könyve: a Szentírás és Dante. Cennino nem volt éppen szabatos író, azonfelül elavult nyelvében sok a többféle módon érthető hely, s különösen nehéz dolog eligazodni műkifejezései körül. Recipéinek hasznát venni azért csak az tudja, ki maga is kisérletezik az anyaggal és a szerszámokkal, mert tapasztalati segítségével csak az képes kiegészíteni Cennino szövegének hiányosságait és helyesen értelmezni félreérthető helyeit. Sok esztendei kisérletezés és tapasztalatgyüjtés, nem egyszer fájdalmas csalódás árán állapodott meg Kriesch Aladár a freskófestés olyan eljárásában, amely hite szerint csaknem azonos a régi olaszokéval, és mint amazoké, örök életet biztosít a falra festett képnek. De sugallójának, mesterének mindvégig Cenninót tekintette. S talán zöldel még a holt művész gödöllői műtermének

tővében az a kis fügebokor, amelyet maga nevelt magról mély emberi szeretettel, hogy nedvét festékeinek kötőszeréül használja, ahogy azt Cennino ajánlja.

Magával vitte-e sírjába fölfedezését? — kérdezhették sokan Kriesch Aladár váratlan elmúlásának hírére. Akik a nagyszívű művésznek életét és jellemét ismerték, jól tudhatták, hogy ami titkot Kriesch régi könyvekből kiásott és még régibb falfestményekről ellesett, sohasem őrizgette titoknak. Ellenkezőleg, boldog közlékenységgel beszélt kisérleteiről és eredményeiről laikusnak, céhbelinek egyaránt. Sőt maga ösztökélte környezetében élő művészbarátait — elsőkül Nagy Sándort és Undi Mariskát — a nedyes falra való festésre, minden tapasztalatát rendelkezésükre bocsátotta és tanácsaival támogatta őket a nehéz munka közben. Voltak azonban igazi tanítványai is, még érintetlen fogékonyságú ifjak, kiket a középkori gyakorlat módjára belevont munkáiba, kikkel festéket töretett, rajzot kartonról a falra átkopizáltatott, majd ornamentumot és egyéb díszítő elemet festetett, végül pedig önállóan dolgoztatott velük tulajdon terveik szerint a falon. Jobbára tanítványainak kezemunkája például a zebegényi templom és a Dugonich-utcai iskola belső dísze. Néhány évvel a háború előtt az Iparművészeti Iskolába hívták meg tanárnak Kriescht, s tanítványai öttani növendékei közül kerültek ki. Az intézet képes Értesítőiben maradtak meg látható nyomai tanításának. Azokban bukkant föl először három fiatal művész neve — akkor még csak növendéké — ugyanazoké, kik most halott tanítójukra emlékezésül annak mesterét, az igénytelen, az ismeretlen Cennino Ceninit választották törekvéseik pátrónusának és róla nevezték el «Cennini-Társaság»-nak talán hamar megnövekvő egyesülésüket.

Diósy Antal, Hende Vince, Leszkovszky György a három fiatal neve. Egyikük sem ismeretlen azoknak a kevesekneknek, kik kiállításainkon minden művet megszoktak nézni. Leszkovszky György és Diósy Antal vízfestményeikkel tűntek föl. Az előbbi megszerkesztett és bizonyos dekorativ stilushajlandóságnak engedő tájrészleteivel, az utóbbi sajátos vízfestő módjával. Hende Vince kiállításokon ugyan kevésbbé mutatkozott, de annál többet dolgozott a falon, készített sgraffitót és tervezett színes ablakot. A «Duffet» néven ismeretes, az utóbbi években elszaporodott helyiségek többjének ő festette a díszét. A tömegtáplálkozás e profán helyeit valósággal megnemesítette elképzeléseivel, ritmikusan sorakozó és csoportosuló színes alakjaival. Akármilyen fiatalosak és meg nem érettek még ezek a művei, a mester — Kriesch Aladár — szelleme lebeg fölöttük.

A három művész most összeállott és kiállítást rendezett a Nemzeti Szalónban, hogy hírt adjon magáról és szándékairól a hozzájuk hasonlóknak. Azon vannak, hogy a falfestés hagyományát, amelyet Körösfői Kriesch Aladár megkezdett, elszikkadni ne hagyják. Nem egyedül vannak, Kriesch Aladár hajdani tanítványai közül bizonyára sokan eltalálnak majd hozzájuk. A feladatokat is majd csak megtermi számukra az élet, mely a nemzetek haldoklásának legszörnyűbb óráiban sem áll, hanem dohogva és fortyogva mutogatja erejét. Mennyire kívánnánk nekik sok olyan derék építészt, mint a köruti «Buffet»-k tervezője, kinek szíve is, ízlése is van hozzá, hogy színes alakzatokkal boríttassa be falait!

Mind a három művész komoly tehetség. Dekoratív tervekkel ugyan csak Hende Vince szerepel a kiállításon (több színes ablak kartonjával), de természettanulmányaik szemüknek frisseségéről, érzéseiknek őszinteségéről tanúskodnak. Diósy Antal valami maga találta technikával, mely színeinek fátyolos tónusba burkolását teszi lehetővé, festi akvarelljeit. Képei noha künn a természetben készülhettek és annak üdeségével vannak tele, egyben többek is puszta természetfölvételeknél: mérsékelt megkomponálásai a természet véletlenének.

Leszkovszky kevés akvarelljének fokozottabban konstruktivus természetéről már megemlékeztünk. A fiatal művész ezúttal inkább mint szobrász vágyott megmutatkozni. Ebben is talán Kriesch Aladár példája volt reá hatással, ki élete utolsó esztendeiben nagy szeretettel mintázgatott, sőt faragott is. Leszkovszky mellszobraiból még hiányzik a tulajdonképeni plasztika, a formák önkéntelenül nyilvánuló domborúsága, — inkább rajzos karakterűek. De elgondolva érdekesen vannak, a művész felfogása is nagyszabású, a részletekkel nem törődő, nagy összefoglalásra törekvő. Meg kell várni, hogyan fejlődik benne a szobrász, ha majd a szobrászat igazi nagy problémájához, a ruhátlan emberalakhoz nyúl.

Hende Vince képességeiről és művészi vágyódásairól többet elmonda a városban szanaszét látható falfestményei, mint a kiállításon kifüggeztett művei. Az említett kartonokon túl csupa vízfestményt mutatott be. Erősen és ízesen-színes voltak annak példája, hogyan újhodik meg a falon szinte elvontan gondolkozó művész a szabad természet színességében.

Szépen dagadozik Körösfői Kriesch Aladár vetése.

ELEK ARTÚR

Diósy Antal

Diósy Antal

Magyarság képes mell.

1925. jun. 4.

Petőfi-gobelin. (Diósy Antal terve.)

Budapest székesfő

K-190 szám

1939-XIII

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Műemlékek

R Ajánlott Budapest 4
Bp. 4 3023/d

Hivatalból
Közszolgálati ügyben

DÍJ ÁTALÁNYOZVA

Központi borítékok

Diósy Antal

(*) **A „Cennini társaság" első kiállítása.** A művészek, akik Cennino Cennini, e kevéssé ismert régi itáliai festő nevéről keresztelték el egyesületüket, fiatal és törekvő piktorok, szobrászok és grafikusok, s lélekben rokonnak érzik magukat a rég elhalt Agniolo Gaddi-tanítvánnyal, aki viszont Peter Schlemillel tarthatott versenyt. Cennini csendes, álmodozó művészlélek volt, kevesen rajongtak olyan tiszta áhítattal a művészetért, mint ő, de nem volt ügyes ember, nem volt érvényesülésre alkalmas erős könyöke, elnyomták s utóbb szinte megfeledkeztek róla. Igaz, Cennini nem volt korszakalkotó tehetség, s a mi fiatal művészeink, amikor az ő nevét irták zászlójukra, nyilván a komoly, törekvő, művészi studiumot proklamálták ezzel programmjuknak, szemben életrevalóbb és könnyebben érvényesülő társaikkal. A kiállításhoz irt bevezető soraikban szinte nyiltan hadat üzennek a Mücsarnok körül csoportosuló kollégáiknak, ebben a harcban azonban — bármily sok kifogást lehet is tenni a Mücsarnok ellen — eztán inkább tetteket: művészi teljesitményeket szeretnénk látni szavak helyett. A szándék mindenesetre dicséretreméltó, s a társaság első kiállítása, amely holnap nyilik meg a Nemzeti Szalon termeiben, a programnak megfelelő komolyságot árul is el, mindazonáltal a jó középszerüség szinvonalát nem igen lépi tul. A három művész, aki a társaság tagjai közül ezen az avató-kiállításon résztvesz, — Diósy Antal, Hende Vince és Leszkovszky György — alapos tanulmányokon iskolázott, elmélyedő művészi munkára hajló természet, s bizonyos lelki kapcsolatot teremtett köztük az a körülmény, hogy közösen vettek részt iparművészet körébe vágó munkák kivitelén. Diósy és Hende festő és grafikus, Leszkovszky ráadásul szobrász is; olajképet azonban egyikük sem állitott ki, a tárlat anyaga akvarellekből, rajzokból, kartonokból és szobrokból kerül ki. Diósy lirai természet, de ez inkább csak lágy és szines akvarelljaiban jut kifejezésre, aktjai, figurális rajzai kissé hidegek, kemények. Hende dekorativ megoldásra törekszik mindenben. Néhány évvel ezelőtt, amikor egy merész, de nem érdektelen képével feltünt, a misztikus, borongós hangulatok festője volt. Ma kiszinesedett a horizontja, de a szineket nem igen füti a hangulat melege. Hideg, kutató szemmel figyeli a természetet, szinte a topográfus mérőeszközeivel a kezében, amire talán az a minuciózus munka szoktatta, amelyet a dekoráló iparművészet megkövetel. Üvegablak- és gobelin-kartonjai tiszta stilusra törekszik, miniatür szinpadi vázlatain meleg tüzzel gyulnak ki máskor hideg szinei és fantáziája friss szárnyalással követi a költőt, akinek drámai jeleneteit illusztrálja, dekorálja. Leszkovszky, a társaság szobrásza néhány gipsz-portréján karaktert adó, élesszemü művésznek mutatkozik, akinek néhány grafikai munkája is figyelemreméltó.

47.187/1944.III.szám.

A Müemlékek Orsz.Bizottsága tek.
Elnökségének,
Budapest.

Hivatkozással folyó évi augusztus
3-án kelt 367/1944.számu beadványára
solatban azzal küldöm meg, hogy a jel
összeget elszámolás kötelezettsége me
utaltam ki.

Budapest, 1944.évi augusztus hó 2

A miniszter rendele
dr.vitéz Haász Al
miniszteri osztál

A kiadvány hitelére:

ber 18-án Tiszacsege község határában *eszméletlen állapotban*, raha nélkül találták meg Ranosztayt, akit beszállitottak a községházára. Ott néhány pillanatra magához tért, de még mielőtt kihallgathatták volna, meghalt. Ranosztayt most néhány nap előtt Tiszacsegén exhumálták és az orvosok megállapitották, hogy valószinüleg *gyilkosságnak* esett áldozatul, mert jobbkarja el volt törve és a fején is vérnyomok láthatók. Ranosztay holttestét Budapestre szállitották a törvényszéki boncfani intézetbe, hogy megállapitsák, milyen körülmények között halt meg.

— **Illatszer-bemutatás.** A francia illatszergyárosok valóságos ünnepség keretében szoktak bemutatni egy-egy uj illatszert az előkelő társaságnak. Magyarországon először most volt ilyen érdekes illatszer-bemutató. *Lengyel* György és László budapesti illatszerészek, akiknek cége a Nagymező-utca 20. szám alatt van, e hónap 14-ikén mutatták meg a *Xanthys* nevü uj illatszerkompoziciót. A fővárosi társaság és a művészvilág előkelő tagjai nagy számmal jelentek meg a finom szalonok hatására emlékeztető parfümös [illegible] Szemnek tetsző kép volt a premiérre"